

ПАМЯТНИКИ
СЛАВЯНО-РУССКОЙ ПИСЬМЕННОСТИ

ИЗДАННЫЕ
ИМПЕРАТОРСКОЮ АРХЕОГРАФИЧЕСКОЮ КОММИССИЕЮ.

I
ВЕЛИКІЯ МИНЕИ ЧЕТВИ

НОЯБРЬ

ДЕНЬ 11

ПРИЛОЖЕНІЕ

С.-ПЕТЕРБУРГЪ
Типографія В. Киршбаума
1904

ПАМЯТНИКИ
СЛАВЯНО-РУССКОЙ ПИСЬМЕННОСТИ

ВЕЛИКІЯ МИНЕИ ЧЕТІИ

СОБРАННЫЯ

ВСЕРОССИЙСКИМЪ МИТРОПОЛИТОМЪ МАКАРИЕМЪ

НОЯБРЬ

ДЕНЬ 11

ВЫПУСКЪ СЕДЬМОЙ

ПРИЛОЖЕНІЕ

ИЗДАНИЕ

ИМПЕРАТОРСКОЙ АРХЕОГРАФИЧЕСКОЙ КОММИССИИ

С.-ПЕТЕРБУРГЪ

Типографія В. Киршбаума.

1904

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ
ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΡΕΠΟΔΟΒΝΑГО
ΘΕΟΔΟΡΑ СΤУДИΤΑ
БОЛЬШОЙ КАТИХИЗИСЪ

КНИГА ВТОРАЯ

I

Ἡ ἐν Πετρούπολει Αὐτοκρατορικῇ Ἀρχαιογραφικῇ Ἐπιτροπῇ ἐκδιδοῦσα τύποις τὰ μεγάλα τοῦ πάσης Ῥωσίας μητροπολίτου Μακαρίου μηνολόγια, ἐν οἷς, ὡς γνωστόν, ἐμπεριέχονται παλαιαὶ σλαβικαὶ μεταφράσεις μαρτυρίων καὶ βίων ἑλληνικῶν ἀπάντων σχεδὸν τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ὁσίων καὶ τῶν πατέρων τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἔτι δὲ πανηγυρικῶν καὶ κατηχητικῶν λόγων, συγκατεχώρισεν ἐν τῷ μηναίῳ τοῦ Νοεμβρίου καὶ συλλογὴν ἑκατὸν εἴκοσι καὶ τεσσαράρων τοῦ ὁσίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου κατηχήσεων, μεταπεφρασμένων καὶ τούτων ἐξ ἑλληνικοῦ κειμένου εἰς γλῶσσαν σλαβικὴν, ὅμως δὲ πολλαχοῦ παντελῶς ἀκαταλήπτων. Καὶ αὕτη μὲν ἡ μετάφρασις ὡς εἶχε διὰ τὴν φιλολογικὴν αὐτῆς χρησιμότητα κατεχωρίσθη ἐν τῷ 1-ῳ τόμῳ τοῦ Νοεμβρίου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Μηνῶν Ἐπιτροπῆς (ἐν Πετρούπολει 1897, σ. 482—789), ὅμως δὲ τῇ Ἐπιτροπῇ πόθος ὑπῆρχε νὰ εὐρεθῇ ποῦ καὶ τὸ πρωτότυπον αὐτῆς ἑλληνικὸν κείμενον καὶ οὕτω νὰ ἐκδοθῇ καὶ τοῦτο πρὸς κατάληψιν ἢ διόρθωσιν τοῦ σλαβικοῦ ὅπερ ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν, ἃς ἔφερον, οὐδεμίαν εἶχε σχέσιν πρὸς τὰς ἤδη γνωστάς καὶ μικρὰς λεγομένας τοῦ ὁσίου Θεοδώρου κατηχήσεις, ἀλλὰ πρὸς ὀλίγας τινὰς ἐν τῇ τοῦ καρδινάλιου Μαΐου Nova Patrum Bibliotheca (τόμ. 9) περιεχομένας ὁμιλίαις, αἱ-

Императорская Археологическая Комиссія, издающая Великія Четьи-Минеи Всероссийскаго Митрополита Макарія, въ которыхъ, какъ извѣстно, содержатся древніе (съ Греческаго оригинала) Славянскіе переводы сказаній о мученическихъ кончинахъ и житій всѣхъ почти мучениковъ, преподобныхъ и отцевъ Православной Каѳолической Церкви, съ ихъ нанигирическими и катехизическими поученіями, издала въ Ноябрьской Минеѣ и собраніе ста двадцати четырехъ Огласительныхъ поученій преподобнаго Θεοδора Студита, переведенныхъ съ Греческаго текста на Славянскій языкъ, впрочемъ, во многихъ мѣстахъ совершенно непонятный. Хотя переводъ этотъ въ томъ-же видѣ, ради его филологическаго интереса, и помѣщенъ въ первомъ Ноябрьскомъ томѣ Великихъ Четьихъ Минеи (Петербургъ, 1897, стр. 482—789), однако Комиссіи желательно было найти гдѣ-нибудь и оригинальный текстъ всѣхъ этихъ поученій съ тѣмъ, чтобы издать его для уразумѣнія и исправленія Славянскаго текста, который, судя по его заглавіямъ, не былъ переводомъ уже извѣстныхъ, такъ называемыхъ, Ма-

τινες εἶναι μέρη τῶν λεγομένων μεγάλων κατηγήσεων· ὧν τὸ κείμενον πηγάζει ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου τῆς ἐν Παρισίῳ Bibliothèque Nationale κώδικος (anc. fonds № 891), ὅστις εἶχε γραφῆ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν τῇ ἐκεῖ μονῇ τῆς Πέτρας, ἔτει 1136-ῳ ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ αὐτῆς Ἀρσενίου καὶ «ἐξ ἐπιταγῆς καὶ συλλογῆς τοῦ καθηγουμένου τῆς αὐτῆς μόνῃς μοναχοῦ κυροῦ Μαξίμου». Ἐν τῷ κώδικι τούτῳ ὑπάρχουσιν 77 μεγάλαι κατηγήσεις, ἐξ ὧν 23 μόναι ἀνεγνωρίζοντο ἐν τῷ σλαβικῷ μηνολογίῳ· ἐπειδὴ δὲ εἶναι καὶ σφόδρα ἀμελῶς ἐκτετυπωμένοι, ἢ ἐξ αὐτῶν βοήθεια εἶχεν ἐγκαίρως ἀναγνωρισθῆ ὡς μικροῦ λόγου ἀξία ἐν τῷ καιρῷ τῆς τυπώσεως τοῦ σλαβικοῦ κειμένου ὄλων τῶν 124 μεγάλων κατηγήσεων· ἀλλὰ καὶ ἂν ἔτι κατωρθοῦτο νὰ συμβουλευθῆ τις τοὺς ἄλλους εἰς εὐρωπαϊκάς τινας βιβλιοθήκας εὐρισκομένους κώδικας, ἐν οἷς ὑπάρχουσι τινες κατ' ἐκλογὴν μεγάλαι κατηγήσεις, πάλιν ἢ πρὸς σαφηνισμόν τοῦ σλαβικοῦ κειμένου χρηζομένη ἐργασία ἤθελεν εἶσθαι σχετικῶς ὀλίγη, ἀλλὰ καὶ πολυδάπανος καὶ πολυκαίριος, ἂν τις λάβῃ ὑπ' ὄψει τὸ πλῆθος τῶν βιβλιοθηκῶν. Καὶ μικρὰ πράγματι θὰ ἦτο ἡ ἐργασία, διότι ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε βεβαιωθῆ διὰ τῶν ἐντόπων καταλόγων τῶν ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς βιβλιοθήκαις ἐλληνικῶν χειρογράφων, ὅτι ἐν αὐδεμιᾷ τούτων ἐσώζετο τὸ ὀλικόν πρωτότυπον τοῦ σλαβικοῦ κειμένου· πιθανόν δὲ μόνον ἐφαίνετο νὰ συναποτελεσθῆ μὲ πολλὰ χάσματα, ἂν ἤθελέ ποτε κατορθωθῆ νὰ ἐξετασθῶσιν ἐπὶ μακρὸν χρόνον πολλαὶ δεκάδες ἐλληνικῶν χειρογράφων εἰς διαφόρους ἐσκορπισμένων τόπους.

лыхъ поученій преподобнаго Θεодора, а такъ называемыхъ Пространныхъ поученій, нѣкоторыя части изъ коихъ содержатся въ Nova Patrum Bibliotheca (т. 9) кардинала Майя. Текстъ послѣднихъ поученій имѣеть своимъ источникомъ единственныйъ Парижскій кодексъ Bibliothèque Nationale (anc. fonds № 891), составленныйъ въ Константинополѣ, въ тамошней обители тῆς Πέτρας, въ 1136 г. монахомъ ея Арсениемъ, «по приказанію и избранію игумена сей обители монаха кир-Максима». Въ этомъ кодексѣ содержатся 77 Пространныхъ поученій, изъ коихъ лишь 23 помѣщены въ Славянско-Минологіи. Но такъ какъ послѣднія весьма неисправно печатались, то ихъ вспомогательное значеніе скоро оказалось незначительнымъ при напечатаніи Славянскаго текста всѣхъ 124 Пространныхъ поученій. Но и въ томъ случаѣ, если бы удалось кому-нибудь справиться съ остальными кодексами, находящимися въ нѣкоторыхъ Западныхъ библіотекахъ и содержащими нѣкоторыя избранныя поученія, то опять-таки потребная работа для уясненія Славянскаго текста оказалась бы сравнительно ничтожною, но вмѣстѣ съ тѣмъ требующею многихъ расходовъ, и притомъ долговременною, если принять во вниманіе количество библіотекъ. Съ другой стороны, подобная работа оказалась бы незначительною по результатамъ, такъ какъ Комиссія, путемъ разсмотрѣнія печатныхъ каталоговъ Греческихъ рукописей Западныхъ библіотекъ, убѣдилась въ томъ, что ни въ одной изъ послѣднихъ не сохранился цѣликомъ оригиналь Славянскаго текста. Весьма вѣроятно, что и въ подобной работѣ оказались бы многіе пробѣлы, если бы даже удалось изслѣдовать въ продолженіе долгаго вре-

Τέλος ἐδόθη προσοχή ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς ἐν τῷ Ἄθῳ μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος ὀγκῶδες βιβλίον Добротолубіе въ русскомъ переводѣ, οὗ ὁ 4-ος τόμος (τυπωθεὶς ἐν Μόσχᾳ τῷ 1889) περιέχει ἐν ἑαυτῷ 223 μεγάλας κατηχήσεις τοῦ ὁσίου Θεοδώρου ῥωσιστὶ κατὰ δύο χειρόγραφα ἑλληνικὰ τῆς εἰρημένης μονῆς, ὧν τὸ ἕτερον σφύζει ἑλληνιστὶ ὅ τι καὶ τὸ σλαβικόν. Οὕτως ἡ Ἀρχαιογραφικὴ Ἐπιτροπὴ ἀνακαλύψασα τὸ πρωτότυπον κείμενον ἐζήτησεν αὐτὸ ἐκ τῆς εἰρημένης μονῆς· καὶ ἀπεστάλη τοῦτο πράγματι πρὸς αὐτὴν προθύμως ὑπὸ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, ἐκεῖθεν δὲ καὶ μεταγράφῃ ἐν Πετροπόλει· ἀλλ' ἦτο κάκεινο νεώτατον καὶ μεταγεγραμμένον διὰ τῆς χειρὸς τοῦ πρό τινος χρόνου ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ ἀποθανόντος Πηλουσίου μητροπολίτου Ἀμφιλοχίου ἐκ τοῦ μοναδικοῦ παλαιοῦ τῶν μεγάλων κατηχήσεων ἀντιγράφου, ὅπερ εὐρίσκεται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ περιδόξου μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Τὸ ἀντίγραφον τοῦ μητροπολίτου Ἀμφιλοχίου, γενόμενον πρὸς σκοπὸν ἀπλῶς θρησκευτικόν, δὲν ἦτο φυσικῶς δυνατόν νὰ παριστᾷ ἀκριβῶς τὴν κατάστασιν τοῦ παλαιοῦ πατριακοῦ πρωτοτύπου· ὅθεν ἐξεδηλώθη διακαῖα ἐπιθυμία νὰ συμπαραβληθῇ τοῦτο πρὸς ἐκεῖνο καὶ οὕτω νὰ ἄρξῃται ἡ τύπωσις αὐτοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ ἑαυτῆς ἐκ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος ληφθὲν ἀντίγραφον ἀπέστειλεν εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ῥωσικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου κ. Θεόδωρον Οὐσπένσκην μετὰ τῆς εὐχῆς, ὅπως ἐν τῶν παρεπιδημούντων ἐκεῖ

мени многие десятки Греческихъ рукописей, разбѣянныхъ по разнымъ мѣстамъ.

Наконецъ, Коммиссія обратила свое вниманіе на изданную отцами Аѳонской обители св. Пантелеимона объемистую книгу «Добротолубіе» въ Русскомъ переводѣ, 4-й томъ которой (изданный въ Москвѣ 1889 г.) содержитъ въ себѣ на Русскомъ языкѣ извлеченія изъ 223 огласительныхъ поученій препод. Θεοδора по двумъ Греческимъ рукописямъ упомянутой обители, изъ коихъ одна содержитъ на Греческомъ языкѣ все тѣ, что и Славянская. Такимъ образомъ, Археογραφической Коммиссіи удалось открыть оригинальный текстъ и просить о присылкѣ его изъ названной обители. Послѣдній дѣйствительно и былъ любезно присланъ ей обителю св. Пантелеѳмона, и съ него снята копія въ Петербургѣ. Но и этотъ текстъ въ послѣдствіи оказался новѣйшимъ, переписаннымъ рукой недавно умершаго на островѣ Патмосѣ Пелусійскаго митрополита Амфилохія, изъ единственнаго древнѣйшаго списка Пространныхъ поученій, который хранится въ библіотекѣ славной Патмосской обители св. Іоанна Богослова.

Списокъ митрополита Амфилохія, составленный имъ для собственнаго назиданія, естественно, могъ и не представлять изъ себя точнаго воспроизведенія древняго Патмосскаго оригинала. Поэтому возникло справедливое желаніе сопоставить его съ послѣднимъ, чтобы потомъ начать печатаніе его. Съ этою цѣлью Коммиссія послала свой списокъ, полученный изъ обители Св. Пантелеѳмона, къ Директору Русскаго Археοлогическаго Института въ Константинополь Θ. И. Успенскому, съ просьбой, чтобы одинъ

μελῶν αὐτοῦ εὐαρεστηθῆναι νὰ συμπαραβάλῃ ἐκεῖνο ἐν Πάτρῳ πρὸς τὸ πεφυλαγμένον αὐτόθι πρωτότυπον. Τὸν οὐχὶ μικρὸν τοῦτον κόπον ἐξετέλεσε προθυμότατα καὶ λίαν εὐσυνειδήτως ὁ κ. Ἀλέξανδρος Θαδδαίου μηνὶ Αὐγούστῳ τοῦ 1896-ου ἔτους, ὅστις καὶ ἀπέστειλε τὸ ἐπιτεθεωρημένον ἀντίγραφον διὰ τοῦ Ἰνστιτούτου εἰς Πετρούπολιν μετὰ λεπτομεροῦς τινος ἐκθέσεως περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἐν Πάτρῳ πρωτοτύπου κώδικος. Οὕτως ἡ Ἐπιτροπὴ πορισθεῖσα τέλειον καὶ ἀκριβὲς αὐτοῦ ἀντίγραφον, ἀπεφάσισε τέλος τὴν ἐκδοσιν αὐτοῦ, τὴν δὲ πρὸς τοῦτο ἀναγκαίαν ἐπιστάσιαν ἐνεπιστεύθη τῷ γράφοντι τὸν πρόλογον τοῦτον.

Ἄλλ' ἡ ἐπιστάσις αὕτη ἐφάνη τούτῳ ἐξ ἀρχῆς οὐχὶ εὐχερῆς, διότι κείμενον οὕτως ἐκτενές, στηριζόμενον εἰς ἓν καὶ μόνον ἀντίγραφον, καὶ τοῦτο ἐν πολλοῖς ἀμφιβόλου ὀρθότητος, εἶχε πρὸ τῆς ἐκδόσεως ἀνάγκην πολλῆς προπαρασκευῆς καὶ δὴ καὶ συμπαραβολῆς πρὸς ἄλλα παλαιὰ καὶ νῦν γνωστὰ ἀντίγραφα πολλῶν μεγάλων κατηγήσεων τοῦ ὁσίου Θεοδώρου. Ὄφειλε δηλαδὴ νὰ γνωρισθῶσι πρῶτον τὰ ἤδη ἐντυπα συγγραμματα τοῦ ὁσίου Θεοδώρου καὶ οὕτω διὰ μακρᾶς αὐτῶν μελέτης νὰ ἐξοικειωθῆ τις μὲ τὰ συντακτικὰ καὶ γλωσσικὰ ἔθιμα τοῦ συγγραφέως, ἅτινα ἄλλως οὐδ' ἐξ αὐτῶν τῶν ἐντύπων δύναται τις νὰ καθορίσῃ, ἂν μὴ συμβουλευθῆ διαφόρων ἐποχῶν ἀντίγραφα· διότι πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι τὰ παρὰ τῷ Migne καὶ τῷ Mai καὶ τῷ Auntau συσσωρευμένα ἔργα τοῦ ὁσίου Θεοδώρου παριστῶσιν οὐχὶ αὐστηρὰν ἐκδοσιν φιλολογικὴν, ἀλλ' ἢ ὅλως ἀυθαίρετον ἢ καὶ πολλαχοῦ ἀμελεστάτην. Ὄφειλε λοιπὸν μὲ τὴν βοήθειαν τούτων καὶ τινων ἀντιγράφων νὰ προκαθορισθῆ κανὼν τις ὀδηγητικὸς εἰς τὴν ἐκδοσιν τῶν 124 κατηγήσεων, ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ σαφηνισθῶσιν οἱ ἐν αὐταῖς δυσνόητοι τόποι καὶ αἱ ἰδιόρρυθμοι καὶ ἀσυνεπεῖς πρὸς ἑαυτὰς συντάξεις.

изъ пребывающихъ тамъ членовъ Института возымѣлъ доброе намѣреніе сличить его, на Патмосѣ, съ хранящимся тамъ оригиналомъ. Этотъ не легкій трудъ исполнилъ съ усердіемъ и вполне добросовѣстно г. Александръ Фаддеевъ въ мѣсяцѣ августѣ 1896 г., и послалъ свѣренный имъ списокъ чрезъ Институтъ въ Петербургъ съ приложеніемъ подробнаго описанія состоянія этого первоначальнаго списка. Такимъ образомъ, Коммиссія, доставъ себѣ совершенный и точный списокъ, рѣшила, наконецъ, издать его, а необходимое наблюденіе за его изданіемъ поручила пишущему сіе предисловіе.

Порученіе это оказалось не изъ легкихъ, такъ-какъ текстъ, столь пространный, притомъ опирающійся на одинъ лишь списокъ, во многихъ мѣстахъ сомнительный въ исправности, нуждался предъ его изданіемъ въ большой обработкѣ и въ сопоставленіи съ другими древними и нынѣ извѣстными списками многихъ пространныхъ поученій препод. Θεοδора. Иначе говоря: необходимо было познакомиться, во первыхъ, съ печатными уже сочиненіями преподобнаго Θεοδора и, такимъ образомъ, путемъ тщательнаго ихъ изученія, освоиться съ синтаксическими и стилистическими оборотами препод. Θεοδора, которые, впрочемъ, невозможно опредѣлить изъ однѣхъ и тѣхъ же печатныхъ книгъ, безъ справки со списками разныхъ эпохъ. Ибо нужно знать, что собранныя у Migne и Mai и Auntau произведенія препод. Θεοδора представляютъ изъ себя не строго филологическое изданіе, а совершенно произвольное и во многомъ неисправное. Такимъ образомъ, необходимымъ представлялось, съ помощью послѣднихъ, а также нѣкоторыхъ списковъ, выработать руководящія начала для

Ἄλλὰ τῷ συντάκτῃ τοῦ προλόγου τούτου δὲν ὑπῆρχεν ὁ διαθέσιμος τῆς προπαρασκευῆς χρόνος, αὐδὲ πάλιν ἠδύνατο νὰ πορισθῇ ἄλλοθεν ἕτερα ἀντίγραφα, ἂν μὴ πασῶν, ἀλλὰ τουλάχιστον ἐνίων ἐκ τῶν κατηχήσεων.

Ἡ ἀνάγκη ὅμως τῆς ταχείας ἐκτελέσεως τῆς ἐπιστάσιος ὤθησεν αὐτὸν νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτόπωσιν τῶν κατηχήσεων ἐπὶ τῆ βίβλῃ τοῦ ἐνός καὶ μόνου διαθεσίμου ἀντιγράφου· ὅτε δὲ ἐπερατώθη ἡ ὀλικὴ αὐτοῦ τύπωσις, κατωρθώθη ἀγαθῇ τύχῃ νὰ εὑρεθῇ δευτέρον ἀντίγραφον 33 μόνον κατηχήσεων ἐν τῇ πέρυσι γνωσθείσῃ πολυτίμῃ συλλογῇ διαφόρων ἑλληνικῶν χειρογράφων τοῦ μακαρίου ἀρχιμανδρίτου Ἀντωνίου.

Ἄλλὰ πρὶν ἢ λεχθῶσι τὰ θέοντα περὶ τοῦ δευτέρου τούτου κώδικος, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ὁμιλήσωμεν πρότερον περὶ τοῦ πρώτου ἀντιγράφου, ὅπερ ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ ὅσιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης σὺν τοῖς λοιποῖς αὐτοῦ συγγράμμασι κατέλιπε καὶ πολυαριθμούς πρὸς τοὺς μοναχοὺς τῶν Στουδίου λόγους διδασκτικούς, οὓς εἶχεν αὐτὸς διαιρέσει εἰς τρία διάφορα γενικὰ τμήματα. Τὸ πρῶτον τούτων συγκείμενον ἐκ λόγων 134 ὠνόμασε Μικρὰν Κατήχησιν· τὸ δευτέρον ἐκ πολλῶν ὁμοῦ λόγων συγκείμενον ὠνόμασε Μεγάλην Κατήχησιν, ἣν καὶ διήρυσεν εἰς τρία βιβλία· ἐκ πόσων δὲ λόγων ἕκαστον τῶν βιβλίων τούτων συνέκειτο, δὲν λέγουσιν οἱ βιογράφοι τοῦ ὁσίου Θεοδώρου· ὅτι δὲ λέγουσι περιορίζεται εἰς τὸ ὅτι ἡ Μεγάλη Κατήχησις «ἀνὰ μέρος τὰ καλὰ τοῦ κοινοβίου διαφαίνει παραγγέλματα, τὴν διδασκαλίαν ὡς οὐκ ἂν τις εἶπη διεξιούσα εἰς τὸ ὠφελιμώτατον»· καὶ πάλιν ὅτι τὴν Μεγάλην Κατηχήσιν «οὐ σχεδιαστικῶς, ἀλλὰ νουεχέστερον καθ' ἑαυτὸν συντάξας ἐκδέδωκεν». Τὸ τρίτον τμήμα εἶχεν ἐπιγράψει

издания 124 Огласительныхъ поучений, съ цѣлью уясненія неудобопонятныхъ мѣстъ и непослѣдовательности синтаксическихъ оборотовъ.

Но у пишущаго сіе предисловіе не было свободнаго времени приготовиться къ этому, а равно онъ не могъ достать списковъ хотя бы для нѣкоторыхъ изъ поученій.

Необходимость скорѣйшаго исполненія порученія заставила приступить къ печатанію Поученій по одной, имѣвшейся въ распоряженіи, рукописи. Когда же было закончено печатаніе, удалось, по счастливой случайности, найти второй списокъ 33-хъ лишь поученій въ драгоцѣнномъ собраніи разныхъ Греческихъ рукописей покойнаго архимандрита Антонина, которое стало извѣстнымъ только съ прошлаго года.

Но скажемъ сперва о первомъ спискѣ, который нынѣ изданъ Императорскою Коммиссіею.

Преподобный Θεодоръ Студить, между многими произведеніями, оставилъ Студійскимъ монахамъ многочисленныя Поучительныя слова, которыя онъ самъ раздѣлил на три части. Первую изъ нихъ, составленную изъ 134 словъ, назвалъ Μικρὰ Κατήχησις (Малый Катихизисъ); вторую, составленную изъ обширнаго собранія словъ, назвалъ Μεγάλη Κατήχησις (Большой Катихизисъ), раздѣливъ ее на три книги. Изъ сколькихъ словъ каждая изъ этихъ книгъ состояла — біографы препод. Θεодора не упоминаютъ. Все, что говорятъ послѣдніе, заключается въ томъ, что Большой Катихизисъ «представляетъ отчасти добрыя наставленія общежитія, а поученіе возводитъ, такъ сказать, къ полезнѣйшему»; что Пространныя поученія «не

ὁ ὅσιος Θεόδωρος Βίβλον Πανηγυρικὴν ἐν αὐτῇ δὲ εἶχε κατατάξει ὁμιλίαις εἰς τὰς δεσποτικὰς καὶ θεομητορικὰς ἑορτὰς καὶ ἐτέρας εἰς τὰς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου «καὶ τινῶν ἄλλων ἐπιφανεστέρων ἁγίων» (Migne т. 99, σ. 152 καὶ 264). Οὐδὲ τῆς βίβλου πανηγυρικῆς τῶν ὁμιλιῶν ὁ ἀριθμὸς παρεδόθη ἡμῖν· ἀλλ' ἂν τις ἀποβλέψῃ εἰς τινὰς σπανίους κώδικας, ἐν οἷς ὑπάρχουσι διδακτικαὶ τοῦ ὁσίου Θεοδώρου κατηχήσεις τοὺς ἀριθμοὺς φέρουσαι 410-420, καὶ τούτους θεωρήσῃ λείψανα καθολικῆς ποτε τῶν ὄλων τοῦ ὁσίου Θεοδώρου λόγων ἀριθμήσεως, δύναται νὰ εἰκάσῃ τὸ πολυἀριθμὸν τῶν κατηχήσεων, αἵτινες περιείχοντο ἐν ταῖς τρισὶ διαφόροις αὐτῶν συλλογαῖς.

Τῆς Μικρᾶς Κατηχήσεως ἀντίγραφα ἐγνώσθησαν ἄχρι τοῦδε πολυἀριθμα, ἐξ ὧν καὶ προήλθεν ἡ πολυμαθὴς ἐκδοσις τοῦ ἀββᾶ Ἐμμανουήλ Λυνγαу· τῆς δὲ Βίβλου Πανηγυρικῆς οὐδὲν εὐρέθη ἀντίγραφον, τινὲς ὅμως τῶν ἐν αὐτῇ λόγων ἐσκορπισμένοι ἐν ἄλλοις κώδιξιν ὑπάρχουσιν ἤδη γνωστοί· τῆς δὲ Μεγάλῃς Κατηχήσεως τὰ ἀντίγραφα οὐ μόνον σπανιώτατα εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀτελῆ καὶ συγκεχυμένα ἐξ αὐθαιρέτων διαιρέσεων τῶν ἀντιγραφῶν· διότι τούτων τινὲς μὲν ἐκ τῶν τριῶν ἐκείνης βιβλίων ἐκλέγοντες ὅσας ἤθελον κατηχήσεις, ἐποίουν μονόβιβλον, τινὲς δὲ διμερῆ συλλογὴν, οἱ δὲ πλείους πολλὰς τῶν μεγάλων κατηχήσεων ἢ ἀνεμίγνυον ταῖς μικραῖς, ἢ προσέθετον εἰς τὸ τέλος αὐτῶν. Τῶν μεγάλων κατηχήσεων, διηρημένων, ὡς εἶπομεν, ἐξ ἀρχῆς εἰς τρία βιβλία, παλαιὸς σλάβος ἐρμηνεὺς εἶχε μεταφράσει τὸ κείμενον 124, αὐτὰς δηλαδὴ τὰς ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ ῥώσου μητροπολίτου εὐρεθείσας καὶ νῦν ἐκδοθείσας ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς· ὁ δὲ ὑπ' ὄψει αὐτοῦ κώδιξ ἔφερε τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην· Τῇ

поспѣшно, но съ большимъ разумомъ составивъ, издалъ». Третью часть препод. Θεοδὸρъ озаглавилъ Βίβλος Πανηγυρικὴ (Панигирическая Книга); въ ней онъ распредѣлялъ слова на Господскіе и Богородичныя праздники, а другіе — на праздники св. Іоанна Предтечи «и нѣкоторыхъ другихъ болѣе чтимыхъ святыхъ» (Migne, т. 99, стр. 152 и 264). Все количество словъ Панигирической Книги не дошло до насъ. Но если обратить вниманіе на нѣкоторые рѣдкіе кодексы, въ которыхъ содержатся Поучительныя слова препод. Θεοδὸра подъ нумерами 410—420 и признать ихъ остатками общаго когда-то счисленія всѣхъ словъ препод. Θεοδὸра, то можно составить себѣ нѣкоторое понятіе о количествѣ поученій, которыя содержались въ трехъ разныхъ ихъ собраніяхъ.

До насъ дошли многочисленныя списки Малаго Катихизиса. При помощи ихъ и составилось съ большею эрудиціею изданіе аббата Ἐμμανуила Λυνγαу. Но списковъ Панигирической Книги ни одного пока не найдено; тѣмъ не менѣе, нѣкоторыя слова послѣдней, разсѣяныя въ другихъ кодексахъ, уже стали извѣстными. Что касается списковъ Большого Катихизиса, то они не только рѣдки, но и неполны. и различны по составу, по причинѣ произвольныхъ раздѣленій, сдѣланныхъ переписчиками, ибо нѣкоторые переписчики, выбирая по собственному произволу поученія изъ трехъ книгъ Большого Катихизиса, составляли изъ нихъ или одночастное, или двухчастное собраніе; большинство же переписчиковъ смѣшивали Пространныя поученія съ Малеми. Пространныя поученія были раздѣлены, какъ уже сказано, съ самаго начала на три книги, а древній Славянскій пе-

αὐτῇ ἡμέρᾳ (= 11 Νοεμβρίου) Βιβλίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Θεοδώρου, ἡγουμένου τῶν Στουδίου, λόγοι κατηγοητικοὶ πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς». Οὕτως ὁ ὑπ' ὄψει τοῦ σλάβου ἐρμηνεύς ἑλληνικὸς κώδιξ δὲν ἐφανέρου, ἂν οἱ ὑπ' αὐτοῦ μεταφρασθέντες λόγοι παρουσίαζον τὴν ὅλην Μεγάλην Κατήχησιν, ἣ ἐν τῶν τριῶν αὐτῆς βιβλίων. ὅτι δὲ τὸ δεύτερον ἐκεῖνοι συναπῆρτιζον αὐτῆς βιβλίον, ἀπεκάλυψεν ἡμῖν μόνος ὁ 111-ος τῆς ἐν Πάτρῳ βιβλιοθήκης ἑλληνικὸς κώδιξ. Οὗτος ὁ κώδιξ βεβαιοῖ πως τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῶν βιογράφων τοῦ ὁσίου Θεοδώρου περὶ τῆς τριττῆς διαιρέσεως τῆς μεγάλης αὐτοῦ κατηχήσεως, διότι περιέσωσεν ἀκεφάλως καὶ τὸ πρῶτον βιβλίον καὶ τὸ σύνολον τοῦ κατόπιν αὐτοῦ δευτέρου βιβλίου· ὅτι δὲ καὶ τρίτον ὑπῆρχε βιβλίον, τοῦτο βεβαιούμεθα ἐκ διαφορῶν ἐν ἄλλοις τισὶ κώδιξι περιεχομένων ὁμοειδῶν κατηχήσεων, αἵτινες οὗτ' ἐν ταῖς μικραῖς περιέχονται κατηχήσεσιν. οὗτ' ἐν τοῖς δυοσι πρώτοις βιβλίοις τῶν μεγάλων κατηχήσεων. Ἄν δέ τις καὶ ταύτας πάσας συναθροίσῃ εἰς ἓν, θὰ δυνήθῃ νὰ καταρτίσῃ τὸ ἤδη ἄγνωστον ἡμῖν τρίτον αὐτῶν βιβλίον. Οὕτως ὁ 112-ος κώδιξ τῆς ἐν Πάτρῳ βιβλιοθήκης, ἂν καὶ παριστᾷ διαιρέσιν ὅλως ἄσχετον πρὸς τὴν ἀρχικὴν τοῦ ὁσίου Θεοδώρου, οὐχ ἤττον περιέχει ἐν ἑαυτῷ λόγους οὐκ ὀλίγους, αἵτινες οὗτ' ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Auvray περιέχονται, οὗτ' ἐν τῷ ἐτέρῳ 111-ῳ πατριακῷ χειρογράφῳ· πάντως δὲ πηγάζουσιν οὗτοι ἐκ τοῦ τρίτου τῆς μεγάλης κατηχήσεως βιβλίου, ὅπερ δύναται νὰποκατασταθῇ, ἂν προστεθῶσιν αὐτοῖς οἱ λοιποὶ ἐν διαφοροῖς κώδιξι περιεχόμενοι, οἷον οἱ ἐν τῷ 891-ῳ κώδιξι τῆς ἐν Παρισίῳ Bibliothèque Nationale.

реводчикъ перевелъ текстъ 124 поучений, т. е. тѣхъ, которыя нашлись въ собраніи Русскаго митрополита и нынѣ изданы Коммиссіею. Греческій оригиналь славянскаго переводчика носилъ слѣдующее заглавіе: Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ (=11 Ноябрия) Βιβλίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Θεοδώρου, ἡγουμένου τῶν Στουδίου, λόγοι κατηγοητικοὶ πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς. Такимъ образомъ, Греческій списокъ, бывшій подъ руками Славянскаго переводчика, не указалъ — представляли ли переведенныя имъ слова цѣликомъ Большой Катихизисъ, или одну изъ трехъ его книгъ. А что они составляли вторую книгу, это намъ открылъ лишь 111-й Греческій кодексъ Патмосской библіотеки. Последній отчасти подтверждаетъ данныя биографовъ препод. Θεοδора о трехчастномъ раздѣленіи Большого его Катихизиса, потому что онъ сохранилъ безъ начала первую книгу и цѣликомъ слѣдующую вторую книгу. Что касается вопроса о существованіи и третьей книги, то въ этомъ убѣждаемся изъ разныхъ подобныхъ поучений, содержащихся въ нѣкоторыхъ другихъ кодексахъ, которыя не составляютъ части Малыхъ поучений, а также не находятся въ двухъ первыхъ книгахъ Пространныхъ поучений; такъ-что если кто соберетъ всѣ эти поученія въ одно, то онъ будетъ въ состояніи составить, пока намъ неизвѣстную, третью книгу. Такъ напримѣръ, 112-й кодексъ Патмосской библіотеки, хотя и представляетъ раздѣленіе словъ, совершенно неимѣющее сходства съ первоначальнымъ раздѣленіемъ препод. Θεοδора, тѣмъ не менѣе — содержитъ въ себѣ не малое число словъ, ни въ книгѣ Auvray, ни въ 111-й Патмосской рукописи не содержащихся. Последнія всецѣло взяты

Αἱ τῆς σλαβικῆς μεταφράσεως 124 κατηγορήσεις ἀντιστοιχοῦσιν ἀκριβῶς ταῖς περιεχομέναις ἰσαριθμοῖς ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τοῦ πατριακοῦ χειρογράφου, καὶ προβαίνουσιν οὕτως ἢ μία κατόπι τῆς ἄλλης, ὡς καὶ ἐν τούτῳ τῷ χειρογράφῳ. Ἐν τῇ σλαβικῇ μεταφράσει παρατηροῦνται δύο μόνον φαινόμενα σημειώσεως μὲν ἄξια, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ἀσήμαντα. Πρῶτον λείπουσιν αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν κατηγορήσεων ιε', ις', ιζ'. δεύτερον ἢ ἐν τῷ ἑλληνικῷ κειμένῳ ιη' κατηγορήσεις ἀριθμεῖται 22-α ἐν τῷ σλαβικῷ, ἀν καὶ εὐρίσκεται εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν 17-ην κατηγορήσιν· οὕτως ἀπὸ 22-ου ἀριθμοῦ προβαίνουσα καταλήγει ἢ τῶν κατηγορήσεων ἀριθμῶν οὐχὶ ὡς ἐν τῷ ἑλληνικῷ χειρογράφῳ εἰς ἀριθμὸν ρκδ', ἀλλ' εἰς 128-ον. Ἐδῶ ἔχομεν ἀπλῶς σφάλμα πηγάζον ἀμέσως ἐκ προφανοῦς παραδρομῆς τεσσάρων ἀριθμῶν, ἢ μεταπηδήσεως ἄλλως εἰπεῖν ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλον ἀριθμὸν· αὐτῶν δὲ τῶν κατηγορήσεων αἱ ἐπιγραφαὶ κατ' οὐδὲν ἐν τῷ σλαβικῷ κειμένῳ διαφέρουσιν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ πατριακῷ χειρογράφῳ.

Ἐν τῷ ἀνά χειρας λοιπὸν βιβλίῳ περιέχονται κατηγορήσεις ἑλληνιστὶ 124, συναποτελοῦσαι μὲν κατὰ τὸν κώδικα τῆς Πάτμου τὸ δεύτερον βιβλίον τῆς μεγάλης κατηγορήσεως, κατὰ δὲ τάξιν ἀριθμητικὴν ἀντιστοιχοῦσαι πρὸς τὰς ἐν τοῖς Μεγάλαις Μηναίοις τοῦ Μακαρίου περιεχομένας εἰς γλώσσῃ σλαβικῇ. Οὕτως ἀφῆθησαν ἀνέκδοτοι τοῦ πρώτου βιβλίου αἱ κατηγορήσεις καὶ αἱ δυνάμεναι μετὰ τινα εἰδικὴν ἐξέτασιν νὰ συναποτελέσωσι τὸ τέως ἄγνωστον τρίτον βιβλίον. Θὰ ἦτο βεβαίως ἐπιθυμητὸν νὰ συνεξεδίδοντο ἐκ τοῦ πατριακοῦ χειρογράφου καὶ αἱ περι-

изъ третьей книги Большого Катихизиса, которая можетъ быть восстановлена, если къ нимъ будутъ присовокуплены и остальные, въ разныхъ кодексахъ содержащіяся, поученія, на примѣръ, — поученія, находящіяся въ 891-мъ Парижскомъ кодексѣ Bibliothéque Nationale.

124 поученія Славянскаго перевода какъ-разъ соотвѣтствуютъ содержащимся равночисленнымъ поученіямъ во второй книгѣ Патмосской рукописи, и идутъ по порядку одно за другимъ, какъ и въ послѣдней рукописи. Въ Славянскомъ переводѣ замѣтны два только явленія, достойныя замѣчанія, но въ сущности малозначущія. Во-первыхъ, тамъ нѣтъ заглавій поученій ιε', ις', ιζ'; во-вторыхъ, ιη' поученіе Греческаго текста числится 22-мъ въ Славянскомъ, хотя и слѣдуетъ непосредственно за 17-мъ поученіемъ. Такимъ образомъ, счисленіе, идущее съ 22-го, оканчивается не ρκδ', какъ въ Греческой рукописи, но 128-мъ. Здѣсь просто ошибка, происшедшая прямо отъ недосмотра. Заглавія поученій въ Славянскомъ текстѣ ничѣмъ не отличаются отъ заглавій Патмосской рукописи.

Такимъ образомъ, въ настоящей книгѣ содержатся поученія на Греческомъ языкѣ, числомъ 124, составляющія, съ одной стороны, по Патмосскому кодексу, вторую книгу Большого Катихизиса, но съ другой—по числовому порядку—соотвѣтствующія поученіямъ, находящимся въ Великихъ Четвѣхъ Минеяхъ митрополита Макарія. Слѣдовательно, остались неизданными поученія первой книги и другія, изъ которыхъ, послѣ спеціальнаго изслѣдованія, можно составить, пока неиз-

εχόμεναι ἐν αὐτῷ τοῦ πρώτου βιβλίου κατηγορήσεις· ὅμως δὲ αὐταὶ δὲν ἠδύναντο νάποτελέσωσι μέρος τῆς παρούσης ἐκδόσεως, ἥτις προωρίσθη μόνον εἰς τὸ νάποκαταστήσῃ κατὰ τὸ δυνατόν εὐκατάληπτον τὸ ἤδη προεκδοθὲν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς σλαβικὸν κείμενον, τὸ ἐν πολλοῖς ἀνακριβῶς μεταπεφρασμένον καὶ διὰ τοῦτο ἀκατανόητον ἄνευ συμπαραβολῆς πρὸς τὸ ἐλληνικὸν πρωτότυπον.

вѣстную, третью книгу. Было бы, конечно, желательнымъ, чтобы изъ Патмосской рукописи были изданы содержащіяся въ ней поученія и первой книги. Но это не могло войти въ программу настоящаго изданія, предназначеннаго сдѣлать по возможности удобопонятнымъ изданный Коммиссiею Славянскiй текстъ, во многихъ мѣстахъ неточно переведенный, а потому и непонятный безъ Греческаго.

II

Ὁ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Πάτμου 111-ος κῶδιξ εἶχε περιγραφῆ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Σακελίωνος (ἐν τῇ ἐκδοθείσῃ ὑπ' αὐτοῦ Ἀθήνησιν ἔτει 1890-ῶ Πατριακῇ Βιβλιοθήκῃ) δι' οὗτω βραχυτάτων λόγων, ὥστε δὲν ἠδύνατό τις ἐξ αὐτῶν νά διακρίνῃ ὅτι θὰ ἐσφζετο ἐν ἐκείνῳ τὸ πρωτότυπον ἄλλων τῶν σλαβικῶν κειμένων. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἐγράφη κατὰ τὸν Σακελίωνα περὶ τὸ τέλος τοῦ 10-ου ἢ περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ 11-ου αἰῶνος, κατὰ δὲ τὴν ὑπ' ὄψει ἡμῶν λεπτομερῆ αὐτοῦ περιγραφὴν τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Θαδδαίου συνίσταται ἐκ φύλλων μεμβρανίνων 339, μήκους 29 καὶ πλάτους 23 ἑκατοστῶν τοῦ γαλλικοῦ μέτρου· εἶναι δὲ καὶ ἰσχυρῶς ἐστάχωμένον, περιφραττόμενον ἄλλως ὑπὸ ξυλίνων πλακῶν. Τὸ κείμενον ἐν μιᾷ τῶν σελίδων ἐκάστη γραμμὰς ἀριθμοῦν 31 καὶ χῶρον καταλαμβάνον μήκους 24 ἑκατοστῶν καὶ πλάτους 145 χιλιοστῶν, εἶναι διηρημένον εἰς δύο βιβλία· ἀτυχῶς ὅμως τοῦ πρώτου βιβλίου ἢ ἀρχῆς δὲν σφζεταί, διότι τὸ πρῶτον τοῦ κώδικος φύλλον ἀπωλέσθη ἐκ παλαιοῦ. Ἀμφότερα τὰ βιβλία εἶναι διακεκριμένα ἐν τῷ κώδικι ὑπὸ μιᾶς κενῆς σελίδος, ἥτις ἐξ ἀρχῆς εἶχεν ἀφεθῆ ἄγραφος ὑπὸ τοῦ καλλιγράφου, καὶ ὑπὸ ἐνὸς τετάρτου μιᾶς ἐτέρας

Рукопись Патмосской библиотеки числится подъ 111-мъ номеромъ, а краткое ея описание сдѣлано покойнымъ Иоанномъ Саккеліономъ въ изданной имъ въ 1890 г. въ Аѳинахъ «Патмосской Библиотекаѣ». Данное описание Саккеліона настолько кратко, что не представлялось возможнымъ изъ него догадываться о томъ, что эта рукопись представляетъ изъ себя оригиналъ всѣхъ Славянскихъ текстовъ. По мнѣнію Саккеліона, наша рукопись написана въ концѣ X или въ началѣ XI вѣка, а судя по подробному описанію г. Александра Θαδδεѳа она состоитъ изъ 339 пергаментныхъ листовъ 29 сант. длины и 23 сант. ширины; причѣмъ крѣпко сшита и предохранена отъ поврежденій деревянными дощечками. На каждой страницѣ текстъ состоитъ изъ 31 строки и занимаетъ мѣсто въ длину 24 сант. и въ ширину 145 миллим. Текстъ занимаетъ двѣ книги. Къ сожалѣнію, начало первой книги не дошло до насъ, вслѣдствіе того, что первый листъ самаго кодекса давно утраченъ. Гранью между двумя книгами

σελίδος, ἀγράφου καὶ τούτου ἐξ ἀρχῆς ἀφέντος· ἢ ἐντελῶς ὁμῶς ἀγράφος σελὶς ἐχρησίμεισε κατόπιν ἐν τῷ 13-ῳ αἰῶνι εἰς τὸ νὰ πληρωθῇ διὰ γραμμάτων ἐρυθρῶν μέ τι κείμενον ἀνόνομον “περὶ τοῦ δεῖν ἡμᾶς φεῦγειν τὰς διαβολικὰς πλάνας καὶ τὴν ψυχικὴν φυλάττειν ἀγνότητα”.

Ἐκτὸς τῆς εἰρημένης ἐλλείψεως ὁ πατριάρχης κῶδιξ παρουσιάζει πολλαχοῦ τὰ φύλλα διερρήγμένα, ἴδια δὲ ἐν ταῖς γραμμαῖς τοῦ χάρακος, ἐφ’ ὧν ὁ καλλιγράφος ὤφειλε νὰ γράψῃ τὸ κείμενον αὐτοῦ, καὶ τοῦτο διότι ὁ χάραξ, ὡς φαίνεται, δὲν ἦτο πεποιημένος ἐκ χορδῶν νεύρων, ἀλλ’ ἐξ ὕλης μεταλλικῆς· φθορὰν τινα ἔπαθεν ὁ κῶδιξ καὶ ἐξ ὕδατος, βλάψαντος τὰ ἄκρα τῶν πρώτων αὐτοῦ φύλλων καὶ τὸ κείμενον τῶν τριῶν πρώτιστων σελίδων· ἐκ δὲ πυρᾶς ὑπέστησαν φθορὰν αἱ κάτω γραμμαὶ ἐξ ἑνὸς φύλλων, ἅτινα ὁμῶς ἀνήκουσι εἰς τὸ 1-ον βιβλίον τῆς Μεγάλης Κατηχίσεως (λόγ. ξ’-ξγ’)· ἐκ δὲ πολλῆς προστριβῆς εἶναι ὡσαύτως διεφθαρμένη ἱκανῶς ἡ ἐσχάτη τοῦ κώδικος σελίς· ἀλλ’ ἐνταῦθα πᾶσαι αἱ διεφθαρμέναι καὶ ἡμαυρωμέναι λέξεις ἐγράφησαν καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν παλαιῶν αὐτῶν ἰχνῶν ὑπὸ τοῦ Πηλουσίου μητροπολίτου Ἀμφιλοχίου.

Τὸ κείμενον τοῦ πατριαρχικοῦ κώδικος γεγραμμένον διὰ μελάνης ὑποξάνθου ἢ κιτρίνου χρώματος βαθέος (κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Θαδδαίου), ἀνάγεται ἐκ παλαιογραφικῆς ἐπόψεως εἰς τὸ καλούμενον γραφῆς εἶδος alte Minuskel καὶ μορφὴν ἔχει καθόλου στρογγύλην· σπανίως δὲ καὶ πέραν ἐκτείνεται τῆς πρὸς δεξιὰν καθέτου τοῦ χάρακος γραμμῆς, ἣτις καθορίζει τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐκεῖ μαργελίου· κατὰ κανόνα ὁμῶς τοῦ καλλι-

служить въ кодексѣ одна страница, оставленная писцомъ чистою, да еще верхняя четверть слѣдующей страницы, также оставлена пустою. Но зато, бывшая сначала совсѣмъ пустая страница, въ тринадцатомъ вѣкѣ послужила мѣстомъ для написанія анонимнаго текста съ кинноварными буквами: «о томъ, что намъ подобаетъ удаляться отъ дѣвольскихъ заблужденій и сохранять душевную чистоту».

Помимо указаннаго недостатка, въ Патмосскомъ кодексѣ существуютъ еще и слѣдующіе недочеты: листы въ немъ во многихъ мѣстахъ разрѣзаны инструментомъ, проводившимъ строки, на которыхъ писецъ долженъ былъ написать свой текстъ. Это обстоятельство объясняется тѣмъ, что инструментъ этотъ сдѣланъ не изъ жильныхъ струнъ, а изъ металлическихъ. Кодексъ нашъ пострадалъ также отъ воды, испортившей по краямъ первые три его листа, а отчасти и текстъ первыхъ трехъ страницъ. Огнемъ истреблены нижнія строки шести лишь листовъ, принадлежавшихъ первой книгѣ Большаго Катихизиса (Поучен. ξ’ — ξγ’). Равнымъ образомъ, послѣдняя страница кодекса достаточно повреждена вслѣдствіе большаго тренія, но тутъ всѣ попорченныя и исчезнувшія слова восстановлены на основаніи своихъ слѣдовъ Пелусійскимъ митрополитомъ Амфилохіемъ.

Почеркъ текста Патмосскаго кодекса, писаннаго чернилами желтоватыми или совершенно желтаго цвѣта, относится, по выраженію г. Александра Θαδδαева, съ палеографической точки зрѣнія къ письму такъ-называемому alte Minuskel, а по формѣ—послѣднее въ нашемъ кодексѣ круглое. Текстъ изрѣдка выходитъ изъ-за правой перпендикулярной линіи, которая опредѣляетъ на-

γράφου ἔξω τῆς πρὸς ἀριστερὰν τοῦ μαργε-
 λίου γραμμῆς εὐρίσκεται διὰ παντὸς τὸ πρῶ-
 τιστον γράμμα ἐκάστου λόγου, ὑπερ ὡς εἰ-
 κὸς εἶναι κεφαλαιῶδες. Τῶν δὲ κατηγήσεων
 αἱ ἐπιγραφαὶ εἶναι γεγραμμέναι δι' ὧν καὶ τὸ
 κείμενον γραμμάτων, ἀλλὰ κατὰ τρόπον με-
 γεθυντικὸν καὶ οὕτως ἀραιόν, ὥστε νὰ μὴ
 συνδέωνται πρὸς ἄλληλα. Τὸ δὲ ὑπογεγραμμέ-
 νον ἢ προσγεγραμμένον ἰῶτα οὐδαμοῦ τοῦ
 κώδικος ἀπαντᾷ· ἀλλὰ καὶ λέξεις ἐπιτετμημέ-
 ναι πάνυ ὀλίγαι ἀπαντῶσιν, οἷον $\overline{\theta\sigma}$ (= θεός),
 $\overline{\pi\nu\alpha}$ (= πνεῦμα), $\overline{\omicron\nu\nu\omega\nu}$ (= οὐρανῶν), $\overline{\sigma\rho\iota\alpha}$
 (= σωτηρία), $\overline{\pi\epsilon}$ (= περι), $\overline{\chi\omega}$ (= Χριστῶ),
 $\overline{\alpha\mu}$ (= ἀμήν), $\overline{\alpha\iota\omega\nu\alpha\varsigma}$. Τέλος δὲ ὁ ἐν
 τῷ κώδικι τονισμὸς τῶν λέξεων καὶ ὁ πνευ-
 ματισμὸς αὐτῶν οὐδὲν ἔχει τὸ διακριτικόν,
 καθότι δὲν ἀνήκει εἰς τὸ γωνιῶδες, ἀλλ' εἰς
 τὸ κοινότατον εἶδος.

Τὸ πρῶτον τοῦ κώδικος τούτου βιβλίον
 ἀριθμεῖ κατηγήσεις 87, καὶ βεβαίως ἡ τά-
 ξις αὐτῶν θὰ παριστᾷ τὴν πρωτότυπον
 τοῦ συγγραφέως διάταξιν, διότι ἐν ἄλλοις
 ἤδη γνωστοῖς ἀντιγράφοις ἐκλογή τις μόνον
 αὐθαίρετος εὐρίσκεται τῶν κατηγήσεων τού-
 των. Οὕτως ἄγνωστοι κατηγήσεις ἐν τοῖς
 τοιοῦτοις ἀντιγράφοις μένουσιν, ὡς φαί-
 νεται, αἱ ἔξῃς τοῦ πατριακοῦ ἀντιγράφου·
 γ', ζ', η', ι', ια', ιβ', ιγ', ιε', ις', ιζ', ιθ',
 κ', κβ', κγ', κδ', κε', κς', κζ', κη', κθ', λ',
 λα', λδ', λε', λζ', λθ', μγ', μδ', με', μς', μζ',
 ν', να', νβ', νδ', νς', νη', νθ', ξ', ξα', ξβ',
 ξδ', ξς', ξζ', ξη', ξθ', ο', οα', οβ', οδ', οε', οζ',
 οθ', π', πα', πς', πζ'. Κώδικες δὲ, ἐν οἷς
 περιέχονται κατηγήσεις τινὲς τοῦ 1-ου βιβλίου,
 εἶναι τόγε νῦν εἰς ἡμᾶς γνωστοὶ οἱ ἐπόμενοι ¹.

чало поля. По правилу и приемамъ
 писца, внѣ линіи, находящейся по лѣ-
 вой сторонѣ поля, находится всегда пер-
 вая буква каждаго Поученія, которая—
 какъ и слѣдуетъ быть — заглавная.
 Заглавія Поученій написаны тѣми же,
 что и весь текстъ, буквами, съ тѣмъ
 лишь различіемъ, что буквы заглавій —
 больше по величинѣ и находятся въ
 нѣкоторомъ разстояніи другъ отъ дру-
 га, не связываясь между собою. Под-
 писная іота нигдѣ не встрѣчается; кро-
 мѣ того, попадаетъ нѣсколько сокра-
 щеній словъ вродѣ: $\overline{\theta\sigma}$ (= θεός),
 $\overline{\pi\nu\alpha}$ (= πνεῦμα), $\overline{\omicron\nu\nu\omega\nu}$ (= οὐρανῶν), $\overline{\sigma\rho\iota\alpha}$
 (= σωτηρία), $\overline{\pi\epsilon}$ (= περι), $\overline{\chi\omega}$ (= Χριστῶ),
 $\overline{\alpha\mu}$ (= ἀμήν), $\overline{\alpha\iota\omega\nu\alpha\varsigma}$. Наконецъ,
 ударенія и придыханія въ кодексахъ
 ничего особеннаго не представляютъ,
 такъ какъ сводятся не на угловатый
 видъ, но на общепринятый.

Первая книга настоящаго кодекса со-
 держитъ въ себѣ 87 Поученій, и, безъ со-
 мнѣнія, порядокъ ихъ въ ней воспроиз-
 водитъ первоначальное распредѣленіе,
 сдѣланное самимъ авторомъ, такъ какъ
 въ другихъ, извѣстныхъ уже, спискахъ
 находится нѣкоторый уже произвольный
 выборъ изъ тѣхъ Поученій. Такимъ
 образомъ, неизвѣстными поученіями въ
 подобныхъ спискахъ остаются, повиди-
 мому, слѣдующія Поученія Патмоскаго
 списка: γ', ζ', η', ι', ια', ιβ', ιγ', ιε', ις',
 ιζ', ιθ', κ', κβ', κγ', κδ', κε', κς', κζ', κη',
 κθ', λ', λα', λδ', λε', λζ', λθ', μγ', μδ', με',
 μς', μζ', ν', να', νβ', νδ', νς', νη', νθ', ξ',
 ξα', ξβ', ξδ', ξς', ξζ', ξη', ξθ', ο', οα', οβ',
 οδ', οε', οζ', οθ', π', πα', πς', πζ'. На-
 сколько намъ извѣстно, кодексы, из-
 вѣстные и содержащія нѣкоторыя по-
 ученія первой книги, слѣдующіе ¹:

¹ H. O. Coxe, Catal. cod. manuscr. bibl. Bodleianae I, с. 575—577. J. Iriarte, Regiae bibliothecae
 Matritensis codices graeci MSS., I, с. 5—19. B. de Montfaucon, Bibliotheca Coisliniana, с. 386—388.
 [Mingarelli], Graeci codices manuscripti apud Nanios - - asservati, с. 88—101.

Laudianus 89.

Matritensis 4.

Coislinianus 272.

Nanianus 62.

Τέλος αἱ ἐν τῷ πατριακῷ 111-ῳ χειρογράφῳ κατηγήσεις, αἱ συναποτελοῦσαι τὸ 1-ον τῆς Μεγάλης Κατηγήσεως βιβλίον, εἶναι ἐπιτεγραμμέναι οὕτω¹.

α') Κατήγησις ἀκέφαλος, ἥς αἱ πρώται λέξεις ἔχουσι νῦν οὕτως: « - - ὁ γὰρ θεὸς καὶ ῥήματος» κτλ.

β') «Περὶ τῆς πανωλεθρίου παρρησίας καὶ τοῦ εὐχαρίστως ὑποφέρειν τὰς νόσους». Πρβλ. Κώδ. Matriten. 4, α'. Coislin. 272, α'.

γ') «Περὶ τοῦ ἠνῶσθαι τοὺς ἀδελφοὺς πνευματικῶς ὡς ἐν σῶμα, καὶ εἰς πολλὰ μέλη διαιροῦνται».

δ') «Περὶ τοῦ μετὰ φόβου θεοῦ καὶ πάσις (γρ. πάσης) ἀπαθείας τὸν τε κανονάρχην, τὸν κανδηλάριον καὶ τὸν νοσοκόμον ἐπικρατεῖν τὰς αὐτῶν διανοίας». Πρβλ. κώδ. Matrit. 4, β'. Coislin. 272, β'.

ε') «Περὶ τῶν διακονιῶν, ὅτι ὁ προθύμως ἐργαζόμενος ἐν αὐταῖς τῷ Χριστῷ προσφέρει θυσίαν καθαρὰν». Πρβλ. κώδ. Matrit. 4, γ'. Coislin. 272, γ'.

ς') «Περὶ τῆς ἀειφώτου ἐξαγγέλλεως καὶ τοῦ ἀντέχεσθαι παντὸς ἀγαθοῦ διὰ τῆς ταπεινώσεως». Ἐν τῷ κώδ. Matrit. 4, δ'. Coislin. 272, γ'.

ζ') «Περὶ τοῦ καρτερῶς ὑποφέρειν τὰ λυπηρὰ τοῦ κατὰ θεὸν βίου ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἀτελευτήτου ζωῆς».

η') «Περὶ τοῦ διεξάγεσθαι τοὺς ἐπομένους θεοπρεπῶς, καὶ ἀπόντες ὡς τῷ πνεύματι».

θ') «Περὶ τοῦ χωρισμοῦ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος καὶ ὅτι μεγάλη βοήθεια ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ ἢ τῶν δακρύων ἐκδυσώπησις». Κώδ. Matrit. 4, ε'. Coislin. 272 ε'.

ι') «Περὶ τοῦ κτήσασθαι τὰς ἀρετὰς ἐν

¹ Δυπηρὸν ὅτι ὁ κ. Ἀλέξανδρος Θαδδαίου δὲν ἐσημείωσε τὰς πρώτας λέξεις μιᾶς ἐκάστης τῶν κατηγήσεων τούτων.

Laudianus 89.

Matritensis 4.

Coislinianus 272.

Nanianus 62.

Наконецъ, поученія Патмосской рукописи № 111, составляющіе первую книгу Большого Катихизиса, озаглавлены слѣдующимъ образомъ:

1) Катихизисъ безъ начала; начальныя его слова нынѣ таковы: « ибо Богъ и Слово» и т. д.

2) «О всегубительной продерзости и о томъ, какъ радостно выносить болѣзни». Срвн. Код. Matrit. 4, α'. Coislin. 272, α'.

3) «О духовномъ соединеніи братьевъ какъ бы въ одно тѣло, не смотря на то, что они представляютъ изъ себя многіе отдѣльные члены».

4) «О томъ, что канонарху, лампадчику и больничнику слѣдуетъ служить со страхомъ Божиимъ и съ полнымъ безстрастіемъ». Ср. Код. Matrit. 4, β'. Coislin. 272, β'.

5) «О служеніяхъ: что съ охотой занимающійся ими приносить чистую жертву Христу». Ср. Код. Matrit. 4, γ'. Coislin. 272, γ'.

6) «О присносвѣтящей искренности и о томъ, чтобы держаться всякаго добра чрезъ смиреніе». Въ кодексѣ Matrit. 4, δ'. Coislin. 272, γ'.

7) «О томъ, чтобы выносить терпѣливо скорби жизни въ Богѣ, уповая на жизнь вѣчную».

8) «О томъ, что послушники должны проводить жизнь богоугодно, хотя бы они духовно отсутствовали».

9) «Объ отдѣленіи души отъ тѣла и о томъ, что большую помощь оказываетъ въ тотъ часъ умилоствленіе чрезъ слезы». Код. Matrit. 4, ε'. Coislin. 272, ε'.

10) «О приобрѣтеніи добродѣтелей

² Жаль, что г. Александръ Θαδδαεὺς не озаботился отмѣтить начальныя слова каждаго, отдѣльно, поученія.

τῆ συμμετρίας τῆς διαίτης καὶ ἀπαλλάττεσθαι τοῦ κόσμου».

ια') «Περὶ τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἐν ᾗ ἀπολαύσουσιν οἱ ἐνθέως εὐβιώσαντες τὴν δόξαν τὴν ἀπέραντον».

ιβ') «Περὶ τοῦ ἀρνήσασθαι κόσμον καὶ συγγενείας καὶ τοῦ ἐλεῆσθαι ἔργα ἀρετῆς».

ιγ') «Περὶ τοῦ ἐν σαρκὶ ὄντας ὑπὲρ τὴν σάρκα φρονῆσαι καὶ κεκτῆσθαι ἐπηγγελμένα ἀγαθά».

ιδ') «Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης καὶ τὸ (γρ. τοῦ) σπουδαίους εἶναι ἐν πάσαις ταῖς ψαλμοφθίαις καὶ λειτουργίαις». Κῶδ. Matrit. 4, ζ'.

ιε') «Περὶ τοῦ ἀποδράσαντος ἀδελφοῦ Ταρρασίου, ὃς καὶ ἐπαλεινδρόμησε διὰ τῆς τοιαύτης κατηγορήσεως».

ισ') «Περὶ τοῦ προεστῶτος ποταπὸν αὐτὸν ἀπαιτεῖ εἶναι ὁ λόγος προλέγοντα τοῖς ὑπηκόοις τὰ μέλλοντα».

ιζ') «Περὶ πίστεως ἀληθινῆς καὶ ὅτι δι' αὐτῆς οἱ προοδεύσαντες τὴν καλὴν ὁδὸν ἤνυσαν».

ιη') «Περὶ τῶν ἐν τῷ κοινοβίῳ ζώντων, ὅτι τῶν ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ τὸν βίον ἐζήλωσαν». Κῶδ. Matrit. 4, ζ'. Coislin. 272, ζ'.

ιδ') «Περὶ τοῦ προσέχειν καὶ νήφειν ἐκάστοτε πρὸς τὰ πειρατήρια τοῦ διαβόλου καὶ μὴ ἐθελοθρησκεῖν».

κ') «Περὶ τοῦ ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ τὰ τῶν πατέρων ἐξετάζειν δόγματα τε καὶ κατηγορήσεις (γρ. κατηγορήσεις)».

κα') «Περὶ τῆς ὑποποιοῦ ταπεινώσεως, ἵνα μᾶλλον ὁ σπουδαῖος ἐν τοῖς ἔργοις καταβεβλημένῳ φρονήματι διαλάμπῃ». Κῶδ. Matrit. 4, η'.

κβ') «Περὶ τοῦ εὐχαρίστως πάντα ὑποφέρειν καὶ μὴ καταπονηρεῖσθαι τῶν πρωτευόντων».

черезъ соотвѣтственную имъ упорядоченность жизни и объ освобожденіи отъ міра».

11) «О горнемъ Іерусалимѣ, гдѣ будутъ пользоваться безграничною славою жившіе благочестиво».

12) «Объ отреченіи отъ міра и отъ родства и объ избраніи дѣлѣ добродѣтели».

13) «О томъ, что хотя (пробываемъ) во плоти, (надо) думать о сверхчувственномъ и (такимъ образомъ) пріобрѣсти обѣщанныя блага».

14) «О любви во Христѣ и о томъ, что (надо) быть усердными во всѣхъ псалмопѣніяхъ и служеніяхъ». Код. Matrit. 4, ζ'.

15) «О тайно удалившемся братѣ Тарасіи, который и вернулся опять (убѣжденный) черезъ сіе поученіе».

16) «О томъ, каковъ долженъ быть по требованію разума настоятель, чтобы (онъ могъ) предсказывать подчиненнымъ о будущемъ».

17) «Объ истинной вѣрѣ и (о томъ), что шедшіе по ней прошли черезъ добрый путь».

18) «О живущихъ въ киновіи, что они ревнуютъ о жизни апостоловъ Христовыхъ». Код. Matrit. 4, ζ'. Coislin. ζ'.

19) «О вниманіи и трезвости при всякой попыткѣ діавола и (о томъ), что не слѣдуетъ совершать службу по произволу».

20) «О томъ, что нужно тщательно изслѣдовать догматы и поученія (св.) отцевъ».

21) «О возвышающемъ дѣйствиіи смиренія, чтобы черезъ смиреніе обнаруживался (человѣкъ) усердный въ дѣлахъ». Код. Matrit. 4, η'.

22) «О томъ, что съ радостью (надо) все выносить и не лукавствовать (по отношенію) къ первенствующимъ».

σθός». Κώδ. Matrit. 4, ια'. Coislin. 272, θ'. Laud. 89, xi.

λζ') «Περὶ τῆς ὁσίας ταπεινοφροσύνης, ὅτι ὁ καρπὸς αὐτῆς γλυκὸς καὶ ἐπέραστος».

λη') «Περὶ τῶν λαθροκακούργως ποιούντων πρὸς ἀλλήλους φιλίας». Κώδ. Matrit. 4, ιβ'. Laud. 89, xii.

λθ') «Περὶ τῆς κεκαθαρμένης ψυχῆς, ὅτι γνωστῶς γνωρίζει τὰ ἀποκυήματα τῆς ἀμαρτίας».

μ') «Περὶ τοῦ ὑποτάσσεσθαι τῷ προσεστώτι ὡς σίδηρος τῷ χαλκεῖ καὶ ἐκ τοῦτου ἀμερίμνως διαβιῶν». Κώδ. Matrit. 4, ιγ'. Coisl. 272, ι'. Laud. 89, xiii.

μα') «Περὶ τοῦ ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ τῶν ἔργων διαβιβάζοντας τὸν καιρὸν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπιτεύξεσθαι». Κώδ. Matrit. 4, ιδ'. Laud. 89, xiv.

μβ') «Περὶ τοῦ μὴ μεγαλύνειν ἄλλον βίον πλεῖον τῶν κοινοβιακῶς διαβιούντων». Κώδ. Matrit. 4, ιε'. Coisl. 272, ια'. Laud. 89, xv.

μγ') «Περὶ τῆς φοβερᾶς ἡμέρας τῆς κρίσεως καὶ τῶν ἡτοιμασμένων κολάσεων τοῖς ἀμαρτωλοῖς».

μδ') «Περὶ τοῦ καθηλῶσθαι τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου τοὺς προσερχομένους, καὶ περὶ τῆς ἀποταγῆς τοῦ ἀδελφοῦ Πέτρου».

με') «Περὶ τῶν ἐξ ἀπροσεξίας καὶ ἐν ἀφελότητι καρδίας δοξαζόντων τὸν οἰκονόμον ἴσα τοῦ ἡγουμένου».

μς') «Περὶ νηστείας καὶ τῆς μελλούσης φρικτῆς ἡμέρας».

μζ') «Περὶ τοῦ ἀσκητικοῦ καὶ ἰσαγγέλου βίου διαγόρευσις».

μη') «Περὶ τῆς πανωλεθρίου παρρησίας». Κώδ. Matrit. 4, ις'. Laud. 89, xvi.

μθ') «Περὶ τῶν πανουργιῶν (γρ. πανουργιῶν) τῶν ἀκαθάρτων δαιμόνων καὶ τοῦ μίσθου τοῦ προκειμένου τῶν διακονούντων καλῶς». Κώδ. Matrit. 4, ις'. Laud. 89, xvii.

ν') «Περὶ διακρίσεως, πῶς δεῖ ἐξάγεσθαι

λαεμῶν (бѣдствию) и что (за сие общано) воздаяніе многое». Код. Matrit. 4, ια'. Coislin. 272, θ'. Laud. 89, xi.

37) «О праведномъ смиренномудріи, что плодъ его сладокъ и вождельбненъ».

38) «О вступающихъ другъ съ другомъ въ дружбу съ тайными злонамѣренными цѣлями». Код. Matrit 4, ιβ'. Laud. 89, xii.

39) «Объ очищенной душѣ, что она ясно сознаетъ слѣдствія грѣха».

40) «О томъ, чтобы подчиняться настоятелю (точно), какъ желѣзо (подчиняется) кузнецу, и чрезъ это проводить жизнь безпечально». Код. Matrit. 4, ιγ'. Coislin. 272, ι'. Laud. 89, xiii.

41) «О достиженіи вѣчныхъ благъ чрезъ посвященіе времени труду и о напряженіи въ работахъ». Код. Matrit. 4, ιδ'. Laud. 87, xiv.

42) «О томъ, чтобы не превозносить другой жизни болѣе (жизни) обитающихъ въ киновіи». Код. Matrit. 4, ιε'. Coislin. 272, ια'. Laud. 89, xv.

43) «О страшномъ днѣ суда и объ уготованныхъ грѣшникамъ мученіяхъ».

44) «О томъ, что вступающіе (въ монашество) пригвождаютъ себя страху Господню, и объ отреченіи брата Петра».

45) «О почитающихъ эконома по невниманію и простотѣ сердца наравнѣ съ игуменомъ».

46) «О постѣ и о будущемъ страшномъ днѣ».

47) «Бесѣда объ аскетической и равноангельской жизни».

48) «О всегубительной продерзости». Код. Matrit. 4, ις'. Laud. 89, xvi.

49) «О лукавствахъ нечистыхъ диволовъ и о грядущемъ воздаяніи добрѣ служащимъ». Код. Matrit. 4, ις'. Laud. 89, xvii.

50) «О различеніи, какъ слѣдуетъ

(γρ. διεξαγεσθαι) τοὺς ἀστικωτέροισι καὶ ἐγ-
χωρίοις».

να') «Περὶ τῶν θείων ἐντολῶν καὶ τοῦ
μὴ τύπτειν τινὰ ἐν τῇ ἀδελφότητι, καὶ περὶ
τοῦ ἀδελφοῦ Ὁρσισίου».

νβ') «Περὶ τῆς συμπληρώσεως τῆς ἁγίας
τεσσαρακοστῆς, καὶ περὶ τῆς μακαρίας σιω-
πῆς, καὶ περὶ τοῦ φοβεροῦ κρίματος τοῦ
ἐκχευομένου γέλωτος».

νγ') «Περὶ τῶν ζωοποιῶν παθημάτων
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ περὶ
(τοῦ) εὐπειθῶς (γρ. εὐπειθῶς) δέχεσθαι τὰς
διακονίας τοὺς ἀποτεταγμένους». Κῶδ. Matrit.
4, ιη'. Laud. 89, xviii.

νδ') «Περὶ τῆς εὐρέσεως τῶν λειψάνων
τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ εἰς τοὺς νεκροὺς
ἅπαντας».

νε') «Περὶ τοῦ ὀλίγου οἴνου χρῆσθαι καὶ
τοῦ δέχεσθαι τοὺς παῖδας καὶ τοὺς κολοῦς
(γρ. κολοῦς) καὶ τοὺς ἀναπήρους». Κῶδ.
Matrit. 4, ιθ'. Laud. 89, xix.

νε') «Περὶ τοῦ μὴ διδεῖν ἢ λαμβάνειν τι
ἐν βρώμασιν ἢ ἐν πόμασιν ἐν τῇ ἀδελφότη-
τι ἄνευ εὐλογίας». Κῶδ. Matrit. 4, κ'.
Laud. 89, xx.

νεζ') «Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπο-
δημίας καὶ διατάξεις πρὸς τὸ ὑπεῖκειν τῷ
πρεσβυτέρῳ ἀντὶ ἡγουμένου ὄλην τὴν ἀδελ-
φότητα».

νη') «Ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸς τὸν
ἀδελφὸν καὶ οἰκονόμον».

νη') «Περὶ εἰρήνης καὶ ἀγάπης καὶ συν-
ασπισμοῦ τῶν κατὰ θεὸν θελούντων ζῆν».

ξ') «Περὶ τοῦ ὅποσον δεῖ εἶναι τὸν προ-
εστῶτα καὶ παραίτησις ἑαυτοῦ πρὸς τὸ ὕψος
τῆς προεδρίας».

ξα') «Περὶ νηστείας (γρ. νηστείας) καὶ τὸ
πω πομένοντας ἐν κόπῳ καὶ μό-
χθῳ ἐργαζομένους ταῖς ἰδί(αις) χερ(σίν) εὐ-
χαρίστως μεταλαμβάνειν τροφῆς».

ξβ') «Περὶ τῆς φοβερᾶς κρίσεως καὶ τοῦ
εὐχαριστεῖν ὑπὲρ ὧν ἐρρῶσθη ἕκαστος (τῶν)
νῦν πειρατηρίων τοῦ διαβόλου».

вести себя горожанамъ и какъ крестья-
нянамъ».

51) «О Божественныхъ заповѣдяхъ
и о томъ, чтобы никто въ братіи не
обижалъ (другаго), и о братѣ Орсиіи».

52) «О провожденіи святой четыре-
десятницы и достохвальномъ молчаніи,
и о страшномъ осужденіи за безудерж-
ный смѣхъ».

53) «О животворящихъ страданіяхъ
Господа нашего Іисуса Христа и о томъ,
чтобы послушники приняли покорно на-
значенныя имъ служенія». Код. Matrit.
4, ιη'. Laud. 89, xviii.

54) «Объ обрѣтеніи мощей нашихъ
братевъ и (рѣчь) о всѣхъ умершихъ».

55) «О томъ, чтобы употреблять
мало вина, принимать дѣтей и о хро-
мыхъ и изуродованныхъ». Код. Matrit.
4, ιθ'. Laud. 89, xix.

56) «О томъ, чтобы не давать или
не принимать чего-нибудь изъ пищи
или питья въ братіи безъ благослове-
нія». Код. Matrit. 4, κ'. Laud. 89, xx.

57) «Объ отъѣздѣ (Студита) въ Кон-
стантинополь и распоряженіе о послу-
паніи всей братіи пресвитеру вмѣсто
игумена».

58) «(Катихизическое посланіе) въ
Константинополь къ брату (Іосифу) и
эконому».

59) «О мирѣ и любви и союзѣ же-
лающихъ жить по Божьему».

60) «О томъ, каковъ долженъ быть
настоятель и собственное (Студита)
извиненіе, въ виду высоты настоя-
тельства».

61) «О постѣ и о томъ, какъ пре-
бывающимъ въ трудѣ и напряженіи и
работающимъ собственными руками
радостно принимать пищу».

62) «О страшномъ судѣ и благода-
реніи за то, ради чего каждый спасенъ
(отъ) настоящихъ искушеній діавола».

ξγ') «Περὶ τοῦ ἐν ἐπιμελείᾳ καὶ προσοχῇ καρδίας ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς μονῆς ὡς τοῦ κυρίου». Κώδ. Matrit. 4, κα'. Laud. 89, xxi.

ξδ') «Περὶ τοῦ μὴ σκανδαλίζεσθαι ἐπὶ τοῖς προσερχομένοις τῇ μοναδικῇ πολιτείᾳ καὶ μὴ ὑπομένουσιν».

ξε') «Περὶ τῶν πιπτόντων τὸ πῶς δεῖ ἀνίστασθαι, καὶ ἐξήγησις ὠφέλιμος (γρ. ὠφέλιμος) περὶ ἐπιτιμήσεως καὶ δέσεως ἀγίου γέροντος». Κώδ. Matrit. 4, κβ'. Laud. 89, xxii.

ξς') «Περὶ προβολῆς τοῦ ἡγουμένου τῶν Καθαρὰ καὶ τοῦ περιχαρῶς εἰσδέεσθαι τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστήν».

ξζ') «Περὶ τῆς δυστροπίας τοῦ κόσμου, ὅτι δεῖ εὐχαριστεῖν λυτρωθέντας ἡμᾶς ἐξ αὐτῆς».

ξη') «Περὶ τῶν παγίδων τοῦ διαβόλου ἀναγγελτικῆ, πῶς δεῖ παρελθεῖν αὐτάς».

ξθ') «Περὶ τοῦ μεσάσματος τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς καὶ προθυμοποίησις πρὸς τὸ ἐξῆς τῆς ἀσκήσεως». Κώδ. Naniān. 62, ξη'.

ο') «Περὶ τοῦ οἰκονόμου Ἀρσενίου, ὅπως δεῖ ἐπιτιμᾶν συμπαθητικῶς, καὶ τοῦ ὑπομένειν τοὺς ἐπιτιμωμένους».

οα') «Περὶ τῆς ἀνέσεως τῶν ἡμερῶν τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ὅτι ἐνεργεῖται ὁ θάνατος ἡμέραν καθ' ἡμέραν, καὶ τὸ δεῖ ἐνμερίμους εἶναι».

οβ') «Περὶ τῶν θείων πατέρων ἡμῶν καὶ πῶς ἐν ταῖς ἀρεταῖς διέλαμψαν καὶ ἐδοξάσθησαν».

ογ') «Περὶ τοῦ εὐχερῶς ὑποφέρειν τοὺς προσκρούσους καὶ διαπληκτισμούς ἐλπίδι τῶν μελλόντων ἀγαθῶν». Κώδ. Matrit. 4, κγ'. Laud. 89, xxiii.

οδ') «Περὶ τοῦ θείου φόβου καὶ ὅτι ὑποτασσόμενοι ἐν ἀληθείᾳ αὐτοὶ καθ' ἑαυτῶν τὴν ψῆφον τοῦ θεοῦ ἐκφέρομεν».

63) «О томъ, чтобы съ прилежаніемъ и вниманіемъ сердечнымъ исполнять монастырскія дѣла (тоуно такъ), какъ (дѣла) Господни». Код. Matrit. 4, ка'. Laud. 89, xxi.

64) «О томъ, что не должно соблазняться поступающими въ монашескую жизнь и не выдерживающими (до конца)».

65) «О падающихъ: какъ надо возстать (имъ); и полезное разъясненіе объ эпитиміи и о связаніи, что отъ святаго старца». Код. Matrit. 4, κβ' Laud. 89, xxii.

66) «Объ избраніи игумена въ монастырѣ τῶν Καθαρὰ и о томъ, что слѣдуетъ встрѣчать съ радостью святую четырехдесятиницу».

67) «О злонравіи міра: что слѣдуетъ благодарить за наше избавленіе отъ него».

68) «Извѣстительная (бесѣда) о сѣтяхъ діавольскихъ: какимъ образомъ слѣдуетъ избѣгать ихъ».

69) «О преполовеніи святой четырехдесятиницы и ободреніе къ дальнѣйшему подвижничеству». Код. Naniān. 62, ξη'.

70) «Объ экономѣ Арсеніи: что слѣдуетъ ему наказывать сострадательно, а наказываемымъ — выдерживать (наказанія).

71) «О невоздержности въ дни Пятидесятницы, что ежедневно случается смерть, и что слѣдуетъ быть бдительными».

72) «О Божественныхъ Отцахъ нашихъ, и какъ они добродѣтелями прославились и прославились».

73) «О томъ, (что слѣдуетъ) легко выносить преткновенія и непріязни въ упованіи грядущихъ благъ». Код. Matrit. 4, κγ'. Laud. 89, xxiii.

74) «О страхѣ Божиѣмъ и о томъ, что, истинно повинувъсь (Богу), сами приобретаемъ себѣ благоволеніе Божіе».

οε') «Περὶ τῆς χαρᾶς τοῦ προεστῶτος. ἐπὶ οἱ αὐτῷ ἐπόμενοι κατὰ θεὸν εὐδρομοῦσιν, ἢ καὶ τὸ ἔμπροσθεν».

ος') «Περὶ τοῦ λυπεῖσθαι καὶ ὑπερεῦχεσθαι τῶν ἐξ ἀβουλίας ἀπορρήσσομένων τῆς ἀδελφότητος, καὶ τοῦ φεύγειν τὸν ὄλεθρον». Κῶδ. Matrit. 4, κδ'. Laud. 89, xxiv.

οζ') «Περὶ τοῦ ἐπανελθεῖν διὰ τῆς ἀσκήσεως ὅθεν ἐξεληλύθαμεν καὶ μὴ ἀμελῶς ζῶντας παραδοθῆναι τῷ αἰωνίῳ πυρί».

οη') «Περὶ τῶν συμβαινουσῶν θλίψεων ἐν τῷ κοινοβίῳ καὶ πῶς πληθυνομένης τῆς ἀδελφότητος κύριος ὁ θεὸς πορίζει τὰς χρεῖας ἀδιαλείπτως» (γρ. ἀδιαλείπτως). Κῶδ. Matrit. 4, κε'. Laud. 89, xxv.

οθ') «Περὶ τῆς κατὰ θεὸν ὁμολογίας τῶν ἀποτασσομένων».

π') «Περὶ τοῦ ταπεινοφρονεῖν τοὺς ἐξ ἀστικοῦ βίου ἐληλυθότας ἐν τῇ μονῇ καὶ μὴ κατεπαίρεσθαι τῶν τιμῶν καὶ τοῦ ἐν εἰρήνῃ πάντας διάγειν».

πα') «Περὶ τοῦ προθυμοποιεῖσθαι ἕκαστον ἐν τῇ ἀδελφότητι καὶ κατασπάζεσθαι τὰ ἐπιτίμια».

πβ') «Περὶ τοῦ ἀγαπᾶν ἕσχατον εἶναι καὶ ἐν ἀτιμῆσι καὶ ὕβρεσιν εὐχαρίστως ὑπομένειν». Κῶδ. Matrit. 4, κς'. Laud. 89, xxvi.

πγ') «Περὶ τοῦ ὑποφέρειν ἡγεναίως τὰ ἐπερχόμενα πρὸς τὸ γενέσθαι μιμητὴν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ πολλὰ παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν». Κῶδ. Matrit. 4, κζ'. Laud. 89, xxvii.

πδ') «Περὶ τοῦ ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ διάγειν τὴν ἀδελφότητα». Κῶδ. Matrit. 4, κη'. Laud. 89, xxviii.

πε') «Περὶ τοῦ βίον ὀρθὸν κελτῆσθαι καὶ τοῦ ἀποστρέφασθαι τοὺς πονηρευομένους καὶ στρεβλοκαρδίου». Κῶδ. Matrit. 4, κθ'. Laud. 89, xxix.

75) «О радости настоятеля, когда его последователи идут по пути Божию, и (о томъ, когда случается) противное».

76) «О томъ, (что слѣдуетъ) скорбѣть и молиться объ удаляющихся отъ братіи по неразумію, и объ избѣжаніи гибели». Код. Matrit. 4, κδ'. Laud. 89, xxiv.

77) «О (нашемъ) возвращеніи чрезъ подвижничество (туда), откуда вышли, и (о томъ), чтобы не подвергнуться вѣчному огню, живя нерадиво».

78) «О скорбяхъ, бывающихъ въ киновіи и (о томъ), какъ при умноженіи братіи Господь Богъ непрестанно доставляетъ нужное». Код. Matrit. 4, κε'. Laud. 89, xxv.

79) «О Божиѣмъ исповѣданіи, и объ отвергающихъ оно».

80) «О томъ (что слѣдуетъ) поступившимъ изъ міра въ обители и смиренномудрствовать и не гордиться, и о томъ, (что слѣдуетъ) жить всѣмъ (монахамъ) въ мирѣ».

81) «О томъ, (что) каждому брату (слѣдуетъ) бодрствовать и принимать (безропотно) эпитиміи».

82) «О томъ, (что слѣдуетъ) считать себя послѣднимъ и переносить съ радостью безчестія и руганія». Код. Matrit. 4, κς'. Laud. 89, xxvi.

83) «О томъ, что (слѣдуетъ намъ) мужественно переносить постигающее (насъ), чтобы быть подражателями Христу, много за насъ пострадавшему». Matrit. 4, κζ'. Laud. 89, xxvii.

84) «О томъ, что (слѣдуетъ) братіи жить въ мирѣ и согласіи». Код. Matrit. 4, κη'. Laud. 89, xxviii.

85) «О томъ, что (слѣдуетъ) устроить правую жизнь и отвращать свое лице отъ лукавствующихъ и развращенныхъ сердцемъ». Код. Matrit. 4, κθ'. Laud. 89, xxix.

πς') «Περὶ τοῦ ἐν ἀφελότητι καρδίας καὶ ἀπλῶ ἤθει διέρχεσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν, καὶ περὶ τῶν νοσερῶν τοῦ ἐν ὑπομονῇ διατελεῖν».

πς') «Περὶ τῆς τῶν δαιμόνων πολυμηχανοῦ πανουργίας, καὶ πῶς καταργοῦνται καὶ ἐξαφανίζονται αἱ μεθοδεῖαι αὐτῶν».

Μετὰ τὰς κατηγήσεις ταύτας, αἰτινες ἀποτελοῦσιν, ὡς ἤδη ἐλέχθη, τὸ πρῶτον βιβλίον τῆς Μεγάλης Κατηγήσεως τοῦ ὁσίου Θεοδώρου, ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἡμετέρῳ 111-φ πατριακῷ κώδικι πᾶσαι αἱ τοῦ δευτέρου βιβλίου 124 κατηγήσεις. καθ' ἣν δηλαδὴ τάξιν εὑρίσκονται αὐταὶ ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐκδόσει, φέρουσαι ὡσαύτως ἐκεῖ ἅς καὶ ἐνταῦθα ἐπιγραφάς. Δεύτερον δὲ ἀντίγραφον ὅλων τούτων τῶν κατηγήσεων ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν ἐκ τῶν ἐντύπων καταλόγων τῶν ἐν ταῖς διαφόροις βιβλιοθήκαις φυλαττομένων ἑλληνικῶν χειρογράφων· καὶ ὅμως οὐκ ὀλίγα αὐτῶν εὑρίσκονται συνήθως μετὰ τῶν μικρῶν κατηγήσεων ἐν πολλοῖς κώδιξιν, οἵτινες παρουσιάζουσι τῶν κατηχητικῶν λόγων τοῦ ὁσίου Θεοδώρου ταξινομήσεις ὅπως αὐθαιρέτους, ὀφειλομένας δὲ εἰς καλλιγράφους μεταγενεστέρους τῶν χρόνων αὐτοῦ τοῦ ὁσίου Θεοδώρου. Οἱ βιβλιογράφοι Φαβρίκιος καὶ Harles συνέλεξαν ἐκ τῶν γνωσθέντων μέχρις αὐτῶν κωδικῶν τὰς ἐπιγραφάς 217 κατηγήσεων, τούτων δὲ 134 συναποτελοῦσι τὴν πρώτην συλλογὴν, ἣτοι τὴν Μικρὰν Κατήχησιν· ὥστε μένουσιν ἀνήκοντες εἰς τὴν τριμερῆ Μεγάλην Κατήχησιν λόγοι ἐν συνόλῳ 83· ἀλλ' ἐκ τούτων πάλιν ἀνήκουσιν εἰς τὸ δεύτερον βιβλίον τῆς Μεγάλης Κατηγήσεως 75 μόνοι, περιεχόμενοι ὡς εἰκὸς νῦν ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ. Οἱ ἀντιστοιχοῦντες δὲ τῷ καταλόγῳ τοῦ Φαβρίκιου καὶ τοῦ Harles λόγοι τῆς ἀνά χειρας ἡμῶν ἐκδόσεως εἶναι οἱ ἐπόμενοι, οἷς προστιθέμεθα τὸν ἐν τῷ πατριακῷ κώδικι ἀριθμὸν, τὸν συνήθη ἐν τοῖς μικτοῖς κώδιξιν, ἔτι δὲ τὸν ἀντίστοιχον ἀριθμὸν τοῦ Harles.

86) «О томъ, что (слѣдуетъ) проводить дни нашей жизни въ простотѣ сердца и нрава, и о (случающихся съ нами) недугахъ, когда бываемъ терпѣливы».

87) «Объ искусномъ лукаствѣ демоновъ и ѡ томъ, какимъ образомъ разрушаются и исчезаютъ способы ихъ (лукаства)».

Послѣ этихъ поученій, составляющихъ, какъ сказано, первую книгу Большаго Катихизиса преподобнаго Θεοδώρου, слѣдуютъ въ нашемъ 111 Патмосскомъ кодексѣ 124 поученія второй книги, въ такомъ именно распредѣленіи, въ какомъ идутъ въ настоящемъ изданіи, и носятъ тамъ тѣ же самыя заглавія, какія именно и здѣсь. Второго списка всѣхъ этихъ поученій не существуетъ, если судить по даннымъ печатныхъ каталоговъ разныхъ библиотекъ о хранящихся въ нихъ Греческихъ рукописяхъ. Однако, немало подобныхъ поученій находится во многихъ кодексахъ, которые на ряду съ малыми поученіями представляютъ изъ себя совершенно произвольныя распредѣленія катихизическихъ словъ препод. Θεοδώρου, сдѣланныя позднѣйшими переписчиками. Библиографы Фабрицій и Harles изъ извѣстныхъ до нихъ кодексовъ собрали заглавія 217 поученій; но изъ нихъ 134 составляютъ первое собраніе, т. е. Малый Катихизисъ; такъ-что для трехчастнаго Большаго Катихизиса остаются всего 83. Но и изъ послѣднихъ — второй книгѣ Большаго Катихизиса принадлежатъ лишь 75, которыя и изданы нынѣ въ настоящей книгѣ. Соответствующія каталогу Фабриція и Harles слова настоящаго изданія слѣдующія¹⁾.

¹⁾ Къ нимъ прилагаемъ нумерацію Патмоскаго кодекса, также обыкновенную нумерацію смѣшанныхъ кодексовъ и нумерацію Harles.

Κωδιξ Πατροῦ.	Μικτοὶ κωδικεῖς.	Fabric. Harles	Κωδιξ Πατροῦ	Μικτοὶ κωδικεῖς.	Fabric. Harles
β'	οα'	148	νδ'	ρε'	182
ε'	οβ'	149	νε'	ρς'	183
ζ'	ογ'	150	οβ'	ρζ'	184
η'	οδ'	151	οδ'	ρη'	185
θ'	οε'	152	οε'	ρθ'	186
ι'	ος'	153	ος'	ρι'	187
ια'	οζ'	154	οη'	ρια'	188
ιγ'	οη'	155	οθ'	ριβ'	189
ις'	οθ'	156	π	ριγ'	190
ιζ'	π'	157	πα'	ριδ'	191
ιη'	πα'	158	πβ'	ριε'	192
ιθ'	πβ'	159	πγ'	ρις'	193
κ'	πγ'	160	πδ'	ριζ'	194
κα'	πδ'	161	πε'	ριη'	195
κβ'	πε'	162	πς'	ριθ'	196
κε'	πς'	163	πζ'	ρκ'	197
κς	πζ'	164	πθ'	ρκα'	198
κη'	μα'	41	κα'	ιγ'	13
λα'	ι'	9	κβ'	ρκβ'	199
λβ'	πη'	165	κγ'	ρκγ'	200
λδ'	πθ'	166	κε'	ρκδ'	201
λε'	νβ'	52	κς'	ρκε'	202
λς'	υι'	167	κζ'	ρκς'	203
λζ'	υια'	168	ρ'	ρκζ'	204
λη'	υιβ'	169	ργ'	ρκη'	205
λθ'	υιγ'	170	ρε'	ρκθ'	206
μ'	υιδ'	171	ρη'	ρλ'	207
μα'	υιε'	172	ρι'	ρλα'	208
μβ'	υις'	173	ρια'	ρλβ'	209
μγ'	υιζ'	174	ριβ'	ρλγ'	210
μδ'	υιη'	175	ριγ'	ρλδ'	211
με'	υιθ'	176	ριδ'	ρλε'	212
μς'	υκ'	177	ριε'	ρλς'	213
μζ'	νδ'	54	ριη'	ρλζ'	214
μη'	ρα'	178	ρκα'	ρλη'	215
μθ'	ρβ'	179	ρκβ'	ρλθ'	216
ν'	ργ'	180	ρκγ'	ρμ'	217
να'	ρδ'	181			

Σημειώσεως ἄξιός ἰδίᾳ εἶναι ὁ παρισιακὸς κωδιξ 891, ἐν ᾧ τοῦ δευτέρου βιβλίου τῆς Μεγάλης Κατηγήσεως ἐσώθησαν ἐν συνόλῳ 24 λόγοι, περιεχόμενοι ὡς εἰκὸς καὶ ἐν τῷ πατριακῷ κώδικι καὶ ἐν τῇ πα-

Слѣдуетъ упомянуть особенно о Парижскомъ кодексѣ № 891, въ которомъ сохранилось всего 24 слова изъ второй книги Большаго Катихизиса, содержащіяся, какъ и слѣдовало ожидать, и

ρούση ἐκδόσει. Ὁ παρισιακὸς κώδιξ μεμβράνινος ὡν ἐγράφη κατὰ τρόπον φιλόκαλον ἔτει 1136-φ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν τῇ ἐκεῖ μονῇ τοῦ Προδρόμου, ἦτις ἔκειτο ἔγγιστα τῆς κινστέρνης Ἀετίου, "διὰ χειρὸς τοῦ μοναχοῦ Ἀρσενίου, ἐξ ἐπιταγῆς καὶ συλλογῆς τοῦ καθηγουμένου τῆς αὐτῆς μονῆς μοναχοῦ κυροῦ Μαξίμου". Καὶ οὗτος ὁ κώδιξ ἔχει μικτὸν χαρακτῆρα. διότι ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ 170 λόγων 93 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Μικρὰν Κατήχησιν, οἱ δὲ λοιποὶ 77 εἰς τὴν Μεγάλην Κατήχησιν. Χαρακτηριστικὸν ἐνταῦθα εἶναι, ὅτι ἀντὶ τῶν συνήθων ἐπιγραφῶν οἱ λόγοι πάντες ἀνεξαίρετως φέρουσιν ἐμμέτρους ἐπιγραφάς, ἐκάστης δηλαδὴ τῶν συνήθων ἐπιγραφῶν ἡ ἔννοια περιορίζεται ἐντὸς ἐνὸς καὶ μόνοῦ ἱαμβικοῦ στίχου. Ἐντεῦθεν ὡς εἰκὸς εἶναι ἀδύνατον νὰ διακρίνωμεν τίνες ἐκ τῶν δευτέρων 77 λόγων ἀνήκουσιν εἰς τὸ πρῶτον, εἰς τὸ δεύτερον ἢ εἰς τὸ τρίτον βιβλίον τῆς Μεγάλης Κατήχησεως· ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτοι εἶναι ἤδη ἐκδομένοι. ἡμεῖς τῇ βοήθειᾳ τῶν πρώτων αὐτῶν λέξεων ἠδυνήθημεν νὰ γνωρίσωμεν, ὅτι 24 ἐκ τῶν 77 τούτων λόγων ἀνήκοντες εἰς τὸ δεύτερον βιβλίον περιέχονται καὶ ἐν τῷ πατριακῷ κώδιξι, ἐπομένως δὲ καὶ ἐν τῇ παρούσῃ ἐκδόσει. Οἱ λόγοι οὗτοι ἀντιστοιχοῦσι τοῖς ἐπομένοις ἀριθμοῖς.

Πατρ κώδ. Ἐκδ. Μαί.

Ἐπιγραφή.

- ια' = κγ'. «Σπεύδειν πρὸς ἄθλους ἀνεπιστρόφῳ δρόμῳ».
 ιγ' = λζ'. «Μὴ δεῖν ἀθυμεῖν προσβολαῖς τῶν δαιμόνων».
 ιε' = νδ'. «Καύσωνα φεύγειν τῆς κακῆς παρρησίας».
 ις' = νε'. «Μὴ συλλαλεῖν αἰσχιστα πρὸς κρυπτοὺς τόπους».
 ιη' = μδ'. «Πολλοὺς γινώσκειν ὑφεῖ τοὺς ἀντιστάνας».
 ιθ' = κζ'. «Στέγειν τὰ πάντα, πλὴν μετ' εὐχαριστίας».

въ Патмосскомъ кодексѣ, и въ настоящемъ изданіи. Парижскій кодексъ написанъ на пергаменѣ въ 1136-мъ году въ Константинополѣ въ тамошней обители (св.) Предтечи, которая лежала около Азтійской цистерны, «рукою монаха Арсенія, по порученію игумена сей обители монаха киръ Максима изъ его собранія». И зтотъ кодексъ, по своему характеру, принадлежитъ къ смѣшаннымъ, такъ какъ изъ заключающихся въ немъ 170 словъ — 93 принадлежатъ Малому Катихизису, а остальные 77 — Большому Катихизису. Очень характерно здѣсь то, что всѣ безъ исключенія слова, вмѣсто обычныхъ заглавій, носятъ стихотворныя надписи, заключающіяся въ одномъ (и непременно) ямбическомъ стихѣ. Невозможно различить, какія изъ вторыхъ 77 словъ принадлежатъ первой, второй или третьей книгѣ Большаго Катихизиса. Но такъ какъ эти слова уже изданы, то намъ удалось съ помощью ихъ начальныхъ словъ узнать, что 24 изъѣтихъ 77 словъ, принадлежатъ второй книгѣ, содержатся и въ Патмосскомъ кодексѣ, слѣдовательно, и въ настоящемъ изданіи. Эти слова соотвѣтствуютъ слѣдующимъ нумерамъ.

Патм. код. Изд. Маі.

Заглавіе.

- ια' = κγ'. «Спѣшить къ подвигамъ неуклоннымъ путемъ».
 ιγ' = λζ'. «Не упадать духомъ при нападеніи демоновъ».
 ιε' = νδ'. «Избѣгать пыла дурной отваги».
 ις' = νε'. «Не рассуждать безумно въ тайныхъ мѣстахъ».
 ιη' = μδ'. «Многихъ знать противниковъ свыше».
 ιθ' = κζ'. «Переносить все, но съ радостью».

Πατρ. κώδ. Έκδ. Μαί.	Έπιγραφή.
κγ' = λα'.	«Έν τῷ κυκλοῦν ὄφλημα πατέρων βίους».
κδ' = χ'.	«Μή βαρυθυμεῖν πνευματικοῖς ἐν πόνοις».
κς' = λη'.	«Τῆς ὑποταγῆς μεῖζον οὐδὲν ἐν βίῳ».
κζ' = λβ'.	«Φωτῶν ἑορτὴν μὴ πάθει σκοτιστέον».
λγ' = υζ'.	«Κόπτειν τὰ πάθη σὺν τροφαῖς ταῖς ποιμίλαις».
λη' = μ'.	«Έκ τοῦ κατηγεῖν οὐ μικρὸν κέρδος φέρειν».
μ' = δ'.	«Ἀκηδίας πόρρωθεν ἄπειν ἐν κόποις».
μβ' = ιθ'.	«Προσχεῖν ἀπειλαῖς νοουθεσίαις πατέρων».
μζ' = κθ'.	«Ζηλοῦν ἔκοντι νηπίων ἀκακίας».
μθ' = ε'.	«Ἀπευχαριστεῖν καὶ φιλεῖν εὐταξίαν».
οα' = ιγ'.	«Φρονεῖν ταπεινὰ καὶ τοὺς εὐτάκτους βλέπειν».
η' = γ'.	«Σὺν ἐγκρατεῖα τὴν ταπεινωσιν φέρειν».
ηβ' = ι'.	«Πῶς ἀντικρούειν δαίμονας δεῖ ταῖς πάλαις».
ργ' = κδ'.	«Πίστιν κατ' ἐχθρῶν ὡς ὅπλον προβλητέον».
ριγ' = ια'.	«Τῆς ὑποταγῆς θλιβερά πάντα στέγειν».
ριδ' = ιδ'.	«Γραφὰς ἐρευνᾶν τὰς θεοπνεύστους χρέας».
ριε' = ογ'.	«Ένθεν μέχρις αἵματος ἀγωνιστέον».
ρις' = θ'.	«Τὴν τῶν Βαίῶν αἰσίως τιμητέον».

Πατρ. код. Изд. Μαί.	Заглавіе.
κγ' = λα'.	«Въ собраніи (наша) обязанность (читать) житія (св.) отцевъ».
κδ' = χ'.	«Духовнымъ не грустить въ трудахъ».
κς' = λμ'.	«Въ жизни ничто не выше послушанія».
κζ' = λβ'.	«Не затемнять страстью праздникъ Просвѣщенія»
λγ' = υζ'.	«Удалять страсти вмѣстѣ съ разнообразными яствами».
λη' = μ'.	«Изъ наставленія не малую прибыль выносить».
μ' = δ'.	«Въ трудахъ мало по малу вырываться изъ безпечности».
μβ' = ιθ'.	«Обращать вниманіе на угрозы (и) увѣщанія (св.) отцевъ».
μζ' = κθ'.	«Добровольно ревновать невинности младенцевъ».
μθ' = ε'.	«Благодарить и любить хорошее поведеніе».
οα' = ιγ'.	«Смирномудрствовать и взирать на послушныхъ уставу».
η' = γ'.	«Имѣть смиреніе съ воздержаніемъ».
ηβ' = ι'.	«Какъ слѣдуетъ противостоятъ въ борьбѣ съ демонами».
ργ' = κδ'.	«Слѣдуетъ выставлять вѣру противъ враговъ какъ оружіе».
ριγ' = ια'.	«Слѣдуетъ переносить всѣ скорби послушанія».
ριδ' = ιδ'.	«Нужно изслѣдовать богодухновенныя писанія».
ριε' = ογ'.	«Отнынѣ должно бороться до крови».
ρις' = θ'.	«Слѣдуетъ надлежаще почитать (праздникъ) Βαίῶν».

Ἄλλος ἡμῖν γνωστὸς καὶ πρόχειρος κώδιξ. ἐν ᾧ περιέχονται τινὲς τοῦ 2-ου βιβλίου τῶν Μεγάλων Κατηγήσεων. εἶναι ὁ μετὰ τὴν τύπωσιν τοῦ παρόντος βιβλίου περιελθὼν ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀντωνίου εἰς τὴν κατοχὴν τῆς ἐν Πέτρου πόλει. Αὐτοκρατορικῆς Δημοσίας Βιβλιοθήκης. Ὁ κώδιξ οὗτος (ἀριθ. 569 καὶ 570) ὀγκωδέστατος ὢν ἐξ ἀρχῆς διηρέθη ὕστερον εἰς δύο ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀντωνίου. ὅστις καὶ ἰδιοχείρως ἀνεπλήρωσε βοήθεια ἑτέρου τινὸς ἀντιγράφου πολλὰ τῶν ὅσα ἐκεῖνῳ ἔλειπον ἐξ ἐκπεσμοῦ φύλλων τινῶν. Οὕτως ὁ διμερῆς οὗτος κώδιξ ἀριθμεῖ νῦν φύλλα χάρτινα 237 + 217, τὸ δὲ παλαιὸν ἠριθμεῖ φύλλα υνῆ. Ἐγράφη ἔτει 1438-φ καὶ τὸ κείμενον ἔχει μονόστηλον· μία δ' ἐκάστη τῶν τελείων αὐτοῦ σελίδων ἀριθμεῖ γραμμὰς 24. Τὸ πρῶτον τοῦ κώδικος τούτου μέρος (ἀριθ. 569) περιέχει ἐν ἑαυτῷ ἀποκλειστικῶς λόγους τοῦ ὁσίου Θεοδώρου ἠριθμημένους 4β'. ἂν δὲ προστεθῶσιν αὐτοῖς καὶ οἱ μὴ ἠριθμημένοι λόγοι καὶ οἱ φέροντες ὄν καὶ οἱ πρότεροι ἀριθμόν, τότε πάντες οἱ ἐν τούτῳ τῷ κώδικι λόγοι ἀνέρχονται εἰς 100. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα εὐρισκόμεθα πρὸ κώδικος, ἐν ᾧ περιέχονται κατηγήσεις μικταί, εἰλημμένα δηλαδὴ ἐκ τῆς Μικρᾶς τῆς Μεγάλης καὶ τῆς Πανηγυρικῆς Κατηγήσεως τοῦ ὁσίου Θεοδώρου. Τοῦτο εἶναι δῆλον ἀρκούντως καὶ ἐκ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἐν τῷ κώδικι λόγων. Λόγου χάριν μετὰ τὸν λόγον λς' ὑπάρχει δεύτερος ἐν αὐτῷ λόγος μὲ τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανίων, ἐπομένως δὲ φαίνεται νὰ πηγάζῃ ἐκ τῆς ἀγνώστου ἡμῖν συλλογῆς τῆς Πανηγυρικῆς Κατηγήσεως. Ὡσαύτως μετὰ τὸν μδ' λόγον εὐρίσκεται ἕτερος μὲ τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, ὅστις ἐξ ἀρχῆς θάπετελεῖ μέρος ἴσως ἢ τοῦ 1-ου ἢ τοῦ 3-ου βιβλίου τῆς Μεγάλης Κατηγήσεως. Καὶ πάλιν ὑπὸ τὸν νς' ἀριθμόν εὐρίσκειται λόγος ἀντιστοιχῶν τῷ λγ' τῆς ἡμετέρας ἐκδόσεως· μετὰ δὲ τοῦτον ὑπάρχει δεύτερος ἐν τῷ κώδικι νς' λόγος, ὅστις εὐρίσκειται ἐν τῇ Μικρᾷ Κατηγήσει. Καὶ πάλιν ὑπ' ἀριθμόν

Другой известный и доступный намъ кодексъ, въ которомъ содержатся нѣкоторыя изъ пространныхъ поученій второй книги (Большаго Катихизиса), это—поступившій въ собственность Петербургской Императорской Публичной Библиотеки, послѣ напечатанія настоящей книги, изъ собранія архимандрита Антонина. Этотъ кодексъ (№№ 569 и 570), очень объемистый, вполнѣдствіи раздѣленъ на два арх. Антониномъ, который своеручно, на основаніи какого-то другаго списка, дополнилъ многое недостающее въ немъ, вслѣдствіе утраты нѣкоторыхъ листовъ. Такимъ образомъ, въ этомъ двухчастномъ кодексѣ насчитываются теперь 237 + 217 бумажныхъ листовъ, а прежде 458 листовъ. (Кодексъ) написанъ въ 1438 г. Текстъ— въ одинъ столбецъ и въ каждой полной страницѣ насчитывается по 24 строки. Первая его часть (№ 569) содержитъ въ себѣ исключительно слова препод. Θεοδώρα подъ нумераціей 92, а если къ нимъ присоединить и нумерованныя слова, а также и тѣ слова, которыя обозначены со старою нумераціей, то всѣхъ словъ въ этомъ кодексѣ будутъ 100. Но и здѣсь мы имѣемъ дѣло съ кодексомъ, въ которомъ содержатся смѣшанныя поученія, т. е. заимствованныя какъ изъ Малаго и Большаго Катихизиса, такъ и изъ Панигирическаго Катихизиса препод. Θεοδώρα. Это явствуетъ и изъ нумеровъ, находящихся въ указателяхъ словъ. Напримѣръ, послѣ слова λς' прибавлено другое слово съ тѣмъ нумеромъ, относящееся къ празднику Богоявленія Господня; слѣдовательно, послѣднее слово взято изъ неизвѣстнаго намъ собранія Панигирическаго Катихизиса. Равнымъ образомъ, послѣ μδ' слова прибавлено другое слово съ

ν' εὐρίσκονται τρεῖς ἀλλεπάλληλοι λόγοι μετὰ τὸ χαρακτηριστικὸν «ἕτερος ν'». Τέλος ἐν τούτῳ τῷ κώδικι εὐρέθησαν ἀνήκοντες εἰς τὸ δεύτερον βιβλίον τῆς Μεγάλης Κατηχήσεως λόγοι ἐν συνόλῳ τριάκοντα καὶ τέσσαρες, οἵτινες ἀντιστοιχοῦσι τοῖς ἐξῆς ἀριθμοῖς τοῦ πατμιακοῦ κώδικος. ἐπομένως δὲ καὶ τῆς ἀνα χεῖρας ἐκδόσεως.

тѣмъ же номеромъ, которое въ началѣ составляло вѣроятно часть или 1-й или 3-й книги Большаго Катихизиса. Также подъ νс' номеромъ прибавлено слово, соотвѣтствующее λγ' нашего изданія; а тотчасъ за нимъ слѣдуетъ второе νс' слово, которое находится въ Маломъ Катихизисѣ. Опять таки подъ номеромъ ν' находятся три подъ рядъ слова съ характернымъ обозначеніемъ: «другое ν'». Наконецъ, въ этомъ кодексѣ изъ словъ, принадлежавшихъ второй книгѣ Большаго Катихизиса, найдено всего тридцать четыре слова, которыя соотвѣтствуютъ слѣдующимъ номерамъ Патмосскаго кодекса, и слѣдовательно — настоящаго изданія:

Патμ. κώδιξ.	Петρουπ. κώδιξ 569
ιβ'	«ἕτερος ν'», φύλλ. 112 ^α .
ιγ'	ξς', » 155 ^α .
ιε'	ξζ', » 157 ^β .
ιχ'	ξη', » 159 ^β .
κα'	ξθ', » 164 ^α .
κδ'	ο', » 167 ^β .
κς'	οα', » 169 ^α .
κη'	«ἕτερος νζ'», » 133 ^β .
κθ'	«ἕτερος νη'», » 138 ^α .
λ'	οβ', » 171 ^α .
λα'	ογ', » 176 ^β .
λγ'	νς', » 127 ^α .
λς'	οδ', » 179 ^β .
με'	οε', » 182 ^β .
μς'	ος', » 185 ^β .
νς'	οζ', » 188 ^α .
ξε'	οη', » 190 ^α .

Патμ. κώδιξ.	Петρουπ. κώδιξ 569.
ξς'	οθ', φύλλ. 193 ^α .
οδ'	π', » 195 ^α .
οε'	πα', » 197 ^β .
π'	πβ', » 200 ^β .
πς'	πς', » 203 ^β .
πη'	πδ', » 207 ^α .
ια'	«ἕτερος ν'», » 114 ^β .
ιγ'	(πδ'), » 209 ^β .
ιδ'	πε', » 212 ^α .
ις'	«ἕτερος με'», » 100 ^β .
ιη'	ι', » 226 ^α .
ρδ'	πς', » 215 ^α .
ρς'	ια', » 230 ^α .
ρια'	ιβ', » 232 ^β .
ριη'	πς', » 217 ^α .
ρκγ'	πη', » 220 ^β .
ρκδ'	πθ', » 223 ^α .

III

Ἐν τῇ παρούσῃ ἐκδόσει, καθὼς προείπομεν, ἐλήφθη ὑπ' ὄψει τὸ γενόμενον ἐν Πετροπόλει ἀντίγραφον (ἐκ τοῦ ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος αὐτογράφου τοῦ Πηλουσίου μητροπολίτου Ἀμφιλοχίου) μετὰ τὰς ἐν αὐτῷ περιεχομένας τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου

При настоящемъ изданіи мы имѣли въ виду, какъ выше замѣчено, сдѣланный въ Петербургѣ списокъ (съ Пантелеимоновскаго автографа Пелусійскаго митрополита Амфилохія) съ отмѣченнымъ г. А. Θаддѣевымъ отли-

Θαδδαίεβ διορθώσεις, τὰς γενομένας ἐκ συμ-
 παραβολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐν Πάτμῳ 111-ον
 κώδικα. Ἄλλως εἶπεῖν ἐτυπώθη τὸ κείμενον
 αὐτοῦ τοῦ πατμιακοῦ χειρογράφου· ἀλλ' ἐπειδὴ
 ἱκανοὶ λόγοι ἦσαν ἤδη γνωστοὶ ἐκ τῆς Nova
 Bibliotheca Patruum (т. IX, pars II), ἐκρίθη
 ἀναγκαῖον εἰς διάκρισιν τῶν διαφορῶν ἀνα-
 γνωσμάτων ὁ μὲν κώδιξ τῆς Πάτμου νὰ δια-
 κριθῆ ἐν ταῖς σημειώσειςιν ἢ μὲ τὴν συν-
 τετημημένην λέξιν κώδ. ἢ μὲ τὸ γράμμα Ρ,
 ἢ δὲ τοῦ Μαΐου καὶ Cozza-Luzzi ἔκδοσις
 μὲ τὸ γράμμα V. Οὕτως ἐν αὐτῷ τῷ βιβλίῳ
 δηλοῦνται εἶχοσι καὶ μιᾶς κατηχήσεων διά-
 φορα ἀναγνώσματα; ἅτινα συνηθροίσθησαν
 ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ Μαΐου καὶ Cozza-Luzzi,
 ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ταῦτα ἔχουσιν οὕτως
 καὶ ἐν τῷ παρισιακῷ 891-ῳ κώδικι. Ὅτε
 δὲ ἐξετυπώθη ὅλον τὸ κείμενον, παρετηρήθη.
 ὅτι τρεῖς ἕτεραι κατηχήσεις ἦσαν προεκδε-
 δομένα. τουτέστιν αἱ κατηχήσεις ιη', ιθ', λα'.

Ἡ πρώτη τῶν κατηχήσεων τούτων, ἢ
 ὑπ' ἀριθ. ιη', εὐρίσκεται ἐν τῇ Nova Bi-
 bliotheca Patruum (IX, pars II, p. 122—
 125), συγκριθεῖσα δὲ παρουσίασε τὰς ἐξῆς
 ὀλίγας διαφοράς.

Σελ. 57, 16 ἄζωος] ἀείζωος V || 26 κατεάγει] καταβάλλει V || 26 ἀρτοποιήσεως]
 ὀφοποιήσεως. — Σελ. 58, 2 ἀληθῶς] ὡς ἀληθῶς V || 5 φρονῶντες] φρονήσαντες V || 11 δο-
 ξάζοντας] δοξάσαντας V.

Ἡ δευτέρα ὑπ' ἀριθ. ιθ' κατήχησις εὐ-
 ρίσκεται ὡσαύτως ἐν τῇ Nova Bibliotheca
 Patruum (IX, pars II, p. 75—77), πα-
 ρουσιάζει δὲ καὶ αὕτη τὰς ἐξῆς ὀλίγας δια-
 φοράς.

Σελ. 59, 7 ἐξέσπασεν] ἀνέσκασε V || 9 ὡς] μὴν V || 28 γονέων] ἰδίων V. — Σελ. 60,
 12 περιπορευόμενοι] περιάγομενοι καὶ περιποιοῦμενοι V | 21 καὶ εἰς γῆν V.

Ἡ δὲ τρίτη ὑπ' ἀριθ. λα' κατήχησις εἶχε
 προεκδοθῆ ἐν τῇ Bibliotheca graeca τοῦ
 Φαβριχίου — Harles (т. XII, σ. 633) καὶ κα-
 τόπιν ἐν τῇ Patrol. graeca τοῦ Migne.
 (т. 99, σελ. 687—692). Ἡ ἔκδοσις αὕτη,
 ἣν χαρακτηρίζομεν ἐνταῦθα μὲ τὸ γράμμα Γ,
 συγκρινομένη πρὸς τὸ κείμενον τοῦ πατμια-
 κοῦ ἀντιγράφου παρουσιάζει τὰς ἐπομένας
 διαφοράς.

чиѣмъ его текста отъ текста 111-го
 Патмосскаго кодекса; иначе сказать,
 здѣсь напечатанъ текстъ самаго Пат-
 мосскаго манускрипта. Но такъ какъ
 значительное количество словъ было
 уже извѣстно изъ «Nova Bibliotheca
 Patruum» (т. IX, pars II), то оказалось
 необходимымъ отмѣтить въ разночте-
 нияхъ Патмосскій кодексъ или со-
 кращеннымъ словомъ *cod.*, или бук-
 вою P, а изданіе Мая и Cozza-Luzzi—
 буквою V. Такимъ образомъ, въ настоя-
 щей книгѣ указаны разночтенія двад-
 цати одного поученія, собранныя изъ
 текста Мая и Cozza-Luzzi, съ пред-
 положеніемъ, что онѣ въ томъ же видѣ
 находятся и въ 891 Парижскомъ ко-
 дексѣ. Когда же весь текстъ былъ на-
 печатанъ, то было замѣчено, что три
 другихъ поученія уже ранѣе изданы,
 именно: ιη', ιθ', λα'. Первое изъ нихъ
 (именно: ιη') находится въ Nova Bi-
 bliotheca Patruum (IX, pars II, p. 122—
 125), и при его сличеніи представляетъ
 слѣдующія разночтенія:

Другое поученіе, подъ ном. ιθ',
 находится также въ Nova Bibliotheca
 Patruum (IX, pars II, p. 75—77) и
 представляетъ слѣдующія немногія раз-
 ночтенія:

Третье поученіе (именно: λα') было
 издано сперва въ Bibliotheca graeca
 Φαβριχίου — Harles (т. XII, p. 633), по-
 томъ же въ Patrol. Graeca Миня (т. 99,
 стр. 687—692). Изданіе это, которое
 отмѣчаемъ буквою Γ, при сличеніи съ
 Патмосскимъ спискомъ, представляетъ
 слѣдующія разности:

Σελ. 100, 2 τὸ] τῷ Γ || 12 ἀδελφοί μου Γ || 42 ἀναβράζειν] ἀναμερίζειν Γ. — Σελ. 101, 22 ἀντὶ < Γ || 25 λουσμμάτων] λουτρισμαμάτων Γ || 34 ἔτι] ἐκεῖ Γ. — Σελ. 102, 2/3 ἀπολαύσας] ἀπολαύσεων Γ || 11 ὁμῶν] ἡμῶν Γ || 25 ὡς] ᾧ Γ. — Σελ. 103, 2 Ἐφραίμιος] Ἀβραϊμιος Γ || 3 περιφανῆς] ἐπιφανῆς Γ.

Τέλος ἡ ἀνά χειρας ἔκδοσις ἐν πολλοῖς τόποις ἤθελεν εἶσθαι πάντως ὀρθότερα, ἂν ἐν τῷ καιρῷ τῆς τυπώσεως ἦτο πρόχειρος ὁ πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἀποκτηθεὶς ὑπὸ τῆς ἐν Πετροπόλει Δημοσίας Αὐτοκρατορικῆς Βιβλιοθήκης 569-ος κῶδιξ, ὅστις πολλαχοῦ δίδει νύξεις εἰς διόρθωσιν δυσνοήτων τινῶν τόπων τοῦ κειμένου. Ὅτι δ' ἐκ τοῦ νέου τούτου ἀντιγράφου πορίζομεθα, δὲν εἶναι πάντως ἀσύμφωρον νὰ σημειωθῇ ἐν τούτῳ τῷ προλόγῳ. Πρὸς χρῆσιν λοιπὸν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν καταγράφομεν ἐνταῦθα τὰς διαφορούς ἐξ αὐτοῦ γραφάς, παραλείψαντες, ὡς εἰκόσ, μόνον τὰς μικροσημάτων, τούτεστι τὰς ἀναφερομένας ἀπλῶς εἰς τὸ ὀρθογραφικὸν σύστημα τοῦ καλλιγράφου· ὅπου δ' ὅμως τὸ σύστημα τοῦτο συνδέεται μετὰ φανεράς λεκτικῆς πρὸς τὸ κείμενον τοῦ Πατριακοῦ χειρογράφου διαφορᾶς, ἡ ὀρθογραφία τοῦ ἐν Πετροπόλει κώδικος τηρεῖται ἀκριβῶς. Ἐνταῦθα λοιπὸν παρατίθεται ὁ ἐξῆς πίναξ, ἐν ᾧ μὲ τὸ στοιχεῖον Ρ δηλοῦται τὸ πατριακὸν χειρόγραφον καὶ μὲ τὸ ἕτερον στοιχεῖον Δ τὸ ἐν Πετροπόλει χειρόγραφον· ὅπου δὲ ἀπαντᾷ τὸ στοιχεῖον Σ, τοῦτο σημαίνει ἀπλῶς, ὅτι τὸ χειρόγραφον Δ συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἐλληνικὸν χειρόγραφον, ὅπερ εἶχεν ἀνά χειρας ὁ σλάβος μεταφραστής· ἀλλ' ἡ πρὸς τοῦτο παραβολὴ γίνεται ἐνταῦθα τυχαίως καὶ οὐχὶ συστηματικῶς· ὅπου δὲ πάλιν ὑπάρχει τὸ σημεῖον <, δῆλον ὅτι τοῦτο δείκνυσιν ἐν τῷ Δ παραλείψιν λέξεως ἢ λέξεων.

Наконецъ, настоящее издание во многихъ мѣстахъ было бы болѣе исправнымъ, если бы при печатаніи былъ подъ руками недавно приобретенный Императорскою Публичною Библиотекою кодексъ № 569-й, который даетъ материалъ для текстуальныхъ поправокъ непонятныхъ мѣстъ. Не излишнимъ считаемъ отмѣтить въ настоящемъ предисловіи эти мѣста, опустивъ малозначущія, касающіяся только орѳογραφіи переписчика; но тамъ, гдѣ эта орѳογραφія связана съ явнымъ лексическимъ различіемъ по отношенію къ тексту Патмосской рукописи, она тщательно сохранена. Ниже предлагается таблица, гдѣ буквою Π обозначена Патмосская рукопись, буквою Δ — Петербургская; буквою же Σ обозначается, что рукопись Δ соответствуетъ Греческой рукописи, бывшей въ рукахъ Славянскаго переводчика. Но наше сопоставленіе — случайное, а не систематическое; встрѣчающійся знакъ < обозначаетъ, что въ Δ пропущено или одно слово, или нѣсколько.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΒ'. — Σελ. 35, 3 ὑπακουσάντων Ρ, ἐπακουσάντων Δ | 4 καταλειψάντων ΡΣ, καταλαμψάντων Δ | 27 ἐδεσμεύθητε Ρ, ἐδεσμήθητε Δ | 43 ὁμῶν Ρ, ἡμῶν ΔΣ || Σελ. 36, 4 κατακομίσθηται Δ || 35/36 τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ΡΣ, τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας Δ || Σελ. 37, 5 μετὰ τὸ σφ α γ ῆ ς ὁ κῶδιξ Δ ἔχει ταῦτα: ὁ σ τ ο ὡ ς ὁ σ || 7 ὁ ε ῖ α] ὁ κῶδ. Δ προστίθηται μετὰ τοῦτο: καὶ τὸ κα ὄ χ η μ α || 15 κάκιστον. οὐδέ Ρ, καὶ κάκιστον. οὐ δέ ΔΣ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΓ'. — Σελ. 38, 34 ἡ κατακεντᾶσθε, ἡ ὅτι ὑποσκελίξεσθε < Δ || Σελ. 39, 24/25 παρεμβολὰς Ρ, προσβολὰς Δ || 43 ἀχόρων Ρ, ἄχοιρον Δ || Σελ. 40, 2 προβαλοῦ Ρ, προβάλλου Δ || 5 τε Ρ, σε ΔΣ || 25 ὑπνιarioί Ρ, ὑπνιαροί Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΕ'. Σελ. 44, 14 πρόρριζων P, πρόρριζον Δ || 16 ἀηδία P, ἀκηδία Δ [19 ναί P, καὶ Δ || 22 εἰσί(=ή)εσαν P, εἰσί Δ || 33 παρεστώτων P, μετὰ ΔΣ || Σελ. 45, 11 παροξυμμάτων P, παροξυμάτων Δ || 18 Ἀκούω ὅτι P, ἀκούω οὖν ὅτι Δ || 19 μηλάκια P, μη(=ει)ράκια Δ || Σελ. 46, 3 ἀναγινωσκόμενα P, ἀναγνωσθέντα Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Κ'. Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τὸ Δ παραλείπει τὸ μὴ καὶ μετὰ τὸ ἐγκαλλωπίζεσθαι προστίθῃσιν «ιματίων καὶ ζωνῶν καὶ τῶν ἐξῆς» || 18 ὁμεῖς Δ || 24/25 τρέφθητε P, τρέφεσθε Δ || 30 ἡμᾶς P, ὁμᾶς ΔΣ || Σελ. 62, 12 συγκρουμάτων P, συγκρουμάτων ΔΣ || 23 ἀνατρέποντες P, ἀντιτρέποντες Δ || 37 ἐπειδὴ P, ἐπεὶ Δ || 38 τοὺς μαρτυρικούς στεφάνους Δ || 43 εἴκετε [= ἤκατε] κ. συνήλθετε P, ἤκατε κ. συνήλθατε Δ || Σελ. 63, 17 ὀφειλόντως ἐπεσκεψάμεθα P, ὀφείλοντος ἐπισκεψόμεθα Δ || 21 τούτῳ P, τούτῳ Δ || 40 ἄλλως P, ἄλλος Δ || Σελ. 64, 11 χαλκὸν P, χαλκοῦν Δ || 11 γραμμοειδῆ P, γραμματοειδῆ Δ || Σελ. 65, 26 ὅτι P, ἔτι Δ || 28 εἶδον P, ἴδω Δ || Σελ. 65, 1 τὸν πεζοποροῦντα < Δ || 6 πρὸς τὰ P, τὰ πρὸς τὰ Δ || 8 ἔγωγε μόνος P, ἐγὼ γενόμενος ΔΣ || 9 ἐπισκέπτων Δ || 13 ἡμῶν P, ὕλῶν ΔΣ || 16 τὸ εἶδος P, τοῦ εἶδους Δ || 31 λίχων ὀφθαλμῶν P, καὶ λίχον ὀφθαλμῶν ΔΣ || Σελ. 66, 8 μικρὰν P, πικρὰν ΔΣ || 9 τὰ μεγάλα P, εἰς τὰ μεγάλα ΔΣ || 21 σταματίσοιτε P, βηματίσοιτε Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΑ'. — Σελ. 66,34 ἤκοντες P, ἐκκοπέντες ΔΣ || 42 ἕκαστον καὶ γρηγορέναι Δ || Σελ. 67, 2 λυπεῖν P, λύπην Δ || 10/11 ἐγκαταλείπει Δ || 13 διατροφόμενοι καὶ θαλπόμενοι P, διατροφ. καὶ ποτιζόμενοι καὶ σκεπτόμενοι καὶ θαλπούμενοι ΔΣ || 16 συνιστῶν P, συνιστάν Δ || 28 ἡμεῖς P, ὁμεῖς Δ || 36/37 ὑπομνήσκω P, ὑπομνήσκω Δ || 11 δοξάζεται P, δοξάζετε Δ || 16 ἐστὶ < Δ || 26 ἀναλογίαν P, ἀντιλογίαν ΔΣ (εἶτα ἐν τῷ Δ τούτου ὁ λόγος τὸν ἐσχάτου ἔχοντως) || 37 τὸ < Δ || Σελ. 69, 11 καὶ ὁ ἀρτοποιῶν P, καὶ ὀψοποιῶν ὀψοποιεῖ καὶ ὁ ἀρτοποιῶν ΔΣ || 12 παρίεμι P, πάριμι Δ || 20 διανέμονται P, διανείμονται Δ || 26 λαληθεῖσι P, ἀληθεῖσιν Δ || 33 καλλιγραφοῦντες P, καλλιγράφοι Δ || 40 ἕκαστον < Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΔ'. — Σελ. 75, 15 ἀμιλλώμεθα P, πρόσμιλλώμεθα Δ || 26 ταχυφαγία < Δ || 35 καινοποιούμεθα (PΔ), μόχθους ἐπὶ μόχθους Δ || Σελ. 76, 10 οἶοι P, υἱοὶ Δ || 11 καταλείπειν Δ || ἄπειτε Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Κε'. — Σελ. 79, 39 ὁμῶν PV, ἡμῶν Δ || Σελ. 80, 5 δέδοται PV, δίδωτε Δ || 21 παθ. ἐσμῶν Δ || 27/28 υἱοὶ ἐστὲ κ. ὁ. οἱ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ Δ || 88 λόγον PV, λόγους Δ || Σελ. 81, 9 χαυμενίας διανοομένων Δ || 13 καὶ τὸ πορφυρικὸν Δ || 39 καταπιέζει PV, καταπιάζει Δ || Σελ. 82, 9/10 προσλαμβάνουσα PV, πρόσλαμβάας Δ || 13 προάγοντες PV, προσάγοντες Δ || 14 ὧδε ἐμακ., ὧδε ἐταλανίσθημεν Δ || 25 ψυχὰς Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΘ'. — Σελ. 89, 17 ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ < Δ || 27/28 καταρτίσει ἐνοθενώσει ἐνοποιεῖται Δ || 30 δοίη P, δόη Δ || 31 ἐν ἡμᾶς P, ἐν ἡμᾶς Δ || 39 εὐεργέτη P, εὐεργέτην Δ || Σελ. 90, 8 τὸ ἀξίωμα Δ || 19 κατὰ < P || 20 αὐτὸν P, αὐτῷ Δ || 25 διασπασταὶ P, διασπάσαι Δ || 31 διανήψεως Δ || 32 διελέξεως P, ἐλέξεως Δ || Σελ. 91, 2 ὡς γὰρ ἂν Δ || 8/9 φονῶντος P, φονοῦντος Δ || 20 φραγγέλωσιν Δ || 21 παικτὴν P, παικτικὴν Δ || 24 τίς ἐστὶν < Δ || 38 συνανοίσωμεν P, συνανόσωμεν Δ || Σελ. 92, 1/2 ἄς προσέχωμεν Δ || 11 παραθημάτων PΔ || 13 τρεῖς P, τρίς Δ || 26 παλάστρας Δ || 29 καὶ ὀκνῶ] μετὰ τὸ καὶ ἑτέρα χεὶρ προσέθηκεν ἐν τῇ ψα τοῦ Δ ταῦτα· «τὸν ἀνδριότατον Σαμψὸν τὸν ἐξεπαγγελίας μνήσκου. διὰ τὸν κόρον βρωμάτων καὶ πομάτων ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπόλεσε καὶ κατάγελος ἐγέννη περι» || 39 ἀμαρτίας P, ἀμετρίας Δ || 42 κινεῖται τε τὰ πάντα· συγκινεῖτε (= συγκινεῖται) τὸ σῶμα Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Δ'. — Σελ. 94, 6 ἐπισύμβασις Δ || 24 πείνα καὶ] μετὰ τὸ καὶ περιέχεται ἐν τῷ Δ τὸ ψίδα, ὅπερ διορθωτέον εἰς δῖψα || 30 νῦν P, ἦν Δ || Σελ. 95, 5 δεχόμεθα P, ἐρχόμεθα Δ || 7 ὑφέξαιροντες Δ || 9 κατάγνωστοι Δ || 11 δυνήσεται Δ || 15 αἰρέσεως P, προαιρέσεως Δ || 27 ὁμῶν] ἡμῶν ΔΡΣ || 30 τῷ κυρίῳ Δ || Σελ. 96, 7 ἀποδιδόντες Δ || 11 ὄφελον Δ || 13 σκορόδων P, σκόρδων Δ || 17 ἔπεσον P, ἔπεσαν Δ || 22 μὲν νηπιότης τῆς σκιᾶς P, μένει ἡ πιότης τῆς κακίας Δ || 32 ἀνέωκτο P, ἠνέωκτο Δ || Σελ. 97, 2 κροῦμα P, κροῦσμα Δ || 17 ἤκατε P, ἤκατε Δ || 18 εὐχ. P, ἠδουχαριστήσατε Δ || 19 ἠνέσατε θεὸν Δ || 21 ἀπελ. P, ἀπηλαύσατε Δ || 22 ἐν ἑτέροις Δ || 22/23 ἀσυμπαθεῖς P, ἀσύμπαθοι Δ || 38 ἀναχωρεῖν Δ || 38/39 πεπωκέναι] πεπτωκέναι Δ || Σελ. 98, 1 ἐπεὶ καὶ τριφαγεῖν < Δ || Σελ. 98, 27 κυρίου Ἰησοῦ Δ || 35/37 ἐν τῷ πληθ. τῆς ἀδελφ. οἱ ἐγκαρτ. ἐν ταῖς δοκιμ. θεοῦ < Δ || 37 προέμενοι P, προέμενοι Δ || Σελ. 99, 3/4 πάλιν καὶ πάλιν Δ || 5/6 ὀπηλίκας PΔ || 14 τινὰ αὐταὶ μέλιττα ἔλ. τίρος Δ· τὸ τινὰ καὶ ἐν τῷ P || 32 τῷ ἀγίῳ Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΔΑ'. — Σελ. 100, 6 τοῦτο ΔΡ || 12 ἀδελφοί μου ΔΣ || 16 καὶ ὑψοῦσθε καὶ ἀγιάζεσθε < Δ || 18 ὁμονοητικὸν προστίθησι μετὰ τοῦτο τὸ ΔΣ «καὶ ὁμόψυχον καὶ ἀγαπητικὸν καὶ ὑποτακτικὸν» || 27 ὑμῶν ΔΡ || 33 εὐρεθὲν Ρ, ἐφευρεθὲν Δ || 34/35 ἑαυτοῖς Ρ, ἑαυτοῦς Δ || Σελ. 101, 10 πρὸς ὁδὸν Ρ, προσόδοις Δ || 25 λουσιμάτων Ρ, λουτρισιμάτων ΔΓ || 31 ἀρρήτως ὀρωμένων καὶ ἀοράτως θεωρουμένων ΔΣ || 34 ὅσον ΡΓ, ὅσον ὅσον Δ || Σελ. 102, 7 νεανίδας Δ || 11 ὑμῶν] ἡμῶν ΡΔΓ || 8 διαρκήσατε (= διαρκέσητε) Ρ, διαρκείσητε Δ || 27 ἡμῖν] ἡμᾶς ΡΔΓ || 33 ὦ ἀδελφοί Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΔΓ'. — Σελ. 105, 32 κατηχεῖν ΡV, κατέχειν ΔΣ || Σελ. 106, 21 ψάλλω] ψαλλέτω Δ || Σελ. 107, 14 ἀντιφίονται V, ἀντιφέρονται ΔΡ || 25 τέσσαρις Δ || 36 διοικήσασι Δ || 37 ὁ ἐπιζητῶν Δ || Σελ. 108, 6 ὅτι τοῦ πατρὸς πάντα Δ || 8 ὄρατε Δ || 12 νοσῶ ἐσθίων καὶ πίνων Δ || 16 μὴ διδεῖν Ρ, μηδιδεῖν Δ || 30 ληρήτε Δ || 41 βλέπει Ρ, ἀποβλέπει Δ || Σελ. 109, 6 ἐπιζητεῖν Δ || 6 ἀποσκοπεῖν < Δ || 7 πρὸς τὸν ἀντίλογον - - - γογγυστικὸν < Δ || 8/9 καλοφορητικὸν Ρ, καλοφρονητικὸν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Δζ'. — Σελ. 116, 26 ἀνόνητος Ρ, ἀνονήτος (= ἀνονήτως) Δ || θεῶ ΡΣ, Χριστῶ Δ || Σελ. 117, 30 ἡμῶν Ρ, ὑμῶν ΔΣ || 39 ἅγιοι καὶ < Δ || 40 σεσωσμένοι καὶ ἅγιοι Δ || 41 ἀποθέσεως] ἀποθέως Δ || Σελ. 118, 19 ἐφῶν Ρ, ἐφῶν Δ || 24 προσρίπτειν Δ || 27 συνθετὰ Δ || 35 ποιεῖτε] ποιεῖτω Δ || 36 ὁ παροικιόμων Δ || 44 οὕτως] οὕτως Δ || Σελ. 119, 3 καὶ κύριον ΔΣ || 37 ὀφρατῆς Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΕ'. — Σελ. 143, 19/20 τίς δέ ἐστι < ΔΣ || 24 βραχυγκαίρων Δ || 26 τοῦδε Ρ, τοῦτου Δ || 33 ἀνάκουστον Δ || 38 ὀλλυμένων Ρ, ὕλωμένων Δ || Σελ. 144, 2 ἀπέλθατε ἀπέλθατε Δ || 5/6 ἀκούσωμεν Ρ, ἀκούσαμεν Δ || 19 ἐναυσιαίως οὐδ' Δ || 25 φησὶν Δ || 29 ἑαυτῶ ΡΔ || 36 ὑπερηφάνια Δ || 40 κατεπίστασις Δ || Σελ. 145, 8 γράφων] γράφει Ρ, γραφῆ Δ || 18 ἀναγαγεῖν Δ || 20/21 ἀποσκοτώσεως Δ || Σελ. 146, 6 τοιγαροῦν Ρ, γὰρ οὖν Δ || 18 ὑπομιμνήσκω Δ || 27 τῶν οἰκείων Ρ, τὸν οἰκεῖον Δ || 28 ἀγωνιζόμενον Δ || 30 συγχορευόντες Δ || 34 τὴν ἁγίαν καὶ μακαρίαν ΔΣ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΖ'. — Σελ. 150, 15 τῆ αὐτοῦ ἀγαθότητα Δ || 27 ἠὲξήθη Δ || 35 ἵνα παραζηλοῦμεν ΡVΔ || Σελ. 151, 16 ὅτι ΡV, ὄντι Δ || 31 οἱ πάντες Δ || 39 δι' αὐτῶν Δ || Σελ. 152, 1 ἵνα σκοτίζουσιν Δ || 24/25 προθέσεως ΡV, προαιρέσεως Δ || 26 δῆψ Ρ, δοίη VΔ || 35 τῶν οὐρανῶν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΖ'. — Σελ. 178, 24 χαριστήριον Ρ, εὐχαριστήριον Δ || 3 ἄλλου λογιστέον Ρ, ἄλλου λιγιστέον Δ || 32 χρυσὸς ἐν τῇ καμίνῃ καὶ ἐν χωνευτηρίῳ Δ || Σελ. 179, 12 χρησάμενοι μετανοία Δ || 39 μοῦ Ρ, μοί Δ || Σελ. 180, 6 ὑπερευξόμεθα διὰ πάντων Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΕ'. — Σελ. 200, 1 εὐφράνθη Δ || 2 ἡμῖν Δ || 3 ὑμῶν πατρί Δ || καὶ < Δ || 5 μαστιγεῖ δὲ υἰὸν Δ || 12 ἄλλη τις Ρ, ἀλλ' εἷτις Δ || 13 προερχομένη Δ || 33 μου < Δ || Σελ. 201, 1 καγὼ Ρ, ἐγὼ Δ || 4/5 εἰκαιολογίαν Ρ, εὐκολολογίαν Δ || 5 τινα ῥημάτων Ρ, τὰ ῥήματά μου Δ || 24 λογοθετεῖται ΡΔ || 33 τὸν θεόν Δ || 40 ἀλλὰ μηδὲ < Δ || 42 στοιβάσει Δ || Σελ. 202, 5 γελοιάζετε Δ || 7 ἐκθερμαίνηται Δ || 8/9 πίνητε Δ || 10 τοῦτο ὥδε Δ || 12 ἀρκοῦσι τὰ ἔσωθεν κόματα < Δ || 14 οἰνικὸν Ρ, ὄνικόν Δ || 15 ἐκκαυθήσει καὶ ἐμπρησθήσει ἐμπρισμὸν Δ || 18 διὰ < Δ || 22 γενόμενα Δ || 22 πάλιν φησὶν < Δ || 27 αὐτ. ὦν κ. μ. πορνεύων Δ || 34 φανεροῦντες Ρ, φανεροῦται Δ || 37 μετρίους Δ || Σελ. 203, 2 ἀλλὰ Δ || 2/3 ἀνθυποστρέψας Ρ, ἀνθυποστρέφει Δ || 4 γέμων Ρ, γεμόντων Δ || 5 προσαγορεύει Δ || 8 καθαρῶν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ξζ'. — Σελ. 203, 30 ποτὸς Δ || 32 χεῖραν Δ || 33 με Ρ, μοι Δ || Σελ. 204, 1 ἀπολείψη Δ || 4 παρρησιάζει Ρ, παρρησιάζεται Δ || 4/5 φιλιάζωσι Δ || 14 ἐφ' Ρ, πρὸς Δ || 18/19 προαγγέλω Δ || 24 γε < Δ || 34 ἀποδίδει Δ || 42 οἱ < Δ || Σελ. 205, 5 τὸ αὐτὸ ΡΔ || 12 μὴ γίνεσθε Δ || 13 μὴ γίνησθε Δ || 14 μὴ γίνησθε Δ || 17 ὑπὸ τὴν Δ || 18 ἢ ὑπὸ κτίσμα < Δ || 27 μὴ ἐκδῶ ἑαυτὸν Δ || 34 φυλάξει κ. στηρίξει κ. βραβεύσει Δ || 36 καταξιώσει ΡΔ || 37 ἀπολαβεῖν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΔ'. — Σελ. 222, 16 ὅτι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ διανόητε < Δ || 28 ἐν κοπαῖς Ρ, ἐγκοπαῖς Δ || 25 ῥακκοδουσία ΡΔ || 28 ἔτι Ρ, ὅτι Δ || 33 ἐσθιάτωρ Ρ, ἐστιάτωρ Δ || 34 ἄλλοθεν] ἀλλ' ὅθεν Δ || 37 ἀκηδείας, ἀλλ' ὅθεν Δ || Σελ. 223, 9 εἴλεσθε Ρ, εἴλασθε Δ || 12 καὶ ἰδίων < Δ || 16 τούτῳ Ρ, τούτον Δ || 29 οὐθενὸς Δ || 31 ὑμᾶς Ρ, ἡμᾶς Δ || 44 κύριν Δ || Σελ. 224, 10 τὴν ἰδιόγνωνον Δ || 17 ὁ θεὸς Δ || 34 δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΕ' 1. — Σελ. 224, 42 ὑμῖν Ρ, ὑμῶν Δ || Σελ. 225, 3 ὑποστροφῆν Ρ, ἐπιστροφῆν Δ || 21 χιλιάδας Δ || 22/23 μιμήσαιντο Ρ, μιμήσονται Δ || 27 οὐκ ἔνεκεν Δ || 37 τοὺς ἔτι ἐπιβουόντας Δ || 38 εἶεν Ρ, εἰσὶν Δ || Σελ. 227, 9 ὑπενεχθέντας Δ || 14 δείγματα λαμβάνοντα Δ || 22 ἐστῶ-

¹ Ἐνεκα τῆς ἐν τῷ κώδικι Δ ἀποκοπῆς τοῦ φύλλου ρι' τὸ κείμενον μεταπηδᾷ ἀπὸ τῆς λέξεως μετεωρίζει (225, 9) εἰς τὸ καθ' ἑκάστην (226, 15).

τες βλέποντες Δ || 24 πως < Δ || 30 εὖ οἶδ' Δ || 31 ἀπομαραινθέντες Δ || 39 Μωυσέως Δ || Σελ. 228, 6 παρέχετε P, παρέχητε Δ || 7 ἐπιτιμιῶν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Π'. — Σελ. 245, 22 ἡμῶν < Δ || 27 ὁμῶν Δ || Σελ. 246, 23 ὅσον . . . καὶ μοναδικῶς < Δ || 28 ἐξηγηθῆναι P, ἐξαχθῆναι Δ || 46 κατ' P, καθ' Δ || Σελ. 247, 2 ἐκτός P, ἐκ τοῦ Δ || 11 πατέρες ἡμῶν Δ || 18 ἐγκομβοῦσθαι ἡμᾶς P, ἐγκομβούμεθα ὑμᾶς Δ || 19 ὑπακόσῃ ἐναργῆ. τὴν Δ || 32 ὅλοι εἰλικρινεῖς < Δ || Σελ. 248, 9 ἄκριαι P, αὔραις Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΖ'. — Σελ. 271, 11 πράσσοντα Δ || 15 διεξάγω μου τ. τ. ζῶν Δ || 19 ὀφείλω P, ἐφείλων Δ || 21 ὁμῶν P, ἡμῶν Δ || 21 καὶ < Δ || 27/28 ἀποκρίσεως P, κρίσεως Δ || 31 συμπιέζομαι Δ || 35 ὑπολαμβάνειν Δ || 38 μίαν < Δ || 40/41 μικρὸς Δ || Σελ. 272, 3 οὖν < Δ || 6 συστρατικός (!) Δ || 16/17 δεόντως P, δέοντος Δ || 20 ἀπαγωγῆν P, ἀγωγῆν Δ || Σελ. 273, 4/5 παντάπασιν P, κατάπασιν Δ || 16/17 ἐνδίδωσι P, ἐκδίδωσι Δ || 33 ἀλλ' Δ || 37 θέλημα P, θέλημα Δ || Σελ. 274, 4 ἢ τότε Δ || 8 εὐνομούτων καὶ τὰ τῶν εὐγνωμονούτων, τὰ τῶν νόθων ἀλλ' οὐχ οἰῶν Δ || 12 τὴν δι' ἐκκοπῆς Δ || 15 θυμιδία Δ || 19 κἂν δόξει τὴν ἀτελεστάτην Δ || 21 ὀρώμενον P, φαινόμενον Δ || 25 ἐπὶ καλῶ P, ἐπικαλῶν Δ || 27 σκώληκα ἔχοντα Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΗ'. — Σελ. 275, 7 μάλλα . . . θαρσαλαῖα Δ || 10 τρέμειν Δ || 17 ἀκούσει Δ || 35 χώρους P, χορούς Δ || Σελ. 276, 11 ἀλλὰ καὶ εἰ δέος αὐτὰ Δ || 13 τὰ ὅσα Δ || 19 αὐτόν Δ || 30 παριστῶντες Δ || 33 ἀροτριούμεν Δ || 39 καταλογίζεται καὶ ἀποθησαυρίζεται Δ || 42 διὰ γὰρ παραχῆς Δ || 44 κατ' ἀλήθειαν Δ || Σελ. 277, 1 αἰδιδίμων P, δίκαιον Δ || 2 ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος < Δ || 9 ἐκβομεῖσθαι Δ || 10 ἐκκηρύττεσθαι P, ἀνακηρύττεσθαι Δ || 15 ἐν ὥρα Δ || 16 δι' ἀπαθείας Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΔ'. — Σελ. 283, 33 ὑπερβάλλεσθαι Δ || 38 ὁ τῆς γαστρ. δ. Δ || 41 μακαρίσομεν Δ || Σελ. 284, 2 εὐχαριστήσομεν Δ || 8 αἰσθῶνται Δ || 29 λοιπὸν < Δ || 30 ἐπιστρεφόμεθα Δ || 32 ἀναμιμησόμεθα Δ || 33 τῶν ἐκεῖ κρ. τε καὶ λεάντων Δ || 36 βλέπομεν, εἰς ὧνπερ Δ || 41 ἐπιτύχομεν Δ || Σελ. 285, 8 ἐξάλματικά, ὀργανικά Δ || 13 παρθενίαν καὶ ἀκτημοσύνην || 15 καὶ τοῖς ἐν τῷ κόσμῳ < Δ || 17 Ἰησοῦ < Δ || 22 καὶ εὐφραντικώτερον καὶ ὑψηλότερον Δ || 23 ὑμᾶς P Δ || 32 ἐπάξιον P, ἄξιον Δ || 34/35 ῥυθμιζόμεθα καὶ εἰκονιζόμεθα καὶ διαμορφούμεθα Δ || 38 ἐπαρθείμεν P, ἐποφθείμεν Δ || Σελ. 286, 2 τέκνον P, τέκτων Δ || 3 τοῖς ἄλλως Δ || 6 ἢ P, οὐ Δ || 9 λαυρητικός Δ || 14 καταλήψομεν Δ || 15 ὁμῶν Δ || 21 ἀσυντόχως P, ἀσυγχήτως Δ || 25 καθοπτέω καὶ καθοπτεύω Δ || 31 τὰ δὲ ἄκαιρα καὶ ἄτακτα < Δ || 33 καταπαύομεν P, κατασπάζομεν Δ || 38 ἐπιτεύξοιθε Δ || 42 τιμὴ καὶ πρ. συναγίω Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΓ'. — Σελ. 292, 13 συνεργία P, συνεργία Δ || 15 ἀνατέθειλε Δ || 18 βελτιωθέντας P, βεβαιωθέντας Δ || 19 καὶ μάλλον < Δ || 22 πλεῖον P, πλεόν Δ || 37 φατρείαι Δ || 38 ἀυταρέσκειαι Δ || 39 πορεύεται Δ || Σελ. 293, 10 πᾶσιν] τοῦτο μετὰ τὸ ἐπιτελεῖται ἐν τῷ Δ || 20 ἄλλως P, ἄλλος Δ || 22 ἄλλως P, ἄλλος Δ || 22 ὑπουργική Δ || 23 ἐπιστηρικός Δ || 25 ἀκούειν Δ || 27 ἕκαστον P, ἕτερον Δ || 30 ἕκαστα Δ || 36 ἄμητος Δ || Σελ. 294, 1 ὁμῶν Δ || 6 ἀπονυστάξεις Δ || 7 νήφομεν Δ || 13 ἐκβιβαζόμενοι Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΔ'. — 295, 17 τύχει Δ || 21 χαίροντες κατηχοῦμεν Δ || 23 γίνεσθαι Δ || 26 πλουτίσωμεν Δ || 44 περὶ P, πρὸς Δ || Σελ. 296, 7 ἡμῶν, εἰς τὸ Δ || 11 ὁμῶν Δ || 28 ἀρετῶν P, οὐρανῶν Δ || 34 νηφαλαίως Δ || 39 καὶ ἀγαπῶν Δ || 42 εἰ μὴ Δ || Σελ. 297, 1 καὶ τὰ P, κατὰ Δ || 3 ἐπιδοίει Δ || 11 οἱ ἐπιτηροῦντες < Δ || 16 οἱ ταξιαρχοῦντες < Δ || 17 ἀροστοποιοῦντες Δ || 19 ὀρδεινίας Δ || 21 ὑποδηματοφοροῦντες Δ || 22 χάρις < Δ || 34 διελέχθημῶν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΖ'. — Σελ. 306, 11 γενομένης Δ || 17 εἰ P, εἰς Δ || 24 μὴ] οὐκ Δ || 27 κυλαίνει Δ || 32 ὀρώμεν P, ὀρῶ Δ || 37 in marg cod. Δ γρ. ἀρχαιότητα: in textu ἀρχαιότατον || 39 ἐλύσαι P, ἐλύσας Δ || Σελ. 307, 1 δ'] δὲ Δ || 14 εὐηρεστήκεσαν Δ || 27 τοῦτ. ὀφείλομεν γενέσθαι Δ || 31 ἡμῶν < Δ || 33 εἰπεῖν P, ἡμῶν Δ || 38 ἐπιστήκης Δ || 39 διανείμων Δ || Σελ. 308, 3 ἐπιτάριον Δ || 4 κατ' P, κατὰ Δ || 5/6 ἀνηθέα Δ || 9 ὑπαλλαγὰς P, ἀπαλλαγὰς Δ || 11 οὐ P, σου Δ || 14 δίδομένου Δ || 18 ὀφθαλμῶν P, ὀφθαλμούς Δ || 19 σκιοτείου Δ || 30/31 τινὲ μὲν καιρῶ ἀναπαυόμενοι, ἡνίκα πάρεστιν ὁ τοιοῦτος, αὐθις δὲ διανιστάμενοι < Δ || 35 ὡς πρὸς P, ὡσπερ πρὸς Δ || Σελ. 309, 2 τ'ἀναντία Δ || 3 τὰ < Δ || 5 ἐπιφαίνονται P, ἐμφαίνονται Δ || 14 περιχωρῶμεν P, περικχωρῶμεν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΗ'. — Σελ. 310, 2 προθυμώτερον Δ || 8 τε < Δ || 10 ἐνδοιη P, ἐνδοῖε Δ || 14 ἀπαρσεύαστοι Δ || 16 ἐπισταίη ἡμῶν P, ἐπισταίημεν Δ || 17 ἐπιδόει Δ || 25 ἀποδράσσοντας Δ || 35 ἀποθησαυρίζεται < Δ || 37 φυλάσσοιτε Δ || Σελ. 311, 1 καὶ στερεώτεροι < Δ || 3 τε < Δ || 5 ἀθε-

τητικαῖς P, ἀθετικαῖς Δ || 14 ἀναγινώσκετε Δ || 16 ἢ καὶ τὰ κατὰ P, εἶτα καὶ κατὰ Δ || 20/21 ἀπορριγνῦσθαι Δ || 24 ὁμῶν κ. καθ' ἡμῶν Δ || 26 ἵνα εἰ ὄντε Δ || 41 ἐν τοῖς Δ || 43 στηρίζεσθε Δ || Σελ. 312, 13 ἄρχεσθαι καὶ Δ || 32 θέλετε Δ || Σελ. 313, 9/10 διαμένους P, διανείμοις Δ || 10 ἀνιμάντης (cod. ἀμιάντης) P, ἀμιάντη// Δ || 25/26 λειποτάκτης Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΔ'. Σελ. 335, 2 ἡνιάθητε P, ἡνιάθη Δ || 6 ἔχοιτε P, ἔχετε Δ || 15/16 καρπογονίαν P, καρποφορίαν Δ || 22 καταγίνεται P, καταγίνεται Δ || 26 ἀδρονθεῖς] ἀνδρονθεῖς ΡΔ || 34 καταδεχόμεθα P, καταδεχόμεθα Δ || Σελ. 336, 3 ἀλλ' < || 11 ἐπισκέπτεται P, ἐπιβλέπει Δ || 14/15 ὑπακοῆς - - - συνέσεως < Δ || 17 ἀπαρτήσωμεν ΡΔ || 28 εὐπρόσιτα P, εὐπρόσδεκτα Δ || 30 ὑπομεινομε Δ || Σελ. 337, 2 ἀνδρειούμεθα ΡΔ || 2/3 μεταχειριζόμεθα Δ || 6 καταλαλητικόν, φατριαστικόν < Δ || 7 οὕτως συναγειρόμεθα Δ || 12 ὀλιγόλαλοι P, ὀλιγολάλοι Δ || 20/21 πολυκραυγάζετε P, πολυκραυγάζετε Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΖ'. — Σελ. 344, 40 ἔκγονα P, ἔγγονα Δ || Σελ. 345, 3 περιαθροῦσα καὶ < Δ || 4 ἐρανίζει τὰ τῆς τροφῆς ἐπιτίδια Δ || 18 ἀποφύγετε Δ || 23 ὑποφέρειν P, ἐπιφέρειν Δ || 41 βλέπει ΡΔ || Σελ. 346, 4 τόπον ἐκεῖ οὐκ ἔστι Δ || 16 ἐπιτιμίων P, ἐπιτιμῶν Δ || 7 χαίρετε P, χαίρεσθε Δ || 9 διδόντες P, δίδοντες Δ || 15 συμβουλεύει P, συμβουλεύεται Δ || 32 εὐπραγήσητε P, εὐπραγίσησθε Δ || 32/33 εὐθυπορήσοιτε P, εὐθυπορήσητε Δ || 35 ἡμᾶς] ὑμᾶς ΡΔ || 39 ἐρανισάμεθα Δ || Σελ. 347, 8 τελέσοιτε P, τελέσητε Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΑ'. — Σελ. 360, 13 ὑποπτήσαντες Δ || 27 κυρίου P, κυρίω Δ || 28 εὐπροθετῆτε P, εὐπροθετεῖτε Δ || 29 μεθίστασθαι P, μεθίστασθε Δ || 31 ὧ ἀδελφοί Δ || Σελ. 361, 1 αὐτοῦ < Δ || 10/11 ἐνίκησαν < Δ || 12 ἢ νίκη P, ἐνίκησαν Δ || 17 τοὺς ῥαπισμοὺς P, τοὺς πειρασμοὺς, τοὺς ῥαπισμοὺς Δ || 30 ἢ] εἰ P, ἢ Δ || 31/32 παθεῖν . . ἐγὼ < Δ || 38 θλίψις κόσμων P, θλίψις κόσμου Δ || 42 καὶ σπηλαίοις < Δ || Σελ. 362, 6 ἀποτρέπεσθε Δ || 13 φυλάττεσθε P, φυλάττεται Δ || 26 ἢ P, καὶ Δ || 31 σώσει ΡΔ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΗ'. — Σελ. 385, 36 ὑπομνησκόμενοι P, ὑπομνησκόμενοι Δ || 37 νηφαλαιωδέστεροι ΡΔ || 41 θερμάτων P, θερμάτων Δ || Σελ. 386, 4 ἀπειθείας P, εὐπειθείας Δ || 5 σαθρωμένους P, σαθρουμένους Δ || 15 ἀποπληροῖν Δ || 39 κατέχεσθαι < Δ || 40 ἐν πᾶσι P, ἐνάπασι Δ || 40 κραταιούμενος P, κροτούμενος Δ || Σελ. 387, 22 καταπλουτήσαι P, πλουτήσαι Δ || 29 οὐδὲ ἐστίν P, οὐδὲ ἔστιν Δ || 37 προβεβηκῶς ΡΔ || Σελ. 388, 10 ὅποιον P, ὅποιων Δ || 25 ἡγουμενέουσιν P, ἡγουμενέουσαντα Δ || 11 ἀπ' ἐμοῦ P, ὑπ' ἐμοῦ Δ || 29 ἐπιζῆν με δι' ὑμᾶς P, ἐπιζῆσαι με δι' ἡμᾶς Δ || 36 τοιγαροῦν P, γὰρ Δ || 39/40 πιστεύω P, πίστεως Δ || Σελ. 389, 4 μου P, μοι Δ || 11 τοῦτόν μοι Δ || 20 ποιῆσθε P, ποιήσθε Δ || 21 ὡς αἴτιος ἀταξίας < Δ || 22 κρατύνη Δ || 26 τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, τοὺς σφαλλομένους καὶ τοὺς εὐδρομοῦντας Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΙ'. — Σελ. 404, 21 ὀμιλεῖν P, ἀμελεῖν Δ || 22 ἐκάστω P, ἐκάστη Δ || 25 ἀποδόσω ΡΔ || 33, 38 προθυμώτερον Δ || 38 νηφαλαιώτερον ΡΔ || Σελ. 405, 2 ἐπισυμβαίνει Δ || 4 ὁμῶν βίον P, βίον ὁμῶν Δ || 5 ἀνατελεῖ ὑμῖν Δ || 12 ἠξιώθημεν Π, ἠξιώμεθα Δ || 15 υἰοθεσίαν κ. βασιλείαν P, υἰοθεσίας κ. βασιλείας Δ || Σελ. 407, 9 ἀπαρέγκλητοι P, ἀπαράκλητοι Δ || 14/16 σὺν τῷ πατρὶ - - - καὶ αἰεὶ καὶ < Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΔ'. — Σελ. 407, 19 σπείρει P, σπέρει Δ || 20 θερίση P, θερίσει Δ || 21 πραγματευόμενος P, πραγματευτής Δ || 26 ποιῶσιν αἱ ἀμαρτίαι μου Δ || 29/30 ὑπομνήσκομεν P, ὑπομνήσκομεν Δ || 30 ἀκοῆς P, ὑπακοῆς Δ || 30 ὁμῶν < Δ || 36/37 ἡ ἀσθένεια < Δ || Σελ. 408, 1 ἀναγγέλλωσι; τί διαμαρτύρωνται Δ || 3 ὑμῖν ἐπ' ὄψιν Δ || 12 ἀντικρυς P, ἀντικρὺ Δ || 29/30 εἰς χάνωσιν - - - ἀκούοντος < Δ || 36 καὶ < Δ || Σελ. 409, 5 ἀπηλαύσαμεν Δ || 6 καὶ συστέλλεσθαι Δ || 10 ὑπαναχώρησιν P, ἀπαναχώρησιν Δ || 13 ἔλκοντες P, ἔλκοντος Δ || 27 ἀλλοιόμεθα Δ || Σελ. 410, 4 οἱ μεμεληκότες P, οἱ ἡμελετηκότες Δ || 8 στενάξωμεν, πονέσωμεν τῷ ὄντι ἐκ Δ || 12 εἰσδέξεται ΡΔ || 15 ἀναπαῖθῆναι Δ || 16 ἐν < Δ || 17 τινά < Δ || 22 διατελωμέν P, διατελοῦμεν Δ || 22 ὁμαλόν P, ἄμαγον Δ || 25 λάβειν ἄνευ τοῦ Δ || 30 τύχωμεν P, τύχομεν Δ || 32 ἀνάρχω πατρί Δ || 33 ἀγίω P, παναγίω Δ.

Πρὶν ἢ δώσωμεν πέρας εἰς τὸν παρόντα πρόλογον, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ σημειωθῶσιν ἐν αὐτῷ καὶ αἱ δυσχερεῖαι. Αἵτινες ἐκ φιλολογικῆς ἐπόψεως παρουσιάσθησαν ἐν τῇ τυπώσει τοῦ

Еще слѣдуетъ указать на тѣ затрудненія, которыя встрѣтились съ филологической стороны, при печатаніи текста. Первое изъ нихъ состояло въ

κειμένου. Πρώτη τούτων ἦτο νὰ διακριθῶσι κατὰ τὸ δυνατὸν αἱ ῥήσεις, ἃς ὁ ὅσιος Θεόδωρος Στουδίτης ἢ παρέλαβεν αὐτολεξεῖ ἐκ τῶν βιβλίων τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας Διαθήκης, ἢ ἀπλῶς ὑπηρίχθη. Αὗται εἶναι πολυάριθμοι. μεγάλως δ' ἐκοπιάσαμεν εἰς τὴν διάγνωσιν καὶ τὴν διάκρισιν αὐτῶν. ὡς ἀποδεικνύουσιν αἱ ὑπὸ τὸ κείμενον παραπομπαί· ἄλλας δὲ τινὰς ἐδηλώσαμεν ἐν τῷ τμήματι τῶν διορθώσεων.

Δευτέρα δυσχέρεια παρουσιάσθη ἐκ τοῦ συνεχοῦς ἰωτακισμοῦ τοῦ ἐν Πάτμῳ κώδικος. ὅστις συνεχῶς συγχέει τὸ ο μέ τὸ ω καὶ τὰνάπαλιν, τὸ αἰ μέ τὸ ε, τὸ η μέ τὸ εἰ κτλ. Τὰ παραδείγματα τῶν τοιούτων συγχύσεων εἶναι πολυάριθμα, ὡς δὲ εἰκὸς ἔμελλεν οὐκ ὀλίγα ἐξ αὐτῶν νὰ μένωσιν ἐκ παραδρομῆς καὶ ἐν αὐτῷ τῷ τετυπωμένῳ κειμένῳ· τέλος ὅμως καὶ ταῦτα διορθωθέντα κατόπιν ἐσημειώθησαν ἐν τῷ τμήματι τῶν διορθώσεων, ἐν ᾧ ἔχουσι δηλωθῆ καὶ ὅσα ἄλλα συνέβη νὰ γενῶσι σφάλματα.

Ἡ τρίτη καὶ μεγίστη τῶν δυσχερειῶν προήρχετο ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὕφους τοῦ ὀσίου Θεοδώρου· παρατηρήθη δηλαδὴ μετὰ τὴν ἐκτύπωσιν οὐκ ὀλίγων σελίδων, ὅτι τὸ ὕφος αὐτοῦ δὲν εἶναι πανταχοῦ κανονικὸν ἐν ταῖς μεγάλαις αὐτοῦ κατηγήσεσι· τοῦτ' αὐτὸ εἶχε παρατηρηθῆ ἐκ τῶν ἀντιγράφων καὶ ἐν ταῖς μικραῖς αὐτοῦ κατηγήσεσιν. Ὁ ὅσιος Θεόδωρος ἐν τῇ ῥύμῃ τοῦ λόγου του δὲν προσεῖχεν εἰς τὸ νὰρχαῖζῃ ἢ ἐλληνίζῃ ἀκριβῶς. Σκοπὸν εἶχε νὰ διδάσκῃ καὶ νὰ συμβουλεύῃ τοὺς ἀκροατάς του, καὶ πρὸς τοῦτο νὰ εἶναι σαφής, εὐληπτος· διὸ καὶ ἄφινεν ἑαυτὸν νὰ ἐπηρεάζηται οὐκ ὀλιγάκις ἐκ τῆς συνήθους ὁμιλουμένης ἐν τῇ ἐποχῇ του ἐλληνικῆς γλώσσης. Ἐκ τούτου ἀνεπτύχθη ἐν ταῖς κατηγήσεσιν αὐτοῦ ὕφος μικτόν, ἐν ᾧ παραλλήλως ταῖς ἔξεσι τοῦ ἀρχαίου κοινοῦ ἐλληνικοῦ λόγου ἀναφαίνονται καὶ ἔξεις τοῦ βυζαντινοῦ λόγου.

томъ, чтобы различить, по возможности, изреченія, которыя преподобный Феодоръ Студитъ или буквально бралъ изъ Ветхозавѣтныхъ и Новозавѣтныхъ книгъ, или только намекалъ на нихъ. Подобныя изреченія многочисленны; и стоило не малаго труда опредѣлить оныя и помѣстить въ ссылки подъ текстомъ. Нѣсколько подобныхъ изреченій указаны нами въ отдѣлѣ поправокъ.

Второе затрудненіе представилъ іотаизмъ Патмоскаго кодекса, гдѣ о часто смѣшивается съ ω и наоборотъ, αἰ съ ε, η съ εἰ и т. д. Примѣры подобныхъ смѣшеній многочисленны, и многія изъ нихъ, по недосмотру, вошли и въ напечатанный текстъ. Впрочемъ, эти недосмотры оговорены и помѣщены въ поправкахъ, гдѣ, на ряду съ ними, указаны и другія ошибки.

Третье, и самое главное, затрудненіе заключалось въ стилѣ преподобнаго Феодора. Уже по отпечатаніи значительнаго количества страницъ, было замѣчено, что стиль его не вездѣ правиленъ въ большихъ его поученіяхъ какъ это замѣчалось на основаніи списковъ и относительно малыхъ. Преподобный Феодоръ не обращалъ вниманія на правильное употребленіе въ своей рѣчи архаизмовъ или эллинизмовъ. Главная его цѣль заключалась въ томъ, чтобы поучать и увѣщевать своихъ слушателей, быть яснымъ, удобопонятнымъ; потому онъ не былъ свободенъ отъ вліянія со стороны обычнаго Греческаго разговорнаго языка своего времени. Вслѣдствіе этого въ его поученіяхъ и образовался смѣшанный стиль, гдѣ, наряду съ архаизмами, являются и византинизмы.

Σχηματίζει ὁ ὅσιος Θεόδωρος οὐκ ὀλιγάκις ἰδίας λέξεις με μορφὴν κανονικὴν, αἷτινες δύνανται νὰ προστεθῶσιν εἰς τὰ λεξικά· ἀλλ' ἐνίοτε πλάττει καὶ λέξεις μετὰ μορφῆς παραδόξου. Οὕτως ἐκ τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου *παρασυνεβλήθη* (ῥῆμα: *παρασυμβάλλειν*) ὠρμήθη νὰ μορφώσῃ ῥῆμα *παρασυμβλήσκομαι, σαι, ται* (σ. 202, 24). Ἀλλαχοῦ ἀντὶ τοῦ ἀποβύων παρεσύρθη ἐκ τοῦ μέλλοντος ἀποβύσων νὰ σχηματίσῃ ῥῆμα ἀποβύσσω καὶ ἐκ τούτου μετοχῆς ἐνεστώτα ἀποβύσων (σ. 296, 39). Ἐκ τοῦ πιπράσκω ἐσχημάτισεν ἀορίστον *ἐπίπρασε* (261, 38). Ἀντὶ τοῦ *διδόναι* γράφει *διδεῖν* (235, 36), ἀντὶ τοῦ *ἵνα διδῶς*, γράφει *ἵνα διδῆς* (193, 17). Ἀλλαχοῦ ἀποδιδεῖ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἀποδώσει (204, 34) καὶ ἀποδιδεῖν = ἀποδώσειν (12, 10)· καὶ πάλιν ἐκβεῖν = ἐκβῆναι (275, 11), *ικανεῖν* = *ικανοῦν* (245, 29/30), *δεδιῶ* = *δεδίττομαι* (10, 42. 11, 14. 251, 35. 320, 33), *δεδιάτε* = *δεδίττεσθε* (20, 16), *δράμει* = *τρέχει* (125, 28), *χαιρόμενοι* = *χαίροντες* (235, 11), *χαιρώμεθα* = *χαίρωμεν* (75, 11), *ἀμεῖται* = *ἀμᾶται* (5, 39), *λάβει* = *λήψεται* (187, 12) κτλ.

Οἱ παρακείμενοι μένουσιν ἐνίοτε παρὰ τῷ Θεοδώρῳ καὶ ἀναύξητοι καὶ ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ· λόγου χάριν *ἐκμαθηκῶς* = *ἐκμεμαθηκῶς* (280, 8). *ἐργασμένος* (262, 1/2), *ἐξαγκωνισμένοι* (315, 38). Ἄλλοτε ἐν ῥήμασι συνδέτοις ἐκ προθέσεων τίθησιν ἀναδιπλασιασμόν καὶ ἔξω τῆς προθέσεως, οἷον *κεκαιωρθώκαμεν* (70, 27). Μετεχειρίσθη καὶ διπλῆν αὔξησιν. οἷον *ἀπεκατεσιάθητε* 192, 21). Συχνῆ εἶναι παρ' αὐτῷ καὶ ἡ χρῆσις ἀρσενικῶν τύπων τῆς μετοχῆς ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ ἀντὶ τύπων θηλυκῶν· οἷον· «ἐπισυμβαίνοντιων τινῶν στενοχωριῶν» (96, 5). «μὴ ὄντων τινῶν προσόδων» (270, 23). «μελλόντων ἀναπαύσεων» (294, 10). «ῥυ-

Преподобный Θεόδωρ довольно часто составляет собственные слова съ правильною формою, которыя могутъ быть помѣщены въ словаряхъ; но иногда создаетъ слова и со странною формою. Напримѣръ, изъ страдательнаго аориста *παρασυνεβλήθη* (глаголь: *παρασυμβάλλειν*) образовалъ глаголь *παρασυμβλήσκομαι, σαι, ται* (стр. 202, 24). Въ другомъ мѣстѣ вмѣсто *ἀποβύων* взялъ изъ будущаго *ἀποβύσων* и составилъ глаголь *ἀποβύσσω*, а изъ него причастіе настоящаго времени *ἀποβύσων* (стр. 296, 39). Изъ *πιπράσκω* составилъ аористъ *ἐπίπρασε* (261, 38). Вмѣсто *διδόναι*, пишетъ *διδεῖν* (235, 36), вмѣсто *ἵνα διδῶς*, пишетъ *ἵνα διδῆς* (193, 17). Въ другомъ мѣстѣ употребляетъ *ἀποδιδεῖ*, въ смыслѣ *ἀποδώσει* (204, 34), и *ἀποδιδεῖν* въ смыслѣ *ἀποδώσειν* (12, 10). Также *ἐκβεῖν* = *ἐκβῆναι* (275, 11), *ικανεῖν* = *ικανοῦν* (245, 29/30), *δεδιῶ* = *δεδίττομαι* (10, 42. 11, 14. 251, 35. 320, 33), *δεδιάτε* = *δεδίττεσθε* (20, 16), *δράμει* = *τρέχει* (125, 28), *χαιρόμενοι* = *χαίροντες* (235, 11), *χαιρώμεθα* = *χαίρωμεν* (75, 11), *ἀμεῖται* = *ἀμᾶται* (5, 39), *λάβει* = *λήψεται* (187, 12) и т. д.

Перфекты у Θεодора иногда остаются безъ приставки и безъ удвоения. Наприм. *ἐκμαθηκῶς* = *ἐκμεμαθηκῶς* (280, 8), *ἐργασμένος* (262, 1/2), *ἐξαγκωνισμένοι* (315, 38). Другой разъ въ сложныхъ изъ предлоговъ глаголахъ полагаетъ удвоение и внѣ предлога, наприм.: *κεκαιωρθώκαμεν* (70, 27). Онъ употребилъ и двойную приставку, какъ: *ἀπεκατεσιάθητε* (192, 21). Часто у него встрѣчаются мужскія формы причастія въ абсолютной рѣчи вмѣсто женскихъ формъ; наприм.: *ἐπισυμβαίνοντιων τινῶν στενοχωριῶν* (96, 5), *μὴ ὄντων τινῶν προσόδων* (270, 23); *μελλόντων ἀνα-*

ἐπιτων διδασκαλιῶν» (153. 19), «συνεργούντων τῶν εὐχῶν» (153. 2).

Ὁ μέλλον ἔσομαι ἐγένετο παρὰ τῷ Θεοδώρῳ καὶ ἀόριστος ὑποτακτικῆς, ἀντικαταστήσας οὕτω τὸν ἐνεστώτα τῆς αὐτῆς ἐγκλίσεως· ἐξ οὗ ἀναγινώσκομεν συνεχῶς ἐσώμεθα = ὤμεν (15, 24. 60, 8. 116, 6. 134, 39. 182, 43)· ἀλλὰ τὸ ἔσομαι ἔδωκεν ἀφορμὴν καὶ εἰς γένεσιν τύπου προστακτικοῦ· οἷον ἔσεσθε = ἐστέ (102, 35. 211, 40). Τὸ δὲ ἵνα συντάσῃ ὁ Θεόδωρος καὶ μετὰ τῆς ὀριστικῆς· οἷον· ἵνα λ. ἡμεν (264, 41). ἵνα μηδεὶς ἐσσι (210. 17). ἵνα ἐστέ (16. 27/28. 178, 1).

Παρὰ τῷ Θεοδώρῳ φαίνεται καὶ ἡ χρῆσις τοῦ νεοελληνικοῦ ἄς ἢ ἄς, ἂν δώσωμεν πίστιν εἰς τὸν καλλιγράφον τοῦ κώδικος Δ, διότι αὐτὸς εἰς τὸ ἐν σελίδι 92, 1/2 προσέχωμεν ἔχει παραγεγραμμένον φανερῶς ἐν ἄς. Ἄν ὁ καλλιγράφος οὗτος παρέλαβε τὸ ἄς ἐξ ἀρχαιότερου ἀντιγράφου, τότε πρέπει νὰ ὑποτεθῆ, ὅτι οἱ κατὰ καιροὺς ἀντιγραφεῖς προσεπάθουν νὰ ἐκβάλωσιν ἐκ τῶν συγγραφῶν τοῦ Θεοδώρου ὃ τι ἐφαίνετο αὐτοῖς δημῶδες· ἄλλως δὲ εἶναι ἤδη γνωστὸν ἐκ τῶν ἀντιγράφων τῶν μικρῶν κατηγήσεων, ὅτι ἐν αὐτοῖς ὑπάρχουσιν ἐκ ταύτης τῆς ἐπόψεως αὐθαίρετοι μεταλλαγαί.

Ἡ ἐπίδρασις τῆς δημῶδους εἶναι φανερὰ τοῦλάχιστον ἐν αὐταῖς ταῖς μεγάλαις κατηγήσεσι. Σημειωτέον λόγου χάριν τὰ εἰς ἄς λήγοντα νεοελληνικὰ ὀνόματα· οἷον ἀγκισιρᾶς, κανισκᾶς, κατηναρᾶς, μεμβρανᾶς· εἶτα τὰ εἰς ἄριον ὀνόματα. οἷον καλαμάριον, κελλάριον, κεντινάριον, κοιτάριον, κωδιάριον, μαλλωτάριον, μεμβρανάριον, μηλωτάριον, ξυλάριον, ὄριάριον, ὄψάριον κτλ. Καὶ πάλιν τὰ εἰς ἄριος ὀνόματα. οἷον πρωτοορδινάριος, κανδηλάριος, κανισκάριος, κανχησιάριος. Ἐκ τοῦ δημῶδους ὀνόματιν ἐμόρφωσεν ὁ Θεόδωρος ῥῆμα ὀμαδεύεσθαι, παρὰ τὸ λῶρος καὶ λωρίον ἠξίωσε νὰ δεχθῆ καὶ

παύσεων (294, 10). ῥυένιον διδασκαλιῶν (153, 19), συνεργούντων τῶν εὐχῶν (153, 2).

Будущее ἔσομαι сдѣлалось у Θεοδора и аористомъ сослагательнаго, замѣнивъ такимъ образомъ настоящее время того же наклоненія; отъ того часто читаемъ ἐσώμεθα = ὤμεν (15, 24. 60, 8. 116, 6. 134, 39. 182, 43); но ἔσομαι послужило основаніемъ къ составленію изъ него формы повелительной, напри- мѣръ: ἔσεσθε = ἐστέ (102, 35. 211, 40). Ἴνα у Θεοдора приурочивается къ изъ- явительному наклоненію, напри- мѣръ. ἵνα λ. ἡμεν (264, 41), ἵνα μηδεὶς ἐσσι (210, 17), ἵνα ἐστέ (46, 27—28. 178. 1).

Употребленіе новогреческаго ἄς или ἄς у Θεοдора также встрѣчается, если дать вѣру переписчику кодекса Δ, ибо у него на страницѣ 92, 1—2, подлѣ слова προσέχωμεν, ясно написано одно ἄς. Если переписчикъ заимствовалъ ἄς изъ древнѣйшаго списка, то, надо думать, что послѣдующіе переписчики старались выпускать изъ сочиненій Θεοдора тѣ, что казалось имъ простонароднымъ. Вѣдь извѣстно уже изъ списковъ Малыхъ Катихизисовъ, что въ нихъ, съ этой точки рѣнія, есть не мало произвольныхъ измѣненій

Вліяніе простонароднаго нарѣчія, по крайней мѣрѣ, въ Большихъ Катихизисахъ ясно. Отмѣтимъ, ради примѣра оканчивающіяся на ἄς новогреческія имена: ἀγκισιρᾶς, κανισκᾶς, κατηναρᾶς, μεμβρανᾶς. Далѣе — на ἄριον: καλαμάριον, κελλάριον, κεντινάριον, κοιτάριον, κωδιάριον, μαλλωτάριον, μεμβρανάριον, μηλωτάριον, ξυλάριον, ὄριάριον, ὄψάριον и т. д. Также — на ἄριος имена: πρωτοορδινάριος, κανδηλάριος, κανισκάριος, κανχησιάριος. Изъ простонароднаго ὀμαδιον Θεодоръ образовалъ глаголь ὀμαδεύεσθαι. Наряду λῶρον и λωρίον,

τὸ δημῶδες *λουριδιον*· ἔγραψεν ὡσαύτως *κηρούλιον, καινούργια* (186. 2), *κανονάρχος, καλοκαίριον* (= ἔαρ). *κρομύδιον* (= κρόμμυον). *γέλοια, ἐμπαλωμένου* (185, 42). *καλλιώτερον* (268, 12). *ἀπ' ἐκεῖνοχ* (265. 6/7). *ἀπεντεῦθεν* (268, 25. 274, 15/16. 277, 20) κτλ.

Ἐπηρέασε τὸν Θεόδωρον καὶ ἡ σύνταξις τῆς δημῶδους, λόγου χάριν· *οὐκ ἐγράψαιέ με ἀντὶ μοι* (212, 42), *προηγούμενου ὑμᾶς* = σας (205, 6). *χαρὰ ἡμῶν ἐσιν* (ἐν τῷ κώδικι) = χαρά μας εἶναι. *ἀντιπέμποντες ἡμᾶς* = μας (102. 27, κατὰ τοὺς κώδικας ΡΔ). Ἡ ἐπίδρασις τῆς δημῶδους συντάξεως ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Θεοδώρου εἶναι πολλαχοῦ σταθερά, ἂν καὶ παλαίει οὗτος πρὸς τὴν ἀρχαίαν σύνταξιν. Οὕτω παρὰ τὴν συχνήν σύνταξιν τοῦ ἴνα μεθ' ὑποτακτικῆς ἔχομεν ὡσαύτως συχνήν σύνταξιν αὐτοῦ μεθ' ὀριστικῆς. ἦν παρετηρήσαμεν ἀφοῦ εἶχε προχωρήσει ἡ τύπωσις τινῶν φύλλων. Ἡ διπλῆ αὕτη σύνταξις ἀπαντᾷ πολλάκις παραλλήλως. Παραδείγματα τινὰ ἐνταῦθα θὰ καταστήσωσι σαφεῖ τὴν διττὴν ταύτην σύνταξιν.

принять и простонародное *λουριδιον*. Также писать: *κηρούλιον, καινούργια* (186. 2), *κανονάρχος, καλοκαίριον* (= ἔαρ). *κρομμύδιον* (= κρόμμυον), *γέλοια, ἐμπαλωμένου* (189, 42), *καλλιώτερον* (267, 12), *ἀπ' ἐκεῖνον* (265, 6/7). *ἀπεντεῦθεν* (268; 25. 274, 15/16. 277, 20) и т. д.

На Θεοδора повліялъ также простонародный синтаксисъ напр.: *οὐκ ἐγράψαιέ με* вмѣсто *μοι* (212, 42), *προηγούμενου ὑμᾶς* = σας (205, 6). *χαρὰ ἡμῶν ἐσιν* (въ код.) = χαρά μας εἶναι, *ἀντιπέμποντες ἡμᾶς* = μας (102, 27, по код. ΡΔ). Вліяніе простонароднаго синтаксиса на стиль Θεοδώра сильно: оно борется съ классическимъ синтаксисомъ. Такъ, напримѣръ, наряду съ частымъ сочетаніемъ *ἴνα* съ сослагательнымъ наклоніемъ, встрѣчается и частое сочетаніе того же союза съ изъявительнымъ наклоніемъ, что замѣчено нами послѣ того, когда уже было напечатано нѣсколько листовъ. Это двойное сочетаніе встрѣчается часто параллельно. Приводимъ нѣсколько примѣровъ подобнаго синтаксиса:

7, 15/19 ἴνα - - ἐξανύετε - - καὶ διδοῖ (κῶδ.). — 11, 39/41 ἴνα βάλ. μὴ καταπίπτομεν, ἀλλ' ἀντικρούομεν καὶ ἀντιπεμπόμεθα. — 19, 35/37 ἴνα ἀπηλλάγησαν. — 78, 8/9 ἴνα στηρίζεσθε καὶ κρατύνεσθε καὶ ἐναγωνίως ἔχητε. — 79, 2 ἴνα γινώσκω καὶ γινώσκομαι (κῶδ. Ρ). — 93, 4/7 ἴνα - - καὶ φάγωμεν καὶ πίωμεν καὶ κοιμηθῶμεν καὶ διεγερθῶμεν καὶ ὁμιλήσωμεν καὶ προσχαριούμεθα. — 150, 31 ἴνα παραζηλοῦμεν (κώδικες ΡVΔ). — 151, 4/5 ἴνα παροξύνει ἢ παραπλήξει ἢ ὀνειδίζει (ΡVΔ). — 152, 1 ἴνα σκοτίζουσιν (Δ). — 179, 17 ἴνα μὴ - - γίνεσθε. — 192, 5/6 ἴνα - - παρακαλεῖται καὶ ἀγαθύνεται καὶ δουσπεῖται. — 199, 12 ἴνα εἴρηται = λέγηται. — 238, 15/16 ἴνα ἐπιδείκνυμι. — 216, 1/4 ἴνα μὴ ὑπεραιρώμεθα, ἴνα μὴ φυσιοῦμεθα. — 303, 3/6 ἴνα - - γινώσκηται - - πολεμοῦμεν καὶ ἀποτρεπόμεθα. — 279, 5/6 ἴνα τοῖς καρποῖς πρόσεισι τὰ φύλλα. — 276. 38/40 ἴνα καταλογίζεται καὶ ἀποθησαυρίζεται (κῶδ. Δ). — 272, 26 ἴν' - - ἐλεήσετε, βοηθήσετε (κῶδ. Δ). — 247, 12/14 ἴνα μὴ καταισχύνωμεν (Δ καταισχύνομεν). ἀλλὰ - - τελοῦμεν.

Τὸ *ἡνίκα* συντάσσει ὁ Θεόδωρος ἄνευ τοῦ ἂν καὶ μεθ' ὀριστικῆς καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς· οἶον

Ἠνίκα Θεοδoρѣ употребляетъ въ синтаксисѣ безъ ἂν, какъ въ изъявительномъ, такъ и въ сослагательномъ наклоненіи, на примѣръ:

149, 28 ἡνίκα ἦχασι. — 117, 30/31 ἡνίκα - - - ἀναλάβωμεν. — 133, 8 ἡνίκα ἀκούω. — 148, 23 ἡνίκα προτεθνήκατε. — 140, 25/26 ἡνίκα ἀπομονάση - - - καὶ ἄρξηται. — 291, 5 ἡνίκα ἀκούσωμεν. — 300, 22/25 ἡνίκα ἤξει - - - καθίστη. — 157, 10 ἡνίκα ἀκούωσι καὶ μανθάνωσι. — 24, 18 ἡνίκα ἀκούητε. — 117, 30/31 ἡνίκα - - - ἀναλάβωμεν. — 55, 1 ἡνίκα φθάση. — 78, 31/32 ἡνίκα παρέσχεν. — 219, 5 ἡνίκα παρέψωμεν. — 208, 32 ἡνίκα ἀκούωμεν.

Τὸ μὴ ἐν τῇ ἐννοίᾳ προτροπῆς μετ' ἀπαγορεύσεως, ὅπερ οἱ ἀρχαῖοι συνέταττον μετ' ὑποτακτικῆς, ὁ Θεόδωρος συντάττει ἀδιαφόρως μικτῶς, καὶ μετ' ὑποτακτικῆς καὶ μετ' ὀριστικῆς· οἷον

Μὴ, въ смыслѣ поощренія съ за-
прещеніемъ, что древніе сочетали съ
сослагательнымъ наклоненіемъ, Θεοδωρ
употребляетъ безразлично—какъ съ со-
слагательнымъ, такъ и съ изъявитель-
нымъ наклоненіемъ, напр.:

30, 8/11 ὑμεῖς μὴ κρῖμα ἑαυτοῖς θησαυρίζητε - - -, μὴ ἀμαρτίας - - - προστίθετε.
186, 18 μὴ ἀποληθαργεῖτε - - - μὴ παρακούεσθε - - - μὴ ἀναισθητεῖτε - - - μὴ - - - ἐστέ.

Τοιαῦτα παραδείγματα δύναται τις νὰ συλλέξη πολυάριθμα ἐκ τῶν ἀνὰ χεῖρας κατηγήσεων. Οὐχ ἦττον ὅμως σημειώσεως ἄξιος εἶναι ὁ τόπος 36, 9/15, ἔνθα τὸ μὴ κεῖται ὡδεκάκις μετ' ὀριστικῆς· ἀλλ' ὁ καλλιγράφος τοῦ κώδικος Δ συνέταξε τοῦτο ὀκτάκις μετ' ὑποτακτικῆς καὶ τετράκις μετ' ὀριστικῆς, νομίσας ὅτι ὁ Θεόδωρος θὰ παρίστατο τὴν γλῶσσαν ἀττικῶς.

Множество подобныхъ примѣровъ можно найти въ наличныхъ катихизисахъ. Тѣмъ не менѣе достойно примѣчанія мѣсто 36, 9—15, гдѣ μὴ двѣнадцать разъ стоитъ съ изъявительнымъ наклоненіемъ; но переписчикъ кодекса Δ сочеталъ μὴ восемь разъ съ сослагательнымъ и четыре раза съ изъявительнымъ наклоненіемъ, думая, что Θεοδωρ такъ долженъ былъ писать по аттически.

Μικτὴ σύνταξις παρατηρεῖται καὶ ἐν τῇ χρήσει τῶν εἰ, εἰ μὴ, εἰάν, εἴπερ, εἴτε εἴτε, ὅπως, ὡς ἂν, ἐπὶ καὶ ἐτέρων.

Смѣшанный синтаксисъ виденъ и въ употребленіи слѣдующихъ: εἰ, εἰ μὴ, εἰάν, εἴπερ, εἴτε εἴτε, ὅπως, ὡς ἂν, ἐπὶ καὶ другихъ.

Παρατιθέμεθα ἐνταῦθα καὶ τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικὰ παραδείγματα ἐκ τοῦ ὕφους τοῦ ἡμετέρου συγγραφέως.

Приводимъ и слѣдующіе характерные примѣры стилиа нашего автора:

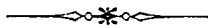
139, 22 ἢ ἐξ ἄλλοθι τόπου. — 140, 38 ἢ τὸ τίδε ἢ τὸ τίδε πρᾶγμα = τότε ἢ τότε τὸ πρᾶγμα. — 204, 21 οὐτ' ὑπ' - - - οὐτ' ὑπ' (οὕτως οἱ κώδ. ΡΔ). — 316, 7 εἰ τοίνυν ἄρα. — 290, 32/34 ὧ τάλανες - - - ὧ ἐκλήθηται - - - τολμᾶς. — 278, 20 Ἴδε ἀδελφοί μου. — 55, 20/21 Ἴδε οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ, ἴδε οἱ θέλοντες ἀγωνίζεσθαι τὰ ὑψηλότερα, ἴδε οἱ μετὰ τῆς οἰκείας σωτηρίας κτλ. — 185, 41. 298, 27 δεῖσιμος = δεῖσιμων. — 233, 37 ἵνα μὴ ἀποτίνυτε. — 99, 5 ὀπηλίκας (κώδ. ΡΔ) = πηλίκας. — 93, 1 δαφιλώτερον = δαφιλέστερον. — 70, 40 τῶν πασῶν κόπων καὶ σπουδῶν. — 73, 32 ποῦ μοι ὁ τίσδε καὶ τίσδε = ὁ τοιόσδε καὶ τοιόσδε; — 179, 27 καθήρημεν = ἐκαθάρθημεν. — 45, 14/17 καὶ οὗτος ὁ καλὸς ἀγὼν ὑμῶν, καὶ οὗτος (= τοῦτο) τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως, καὶ οὗτος ἡ ἀθλητικὴ προκοπὴ ὑμῶν, καὶ οὗτος ἡ στεφανηφόρησις ὑμῶν. — 269, 37 μή ποτε εἴποισαν.

Μετὰ τοιαύτην λεκτικὴν καὶ συντακτικὴν ἀστασίαν τοῦ ἡμετέρου κειμένου δὲν ἠδύνατο βέβαιως ἢ νὰ προσκόψῃ πολλαχοῦ ἢ παροῦσα ἔκδοσις, καὶ μάλιστα ἐκεῖ, ἔνθα καὶ περιττῶς καὶ ἐκ μετεωρίας ἐγένοντο φωνητικαὶ τινες μεταβολαί. Μεθ' ὅλα ταῦτα ὅμως ἢ ἀνὰ χεῖρας δοκιμαστικὴ ἔκδοσις μέρους τῆς ἀνεκδότου Μεγάλης Κατηγήσεως τοῦ ὁσίου Θεοδώρου ἔδωκεν ἡμῖν ἀφορμὴν νὰ πιστωθῶμεν, ὅτι ἡ ἱστορία τῆς βυζαντινῆς καὶ νέας ἑλληνικῆς γλώσσης μέλλει νὰ ὠφελθῇ μεγάλως ἐκ τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ. ἂν συμβῆ ποτε πᾶσαι αὗται νὰ συνεκδοθῶσιν ἐν γνώσει τῶν παλαιότερων καὶ πιστοτέρων ἀντιγράφων· διότι πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ, ὅτι καὶ τῆς μικρᾶς κατηγήσεως ἢ νεωτάτης ἔκδοσις καὶ ἡ παρὰ τῷ Migne καὶ Mai συγκέντρωσις τῶν λοιπῶν τοῦ Θεοδώρου πονημάτων παριστῶσι κείμενα πολλαχοῦ ἀναξίωπιστα ἐξ ἐπόψεως τοῦ πραγματικοῦ αὐτοῦ ὕφους.

Τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου τῆς ἀνὰ χεῖρας Μεγάλης Κατηγήσεως τοῦ ὁσίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου ἢ ἐκτύπωσις καὶ τοῦ πρὸς αὐτὸ τοῦτο σχετιζομένου προλόγου ἢ σύνταξις ἀνετέθη παρὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἀρχαιογραφικῆς Ἐπιτροπῆς τῷ Ἀ. Παπαδοπούλῳ-Κεραμεῖ.

Въ виду подобной, какъ лексической, такъ и синтаксической неустойчивости нашего текста, настоящее изданіе не могло достигнуть точности, а также избѣгнуть нѣкоторыхъ непослѣдовательностей, въ особенности тамъ, гдѣ фонетическія измѣненія болѣе многочисленны и, къ тому же, происходятъ отъ невниманія. Тѣмъ не менѣе настоящее предварительное изданіе не напечатанной еще части Большого Катихизиса преподобнаго Θεοδора убѣждаетъ насъ, что для исторіи византійскаго и новогреческаго языка творенія нашего автора могутъ принести большую пользу, если удастся издать ихъ полностью на основаніи болѣе древнихъ и болѣе точныхъ списковъ. Ибо надо согласиться, что какъ новѣйшее изданіе Малаго Катихизиса, такъ и сводъ остальныхъ твореній св. Θεοδора у Migne и Mai даютъ во многихъ мѣстахъ текстъ, не заслуживающій довѣрія съ точки зрѣнія подлиннаго стиля нашего автора.

Печатаніе Греческаго текста Большаго Катихизиса преподобнаго Θεοδора Студита и составленіе предисловія къ изданію этого текста было возложено Императорскою Археογραφическою Коммиссією на А. И. Пападопуло-Керамевса.

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ καὶ ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ.

Σελ. 1, 20/21 θεοφανείων - - ἐπιφανείων] Ἡ γραφή τοῦ κώδικος θεοφανίων - - ἐπιφανίων οὕσα ὡσαύτως ἐν πολλῇ χρήσει δύναται ἐνταῦθα νὰ τηρηθῆ.

Σελ. 2, 4 παραπόληται] Γρ. παραπόλη κατὰ τὸν κώδικα.

Σελ. 4, 6 ἡμῶν, ἀπὸ] Τὸ μετὰ τὸ ἡμῶν κόμμα ὀβελιστέον || 35/37 εἰ μὴ εὐζωήσομεν - - εἰ μὴ εὐθετήσομεν, εἰ μὴ εὐτακτήσομεν] Τὸ πρῶτον εἰ μὴ εἶναι συντεταγμένον ἐν τῷ κώδικι μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς, τὰ δὲ δύο ἕτερα μετ' ἀορίστου ὑποτακτικῆς. Τὸ εἰ μὴ ἐνταῦθα σημαίνει τὸ ἐὰν μὴ, ἐὰν δὲν, ἂν δὲν ἢ ἂν μὴ· ἐν τοιαύτῃ δὲ σημασίᾳ ὁ Θεόδωρος τὸ εἰ μὴ συντάσσει μικτῶς, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς μεθ' ὑποτακτικῆς (οἷον σελ. 34, 36/37 «εἰ μὴ - - ἐξιλεώσῃται»).

Σελ. 6, 25/26 μαρτύριον τῆς συνειδήσεως] Πρβλ. Κορινθ. 2, α', 12.

Σελ. 7, 36/37 κατορθόσομεν - - ἐπειχθησόμεθα] Ἀνάγνωθι ὡς ἐν τῷ κώδικι κατορθώσομεν - - ἐπειχθησόμεθα.

Σελ. 9, 9 ἐξόβλητοι] Γρ. ἐξώβλητοι.

Σελ. 10, 8 ἐπάραι] Γρ. ἐπᾶραι.

Σελ. 13, 42 Τὸ μετὰ τὸ Χριστοῦ κόμμα εἶναι περιττόν.

Σελ. 16, 2/3 παρεμβалόντων] Γράφε κατὰ τὸν κώδικα παρεμβалλόντων.

Σελ. 17, 23 ὑψηλότατον] Οὕτω διωρθώσαμεν τὸ φιλότατον ὀδηγηθέντες ὑπὸ τοῦ σλάβου ἐρμηνευτοῦ.

Σελ. 18, 13 διορθώσαιτο] Γρ. κατὰ τὸν κώδικα διορθώσῃται.

Σελ. 22, 17 φάλλη] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γράφε φάλη.

Σελ. 23, 8 ἐπὶ τὸ πτώμα] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι προφανῶς διορθωτέον εἰς ἐπὶ τῷ πτώματι || 15 μεθοδίας] Οὕτως ἐν τῷ κώδ. Γράφε μεθοδείας.

Σελ. 24, 17/18 ἀκούετε] Ἐπειδὴ τὸ ἡνίκα ἄνευ τοῦ ἂν ὁ Θεόδωρος συντάσσει συνεχῶς μεθ' ὑποτακτικῆς, ἀναγκαιῶς ἔχει νὰ τηρηθῆ καὶ ὧδε τὸ τοῦ κώδ. ἀκούητε.

Σελ. 28, 41/42. Τὸ μετὰ τὸ Θεολόγου κόμμα περιττεύει.

Σελ. 30, 27 πεπόκατε] Οὕτως ἐν τῷ κώδ. Γράφε πεπόκατε || 29 Πρὸ τοῦ κοινὸν θὲς ἐν κόμμα.

Σελ. 31, 3 καταπίει - ἐξαρπάσει] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γράφε καταπίη - ἐξαρπάση. Ἐν τῇ ὑποσημειώσει ἀντὶ τοῦ οὐατικανῆς ἀνάγνωθι παρισινῆς.

Σελ. 32, 23 θεοῦ τὸ δῶρον] Πρβλ. Ἐφεσ. β', 8.

Σελ. 33, 27/28 συμβασιλεύσομεν] Οὕτως ἐν τῷ κώδ. Γρ. συμβασιλεύσομεν.

Σελ. 36, 18 ἀπήει] Γράφε ἀπείη. Ἐν τοῖς κώδιξι ΡΔ ἀπίη || 42 Τὸ μετὰ τὸ ἀναγγείλαντα κόμμα περιττεύει.

Σελ. 39, 31 παράξῃται] Γρ. παρατάξῃται. Ὅρα ψαλμ. κς', 3.

Σελ. 42, 8 πέποκεν] Οὕτως ἐν τῷ κώδ. Γρ. πέπωκεν.

Σελ. 43, 34/36. Στῆξον οὕτω: «ὀμιλίαν, τί καὶ πῶς - - ἐμπορευσόμεθα εἰς - - οὐρανῶν καὶ γὰρ» κτλ.

Σελ. 44, 14 προῤῥίζων] Γρ. προῤῥίζον.

Σελ. 45, 19 μαλάκια] Γράφε κατά τὸν κώδικα μὴ λάκια ἢ μιλάκια || 33 οὐ] Οὕτως ἐν τῷ P, κατὰ δὲ τὸν κώδ. Δ ἀντὶ τοῦ οὐ γράφε οἶ, καὶ οὕτω θὲς ἐν κόμμα μετὰ τὸ τρέχοντες.

Σελ. 47, 9 [να] Τοῦτο ὑπάρχει ἐν τῷ κώδικι, καὶ ἂν εἶναι ἀναγκαῖον. δέον μετ' αὐτὸ νὰ ὑπονοηθῆ τὸ ἐνέγκωμεν || 13 ἔχομεν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι, τὸ δὲ ἐνέγκωμεν ὁδηγεῖ νὰ γράψωμεν ἴσως ὥδε ἔχωμεν.

Σελ. 52, 17. Ὁβέλισον τὸ μετὰ τὸ ἀσθενοῦσιν περιττὸν κόμμα.

Σελ. 54, 14 παρεαθέντων] Ἀνάγνωθι κατὰ τὸν κώδικα παρεθέντων· πρβλ. 124, 9. 134, 15 || 15/30 Τὰ ἐνταῦθα κατὰ τὸν κώδικα τεθειμένα ἐρωτηματικά σημεῖα ἀρμόζει νὰ μεταβληθῶσιν εἰς ἀπλά κόμματα, διότι αἱ μεταξὺ αὐτῶν φράσεις ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ ἢ καὶ τῆ ἀναλογίσει (15)· συνέβησαν δὲ κατὰ τὴν τύπωσιν καὶ τινὰ παραναγνώσματα. Τὸ χωρίον 19—30 ἀνάγνωθι οὕτως· «-- ἀπαγωγῆ (ἐν τῷ κώδ. ἀπαγωγῆς) τε τῶν ἀγγέλων --- καὶ λόγον, ποῦ καὶ πῶς ἄρα εὐρεθῆσεται ἡ ψυχὴ ἢ ταπεινὴ, καὶ εἰ ἄρα --- παραστάσει, καὶ εἰ ἄρα --- Ἀβραάμ, καὶ εἰ ἄρα ἐν τῷ θεῖῳ νομφῶνι· ἢ μήπως (ὑπερ ἀπειή) μετὰ τῶν ἐρίφων --- ἀγγέλοις αὐτοῦ».

Σελ. 55, 6 εἰσὶ δ' ἄλλοι, οἶ] Γρ. εἰσὶ δ' ἄλλοι οἶ || 11 πεποκότες] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. πεπωκότες || 32 διεξωδικώτερον] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. διεξοδικώτερον.

Σελ. 56, 1 φθάσει] Γράφε κατὰ τὸν κώδικα φθάσει, διότι αὐτὸς ὁ Θεόδωρος συντάσσει πολλάκις τὸ ἡνίκα ἄνευ τοῦ ἂν μεθ' ὑποτακτικῆς.

Σελ. 57, 3 εὐανδρεία] Γρ. εὐανδρίας || 29 ἦ] Γρ. ἦς· οὕτω καὶ ἐν τῷ κώδικι. Πρβλ. Ἐφεσ. δ', 1 «Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς --- ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε».

Σελ. 58, 24 πως ποτὲ] Γρ. πῶς ποτε || 36 χρήσεως] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι, ἀλλ' ἀνάγνωθι χρίσεως || 36/41 τί οὖν τὸ

ἔλαιον καὶ --- μελλόντων;] Τὸ καὶ τοῦτο ἔχει καὶ ὁ σλάβος ἐρμηνευτής· ἀλλ' εἶναι περιττὸν κατὰ τὸν κώδικα V· διὸ στικτέον οὕτω· «τί οὖν τὸ ἔλαιον; ἢ ὑπόμνησις --- μελλόντων».

Σελ. 61, 4 τοῦ θεοῦ] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι, ἀλλὰ γράφε τῷ θεῷ.

Σελ. 62, 43 εἴχετε] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι, γράφε δὲ ἦχετε.

Σελ. 63, 8 Θὲς κόμμα μετὰ τὸ ἐκκλησίας· θὲς ὡσαύτως κόμμα μετὰ τὸ ἀπερρίψατε (20) καὶ ἄνω τελείαν μετὰ τὸ θαυμαστόν (19) || 22 τούτους] Γρ. τούτοις || 33 ἔχω, ὑπερ ἔχω] Γρ. ἔχω ὑπερ ἔχω, τὰ δὲ εἰσαγωγικά σημεῖα θὲς μετὰ τὸ δεύτερον οὕτως (36) || 41/42 ἀτιμωτέρα] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἀτιμωτέρα.

Σελ. 64, 17 "ἀλλ' οὐχ ὅτι καὶ --- κατακυλίνονται"] Γρ. ἀλλ' οὐχ ὅτι "καὶ --- κατακυλίνονται";

Σελ. 65, 13 ἡμῶν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι τῆς Πάτμου· γρ. ὑλῶν κατὰ τὸν κώδικα Δ.

Σελ. 66, 8 μικρὰν] Οὕτως ἐν τῷ P· τὸ Δ ὀρθῶς ἔχει ἀντὶ τούτου τὸ πικρὰν || 21 σταματίσσοιτε] Τοῦτο οὕτως ἐν τῷ P, ὁ δὲ κώδιξ Δ ἔχει ἀντὶ τούτου τὸ βηματίσσοιτε.

Σελ. 68, 20 Γρ. δοκεῖτέ με || 26 ἀναλογίαν] Οὕτως ἐν τῷ P, ἀντιλογίαν κατὰ τὸ Δ.

Σελ. 69, 12 παρίειμι] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι, γράφε δὲ παρίημι.

Σελ. 72, 10 ἐπιμείνομεν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἐπιμένομεν.

Σελ. 80, 13 γάννυνται] Οὕτως ἐν τοῖς PVA, γρ. γάννυνται.

Σελ. 82, 6/7. Πρβλ. Παροιμ. γ', 28 || 38 ὑμῶν] Οὕτως ἐν τοῖς PΣ, ἐν δὲ τῷ V ἡμῶν· ὑπερ ὅμως διορθωτέον εἰς ἡμῖν.

Σελ. 83, 1 ἐφανερῶθη ἐν σαρκί, ὥφθη ἐν κόσμῳ] Τιμοθ. 1, γ', 16 || 41 ὑποδήσομαι] Οὕτως ἐν τῷ P· γρ. ὑποδύσομαι κατὰ τὸν κώδικα V.

Σελ. 85, 25 εἰπῶν] Γρ. εἰπῶν.

Σελ. 87, 6 Τὸ μετὰ τὸ καθαγιασθῆ κόμμα περιττεύει, ὡσαύτως τὸ μετὰ τὸ Λάζαρος (29).

- Σελ. 88, 9, φύσεως] Γρ. φύσεων.
- Σελ. 89, 31 ἐν ἡμῖν] Ἀνάγνωθι ἐν ἡμᾶς.
- Σελ. 90, 12 ἄβαλε] Οὕτω ΡΔ, γρ. ἀβάλε.
- Σελ. 91, 7 Ἀπάλειφον τὸ μετὰ τὸ πέπον-
θεν κόμμα καὶ τὸ μετὰ τὸ Καϊάφα (10)
κόμμα δὲ θὲς μετὰ τὸ ἐμπαιζόμενος
(11) καὶ μετὰ τὸ ἀπάγευσιν (36) || συν-
ανοίσομεν] Γράφε κατὰ τοὺς κώδικας συνα-
νοίσωμεν.
- Σελ. 92, 31 κατὰ] Γρ. κακὰ || 43 Ἀντί
τοῦ 18 γρ. 15.
- Σελ. 94, 27 αὐτόν] Γρ. αὐτόν || 30 νῦν]
ἦν κατὰ τὸν κώδικα Δ || 32 ἀπελογίσασθαι]
Οὕτω ΡΔ. γρ. ἀπελογήσασθε.
- Σελ. 97, 7 εὐθυνοῦντο] Γρ. εὐθυνοῦντο ||
38/39 πεποκέναι] Οὕτως ἐν τῷ Ρ, γρ. πε-
πωκέναι.
- Σελ. 100, 5 τούτου] Γρ. τοῦτο κατὰ
τὸν κώδικα· πρβλ. σ. 101, 16/17. 114, 7 || 40
Γρ. σὰρξ τὸ αὐτὸ τοῖς - - - πιαينو-
μένη ἀνάγκη || 43 ὑποπίασατε] Οὕτω ΡΔ.
Γρ. ὑπωπιάσατε || 45 Ῥωμ. ιγ', 14] γρ.
Κορινθ. 1, θ'. 27.
- Σελ. 101, 12 γερόντικόν] Γράφε Γερων-
τικόν, διότι νοεῖται ὧδε τὸ οὕτω καλούμενον
βιβλίον.
- Σελ. 102, 26 γραμματοφόρους] Οὕτω καὶ
Fabricius· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ κώδικες ΡΔ ἔχου-
σιν ἀντ' ἐκείνου τὸ γραμματιφόρους,
δέον τοῦτο ἀπλῶς νὰ διορθωθῇ εἰς γραμ-
ματηφόρους· ἄλλως δὲ ὁ Θεόδωρος ἐν
ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ χρῆται μόνον τῷ τύπῳ
τούτῳ || 27 διαλείπητε] Οὕτως ἐν τῷ Ρ,
γρ. διαλίπητε || 28 ἔχη] Οὕτως ἐν τῷ Ρ,
γρ. ἔχει.
- Σελ. 105, 5 ἀσπασόμεθα] Γράφε κατὰ
τὸν κώδικα ἀσπαζόμεθα.
- Σελ. 107, 18. Μετὰ τὸ τέκνα θὲς τὸ
ἐρωτηματικὸν σημεῖον.
- Σελ. 109, 11 υἱὸς ἀπειθείας] Πρβλ. Ἐφεσ.
β', 2. ε', 6. Κολοσ. γ', 6 || 11/12 υἱὸς τοῦ
σκότους] Πρβλ. Θεσσαλ. ε', 5.
- Σελ. 111, 8 ἀμαράντινον στέφανον τῆς δικαιο-
σύνης] Πρβλ. Πέτρου ἐπ. 1. ε', 4. Τιμοθέω
- 2, δ', 8 || 9 μισθαποδότου] Πρβλ. Ἐβρ.
ια', 6 || 15/17 Γρ. ἐπέχομεν, ἦ - - - ἐν-
τάλματα;
- Σελ. 115, 9 Γρ. (δυνατὸν γὰρ ἐστίν) ||
12 Ἀπάλειφον τὴν μετὰ τὸ κατορθώμασι
παρένθεσιν || 28 Γρ. λῦπαι.
- Σελ. 116, 10 Κς'] Γρ. Δς'.
- Σελ. 120, 27/28 "ἕκαστος δὲ ἴδιον χά-
ρισμα ἔχει"] Κορινθ. 1, ζ', 7.
- Σελ. 121, 24 ἀπήει] Γρ. ἀπείη.
- Σελ. 123. 15/17 "οὗτος ὁ λαὸς - - - σέ-
βονταί με"] Ἡσαίου κθ', 13. Μάρκου ζ',
6 || 25 Γρ. ἐπιτυχεῖν χάριτι κτλ.
- Σελ. 125, 5 Ἀπάλειφον τὸ μετὰ τὸ χρεία
περιττὸν κόμμα || 32 ἡμῶν] Οὕτως ἐν τῷ
κώδικι· γρ. ὁμῶν.
- Σελ. 128, 21/25 Γράφε οὕτως· "εἰ δὲ
καὶ φθονεῖ τις τὸν φθόνον, ἦ ἐρίζει τὴν
ἔριδα, ἦ μάχεται τὴν μάχην. ἦ ἀργεῖ τὴν
ἀργίαν, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τοῦ σκότους
ἔργα" κτλ.
- Σελ. 131, 3 σχέσεως] Γρ. σχέσεων || 35
Ἀπάλειφον τὸ μετὰ τὸ πολέμῳ περιττὸν
κόμμα.
- Σελ. 133, 9 Ἀπάλειφον τὸ μετὰ τὸ Παύ-
λου κόμμα.
- Σελ. 134, 15 παρελθόντος] Ἀνάγνωθι κατὰ
τὸν κώδικα παρεθέντος καὶ πρβλ. σ.
124, 29, ἐνθα καλῶς ἀφέθη τὸ παρεθέν-
των || 39 ἐτι] Γρ. ἔτι.
- Σελ. 139, 16 Εὔαν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι·
γρ. Εὔαν.
- Σελ. 140, 20 συγκαθείσθω] Οὕτως ἐν τῷ
κώδικι· γρ. συγκαθήσθω || 37 ἀφελφοί]
Γρ. ἀδελφοί.
- Σελ. 141, 14 Ἀνάγνωθι μεταπίπτοντας
ὡσάν (=ὡσπερ) || 19 Γρ. αὐτούς ἦ || 20
ἡμέτερον] Οὕτω ΡΣ· γρ. ὁμέτερον || 21 Γρ.
φεύγοντες τὰ αἷτια || 23 ἡμῶν] Οὕτω ΡΣ·
γρ. ὁμῶν || 37/38 Γρ. διηλλάγημεν ἐν τῇ
π. τ. εἰσελθόντες; || 41 Μετὰ τὸ Τετρα-
δοπαρασκευαῖς ἀντὶ τοῦ ἐρωτηματικοῦ ση-
μείου θὲς ἀπλῶς τελείαν στιγμὴν.
- Σελ. 145, 24/25 Γρ. ἐκείνων ὡς φιλάν-
θρωποι, καθὼς χρῆ εὐξόμεθα κτλ.

Σελ. 146, 10 Γρ. ἐπειχθήτω προκόπτων || 27 τῶν οἰκείων] Οὕτως ἐν τῷ Ρ, κατὰ δὲ τὸ Δ γραπτέον τὸν οἰκεῖον.

Σελ. 147, 15 οὐ] Γρ. οὐ || 25 Γρ. τόσων κατὰσχεσις.

Σελ. 150, 32 Γρ. ζωοποιᾶ.

Σελ. 152, 22 θεοῦ τὸ δῶρον] Πρβλ. Ἐφεσ. β', 8.

Σελ. 153, 36 ὑποτιθέναι] Ἀνάγνωθι κατὰ τὸν κώδικα ὑποτιθεῖν. Ὁ Θεόδωρος χρῆται καὶ ἀλλαχοῦ τῷ τύπῳ τιθέω.

Σελ. 154, 17 ἐθνειν] Γρ. ἔθνεσιν.

Σελ. 155, 39 ὁμῖν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. ἡμῖν || 42 εἰσοικήσονται] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. εἰσοικίσονται.

Σελ. 161, 7 βιωτεύουσι] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. βιοτεύουσι.

Σελ. 173, 42 αὐτοῦ] Γρ. αὐτοῦ.

Σελ. 175, 1 φανεῖ] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. φανῆ.

Σελ. 176, 11/12 λειποτακτιτῶν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. λιποτακτιτῶν || 19 λειποταξίῳ] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. λιποταξίῳ || 32 ὁμῶν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι καὶ ἐν τῷ σλαβικῷ γρ. ἡμῶν.

Σελ. 177, 30 διβολήματα] Ἡ λέξις αὕτη μὴ εὐρίσκομένη ἐν τοῖς λεξικοῖς ἦτον ἡμῖν πρότερον ἀκατάληπτος· ἀλλ' ἐμάθομεν ὕστερον ὅτι σφάζεται καὶ σήμερον ἐν Κύπρῳ ὑπὸ τὴν μορφὴν διβόλισμα = bīnaga· διὸ τὸ ἐν ὑποσημειώσει διστακτικῶς γραφὴν διβωλήματα εἶναι ἀνωφελές.

Σελ. 181, 31 πῶς προηγῆσαι] Τηρητέος ὧδε ὁ ἐν τῷ κώδικι ὑποτακτικὸς τύπος προηγῆσαι· διὰ τὴν τοιαύτην τοῦ πῶς συντακτικὴν χρῆσιν πρβλ. Μάρκ. ιδ', 11 || 40 Τὸ μετὰ τὸ πρᾶσσων κόμμα περιττεύει.

Σελ. 182, 34 πολὺς] Γρ. πολὺ.

Σελ. 183, 27 Τὸ μετὰ τὸ ὁμῶν κόμμα εἶναι περιττόν.

Σελ. 184, 11 οἰκείας] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. οἰκίας.

Σελ. 186, 32 Γρ. ἄρα.

Σελ. 187, 7 Γρ. ἄγγελιοι.

Σελ. 192, 9/11 Γρ. τίς ἄρα - - ἡμῖν, πάντων κτλ.

Σελ. 193, 39 Γράφε κατὰ τὸν κώδικα φυλάξοι.

Σελ. 201, 25 Γράφε κατὰ τὸν κώδικα λογοθετεῖται.

Σελ. 202, 2/3 φωτεινότεροι] Οὕτως ἐν τοῖς κώδ. ΡΔ· γρ. φωτεινότεροι.

Σελ. 203, 5 προσαγορεύσει] Οὕτως ἐν τῷ Ρ, ἀλλ' ὀρθῶς ἐν τῷ Δ προσαγορεύει.

Σελ. 205, 34. Ἐν τῷ κώδ. Ρ φυλάξοι, στηρίξοι, βραβεύσοι. Ἐν τῷ Δ φυλάξει, στηρίξει, βραβεύσει.

Σελ. 207, 21 Γράφε κατὰ τὸν κώδικα εὐθερία.

Σελ. 219, 40—220, 2 Ἀνάγνωθι οὕτω· «περιβλεπόμενος καὶ κατασκοπούμενος τίς ἄρα καὶ ποταπὴ ἢ κατάστασις αὐτῶν, - - ἐν ὁδῷ ἀμώμφ. οἶδατε» κτλ.

Σελ. 222, 21 ξηροκητείαις] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. ξηροκοιτίαις || 25 ῥακκοδυσία] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. ῥακοδυσία.

Σελ. 223, 33, 34 καὶ 35 ἄρα] Οὕτω τρις ἐν τῷ κώδικι γρ. ἄρα.

Σελ. 225, 9 μεταωρίζει] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. μετεωρίζει.

Σελ. 227, 15/16 Γρ. ὄφρωσ τῶν ἡδονῶν τὰς πτέρνας || 26/27 Γρ. αἰῶνα· δι' οὗ τινος - - πτώσις. οἱ κοπιῶντες κτλ.

Σελ. 230, 4. πλυθός] Γρ. πληθός.

Σελ. 235, 31 ὁμᾶς] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. ἡμᾶς. Πρβλ. 235, 25 || 41 ὁμῖν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. ἡμῖν || 42 κεκραμμένης] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. κεκραμένης.

Σελ. 237, 7 Γρ. αὐτόν.

Σελ. 239, 13, 14, 40 ὁμῖν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. ἡμῖν.

Σελ. 240, 14. Ἀντὶ τῆς τελείας στιγμῆς θὲς κόμμα μετὰ τὸ κατακαμπτόμεθα || 28 ὁμᾶς] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι γρ. ἡμᾶς.

Σελ. 248, 9 ἄραις] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι Ρ, ἀλλ' ἀναγνωστέον κατὰ τὸ Δ αὔραις.

Σελ. 249, 39 Γρ. ἀσπάζεται τὴν ταπεινώσιν.

Σελ. 252, 7/12. Στίξον οὕτω « - - - ῥαθυ-
μοτέρων; ἢ πάλιν - - Προκοπίου; καί » κτλ.
|| 8 εἰσπηδόντων] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε
εἰσπηδόντων || 17 ἐνεργία] Οὕτως ἐν τῷ
κώδικι· γρ. ἐνεργεία || 28 ὄντως] Οὕτως ἐν
τῷ κώδικι· γρ. ὄντος.

Σελ. 258, 36 ἐπίστασθε (κῶδ. ἐπίσταται)
τινες εἰσιν] Γράφε ἐπιστάται τινές εἰσιν.

Σελ. 267, 6 Τὸ μεταξύ τῶν κερδαίνειν
ἔτι κόμμα περιττεύει.

Σελ. 269, 2 καταγίνοισθε (κῶδ. καταγι-
νοισθαι)] Γρ. καταγίνεσθαι || 17 ἀγογγύ-
στου] Γρ. ἀγογγύστου.

Σελ. 270, 34/35 ὁμᾶς - - - ὁμῶν] Οὕτως
ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἡμᾶς - - - ἡμῶν.

Σελ. 271, 13/14 Γράφε ἕξω γ. τ. ρ.
εἰπών, ἐν ὀδύνη κτλ.

Σελ. 273, 37 θέλημα] Οὕτως ἐν τῷ P,
κατὰ δὲ τὸν κῶδ. Δ ἀνάγνωστον θέλημα
|| 43 ῥακκοδυτή] Οὕτως ἐν τοῖς κώδιξι·
γρ. ῥακοδυτή.

Σελ. 278, 28 Γρ. πηγῆ τίς ἐστι.

Σελ. 281, 28 "συνταράσσων τὸ κότος"]
Ψαλμ. ξδ', 8.

Σελ. 282, 21/22 "ὕπηκουσ γενόμενος τῷ
θεῷ καὶ πατρὶ μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ
σταυροῦ"] Φιλιπ. β', 8.

Σελ. 284, 8 τετριμμένον] Οὕτως ἐν τῷ
κώδικι· γρ. τετρημένον || 8 εἰς πίθον τετρη-
μένον ἀντλοῦντες] Πρβλ. Corp. paroem. II,
σ. 752.

Σελ. 285, 13 παρθενίας καὶ ἀκτημοσύ-
νης] Οὕτως ἐν τῷ P· ἀλλὰ κατὰ τὸ Δ ἀνά-
γνωθι παρθενίαν καὶ ἀκτημοσύνην ||
20 ὁμῶν] Οὕτως ἐν τοῖς κώδιξι PΔ, ἀλλ'
ἀνάγνωθι ἡμῶν || 38 ἐπαρθείημεν] Οὕτως ἐν
τῷ P, ἐν δὲ τῷ κῶδ. Δ ὀρθῶς ἐποφθείημεν.

Σελ. 286, 2 τέκνον] Οὕτως ἐν τῷ P,
κατὰ δὲ τὸ Δ ἀνάγνωθι ὀρθῶς τέκτων·
ἐν τῷ σλαβικῷ златарь || 21 ἀσυντόχως] Οὕ-
τως ἐν τῷ P, κατὰ τὸ Δ ὀρθῶς ἀσυγ-
χύτως || 22 τοῦ ἀπὸ τοῦ] Γρ. ἀπὸ τοῦ.

Σελ. 288, 39 ἀπωλέσειε] Οὕτως ἐν τῷ
κώδικι· γρ. ἀπολέσειε.

Σελ. 289, 4 ἀγγέλλου] Γρ. ἀγγέλου ||
13/14 τοιτον] Γρ. τοιοῦτον.

Σελ. 291, 9 ἐπὶ τοῦτο] Οὕτως ἐν τοῖς
κώδιξι· γρ. ἐπὶ τούτῳ.

Σελ. 292, 5 δελφοί] Γρ. ἀδελφοί.

Σελ. 293, 30 ἀπαρτῆσαι] Οὕτως ἐν τῷ
κώδικι· γρ. ἀπαρτίσαι.

Σελ. 295, 22 ἀξιούμεθα] Γράφε ἡξιώ-
μεθα κατὰ τὸν κώδικα, ὃν βεβαιοῖ καὶ τὸ Δ.

Σελ. 299, 20/21 βιωτεύσωμεν] Οὕτως ἐν
τῷ κώδικι· γρ. βιοτεύσωμεν.

Σελ. 301, 11 ἄρα] Γράφε ἄρα || 15
Γράφε ἀπαυθαδιάσωμεν· ἐν τῷ κῶδ.
ἀπαυθαδειάσωμεν.

Σελ. 304, 28 γονυκλισίας] Οὕτως ἐν τῷ
κώδικι· γρ. γονυκλισίας.

Σελ. 305, 42 ἀγαθωσύνην] Οὕτως ἐν τῷ
κώδικι· γράφε ἀγαθωσύνην.

Σελ. 310, 8 Γρ. πρεσβῦται.

Σελ. 312, 3 Γρ. οἷοις.

Σελ. 319, 6 κατεπίσταται] Οὕτως ἐν τῷ
κώδικι.

Σελ. 322, 11. Τὸ μεταξύ τῶν μυρίας
μεμεστωμένου κόμμα περιττεύει.

Σελ. 325, 20 ἀπόλωλεν ὡς εἰπεῖν μετ' ἡχοῦ
καὶ τοῦ μνημονεύεσθαι] Πρβλ. Ψαλμ. θ', 7.

Σελ. 326, 40 Ἀνάγνωθι (κατὰ τὸν κώ-
δικα) ἐγκυλινδούμενοι.

Σελ. 331, 23/24 γινήσεται] Γρ. γενή-
σεται; || 34 πεποῖωται] Οὕτως ἐν τοῖς
κώδιξι· γρ. πεπούωται.

Σελ. 343, 34/35 ἄρα] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι·
γρ. ἄρα || 38 τῷ δοκεῖν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι·
γρ. τὸ δοκεῖν.

Σελ. 345, 40 Γρ. ἀπώλειαν, καὶ οὐχ
ἕξει ὅθεν κτλ.

Σελ. 347, 25 ἂν εἴπωμεν] Οὕτως ἐν τῷ
κώδικι· γράφε ἀπλῶς εἴπομεν, τὸ δὲ ἂν
ὀβελιστέον.

Σελ. 350, 20/21 «ἔγνω βοῦς τὸν κτησά-
μενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ»]
Ἡσαίου α', 3.

Σελ. 354, 1/2 συνήλθετε] Ἀνάγνωθι
συνεξήλθετε.

Σελ. 357, 21 μανδίου] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε μανδύου. Ἐν τῇ ὑπόση-
μειώσει ἀντὶ τοῦ ἀριθμοῦ 1 γράφε 41.

Σελ. 359, 31 εὐανδρείας] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε εὐανδρίας, ὡς ἐν σελίδι 373, 20/21.

Σελ. 361, 2 ζημειωθῆ] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε ζημιωθῆ || 30 εἰ καὶ ἕτερα] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε ἦ καὶ ἕτερα.

Σελ. 363, 20/21 σὺν τῆς - - ἀγαθῆς καὶ ἱερᾶς προθυμίας] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· περὶ δὲ τῆς τοιαύτης συντάξεως τοῦ σὺν μετὰ γενικῆς ὄρα A. N. Jannaris, An historical greek grammar. London 1897, σ. 396, § 1670 || 29 πατέρες] Ἀνάγνωθι πατέρας.

Σελ. 364, 27 Τὸ μετὰ τὸ ἄξιοι κόμμα περιττεύει.

Σελ. 365, 34/36 Μετὰ τὸ ἀδελφοὶ καὶ τὸ ἄγιον θεὸς σημείον ἐρωτηματικόν.

Σελ. 385, 11 ἠλάττωμαι] Γράφε κατὰ τὸν κώδικα ἠλάττωμαι, τὴν δὲ περὶ τούτου παρασέλιδον ἐκ μετεωρίας σημείωσιν ἀπό-
σβησον.

Σελ. 386, 5 σαθρωμένους] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε σαθρουμένους.

Σελ. 392, 29 ἐσχατότεροι] Γράφε κατὰ κώδικα ἐσχατώτεροι.

Σελ. 400, 13. Τὸ μετὰ τὴν λέξιν κράτος κόμμα περιττεύει.

Σελ. 405, 15 γλιχόμεθα υἰοθεσίαν καὶ βασιλείαν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι P, ἐν δὲ τῷ κώδ. Δ γλιχ. υἰοθεσίας καὶ βασιλείας.

Σελ. 408, 25/26 μωπάζωμεν] Ἐν τῷ κώδικι μωπάζωμεν· γράφε μωπάζομεν.

ΤΟΥ ΘΣΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΣΤΟΥΔΙΟΥ

ΛΟΓΟΙ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΑΥΤΟΥ ΜΑΘΗΤΑΣ

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Α΄.

“Οτι χρή ἡμᾶς μὴ ἀδιαφόρως ζῆν, ἀλλὰ προσέχειν ἑαυτοὺς καὶ ἐν ἐτοιμασίᾳ εἶναι τὸ καθ’ ἐκάστην.

5 Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέχνα, εἰ μὲν περὶ ἄλλου τινὸς ἡμῖν τῶν σωματικῶν καὶ γηίνων ἦν ὁ ἀγὼν, ἤρχομεθα ἂν τυχόν ἕως τοῦ παρόντος πολλάκις λαλήσαντες τὸ ὀφειλόμενον ἀποπληρῶσαι· ἐπεὶ δὲ περὶ ψυχῆς 10 ἐστὶν ὁ λόγος· τῆς ἀθανάτου καὶ ἀθάνατα κολασθησομένης ἢ ἐπαινεθησομένης, δι’ ἀρετὴν ἢ κακίαν, ὡς ἔφη τις τῶν ἁγίων, ἀναγκαῖον πρὸς τοῖς λαληθεῖσι καὶ ἔτι λαλῆσαι, καὶ πρὸς τοῖς κατηχηθεῖσι καὶ ἔτι κατη- 15 χῆσαι, καὶ τοῦτο μέχρις ἂν ἐμπνέωμεν, ἵνα οὕτω δυνηθῆίμεν περισῶσαι τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς ἐκ τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος, πονηροῦ ὄντος, κατὰ τὰς ἐπιφορὰς τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν.

Διήλθομεν τοίνυν, τέχνα, καὶ τὰς ἡδὴ 20 ἐπιγενομένας ἑορτάς, τῶν τε θεοφανείων φημί καὶ ἐπιφανείων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-

15 κῶδ. ἐμπνέομεν. 20 κῶδ. θεοφανίων. 21 κῶδ. ἐπιφανίων.

σοῦ Χριστοῦ, καὶ ὁ χρόνος παριπεύων ἐστὶ καὶ ἔλκων ἡμᾶς πρὸς τὸ πέρας τῆς παραυτίκα ζωῆς. τίς οὖν, ὡς πολλάκις λέγομεν, φρονῶν ὑπάρχει, ἵνα μὴ παραπόληται τὸν χρόνον ἐν τῇ ἀδιαφόρῳ ζωῇ καὶ ἐν τῇ κακο- 5 τεχνίᾳ τῶν τοῦ διαβόλου πανουργεμάτων; τίς προσέχων πορεύεται, μὴ ὑποσυρόμενος τῇ ἀμελείᾳ, ἀλλ’ ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ θανάτου τὸ καθ’ ἐκάστην συνέλκων ἑαυτὸν καὶ συμ- 10 παριστῶν καθαρὸν αὐτοῦ τὸ ἔργον, τό τε πνευματικὸν καὶ σωματικόν, κατὰ πρόσωπον τοῦ παντοκράτορος θεοῦ; τίς οὖν ἐστὶν αἴρων τὸ ὄμμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἄνω εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐπιβλέπων τὰ κάλλη τῶν ἐκεῖ θεαμάτων ἀμυδρῶς πως, καὶ ὅλον τὸν ἔρωτα μετατι- 15 θέμενος πρὸς τὴν ἐκεῖσε ἐπιθυμίαν καὶ συμμετεωροπορούμενος ταῖς ἀνωτάτω δυνάμεσι, καὶ πρὸς ταῦτα μηδὲν ἠγούμενος ἐπαχθές, ἀλλὰ φέρων καὶ ὕβριν καὶ ἐξουδένωσιν καὶ κακοπάθησιν, πεινᾶν τε καὶ δίψαν, ψυχός τε 20 καὶ θάλπος, καὶ κυλιόμενος ἐν μέσῳ τῆς

1 κῶδ. παριπεύων. 4 κῶδ. παραπόλη. 15 κῶδ. πῶς. 18 κῶδ. ἐπαχθείς. 20 κῶδ. ψυχός. 21/1 Ζα-χαρ. θ’, 16 ἐδιότι λίθοι ἅγιοι κυλίσονται ἐπὶ τῆς γῆς.

μᾶλλον δὲ ἐκείνης τῆς λεγούσης· “Ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε”, λέγει κύριος, καὶ ὅτι “ἐπικατάρατος πᾶς ὁ ποιῶν τὰ ἔργα κυρίου ἀμελῶς”.

5 Τί γὰρ καὶ ἐντεῦθεν οὐκ ἀναφύεται; δουλοπάθεια, ὀρῶντος τοῦ ἐτέρου τὸν ἕτερον καὶ σκανδαλιζομένου, ὡς τὸ εἰκός, κατὰ τοῦ δῶσαντος. τοῦτο δὲ λέγω, οὐχ ἵνα ἐξαναστῆτε οἱ λαμβάνοντες πρὸς ἐπιζήτησιν 10 σφαλερὰν καὶ διάκρισιν πονηρὰν καὶ ἐπίβλεψιν δολερὰν τοῦ φορημάτος ἢ τοῦ ὑποδήματος ἐκείνου ἢ τοῦδε τοῦ ἀδελφοῦ — στέργειν γὰρ ἐπὶ πᾶσιν ἀναγκαῖον ὑμῖν, ἐχόντων τὸ κρίμα, κατὰ τὸν μέγαν Βασιλείον, τῶν τὴν 15 ἐξουσίαν ἐχόντων —, ἀλλ’ ἵνα ὑμεῖς οἱ διανομεῖς τῶν τοιούτων φόβῳ θεοῦ καὶ πόθῳ ἐξανύητε καλλίστως τὰς ἐγχειρισθείσας ὑμῖν ἀρχάς καὶ διδῶ ὁ δίδων ἀπροσπαθῶς καὶ κατ’ ἀξίαν ἢ τὸ ἱμάτιον, ἢ τὸ ὑπόδημα, 20 ἢ τὸ βιβλίον, ἢ τὸ ἀνάγνωσμα, ἢ τὸ καλλιγράφημα, ἢ τὸ δαπάνημα, ἢ ἄλλο τι οὖν, ἵνα μὴ λεπτολογῶμεν τὰ πράγματα· καὶ οὕτως ποιούντων ὑμῶν εὐστάθεια καὶ γαλήνη ἔτι καὶ ἔτι ἀναφανήσεται ἐν ὑμῖν τοῖς ἡγα- 25 πημένοις μου. ναί, ναί, παρακαλῶ καὶ δέομαι, ἀδελφοί μου ἡγιασμένοι, πληρώσατε τὰς καρδίας ὑμῶν παντός ἀγαθοῦ ἐπιτηδεύματος· δότε ἀλλήλοις δι’ ἀγάπην ἑαυτοῦς, χαίρετε τῇ ἀλλήλων εὐδοκίμῃσει, λυπεῖσθε ἐπὶ τῇ 30 τοῦ πέλας καταπτώσει. “οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί”, φησί, “καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι”. ὁ δὲ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐπουράνιος ἀγαπᾷ ἐλεημοσύνην καὶ κρίσιν, καὶ τοῦ ἐλέους αὐτοῦ πλήρης ἡ γῆ, 35 ὡς ψάλλει Δαβίδ. ὁμοιωθῶμεν αὐτῷ καὶ ἡμεῖς, καὶ νῦν μὲν τοῦτο κατορθώσομεν, νῦν δὲ πρὸς τὸ ἐξῆς ἐπειχθησόμεθα, καὶ μηδὲ ἐν τῇ ἐλλείψει ἀθυμήσωμεν, μηδὲ ἐν τῇ ἐπικτήσει κενοδοῆσωμεν, ἀλλὰ ἐπὶ 40 μὲν τῷ εὐχαριστήσωμεν κυρίῳ — “οὐ γὰρ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος”, φησὶν, “ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος θεοῦ” —, ἐπὶ δὲ τῷ ἐπιμένονι-

1/2 Ἀββα. α', 5. 3/4 Ἱερειμ. λα', 10. 17 κῶδ. ἐξανύετε. 18 κῶδ. διδοῖ. 30/32 Κορινθ. 1, ιε', 48. 35 Ψαλμ. ρη', 64. 36 κῶδ. κατορθώσωμεν. 37 κῶδ. ἐπειχθησόμεθα. 40/42 Ῥωμ. θ', 16.

μεν καὶ γενήσεται. “ὁ ζητῶν γάρ”, φησὶν, “εὕρήσει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται”.

Οὕτως οὖν, τέκνα μου, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸ σωτήριον τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἐργάσθε, ἀναβιβαζόμενοι ἐπὶ τὰ ὑψηλότερα. χα- 5 ρᾶς οὖν καιρὸς τῆς ἀληθινῆς πραγματείας, τῆς οὐκ ἀπολλυμένης· δρόμου καιρὸς, ἀλλὰ τοῦ πνευματικοῦ· πλουτισμοῦ καιρὸς, ἀλλὰ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν. μακάριος ὁ τρέχων, τρισμακάριος ὁ ὑπομένων, παμμακάριος ὁ 10 πῦρ πυρὶ ἐπιθυμίας καὶ ἀγάπῃ θεοῦ ἀνάπτων [ἐν] ἑαυτῷ καθ’ ἐκάστην. οὐκ ἀποθανεῖσθε, τέκνα μου, ἀλλὰ ζήσεσθε· οὐ χωρισθήσεσθε, ἀλλὰ συναφθήσεσθε· οὐκ ἀτιμασθήσεσθε, ἀλλὰ δοξασθήσεσθε, ἐάν περ τὴν 15 ὁμολογίαν ὑμῶν βεβαίαν καὶ ἀκλινῆ μέχρι τέλους τῆς ὁσίας ὑποταγῆς ἀραρότως τῇ εὐχῇ τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν κατέχητε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ 20 δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἀγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Γ'.

“Ὅτι χρὴ μισεῖν ἡμᾶς τὴν φιλαυτίαν καὶ ὑπερηφανίαν, δι’ ἧς ἐξεπέσομεν ἀπὸ τοῦ 25 ὕψους τῆς ἀγγελικῆς ἡμῶν διαγωγῆς.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί καὶ τέκνα, μικροῦ δεῖν πρὸς τὰ παριστάμενα οὐδὲ γρούξαι ἤθελον τῇ φωνῇ μου, οὐχ ἵνα κατηγῶ ἐν εὐθυμίᾳ, διότι βίον ἡσυχον, κατὰ τὰς ἀμαρ- 30 τίας μου, ἄρτι οὐκ ἔχομεν διάγειν ἐκ τῆς ἀκαταστασίας τοῦ κόσμου. ὦδε ἡμεῖς ἄλλον βασιλέα κηρύσσομεν, οἱ ἀδελφοί ἡμῶν ἔξω ἕτερον· ξίφη ἀκονοῦνται κατὰ τῶν ὁμοφύλων, στρατόπεδα κινοῦνται· θυμὸς, ὁ δεινὸς ὀπλί- 35 τῆς, ἐξάπτεται καὶ χριστιανὸς χριστιανὸν ἐπαρᾶται καὶ ἐπιθυμεῖ φοινίξασθαι τὴν ἑαυτοῦ μάχαιραν κατὰ τοῦ πλησίον ἀνθρώπου, καὶ τέλος ὄρκους φρικτοῖς ἐπαφῇ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ ὑπὲρ τοῦ σφε- 40 τέρου ἐκάτερα τὰ μέρη μέχρις αἵματος ἐμπεδοῦσι, τί ἄλλο ἢ αὐτὸν τὸν ἀναιρέτην τοῦ

1 Ματθ. ζ', 11. Λουκ. ια', 10. 12 προσέθηκα το ἐν. 17 κῶδ. ἀραρότως. 28 κῶδ. γρούξαι.

θανάτου ἀναισθητῶς ἀναλαμβάνοντες; οὐ γὰρ ἔχει φύσιν τοὺς δύο ἄρχειν ἐν μιᾷ βασιλείᾳ.

- Ἦ τῆς ἐλεεινῆς συμφορᾶς! ὦ τῆς τοῦ πονηροῦ σκαιωρίας! ὦ τῆς πικρᾶς φιλαρχίας,
 5 δι' ἧς ἐκ πρώτης ἡμέρας τὰ κακὰ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον· ἠγαπήσαμεν γὰρ τὴν φιλαυτίαν καὶ ἰσότητοι ἐδόξαμεν γενέσθαι, καὶ διὰ τοῦτο ἐξεπέσομεν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς ἀγγελικῆς διαγωγῆς, ἐξόβλητοι τοῦ Παρα-
 10 δείσου γινόμενοι. καὶ ἐπεὶ τοῦτο συνέβη, οἶονεὶ σειρὰ τις ἔκτοτε μέχρι τῆς δεῦρο ἢ ἀνθρωπίνῃ κακίᾳ παρεκτείνεται. ἤρξατο οὖν ὁ θάνατος ἀπὸ τοῦ Ἄβελ καὶ τοῦ Κάν· οὐ γὰρ ἦν πρότερον, οὐδὲ τί ἦν ἐγινώσκετο.
 15 δύο ἀδελφοὶ ὄντες οὐκ ἤνεγκαν τὴν εἰς ἀλλήλους παρευδοκίμησιν, ἀλλ' ἔσφαξεν ὁ μείζων τὸν ἐλάσσονα. φεῦ τοῦ πονηροῦ δράματος! ἐκλείσθη τὰ σπλάγχχνα, ἐπωρώθη ἡ καρδία, ἠλλοιώθη ὁ νοῦς. πῶς οὐκ ἐπέσχε
 20 τὴν χεῖρα κατὰ τοῦ συγγόνου ὁ φονάδελφος; πῶς οὐκ ἐνάρχησε συμπλακῆναι καὶ πατάξει ἀνευ ἀνάγκης τὸν ὁμογάστριον ὁ ἀπανθρώποτατος; κἂν τοὺς γεννήσαντας πῶς οὐκ ᾤκτειρησεν ὁ τάλας; πῶς οὐκ ἠδέσθη; ποίῳ προ-
 25 σῶπῳ ὄφθη αὐτοῖς; ποίοις λόγοις ἀπολογίασηται τὴν μαιφονίαν; ἀλλ' ἦν ὁ κινῶν καὶ στρατηγῶν αὐτόν, ὁ ληστής ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ σκολιός, ὁ δράκων ὁ πικρός, ὁ Σατανᾶς, ὁ ὡς ἀστραπὴ πεσὼν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
 30 ἐφ' ὅσον ἤρχεται τὸ κακόν, ὁ φθόνος ἔλαβε νομὴν ἐν ταῖς καθεξῆς γενεαῖς, οὕτως καὶ ἀλλοίως, πολυτρόπως, ταῖς ἀλληλοφονίαις διερχόμενος μέχρι τῆς σήμερον, ὡσπερ ἀναγινώσκομεν.
 35 Ταῦτα πῶς οὐχὶ στεναγμῶν καὶ δακρῶν δίκαια, ἀδελφοί μου; Ἰερεμίου ἐστὶν ἄρα καὶ νῦν τοῦ πολυθρηνοτάτου χρεῖα καὶ εἰπεῖν, τίς δῶψ τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ καὶ τοῖς βλεφάροις μου πηγὴν δακρῶν, καὶ καθίσομαι
 40 καὶ κλαύσω ἐπὶ τῷ συντρίμματι, οὐ τῶν πάλαι Ἰσραηλιτῶν, ἀλλὰ τῶν χριστιανῶν ἄρτι; ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐκεῖνος, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ τέως κἂν ὑπὲρ ἀδελφῶν ὡς ἀδελφοὶ βοήσωμεν, στεναξώμεν, παρακαλέσωμεν,

καὶ τίς οἶδεν, εἰ μεταμεληθῆ κύριος, κατὰ τοὺς Νινευίτας, καὶ παραγάγῃ τὴν ὀργήν; τάχα δὲ καὶ προοίμια τῶν δεινότερων ἀνιερῶν τὰ παρόντα προτρέχουσι καὶ διὰ τῶν προαναπτομένων σπινθήρων τὸ ἐκκαίόμενον
 5 πῦρ παραδηλοῦται. τί πρὸς ταῦτα λοιπόν; ἀλλ' ἦ, ὡς εἴρηται, τὸ πενθήσαι, καὶ σκυθρωπάσαι καὶ ἐπάραι χεῖρας πρὸς θεόν, τὸ δέεσθαι νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ὅπως παραβίβασῃ κύριος, οἷσις οἶδε τρόποις σοφίας, 10 τὸν πειρασμόν, τοῦ συμβιβασθῆναι τὸ διαιρεθὲν εἰς αὐτοκρατορίαν μίαν, τὸ λυθῆναι τὰ ἐν μέσῳ σκῶλα, τὸ βραβευθῆναι τὴν οἰκουμένην ἐν εἰρήνῃ.

Γινώσκετε τοίνυν τὴν ἡμέραν θλίψεως 15 εἶναι, γινώσκετε αὐτὴν πειρασμοῦ μεγάλου ὑπόθεσιν. πλὴν τί λέγει ὁ θεὸς Δαβίδ; ὅτι “θλίψεις καὶ ἀνάγκαι εὐροσάν με, ἀλλ' αἱ ἐντολαί σου μελέτη μου”. τοῦτο καὶ ἡμεῖς ποιῶμεν καὶ πορευόμεθα ἐν τοῖς τοῦ κυρίου 20 μαρτυρίαις, καὶ φυλαττώμεθα τὴν κατάστασιν ἡμῶν ἐν ἀγιασμῷ σωφροσύνης, τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβούμενοι, τὴν ἀγάπην ἀσπαζόμενοι καὶ τὴν ὑπακοὴν θωρακίζόμενοι, δεήσει τοῦ πατρὸς μου καὶ ὑμῶν, ἐν Χρι- 25 στῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Δ'.

30

Περὶ τοῦ φυλάττειν τὴν πόλιν τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἐπιτηδεύματων διὰ φυλακῆς τῶν θεῶν ἐντολῶν.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, δεινὴ μὲν ἐστὶ καὶ ἡ νῦν ἀταξία γενηθεῖσα ἐν τοῖς χριστιανοῖς, 35 καθὼς προειρήκαμεν, στοχαζόμεθα δὲ ὅτι καὶ τὰ ἐξῆς πονηρὰ καὶ τραγηδίας ἀνάμεστα· οὐπω δὲ τοσοῦτο δέδοικα ἐγὼ ὁ τάλας ταύτην, κἂν ξίφη κατ' ἐμοῦ ἀκονίσῃ τις, κἂν πληγὰς ἐπιθῆσῃ, κἂν ἐξορίαν ἐπενέγκῃ, κἂν 40 θάνατον προτείνῃ, ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ μόνον καὶ τῆς ἀληθείας· δεδιῶ δὲ καὶ φο-

18 Ψαλμ. ριη', 143. 19 σου] κωδ. οὐ. 22 ἐν ἀγιασμῷ σωφροσύνης] Τιμόθ. 1, β', 15. 23 τὴν ταπειν. ἐγκομβούμενοι] Πέτρ. 1, ε', 5.

βούμαι τὴν ἐν τῇ ταπεινῇ μου ψυχῇ ἐπανισταμένην διαβολικὴν ἐπήρειαν, ἥνικα βασιλεύει ἐν τῷ θνητῷ μου σώματι ἡ ἀμαρτία, αἶον ἀνασοβήσασα κατὰ τῆς ἀρετῆς τῷ πλήθει τῶν στρατευομένων ὑπ' αὐτῆς ἀναριθμητῶν παθῶν. καὶ τοῦτό μοι φοβερόν, τὸ βέλος τὸ τῆς ἡδονῆς, ὅτι τιτρώσκει οὐ σάρκα, ἀλλὰ καρδίαν· καὶ τοῦτό μοι φρικτόν, τὸ αἷμα, ὃ οὐ διαρρέει ἐπὶ τὴν γῆν διὰ ξίφους, ἀλλ' ὃ ἐκχέεται ἐπὶ ψυχὴν διὰ μαχαίρας ἀοράτου, λημὸν δὲ ἐκείνον, καθὼς ᾄδει ὁ προφήτης, οὐκ ἄβρου, οὐδὲ ὕδατος, ἀλλὰ τοῦ ἀκοῦσαι λόγον κυρίου. ταῦτα τοίνυν ἐγὼ δεδιῶ καὶ ἐν τούτοις εἰμι τρομάσσων, πάντως δὲ καὶ ὑμεῖς οἱ θεοδίδακτοι, ὥστε, ἀνεπιβουλεύτους ἡμᾶς διαμένοντας ἐκ τῆς μηχανουργίας τοῦ κοσμοκράτορος τοῦ αἰῶνος τούτου, ἄρχεσθαι ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν ἀπάντων καὶ δεσπότη τοῦ θεοῦ διὰ τῆς ἐπιθετικῆς τῶν καλῶν ἔργων καὶ ἀλλοτριώσεως τῶν πανηγρῶν ἐπιτηδευμάτων.

Προσέχωμεν λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἑαυτοῖς καὶ σκοπῶμεν, μήπως ἐμπηδήσῃ τις ἐν τῇ πόλει τῆς ψυχῆς ἡμῶν ὡς ἐπίβουλος καὶ ἀλλότριος, ἢ νοῦς ὑπερήφανος, ἢ λογισμὸς ἐμπαθής, ἢ ἡδονὴ ὑποσύρουσα κλέπτρια, ἢ παρακοὴ ἐξοστρακίζουσα, ἢ ἰδιορρυθμία ἐξαπατώσα καὶ ἀπολλούουσα, ἢ σκληρότης ἀκατάλυτος, ἢ ἀπειθεία ἀπαράκλητος, ἢ δικαιολογία ἀσυμβίβαστος, ἢ εἴ τι ἄλλο τῶν δυναμένων ταράξει ψυχὴν· ἀλλ' ὡς ἐπάλλεσσι τισι περιτειχίσωμεν ἑαυτοὺς ταῖς θείαις ἐντολαῖς καὶ αἴοι πάντοτε διαμένομεν. εἰ δὲ καὶ συμβῆ λησθῆναι τοιοῦτον εἰσελθεῖν, θάπτον ὑφοράσθω καὶ δεσμεύσθω καὶ ἀποπεμπέσθω πάρρω που ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἀναλαβόμεθα, εἰ βούλεσθε, παρακαλῶ, ἕξιν μᾶλλον πρὸς τὰ πάθη καὶ στιβαρότητα καρδίας καὶ κραταιώσιν πνεύματος, ἵνα βαλλόμενοι μὴ καταπίπτωμεν, ἀλλὰ ἀντικρούωμεν καὶ ἀντιπεμπόμεθα τοὺς ἀοράτως ἡμῖν ἐπανισταμένους ἐχθρούς. σήμερον οὗτος ὁ δαίμων βάλ-

2/3 κῶδ. βασιλείη. 11/13 Ἄμωσ ἡ', 11. 27 κῶδ. ἰδιορρυθμία. 38 κῶδ. στιβαρότητα. 40 κῶδ. καταπίπτομεν ἢ ἀντικρούωμεν. 41 κῶδ. ἀντιπεμπόμεθα.

λει, αὔριον ὁ ἕτερος ἐξανίσταται, εἶτα πάλιν ὁ ἄλλος, [ὁ] τῆς πορνείας φημί, τῆς γαστριμαργίας, τῆς ὑψηλοφροσύνης, τῆς ὑπερηφανίας, τῆς δευλίας, τῆς θρασυτήτος, τῆς ἰδιοπραγμοσύνης, τῆς ἀβουλίας, τῶν ἄλλων μυρίων παθῶν, ὧν τὰ ὀνόματα οὐ καιρὸς λέγειν. πρὸς ἅπαντας ὑπαντᾶν ὀφείλομεν, τοὺς πάντας πολεμεῖν, καταργεῖν ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος ἡμῖν ἀποδιδεῖν τὸ βραβεῖον τῆς νίκης ἐν ἡμέρᾳ ἀνταποδόσεως.

Καὶ μακάριός ἐστιν, ἀδελφοί μου, ὁ ἀκούων καὶ συνιών καὶ φυλάσσων, ὁ βιαζόμενος ἑαυτὸν καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἐν τῷ νοητῷ πολέμῳ· βίαιον γάρ ἐστι τὸ σώζεσθαι, καὶ οἱ βιασταὶ ἀρπακταὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ὀφείλετε ξενίζεσθαι, ἐπὶ παντὶ συμβῆ ὑμῖν πειράζεσθαι, πρὸς δοκιμασίαν ὑμῶν τοῦ τοιοῦτου γινομένου. διὸ μὴ ὀλιγορήσητε ἐλεγχόμενοι, ἐπιτιμώμενοι, νουθετούμενοι, ἀφοριζόμενοι, παραπληκτιζόμενοι, ὀνειδιζόμενοι, ἔστιν ὅτε καὶ ὑβριζόμενοι, εἰ τοῦτο θέοι· ἀλλ' εὐθυμῆτε καὶ εὐθαρσεῖτε καὶ εὐψυχεῖτε, ὅτι ἐν τούτοις ὑμῶν ἡ σωτηρία, ἐν τούτοις ἡ προκοπή, ἐν τούτοις ἡ μαρτυρία, ἐν τούτοις οἱ στέφανοι, καὶ τὰ λοιπὰ διὰ τὴν ὥραν παραλειπτόν· ὁ δὲ κύριος καὶ θεὸς τοῦ πατρὸς μου καὶ νῦν καὶ πάντοτε φυλάττων φυλάξει καὶ διασώζων διασώσει ἀπὸ παντὸς πειρασμοῦ, ἀπὸ πάσης θλίψεως καὶ ἀνάγκης, ἀπὸ πάσης ἐχθρας καὶ μανίας δαιμόνων, ἐν αὐτῷ φρουρούμενος, ἐν αὐτῷ διασφωζόμενος, ὅτι αὐτῷ πρέπει τιμὴ καὶ προσκύνησις σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ε'.

Περὶ τοῦ κεκαθηλωσθαι ἡμᾶς τῷ φόβῳ τοῦ θεοῦ, ὡς ἂν μὴ κατακυριεύμεθα ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐπιθυμιῶν. 40

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, τί ὑμῖν ἐν τῇ προτέρᾳ κατηγήσει ὑπέμνησα;

3 κῶδ. ὑπερηφανίας. 16 Ματθ. ια', 12. 20 κῶδ. ὀλιγορήσητε. 39 κῶδ. κατακυριεύμεθα.

οὐχί τοῦτο, ὅτι προσέχωμεν μήπως εἰς ἑαυ-
 τούς ἐπιβουλήν πάθωμεν κατὰ ψυχὴν, ὡς
 ἔτι τὴν ἔξωθεν καὶ κοσμικὴν ἀνασοβὴν
 καταθρηνοῦμεν; ἰδοὺ οὐκ εἰς μακρὸν καὶ
 5 τοῦτο αἱ ἁμαρτίαι μου ἤγαγον ἐπὶ τὸν ἀπο-
 δράσαντα ἀδελφὸν ἡμῶν, τὸν ἐλεεινὸν λέγω
 Ἀββακούμ, ὃς πάντως, μὴ ἔχων φυλακὴν
 νοητὴν, μὴδὲ τοὺς στρατηγούοντας αὐτῷ λο-
 γισμοὺς πιστοὺς καὶ εὐσεβεῖς πρὸς θεὸν
 10 κτώμενος, ἀλλὰ πεπλανημένους καὶ ἀκάνο-
 νιστοὺς, ἔπαθεν ὃ ἔπαθεν καὶ ἐξωστρακίσθη
 ἐκ μέσου ἡμῶν, ὀπίσω τοῦ διαβόλου πορευό-
 μενος, καὶ τὸ χαλεπώτατον, ὅτι συνηπάτησε
 μεθ' ἑαυτοῦ καὶ συνηγμαλώτευσσε καὶ τὸ
 15 παιδίον τὸν Φινεές. καὶ βλέπε μοι ποῦ
 ἄρτι πορεύεται ὡς πρόβατον θηριάλωτον
 ἐκτὸς ὁδηγίας, ἐκτὸς φωτισμοῦ· πῶς γὰρ
 δύναται ἔτι ψάλλειν ἢ ὑμνεῖν τὸν θεόν, ἐξ
 οὗ διέστη διὰ τῆς ἀρνητικῆς ἀθετήσεως καὶ
 20 τῶν συνθηκῶν αὐτοῦ; πῶς δύναται ἄδειν
 "μακάριος ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλή
 ἀσεβῶν", ταύτην τὴν ὁδὸν ὃ τάλας στελλό-
 μενος; ἢ πῶς δύναται λέγειν "αὕτη ἡ κα-
 τάπαυσίς μου εἰς αἰῶνα αἰῶνος· ὧδε κατοι-
 25 κήσω, ὅτι ἤρетиσάμην αὐτήν", ἠθετηκῶς
 τὴν φρικτὴν καὶ ἀγγελολόγον ὁμολογίαν
 αὐτοῦ; τὸ γὰρ "ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύ-
 ριον καὶ προσέσχε μοι καὶ εἰσήκουσε τῆς
 φωνῆς τῆς δεήσεώς μου" πόρρω ἀπ' ἐκείνου.
 30 οἰκεῖον δὲ ψαλμὸν εὐροὶ ἂν ψάλλειν, εἴπερ
 ἐπαρᾶται ἑαυτὸν λέγων· "ἐπικατάρτοι οἱ
 ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου". ἐπικατά-
 ρατος οὖν ἐστίν, ὡς ἀληθῶς, καὶ ἀποδοδο-
 κιμασμένος, εἰ μὴ κύριος ὁ θεὸς ταῖς εὐ-
 35 χαῖς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν,
 συνυπουργούσης καὶ τῆς ὑμετέρας δεήσεως,
 προφθάσῃ εἰς ἐπιστροφὴν.

Ἄλλ' ἵνα τί οὕτω γίνεται, τέκνα μου,
 καὶ διατί λαμβάνει ἡμᾶς ὑποχειρίους αὐτοῦ
 40 ὁ Σατανᾶς; καὶ πῶς οὐκ ἐσμὲν καθηλωμένοι
 ἐν τῷ φόβῳ τοῦ θεοῦ; πῶς οὐκ ἐσμὲν τε-
 θωρακισμένοι ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Χριστοῦ,

3 ἔτι] κῶδ. ἔστι. 11 κῶδ. ἐξωστρακίσθη. 13 κῶδ.
 συνηπάτησε. 21/22 Ψαλμ. α', 1. 23/24 Ψαλμ. ρα',
 14. 27/29 Ψαλμ. λθ', 1. 29 κῶδ. φωνῆς. 31/32 Ψαλμ.
 ρη', 21.

αὐτοῦ, μηδαμῶς κατακυριευόμενοι ὑπὸ τῶν
 ἰδίων ἐπιθυμιῶν, ἀλλ' οὕτως χλιαροὶ καὶ
 νόθοι καὶ σκαιοί, ἀκαρτέρητοί τε καὶ ἀφε-
 ρέπονοι καὶ ἀβρίζωτοι, ἔν' οὕτως εἶπω, καὶ
 ἀκαρποφόρητοὶ δεικνόμεθα; ποῦ ἢ πατρικὴ 5
 πίστις; ποῦ ἢ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἀγάπησις;
 τί εἶπω πρὸς ταῦτα ὃ τάλας καὶ ἀκάθαρτος
 ἐγώ; τῷ δοκεῖν φροντίζειν ἐνὸς ἐκάστου ὑμῶν,
 καθ' ἐκάστην — ὡς εἰπεῖν — τιτρώσκομαι καὶ
 φλέγομαι καὶ κόπτομαι, ἰμειρόμενος ὑμῶν 10
 καὶ τὰ ψυχικὰ καὶ τὰ σωματικὰ. καὶ ἐν
 τούτῳ συνθλιβόμενος καὶ ἐν τούτῳ συμπε-
 ριστατούμενος μετὰ τοῦ πατρὸς μου καὶ τῶν
 ἐξεχόντων, μάλιστα ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις,
 πῶς ἄρα διατραφήτε ἐκατέρωθεν, ἢ πῶς 15
 διασωθῆτε ἐκ τῶν αἰσθητῶν καὶ νοητῶν
 πειρασμῶν; καὶ αὐτοὶ οὐπω ἀκμὴν ἠψασθε
 τῶν λυπηρῶν καὶ θάττον ἐκλύεσθε· οὐκ
 εἰδότες τὸ στάδιον τρέπεσθε εἰς τὰ ὀπίσω.
 πῶς ὑμῖν πιστεύσω, ὅτι ὑπὲρ τῆς εἰς Χρι- 20
 στὸν ἀγάπης διὰ τῆς ἐπ' ἐμοὶ τῷ ἁμαρτωλῷ
 πεποιθήσεως τίθεσθε τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώ-
 ματα ὑμῶν καὶ ὑπομένετε θλίψεις καὶ στε-
 νοχωρίας, λιμούς τε καὶ διωγμούς, ἐξορίας
 τε καὶ βασάνους καὶ θανάτους; κἂν τοὺς τοῦ 25
 κάτω βασιλέως στρατιώτας οὐ θεωρεῖτε,
 πῶς ὑπὲρ αὐτοῦ τινες πιστὰ φυλάττοντες,
 ἢ φόβῳ, ἢ ἀγάπῃ, καὶ ὑβρίζονται καὶ ξυ-
 ρίζονται, δέρονται καὶ ἐκδέρονται, φθάσῃ δέ,
 κατὰ τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ τὰ αἵματα κε- 30
 νοῦσιν, ὡς καὶ τινες, καὶ ταῦτα ὑπὲρ τίνος;
 ἵνα πλείους ἢ τιμὰς ἢ ἀξίας δέξωνται; ἀλλ'
 οὐχί τοιοῦτοι οἱ ἡμέτεροι ἀγῶνες, ἀλλ' ὑπὲρ
 τοῦ ἀφθάρτου καὶ ἀοράτου καὶ μόνου βασι-
 λέως τῶν ὕλων θεοῦ, ὑπὲρ τοῦ βασιλείας 35
 οὐρανῶν ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ὑπὲρ τοῦ συγκλη-
 ρονόμου ἡμᾶς γενέσθαι Χριστοῦ, ὑπὲρ τοῦ
 ἀπολαῦσαι ἡμᾶς "ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ
 οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου
 οὐκ ἀνέβη". καὶ ὅμως ῥέγχομεν καὶ κοιμώ- 40
 μεθα, καὶ ὅμως ἀποβουκολούμεθα καὶ ἐξα-
 πατώμεθα. οὐκ ἀνανήφομεν; οὐ κραταιού-
 μεθα; οὐ στερρόποιούμεθα; οὐ γνήσιοι υἱοὶ

8 κῶδ. φροντίζων. 15 κῶδ. διατραφεῖτε. 22 κῶδ.
 τίθετε. 30/31 κῶδ. καινοῦσιν. 36 συγκληρονόμους-
 Χριστοῦ] Ῥωμ. η', 17. 38/40 Κορινθ. 1, β', 9.

γεγενήμεθα; οὐχὶ "υἱοὶ φωτός" χρηματίζομεν; οὐχὶ τέκνα εὐπαιδείας φανερούμεθα; οὐχὶ σπέρμα ἅγιον ἀποδεικνύμεθα; οὐκ αἰχμαλωτίζομεν πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ
 5 Χριστοῦ; οὐχ ὑπεράνωθεν τῶν κοσμικῶν φρονημάτων προσανατρέχομεν; οὐχὶ κἄν πολ-
 λάκις τῆς ἡμέρας δεῖ θανεῖν διὰ Χριστόν τεθνηξόμεθα;

Ναί, ναί, παρακαλῶ, τέκνα μου ἡγα-
 10 πημένα· γενώμεθα υἱοὶ δυνάμεως, ὀπλι-
 ται Χριστοῦ, λαὸς περιούσιος, χορὸς ἀγγε-
 λικός, σύστημα ἀκαταγώνιστον, κατὰ τοὺς
 ἁγίους πατέρας ἡμῶν, κατὰ τοὺς μακαρίους
 ὑποτακτίτας, ἵνα ἔχωμεν τὸν Σατανᾶν ὑπὸ
 15 τοὺς πόδας ἡμῶν πατούμενον καὶ ἐκνευρού-
 μενον, ὡς ἐκεῖνος ὁ ἅγιος Σιλβανός, ὡς
 ἐκεῖνος ὁ ὁσιος Δοσίθεος, ὡς ἐκεῖνος ὁ ἀοι-
 διμος Ζαχαρίας, ὡς πάντες οἱ τῶν πάντων
 ὁσίων φοιτηταὶ χρηματίσαντες. ἐπεὶ δὲ οὐ
 20 μόνος Δοσίθεος, οὐδὲ μόνος Σιλβανός, οὐδὲ
 μόνος Ζαχαρίας δεδόξασται, ἀλλὰ καὶ πάντες
 οἱ συμφοιτηταὶ συνθεωροὶ καὶ συμμετοχοὶ
 τῆς ἐκείνων δόξης γίνονται, κἄν προλάβω-
 σιν οὗτοι ὡς ὑψηλότεροι, ἐσώμεθα καὶ ἡμεῖς,
 25 δέομαι, ὡς οὗτοι, καὶ μὴ ἐπιβουλεύμεθα,
 μὴ ἀνασοβευόμεθα, μὴ ἀποκτενῶμεθα τὸν
 τῆς ἁμαρτίας θάνατον, ἀλλ' ἔτι τὰς ὑπολοι-
 πους ἡμέρας ἢ ὥρας τοῦ βίου ἡμῶν ζήσω-
 μεν εὐαρέστως θεῷ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα,
 30 τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ε'.

35 "Οτι χρὴ ἡμᾶς μὴ ἀτονεῖν ἐν τῷ πνευ-
 ματικῷ ἡμῶν ἔργῳ, ἀλλ' εὐτόνως καὶ εὐμα-
 ρῶς ἐξανύειν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἴδετε
 εἰς ποίας ἡμέρας ἐτηρήθημεν πονηράς καὶ
 χαλεπωτάτας, κατὰ τὰς ἁμαρτίας μου, ἐν
 αἷς ἀφήρηται τὸ καλὸν τῆς εἰρήνης, εἰσαχ-
 40 θείσης διχονοίας ἐν τοῖς χριστιανοῖς, καὶ
 ἄρτι ἡσφάλισται ἡ πόλις καὶ φρουρεῖται ὑπὸ

1 υἱοὶ φωτός] Θεσσαλ. 1, ε', 5. 24 ἐσώμεθα] οὕτως ἐν τῷ κώδικι. 25 κῶδ. ἐπιβουλεύόμεθα. 26 κῶδ. ἀνασοβευόμεθα. 36 κῶδ. ἴδε.

στρατιωτικῆς χειρὸς ἐπὶ πᾶν αὐτῆς μέρος, ἐπὶ τῷ τῆς Χρυσοπόλεως περάματι παρεμ-
 βαλόντων τῶν ἀνταράντων ἀδελφῶν ἡμῶν
 καὶ ὀπλιζομένων καταλήψεσθαι τὴν πόλιν
 ὡς νοσσιάν. 5

Ταῦτα μὲν οὖν δεινὰ καὶ χαλεπὰ καὶ
 πολλῶν ἄξια δακρύων, καὶ δεῖ προσκεῖσθαι
 ἡμᾶς τῷ θεῷ ἐκτενωῶς νύκτωρ καὶ μεθ'
 ἡμέραν, μετὰ στεναγμῶν καὶ δακρύων, ὑπὲρ
 ἀπαλλαγῆς τῆς ὀργῆς καὶ ἀποκαταστάσεως 10
 τῆς εἰρήνης, καθ' ὃν τρόπον οἶδεν ἡ ἀνε-
 ξιχίαστος αὐτοῦ σοφία· "ἄ γάρ", φησὶν, "ὁ
 θεὸς ὁ ἅγιος βεβούλευται, τίς διασκεδάσει;
 καὶ τὴν χεῖρα [αὐτοῦ] τὴν ὑψηλὴν τίς
 ἀποστρέψει"; χρὴ δὲ ἡμᾶς, τέκνα, μὴ ἐξα- 15
 πορεῖν, ὡς ἐγκαταλελειμμένους ὑπὸ θεοῦ,
 μηδὲ ἀτονεῖν ἐκ τοῦ ἔργου ἡμῶν τοῦ πνευ-
 ματικοῦ, ἀλλ' ἔχεσθαι τῆς σπουδῆς καὶ τῆς
 ἐργασίας ἡμῶν τῆς θεοπράκτου· "τοῖς γὰρ
 ἀγαπῶσι τὸν θεόν", εἶρηκεν ὁ ἀπόστολος, 20
 "πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν". ὥστε οὔτε
 αὐτὴ ἡ παρούσα ἀταξία, οὔτε ἑτέρα τις συμ-
 φορὰ δεινότερα, μᾶλλον δέ, ἵνα ἀποστολικῶς
 εἴπωμεν, "οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε
 ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαί, οὔτε δυνάμεις, οὔτε 25
 ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα, οὔτε ὕψωμα, οὔτε
 βάθος, οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται χω-
 ρίσαι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ, τῆς
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν". διὸ πρὸς
 θεὸν ὀρώντες καὶ βλέποντες, καὶ πρὸς τὰ 30
 ἀποκείμενα ἡμῖν ἀγαθὰ ἀποσκοποῦντες, τὸν
 προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα ἐξανύομεν εὐμαρῶς
 καὶ εὐσταθῶς καὶ εὐτόνως, μήτε τῇ ἀκηδία
 χαυνούμενοι, μήτε τῇ νηστεία ἐξατονούμενοι,
 μήτε τῇ ἀγρυπνία ἐκνευρούμενοι, μήτε τῇ 35
 προσευχῇ ὀκνηριαζόμενοι, μήτε ταῖς ἄλλαις
 ἐντολαῖς ἀποναρκούμενοι, ἀλλ' ὡς εἰς χαράν,
 ὡς εἰς ζωὴν, ὡς εἰς εὐφροσύνην, ὡς εἰς
 ἀγαλλίαςιν, καὶ ἔτι μεῖζω τούτων, ὡς εἰς
 φῶς, ὡς εἰς θεὸν τρέχωμεν καὶ διώκωμεν 40
 καὶ εἰσερχόμεθα ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν
 τῶν ἐντολῶν καὶ ἐκ δόξης εἰς δόξαν τῶν

2/3 κῶδ. παρεμβαλλόντων. 12/15 Ἡσαΐα 18', 27. 20 Ἰωμ. η', 28. 24/29 Ἰωμ. η', 38, 39. 32 κῶδ. ἐξανύομεν. 41 κῶδ. εἰσερχόμεθα. 42 ἐκ δόξης εἰς δόξαν] Κορινθ. 2, γ', 18.

ἀρετῶν, μεταμορφούμενοι καὶ ὅλοι βελτιούμενοι καὶ αἰεὶ λαμπρυνόμενοι καὶ τὰ θεῖα καταπλουτούμενοι, ἕως ἂν φθάσωμεν εἰς τὴν ἐνότητα, φησί, τῆς πίστεως, εἰς μέτρον 5 ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' ὃν κόσμῳ ἐσταυρώθημεν καὶ κόσμος ἡμῖν ἐσταύρωται, δι' ὃν ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠγησάμεθα σκύβαλα εἶναι, ἵνα αὐτὸν κερδήσωμεν.

10 Βλέπετε οὖν, τέκνα μου, ὁποῖον καὶ ἡλικιον ἐξετελέσαμεν ἔργον, φυγόντες κόσμον καὶ ἀπειπάμενοι πάντα τὰ βιωτικά, καὶ συγγένειαν καὶ πατρίδα καὶ γονεῖς καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς, πόλεις, οἴκους, ἰδίους, πάντα 15 συλλήβδην τὰ σαρκικά καθήκοντα; μὴ οὖν ἄρτι μωμηθῆ τὸ τηλικούτον ἔργον ἡμῶν, παρακαλῶ καὶ ἀντιβολῶ, δι' ἀτονίας, δι' ἀμελείας, δι' ἀπροσεξίας τοῦ νοῦ. τοῦτο δὲ γίνεται, ἐὰν ἀρχώμεθα τελεῖν τὰ θελήματα 20 τῆς σαρκὸς καὶ ἐκτελεῖν τὰ τῆς ψυχῆς παθήματα, οἷον ἐπιζητοῦντες τοῦτο, ἐκεῖνο, ἰμάτιον καλόν, καὶ τοῦτο αὐτόχροιον ἢ κοκκόβαφον, ἢ πολύκολπον, ὑψηλότατον κουκούλλιον, καὶ τοῦτο καινότερον ἢ βαθυφόρητον, ἢ ψι- 25 λούφαντον, ἢ πολύσταυρον, ἅτινά εἰσι τῶν νηπιοφρόνων τὰ νεωτερίσματα· πρὸς τοῦτοις τὸ ἐπιζητεῖν ζώνας μεταξορράφους καὶ εὐγραμμίστους, καλίκια ὀλένδυτα, εὐμάλακτα μανδύα πολύτιμα, βαθύτατα, καλόχροια, πε- 30 ριστέλλειν δὲ τοὺς χιτῶνας καὶ ὡσπερ ἐπὶ σκηπῆς γραμμίζεσθαι καὶ στιβίλλεσθαι, ὡς αἱ κόραι· οὐκ αἰσχυρόμεθα οἱ ἀναίσχυντοι ταῦτα ἐπιτηδεύοντες; ἀλλ' οὐχὶ τοιοῦτοι οἱ ὅσιοι καὶ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν· αὐτῶν γὰρ εἰσιν 35 τὰ πολυρράφα κεντωνάρια, τὰ εὐτελεῖ κουκούλλια, τὰ ἐξ ἀρμένων μαφόρια, τὰ πολυ-

4 κῶδ. ἐνώτητα || φησί] Ἐφεσ. δ', 13. 6 κόσμῳ ἐσταυρώθημεν] Γαλατ. ε', 24 «οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν». 7 κόσμος ἡμῖν ἐσταύρωται] Γαλατ. σ', 14 «δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται] Γαλατ. σ', 14 «δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ». 8 Φιλίπ. γ', 8. 22 αὐτόχροιον] οὕτως ἐν τῷ κῶδικι || κοκκόβαφον] κῶδ. κορόβαφον] ὁ σλάβος ἐρμηνεύς красноточервляе- ннхъ. 23 πολύκολπον=πολύπτυχον] κῶδ. πολύκορπον] σλαβ. много верховннхъ || ὑψηλότατον] κῶδ. ψιλώτα- τον || κῶδ. κουκούλιον. 28 κῶδ. εὐγραμίστους. 29 κῶδ. μανθία || κῶδ. καλόχροια. 35 κῶδ. πολύραφα. 36 κῶδ. ἀρμένων.

πέζωτα ὑποδήματα, ἐξ ὧν ἡ θεομίμητος ταπεινῶσις, ἢ ἀδιάκριτος ὑπακοή, ἢ εἰλικρινῆς πίστις, τὸ πρὸς τὸν κόσμον μῖσος, τὸ πρὸς θεὸν φίλτρον, ὃ εἰς αὐτὸν ἔρωσ ἀληκτος, οἱ ἀγῶνες οἱ θαυμαστοί, οἱ φωτισμοὶ 5 οἱ ψυχικοί, τὰ ὅσια ἀποτελέσματα.

Τούτους οὖν μιμησώμεθα καὶ ἡμεῖς, τέκνα καὶ ἀδελφοί, καὶ ἑαυτοὺς ρυθμίσωμεν, καὶ ἑαυτοὺς ἐκβιασώμεθα τοῖς ἴχνεσι τῶν ἁγίων κατακολουθοῦντες, ἵνα καὶ τῆς μερίδος αὐτῶν 10 καταξιωθῶμεν, καὶ μὴ βαρέως φέρετε ὑπομιμνησκόμενοι· οὐ γὰρ περὶ πάντων ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τινῶν, οὓς ὁ κύριος διορθώσασαίτο καὶ σώσειεν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ 15 πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ζ'.

“Ὅτι χρὴ ὑποῖσαι ἡμᾶς καὶ πεῖναν καὶ δίψαν καὶ πᾶσαν ἄλλην στενοχωρίαν μέχρι 20 θανάτου, καθὼς ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ἡμῶν θεῶ συνεθέμεθα.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες, ἐκ τῆς συμβάσης μοι κατὰ τὰς ἁμαρτίας μου ἀσθενείας διέκοψα κατὰ τὸ σὺνηθες κατηχεῖν· ἐπεὶ δὲ 25 ἔρρωται μοι νῦν τὸ πανάθλιόν μου σῶμα, εἰ καὶ οὐ παντάπασιν ἐκαθαριεύθη θερμασίας, ἀναγκαῖον ἠγησάμην πάλιν ἔχθεσθαι τῆς διακονίας μου· ἢ γὰρ διακονία μου αὕτη ἐστίν, ἵνα ὑμᾶς τοὺς ἀειποθήτους μου, τοὺς 30 διὰ πνεύματος ἁγίου γεννηθέντας μοι, καθυπομνήσκω καὶ ὑποβάλλω τὰ χρήσιμα καὶ σωτήρια, καὶ οἶονεὶ καθ' ἑκάστην διεγείρω καὶ ἀνακαινίζω τὸ νηφάλιον τῶν ψυχῶν ὑμῶν φρόνημα, καὶ οὐπω κέκτημαι τὸ τοιοῦ- 35 τον χάρισμα. “ἐργάζεσθε οὖν”, ὡς φησιν ὁ κύριος, “μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον”, τὰς ἐντολάς αὐτοῦ δηλονότι, τὰ δικαιώματα, ἐν

8 κῶδ. ἐυθυμίσωμεν. 13 κῶδ. διορθώσασαί. 26 μοι] κῶδ. μου. 34 κῶδ. νηφάλιον. 36/38 Ἰωάν. θ', 27. 39 κῶδ. θῆλον ὅτι || δικαιώματα] Ψαλμ. ριγ', 16, 117.

τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετῶντες ἡμέρας καὶ νυκτός, ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς “ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων”, καθὼς ψάλλει ὁ θεῖος Δαβίδ, καὶ ὁ
 5 καρπὸς ὑμῶν ἐπιδοθήσεται ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ τὸ φύλλον ὑμῶν τῆς σωτηρίας οὐκ ἀπορρήσεται, δηλαδὴ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι. “οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς δέ, οὐχ οὕτως, ἀλλ’ ἢ ὡσεὶ χνοῦς, ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος
 10 ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς”.

Ἄσεβεῖς δὲ εἶεν ἂν οὐ μόνον ἀλλόπιστοι, ἀλλὰ καὶ οἱ παραβάται τῶν τοῦ κυρίου ἐντολῶν. καὶ ἵνα ἐπὶ τοῦ καθ’ ἡμᾶς συστήματος ἐκλάβοιμεν τὸ ῥῆμα, τί βού-
 15 λονται ἄλλο εἶναι οἱ ἀνήκοι, οἱ ὑπερήφανοι, οἱ τροπολόγοι, οἱ τεχνασταί, οἱ ἀλαζόνες, οἱ παρρησιασταί, προσθήσω δὲ καὶ οἱ λαθροφάγοι, οἱ γογγυσταί, οἱ φιλόκαλοι, οἱ περιεργοί, οἱ ἀεργοί, οἱ ἀδιάφο-
 20 ροί, οἱ ψιθυρισταί, οἱ ἰδιογνώμονες, οἱ κατὰλαλοι, ἔτι δὲ μᾶλλον οἱ ἀχάριστοι καὶ ἐκζητηταί τῶν μὴ προσηκόντων; οὐ γὰρ ἀρκούνται ἐφ’ οἷς αἱ δωρεαὶ τοῦ θεοῦ δίδονται, ἀλλὰ προφασίζόμενοι “προφάσεις ἐν
 25 ἀμαρτίαις”, καὶ λόγους συνηγόρους τοῖς πάθεσιν αὐτῶν ἐφευρίσκοντες, καὶ τὸ ὄλον ἀφέντες τοῦ περὶ ψυχῆς ἀγωνίζεσθαι, ἠδουπαθοῦντες περὶ τὸ σῶμα καὶ καταδουλούμενοι τῷ διαβόλῳ, ζητοῦσι καὶ ἐκζητοῦσι καὶ
 30 διαμάχονται περὶ βρωμάτων καὶ πομάτων, ὧν οὐκ εἰσὶν ἄξιοι, κατατιώμενοι τὸν οἶνον καὶ τὸ ἐψητόν, καὶ προβαλλόμενοι τὴν φύσιν καὶ τὴν ἕξιν καὶ τὴν ἀσθενείαν. ὡς ὠφελὲν γε τοὺς τοιοῦτους καὶ σπληνιάσαι, καὶ ἠπα-
 35 τιᾶσαι, καὶ ὕδεριᾶσαι καὶ τεθνᾶναι, ἵνα τοῦ μεγίστου τῶν ἀρρώστημάτων, κακίας καὶ ἀχαριστίας, ἀπηλλάγησαν! εἰσὶ δὲ οἱ καὶ τὸ ὄφον ἀεὶ ἐπιζητοῦντες καὶ τινα προπόματα καὶ καρυκεύματα. καὶ ὡς ἀπολελήθασιν οἱ τὰ-
 40 λανες τί ἐν τῇ εἰσαγωγῇ αὐτῶν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ θεῷ συνέθεντο καὶ καθωμολόγησαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων, ἀοράτων τε καὶ ὀρωμένων! οὐχὶ πείναν καὶ δίψαν, θλίψιν

καὶ στενοχωρίαν, λιμὸν καὶ διωγμὸν, βασάνους καὶ θανάτους; καὶ ἄρτι περὶ διαφορᾶς οἴνου καὶ βρωμάτων τὴν διαμάχησιν ποιοῦνται! ἀλλ’ οὖν, ὡς ἐνέπαιξαν, ἐμπαιχθήσονται, καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν
 5 ἔχειν ἐπόπτην καὶ ἀκροατὴν τῶν ὁμολογιῶν αὐτῶν, φοβοῦμαι μὴ παραδώσῃ αὐτοὺς εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα καὶ ὀλέθρια.

Ἄνανήψατε οὖν, ὧ οὔτοι, μᾶλλον δὲ ἐκ-
 10 νήψατε ἀπὸ τοῦ νυσταγμοῦ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ἀπὸ τῆς θείας καταφρονήσεως, ἀπὸ τῆς χθαμαλότητος, ἀπὸ τῆς χλιαρότητος· πυρώθητε τῷ θεῷ πόθῳ καὶ φόβῳ· “δράξασθε παιδείας”, ἀναλάβετε “ὄπλα δικαιοσύνης”. τρέμετε καὶ
 15 δεδιᾶτε καὶ ἐπ’ αὐτοῖς τοῖς προκειμένοις τῇ τραπέζῃ. οὐ λέγω, ὅτε ὄφιοι καὶ τυροὶ καὶ βρωμάτια καὶ τηγανίσματα καὶ λαγανίσματα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μόνῳ ἄρτι καὶ ἐλαιωμένῳ λαχάνῳ καὶ κνᾶμῳ, ὅσπριοις ἄλλοις καὶ ὀπω-
 20 ραῖς καὶ μιᾷ κράσει ἢ δύο οἴνου, ὅτι καὶ αὐτὴ μεγάλη παράκλησις. καὶ τίς ταπεινοφρονῶν οὐ δέδοικεν, διὰ τῆς ἀναπαύσεως ταύτης ἀποστερεῖσθαι δοκῶν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν; ἐγὼ τέως, ἵνα τὸ κατ’ ἐμὲ ἐξείπω,
 25 κολάσεως ἐφόδιον λογίζομαι τὸ βρῶμα καὶ τὸ πόμα μου, καὶ μάλιστα τὸ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ δοθέν μοι· πιστεύσατε δέ μοι, εἰ καὶ παραφρονῶν λέγω, ὅτι, εἰ μὴ φόβος πολὺς παρακοῆς με τοῦ κοινοῦ πατρὸς ἐπέιξε καὶ
 30 τῆς ὑμῶν περικλονήσεως καὶ διοικήσεως ὁ ἐν διακρίσει λόγος, ἐπεὶ οὐκ ἂν μετήλασσον, τὴν βρῶσιν καὶ τὴν ἕξιν μου λέγω, μέχρις ἂν “παρῴκησε τῷ ἄδῃ ἡ ψυχὴ μου”, ἀλλὰ καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ ταῦτα διὰ-
 35 φορα, ἀλλ’ ἵνα καὶ πάλιν ἐν ἀφροσύνῃ εἶπω, μετ’ ὀδύνης καὶ στεναγμοῦ καὶ χολῆς, τὸ μὲν διὰ τὴν ἀναξιότητα, τὸ δὲ διὰ τὴν ὑμῶν αὐτῶν τῶν ἀσθενούντων ἐπιμερίμνησιν καὶ σπανιότητα.

40 Πλὴν ὅ τι χάριτι Χριστοῦ ἔχομεν καὶ ἔχετε, καὶ δότε δόξαν θεῷ οἱ ἀγνώμο-

1 Ψαλμ. α', 2. 2/10 Ψαλμ. α', 3, 4. 9 κῶδ. χνοῦς. 18 κῶδ. φιλόκαλλοι. 24 Ψαλμ. ρμ', 4. 33 κῶδ. ὠφε-
 λον. 43 κῶδ. ὀρωμένων.

11 κῶδ. ἐκνήψατε. 13 κῶδ. χθαμαλότητος. 14 Ψαλμ. β', 12. 15 Ῥωμ. ε, 13 || κῶδ. δικαιοσύνης. 18 κῶδ. βρωμάτια. 19 κῶδ. ἐπιμόνω. 27 κῶδ. πόμμα. 34 Ψαλμ. ιγ', 17.

νες· καὶ γὰρ καὶ οἰνοποτήσαμεν καὶ ἐλαιο-
 φαγήσαμεν καὶ ὄψαροφαγήσαμεν καὶ ἐνοσο-
 κομήθημεν καὶ ἐθεραπεύθημεν οὐχ ἅπασι,
 οὐδὲ οἷς, ἀλλ' ὡς ἔπος εἰπεῖν καὶ καθ' ἐκά-
 5 στην ἡμέραν. καὶ ἀδελφὸς ἐκλελεγμένος ἐστὶ
 πείραν εἰληφῶς καὶ ἰατρικῆς, ὁ πρωτονοσο-
 κόμος, συνυπουργοὺς ἔχων τρεῖς καὶ τέσσα-
 ρας καὶ πέντε, ἴδιον ὄψοποιόν, ἴδιον κελλα-
 ρίτην, ἔλαια κατασκευάζων καὶ καταπλάσματα
 10 καὶ μοτώματα, ἀενάως τὴν διακονίαν ἐπιτε-
 λῶν. καὶ ἔξοδοι οὐκ ὀλίγοι· καθ' ἐκάστην
 τυχὸν τὰ ὄψαρια δίδονται, εἴτε ἀπὸ τῶν
 ἀποτεταγμένων τριῶν καὶ τεσσάρων ἀλιέων,
 εἴτε ἐξ ἀγορασίας. οἶνοι πόσοι καὶ ἡλίκοι ἐδα-
 15 πανήθησαν καὶ δεδαπάνηται! ἔλαια πόσα!
 μέλιτα ὡσαύτως! ἄρτοι καθαροὶ γίνονται
 κατὰ ζυμωσίαν, ἄλλα τινά, ἵνα μὴ ἔν καθ'
 ἔν ἐπιλέγων μηκύνω τὸν λόγον. ἐν τούτοις
 πᾶσιν, ὧ ἀχάριστοι, οὐκ εὐχαριστήσωμεν; οὐκ
 20 αἰνέσωμεν; οὐκ ἄσωμεν; οὐ δῶμεν δόξαν τῷ
 θεῷ, οὐδὲ τοῦτο ἐπινοοῦντες, ὅτι οὐδὲν εἰση-
 νέγκαμεν εἰς τὸ μοναστήριον, οὐδὲ ἐξ ἐργα-
 σίας ἡμῶν εἰσφορά τις συμπεπόρισται; καὶ
 γὰρ ἐσμεν οἱ τοιοῦτοι οἴονοι σεύτλια διεφθα,
 25 ἢ ὡς κρόμμυα ἐνδεδυμένοι, ἢ ὡς μαλάκια
 κουφότατα, μόνον φερόμενοι τε καὶ θεωρού-
 μενοι, καὶ ἄλλο οὐδὲν, οὐδὲ κἄν πρὸς πα-
 ράστασιν πολῶνος χρησιμεύοντες, οὐδ' ἂν
 πρὸς τραπεζοποιίαν, οὐδ' ἂν πρὸς ἄλλο τι
 30 τῶν παιδικῶν καὶ γερόντων. ἀλλ' οὐδὲ ἐκεῖνο
 ἐπαισθανόμεθα οἱ ἀναίσθητοι ἀληθῶς καὶ
 ἀλογώτατοι, ὅτι ἴσως καὶ ἐσχατίζομεν, καὶ
 ὅτι ἄλλοι οἱ τίμιοι καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ἀδελφοὶ
 καὶ πατέρες. οἱ μὲν ἔσω, οἱ δὲ ἔξω, ἐν χει-
 35 μῶν καὶ ἀέρι, ἐν πυρὶ καὶ καύσωνι, ὡς
 δοῦλοὶ τινες ἀποταγέντες ἀροτριῶσι, σκά-
 πτουσι, κλαδεύουσι, κηπεύουσι, ξυλεύουσι, τε-
 κτονεύουσι, μυλεύουσι, δευσοποιούσι, ὄψο-
 ποιούσι, χαλκεύουσι, πλύνουσι, ράπτουσι,
 40 κακοφοροῦσι, περιπατοῦσι, διακονοῦσι, πεζο-
 ποροῦσιν ἢ ἐν πόλεσιν, ἢ ἐν ἀγροῖς, ἢ ἐν
 ὄρεσιν, ὠνούμενοι πράγματα, ἀποδιδόμενοι,
 καὶ ταῦτα θλιβόμενοι, καταπονόμενοι. ἀλλ'

1 κῶδ. οἰνοποτίσαμεν. 40/41 πεζοποροῦσιν] κῶδ. πεζοποιούσιν.

ὄντως τῶν τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Βλέπε δὲ σύ, ὦ τυφλέ, ὦ σκληρέ, ὦ πο-
 νηρέ, ὦ ἀπηλπισμένε, μήποτε ἀκούσης ἐν
 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, "δῆσαντες αὐτοῦ χεῖρας 5
 καὶ πόδας ἐκβάλετε εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον".
 Αἶ, αἶ, καταφρονεῖτε θεοῦ, ὡς μὴ ἀνταπο-
 διδόντος παραυτίκα. ὡς ἀληθῶς περὶ ὑμῶν
 εἴρηται· "εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ
 ἔστι θεός". διατί; ὅτι διαφθείρεσθε καὶ βδε- 10
 λύσεσθε ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ὑμῶν, μὴ
 ποιῶντες χρηστότητα. ἀλλ' ὁ κύριος ἐκ
 τοῦ οὐρανοῦ διακύπτει καθ' ἐκάστην καὶ βλέ-
 πει τίς ἐστιν ὁ συνιῶν καὶ ἐκζητῶν αὐτόν,
 καὶ τοὺς τοιούτους καταγράφεται, τοὺς δὲ 15
 ἄλλους παραγράφεται. φοβοῦμαι μὴ ἔλθῃ ὁ
 ἅγιος Δαβὶδ καὶ ψάλλῃ περὶ ὑμῶν καὶ εἰς
 ἔργον ἐκβῆ τὸ ψαλλόμενον· "διαμέρισον
 αὐτοὺς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν". τίνες; δῆλον ὅτι
 τοὺς τοιούτους πονηροὺς ἀπὸ τῶν ἀγαθῶς 20
 πορευομένων. ἀλλὰ σύνετε ταῦτα οἱ ἐπι-
 λανθανόμενοι τοῦ θεοῦ, μὴ ποτε ἀρπάσῃ
 καὶ οὐ μὴ ἢ ὁ ῥυόμενος, κάμοι συγχωρήσατε
 τῷ ἄφρονι, τέκνα ἡγαπημένα, ὅτι φειδόμενος
 ὑμῶν ἐξ ἀγάπης μετὰ δακρῶν ταῦτα λέλε- 25
 χα, συμφέρον ἡγούμενος τῷ λόγῳ μου μα-
 στιεῖται ὑμᾶς, ἢ τῶν μαστίγων πειραθῆναι
 ὑμᾶς τῶν αἰωνίων· ὧν ῥυσθείημεν πάντες
 χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετ'
 οὐ τῷ πατρὶ ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι δόξα, 30
 τιμὴ καὶ κράτος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Η'.

Περὶ τοῦ μὴ συνεδριάζειν καὶ συμβολο-
 κοπεῖν μετ' ἀλλήλων τὰ φθάνοντα εἰς κα- 35
 τάλυσιν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, πάλιν
 πειρασμός, πάλιν σκάνδαλον! πάλιν ἐγὼ
 ὁ ἐλεεινὸς πενήθων καὶ σκυθρωπάζων, ὅτι
 ἀπελάκτισαν οἱ ἡγαπημένοι, ὅτι ἐβλήθησαν 40

5/6 Ματθ. κβ', 13. 9 Ψαλμ. ιγ', 1 || κῶδ. ἄφρων.
 12 χρηστότητα] Ῥωμ. γ', 12. 14 συνῶν καὶ ἐκζητῶν]
 Ῥωμ. γ', 11. 18 Ψαλμ. ις', 14. 19 κῶδ. δηλονότι.
 39 κῶδ. σκηθρωπάζων.

κάτω οἱ ὑψηλοπολίτευτοι, ὅτι οἱ δοκοῦντες εἶναι σοφοὶ ἐσκοτίσθησαν, ὅτι οὐ πολὺν καὶ πολυχρόνιον ἐπιφερόμενοι τὸν ἀγῶνα καὶ ἰδρῶτα τῆς εὐσεβείας, μιᾶ καιροῦ ῥοπή ἐξε- 5 κένωσαν ἅπαντα καὶ ἐγενήθησάν μοι ἀντὶ ἀμπέλου ἄκανθαι καὶ ἀντὶ εὐφροσύνης πικρία, καὶ ἀντὶ προσδοκίας ἀποτυχία. καὶ οὐκ οἶδα τί εἶπω, ἢ τί λαλήσω ἐπὶ τὸ πτώμα καὶ τῇ συντριβῇ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ἢ κα- 10 θήσομαι καὶ κλαύσομαι μόνον καὶ λέξω ἐκεῖνο, εἰ ταῦτα οὕτως, “τίς ἄρα, κύριε, σωθήσεται”; καὶ ὄντως οὐκ ἔστιν ἄνδρα ἐπαινεσαι ἕως τῆς ἐξόδου αὐτοῦ. καὶ ὄντως δυσδιεξιάνυστος ἡ ὁδὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν, καὶ 15 τίς ἐκφεύξεται τὰς τηλικαύτας μεθοδίας τοῦ διαβόλου; καὶ τίς οὐ μεριμνήσει μέχρις αὐτῆς τῆς ἐξόδου αὐτοῦ;

Τοῦτο καλῶς εἰδὼς ὁ ἅγιος ἐκεῖνος πατήρ, ἤδη ἐπὶ θύραις ὦν τοῦ θανάτου καὶ 20 εἰπόντος πρὸς αὐτὸν τοῦ διαβόλου, ὅτι “ἐξείλησάς με”, “οὐκ οἶδα” ἐκεῖνος ἀνταπεκρίνετο. τοσοῦτον ἦν τὸ ἐναγώνιον αὐτῷ, ὅτι μηδὲ ἐν τῇ μιᾷ ὥρᾳ ἐκεῖνη ἐδόκει ἔχειν τὸ ἀσφαλὲς τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, κατὰ τὸ πολὺ τῶν 25 εὐσεβῶν πόνων αὐτοῦ μέτρον. ἡμεῖς δέ, ἐπειδὴν πενταχρονίσωμεν, ἤτοι δεκαχρονίσωμεν, ἢ τὰς καταστάσεις τοῦ μοναστηρίου ἐκμάθωμεν, ἢ βραχέα τῆς Γραφῆς ῥήματα ἐκστηθίσωμεν, ἢ τόσον δὲ καὶ τόσον γονυ- 30 κλιτήσωμεν, ἢ προσευξώμεθα, ἢ νηστεύσωμεν, ὡς τὸ πᾶν τετελεκότες οἰηματιζόμεθα καὶ μεγαλοφρονοῦμεν. διὰ τοῦτο ὡς τὰ φύλλα πίπτομεν καὶ “τὰ ὀστᾶ ἡμῶν” συντριβονται “παρὰ τὸν ἄδην”. πρὶν ἐκσπασθῆναι ξηραι- 35 νόμεθα καὶ ἐσμέν σοφοὶ ἐν ἀμαθία καὶ ἐλλόγιμοι ἐν ἀλογίᾳ, καὶ χειροτονοῦμεν ἑαυτοὺς διδασκάλους, ζηλωτάς τε καὶ ἀκριβεστάς, καὶ ὡς ἐν ἡμῖν μόνοις τὴν ἀλήθειαν γνωρίζομεν ἐστῶσαν. διὰ τοῦτο ταῦτα ἡμῖν 40 συνέβη, διὰ τοῦτο σκότος ἀντὶ φωτὸς δεχόμεθα, διὰ τοῦτο ὡς ἐκ παραδείσου ἐξόριστοι γινόμεθα τῆς αὐλῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ.

1 κῶδ. ὑψηλοπολίτευτοι. 32 ὡς τὰ φύλλα πίπτομεν] Παροιμ. α', 14. 33/34 Ψαλμ. ρμ', 7.

Προσέχετε τοιγαροῦν, ἀδελφοί μου, παρακαλῶ, καὶ μὴ κατ' ὀλίγον ἐκδαπανᾶτε τὴν ἀρετὴν ὑμῶν καὶ τὴν εὐπιστίαν, καὶ τοσοῦτον πτωχεύετε, ὥστε κατεσθίειν τὴν οὐσίαν ὑμῶν πᾶσαν τῆς ψυχῆς ἀλογίστως καὶ ἔρ- 5 χεσθαι ἐπ' αὐτὸ τὸ τῆς μεταβάσεως πτώμα· ἐν τῷ γὰρ λέγειν καὶ ἀκούειν ὑμᾶς τοὺς περὶ τῶν τοιούτων λόγους καὶ συγκαταβαίνειν ἀλλήλοις ἐπισφαλῶς καὶ ὑποστέλλεσθαι ἢ αὐτοὶ αὐτοὺς διορθοῦν, ἢ ἀναφέρειν ἡμῖν 10 τὰς αἰτίας, ἵνα καὶ θᾶπτον τὰ ἰάματα δίδωνται, πίπτετε καὶ συμπίπτετε καὶ συγκόπτεσθε, καὶ οὐκ οἶδα τί τέξεται ἡ ἐπιούσα ἐπὶ πᾶσιν ὑμῖν τοῖς οὕτως πορευομένοις. καλῶς ταῦτα οὕτως συνεδριάζετε, οὕτως κα- 15 θέξεσθε, οὕτως συμβολοκοπεῖτε, ἵνα εἰς κατάλυσιν τῶν ψυχῶν ὑμῶν φθάνητε; τί, ἡνίκα ἀκούετε τὰ τοιαῦτα, οὐκ ἀποστρέφεσθε καὶ καταφοβεῖτε τὸν ἐπιλέγοντα καὶ νοουτετεῖτε ἀποφεύγειν αὐτόν, ὡς ἀπὸ πυρὸς καὶ ὡς 20 ἀπὸ ὄφρα, ἀλλὰ τῇ ὁμαλότητι καὶ τῇ δῆθεν χρηστότητι καὶ τῇ δῆθεν ἀδιαβλησίᾳ καὶ ἀγάπῃ τοῦ ἀδελφοῦ εὐρίσκεσθε ἀνθρωποκτόνοι καὶ μισάδελφοι καὶ αἷμα ἀθῶν ἐκχέοντες, ἐκζητηθησόμενον ἐκ τῶν ψυχῶν ὑμῶν; 25 ἤδη δὲ λελάληκα, ἀδελφοί μου, καὶ ἤδη προμαρτύρομαι, ὡς καὶ προεμαρτυρησάμην, μετὰ πόνου καὶ ἀγῶνος καὶ ὀδύνης.

“Ἄκουε”, φησὶν, “οὐρανέ, καὶ ἐνωτίζου γῆ”. μηδεὶς μηκέτι προφασιζέσθω, μηδεὶς λεγέτω, 30 ὅτι οὐκ οἶδα, οὐδὲ δεδιδαγμαί, οὐδὲ ἀκήκοα. καὶ οἶδατε καὶ ἐδιδάχθητε καὶ ἠκούσατε, καὶ πάντα καθαρὰ τοῖς καθαρῶς. ἢ εἰς τὴν ἐμὴν ἀπώλειαν τρέχετε καὶ ἠγεῖσθε ἀτιμωρητοὶ εἶναι ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, σχιζόμενοι 35 καὶ ἀποχωριζόμενοι ἀπὸ θεοῦ διὰ τῆς ἀρνητικῆς ὁμολογίας ὑμῶν; οὐχ οὕτως ἔχει; ὁ θεὸς κριτῆς δίκαιός ἐστιν, ἐμὲ μὲν τιμωρήσων, κατ' ἀξίαν πάντως γε, ἀλλ' οὐδὲ οἱ τοιοῦτοι ἐκφεύξονται τοῦ κρίματος τῆς κολα- 40 στικῆς τιμωρίας, ἀλλὰ ἀποτίσουσι δίκην τῆς παραβάσεως αὐτῶν· παραβάται γὰρ νόμου θεοῦ γεγονάσι, καὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τοῖς ὁμολογηθεῖσιν ἐνώπιον τοῦ βήματος αὐτοῦ,

8 κῶδ. τοῖς -- λόγους. 9 κῶδ. ἀλλήλους. 14 κῶδ. πορευόμενος. 18 κῶδ. ἀκούητε. 29 Ἡσαΐα α', 2.

μεθ' ἧς καὶ ἡ ἀπόκαρσις καὶ ἡ ἄφεςις τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν γέγονεν διὰ τοῦ τῆς μετανοίας ἀγίου καὶ καθαρτικοῦ βαπτίσματος. τί δὲ φῶσιν ἡμῖν, ὁ ταπεινὸς Εὐστάθιος καὶ ὁ ἐλεεινὸς Ἐπιφάνιος λέγω, καὶ ἕνεκεν τίνος καὶ διατί οὕτως εἰργάσαντο τὸ πτῶμα αὐτῶν; ἀλλ' οὖν οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν δίκαιον, ὅτι ἂν ἐπινοήσωσιν, ἐφ' ὅσον γέγραπται "οὐαὶ οἱ συνετοὶ ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐνώπιον αὐτῶν ἐπιστήμονες", καὶ ἐφ' ὅσον γέγραπται "τῷ δὲ ἀμαρτωλῷ εἶπεν ὁ θεός, ἵνα τί σὺ ἐκδιηγῆ τὰ δικαιώματά μου καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ στόματός μου"; οὐ γὰρ χρεῖα περισσοτέρως ἐκφαίνειν τὸν τρόπον, δι' ὃν περ ἔδοξαν εὐ ἔχειν καὶ ἀνεξάρνητον καὶ ἀσπαστήν μοι τὴν λαθραίαν ἀναχώρησιν αὐτῶν. πλὴν ἐκεῖνο ἐπὶ πᾶσιν ἐρῶ, ὅτι ἐπισηφάλης καὶ ὀλέθριος αὐτῶν ἐστὶν ἡ ἔξοδος. οὐκ οἴδατε εἰς ὅτι ἂν ἀποτελέσειεν διὰ τὴν εὐαπολόγητον πρόφασιν;

Εὐξώμεθα οὖν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες, παρακαλῶ, ὑπὲρ τῶν πλανηθέντων, ἵνα ἐπιστραφῶσιν, ἵνα φανερωθῶσιν, καὶ τὸ τρίτον, [ἴν'] οὐχ ὄπερ ἡμεῖς, ἀλλ' ὄπερ αὐτὸς θέλει, γένηται ἐν αὐτοῖς καὶ ἡ ἄρτι, ἡ μετὰ ταῦτα, ὅπως ἀποληψώμεθα αὐτοὺς σώους· τότε γὰρ ἐκφανθήσεται τὸ τί καὶ ὁποῖον τὸ ἔργον αὐτῶν, κἄν τε θεϊκόν, κἄν τε σατανικόν. ὑμᾶς δὲ ἔτι ἀσφαλίζομαι, τέκνα, πρὸς τὸ εὐεξαγόρευτον, πρὸς τὸ ὑπομονητικόν, πρὸς τὸ ταπεινοφρονητικόν, ἵνα ἀνέχησθε ἀλλήλων, βαστάζετε ἀλλήλους, παραχωρῆτε, συμβιβάζησθε, εἰρηνεύητε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Θ'.

Περὶ τοῦ ὑποφέρειν ἡμᾶς πάντα τὰ ἐπισημαίνοντα λυπηρά, κατὰ τὴν κοινοβιακὴν ἡμῶν ζωὴν, ὡς ἂν ἐπιτύχοιμεν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, εὐλογῶ τὸν θεὸν τοῦ πατρὸς μου καθ' ἑκά-

1 ἧς=ὁμολογίας. 9 Ἡσαΐα ε', 21 || αὐτῶν] κῶδ. ἐαυτῶν. 10/13 Ψαλμ. μθ', 16. 20 ὁ σάββος ἀνέγνω: αὐτῶν πρόφασιν. 24 προσέθηκα τὸ ἴν', ὄπερ ἔχει καὶ ὁ σάββος.

στην ἡμέραν, τὸν δυναμοῦντα καὶ κραταιοῦντα ὑμᾶς εἰς τὴν ἀθλητικὴν ὑμῶν ἕνστασιν τῆς ὑποταγῆς, καὶ ἡ ταπεινὴ εὐχὴ μου ἵνα ἐπὶ πλεῖον ἀνοιξῆ ὁ κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν διανοιῶν ὑμῶν ἐπιβλέψαι πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, εἰς τὸ λαβεῖν ὑμᾶς ἔρωτα τῆς περὶ αὐτὸν θείας ἀγάπης, καὶ κατακοιμηῆσαι πάντα πόθον σαρκικὸν καὶ ὑπεράνω γενέσθαι τῆς τῶν παθῶν κατακρατήσεως, ὥστε εἶναι ὑμᾶς τετελειωμένους καὶ πεπληρωμένους ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ. τοῦτο δέ, ὡς ἴστε, τέκνα μου, οὐκ ἀμογητὶ γίνεται, οὐδὲ ἀταλαιπωρήτως, οὐδὲ ἐπισυντόμως, ἀλλ' ἐν πολλῷ μόχθῳ καὶ κόπῳ, νυκτὸς καὶ ἡμέρας βιαζομένων καὶ ἐκβιαζομένων ἡμῶν τὴν φύσιν καὶ φερόντων πάντα τὰ ἐπισυμβαίνοντα λυπηρά, εἴτε ἐξ ἀνθρώπων, εἴτε ἐκ δαιμόνων, κατὰ τὴν κοινοβιακὴν ἡμῶν ζωὴν· ὁ γὰρ μὴ ἀποκαμῶν ἐν τούτοις, ἀλλὰ βοθηεῖα θεοῦ ὑπομένων καὶ καρτερῶν, καὶ λόγον ὑβριστικὸν καὶ ἐπίταγμα φορτικὸν καὶ κανόνα ἐπιτιμητικὸν ἀφορισμοῦ, ξηροφαγίας, παραστάσεως, ὀνειδισμοῦ, ἐτέρου τινὸς ἄλλου τῶν εἰωθῶτων, οὗτος λήφεται εὐλογίαν παρὰ κυρίου καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ θεοῦ σωτήρος αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀποτεύξεται τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Λοιπὸν καλὸν καὶ μακάριον τὸ φέρειν τὰ τοιαῦτα παθήματα καὶ γίνεσθαι ἀθλοφόρον Χριστοῦ, καὶ μὴ ἀπευδοκεῖν καὶ ἐμφέρεσθαι ἐν τοῖς ἀριστεροῖς, οἷονεὶ ὀργὰς ἀναλαμβάνειν καὶ μάχας, αὐθαδεῖας τε καὶ οἰήσεις, ἀντιλογίας τε καὶ ἐχθρας, ἀνυποταξίας τε καὶ ἐριδας, πικρίας τε καὶ καταλαλιάς, συκοφαντίας τε καὶ ψευδολογίας, διαβολάς τε καὶ ἐπιφθονήσεις, παρακοάς τε καὶ γελωτοποιίας, φθάζει δὲ ὁ λόγος εἰπεῖν, παλαίστρας τε καὶ δρόμους· τοσοῦτον γὰρ ἐξώκειλάν τινες ἐν ὑμῖν, καθὼς μανθάνω, ἄρτι εἰς κακίαν. καὶ γε οἱ τοιοῦτοι πῶς δύνανται εἶναι καὶ ἀκούειν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ; ἀλλ' οὐχὶ μᾶλλον υἱοὶ ἀπειθείας

1 κραταιοῦντα] κῶδ. κρατουῦντα] σλαβιστὶ укρѣпляю-
паго. 23 κῶδ. εἰσθότων. 24 οὗτος] κῶδ. οὕτως. 26
κῶδ. ἀποτεύξεται. 31 κῶδ. ἀναλαμβάνων. 38 κῶδ. εἰς
δρόμους. 42 υἱοὶ ἀπειθείας] Ἐφεσ. β', 2. ε', 6. Κολοσ. γ', 6.

καὶ τέκνα ὀργῆς καὶ κληρονόμοι οὐ τῶν αἰ-
 νίων ἀγαθῶν, ἀλλὰ τῶν ἀτελευτήτων βασα-
 νιστηρίων; μὴ γὰρ οὐκ ἀγγελικὸν ὑμῶν τὸ
 σχῆμα, ἀδελφοί μου; μὴ οὐ πανάγιος ὁ βίος;
 5 μὴ οὐ θεόληπτος ὁ δρόμος; τί λέγει ὁ μέ-
 γας ἀπόστολος; "εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα", φησί,
 "ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν
 συνίστημι".

Ἄπεδυσάμεθα οὖν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον,
 10 τὸν φθειρόμενόν κατὰ τὴν ἀπάτην τοῦ πολυ-
 μόρφου ὄφως· ἀπεταξάμεθα τοῖς τῆς πρῶ-
 τῆς καὶ πικρᾶς γεύσεως καὶ ἔξοριστου πα-
 ρακοῆς, δι' ὧν ὁ πολυπαθῆς θάνατος εἰς
 τὸν κόσμον εἰσῆλθεν· ἐάσαμεν τὰ τῆς μοχ-
 15 θηρᾶς γενέσεως ἡμῶν αἴτια, πρῶτον μὲν
 ἐν τῷ δι' ὕδατος καὶ πνεύματος βαπτί-
 σματι, ἔπειτα [δὲ] κατὰ μεγάλην φιλανθρωπίαν
 θεοῦ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς μετανοίας
 καὶ ἀποταγῆς βαπτίσματι, καὶ τὰς ὁμολογίας
 20 ὑμῶν ἔχει θεὸς ἐγγεγραμμένας διὰ μαρτυ-
 ρίας τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἀγγέλων, ἔχω δὲ
 καὶ ἐγὼ ὁ τάλας σεσημειωμένας. ἀπεκάρ-
 θητε, ἐφωτίσθητε, ἐλύθητε τῶν δεσμῶν τῆς
 ἀμαρτίας, ἐνεδύσασθε τὸν νέον ἄνθρωπον,
 25 τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα; ἐν ὁσιότητι καὶ
 δικαιοσύνῃ.

Τί αὐθις παλινδρομεῖτε; τί πρὸς τὸν
 ἴδιον ἔμετον ἐπιστρέφετε; τί ὡς κύων ἐπὶ
 τὸ ἴδιον ἐξέραμα, παροιμιακῶς εἰπεῖν, ὑπο-
 30 νοστίζετε; τί ἀνεύθεται γίνεσθε, κατὰ τὸν
 λόγον τοῦ κυρίου, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐ-
 ρανῶν, διὰ τοῦ βαλεῖν τὴν χεῖρα ὑμῶν ἐπ'
 ἄροτρον καὶ στραφῆναι εἰς τὰ ὀπίσω; ἀγαπῶν
 ὑμᾶς λέγω — μάρτυς κύριος —, φειδόμενος,
 35 ἀγωνιῶν, περιπονούμενος. τί λέγει ἐν τῇ
 Παλαιᾷ Διαθήκῃ περὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν; ὅτι
 ἐστράφησαν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,
 ἐπειδὴ ὑπεμνήσκοντο τῶν κρομμύων καὶ
 κρεῶν καὶ λεβήτων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ
 40 τῆς ἐκεῖσε δυστήνου αὐτῶν ζωῆς. τάχα καὶ

1 τέκνα ὀργῆς] Ἐφεσ. β', 3. 6/8 Γαλατ. β', 18.
 9 παλαιὸν ἄνθρωπον] Γαλατ. γ', 9. Ἐφεσ. δ', 22.
 13 κῶδ. τοῦ τὸ πρῶτον. 24 ἐνεδ. τὸν νέον ἄνθρωπον]
 Κολοσ. γ', 10. 27 κῶδ. πάλιν δρομεῖτε. 29 Παροιμ.
 κς', 11. Πέτρου 2, β', 22. 30/33 Λουκ. θ', 62. 37/40
 Ἀριθμ. ια', 5. Ἐξὸδ. ις', 3. 39 κῶδ. λεβίτων.

ἡμεῖς ἐστράφημεν εἰς τὸν κόσμον καὶ τὰ
 τοῦ κόσμου καὶ ἃ ἐνεργοῦμεν ἐκεῖ πράτ-
 τοντες ὧδε; οἴμοι! πῶς ὀφείλοντες εἶναι
 ἰσάγγελοι, οὐδὲ ὡς οἱ εὐσεβεῖς λαϊκοὶ φαι-
 νόμεθα, ἐκ τῆς κατ' ὀλίγον ἀμελείας ἐρχό- 5
 μενοι καὶ εἰς αὐτὰ τὰ καίρια τῶν παρα-
 πτωμάτων!

Ἄλλ' ἔστω μου ἡ ταπεινὴ κατήχησις, εἰ
 βούλεσθε, παρακαλῶ, τοῖς μὲν ἀπτώτοις ἀσ-
 φάλεια, τοῖς δὲ πεπτωκόσιν ἰατήριον, τοῖς 10
 δὲ ἀμελοῦσιν ἀπειλητήριον, τοῖς δὲ σπου-
 δαιοτέροις προθυμητήριον, τοῖς δὲ νεοπαγέ-
 σιν ἐπαρκτήριον, τοῖς δὲ ἀτονοῦσιν ὑπομονη-
 τήριον, τοῖς δὲ πολεμουμένοις βοηθητήριον,
 τοῖς δὲ ἀκηδιῶσιν διεγερτήριον, καὶ ἀπλῶς 15
 τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, εἴπερ καὶ ἔχετε σωτή-
 ριον· δι' ὑμᾶς γὰρ καὶ τὸ λέγειν με ὅλως
 καὶ ἀναπνεῖν πάρεστιν, ἐπεὶ τὸ τῆς ἀλογίας
 μου καὶ ἀπανθρωπίας μου ἐπίσταμαι. ὁ δὲ
 θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 20
 Χριστοῦ καὶ τὰ ἐσφαλμένα διορθώσεται, καὶ
 τὰ κατωρθωμένα ἐπιβεβαιώσει, καὶ τὰ ἐλ-
 λιπτῇ ἀναπληρώσει, καὶ ὡς ἐξήγαγεν ἡμᾶς
 τῆς κοσμικῆς Αἰγύπτου καὶ διήγαγε τῆς
 ἀμαρτητικῆς ἐρήμου, διαβιβάσειεν καὶ τῆς 25
 τῶν παθῶν πονηρᾶς θαλάσσης, σχίσας αὐτὴν
 καὶ ἀποξηράνας καὶ ποιήσας ἡμῖν βάσιμον
 τὴν ἀρετὴν, καὶ καθὼς ὠνόμασεν ὀνομάσειεν
 ἔτι λαὸν αὐτοῦ ἐκλεκτὸν καὶ ἔθνος ἅγιον,
 καὶ κατασκηνώσειεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, 30
 τῶν ἀρετῶν, μᾶλλον δὲ διὰ θανάτου εἰς τὴν
 τῶν πραέων χώραν· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα
 δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, τῷ πατρὶ καὶ
 τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ
 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Γ'.

Περὶ τοῦ μὴ ἐμματαιάζειν ἡμᾶς ἐν τοῖς
 τοῦ βίου τερπνοῖς, τοῖς διὰ θεὸν καταλελοι-
 πόσι πάντα.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, 40
 ὄντως κατὰ τὴν ἱεράν ἐκείνην φωνὴν τοῦ Θεο-
 λόγου, χαλεποῦ ὄντος τοῦ ἄρχεσθαι κινδου-

11/12 κῶδ. σπουθεοτέροις. 22/23 κῶδ. ἐλλειπῇ.
 25 κῶδ. διαβηβάσειεν. 29 Ἐξὸδ. ιθ', 5, 6. 32 πραέων
 χώραν] Ψαλμ. λς', 11. 42 κῶδ. χαλειποῦ.

νεύει πολλῶ χαλεπώτερον τούτου τὸ εἶ-
 δέναι ἄρχειν ἀνθρώπων· ὁ ἐγὼ οὐκ οἶδ'
 ὅπως κατὰ τὰς ἐμὰς ἁμαρτίας ἔλαχον ἐφ'
 ὑμῖν τοῖς δεσπότηταις μου· εἰ μὲν γὰρ τὸν
 5 ἄνετον καὶ ἀταλαιπώρητον βίον διώξω κατὰ
 τινὰς τάχα, εἴπερ καὶ εἰσὶ, καταφρονούντας
 κριμάτων θεοῦ, οὐ πολὺς μοι ὁ ἀγὼν καὶ
 ἡ φροντίς. ὃ τε γὰρ σφζόμενος σφζεται
 καὶ ὁ ἀπολλύμενος ἀπόλλυται, ὃ τε ἐστηκὼς
 10 ἵσταται καὶ ὁ πίπτων πέπτωκεν, ὃ τε διαρ-
 ῥησσόμενος διαρρήσεται καὶ ὁ νενοσηκὼς
 νοσηλεύεται, ὃ τε ἀρνούμενος ἐξήρνηται καὶ
 ὁ ἠθετηκὼς ἠθέτηκεν, ἐγὼ δὲ τὸ τῆς ἡγου-
 μενίας ἀξίωμα περιβέβλημαι, κύριος καὶ πα-
 15 τῆρ ὀνομαζόμενος· φίλοι τε καὶ συγγενεῖς
 οὐ διαλιμπάνουσι, κλήτορες τε καὶ ὑπασπι-
 σταὶ οὐ σπανίζουσιν, δόξαι τε καὶ τιμαὶ
 καὶ μέχρι βασιλέως αὐτοῦ οὐκ ἀποδιδρά-
 σκουσιν. εἴπω τι εὐαγγελικῶς πρὸς ἐμαυτόν·
 20 “ψυχῇ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ. κάθου, φάγε,
 πίε, εὐφραίνου” καὶ τὰ λοιπὰ, ὡς φέρεται,
 φερέσθω.

Ἐπεὶ δὲ οὐχ οὕτως ἢ καθ' ἡμᾶς αὕτη
 ἀρχὴ καὶ ἡγεμονία, ἧς ὕσον τὸ ἀξίωμα,
 25 τοσοῦτον καὶ ὁ κίνδυνος, τῷ γε νοῦν ἔχοντι,
 ὡς φησι πάλιν ὁ θεολόγος Γρηγόριος, πολ-
 λοῦ δεῖ μοι τοῦ καμάτου, πολλοῦ τοῦ ἰδρω-
 τος, πολλῆς τῆς προθυμίας, τοσαύτης τῆς
 ἀγωνίας, τηλικαύτης τῆς ἀνδρείας, ὑπερτέ-
 30 ρας τῆς εὐδρομίας, ἀνειακίστου τῆς ἀγρυ-
 πνίας, ἀπληρώτου τῆς θεωρίας, πεπληρωμέ-
 νης τῆς διακρίσεως. καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγειν;
 τὸ εὐαγγελικὸν ἐκεῖνο λέξομαι· “ὁ ποιμὴν
 ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν
 35 προβάτων”. τὴν ψυχὴν μου οὖν τὴν ἄτιμον
 καὶ σφαλερὰν καὶ πολυπαθεστάτην χρεῶν
 ὑπὲρ ὑμῶν, τέκνα ἡγαπημένα, προθεῖναι
 μέχρις αἵματος. διὰ οὖν τοῦτο οὐκ ἀπειθῶ,
 οὐδὲ ἀντιλέγω πρὸς τὰ ἐπιφερόμενα. διὰ
 40 τοῦτο οὐκ ἀναδύομαι, οὐδὲ ὀλιγορῶ, οὐδὲ
 ἀπευδοκῶ πρὸς τὰς δυσκολίας τοῦ μικροῦ
 τούτου πομηνίου, ἀλλ' ἵνα τὸ ἀπόρρητόν μου
 τῆς ψυχῆς ἐξείπω, μετὰ τὸ οὕτως προσ-

πλήσσεσθαι με καὶ τιτρώσκεσθαι καὶ οἶονεὶ
 σφαγιάζεσθαι ταῖς ὑπὲρ τῶν πιπτάντων καὶ
 ῥησομένων θλίψεσίν τε καὶ στενοχωρίαις καὶ
 ἔξαπορίαις, χαρὰ μοί πως ἐπεισέρχεται καὶ
 ἐλπίς σωτηρίας εὐρισκομένῳ ἀμυδρῶς πως 5
 ἐν τοῖς τῶν ἀγίων πατέρων μου, ὑπερ καὶ
 ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, πράγμασιν.

Ἄλλὰ βλέπετε, τέκνα μου, ὑμεῖς μὴ
 κῆμα ἑαυτοῖς θησαυρίζετε, τὴν ἐλεεινὴν
 μου ἀνοχὴν, μὴ ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίαις 10
 προστίθετε, τὴν ὑπὲρ τὸ δέον συγχώρησιν.
 τί οὖν ὅτι οὕτως γίνεται; καὶ γὰρ ἐκπλήττο-
 μαι καὶ οὐκ ἐκπλήττομαι τοῖς πραττομένοις,
 τὸ μὲν ὅτι ὁ ἀλάστωρ Σατανᾶς ἐστὶν ὁ μα-
 χόμενος ἡμῖν, τὸ δὲ ὅτι ἄνθρωποι λογικοὶ 15
 ὄντες, διὰ θεὸν πάντα καταλελοιπότες, καὶ
 γονεῖς καὶ ἀδελφοὺς καὶ κόσμον καὶ τὰ τοῦ
 κόσμου, καὶ τὸν ἐλαφρὸν ζυγὸν τοῦ Χρι-
 στοῦ ἀσπασάμενοι, ἐμματαιάζετε καὶ κοσ-
 μίζετε, μᾶλλον δὲ σατανίζεσθε ταῖς πράξε- 20
 σιν. “ἀθετήσας τις νόμον Μωσέως”, φησὶν,
 “ἐπὶ δυσιν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει”.
 πόσῳ δοκεῖτε χειρόνος ἀξιοῦσθαι τιμωρίας
 ὑμεῖς οἱ τὰς συμβιβάσεις τοῦ πνεύματος δια-
 σπῶντες, κατὰ τὸν ἅγιον Βασιλεῖον, διὰ τῆς 25
 ὑποτακτικῆς ἀθετήσεως, καὶ τὸ αἷμα τῆς
 διαθήκης, ὃ πεπόκατε ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς
 πρὸς τὸν ἐχθρὸν καὶ κόσμον ἀποταγῆς καὶ
 πρὸς τὸν Χριστὸν συνταγῆς ὑμῶν κοινὸν
 ἡγησάμενοι; οὕτως πρέπει; οὕτως οὐκ ἰσχύ- 30
 σατε τὴν μίαν ὥραν τῆς ζωῆς ταύτης πρὸς
 τοὺς ἀπείρους αἰῶνας μὴ ἀπονουστάξει πρὸς
 θάνατον διασχιζοῦ; αὐταὶ εἰσιν αἱ ὑπὸ μάρ-
 τυρι θεῷ ὁμολογίαι ὑμῶν, ἐπ' ἀκροάσει τῶν
 ἀγίων αὐτοῦ ἀγγέλων; τοῦτό ἐστι τὸ ἐπιδουθέν 35
 μοι ψαλίδιον, ὡς ἀπὸ παλάμης κυρίου, ἐκ
 τῶν χειρῶν ὑμῶν; αὐταὶ εἰσιν αἱ πρὸς τὰ
 κατηγούμενα κατὰ τὴν ἐκεῖσε ὥραν δακρυώ-
 δεις καὶ ταπεινοθήθεις καὶ καταβεβλημένῳ
 φρονήματί τε καὶ βλέμματι κατανεύσεις τε 40
 καὶ ὑποσχέσεις ὑμῶν;

Ὡ, ὦ, τέκνα, πῶς ἀπολελήθατε, πῶς ἀπε-
 βουκολήθητε! ποῦ ὁ ταπεινὸς Ἄμμου; ἄρα
 οὐκ ἔστιν ἀληθές, ὅτι ὡς ἐπὶ λύκου ἐκάστοτε

1 κῶδ. χαλαιπώτερον. 20 Λουκ. ιβ', 19. 33 Ἰωάν.
 ι', 11. 40 κῶδ. ὀλιγορῶ.

5 κῶδ. εὐρισκομένον. 21 Ἐβρ. ι', 28. 23 κῶδ.
 ἀξιοῦσθε. 36 κῶδ. ψαλλίδιον.

τῆ ποιμνῆ ταύτῃ ἐφίσταται ὁ δεινὸς καὶ
παγγάλεπος λόκος τῶν ψυχῶν ἡμῶν διάβο-
λος, “ζητῶν τίνα καταπίει”, τίνα ἐξαρπάσει;
καὶ μέντοι ἐξήρπασεν αὐτόν, συνέτριψε τὰ
5 ὁσῆα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἕως τοῦ παρόντος,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ φωτὸς γέγονεν υἱὸς σκότους,
καὶ ὁ υἱὸς τῆς σωτηρίας γέγονεν υἱὸς τῆς
ἀπωλείας, ὁ ἀγαπώμενος μισούμενος, ὁ μα-
θητῆς προδότης δούλιος, ὁ ἐγγιστάριος ἀφε-
10 στηκῶς. καὶ νῦν ποῦ πορεύεται; ἀλλ’ εἰς
τόπους καὶ κρημνοὺς καὶ βράθρα ἀμαρτίας,
οὐκ ἔξω ὦν τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ φρικτοῦ καὶ
παντεφόρου ὄμματος τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ συγχω-
ρούμενος εἶναι τῇ ἰδίᾳ αὐτεξουσιότητι· ἔξει
15 δὲ καὶ οὐ χρονιεῖ κρῖναι πᾶσαν τὴν χτίσιν
ὁ ἀποδιδούς ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Ἄλλὰ μὴ γένοιτο, μὴ γένοιτο· ἤδη γὰρ
πάλιν καιομαι, ὡς ὑπὲρ τέκνου μου, καὶ
ἀνακαλοῦμαι αὐτὸν ἀπολλύμενον, καὶ ζητῶ
20 τὴν ἀνεύρεσιν αὐτοῦ, καὶ πάντως ἐπιτεύξο-
μαι, θεοῦ εὐδοκοῦντος. ἀλλὰ τί ὅτι οὕτως
γίνεται; τί ὅτι οὕτως κοπιῶμεν; τί ὅτι εἰς
μάτην τρέχομεν; τί ὅτι τὰ πολυχρονίως κτη-
θέντα ἡμῖν ἄρδην ἀφανίζομεν; μὴ, παρακα-
25 λῶ, μὴ, δέομαι. τὰ ἀδελφικά μου σπλάγγνα,
τὰ τεχνικά μέλη, καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι,
καὶ πληγέντες καὶ ὑποσκελισθέντες, οἱ πάν-
τες ἀνανήψατε, οἱ πάντες ἀνακαινίσθητε, οἱ
πάντες βελτιώθητε ἐν ἐνὶ φρονήματι, ἐν μιᾷ
30 ἐλπίδι, ἐν μιᾷ καρδίᾳ, ὑμεῖς πρὸς με, καὶ γὰρ
πρὸς ὑμᾶς, μεσιτεουσῆς τῆς παρουσίας τοῦ
κυρίου, καὶ ζήσωμεν καὶ ἐμπορευσόμεθα
καὶ κερδήσωμεν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ
35 δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ
ἀγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΑ΄.

40 Ὅτι χρὴ σπεύδειν καὶ ἀνδρίζεσθαι πρὸς
τοὺς πνευματικοὺς ἡμῶν ἀγῶνας, ὡς ἂν
ἀπολάβοιμεν τοὺς τῆς ὑπομονῆς στεφάνους.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, κα-

3 Πέτρ. 1, ε', 8. 6 υἱὸς τοῦ φωτὸς] Ἰωάνν. ιβ', 36.
15/16 Ματθ. ις', 27. Ῥωμ. β', 6. 24 κῶδ. ἀφανίζομεν.
38 προεξεποπῶθη καθὼς ὑπο Cozza-Luzi κατὰ κώδικα
τῆς οὐατικανῆς βιβλιοθήκης. Novae patrum bibliothecae
tomus nonus. Romae 1888, pars II, σ. 63-65.

λόν ἐστι τὴν εὐεργεσίαν τοῦ θεοῦ μὴ ἀπο-
κρύπτειν, ἀλλὰ ἀναγγέλλειν, καιροῦ καλοῦν-
τος, ἦν ἐφ' ὑμᾶς ἄρτι καθορῶ, ὅπως καὶ
ἐκ τούτου μᾶλλον προθυμότεροι γενόμεθα·
ἤδη γάρ, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, τῇ 5
ἐπαλλήλω κατηγήσει καὶ τῇ ἐπὶ τὸ αὐτὸ
ὑπομνήσει καὶ τῇ καθ' ἐκάστην ὡς εἰπεῖν
ἡμέρᾳ διαλαλήσει, γέγονατε εἰς προκοπὴν
πνευματικὴν καὶ εἰς ἔξιν ἀγαθὴν καὶ εἰς
σπουδὴν θεοφιλή, καὶ ὅτι ἀληθές, ὃ λέγω, 10
καὶ ὑμεῖς ἀφ' ἑαυτῶν μαρτυρεῖτε· μαρτυρεῖ
καὶ ἡ ἀλήθεια, μαρτυρῶ δὲ καὶ ἐγὼ ὁ τά-
λας, κουφισμὸν δεξάμενος τῶν ἀλγεινῶν καὶ
ὡς ἐν γαλήνῃ ἐκ τῆς πολλῆς φροντίδος ἐπὶ
τὸ ἡσυχαστικὸν τῆς εὐταξίας ὑμῶν καταν- 15
τήσας καὶ ἀγαλλιώμενος τῇ ψυχῇ.

Καὶ ὄντως ἀψευδῆς ὁ λόγος, ὅτι “πᾶσα
παιδεία πρὸς τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς
εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρη-
νικὸν τοῖς δι' αὐτῆς ἐγγεγυμνασμένοις ἀπο- 20
δίδωσι δικαιοσύνης”. ἀλλ' οὐκ ἐμὸν τὸ κατόρ-
θωμα, οὐδὲ ἐξ ἐμῆς ἐπιμελείας, οὐδὲ ἐξ
ἐμῆς ἐπιπονήσεως. θεοῦ τὸ δῶρον, ὑμῶν ἡ
προθυμία, ἐπικουρία πατρικῆ. καὶ ἵνα τί
λοιπὸν ἐγὼ ὁ ἄχρηστος εἰς τοὺς ἐτέρων 25
κόπους εἰσερχόμενος γάνυμαι καὶ ἐπιτέρπο-
μαι; ὅλως ἔν ἐσμεν, ὑμεῖς ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ
ἐν ὑμῖν, καὶ ἀμφοτέρων τὸ κατόρθωμα ἀμ-
φοτέροις λελόγισται. δῶν δὲ κύριος ὁ φοβε-
ρὸς ἐν δυνάμει καὶ κραταῖος ἐν ἰσχύι καὶ 30
ἀπὸ τῆς δεῦρο νευρωθῆναι καὶ τονωθῆναι
κάμει πρὸς τὸ ὁσίως ἀφηγεῖσθαι τῇ ἐκζητή-
σει καὶ διερευνήσει τῶν ἀγίων αὐτοῦ ἐντο-
λῶν καὶ ὑμᾶς, τέκνα μου, ἐπὶ ὑποταγῇ
ἀδιασπᾶστω καὶ ὑπακοῇ ἀνυποκρίτῳ καὶ πί- 35
στει ἀνυπεριθέτῳ διαφυλάττων διαφυλάττει,
μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐναρέτους ἀποδεικνύων
καὶ σπουδαίους ἀποφαίνων, χωροῦντας πρὸς
πάντα τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα ἀνδρείως καὶ
θαρσαλέως, πρὸς θλίψιν, πρὸς στενοχωρίαν, 40
πρὸς ἐπιτιμίαν, πρὸς ἀδολεσχίαν, πρὸς τα-
λαιπωρίαν, πρὸς πείναν, [πρὸς δίψαν], πρὸς
πάντα τὰ λοιπὰ μακάρια ἀσκητικά, ὅπως ἀήτ-

9 κῶδ. ἔξην. 17/21 Ἐβρ. ιβ', 11. 40 κῶδ. θαρ-
σαλέως. 42 πρὸς δίψαν] προσέθηκα τοῦτο λαβὼν ἐκ
τῆς σλαβικῆς ἐρμηνείας· ἐλλείπει δὲ τῷ πατριάρχῳ κώδικι.

τητοι ἀποφανθέντες δέξθηθε τὸν τῆς ὑπομονῆς
στέφανον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς μισθαποδοσίας
τοῦ δικαίου κριτοῦ.

Ὅντως καλὸν ὑμῶν τὸ ἐμπόρευμα, ἀδελ-
5 φοί· φθαρτὰ γὰρ καταλιπόντες, καὶ ὑμεῖς τὰ
ἄφθαρτα ἀπολήψασθε· γονέων ἀποστερηθέν-
τες, τὸν κύριον πατέρα ἐκτήσασθε· ἀδελ-
φῶν ἀπαλλοτριωθέντες, τῶν ἁγίων σύσκηνοι
ἔσεσθε, γένος ἐκλεκτῶν, βασιλείου ἱεράτευμα·
10 ἀντὶ τῆς ἐνεγκαμένης καὶ θρεψαμένης ἡ ἄνω
πόλις ὑμῖν πατὴρ διαγέγραπται, ἧς τεχνίτης
καὶ δημιουργός, ὡς γέγραπται, ὁ θεός. ἀντὶ
οἰκίας ἐπικήρου καὶ καταλυομένης αἱ τῶν
δούλων καὶ δικαίων σκηναί, ἀντὶ δόξης κενῆς
15 καὶ τιμῆς ἀπολλυμένης τὸ θεῖον καὶ ἰσαγγ-
γελον ἀξίωμα· ἀντὶ δωροφορίας καὶ εὐπα-
θείας σωματικῆς ἢ ἀπόλαυσις τῶν αἰωνίων
ἀγαθῶν· ἀντὶ ὑποταγῆς καὶ θελημάτων ἐκ-
κοπῆς ἢ μετὰ μαρτύρων ἀγαλλίας· ἀντὶ
20 μωνώσεως καὶ ξενώσεως συγγενικῆς ἢ ἀγγι-
στεία τῶν ἁγίων ἀπάντων. τί λοιπὸν ῥαθυ-
μοῦμεν; τί καταπίπτομεν ἢ τινες καὶ σκυ-
θρωπάζομεν; εἴπωμεν ἕκαστος σὺν τῷ θεῷ
Δαβὶδ· “ἵνα τί περίλυπος εἶ, ἢ ψυχὴ μου;
25 καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με; ἔλπισον ἐπὶ τὸν
θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ”. εἶπερ γὰρ
πάσχομεν διὰ τῆς ἀσκήσεως, καὶ συμβασι-
λεύσομεν αὐτῷ. μαρτυρίου στέφανοί εἰσι
κάνταῦθα, ἐπεὶ καὶ στάδιον ἀθλήσεως ἀνη-
30 γόρευται τὸ κοινοβιακὸν σύνθημα.

Τί λοιπὸν μακάριος ὁ ὑποτακτικός! τί θε-
σπέσιος ὁ ἐξαγγελτικός! τί ὁσιώτατος ὁ ὑπο-
μονητικός! τί θεομακάριστος ὁ πιστός καὶ
ἀμετάθετος ἐν ταῖς ἐντολαῖς! διό, ἀδελφοί
35 μου, μὴ ἀπονεύσομεν, μὴ ἀποκλίνωμεν, μὴ
δυστροπήσωμεν, μὴ ὀπισθοποδήσωμεν, μὴ
προσαπομεινώμεν, μὴ δῶμεν κῶτα, ᾧ συ-
στρατιῶται, ᾧ συνοδοιπόροι, ᾧ συμμετανά-
σται. σάρκες εἰσὶ· μὴ φεισώμεθα· ὡς ὁ
40 λόγος, ὀλιγοστός ὁ χρόνος, βραχυμερὴς ὁ
βίος. κἂν περὶ τὰ ἐβδομήκοντα ἢ ὀγδοήκοντα
ἔτη ἐκταθῆ ἡμῶν ἡ ζωὴ, εἰς οὐδὲν ἐστι
πρὸς τοὺς ἀπείρους αἰῶνας. προϊέμεθα, πα-

9 βασιλείου ἱεράτευμα] Ἐξόδ. 18, 6. 24/26 Ψαλμ.
μα', 12. 30 σύνθημα P, σύστημα V. 37 συναπομει-
νόμεν V.

ρακαλῶ, ὀβολὸν καὶ ἀντέσχομεν μυριοκέντην
προϊέμεθα χρόνον βραχὺν καὶ κτησόμεθα
ἀπείρους αἰῶνας· ὑπενέγκωμεν ὠρινὸν κόπον
καὶ ἀποληψόμεθα ἀπεράντους ἀναπαύσεις·
5 κλαύσωμεν, ἵνα γελάσωμεν τὸ μακάριον γέ-
λως αἰδίως. θρηνήσωμεν διὰ τὸν πόθον τοῦ
Χριστοῦ, ἵνα σκιρτήσωμεν εὐφροσύνας ἀτε-
λευτήτους. ναί, ἀδελφοί μου, ναί, παρακαλῶ,
εὐπροσωπήσωμεν κατέναντι κυρίου παντο-
κράτορος· γενώμεθα ὀνομαστοὶ καὶ ἐπὶ γῆς 10
καὶ ἐν οὐρανῷ, συνεπόμενοι τοῖς πατράσιν·
ὑπομνήσωμεν ἀλλήλους ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶ-
νι, οὐκ ἐγκληματικῶς, οὐδὲ ὀδυρματικῶς,
ἀλλ' εὐφραντικῶς μᾶλλον καὶ περιχαρῶς καὶ
μακαριστικῶς, ὅτε αἱ τῶν βεβιωμένων ἀντι- 15
δόσεις, ὅτε ὁ κριτὴς ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ
κάθηται, μυριάδων παρεστηκότων αὐτῷ καὶ
χιλίων χιλιάδων λειτουργούντων αὐτῷ ἁγίων
ἀγγέλων καὶ πάσης τῆς κτίσεως συμπαρού-
σης· ὅτε αἱ φοβεραὶ ἀποφάσεις, ὅτε ἡ ἐκ 20
δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων παράστασις δηλο-
ποιήσῃ τοὺς μὲν μετὰ δόξης καὶ τιμῆς
εἰσιόντας εἰς τὰ οὐράνια βασιλεία καὶ χο-
ρεύοντας αἰῶνια, τοὺς δὲ μετ' αἰσχύνης καὶ
ἀτιμίας εἰσβαλλομένους εἰς τὰ ἀτελεύτητα 25
κολαστήρια, ἔπου τὸ πῦρ οὐ σβεσθήσεται
φρησι καὶ ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει.

Βαβαὶ τῆς φοβεραῆς ἀκοῆς! φεῦ τῆς πικρο-
τάτης ἀγγελίας, ἧς ἐγὼ μόνος ὑπόδικος ἔσο-
μαι, κατὰ τὰς ἁμαρτίας μου! ὑμεῖς δὲ τρέ- 30
χοντες τὸν καλὸν ἀγῶνα χαίρετε, ἀποσκο-
ποῦντες τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως, ἕως
ἂν φθάσητε εἰς καιρὸν τελειώσεως καὶ τῆς
ἐκ τῶν ἐντεῦθεν μεταναστάσεως ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ 35
κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι
νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶ-
νων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΒ'

Περὶ ἐγκρατείας, ῥηθεῖσα τῇ ἐβδομάδι 40
τῆς Ἀποκρέου.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, στε-
νός καὶ ἄγλωττός εἰμι, καὶ οὐχ ἱκανῶ πα-

3 χρόνος ἀπείρους V. 5/6 τὸ γέλως] οὕτως ἐν τῷ κώ-
δικι. 7 κῶδ. σκιρτήσωμεν. 26/27 Μάρκ. 8, 44, 46, 48.
41 ἀποκρέου] οὕτως ἐν τῷ κώδικι.

ρακαλεῖν ὑμᾶς ἐν τῇ ταπεινῇ μου κατηχήσει· τί γὰρ εἶπω ἐπάξιον ὑμῶν τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ, τῶν ὑπακουσάντων τοῦ Ἐθαγγελίου αὐτοῦ καὶ καταλειφάντων τὸν ἅπαντα κό-
5 σμον, καὶ ἐργασαμένων τὸ μέγα τοῦτο ἔργον τῆς μακαρίας καὶ τριποδότης ὑποταγῆς; “ἀλλ’ ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς” θεός, κατὰ τὸν ἅγιον ἀπόστολον, παρακαλέσει καὶ ὑμᾶς τῇ παρουσίᾳ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ πνεύματος, καὶ
10 ὁσιώσει καὶ δικαιοῦσει καὶ φωταγωγήσει ἐν τῇ τριβῶ τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ, καὶ ἀναδείξει τῆς οὐρανόθεν αὐτοῦ βασιλείας κληρονόμους.

Αἶ, αἶ, ἀδελφοί μου, ποῖον ἔργον εἰργάσασθε! πῶς καλῶς ἐφρονήσατε! πῶς σοφῶς
15 ἐβουλεύσασθε! πῶς συνετῶς ἐσκοπήσατε! πῶς καθαρῶς διεβλέψατε! πῶς θεοκλήτως ἐξεληλύθατε, κατὰ μίμησιν τοῦ προπάτορος Ἀβραάμ, ἐκ τῆς ἐνεγκαιμένης γῆς ὑμῶν καὶ ἐκ τῆς συγγενείας ὑμῶν καὶ ἐκ τοῦ οἴκου
20 τοῦ πατρὸς ὑμῶν ἐλθόντες εἰς τὸν τόπον τῆς ἀσκήσεως τοῦτον, ὃν ἔδειξε καὶ εἰς ὃν καθωδήγησεν ὑμᾶς ὁ κύριος, καὶ γεγονότες ἀνώτεροι τῶν σαρκικῶν φρονημάτων, ὅτι διὰ τὸν θεὸν οὔτε φίλτρῳ γονέων ἐκρατήθητε,
25 οὔτε συνηθείᾳ βίου ἐναπεμείνατε, οὔτε κληρονομίᾳ πατρῶα κατεσχέθητε, οὔτε βασιλέως φθαρτοῦ στρατολογίᾳ ἐδεσμεύθητε, οὔτε τινὶ ἄλλῳ τρόπῳ περιεσχέθητε! πῶς οὐχὶ μακάριοι καὶ τρισμακάριστοι καὶ ἀκούετε καὶ
30 λογίζεσθε; διὸ μὴ ῥαθυμήσητε, μηδὲ σκυθρωπάσητε, μηδὲ ἀτονήσητε, μὴ τὸν χρόνον, μὴ τὸν τόπον, μὴ τὸν τρόπον, ἀδελφοί ἡγαπημένοι, ἀλλὰ ταῖς ὑπὲρ τῶν παρουσῶν θλίψεων καὶ ἀσκητικῶν στενοχωριῶν καὶ
35 συμπιασμάτων ἐναποκειμέναις ὑμῖν ἐλπίσι πτερούμενοι γάνυσθε καὶ εὐφραίνεσθε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, διανύοντες τὸν δρόμον ὑμῶν, διαβιβάζοντες τὰς ἡμέρας ὑμῶν, διππεύοντες καὶ κυκλεύοντες τοὺς χρόνους ὑμῶν ἐξ ἡμέ-
40 ρας εἰς ἑβδομάδα, ἐξ ἑβδομάδος εἰς μῆνα, ἐκ μηνὸς εἰς καιρὸν, ἐκ καιροῦ εἰς ἐνιαυτόν. ἄρα οὐ κύκλος τις καὶ οἷον ἱππηλάσιον ὁ βίος ὑμῶν; εἴ τις οὖν μὴ ἀτρνήσῃ τρέχων καὶ πυκτεύων, σταματήσει πάντως διὰ θανά-

του· στάμα γὰρ ἐκάστω τῆς οἰκειᾶς ζωῆς ἐστί. καὶ τί τὸ ἐντεῦθεν; τὸν ἀμαράντινον στέφανον τῆς δόξης ἀναδήσεται καὶ τὰ ἔπα-
θλα τὰ οὐράνια κατακομίσεται, ἀνακηρυττό-
5 μενος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ὅτε
“προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ τὴν γῆν τοῦ διακρίναι τὸν λαὸν αὐτοῦ”.

Ταῦτα οὖν γινώσκοντες καὶ πάλιν λέγω, μὴ ῥαθυμεῖτε, μὴ νυστάζετε, μὴ χλιαρεύε-
σθε, μὴ μάχεσθε, μὴ ἐρίζετε, μὴ ὑβρίζετε, 10
μὴ κακολογεῖτε, μὴ παρόρησιάζεσθε, μὴ περπερεύεσθε, μὴ γαστριμαργεῖτε, μὴ λαθροφαγεῖτε, προσθήσω δὲ ὅπερ οὐδὲ ἀκοῆς ἄξιον, ἀλλ’ οὖν διὰ τοὺς τινάς, μηδὲ κλέ-
15 πτετε. ὁ ἀρχόμενος οὖν κάρυον κλέπτειν
προβήσεται καὶ εἰς τὰ μειζότερα. ὁ σεσηνηθικῶς γραφεῖον κλέπτειν ἐνεχθήσεται καὶ ἱμάτιον ἄραι καὶ τὰ πλείω ἀπῆει λέγειν. οὕτως ἐν ὑμῖν κλέμματα γίνονται ὅλως ἱμα-
τίων, πινακιδίων, γραφείων, ὀρταρίων, ζωνα- 20
ρίων, καλικίων, ἄλλου οὐτινος οὖν. ταῦτα καλῶς; ταῦτα οἱ δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ, ταῦτα οἱ ξένοι τοῦ κόσμου; ταῦτα οἱ μὴ γηγίνην κληρονομίαν, ἀλλὰ τὴν οὐράνιον λαχόντες; ταῦτα οἱ ἅγιοι καὶ εὐλογημένοι καλούμενοι 25
καὶ προσκυνούμενοι ὑπὸ ἀνθρώπων; οὕτως τοσοῦτον ἢ σπουδῆ, ἢ προκοπῆ, ἢ βελτιώσεως ὑμῶν; ἀλλ’ οὐκ εἰς πάντας τὸ ἐγκλημα, καὶ μὴ θαυμάσητε, εἰ ἀπὸ ἐπαίνων εἰς ψόγους καταφέρομαι· πρὸς ἑκατέρους γὰρ τὰ ἐκά- 30
τερα ἀναγκάζεται προσφέρειν ὁ λόγος. ταῦτα, εἰ καὶ ἐγένετο, ἀλλ’ ἀπὸ τοῦ νῦν μὴ γένηται, παρακαλῶ, ἀντιβολῶ, προστάσσω, ἀπει-
λῶ. εἴ τις μετὰ ταύτην μου τὴν κατήχησιν πράξει ἐν τι τοιοῦτον, ἔστω τῆς ἐκκλησίας 35
τοῦ Χριστοῦ ἀλλότριος, εἰ μὴ διὰ μετανοίας καὶ ἐξαγορεύσεως θεὸν ἐξιλεώσεται. ἀλλὰ καὶ ὁ προκεκκοφῶς οὐκ ἂν ἄλλως ἰαθῆ-
σεται, ἢ διὰ τῆς φανερώσεως. ὡς περ οὖν ἢ κλοπῆ τῆς γλώττης τῆς χρυσεῆς τὸν Ἄχαρ 40
λιθόλευστον ἀπειργάσατο, οὕτως τὸν ἀλόγῳ ἐν τῷ πάθει καὶ μὴ ἀναγγεῖλαντα, λίθοι ἀόρατοι λιθάσουσιν. διὸ ἀνάστηθι ὁ πεπτω-
κῶς καὶ ἔστηθι ἐν κυρίῳ.

7 Κορινθ. 2, 6. 18 Γενέσ. 47, 1.

4 κῶδ. κατακομίσεται. 6 Ψαλμ. μθ', 4. 32 κῶδ. γένητε. 40/41 Ἰησοῦς, ζ', 20-26. 42 κῶδ. πάθη.

Ἡ ἀποκρέωσιμος τοίνυν πάρεστιν. μὴ πέμφητε ἐκεῖ τὰ στόματα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, ὅπου τὸ πρῶτον ἐματαιοκοποῦμεν, ἐπειδὴ τρέφουσιν ἑαυτοὺς τινες "ὡς ἐν 5 ἡμέρᾳ σφαγῆς". οἱ γαστέρα θεραπεύοντες γαστήρ εἰσιν, "ὣν ὁ θεός" φησὶν "ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν". λάβε μοι οὖν τινα ἐκ τούτων μετὰ τὴν ἀκρασίαν ἐκείνην καὶ ὄψει αὐτὸν οἴνου ἀπόζοντα, καὶ τούτου σεσηπότος, 10 ὡς ὁ λόγος, μὴδὲν ἐκ τῶν πονηθέντων ἐπιφερόμενον, ἢ ἐρυγᾶς καὶ ἀηδίας, καὶ ἀλλοιώσεις πονηρᾶς καὶ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. τοῦτο ἐπιθυμητόν; εἶπέ μοι. τοῦτο σπουδαστόν; οὐδαμῶς, ἀλλὰ καὶ λίαν φευκτόν, κάκιστον. οὐδέ, τέκνον μου, ἐμπίπλαθι 15 διὰ τὴν ἀναγκαίαν χρείαν τὰ αὐτάρκη καὶ ἄκρεα καὶ ἀμέθυστα, ἐμφορήθητι δὲ μᾶλλον καὶ ὡς ἀληθῶς ἐόρτασον καὶ εἰ ἐναντίας ἀποκρέωσον τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου χαρίσματα, τὴν εἰρήνην, τὴν ἀγάπην, τὴν ἐλπίδα, 20 τὴν πίστιν, τὴν εὐχὴν, τὴν ψαλμωδίαν, τὴν στιχολογίαν, τὴν ὑπακοήν, τὴν ταπεινώσιν, τὴν ἀγρυπνίαν, τὴν διεγερσιν, τὴν ἀκακίαν, τὴν ἀπλότητα, τὴν καθαρόνοιαν, τὴν κατά- 25 νυξιν, τὸ δάκρυον τὸ καθαρτήριο, καὶ ἴδε πῶς καλῶς ἀπεκρέωσας, ἴδε πῶς καλῶς ἐώρτασας ὑπὲρ βασιλεῖς, ὑπὲρ ἄρχοντας, ὑπὲρ πάντα τὸν ἐμπαθῶς βιοῦντα ἄνθρωπον.

Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον, ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος τῆ εὐχῆ τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν δυναμῶσοι μὴ ἀποκνεῖν τοῦ ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ ἐνωτίζεσθαι καὶ εἰς ἔργον προάγειν τὰ κατηγόμενα ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν 35 τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΓ'.

Περὶ τοῦ μὴ ὀλιγοψυχεῖν ἢ ἀπογινώσκειν τοῖς συμβαινουσιν ἡμῖν πειρατηρίοις παρὰ τοῦ ἔχθρου. 40

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα,

5 ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς] Ἰακώβου ε', β. 6/7 Φίλιπ. γ', 19. 87 Παρὰ τῷ Μαίῳ ἐλόγος λζ'. μὴ δεῖν ἄθουμειν προσβολαῖς τῶν δαυμόνων». Novae patrum bibliothecae t. IX, pars II, σ. 103-105.

ἀναγκαῖόν ἐστι πάντοτε τὸν παρακλητικὸν ὑμῖν λόγον προσφέρειν, κάμνουσι καὶ κοπιῶσιν εἰς τὸ τοῦ θεοῦ ἔργον διὰ τῆς μακαριστῆς ταύτης καὶ πολυάθλου ὑπακοῆς. καὶ εἰ μὲν ὁ ἀγὼν ὑμῶν καὶ ὁ πρὸς τὰς μεθο- 5 δείας τοῦ ἀντικειμένου πόλεμος διεκόπτετο κατὰ τινα ὠρισμένον χρόνον, διεκοπτόμην ἂν καγὼ τῆς παρακλήσεως. ἐπεὶ δὲ ἀεναός τις ἐστι καὶ ἀδιάκοπος, μήτε ἡμέρα μήτε νυκτὶ καταλήγων, εἰκότως ἂν ὀφείλω τὸ ἰσό- 10 μετρον συνεισφέρειν ὑμῖν, τὴν παρηγορίαν, τὴν προθυμίαν, τὴν εὐελπιστίαν, ἐπιδιδούς ὄπλα, δύναμιν, συμμαχίαν, ἐμπειρίαν, πρὸς καθαίρεσιν τῶν ἀσράτων ὀχυρωμάτων. δεῖ δὲ τὸν στρατιώτην, ὡς ἴστε, τὰ στρατιωτικὰ 15 πράττειν καὶ τὰ τῷ ἐπιτηδεύματι ἀνήκοντα πάντα αἰρεῖσθαι ἀπαραλείπτως. διὰ τοῦτο ὑμεῖς οἱ ἀληθινοὶ στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ βλέπετε οἷα καὶ τίνα τὰ ὄπλα ὑμῶν, εἴ γε εἷς ἕκαστος ὑμῶν ἔχει τὴν ῥομφαίαν τῆς 20 ὑπακοῆς, τὸν θώρακα τῆς πίστεως, τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου, τὴν ἀσπίδα τῆς ταπεινοφροσύνης, τὸ τόξον τῆς προσευχῆς, τὸ κράνος τῆς ἐλπίδος καὶ εἴ τι οὖν ἐπιβάλλει καὶ καθήκει, ἵνα μὴ λεπτολογῶμεν 25 ἕκαστον. οὐχ οὕτως ὠραῖον καὶ ἐκπλήξεως ἄξιον ἰδεῖν τὸν σαρκικῶς στρατευόμενον ὀπλισμένον, ὡς τὸν τοῦ Χριστοῦ στρατιώτην, ἔχοντα τὰ προειρημένα. διὰ τοῦτο λοιπόν, τέκνα μου, καὶ ὀπλίζεσθε καὶ φράττεσθε 30 καὶ συνάλλεσθε καὶ πολεμεῖτε καὶ νικᾶτε τὸν πολεμοῦντα ὑμᾶς διάβολον, καὶ μὴ ξε-νίζεσθε ἐν τοῖς συμβαινουσιν, ἢ ὅτι καταπλήττεσθε, ἢ ὅτι κατακεντᾶσθε, ἢ ὅτι ὑποσκε- 35 λίζεσθε; εἴπερ θᾶπτον ἀνίστασθε.

Τινὲς ἀπεχθάνεσθε καὶ ξενοπαθεῖτε καὶ τυχὸν ἀπογινώσκετε, ὅτι τυραννεῖ ἢ αἰσχρο-της ἢ ἡ ἐχθρὰ, ἢ ἡ βλασφημία, ἢ ἡ βα-σκανία, ἢ ἡ μεταβασία, ἢ τι τῶν τοιούτων· ἐγὼ δὲ ἀντιπανθάνω καὶ ἀποθαυμάζω εἰς 40 τοὺς τοιούτους· εἶπέ γάρ μοι, ἀδελφέ, ἀλλ' οὕτως ἀκαμάτως καὶ ἀταλαιπωρήτως καὶ ἀπο-λεμήτως καὶ ἀνικῆτως βούλει λαβεῖν τοὺς στεφάνους σου; ἀλλ' ὅτι φησὶν ἔχω τόσα καὶ τόσα ἔτη καὶ ἐξηγόρευσα πόσα καὶ πλειστάκις, 45

καὶ ἐνεδειξάμην τὸ καὶ τὸ καὶ ὑπερηξάμην
μετὰ δακρῶν καὶ στεναγμῶν οὐκ ὀλίγων, καὶ
ἐχρησάμην καὶ ἀδελφοῖς συνεπαμύνοσί μου
τῇ ἀσθενείᾳ. βαβαὶ τῆς σοφίας! πόσα, ὦ
5 οὗτος, λέγεις ἔτη ἔχειν ἐν τῷ πολέμῳ; τρία;
πέντε; δέκα; πρὸς; ἀλλ' ἡ μακαρία ἀμμάς
Σάρρα τεσσαράκοντα ἔτη κραταιῶς πολεμου-
μένη τῷ τῆς πορνείας δαίμονι ὑπήνεγκεν
γενναιότατα. ἐῷ λέγειν τὸν γέροντα Παχῶν
10 καὶ τὸν ἑαυτὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπογυμνώ-
σαντα καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ ἀββᾶ Ἀπολλῶ στη-
ριχθέντα. καὶ τί δεῖ μοι λέγειν τὰ ἀμέ-
τρητα παραδείγματα; καὶ μεθ' οἷων ἀγῶνων
καὶ κατορθωμάτων, ἐπίστασθε οἱ ἀναγινώ-
15 σκοντες. οὐχ ὄλοις δὲ ἐννέα ἔτεσιν ὀχλούμενοι
οἱ δύο ἀδελφοὶ πρὸς τὴν μετὰστασιν καὶ
δεσμοῦντες αὐτῶν τὰ μηλωτάρια διήλθον
πλανῶντες τὸν πλάνον διάβολον; καὶ ἄλλος
πεντηκοστὸν ἔτος ἔχων, πρὸς αὐτὸ τοῦτο
20 μαχόμενος, καὶ ἄλλος ἄλλως καὶ ἕτερος ἐτέ-
ρως καὶ οὐδαμοῦ ὁ περικακισμός, οὐδαμοῦ ἡ
ὀλιγώρησις, οὐδαμοῦ ἡ ἀνανδρεία, μέχρις
ἂν ἐνεδυναμώθησαν ἐν ταῖς ἀσθενείαις αὐ-
τῶν, τῇ ἀνωθεν ῥοπῇ ἐκκλίνοντες τὰς πα-
25 ρεμβολὰς τῶν ἐναντίων. ἡμεῖς δὲ ὀλιγόφυχοι
τὰ ὀλιγόφυχα καὶ ὀλίγωρα καὶ ἀπαίδευτα
καὶ φθειγόμεθα καὶ διαπραττόμεθα. ἀλλὰ διὰ
τοῦτο ὑπομνήσκω, ἵνα ἀναφέρωμεν ἀπὸ τῆς
συμπτώσεως καὶ στήκωμεν ἐδραῖοι καὶ ἀμε-
30 τακίνητοι τῇ ἐπὶ θεῷ πεποιθήσει, ψάλλον-
τες εἰς ἕκαστος· "ἐὰν παράξηται ἐπ' ἐμὲ
παρεμβολή, οὐ φοβηθήσεται ἡ καρδία μου·
ἐὰν ἐπαναστῇ ἐπ' ἐμὲ πόλεμος, ἐν ταύτῃ
ἐγὼ ἐλπίζω". μήτε οὖν ἀπὸ τῶν τοιούτων
35 πτοεῖσθε, μηδ' αὖ ἀπὸ τῶν δειμάτων καὶ
φοβήτρων, ὡς ἐπέρχεται κατὰ φαντασίαν ἐν
νοκτὶ ὁ δαίμων, δεικνὺς ταῦτα καὶ ἐκεῖνα,
μετασχηματιζόμενος καὶ ἀλλοιούμενος, ἔστιν
ὅτε καὶ φωνοβολῶν καὶ ὀνοματίζων. ἔωλός
40 ἔστι καὶ ἀνίσχυρος, ἥ γὰρ ἂν ἐπάταξεν τοὺς
πάντας ἄρδην. λέοντος εἶδος προβάλλει; ἀλλὰ
σὺ θαρσαλέως κέντησον αὐτὸν τῇ ἀδειλίᾳ,
καὶ ἔσθθεν εὐρήσεις αὐτὸν ἀχύρων πεπλη-

24 κῶδ. ῥωπῆ. 31/34 Ψαλμ. κγ', 3. 42 κῶδ.
θαρσαλείως.

ρωμένον. ὑψηλὸς φαίνεται, ἰσοστεγῆς καὶ
μέλας; προβαλοῦ τὴν εὐχὴν καὶ ὡς ὁ μέγας
Ἀντώνιος ἴδης αὐτὸν ἀπολήγοντα καὶ πι-
θηκιοῦντα. κἂν κατασείῃ τὸν νοῦν, ὡς ἤδη
ἐρχόμενος καὶ ἐπιπεσοῦμένος τε ἦ καὶ συγκα- 5
τασπάσων κατὰ σοῦ τὴν οἰκίαν, μὴ δειλαν-
θῆς καὶ ἴσα ὄνειρῳ παρατρέχει. ἐκ τοῦ δὲ
φοβεῖσθαι ὑμᾶς, οὗ οὐκ ἔστι φόβος, καὶ
ἀγωνιᾶν, οὗ οὐκ ἔστιν ἀγών, ταῦτα συμβαί-
νει τοῖς πανθάνουσιν. 10

Προσέχετε λοιπόν, τέκνα, καὶ μὴ πτύρε-
σθε ἐν τοῖς ἀπτύρτοις, πτυρέσθω δὲ μᾶλ-
λον ὁ ἀμπτυρτος ὑφ' ὑμῶν διὰ τῆς ἐπὶ θεὸν
ἐλπίδος καὶ εὐχῆς. πρὸς τούτοις καλὸν καὶ
τοῦτο ὑπομνήσαι, ἵνα μὴ φαρισαίζωσί τινες, 15
ὑπὸ τὸ "οὐαὶ" πίπτοντες ἐν τῷ ζητεῖν τὰς
πρωτοκλησίας καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας· "ὁ
γὰρ θέλων πρῶτος εἶναι ἐν ὑμῖν, ἔστω πάν-
των διάκονος", ὁ κύριος εἶρηκεν. ὑποῦσθε οὖν
ἐν τῇ ταπεινώσει, μᾶλλον πρωτεύετε ἐν τῷ 20
ἐσχατιάζειν τῇ προθέσει· καὶ περὶ τοῦ ἔξω,
ὡς ἂν συμβάλλῃ, δέχεσθε. ἐγὼ δὲ θαυμάζω,
πῶς τινες καὶ τὰ πρῶτα φιλοῦσι καὶ τῶν
πρῶτων τὴν ἀρετὴν οὐ μεταδιώκουσιν, ἀνεκ-
κλησίαστοί τινες ὄντες, ὑπνιάριοί τε καὶ γογ- 25
γυστάριοι. δεῖ δέ, εἴπερ καὶ ἐφίενται τῶν
πρωτείων, ἵνα καὶ τῶν προεχόντων τὰ ἔργα
ἀναλαμβάνωσιν, ἐπεὶ πολὺ τὸ αἰσχροὺν ἔχει
τὸ πρᾶγμα. πάντας οὖν κύριος ὁ θεὸς εὐ-
χαῖς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν καὶ 30
στηριξοὶ καὶ συμβιβάσοι, μὴ μόνον ἀκούειν,
ἀλλὰ καὶ εἰς ἔργον προάγειν πᾶν τὸ λεγό-
μενον ἀξιώσκειν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, τιμὴ,
κράτος, προσκύνησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΔ'.

Περὶ ἀπροσπαθείας καὶ ἐγχερατείας.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐμοὶ
παραμυθία καὶ παράκλησις ἡ πρὸς ὑμᾶς
ἔστιν ὀμιλία καὶ θεωρία, πείθομαι δὲ καὶ 40

3 κῶδ. ἴθεις. 13 κῶδ. ἡμῶν. 15 κῶδ. φαρισαίως.
16 οὐαὶ] Ματθ. κγ', 15, 23, 25, 27, 29. Λουκ. ια', 42, 43.
18/19 Ματθ. κ', 26, 31 κῶδ. στηριξοὶ καὶ συμ-
βιβάσει.

ὁμῖν ἢ πρὸς ἐμὲ τὸν ταλαίπωρον ἀνταγάπη-
 σις καὶ ἀντίβλεψις, ἐπειδὴ περ οὔτε ἐγὼ
 μετὰ θεὸν ἔχω τινὰ ἄλλον, οὐ πατέρα, οὐ
 μητέρα, οὐκ ἀδελφούς, οὐκ ἀδελφάς, οὐ συ-
 5 γνεῖς, οὐ φίλους, πάρεξ ὑμῶν τῶν φιλιτά-
 των μου μελῶν καὶ τέκνων καὶ ἀδελφῶν
 καὶ πατέρων, οὔτε ὑμεῖς πλὴν ἐμοῦ τοῦ
 ἀχρείου καὶ ἀμαρτωλοῦ. αὕτη ἡ κράσις τοῦ
 ἀγίου πνεύματος· ταύτην τὴν συνάφειαν προε-
 10 ξήνησεν ἡμῖν ἡ κόσμος φυγὴ καὶ ἀπαλλοτριώ-
 σις καὶ ἡ ἄρνησις τῶν τεκόντων καὶ πάν-
 των τῶν σαρκικῶν κατηκόντων. διὰ τοῦτο
 τὸ ἱερόν τοῦτο σὺνταγμα καὶ ἡ μία ἐν πᾶσι
 ψυχὴ καὶ τὸ ἐν θέλημα γνωρίζεται. οὕτως
 15 λοιπὸν χαίρω προσλαλῶν ὑμῖν ἐκάστοτε καὶ
 προσφθεγγόμενος, παραζηλῶν πως καὶ ἐκ-
 καιόμενος ἐπὶ τῇ κατὰ θεὸν ἀγάπῃ καὶ σω-
 τηρίᾳ ὑμῶν, ἵνα τὸ ἔργον ὑμῶν προκόπτον
 προκόπη καὶ αὔξον αὔξη καὶ διαλάμπον
 20 διαλάμπῃ, πρὸς χαρὰν μου ἀνεκλάλητον.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, τέκνα μου, καὶ τα-
 νῦν στήκετε ἐδραῖοι καὶ ἀμετακίνητοι ἀπὸ
 τῆς εἰς θεὸν ἐλπίδος, καὶ τὰς πολυπλόκους
 μεθοδεῖας τοῦ διαβόλου διαρρήσσοντες ἀνώ-
 25 τεροι τῶν παθῶν φαίνοισθε, τὰς ἡδονὰς καὶ
 τὰς ἐπιθυμίας τῆς σαρκὸς καταπατοῦντες,
 τὴν τε παρθεναίαν καὶ ἀγνεῖαν ὑμῶν περι-
 φρουροῦντες ἀπὸ ψυχῆς καὶ σώματος. βλέ-
 πετε, ὅτι ὁ καιρὸς ἑαρινός, ἐν ᾧ πᾶσα
 30 φύσις ἔμφυγος πρὸς ζωογονίαν κινεῖται· συμ-
 μέτρως ἔστωσαν οἱ ὕπνοι ὑμῶν, καθὼς ὑμᾶς
 ὑπέμνησα πρὸ τοῦ πάσχα· συγκεκανονισμέ-
 ναι ἔστωσαν αἱ τροφαί. “καλόν”, φησὶν ὁ
 ἀπόστολος, “τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν
 35 οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου σκανδαλί-
 ζεται”. λέγω καὶ γὰρ, ἀδελφοί μου, συμβου-
 λευτικῶς, οὐχ ὀριστικῶς, διὰ τὰς τιμίας ὑμῶν
 ψυχάς, καὶ οὐ τοῖς νοσοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς ὑγιαί-
 νουσι, καλόν τὸ μὴ πίνειν τὸν οἶνον, μάλι-
 40 στα ὑμῖν τοῖς νεωτέροις, δι’ οὗ ἀναφλέγονται
 τὰ πάθη. ἔχομεν τοιγαροῦν ἐν ἡμῖν αὐ-
 τοῖς τὸν κλύδωνα τῶν φυσικῶν ἡδονῶν· τί
 καὶ τὰς οἰνικὰς παρεισάγομεν τρικυμίας;
 γεύσασθε τοιγαροῦν καὶ ἴδετε, ὅτι χρηστὸν

27 κῶδ. παρθενίαν. 34 Ῥωμ. δ', 21. 43 κῶδ.
 οἰνικοὺς παρεισάγομεν.

ἢ περὶ τούτου ἐγκράτεια. ὄψει γὰρ σαυτὸν
 ἐν τῇ τοῦ οἴνου ἀποχῇ ἀνωφερῆ πως τῷ
 λογισμῷ καὶ ἀπύρεκτον κατὰ ψυχὴν, καὶ
 διυπνισμένον πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ ἀγάπην,
 καὶ διανεστηκότα πρὸς πολλὰ τὰ κρεῖττονα 5
 καὶ ἐχόμενα σωτηρίας. ὁ οἴνου ἀπεχόμενος
 πνεύματος ἀγίου ἐστὶν ἐμπορούμενος, ὁ ὕδρο-
 ποτῶν τὰ τῆς κατανόξεως πέποκεν νάματα.
 πλὴν, ὡς δύνασθε, τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος
 διατηρεῖν, ἢ καὶ κατὰ τὸν κάματον οὕτως 10
 πράξατε· οὐ γὰρ ἐπιταγὴν, ἀλλὰ συμβουλήν
 δίδωμι ἐν τῷ πράγματι. καὶ ἐν τοῖς βρώ-
 μασι δέ, τεκνία μου, τὸ αὐτὸ συμβουλεύω,
 φεύγειν τὰς ἀλόγους πλησμονὰς καὶ τοὺς
 ὕβριστικούς κόρους, ἐξ ὧν αἱ ἀσωταίαι καὶ 15
 τὰ σοδομιτικὰ σπέρματα. ἀλλ’ οὕτως ὑμᾶς
 εἶναι ἐν τε τῷ ἐσθίειν καὶ πίνειν σὺν τοῖς
 ἄλλοις ἀπασιν, ὥστε ἄρχειν καὶ μὴ ἄρχε-
 σθαι ὑπὸ τῶν ἡδονῶν, καὶ κυριεύειν καὶ μὴ
 κυριεύεσθαι ὑπὸ τῆς σαρκός. καὶ οὗτος ἄρι- 20
 στος ὄρος ψυχῆς καὶ σώματος, μὴ τὸ κρεῖττον
 ὑπὸ τοῦ χείρονος δυναστεύεσθαι. πρὸς τὰς
 προόδους ἀσφαλῶς ἔχετε, πρὸς τὰς ἑμιλίας
 τὰς κοσμικὰς, μὴ συνεισφέροντες ταραχὰς τῇ
 ἀδελφότητι. καὶ ὑμεῖς οἱ ἐν τοῖς πλοιαρίοις 25
 ἀποτεταγμένοι ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι καὶ ἐξέρ-
 χεσθαι καὶ ἐπικομίζειν τὰ πρὸς τὴν χρείαν
 μὴ συνδυάζετε μετὰ κοσμικῶν, μηδὲ ὅμοια
 ἐκείνοις ἢ λαλεῖτε, ἢ κραυγάζετε, ἀλλὰ
 σεμνοπρεπῶς γινέσθω ἡ διάπλευσις ὑμῶν, 30
 ἵνα ὁ θεὸς δοξάζεται ἐν τούτῳ.

Τινὲς μανθάνω, ὅτι κατέρχονται εἰς τοὺς
 κήπους καὶ ἐπιζητοῦσι παρὰ τοῦ κηπουροῦ
 λάχανα εἰς τὸ ἐσθίειν, καὶ μὴ λαμβάνοντες,
 διὰ τὸν κανόνα, διαμάχονται τῷ κηπουρῷ. 35
 καὶ τοῦτο ὅλον σατανικόν ἐστὶν καὶ μηκέτι
 γένηται, ἐπεὶ ἐπιτιμίας ὑποβληθῆσασι οἱ
 τοιοῦτοι. οὐκ ἀρκετὸν τὰ παρατιθέμενα; πῶς
 πολεμήσεις πάθος ὁ ὑπὸ λαχάνου καταβαλ-
 λόμενος; ἀσθενέστερος γενήσῃ καὶ τοῦ πε- 40
 ροῦ, εἰ μὴ στερεώσῃς ἑαυτὸν τῷ λογισμῷ,
 ταπεινέ μου ἀδελφέ, διὰ τῆς ἐγκρατείας.
 ὅλως ἐξ ἀτελῶν τέλειοι καὶ ἐκ μικρῶν μέ-
 γιστοι καὶ ἐξ ἀσθενῶν ὑγιεῖς καὶ ἐκ παιδῶν

ἄνδρες καὶ ἐξ ἐμπαθῶν ἀπαθεῖς καὶ ἐξ ἀκρα-
 τῶν ἐγκρατεῖς καὶ γίνονται ἄνθρωποι καὶ γε-
 γόνασι, καὶ γε καὶ ἡμεῖς καὶ γεγενήμεθα καὶ
 γενηθῶμεν, καὶ μὴ ῥαθυμηθῶμεν, μηδὲ ἀπο-
 5 κνήσωμεν. κύριος δίδωσιν ἰσχύον καὶ κρα-
 ταίωσιν. "δισὶς τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐδέξατο
 αὐτοὺς καὶ ἀνέλαβεν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν μετα-
 φρένων αὐτοῦ". οὕτως ἀγαπᾷ τοῦ σφίζεσθαι
 ἡμᾶς, οὕτως "ἐγγύς ἐστι πᾶσι τοῖς ἐπιτα-
 10 λουμένοις αὐτόν". οὕτως οὖν ὁ κύριος τῆς
 δόξης παρακαλῶν παρακαλέσει τὰς καρδίας
 ὑμῶν καὶ ἐδραιῶν ἐδραιώσει τὰς ψυχὰς ὑμῶν,
 καὶ περιζωννῶν περιζώσει τὰς ὀσφύας ὑμῶν,
 τέκνα ἠγαπημένα, εἰς παράταξιν, εἰς πόλε-
 15 μον τοῦ ἀντιπάλου, εἰς νίκην, εἰς ἀποτρο-
 πὴν τῶν ἐναντίων, εἰς δόξαν, εἰς αἴνεσιν
 αὐτοῦ, εἰς κληρονομίαν τῆς βασιλείας τῶν
 οὐρανῶν, ὅτι αὐτῷ πρέπει ἡ δόξα σὺν τῷ
 πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ
 20 πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΕ'.

Περὶ τῆς ἐκκοπῆς τοῦ οἰκείου θελήματος
 καὶ ἀποφυγῆς τῆς δεινῆς παρρησίας.

25 Ἄδελφοί καὶ πατέρες καὶ τέκνα, "τὸ ἔρ-
 γον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ". διὰ τοῦτο οὐ
 κόπος μοι, οὐ στενοχωρία, εἰς τὸ ἐπισκέ-
 πτεσθαι ὑμᾶς διὰ τῆς κατηχήσεως καὶ διεγεί-
 ρειν ὑμῶν τὸ πρόθυμον τῆς ψυχῆς, εἰς τὴν
 30 τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἐργασίαν, ἀλλὰ μᾶλ-
 λον καὶ εὐφροσύνης ὑπόθεσις καὶ ἀγαλλιά-
 σεως ἀφορμὴ αὐτὸ τοῦτο τὸ λαλεῖν καὶ
 πρόσφθέγγεσθαι ὑμῖν καὶ κινεῖν τὴν περὶ
 τοῦ σώματος ὑμῶν ὁμιλίαν. τί καὶ πῶς καὶ
 35 πηλίκως διοδεύσομεν καὶ ἐμπορευσόμεθα, εἰς
 ἐπιτυχίαν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν; καὶ
 γὰρ αἱ ὁδοὶ καὶ πολλαὶ καὶ μία· μία μὲν,
 ὅτι ἡ ἀρετὴ μονογενής· πολλαὶ δέ, ὅτι διή-
 ρηται εἰς πολλὰ κατορθώματα ἡ αὐτή. ἐλώ-
 40 μεθα ταύτην, τέκνα μου ἠγαπημένα, πανσθε-

3 κῶδ. ὑμεῖς. 5 διδ. ἰσχύον καὶ κραταίωσιν] Ψαλμ.
 εζ', 36. 6/8 Δευτερ. λβ', 11. 9 Ψαλμ. ρμδ', 18.
 10 οὕτως] κῶδ. οὕτως. 22 Novae Patrum bibliothecae
 t. IX, pars II, c. 148-151. 26 Κορινθ. I, θ', 1. 40
 καὶ αὐτὰ V.

νεί, καὶ δ' μὲν τρεχέτω διὰ τῆς θεομητήτου
 ὑπακοῆς δρόμον ἀνεμπόδιστον καὶ ἀκατάλη-
 κτον, ὃ δὲ διὰ τῆς χριστοφόρου ταπεινώσεως
 δρόμον ὀμαλώτατον καὶ συντομώτατον, καὶ
 οἱ ἀμφοτέρω, μᾶλλον δὲ οἱ πάντες, τὴν 5
 ἐκκοπὴν τοῦ θελήματος ὡς θυσίαν ἄνωμον
 ἀσπασώμεθα. "τίς ἐστὶν ἄνθρωπος", φησὶν,
 "ὃ θέλων ζωὴν, ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγα-
 θὰς"; ἀλλ' ἢ ὁ ἐκκόπτων ἀληθῶς τὸ θέλημα,
 οὗτός ἐστιν, "ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνα- 10
 τον πτώματος, ῥυόμενος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ
 χειρὸς ἄδου". οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ φωτός, ὃ
 τὴν ψυχὴν κεκαθαρμένην ἔχων ἀπὸ πάσης πε-
 ριπαθήσεως, διότι προῤῥίζων ἀνασπᾷ πᾶν
 πάθος. πόθεν συντρίμματα ἡμῖν καὶ λέσχαί, 15
 καὶ ἀηδίαί, καὶ ὕβρεις καὶ ἔριδες, καὶ ζῆλοι
 καὶ φθόνοι; ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τοῦ ζητεῖν ἰστᾶν τὸ
 θέλημα καὶ ἐξαυθεντεύειν τῶν οἰκείων ἐφέ-
 σεων; ναί, ὄντως, καὶ σχεδὸν οὐκ ἔστιν
 ἄλλη ὁδός, πλὴν ταύτης, ἢ ῥυομένη ἐκ πάν- 20
 σης μεθοδείας διαβόλου τοὺς ὑποτασσομένους.

Μεγάλαι τοίνυν καὶ θερивαὶ ἡμέραι εἰσήε-
 σαν. καυματερός ὁ χρόνος· μὴ ἀκηδιάσωμεν,
 μὴ κατολιγώρησωμεν. "ἡμέρα τῆ ἡμέρα",
 φησὶν, "ἐρεύγεται ῥῆμα, καὶ νυξ νυκτὶ ἀναγ- 25
 γέλλει γινῶσιν", καὶ γὰρ παρυφίστανται καὶ
 παρεξίστανται. καὶ ὡσπερ τις ῥοὺς ποτα-
 μαῖός, οὕτως ἡ ζωὴ ἡμῶν ἐξυποσύρεται καὶ
 προσεγγίζει τῷ θανάτῳ. καὶ μακάριοί ἐστε,
 ὅτι διὰ μηδαιμινὰ καὶ πρόσκαιρα κτιζέσθε τὰ 30
 αἰώνια καὶ ἐπουράνια. ἐλεύσεται οὖν ἡμέρα,
 ὅτε καθιεῖται ὁ θεὸς ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ,
 παρεστώτων τῶν ἁγίων ἀγγέλων, καὶ προσκα-
 λέσεται ὑμᾶς καὶ κατατάξει ἐν τῇ μερίδι τῶν
 δικαίων. ἀλλὰ τίνας; τοὺς ὑπηκόους, τοὺς εὐ- 35
 πειθεῖς, τοὺς εὐλαβεῖς, τοὺς φιλαρέτους, τοὺς
 φιλάγνους, τοὺς καθαροκαρδίους, τοὺς εὐκα-
 τανόκτους, τοὺς δακρυτικούς, τοὺς φιλεργούς,
 τοὺς εὐεξαγορεύτους, τοὺς φιλοπάτορας, τοὺς
 φιλαδελφούς, τοὺς φιλησώχους, τοὺς εὐκτικούς, 40
 τοὺς πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἀσχέτους, τοὺς
 πᾶσαν ἄλλην ἐργασίαν θεῖαν διαπραττομέ-

7 Ψαλμ. λγ', 13. 10 Ψαλμ. πη', 49. 16 κῶδ.
 ἀηδίαί. 21 κῶδ. μεθοδείας. 22 κῶδ. εἰσίσασιν. 24
 Ψαλμ. εσ', 3.

νους· εἰσὶ γὰρ τινες ἐν ὑμῖν οὐχ ἐνί, πλείστοις δὲ κατορθώμασι κατακεκοσμημένοι, καὶ "ὥραϊός ἐστιν ὁ τοιοῦτος κάλλει παρὰ τοὺς υἰοὺς τῶν ἀνθρώπων", ταῖς τοῦ πνεύματος 5 χάρισι κατηγλαϊσμένος. μὴ ταίνυν λοιπὸν προσιέμεθα τὰ δυσειδῆ καὶ φθοροποιὰ τῆς κακίας αἴσχη, ἀλλὰ φεύγοντες ἀποφύγωμεν, τέκνα μου, ἀπὸ τῆς δεινῆς παρῤῥησίας, τῆς εἰς ἀλλήλους πονηρᾶς διαβλέψεως, διαλυτι- 10 κῶν μειδιαμάτων, πορνικῶν γελοιασμάτων, σατανικῶν γογγυσμάτων, πονηρικῶν παροξυμμάτων, δεχόμενοι δὲ πάντα εὐμενῶς, βρώματα, πόματα, ἐνδύματα, διακονήματα, οἷά περ ἂν καὶ εἶεν. καὶ οὗτος ὁ καλὸς ἀγὼν 15 ὑμῶν, καὶ οὗτος τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως, καὶ οὗτος ἡ ἀθλητικὴ προκοπὴ ὑμῶν, καὶ οὗτος ἡ στεφανηφόρησις ὑμῶν.

Ἀκούω, ὅτι τινὲς ἀφρόνως, ὅτε ὀρώσι τὰ παιδία καὶ τὰ μαλακία, λέγουσιν ὅτι 20 διὰ ταῦτα μέλλομεν ἀπολέσθαι καὶ ταῦτά εἰσιν ἢ κατάλυσις τοῦ μοναστηρίου, καὶ—ὡ τῆς ἀπονοίας—οὐδὲν ἄλλο ἢ τοῦ κυρίου κατηγοροῦσι, τοῦ λέγοντος· "ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν 25 ἢ βασιλεία τῶν οὐρανῶν". οὐκ ἐνηπίασεν ὁ Χριστός; οὐκ ἐγαλακτοτρόφησεν; οὐχὶ παῖς ἐγένετο, οὐχὶ νεανίας—"ὅτε ἦν", φησὶν, "δωδεκαέτης"—, οὐ νεώτερος, οὐκ ἀνὴρ τέλειος, ὑπὸ τριακοστῶν ἔτος ἀρχόμενος θαυματουργεῖν; τί 30 λοιπὸν ἀλογοῖ καὶ διατί μὴ μᾶλλον ἑαυτὸν καταμέμφοιτο, ὅτι δι' ἑαυτοῦ ἐστὶν ἢ ἀπώλεια; ταῦτα οἱ τοῦ ἡγουμένου φρονιμώτεροι καὶ συνετώτεροι, οὐ τοῦ δεξιοῦ δεξιώτερον τρέχοντες οἱ τὸν θεὸν πλεῖον φιλονεικοῦν- 35 τες φιλεῖν καὶ, οὐχ ὅσον συμφέρει, οἱ ἕξω τοῦ κανόνος φερόμενοι. εἰ δὲ μηδεὶς ἐστὶν ὁ εἰπών, ἴσα καὶ τῶν ἀνέμων παρῤῥηθεν ὁ λόγος, καὶ ἡμεῖς οὐ προσεγκαλέσομεν εἰ δὲ ἐστὶ, διορθωσάτω ἑαυτὸν, ἵνα μὴ ἐμπέσῃ 40 εἰς παγίδα τοῦ διαβόλου. ὁ ἅγιος γέρων ἐκεῖνος τί εἶρηκεν; "ὅς ἂν ἐπιτάξῃ μοι παι-

δίον, λογίζομαι, ὅτι ὁ υἰὸς τοῦ κυρίου μου ἐπιτέταχέ μοι". καὶ ὑμεῖς οὐ συνειτέτε τὰ ἀναγινωσκόμενα; διατί μὴ μᾶλλον παιδεύετε αὐτὰ ἀτακτοῦντα, ἵν' ἔχῃσι φόβον ἀπὸ 5 προσώπου ὑμῶν, καὶ μηδὲως παρῤῥησιάξεσθε εἰς αὐτά; καὶ ἵνα μὴ εἰς μακρὸν ἐκτείνω τὴν κατήχησιν διὰ τὸ αὐγος, συγγνώμη πάσιν καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔστω μετὰ πάντων ὑμῶν νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 10

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΣ'.

Περὶ τοῦ ὑπενεγκεῖν ἡμᾶς τὸ πῦρ τῆς ἐπιθυμίας καὶ τὸ βάρος τῆς ἀσκήσεως, καὶ μὴ ἀποκάνειν ἐν τῷ κλύδωνι τῶν πειρασμῶν. 15

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἀπειρηκᾶκῆτος εἰμι πρὸς τὴν ὑπόμνησιν τῆς σωτηρίας ὑμῶν. καὶ δῆλον μὲν, ὅτι οὐκ ἐπαρκῶ 20 τρέφειν ὑμῶν τὰς τιμίας ψυχὰς ἐπαξίως τοῖς λόγοις· εἰμὶ γὰρ πένης καὶ πτωχὸς καὶ ἔργω καὶ λόγῳ. ἀλλ' ἐπεὶ φίλον θεῷ τὸ κατὰ δύναμιν, τὸ ὀφειλόμενον ἀποπληρώσω καὶ νῦν. τί δὲ ἐστὶ τοῦτο; ἵνα κατὰ τὸν λόγον τοῦ κυρίου "ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσησθε τὰς 25 ψυχὰς ὑμῶν", ἵνα φέρητε τὸν κόπον καὶ τὸν καύσωνα τῆς ἀσκητικῆς διαβιώσεως ἀνολιγώρως, ἵνα ἐν τῷ νόμῳ κυρίου μελετᾶτε ἡμέρας καὶ νυκτὸς καὶ ἐστέ ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεσόδους τῶν ὕδατων. πολλὰ ὑμῶν τὰ ἀγωνίσματα ὡς ἀλη- 30 θῶς, τὰ θωρήματα. πολὺς ὁ ἰδρώς, ἀλλ' αἰώνιος ὁ θησαυρισμός. ἀθλεῖτε, οἶδα, πυκτεύετε, μαρτυρεῖτε, λογιέσθε, σταυροῦσθε ταῖς κοπαῖς τῶν θελημάτων, ἀλλὰ χαίρετε ὅτι βασιλεία οὐρανῶν ὑμῖν ἐτοιμάζεται, ἀθανασία, υἰοθε- 35 σία, κληρονομία, εὐζωία, μακαριότης, ἀγαλλίασις, ἀνάπαυσις πέρας οὐκ ἔχουσα.

Τοιούτων καὶ τηλικούτων προκειμένων, τίς λοιπὸν ὀφείλει ἀκηδιάσαι; τίς δὲ μὴ προσπειχθῆ καὶ ἐπαγωνίσηται, μᾶλλον δὲ μη- 40 δὲν μέτρον εἰδὼς τοῦ καλοῦ καὶ τῆς ἀνάβασεως, ἕως ἂν διὰ θανάτου μετέλθῃ πρὸς

3 Ψαλμ. μδ', 2. 14 ὁ καλὸς ἀγὼν] Τιμοθ. 1, σ', 12. 2, δ', 7. 15 μαρτ. τῆς συνειδήσεως] Κορινθ. 2, α', 12 18 ἀκούω οὖν V. 19 κῶδ. μηλάκια. 23 Ματθ. ιθ', 14. 27 Λουκᾶ β', 42. 32 κῶδ. φρονιμώτεροι 38 κῶδ. προσεγκαλέσωμεν.

11 Novae Patrum bibliothecae t. IX, pars II, c. 151-154. 24 Λουκ. κα', 19. 27/30 Ψαλμ. α', 2, 8. 35 κῶδ. ἐτοιμάζεστε.

τὰ ἐλπίζόμενα; μὴ ὅτι εἰκαιολογία ἐστὶν ἢ κατήχησις; μὴ ὅτι θωπεύω φενακίζων ὑμᾶς; μηδαμῶς, ὡς ἀδελφοί μου. ἐνηχοῦνται ὑμῶν αἰεὶ τὰ ὦτα ταῖς τῶν ἁγίων βοαῖς.

5 ἴστε τί κράζει ὁ μέγας ἀπόστολος· “οὐκ ἄ-
ξια”, φησί, “τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ
πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλύπτεσθαι
εἰς ἡμᾶς”. ἐνέγκωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς, τέ-
κνα, καὶ τὸ πῦρ τῆς ἐπιθυμίας, (ἵνα) καὶ
10 τὸ βάρος τῆς ἀκηδίας, καὶ τὸν κόπον τῆς
ἐργασίας, καὶ τὸν λιμὸν τῆς ἐγκρατείας καὶ
τὴν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις στενοχωρίαν καὶ
ἀδημονίαν, καὶ ἔχομεν καὶ ἡμεῖς συμφθέ-
γεσθαι τῷ εἰπόντι, “ἕνεκα σοῦ θανατούμεθα
15 ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα
σφαγῆς”. διὸ μὴ πτόρεσθε ταῖς δαιμονικαῖς
φαντασίαις καὶ ταῖς ἐπιθυμητικαῖς ἐπιβου-
λαῖς οἱ προκόψαντες καὶ προκόπτοντες καὶ
αἰεὶ ἀναβιβασόμενοι πρὸς τὸ τῆς ἀρετῆς ὕψος·
20 ἀλλὰ διὰ τοὺς καταρράθυμοῦντας καὶ ἐπο-
κλάζοντας καὶ ἐπισειομένους καὶ ἀμφοτερι-
ζοντας ἀναγκαῖόν μοι τὸ λέγειν, τάχα δὲ
καὶ αὐτοὶ ὑμεῖς οἱ πεπαιδευμένοι χρήζετε
ὑποστηρίξεως καὶ ἐπαλείψεως, ἵνα καλῶς
25 διανύσῃτε τὸν δρόμον τῆς εὐσεβείας. δεῦρο δὴ
οὖν λοιπὸν ἅπαντες τῷ φόβῳ φόβον προσθῶ-
μεν, καὶ γενώμεθα εἰς ἀλλήλους χρηστοί,
ἐπιεικεῖς, ἀγαπητικοί, πιθανοί, ἰλαροί, φωτει-
νοί, ἄφθινοι, ἀκενόδοξοι, ἀπέρπεροι, ἀθόρυβοι,
30 ἀγόγγυστοι, ἔχοντες τὴν ὑπομονὴν θεμέλιον
καὶ ῥίζαν τῆς ἀγαθῆς ἡμῶν διαβιώσεως.

Πολλὰ τοίνυν εἰσὶ τὰ ἐπαγόμενα ὑμῖν
καθ' ἐκάστην θλιβερά, καὶ οὐκ ἀρνοῦμαι.
ἀλλὰ οὐχὶ διὰ τὴν σωτηρίαν ὑμῶν καὶ τὴν
35 τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν κληρονομίαν ταῦτα;
ναί, καὶ οὐδεὶς ἐστὶν ὁ ἀντιλέγων. ἐπεὶ οὖν
διὰ τοῦτο ὁ κόπος καὶ ὁ μόχθος, ὁ τόνος
καὶ ὁ δρόμος, ὁ κλόνος καὶ ὁ πόνος, ὁ ἰδρῶς
καὶ ὁ λιμός, ὁ πιγμός καὶ ὁ στεναγμός, ὁ
40 τάραχος τῶν λογισμῶν καὶ ὁ κλύδων τῶν
πειρασμῶν, τῶν παρὰ τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν
προσρησσομένων ἡμῖν ἐν ταύτῃ τῇ θαλάσῃ

τοῦ βίου, μηδαμῶς, ὡς τέκνα, παρακαλῶ,
ῥαθυμῆσωμεν, μηδαμῶς ἀποκάμωμεν, μη-
δαμῶς δειλιάσωμεν, μηδαμῶς ἀπελπίσωμεν.
Χριστὸς ἐστὶν ὁ προηγούμενος, ὁ ὀρέγων
χεῖρα, ὁ λέγων τῇ τοιαύτῃ θαλάσῃ “σιώπα, 5
πεφίμωσο”· μόνον ἡμεῖς ἔτι ἐλάσωμεν, ἔτι
ἐπισπεύσωμεν καὶ περάσωμεν. εὖ οἶδ' ὅτι καὶ
ἐκπεράσωμεν καὶ ἀποσωθησόμεθα ἐν τῷ λι-
μένι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ποῦ
τότε τοῦ κόπου ἐπίδειξις ἢ ὑπόμνησις; οὐ- 10
δαμῶς, ἀλλ' ἐκεῖ ὄντως “ἀπέδρα ὀδύνη, λύ-
πη καὶ στεναγμός”, καθὼς γέγραπται.

Τί οὖν λοιπὸν μακαριώτερον τοῦ τοιούτου
ἔργου καὶ τοῦ τηλικούτου κόπου, ἐξ οὗ ἀνα-
τέλλει φῶς καὶ ζωὴ, χαρὰ καὶ εἰρήνη, εὐ- 15
φροσύνη καὶ ἀγαλλίασις ἀπέραντος; ἐὰν οὖ-
τως τις λογίζεται καὶ οὕτω μετέρχεται τὴν
ἀρετήν, ὄντως οὐκ ἐκλείπει, οὐκ ἐκκακεῖ,
οὐκ ἀποστρέφεται, οὐ νωτάζει, οὐ μόνον
πρὸς τὰ ἤδη φθάσαντα ταῦτα καὶ ἐκεῖνα, 20
ἀλλ' οὐδὲ πρὸς αὐτὸν τὸν θάνατον, πρὸς
αὐτὸ τὸ σταυρωθῆναι καὶ λογευθῆναι καὶ
κενώσαι τὸ αἶμα, ἀλλ' ἢ μᾶλλον καὶ ἀσπα-
σίως προσδέξεται τὰ ἐπαθλα καὶ τὰ σκάμ-
ματα ὡς ἐφόδια τῶν ἐλπίζομένων. ἐντεῦ- 25
θεν, ἀδελφοί μου ἡγαπημένοι, οἱ μάρτυρες
ἐμαρτύρησαν, πᾶσαν ἰδέαν βασάνων ὑπομεί-
ναντες. ἐντεῦθεν οἱ ὅσιοι ὠσιώθησαν, πᾶσαν
πεῖραν ἀσκητικὴν ὑπενέγκαντες. ἐντεῦθεν τοι-
γαροῦν καὶ ὑμᾶς παρεγγυῶμαι ὁ ταλαίπωρος 30
ἀθλήσαι καὶ στεφανωθῆναι διὰ τῆς μακα-
ριστῆς ὑμῶν ὑποταγῆς καὶ μαρτυρικῆς ὑπα-
κοῆς. ναί, θέομαι ὑμῶν, μὴ στερηθῶμεν τῶν
ἀφράστων ἐκείνων καὶ ἀνεκδιηγῆτων ἀγαθῶν,
μὴ στερηθῶμεν τοῦ ἀκοῦσαι “οἶοι καὶ κλη- 35
ρονόμοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν”. ναί,
ἀντιβολῶ καὶ δυσωπῶ ὑμᾶς, μὴ στερηθῶμεν
τῆς χαρᾶς τοῦ νυμφῶνος Χριστοῦ καὶ τῆς
δεξιᾶς παραστάσεως, ἐν ἣ πάντες οἱ ἅγιοι
εὐφραίνόμενοι αἰδίως, χορεύοντες χορεύσουσι 40
καὶ ἄδοντες ἄσσουσι, καὶ ἀπολαύοντες ἀπο-
λαύσουσι θεοῦ καὶ τῶν θείων ἀπάντων ἀγαθῶν.

5/8 Ῥωμ. η', 18. 8 κῶδ. ὑμεῖς. 9 ὠβέλις τὸ ἵνα. 14/16 Ψαλμ. μγ', 22. 20 κῶδ. καταρραθυμοῦντας. 28 κῶδ. πιθανοί. 31 κῶδ. ὑμῶν.

5 Μάρκ. δ', 39. 6 ἐλάσωμεν] λαλήσωμεν V. 10/11 οὐδαμοῦ V || Ἡσαίου λς', 10. να', 11. 14/15 ἀνατελεῖ V. 17 κῶδ. λογίζεται, μετέρχεται. 32 ἀποταγῆς V. 33 ἡμῶν V.

Ἔσται δὲ πῶς τὸ ἐπιτυχεῖν ὑμᾶς; ἐάν περ' τὸ μακάριον ὑμῶν ἔργον τελειώσητε, μὴ ἀπορρήγέντες, μὴδὲ θραυσθέντες, μὴδὲ σκορπισθέντες, μὴδὲ ἐν τῷ βαράθρῳ τῆς ἁμαρτίας κατακλυσθέντες. διὰ τοῦτο χαίrete κατά μὲν πρῶτον λόγον ἅπαντες, χαίrete δὲ μᾶλλον οἱ πλεῖον κοπιῶντες· χαίrete οἱ μειζόνως ὠφελοῦντες, χαίrete οἱ περισσοτέρως διαλάμποντες, χαίrete οἱ οἰκονομοῦντες, χαίrete οἱ ἐπιστημοναρχοῦντες, οἱ πρῶτιστοι ἐν ταῖς καμάτοις καὶ ἐξωεργοῦντες, καὶ μάλιστα οἱ ἀροτριῶντες καὶ διασκάπτοντες, ἔτι οἱ ἐν ταῖς διακονίαις ταλαιπωρούμενοι. χαῖρέ μοι ὁ πρωτοβεστιάριος, ὁ κελλαρίτης, ὁ ὑποδηματοῦράφος, ὁ σκυτεὺς· χαῖρέ μοι ὁ ἐστιάτωρ, ὁ ὄψοποιός, ὁ μεμβρανοποιός, ὁ ἀριστοποιός, ὁ κηπουρός, ὁ χαλκοτύπος· χαῖρέ μοι ὁ νοσοκόμος μετὰ τῶν συνουπουργούντων, ὁ πρωθαλιεὺς σὺν ταῖς ἀλιεῦσιν, οἱ θυρωροί, οἱ φροντισταί, οἱ ζωγράφοι, καὶ ἵνα τὸ πρῶτον ἔσχατον εἴπω, χαίrete μοι οἱ ἱεουργοῦντες, οἱ διακονοῦντες, οἱ καλλιγραφοῦντες, εἴπερ γράφετε ἐν ὑπακοῇ καὶ ταπεινώσει, οἱ ψάλλοντες καὶ στιχολογοῦντες καὶ μάλιστα γὰρ ὁ κανοναρχῶν, εἴπερ συνιεῖτε ἅ ψάλλετε καὶ εἰς ὧτα θεοῦ ἤχητε. σὺν τούτοις ἔτι χαίrete μοι οἱ ὑπουργοῦντες καὶ διακονοῦντες, οἱ ἀμφιάζοντες καὶ ἀφυπνίζοντες καὶ ἐπιτηροῦντες. χαίrete μοι οἱ χαρτουλαρεῶνες καὶ οἱ νοταρεῶνες καὶ καταγραφόμενοι, οἱ χρυσοφύλακες καὶ σκευοφύλακες, οἱ κανισκάρτοι καὶ κανδηλάρτοι, ὁ κοσμήτωρ, ὁ ὀπωροφύλαξ, ὁ ὀριάριος, ὁ οἰνοχόος, ὁ πρωτοκαλλιγράφος, ὁ βιβλιοφύλαξ, ὁ ταξιάρχης. πᾶς οὖν εἴ τις ἄλλος μικρὸς καὶ μέγας, πάντες χαίrete, πάντες εὐφραίνεσθε, πάντες ἐπείγεσθε, πάντες καθαίρεσθε, πάντες ὑψοῦσθε. ὡς ξένον θέαμα ὁ ἐν μέσῳ πάσης τῆς ἀδελφότητος μαρτυρούμενος ἐνάρετος! ὡς ἡδὺ ὄραμα ὁ ἐπὶ τοιοῦτου πλήθους κεχαριτωμένος τὸ πρόσωπον ἐν εὐλαβείᾳ καὶ ταπεινώσει καὶ ὑπακοῇ! ὡς εὐκατῶν παράδειγμα ὁ εἰς πάν-

5 κῶδ. κατακλυσθέντας. 9 χαίrete οἱ οἰκονομοῦντες - - πάντες χαίrete] ἑλλείπει ταῦτα τῷ V. 19 κῶδ. πρωταλιεὺς. 24 κῶδ. μάλιστα. 40 τοσούτου V.

τας τρέχων καὶ διαθέων καὶ φωτίζων τῷ λόγῳ καὶ ἀλείφων τῷ φθόγγῳ, ὅτι τῶν τοιοῦτων ἐστὶν ἡ μείζων μᾶλλον στάσις ἐν καιρῷ ἀνταποδόσεως! "ἕκαστος" οὖν λοιπὸν "τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται, κατὰ τὸν ἴδιον 5 κόπον", ὡσπερ ὁ ἀπόστολος διδάσκει· ὥστε καλὸν τὸ μοχθεῖν καὶ δι' ὀλίγων ἀγώνων κληρονομήσαι "ἃ ἠτοίμασεν ὁ θεὸς πᾶσι ταῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν", ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ 10 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΖ'.

"Ὅτι δεῖ ἐμμένειν ἡμᾶς ἐν τῇ ὁμολογίᾳ καὶ τῇ κλήσει, ἣ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ θεός, καὶ μὴ διὰ χλιαρότητα ἀπολέσαι τὰ πολύ- 15 ευκτα ἡμῶν κατορθώματα.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, πλατόναι τὸν θεὸν τὴν διάνοιάν μου ἐν νοήμασιν δι' εὐχῆς παρακαλῶ ἔχετε, ὅπως δυναθῶ ὑμῖν ἐπαρκεῖν πρὸς ταύτην τὴν οἰκτρὰν 20 καὶ μικρὰν κατήχησιν, πρὸς τὰς καθ' ἑκάστην συμπιπτούσας καὶ παρισταμένας ὑποθέσεις, αἵτινες χρῆζουσιν οὐχὶ τῆς τυχούσης μὲν παρακλήσεως, ἀλλ' οὐδὲ τῆς ὀλιγοστίης παραιnéσεως· ἐπιγίνονται γὰρ ἀεὶ ὡς 25 νιφάδες αἱ ὀλιγωρίαι, αἱ ἀκηδῖαι, αἱ ἰδιοῦρυθμίαι, αἱ ἀτονίαι, καὶ τινῶν μὲν αἱ παρακοαί, ἄλλων αἱ ὑψηλοφροσύναι, ἐνίων δὲ αἱ ἀποδράσεις, πρὸς τούτοις αἱ ἀντιλογίαι, αἱ ἀκαταστασίαι, οἱ γογγυσμοί, οἱ ψιθυρισμοί. καὶ ποῦ μοι καιρὸς καταλέγειν κατ' ἔπος πάντα, ἐν οἷς ὡς ἐπὶ κλύδωνός τινος χειμερίου συνεχόμενος πολὺν τὸν θόρυβον ἐν τῇ ταπεινῇ μου ψυχῇ ἔχω ἐγγινόμενον, τὸ ποῦ καὶ πῶς καὶ ἠλίκως, συνεργίᾳ τῶν εὐ- 35 χῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, δυναθῆναι ἀκριμάτιστον καὶ ἀκαταπόντιστον τὴν ἐμπιστευθεῖσάν μοι κυβέρνησιν τῶν τιμῶν ὑμῶν ψυχῶν ποιήσασθαι; οἶδα δὲ καὶ σύμφημι, ὅτι καὶ αὐτοὶ συνέλκεσθε καὶ συνδια- 40 τείνεσθέ μοι ἐν ταύτῃ τῇ κυβερνήσει, ἀλλ'

4 κῶδ. ἀνταποδόσεως. 4/6 Κορινθ. 1, γ', 8. 8/9 Κορινθ. 1, β', 9. 14 Κορινθ. 1, ζ', 20. 26 κῶδ. ἰδιορυθμίαι.

οὐχ οἱ πλείονες. ἦ γὰρ ἂν εὐκοπώτερον καὶ
κουφότερόν μοι ἦν τὸ πόνημα.

Διὰ τοῦτο δέομαι, τοὺς μὲν συναγωνιῶν-
τάς μοι ἔτι μᾶλλον συναίρεσθαι μοι τὸν κό-
5 πον, ὡς ὀφείλοντας τοὺς ἀξίους παρὰ θεῶ
κομίσασθαι μισθοὺς, τοὺς δὲ ἄλλους τὸ παύ-
σασθαι τῆς δυσπραγίας, ἀναλαβομένους φό-
βον θεοῦ καὶ τὸ τοῦ φοβεροῦ καὶ φρικτοῦ
ἐκείνου κριτηρίου παράστημα, ἐν ᾧ ἀπολή-
10 φεται ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. διατί
γάρ, τέχνα, ἐνταῦθα ἐληλύθαμεν, ἐξεληθόντες
τοῦ κόσμου καὶ ἀποχωρισθέντες τῶν κατὰ
σάρκα γονέων καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, πό-
λεων τε καὶ πατρίδων, οἴκων τε καὶ χω-
15 ρίων; οὐχ ἵνα σώσωμεν τὰς ἑαυτῶν ψυχάς;
οὐχ ἵνα συγχωρηθῶμεν τὰ ἐν βίῳ ἡμαρτη-
μένα; οὐχ ἵνα εὐαρεστήσωμεν κυρίῳ; οὐχ
ἵνα κτησώμεθα τὰ αἰώνια ἀγαθὰ; οὐχ ἵνα
ζήσωμεν ἀγγελικῶς, ζηλοῦντες τοὺς ἀσωμά-
20 τούς νόας, μᾶλλον δὲ τοὺς ἀγίους καὶ τρισ-
μακαρίους πατέρας ἡμῶν; καὶ πῶς τὰ ἐναν-
τία πράττομεν, ἀντὶ τοῦ κλαίειν γελῶντες
καὶ ἀντὶ τοῦ κατανούσσεσθαι στρηγιῶντες,
ἀντὶ τοῦ εὐλαβεῖσθαι ἀγριούμενοι καὶ ἀντὶ
25 τοῦ προσεύχεσθαι καταρῶμενοι, ἀντὶ τοῦ
ἡρεμεῖν ῥεμβόμενοι καὶ ἀντὶ τοῦ ἡσυχάζειν
σκολιάζοντες, ἀντὶ τοῦ καθαιρέσθαι ῥυπού-
μενοι καὶ ἀντὶ τοῦ συστέλλεσθαι παρῤῥησια-
ζόμενοι, ἀντὶ τοῦ νηστεύειν ἀκρατευόμενοι
30 καὶ ἀντὶ τοῦ ψάλλειν διαδικαζόμενοι, ἀντὶ
τοῦ ὑπακούειν αὐθαδιαζόμενοι καὶ ἀντὶ τοῦ
ταπεινοῦσθαι ἐξυψούμενοι; οὕτως λήθη καὶ
ἀπροσεξία τῶν πρώτων συνταγῶν καὶ συν-
θηκῶν καὶ ὁμολογιῶν ὑποσύρειν ἡμᾶς εἰω-
35 θεν ὁ ἀντίπαλος.

Ἄλλὰ γνῶτε, τέχνα, καὶ ἐπίγνωτε καὶ
ἀνανήψατε καὶ συνέλθετε πάντες εἰς ὅπερ
καὶ συνέθεσθε, ἀποπλῦσαι τὰ ἡμαρτήματα,
ἀγιασθῆναι, φωτισθῆναι, τελειωθῆναι, θεο-
40 ποιηθῆναι, κληρονομησαί βασιλείαν οὐρανῶν.
ναί, παρακαλῶ καὶ δέομαι, μὴ εἰς κενὸν ὁ
κόπος ἡμῶν ὀφθῆι! πόσα καὶ πηλίκια τε-

1 ἦ] κῶδ. εἰ. 10 κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ]
Ῥωμ. β', 6. 22 κῶδ. πράττομεν. 38 κῶδ. ἀπο-
πλῆναι.

ταλαιπωρήκατε καὶ ταλαιπωρεῖτε! πόσα νε-
νηστεύκατε καὶ νηστεύετε! πόσα ἡγρυπνήσατε
καὶ ἡγρυπνεῖτε! πόσα ἐπετιμήθητε καὶ ἐπιτι-
μᾶσθε! πόσα βεβαστάκατε καὶ βαστάζετε!
5 πόσα διηνόκατε καὶ διανύετε! μὴ τοίνυν διὰ 5
χλιαρότητα καὶ ὠρινῆν ἡδονὴν τὰ πολύκτητα
καὶ πολυπόριστα καὶ πολύευκτα ὑμῶν κατορ-
θώματα ἀπολέσσητε, ἀλλὰ τοῖς προτέροις συγ-
κτήσασθε καὶ τὰ παρόντα, μεγαλεμπόρως τὸν
βίον τοῦτον διανύσαντες, καὶ ἄπιμεν πρὸς τὸν 10
παγγάληνον λιμένα τῆς ἀτελευτήτου ζωῆς.

Οἶδεν οὖν ὁ κύριος, ὅπως ἐφίεμαι τῆς
ἐκάστου ὑμῶν καθηκούσης ἀναπαύσεως, καὶ
τὴν ἑμαυτοῦ ταλαίπωρον ψυχὴν ὅπως συν-
διατίθημι πρὸς τὰ συνεισφερόμενα ὑμῖν, ἀλ- 15
γῶν ἐπὶ τοῖς ἀλγοῦσι καὶ ἀσθενῶν ἐπὶ τοῖς
ἀσθενοῦσιν, ὡς ἀσθενὴς λίαν κατὰ ψυχὴν,
ἀθυμῶν ἐπὶ τοῖς ἀθυμοῦσιν, ἀγωνιῶν ἐπὶ
τοῖς ἀγωνιῶσιν, περιστατούμενος ἐπὶ τοῖς
περιστατούμενοις, φλεγόμενος ἐπὶ τοῖς πει- 20
ραζομένοις. καὶ ἦνίκα οὕτως, τί μὴ παρα-
χωρεῖτέ μοι οἱ πάντες καὶ εὐθύνεσθε καλῶς
καὶ ἡρεμαίως, στοιχοῦντες τοῖς διατεταγμένοις,
ἀλλ' ἀντιφέρετε καὶ ἀντεπεξάγετε οἱ τινὲς
θελήματα ἰδικά, μᾶλλον δὲ πονηρά, ἐπι- 25
θυμήματα βλαβερὰ, βουλευματα ὑπερηφα-
νευτικά, οὐ στοιχοῦντες τῷ κανόνι τῆς ὑπο-
ταγῆς καὶ κοινοβιακῆς καταστάσεως, ἀλλ' ἐκ
φιλαυτίας καὶ ἰδιορρυθμίας νομιμώτερα μᾶλ-
λον ἐξευρίσκοντες καὶ ἀγιώτερα ἐκτιθέμενοι 30
καὶ ἐνθεέστερα δογματίζοντες, ἅτινά εἰσιν
ἀσεβήματα καὶ ἀνομήματα; οἱ μὲν γὰρ ἐξ
αὐθεντίας, μᾶλλον δὲ διαταγῆς τοῦ διαβόλου,
λάθρα καὶ ἀγνοία μου σίδηρα περιεβάλεσθε
καὶ ἀλλήλοις πρὸς ταῦτα παραχωρεῖτε καὶ 35
συνέρχεσθε τῷ συντεκταίνοντι ὑμῖν τὴν ἁμαρ-
τίαν διαβόλῳ· ἄλλοι ἐρημικὰς ζωὰς εὐφη-
μεῖτε καὶ τῷ ἐρημῶσαι ὑμᾶς θέλοντι Σα-
τανᾶ συνδιαλέγεσθε· ἕτεροι τὸδε καὶ τὸδε,
ἵνα μὴ ἐκφαίνω τὰ πράγματα, ταῦτο θελῶς 40

1 τεταλαιπωρήκατε καὶ ταλαιπωρεῖτε] κῶδ. τεταλαι-
πωρεῖτε· σλαβιστὶ ostracisticτες и ostracшенб есте.
6 κῶδ. χλιαρότητα. 8/9 κῶδ. συγκτήσατε. 11 κῶδ.
παγγάληνον. 23 κῶδ. τὰ διατεταγμένα. 29 κῶδ.
ἰδιορρυθμίας. 34 κῶδ. περιεβάλλεσθε. 36 κῶδ. συν-
τεκτένοντι.

ἐργάζεσθε, τὴν εὐλογίαν τοῦ ἀντιπάλου πάν-
 τῶς δεσχόμενοι. καὶ τί πάντα πράττειτε, μὴ
 ἐρῶντες τὰ οἰκεῖα καὶ ἀρμόζοντα καὶ θεά-
 ρεστά καὶ σωτήρια ὑμῖν; ποῦ τις τῶν ὁσίων
 5 τοιαῦτα εἰργάσατο; εἰ δὲ καὶ εἰργάσατο,
 ἀλλ' ὅμως σπανιὰκις ὑπὸ ὑπτασίας, ἢ θεο-
 σημείας, ἢ πατρικῆς παραχωρήσεως, παρορ-
 μηθεῖς. ὑμεῖς δὲ μήπω ἀποκλυσάμενοι, οἱ
 μὲν τυχὸν μὴδὲ αὐτὰ τὰ πρότερον ἀμαρτή-
 10 ματα, οἱ δὲ καὶ ἀποκλυσάμενοι, μήπω τὰ
 ἡθῆ ἡμερώσαντες; μὴδὲ γεοσάμενοι διακρι-
 τικῆς γλυκύτητος, τυφλώττοντες τῇ ἀβουλίᾳ
 καὶ ἰδιοθελείᾳ, οὕτως, ὡσάν σκόληκες, κατὰ
 κρημνοῦ φέρεσθε ὑπὸ τοῦ ὑποσώροντος ὑμᾶς
 15 ἀπάτη, τοῦ ὄψεως.

Μὴ οὕτως, μηδαμῶς, τέκνα μου, ἀλλὰ
 πιστεύετε τοῦτο τῶν σοφῶν εἶναι σοφώτερον
 καὶ τῶν ἁγίων ἁγιαστικώτερον, καὶ τῶν συμ-
 φερόντων συμπεριώτερον ὑμῖν, τὸ μένειν ἐν
 20 τῇ κλήσει, ἢ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ κύριος, ἐν τῷ
 κοινοβίῳ, ἐν τῷ πατρὶ, ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, ἐν
 τῇ θεοποιῶντι μάνδρα· ὁ γὰρ ἐξερχόμενος
 θηριάλωτος ἔσται πάντως. ἐν ταύτῃ ἀλι-
 ζόμενοι τελεῖτε καὶ ἐκτελεῖτε τὰ ἰδιώματα
 25 αὐτῆς, τὴν ὁμοφυλίαν καὶ ὁμογνωμίαν, τὴν
 συνάθλησιν, τὴν συμμαρτόρησιν, τὴν συγκα-
 πιασιν, τὴν συνύμνησιν. εἰ δὲ τίς τι καὶ
 προὔχειν θέλει τῶν ἄλλων ἐν κατορθώμασι,
 δυνατὸς ὢν—φιλον τοῦτο θεῷ καὶ ἡμῖν—ὄπο-
 30 βάλλετω ἑαυτὸν τῷ φρονήματι κατώτερον
 πάντων, μηδὲλως ἀντιλογεῖτω, μηδὲλως ἐβ-
 ρισκέσθω ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος, μηδα-
 μῶς καταφθαζέσθω γογγύζων. ἔστω βραδύς
 εἰς ὀργήν, ταχὺς εἰς ὑπακοήν, ταχύτερός
 35 εἰς τὸ λέγειν “συγχώρησον” ἐν καιρῷ ἐν-
 στατικῆς διαλέξεως, φαιδρὸς τῷ προσώπῳ
 διὰ τῆς ἐνδοθεν ἐπαδομένης φαιδρῆς καὶ
 προσευχῆς καὶ καταστάσεως; κάτω νενευκῶς
 τὸ ὄμμα, ἀναυρώσκων δὲ τὸν νοῦν εἰς θεόν.
 40 ἔστω ἐγκρατευόμενος παντάπασιν γέλωτος
 μέχρι μειδιάρματος, τὸ δέον ἀποπληρῶν. ἔστω
 ἐγκρατῆς καὶ μέχρι λόγου ἐνός σαπροῦ καὶ
 μὴ φέροντος οἰκοδομῆν. ἔστω ἀρκούμενος τῷ

σιτισμῷ τῆς κοινῆς τραπέζης καὶ μὴδὲ τότε
 ἐμπιπλώμενος· ἔστω ἀρκούμενος τῷ ὠρι-
 σμένῳ ὑπνώ καὶ ἐν τῷ κανόνι νηφαλέως
 καὶ ἐρηγορῶς παριστάμενος, ἀκρίβευόμενος
 5 μέχρι ἐνός στίχου μὴ ἀπολέσαι· ἔστω καθ'
 ἐκάστην ἡμέραν βάλλων ἀρχὴν καὶ μέχρις
 ἐσπέρας τὸ τῆς ζωῆς αὐτοῦ πέρας διοριζό-
 μενος, καὶ διὰ τοῦτο κἀνηφευόμενος καὶ στε-
 ναχιζόμενος καὶ ἐτοιμαζόμενος τὴν ἔξοδον τῆς
 ψυχῆς· ἔστω καθ' ἐκάστην ἡμέραν δακρυψύ-
 10 ροδῶν, εἰ δ' οὖν ἀλλ' ἐν καιρῷ τῆς μεταλή-
 ψεως ἢ τῇ ἐσπέρα τῆς καθευδήσεως ὥρα,
 παρειὰς αὐτοῦ βρέχων ἐν κλαυθρῷ τῷ ἀνα-
 λογιαμῷ τῶν παρεαθέντων ἐξ ἀτονίας πραγ-
 μάτων, ἢ καὶ τῇ ἀναλογίσει τῶν οὐρανίων 15
 θεαμάτων καὶ καθ' ἐκάστην ἡμέραν διοικου-
 μένων ὑπὸ θεοῦ κριμάτων, καὶ μᾶλλον ἐπὶ
 τῇ τοῦ θανάτου ἐπινοίᾳ, διαχωρίσει τε τοῦ
 σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, ἀπαγωγῆς τε τῶν
 ἀγγέλων, ἀπαντήσει τε τῶν δαίμόνων, ἀπο- 20
 λογίᾳ τε τῶν βεβιωμένων κατὰ τε νοῦν καὶ
 πράξιν καὶ λόγον. ποῦ καὶ πῶς ἄρα εὐρε-
 θήσεται ἡ ψυχὴ ἢ ταπεινῆ; καὶ εἰ ἄρα ἐν
 τῇ εὐλογημένῃ καὶ δεξιᾷ παραστάσει; καὶ εἰ
 25 ἄρα ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Ἀβραάμ; καὶ εἰ
 ἄρα ἐν τῷ θείῳ νομφῶνι; ἢ μήπως περ
 ἀπῆει μετὰ τῶν ἐρίφων, ἔνθα ἔστιν ἀκου-
 σαι τὸ “ἀπέλθετε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κἀτηραμένοι
 εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ
 30 διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ”;

Ἴδου πόσα προτερήματα καὶ ἀγωνίσματα
 ὑποδέδεικται ὑμῖν. καὶ ποῦ ἔστιν ἐν ἄλλῳ
 βίῳ θεοδρόμῳ τοσαῦτα ἐργάσασθαι καὶ πολυ-
 εἰδῆ τὴν ἀρετὴν παραστήσαι, ἢ ὡς ἐν τῷ
 ἱερῷ κοινοβίῳ, καθὼς ὁ μέγας νομοθέτης 35
 ἡμῶν Βασίλειος ὁ θεῖος διαγορεύει; ἐγὼ
 τοίνυν φανερῶ ἀφανῶς τινὰς ἐξ ὑμῶν, ἵνα
 ἐγκεντρισθῆτε οἱ τὰ μὴ καθήκοντα διαπράτ-
 τοντες πρὸς ὁμοζηλίαν, εἴπερ ἐθέλοιτε. εἰσι
 τοίνυν ἐν ὑμῖν οἱ ἐξ εἰλικρινοῦς πίστεως 40
 αὐτῶν καὶ ἀγάπης πρὸς θεόν τε καὶ τὸν
 καθηγούμενον τυχὸν μηδὲλως ἐθυπνιάζόμενοι,

7 κῶδ. παρορμηθῆς. 20 Κορινθ. 1, ζ', 20. 24
 κῶδ. ἰδιώματα. 29 ὦν] κῶδ. ἀν. 32 κῶδ. εὐρισκέτω.

3 κῶδ. νηφαλαίως. 11 εἰ δ' οὖν ἀλλ' = εἰ δε μὴ,
 ἀλλ' οὖν. 14 κῶδ. παρεθέντων. 25 Δουκ. ις', 22.
 26 νομφῶνι] Ματθ. θ', 15. Μάρκ. β', 19. Δουκ. ε', 34 ||
 περ] κῶδ. ὄπερ. 27 κῶδ. ἀπείη || μετὰ τῶν ἐρίφων]
 Ματθ. κε', 33. 28/30 Ματθ. κε', 41.

ὑπερ ἔχει καὶ ὁ θεῖος Βασιλείος. εἰσὶν ἄλλοι, οἱ τοῦ δακρύου ἐργάται καὶ μηδὲ μίαν ἡμέραν σχεδὸν ἀκλαυστὶ ἐξερχόμενοι. εἰσὶν ἕτεροι, οἱ μήποτε τὴν ἁγίαν μετάληψιν λαμβάνοντες, εἰ μὴ πρότερον χέωσι τὸ τῶν βλεφάρων ὕδωρ· εἰσὶ δ' ἄλλοι, οἱ τοσοῦτον προσέχοντες καὶ φιλαγνοῦντες, ὡς μηδὸς εἰς πρόσωπον βλάπτεσθαι, καὶ εἰσὶν ἄλλοι οἱ τὴν χρεῖαν τοῦ ὕπνου καθήμενοι ἐκτελοῦντες, 10 καὶ ἄλλοι πάλιν οἱ ἔξω τῆς τραπέζης μηδὸς πεποκότες ὕδωρ, ἢ φαγόντες βρωτόν, ἀνευ δοθείσης εὐλογίας. ἕτεροι δ' αὖ πάλιν, οἱ προευρισκόμενοι πάντοτε ἐν τῷ κανόνι, κατὰ τὸν θεῖον Σάββαν, καὶ ἄλλοι οἱ μήποτε ἐξάγγελσιν ποιούμενοι μοι περὶ ἐκδικήσεως ἢ ἐκζητήσεως ἱματίου, ἢ ὑποδήματος, ἢ ἄλλου τινός, ἀλλ' ἢ μόνον πρὸς ἐπιζητήσιν νηστείας, ἀγρυπνίας, ἄλλης παντοίας κακοπαθείας εἰς τὸ σφύζεσθαι.

20 Ἴδε οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ, ἴδε οἱ θέλοντες ἀγωνίζεσθαι τὰ ὑψηλότερα, ἴδε οἱ μετὰ τῆς οἰκείας σωτηρίας καὶ τὴν τῶν πλησίων ἀβλάβειαν περιποιούμενοι, μᾶλλον δὲ οὐκ ἀβλάβειαν, ἀλλ' ὠφέλειαν παντεπαίνετον μεθ' ὑπομνήσεως οἱ ποιῶντες πεποιήκασιν καὶ 25 ποιῶσιν· ἐν τούτοις καὶ τοὺς πεσόντας ἐγείρουσιν. τούτους οὖν οἱ βουλόμενοι μιμείσθωσαν· εἰ δὲ μὴ γε, ἀρκεῖσθωσαν ἐπὶ τοῖς καθολικοῖς κατορθώμασιν· ἀρκεσία γὰρ ἐστὶ σωτήριος, καὶ ἐν ταύτῃ μόνῃ τὸν στέφανον αὐτῶν ἀπολήφονται, καὶ οὕτως τὸ παρὸν μακρότερον καὶ διεξωδικώτερον ὑπέγραψα ὑμῖν τὴν κατήχησιν, ἵνα μὴ φρονῆτε παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν, καθὼς καὶ διατέτακται, 30 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΗ'.

40 Περὶ τοῦ περιφράξαι τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς διὰ τῶν ἀρετῶν, ὅτι πολλοὶ οἱ πολεμοῦντες ἡμᾶς ἀπὸ ὕψους.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἵνα ἀπὸ ὑποδείγματος ἀρξώμεθα τῆς κατηχήσεως,

20 κῶδ. εὐθὺς || εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ] Ψαλμ. ζ', 11. ι', 2. λα', 11. λς', 14. ξγ', 11. οβ', 1. ηγ', 15. ης', 11. ρκδ', 4. 33/34 κῶδ. φρονεῖτε || Ρωμ. ιβ', 3.

πολέμου ἡνίκα συμβολὴ φθάσει γίνεσθαι, πρότερον καθίσαντες οἱ στρατηγοῦντες, ἐπισυναγαγόντες τὸν λαὸν καὶ λόγοις παρακλητικοῖς ἐπαλείψαντες καὶ πρὸς τοὺς ἀγῶνας συναγείραντές τε καὶ ἀνδρειώσαντες, οὕτως 5 ἀπίασιν πρὸς τὸν πόλεμον. καὶ κυβερνήται νηῶν πρότερον μετὰ τῶν ναυτῶν συγκαθεσθέντες καὶ συνδιασκεψάμενοι τὰ τῆς ποντοπορείας, οὕτως κελεύουσι τε τὰ ἰστία καὶ ἐξορμῶσι, θεὸν ἐπικαλεσάμενοι ἀρωγόν. ἐῷ 10 λέγειν ὀδίτας, ἐμπόρους τε καὶ γεωργούς καὶ πᾶσαν ἄλλην μέθοδον τῆς συμβουλευτικῆς καὶ συγκαθεστικῆς καὶ ὁμονοητικῆς, ἐπιδομένην πάντως εὐκαιρολογίας.

Ἐπεὶ τοίνυν καὶ ὑμεῖς ὁ τοῦ Χριστοῦ 15 στρατός, τὸ ἐκ τοῦ παντὸς κόσμου ἐκλελεγμένον κυρίῳ συνάθροισμα, τὸ ἀφιερωμένον θεῷ ἀνάθημα, "πάλιν ἔχομεν", κατὰ τὸν ἀπόστολον, "οὐ πρὸς ἐναίμους καὶ ἐνσάρκους ἐχθρούς, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς 20 ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας", ἔργον ἡμῖν ἐστὶν ἀναγκαῖον ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ συναθροίζεσθαι καὶ συγκαθεζεσθαι καὶ συνδιασκεπτεσθαι οὐχ 25 ἅπασι, οὐ δίς, οὐ τρίς τοῦ ἐνιαυτοῦ (ἢ γὰρ ἂν καὶ τρισσάκις πολεμοῦντες καὶ πολεμούμενοι, οἴκοι ἀνακάμψαντες, ἡρεμίαν ἡγομεν ἀμφοτέροι, οἷ τε πολεμοῦντες καὶ οἱ πολεμούμενοι), ἀλλ' ἀδιαλείπτως καὶ ὡσαύτως, ὅτι καὶ ἀέν- 30 νος ὁ παρὰ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν πόλεμος, ὡς ἴστε καὶ ἴσμεν οἱ πειραζόμενοι. οὐκοῦν τί ξένον ποιῶμεν καὶ παράλογον, μᾶλλον δὲ εὐλογώτατα καὶ δικαιοτάτα καὶ χρησιμώτατα, εἰς ταῦτ' ἀδελφοί μου ἐβδομάδα συνερχόμενοι τρίς, 35 ἀλλ' οὖν καὶ καθ' ἑσπέραν συναγόμενοι καὶ οἶονεὶ συμβουλευόμενοι καὶ συγχροτούμενοι καὶ συνασπιζόμενοι διὰ τοῦ λόγου τῆς κατηχήσεως;

Βλέπετε τοιγαροῦν, στρατιῶται Χριστοῦ, 40 πῶς ἐστε περιπεφραγμένοι τὰς ψυχὰς ὑμῶν, εἰ ἔχετε θώρακα εὐπιστίας, εἰ ὑπάρχει ὑμῖν ἀσπίς ταπεινοφροσύνης, εἰ πάρεστιν ὑπακοῆς

9 κῶδ. ποντοπορίας. 18 κῶδ. πάλιν. 18/28 Ἐφεσ. ε', 12. 28 κῶδ. ἡγομεν. 30/31 κῶδ. ἀενάως. 34 κῶδ. χρησιμώτατα.

δόρου, εἰ σκέπει ὑμᾶς περικεφαλαία ἐλπίδος σωτηρίου, εἰ ἐπὶ χεῖρας ὑμῶν ἡ μάχαιρα τῆς εὐανδρείας, καὶ πρότερον, εἰ εὐήνιον ὑμῶν τὸ τίμιον σῶμα καὶ εὐδρομον, ὡς ἂν 5 πῶλος εὐτακτῶν, ἀλλὰ μὴ δυσκαθεκτῶν καὶ ἀναχαιτίζων, βάλλοι κάτω τὸν ἐπιβάτην νοῦν, κατὰ πρόσωπον τῶν πολεμίων. ναὶ τοῖνον ἔχετε—ἀνθ' ὑμῶν ἀνταποκρίνομαι—, ἀλλὰ καὶ σχοίητε ἔτι καὶ ἔτι, τεχνία μου, ὅτι πολ- 10 λοὶ οἱ πολεμοῦντες ὑμᾶς ἀπὸ ὕψους, ὅτι πε- πυρωμένα ἄγαν τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ, ὅτι ἡμερονύκτιον οὐδὲ τὴν ἀκαριαίαν ὥραν παρα- χωρεῖ· οὔτε γὰρ ἐσθίει, οὔτε πίνει, οὔτε καθεύδει, ὡς αὐτός που ὁ ἀποστάτης τῷ 15 ἀγίῳ πατρὶ εἶρηκεν, ἀλλ' ἐν τούτῳ ἡ ἄζωος ζωὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ὀλέθριος κίνησις, τοῦ καταβαλεῖν πτωχὸν καὶ πένητα, τοῦ σφά- ξαι τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. ἀλλ' ἡ ῥομφαία αὐτοῦ εἰσέλθοι εἰς καρδίαν αὐτοῦ, καὶ τὰ 20 τόξα αὐτοῦ συντριβεῖη. πῶς δέ; ἐὰν τὰ ψαλ- λόμενα ἐνωτιζώμεθα, ἐὰν ἐν τοῖς προειρη- μένοις ὄπλοις ἀποτρεπώμεθα αὐτόν. τοῦτον, ὡς αὐτὸς ὁ ἀλάστωρ ἔφη, συντριβεῖ ἡ τα- πεινοφροσύνη τοῦτον ἀναιρεῖ ἡ ὑπακοή· τοῦ- 25 τον φυγαδεύει ἡ εὐχή· τοῦτον λιμοκτονεῖ ἡ νηστεία· τοῦτον κατεάγει ἡ φιλαδελφία καὶ πᾶσα ἡ λοιπὴ τῶν θείων ἀρετῶν ἐργασία.

Παρακαλῶ ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ταῖς ἀμαρ- τίας ἀξίως τῆς κλήσεως, ἣ ἐκλήθημεν, 30 περιπατήσωμεν, ἵνα μὴ λάβῃ καθ' ἡμῶν χώραν ὁ τύραννος. ἔχεσθε τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν, τὸν πόνον ὑποφέροντες, τὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν, εἴτε δι' ἀροτριά- σεως, εἴτε διὰ σκάψεως, εἴτε δι' ἀμφιάσεως, 35 εἴτε διὰ καλλιγραφίσεως, εἴτε διὰ τεκτονεύ- σεως, εἴτε διὰ ἀρτοποιήσεως, εἴτε δι' ἄλλης τῆς οἴασοῦν προκειμένης τέχνης καὶ διακο- νίας, καὶ πρὸς ταῦτα πολὺς ὁ μισθὸς ὑμῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τεταμίευται. ἰδοὺ ὡς δρο- 40 μεὺς ὁ βίος ἡμῶν διεξέρχεται, ὡς πτήσις ὀρνέων παρερχόμενος. οὔτε τὰ χρηστὰ διαρ- κῆ, οὔτε τὰ λυπηρὰ ἐπίμονα. τὴν καλὴν

1/2 περικεφ. ἐλ. σωτηρίου] Ἐφεσ. ς', 17. 11 πε-
 πυρ. τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ] Ἐφεσ. ς', 16. 18 κῶδ.
 εὐθύς. 28 κῶδ. συντρίβη. 33 κῶδ. ἀρωτριάσεως.

πραγματεῖαν πραγματευσόμεθα, ἀδελφοί. ἐν 5 μιᾷ καιροῦ ῥοπή ὅλους αἰῶνας κληρονομή- σωμεν. ῥοπή γάρ ἐστιν ἀληθῶς ὁ πᾶς ἡμῶν τῆς ζωῆς βίος πρὸς τὸν μέλλοντα ἄπειρον αἰῶνα, καὶ μακάριοι οἱ εὖ φρονοῦντες, καὶ 5 τρισμακάριοι οἱ κόσμον μισήσαντες, καὶ ὀλο- μακάριστοι οἱ γονεῖς καὶ συγγενεῖς καὶ φί- λους καὶ ἀδελφούς καὶ πάντα τὰ ἐν κόσμῳ διὰ κύριον καταλείψαντες. πῶς οὐ μὴ δοξα- σθήσεσθε ταῦτα πεπονηκότες; αὐτός ἐστιν 10 ὁ λέγων “ἀλλ' ἢ τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω, καὶ ὁ ἐξουθενῶν με ἀτιμασθήσεται”. δοξά- ζετε οὖν τὸν θεὸν ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν, ὡς ἀληθῶς καὶ μέλη Χριστοῦ ἐστε ἡγιασμένα, καὶ θυσιάζετε ἑαυτοὺς καὶ ὀλοκαρποῦτε διὰ 15 τῆς ὑποταγῆς ἀεννάως.

Μὴ οὖν τις ἐγχοπτέσθω τοῦ καλλίστου δρόμου, μὴ οὖν τις ἀκηδιάτω, μὴδ' αὖ ῥα- θυμείτω, μὴδὲ γε καθευδέτω, μὴδὲ ῥεγχέτω. 20 πάντες σύνδρομοι, πάντες σύζευκτοι τῇ ἀγά- πῃ, πάντες ὁμοθεεῖς, πάντες ὁμοκάρδιοι, θεόδρομοι, εὐκίνητοι, ἀεικίνητοι τῇ εὐσεβείᾳ, εὐχόμενοι καὶ ὑπὲρ τῆς ἡμῶν ἀναξίτητος, ἵνα σὺν ὑμῖν εὐροιμέν πως ποτὲ σφύζεσθαι, εὐχαῖς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, 25 διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἀγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΘ'.

30

Περὶ εὐχαριστίας καὶ ὑπομονῆς.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, λύ- χνον καιόμενον ἔχοντες ἐν ἡμῖν τὸ φίλτρον τοῦ κυρίου καὶ τὸν πόθον τῶν αἰωνίων ἀγα- θῶν, ὀφείλομεν ἐκάστοτε ἐπιβάλλειν τὸ τῆς 35 χρήσεως ἔλαιον, ἵνα μήπως ἀποσβεσθεῖς ἐπισκοτάσῃ καὶ ὡς ἐν νυκτὶ ὧδε κάκεῖσε πλα- νώμενοι τοῖς πάθεσι κινδυνεύσωμεν. τί οὖν τὸ ἔλαιον καὶ ἡ ὑπόμνησις, ἡ ἀνάμνησις, ἡ ἀναλόγησις, ἡ ἀναγνώρισις τῶν προγεγενημέ- 40 νων, τῶν ἤδη παρισταμένων καὶ μελλόντων; ἀναμνησθῶμεν τοιγαροῦν ἡμέρας ἐκείνας τῆς

νεότητος ἡμῶν, ἐν αἷς ἤμεν ὡς ἐν σκότει
 τῆ ἀγνοίᾳ παρεσόμενοι, ἢ ὡς ἐν θαλάσῃ
 τοῖς πράγμασι κομαινόμενοι, ἢ ὡς ἐν πελά-
 γει τὰς ἠδοναίς βουλιζόμενοι, καὶ ὅθεν ἡμᾶς
 5 ὁ ἀγαθὸς θεὸς ἀνεκαλέσατο καὶ ὀπόθεν ἀνερ-
 ρύσατο καὶ ἐκ ποίων καὶ ἡλικίων παθῶν
 ἐξέσπασεν καὶ χεῖρα ὀρέξας ἀνέστησεν, καὶ
 τρέψον εἰλικρινῆ ὑπέδειξεν, καὶ δραμεῖν ἡμᾶς
 πρὸς τὸ φωτεινὸν καὶ ἄγιον σχῆμα τοῦτο
 10 παρωρμήσατο, πόσων καὶ πηλίκων ἄλλων,
 συγγενῶν, ἰδίων, ἐταίρων, συνήθων, φίλων,
 γνωρίμων, ἐναπομεινάντων καὶ μόνων ἡμῶν
 ὡς ἐξ αἰγυπτιακῆς δουλείας ἐξεληλυθότων καὶ
 εἰς τὸ ὑψηλὸν τοῦτο τῆς πολιτείας ὄρος ἀνα-
 15 βεβηκότων, καὶ ἐντεῦθεν ἀποσκοπούντων καὶ
 θεωρούντων ὡς ἐν βαθυτάτῳ τινὶ τόπῳ, πῶς
 βάλλουσί τε καὶ βάλλονται ὑπ' ἀλλήλων ἀν-
 θρώποι μοχθοῦντες εἰκῆ καὶ μάτην καὶ ἐν
 τοῖς ἀπολλυμένοις καὶ ἀστάτοις καὶ βέουσι
 20 μέγαν τινα καὶ ἀνένδοτον ἰδρῶτα ἐπιδεικνύ-
 μενοι, καὶ εἶθε μέχρι τούτου, ἀλλὰ μὴ εἰς
 ἀνταπόδοσιν αἰωνίας κολάσεως!

Ἐπεὶ οὖν τῆς τοιαύτης μόνης ἀπολυτρώ-
 σεως πόσῃ καὶ ἡλικίῃ ὀφειλομεν τῷ θεῷ
 25 χάριν εἰδέναι καὶ ἀνταποδιδόναι αὐτῷ ἀντα-
 πόδοσιν, ὑπὲρ ὧν ἡμῖν ἀνταπέδωκεν; ἢ δὲ
 ἀνταπόδοσις αὕτη, ἢ ἀποταγὴ ἡμῶν καὶ ἐκ
 κόσμου ἀποφυγὴ καὶ ἐκ γονέων ἀπαλλαγὴ
 καὶ ἐξ ἰδίων ἀπαγωγὴ, καὶ ἢ ἐν ὑποταγῇ
 30 μακαρία ζωὴ. λοιπὸν οὖν ἐγνωκότες τὴν τοῦ
 θεοῦ δωρεὰν εὐχαριστήρια προσάγωμεν καὶ
 ὡς εορτάζοντες διαβιβαζόμεθα τὰς ἡμέρας
 τῆς παροικίας ἡμῶν, ὑπὲρ τὸν Ἰσραὴλ μάλ-
 λον ἄδοντες καὶ ψάλλοντες, "ἄσωμεν τῷ κυ-
 35 ρίῳ· ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται Ἰσραὴλ καὶ ἀνα-
 βάτην ἔρριψεν εἰς ἀπωλείας θάλασσαν". ἐπεὶ
 δὲ οὕτως λελυτρώμεθα, χρεῖα ἄρτι καλῶς
 ἡμᾶς τὴν ἔρημον τοῦ βίου διαβιβάσασθαι,
 πευθηνίου τε εἶναι καὶ φιληκόους, ὑπομονή-
 40 τικοὺς τε καὶ μάκροθύμους, φιλάγνους τε καὶ
 φιλέντόλους, ἀλλὰ μὴ κατὰ τὸν παλαιὸν λαὸν
 γογγυστάς τε καὶ ἀνηκόους, φιλοσάρκους τε

31 κῶδ. προσάγωμεν. 32 κῶδ. εορτάζοντες.
 34/36 Ἐξοδ. ιε', 1. 36 κῶδ. ἀπολείας. 41/42 Ἐ-
 ξοδ. ιε', 24. ις', 3.

καὶ φιληδότους, αὐθαδέεις τε καὶ ἀντιλογῶς
 καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ νομοθέτου ἀνάρτας, μι-
 μνησκομένους ὅτινει κρεῶν καὶ λεβήτων,
 κρομμύων τε καὶ σκορόδων αἰγυπτιακῶν,
 ἀτινά εἰσι τὰ δυνάμει θεοῦ ἀποτάγέντα καὶ 5
 ἀπαρνῆθέντα ἡμῖν.

Μὴ οὖν οὕτως, μηδαμῶς, παρακαλῶ, ἀλλ'
 ὡς λαὸς τοῦ θεοῦ ἅγιος ἐσώμεθα ἀπαραπί-
 κραντος, εὐήκοος, εὐμετάφορος ὕπου καὶ
 ἠνίκα καὶ ὅτε καὶ ὅθεν βούλεται, διὰ τῶν 10
 συμβαινουσῶν καὶ ἀποδεικνυμένων ἐντολῶν
 αὐτοῦ ἄγόμενοι καὶ περιπορευόμενοι καὶ φέ-
 ροντες τὰ τῆς ὁδοῦ λυτήρα, κἂν λεῖψις βρώ-
 ματος, κἂν σπάνις πόματος, κἂν ἄλλο τι τῶν
 εἰωθότων. καὶ ἐὰν οὕτως πεποιθότες ᾖμεν, 15
 ἄγγελος θεοῦ ἡμῶν προπορεύεται καὶ κύριος
 ὑπὲρ ἡμῶν πολέμησει τὰ πάθη, ὡς ἀλλό-
 φυλὰ ἔθνη, καὶ εἰσελευσόμεθα οὐκ εἰς γῆν
 Ἀμορραίων καὶ Χαναναίων καὶ Φερεζαίων
 καὶ Εὐδαίων, ἀλλ' εἰς τὴν γῆν ἐκείνην τῶν 20
 πράξων καὶ δικαίων, "εἰς γῆν βέουσαν μέλι
 καὶ γάλα" ἅγιον καὶ ἀθάνατον καὶ ἀκόρεστον,
 καὶ κατακληρονομήσομεν πάντα τὰ ἐν ἐπαγ-
 γελίαις ἀγαθῶν, συμβασιλεύοντες τῷ δεσπότῃ
 Χριστῷ. βλέπετε οὖν, ἀδελφοί, τὰ προκείμενα 25
 ἡμῖν ἀνταποδοτήρια, σὺνέτε τὰ ἐτοιμάζόμενά
 ἡμῖν ἀπολαυστήρια καὶ μὴν καὶ τὰ ἀντικεί-
 μενά τοῖς ἀτημέλως βιοῦσι κολαστήρια καὶ
 τρέφρητρα, καὶ τί πέπονθεν ὁ δυσηκόος
 ἐκεῖνος λαὸς ἐγνωσμένοι καὶ εἰς 3 ἢ οἱ 30
 εὐήκοοι ἀντεπεισερχόνται. καὶ δράμωμὲν καὶ
 διώξωμεν ἐν πολλῇ χάρᾳ, ἐν πολλῇ προθυ-
 μίᾳ, ἐν ἀκαταγώνιστῳ ὑπομονῇ ἐπικρατῶν-
 τες τὰς διακονίας ἡμῶν ἱερῶς, ὡς οἱ υἱοὶ
 τοῦ Κἀὰθ καὶ τοῦ Μεραρῆ τὰ ἅγια σκευὴ 35
 ἐκεῖνα, καὶ αἴρωμεν τὴν σκηνὴν τῆς διαθή-
 κης κυρίου, τὸν εὐαγγελικὸν αὐτοῦ νόμον
 ἀνολιγώρως.

Μηδεὶς οὖν ἀνήκοός, μηδεὶς γογγυστής,
 μηδεὶς ψιθυριστής, μηδεὶς κατάλαλος, μηδεὶς 40
 παρῆρησιαστής, μηδεὶς ψευδολόγος, μηδεὶς γε-
 λωτοποιός, μηδεὶς ζηλοπάθης, μηδεὶς φθονο-

3/4 Ἀριθ. ια' 5. 14 κῶδ. πώματος. 19 Ἐξοδ.
 λγ', 2. 20 γῆν πραέων] Ψαλμ. λς', 11. 21/22 Ἐξοδ.
 λγ', 3. 34 κῶδ. ὁμῶν. 35 Ἀριθμ. δ', 1 καί.

ποιός, μηδείς ἀεργός, μηδείς συκοφάντης, μηδείς ἐν μηδενὶ μωμούμενος τὴν ἁγίαν πολιτείαν, ἀλλὰ πάντες παυσθῆναι πάντα τὰ ἀρεστὰ τοῦ θεοῦ πράττοντες, ἵνα ἐν τούτοις 5 ἐπιτελέσαντες τὸν καλὸν ἀγῶνα τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον ἀναδησώμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 10 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Κ'.

Περὶ τοῦ συμπιέζειν ἑαυτοὺς ἐν τῷ πνευματικῷ ἀγῶνι καὶ τοῦ μὴ ἐγκαλλωπίζεσθαι.

15 Πατέρες μου, καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὡσάν νεοττοὶ ἐπὶ καλιᾶς ὑπάρχοντες τὴν μητρικὴν τροφήν πάντοτε ἀπεκδέχονται μεταλήψεσθαι, αὕτως ὑμεῖς τῆς ἐμῆς ταπεινώσεως τοῦ ἀμαθούς λόγου, καθέξεσθε καὶ νῦν ἐπακρωόμενοι. 20 ἀλλ' ὡσπερ ἐκείνη δῶψή καί μοι κύριος, ᾧ δεκάκις περιεθροῦντι καὶ περιθρόντι εἰς τοὺς πνευματικοὺς τῶν πατέρων λειμῶνας, ἐρανίζεσθαι καὶ οἶον ἀνθολογεῖν καὶ συναΐσαι ὑμῖν τὰ δέοντα καὶ αὐτάρκη, ἵνα τρέ- 25 φησθε καὶ αὔξητε, ἵνα ζητήτε καὶ κινήσθε τῷ πνεύματι, μέχρις ἂν ἐκπετάσῃτε τινὰς ὑμῶν, θεοῦ θέλησις, δι' ἀρετῆς τελείας, εἰς τὸ ἄλλων καθηγεῖσθαι καὶ ἀλλήλους τροφεύεσθαι. εἴη δὲ διὰ μεταβάσεως θανάτου πάν- 30 τας ἡμᾶς ἐκπετάσαι εἰς τὰ οὐράνια καὶ ὑπερουράνια, ἐκεῖσε "ἐνθα ἀπέδρα ὀδὸν καὶ λύπη καὶ στεναγμός". οὕτω γὰρ ἐλπίζω ὁ ἀνάξιός καὶ οὕτω πιστεύω ἀραρότως καὶ ἀνευδοκίᾳστως, ὅτι ἐκεῖ ἀπελεύσεσθε, ἐκεῖ εὐρε- 35 θήσεσθε, ἐνθα "πάντων ἐστὶν εὐφραινομένων ἡ κατοικία", ἐνθα χορὸς ἀγαλλιωμένων καὶ ἥχος ἑορταζόντων, ἀπολαύοντες τὰ ἐπηγγελμένα πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τοῖς ἀπ' αἰῶνος Χριστοῦ εὐαρεστήσασαι, διὰ τὴν καλὴν ὑμῶν εὐ- 40 δομίαν, διὰ τὴν ἐπαινουμένην καὶ μακαρίαν ὑμῶν πολιτείαν, διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ κό-

5 καλὸν ἀγῶνα] Τιμοθ. 1, σ', 12, 2, δ', 7. 6 δια-
στέφανον] Τιμοθ. 2, δ', 8 || κωδ. ἀναδησώμεθα. 31 Ἡ-
σαίου λε', 10. 33/34 κωδ. ἀνευδοκίᾳστως. 35 Ψαλμ.
πς', 7. 37 ἥχος ἑορταζόντων] Ψαλμ. μα', 5.

σμου ἀποφυγῆν, διὰ τὴν ἀπὸ τῶν γονέων τῶν σαρκικῶν ἀπαλλαγῆν, διὰ τὴν ἐκ τῶν θελημάτων ἀποκοπήν, διὰ τὴν καθ' ἡμέραν ἀθλητικὴν ἔνστασιν καὶ ὑπομονὴν τῆς μαρτυρικῆς ὑποταγῆς ὑμῶν, ὅτι ἐν αὐτῇ ὡς 5 ἀληθῶς ὁμολογεῖτε τὸν κύριον καὶ ἀπαρνεῖσθε τὸν ἀρχιτράβαννον διάβολον, ἀποδοῦσεσθε πρὸς τὰ σκάμματα, καὶ τεμνόμενοι καὶ καταξέμενοι ταῖς ἐπιφοραῖς τῶν νοσητῶν καὶ αἰσθητῶς προσπιπτόντων ὑμῖν ἀπὸ τε σαρκι- 10 κῶν ἐπιθυμιῶν, ἀπὸ τε δαιμονικῶν ἐπιβουλῶν, ἀπὸ τε ἀδελφικῶν συγκρουμάτων, ὕβρεων, ἐσθ' ὅτε καὶ ὄνειδισμῶν οἰκονομικῶν, ἐπιστημοναρχικῶν, ἐγκρατείας τέ φημι καὶ ἀγρυπνίας, ψαλμωδίας καὶ φιλεργίας καὶ ἐκάστης ἄλλης ἐπι- 15 θεωρουμένης διακονίας, καθὼς πολυτρόπως συμπιέζόμενοι καὶ συκωτρεβλούμενοι καὶ συνθλιβόμενοι καὶ συντριβόμενοι, καὶ οὐδαμόθεν ἐν μηδενὶ ἔξαρνοι γίνεσθε τῶν ὁμολογιῶν καὶ ἐν κυρίῳ συνθηκῶν, οὐδὲ κάμπτετε γόνυ τῆ 20 Βάαλ, ἀλλ' εὐθαρσῶς καὶ ἀνδρείως διεξέρχεσθε τὴν ὁμολογίαν τῆς σωτηρίας ὑμῶν, κατασχόντες τοὺς ἐναντίους καὶ ἀνατρέποντες τοὺς ἀντιπαρατασσομένους ὑμῖν δαιμονικοὺς πολέμους. ἀγῶν οὖν ὑμῖν, ἐστὶν ἐν τούτῳ μέ- 25 γας, τέκνα μου, καὶ ἀγῶνων ὁ ἱερώτατος, καὶ ἐκεῖνα συμφυτέγεσθε μετὰ τοῦ ἀποστόλου λέγοντες · "τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ λιμός, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, 30 ἢ μάχαιρα; ὅτι ἕνεκα σοῦ θανατούμεθα ὄλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς", δαυϊτικῶς συνεπάδοντες. ἀλλὰ μακάριοί ἐστε καὶ τρισμακάριοι, εἴπερ τὸν τηλικαῦτον ἀγῶνα ὑμῶν ἕως τέλους ἀποπληρώσητε, ἄμφω 35 μον καὶ ἀνόθευτον τῷ θεῷ παριστάνοντες, ἐπειδὴ καθ' ἡμέραν ἢ ἀθλησις παρίσταται καὶ τοῖς μαρτυρικαῖς στεφάνοις καταστέφεσθε, καὶ τοῦτο μὲν ἐπὶ τοῖς προλαβοῦσι, τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ἤδη παροῦσι καὶ μέλλουσι. 40

Τὰ δὲ παρόντα οἶα; ἵνα κἀνταῦθα μαρτυρήσῃ ὑμᾶς ἀξίως, ὅτι ἀπὸ μιᾶς ὑπομνησεως ταπεινῆς ἡμῶν εἴχετε, καὶ συγγήλυτε.

10 κωδ. σαρκικῶν. 28/33 Ῥωμ. η', 35, 36. Ψαλμ. δ', 22.

καὶ ἀπεδέξασθε καὶ ἀπεκόψατε τὰ διὰ χαλ-
κοῦ εἰς χρῆσιν ὑμῖν ὑπάρχοντα, ταῦτα δὴ
λέγω τὰ γραφεῖα, τὰ καλαμάρια, τὰς δακτυ-
λήθρας, τὰ καλλιγραφικὰ διλάβια, τὰ ἐν ταῖς
5 μαχαίραις ψέλλια, τὰ ἐν τοῖς κλειδίοις κρι-
κέλλια, τὰ ἐν ταῖς μηλωταῖς, τὰ σακκοῤῥά-
φια, τὰ τῶν κανδηλῶν κρεμαστήρια, πλὴν
τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰ λοιπά, ὧν καὶ ἄνευ
δυνατὸν ἕκαστον καὶ ἐκάστην διακονίαν τὰ
10 κατὰ χρεῖαν ἀποπληροῦν· πρὸς τοῦτοις καὶ
τὰ ἐλεφάντινα καὶ ὀστεῖνα κομβία ἀπὸ τε
τῶν μανδύων καὶ τῶν λώρων, καὶ τὰς ἀπὸ
τῶν μαχαιρῶν κεφαλίδας, ἔτι καὶ τὰς ζώνας
τὰς μεταξοῤῥάφους καὶ πολυγραμμίστους, μεθ'
15 ὧν καὶ τὰς πινακίδας τὰς πυξιδίους καὶ
ἀναγλύφους. ἐν τοῦτοις γὰρ καὶ ἡμεῖς οἱ
ταπεινοὶ ὀφειλόντως ἐπεσκεψάμεθα καὶ ὁ-
μεῖς εὐηκόως ὑπεδέξασθε, καὶ εἰ καὶ τινες
ἐλυπήθητε, οὐ θαυμαστόν, ἀλλ' ὅτι θάπτον
20 ἀπεκόψατε καὶ ἀπεῤῥίψατε ἐπαινετὸν καὶ
κάν τούτῳ μαρτυρίου στέφανον ἐλάβετε.

Ἴνα τί δέ, τέκνα μου, ἐν τούτοις ἐνεκρα-
τούμεθα, ἐν οἷς οὐδὲν τὸ ὄφελος, οὐκ ὀλίγη
δὲ ἡ βλάβη καὶ ἡ ζημία τῆς ψυχῆς; εἰ γὰρ,
25 κατὰ τὸν θεῖον καὶ μακάριον Βασιλεῖον,
"πᾶν δὲ μὴ κατὰ χρεῖαν ἀλλὰ καλλωπισμοῦ
ἔνεκεν λαμβανόμενον περπερείας ἀπόδειξιν
ἔχει, ἡ δὲ περπερεία μέρος κακίας", καὶ ὡς
πάλιν αὐτὸς ἀλλαχοῦ, "ὅτι δεῖ τὸν ἀληθῆ
30 χριστιανὸν καθαρεῦειν παντὸς καλλωπισμοῦ",
πῶς ἡμεῖς τοῦ κρίματος ἐκφευξόμεθα, ταῦτα
καλλωπιστικῶς παραλαμβάνοντες; εἰ γὰρ καὶ
τις εἴποι, "οὐ καλλωπισμοῦ χάριν, ἀλλ' οὐ-
τως ἀπλότητι ἔχω, ὕπερ ἔχω", καὶ συνειδη-
35 σίς ἐστὶν ἡ κρινομένη λογίζεσθαι τὴν ὕλην
οὕτως ἢ οὕτως, λέληθεν ἑαυτὸν φρεναπα-
τῶν καὶ λόγους συνηγόρους τοῖς πάθεσιν
αὐτοῦ ἐξευρίσκων· ἄλλος γὰρ ἐστὶν ὁ ἐπὶ κο-
πρίας καὶ ἄλλος ὁ ἐπὶ θρόνου, κατὰ τὸ γε-
40 γραμμένον, καθήμενος, καὶ ἄλλως ὁ ὀφθαλ-
μὸς τέρπεται ἐπὶ τῇ τιμιωτέρῃ καὶ ἀτιμω-
τέρῃ ὕλῃ. εἰ δὲ καὶ φαίη τις ἐφθακέναι εἰς
μέτρον τελειότητος τὸν χρυσὸν ὡς μόλυβδον

3/4 κῶδ. δακτυλίδρας. 27/28 κῶδ. περπερείας, περ-
περία. 31 κῶδ. ἐκφευξόμεθα.

καθορᾶν, ἐν ᾧ περ ἐλέγχεται ὑπὸ τοῦ ἀγίου
ἐκεῖνου γέροντος ὁ ἐγκαυχησάμενος, ὅτι βία
λογισμοῦ τοῦτό τις κατορθοῖ—δέδεται γὰρ
μόνον τὰ πάθη, φησὶν—, πῶς ἄρα καὶ τὸ
5 σκανδαλίζειν ἐτέρους ἀποδράσει, οὐτινος τὸ
κρίμα βαρὺ καὶ ἀπαραίτητον; εἰ μὲν γὰρ
εἰσιν ὁμοταγεῖς, πάντως καὶ ὁμοζηλοῦσι καὶ
ἀντιμιμοῦνται τὰ ἴσα πράσσειν· εὐζήλωτον
γὰρ τι πρᾶγμα ἢ κακία, καὶ χρεῖα πρὸς
τοῦτο ἐπιζητεῖν τὸν ἄσπρον καὶ χρυσίζοντα
10 χαλκόν, τὴν τε γραμμοειδῆ καὶ τεχνικὴν
ἐπεξεργασίαν, τὴν τε στρογγυλοειδῆ καὶ βα-
φικὴν τῶν κομβίων ἀποτόρνευσιν, ὡσαύτως
καὶ τὴν πυξιοῤῥαφικὴν καὶ ἑτεροβαφῆ καὶ
πολυγραμμῆ τῶν λωρίων ποίησιν. εἰ δὲ
15 κοσμικοὶ εἶεν, πόσος ὁ γέλως καὶ τὸ πρό-
σκομμα; τί γὰρ καὶ ὀρῶντες εἴπωσιν; "ἀλλ'
οὐχ ὅτι καὶ οὗτοι ἐν τοῖς ὁμοίοις ἡμῶν πά-
θεσι κατακυλίονται" καὶ τὸν κατ' αὐτοὺς καλ-
λωπισμὸν αἰρούμενοι, καὶ ἐν τούτοις ὡραῖ-
20 ζονται οἱ ἀφαρόκαυκοι καὶ ψευδομόναχοι
λέγοντες· "βαβαὶ οἱ θηλυμανεῖς καὶ χρεμε-
τίζοντες ἐπὶ τὰς ὁμοταγεῖς αὐτῶν"! καὶ γε
ἀξίως τοῦτο καὶ ἀκούομεν καὶ ἀκουσόμεθα.
αὐτοὶ δὲ ὁμεῖς, ἐρωτῶ, ὡσπερ ἀγῶ ἑμαυτῶ
25 συνεπίσταμαι, οὐχὶ ἐνορῶντες ὡς, ὅτε ἐν κό-
σμῳ ἤμεν, τὰ αὐτὰ συναπεφθεγγόμεθα; ναί,
τὸ κατ' ἐμὲ ἐξαγορεύω, ὅτι, ὅποταν εἶδον
μονάζοντα καλοφόρητον, ἐγναμμένα περιβε-
βλημένον, κορόβαφα, ἀποστίλβοντα, λεπτό-
30 τατα καὶ ψιλοέργαστα, καλίκια τε φοροῦντα
ἢ ὑποδήματα ἐστιλβωμένα καὶ συνηρμο-
σμένα τῷ ποδὶ κατὰ λόγον, ἀποκρεμώμενον
ἔχοντα περὶ τὴν ζώνην παγκαλῆ χαλκό-
ψελλον χαλκοκέφαλον μάχαιραν, ἔστι δ' ὅτε
35 καὶ ἀργυρόμικτον (ἐπεὶ καὶ χαλκοκλειδῖον
καὶ ὀδοντογλύφιον καὶ τὰ τοῦτοις ἐπόμενα,
μάλιστα καὶ ἐποχούμενον ἵππῳ ἢ ἡμιόνῳ
εὐσάρκῳ καὶ εὐβαδίστῳ καὶ πολυτίμῳ, καὶ
ταῦτα μετὰ σέλλης ἡλικῆς καὶ χαλινοῦ
40 χαλκενδέτου), μέγα βλαβεῖς ἐμίσουσιν καὶ τὴν
ιδεάν αὐτοῦ. ἐκεῖνον δὲ ἐφίλουσιν ὄραν, τὸν
τὰ ἀπέρριττα φοροῦντα καὶ ἀγράμμιστα, τὸν

26 ὅτε] κῶδ. ὅτε. 30 κορόβαφα] οὕτως ἐν τῷ κώδικι
πρβλ. σελ. 17, 22.

νου, οὐδεμία μοι περὶ τῶν ἄλλων λύπη, εἰ καὶ λυπεῖν εἴωθεν, λέγω δὴ ἐν τῇ στενοχωρίᾳ τῆς σωματικῆς ζωῆς ἡμῶν, ὡς ἤδη κατὰ τὸ παρὸν συνεισὴνκεται. ἀλλὰ καὶ 5 τὴν στενοχωρίαν εὐρυχωρίαν λογίζομαι, καὶ τὴν πενίαν πλοῦτον, καὶ τὴν ἀπορίαν εὐπορίαν, καὶ τὴν στένωσιν πλατυσμόν, καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως, ἔχων τὴν ἐλπίδα χειραγωγούσαν με, πεπιστευκῶς, ὅτι "οὐ λιμοκτονήσει 10 κύριος ψυχὰς δικαίων", καὶ ὅτι "οὐκ ἐγκαταλείψει τοὺς ὀσίους αὐτοῦ", οἳοὶ ἐστε ὑμεῖς, χάριτι Χριστοῦ τῇ ἄνωθεν προνοίᾳ διατρεφόμενοι καὶ θαλπόμενοι, οὐ μόνον τῇ κατὰ ψυχὴν θεωρίᾳ, ἀλλὰ καὶ τῇ κατὰ σῶμα ὑπη- 15 ρεσίᾳ. τίς γὰρ τοσοῦτον πλῆθος, τὸ πλεῖστον μέρος ἐκ πτωχείας συνιστῶν καὶ οὐκ ἔχων ἀνθρωπίνην συνεισφοράν, δύναται ἂν ἐκθρέψαι καὶ τὰ δέοντα καὶ αὐτάρκη συμπορίσαι, εἰ μὴ θεοῦ δάκτυλός ἐστιν ὁ κάμων; ἐπά- 20 ρατε τοίνυν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ ἴδετε, ὅτι καὶ γέροντες καὶ ἀσθενεῖς καὶ κατακείμενοι καὶ παῖδες καὶ νήπια, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀστικοὶ πολλοί, ἐξότε εἰσῆλθομεν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει, καὶ τούτοις πᾶσι 25 τὰ πρὸς χρείαν ἐπαρκεῖ κύριος. καὶ οὐκ ἔστιν ἀξιοθαύμαστον; καὶ οὐκ ἔστιν ἀξιωμακάριστον; ναί, λέγω ὑμῖν, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, ἀλλ' ἐὰν καὶ ἡμεῖς ἐν ταπεινοφροσύνῃ πολλῇ μὴ ἀναπεπτωκότες ὦμεν, ἀλλὰ καὶ 30 τὰ παρ' ἑαυτῶν εἰσάγοντες καὶ μοχθοῦντες ὑπὲρ τῆς εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ὀφειλομένης χρείας. τότε γὰρ καὶ θεὸς ἐπικλίνεται, ὅπου- ταν ὄρᾳ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ἐνεργουμένας ὑπὸ τοιοῦτου πλῆθους, ἐξ ἀφανῶν τρόπων 35 πόρους αὐταρκειᾶς ἀπεκφαίνων. διὰ τοῦτο παρακαλῶν παρακαλῶ καὶ ὑπομνήσκων ὑπομνήσκω· ἕκαστος, ἐν ᾗ ἐκλήθη διακονίᾳ, σπουδαζέτω πολυκάματος καὶ πολυκαρπος εἶναι, καὶ νοητῶς καὶ αἰσθητῶς, ἐπεὶ καὶ θά- 40 τερος ὑπὸ θατέρου διαγινώσκεται, καὶ ὁ κατὰ τὸ σῶμα σπουδαῖος, δῆλον ὅτι καὶ κατὰ ψυχὴν ὑπάρχει, ὡσπερ καὶ ἄκαρπος κατὰ ψυχὴν ὁ ἀμελής περὶ τὴν ἕξω θεωρίαν.

9/10 Παροιμ. ι', 3. 10/11 Ψαλμ. λς', 28. 28 κῶδ. ταπεινοφροσύνη.

Δεύτερος δὲ ἐκεῖνός μοι λόγος, ὅτι κοινὰ εἰσι τὰ πάντα, καὶ οὐ μόνον τὰ σαρκικά καὶ αἰσθητά, ἀλλὰ καὶ τὰ πνευματικά καὶ νοητά, αἱ ἀρεταὶ καὶ εὐπραξίαι. ἀλλήλοις κοινωνοῦμεν καὶ εἰς ἀλλήλους περιχωροῦμεν, 5 ὡσάν ἐπὶ τῆς τοῦ σώματος ὑποδείξεως, καθὼς ὁ ἀπόστολος λέγει, ὅτι "τὸ σῶμα ἐν ἐστὶ καὶ μέλη ἔχει πολλά· πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἐνός πολλά ὄντα ἐν ἐστὶ σῶμα; καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμ- 10 πάσχει πάντα τὰ μέλη, εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη". καὶ ὡς ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἡρητηται ἢ ἐφ' ἐκάστῳ μέλει ἐνεργουμένη χρεία, καὶ δεξιά καὶ ἀριστερά, οὕτω καὶ ψυχικῶς ἡμᾶς 15 ἐστὶ θεωρεῖν. ὁ πατήρ μου καὶ πατήρ ὑμῶν τὸ πρῶτον, ἐγὼ δεύτερον, εἶτα ὁ καθηξῆς μέχρι καὶ τοῦ ἐσχάτου ἔξει καὶ τὸν ἔπαινον καὶ τὸν φόγον ἐν ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως. ἀλλὰ μὴ δοκεῖτε με εὐφραίνει- 20 σθαι τὸ πλεῖον ἔχοντα ὡς πρῶτον τῶν καλῶν· δεδιῶ γὰρ καὶ τρέμω, ὅτι, ὡσπερ ἐπὶ τοῦ ἀγαθοῦ, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ κακοῦ ἀντείσασξις ἐστὶ καὶ τὸ πολλοστὸν τῆς ἐνεργουμένης κακίας. ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος ἀποκληροῦ- 25 μαι κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ τὸ ὀλιγοστὸν ἐσχάτου ἔχοντος. ταῦτα οὖν γινώσκοντες, τέκνα μου, πάντες δράμωμεν, πάντες ἀγωνισώμεθα, πάντες συνεισενέγκωμεν, καὶ μηδεὶς ἐπὶ ζημίᾳ μηδὲ ἐπὶ ἐλαττώσει εἴη τοῦ κοινωνικοῦ ἔρ- 30 γου, κατὰ τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ διακονίαν καὶ δύναμιν.

Ἄλλὰ καὶ τοῦτο ἴστε γινώσκοντες, ὅτι οὐχ ὡσπερ ἡμεῖς τὴν στάσιν τῶν βαθμῶν ὀρίζομεν, καὶ θεὸς τάχα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί- 35 νῃ, ἄλλο γὰρ φησι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ καὶ ἄλλο τὸ τῶν ἀνθρώπων· προάξει γὰρ τυχὸν τὸν τριακοσιοστὸν τρίτον ἢ τέταρτον, καὶ τὸν δέκατον καταβιβάσει εἰς τὸ μεσαίτα- 40 τον, καὶ τὸν ἔσχατον ἀναβιβάσει εἰς τὸ πρῶ- τιστον, κατὰ τὴν ἐκάστου ἐπιμέλειαν καὶ ἀρετήν. καὶ εἰ καὶ φοβερὸν εἰπεῖν, ἀλλ' ἐξώ-

7/12 Κορινθ. 1, ιβ', 12-27. 10 κῶδ. πάσχη. 11 κῶδ. δοξάζεται. 14 κῶδ. μέλη. 24 κῶδ. πολλοστὸν. 26 κῶδ. ὀλιγοστὸν.

σει ἴσως καὶ ἐκ τοῦ συστήματος παντάπα-
 σιν, καὶ εἰς κόλασιν παραπέμψει τὸν κἀν-
 ταῦθα ἐτερόφυχον καὶ ἀλλόφρονα καὶ γνω-
 μικῶς διασχίζομενον, ὡσπερ καὶ τὸν ἀμαρ-
 5 τωλὸν διὰ τὰ πονηρὰ μου ἐπιτηδεύματα καὶ
 τὴν ἀμέλειαν. τί γὰρ ὑμῖν δοκεῖ; ὅτι μὴ
 διακενῆς ὁ ἀποδημῶν ἀποδημεῖ καὶ ὁ πραγ-
 ματευόμενος πραγματεύεται, καὶ ὁ ἀροτριῶν
 ἀροτριᾷ, καὶ ὁ ὄδοιπορῶν ὄδοιπορεῖ, καὶ ὁ
 10 ἀλιεύων ἀλιεῖ, καὶ ὁ σκάπτων σκάπτει,
 καὶ ὁ ἀρτοποιῶν ἀρτοποιεῖ, καὶ ὁ κελλα-
 ρεύων κελλαρεύει; καὶ παρίεμι τὰ ἄλλα,
 διὰ τὸ μῆκος τοῦ λόγου. μὴ οὗτοι πάντες
 ἐλλιμπανόμενοι καθίσματος καὶ ἡσυχίας καὶ
 15 στιχολογήσεως καὶ ψαλμωδίας οὐ διαμερί-
 σονται ἐξίσου τοῖς οἴκοι καθημένοις; πάνυ γε,
 ὡσπερ ἔστιν ἰδεῖν ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν πόλε-
 μον σκύλων καὶ λαφύρων. καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖ
 ἴσα τῶν ἔξω πολεμούντων καὶ οἱ ἐναπομεί-
 20 ναντες ἐν τῇ παραφυλακῇ διανεμόνται.
 καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἀνθρώπων ἔστι λαθεῖν καὶ
 κλέψαι τὸ δίκαιον, ἐπὶ δὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
 ἀδεκᾶστου οὐδαμῶς. ἀλλ' ὅ μὲν μετρω-
 μεν, ἀντιμετρηθήσεται ἡμῖν, ὡς γέγραπται.
 25 Διὰ τοῦτο, ἀδελφοί μου, προσέχωμεν τοῖς
 λαληθεῖσι καὶ μὴ ζημιώμεν οἱ ἔσω τοὺς
 ἔξω καὶ οἱ ἔξω τοὺς ἔνδον, οἷον οἱ ψάλλον-
 τες καὶ προσευχόμενοι τοὺς διακονοῦντας,
 οἱ ἀσθενοῦντες τοὺς ὑγιαίνοντας (ἀλλ' ἴσως
 30 εἴποι τις ἐνταῦθα, ὅτι "καὶ τί δύναιτ' ἂν ὁ
 νοσῶν ἐργάσασθαι"; καὶ μάλα τὴν εὐχαρι-
 στίαν, τὴν ἀγογγυσίαν, τὴν ὑπομονὴν τῶν
 ἀλγηδόνων), ἔπειτα οἱ καλλιγραφοῦντες τοὺς
 σκάπτοντας, οἱ ἀροτριῶντες, οἱ ἀμπελουρ-
 35 γοῦντες τοὺς διακονοῦντας καὶ ὄδοιποροῦντας,
 οἱ κελλαρεύοντες καὶ ἀριστοποιοῦντες τοὺς
 μαγκιπεύοντας καὶ ὀφιοποιοῦντας, οἱ ἐπιτη-
 ροῦντες καὶ ἐπιστημοναρχοῦντες τοὺς ἀλιεύ-
 οντας καὶ τεκτονεύοντας, καὶ ἀπλῶς κατὰ ἀν-
 40 τίφρασιν ἕκαστος ἕκαστον, ὅτι ὁ θεὸς ἐπι-
 βλέπει τὰς ὁδοὺς ἡμῶν καὶ ἐπὶ τὸ βιβλίον
 αὐτοῦ πάντες ἡμῶν οἱ λόγοι καὶ γράφονται

28 κῶδ. ἀδικάστου. 23/24 Ματθ. ζ', 2. Λαρκά ς', 38.
 26 κῶδ. ζημιούμεν. 30 κῶδ. εἴπει. 41 ἐπιβλέπει
 τὰς ὁδοὺς ἡμῶν] Σειράχ κγ', 19.

καὶ γραφήσονται, καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
 αἱ βίβλοι τῶν πράξεων ἡμῶν ἀνοιγήσονται
 καὶ τὰ ἐκάστου ἔργα ἐμφανισθήσονται, καὶ
 "ἀπολήφεται ἕκαστος κατὰ τὸν κόπον αὐτοῦ".
 εὐχομαι τοιγαροῦν πάντας ὑμᾶς τότε καὶ 5
 ἐπαινεθῆσεσθαι καὶ στεφανωθῆναι διὰ τῶν
 ἐνταῦθα ἱερῶν ὑμῶν ἀγώνων καὶ σπουδα-
 σμάτων, ὧ τέκνα καὶ ἀδελφοί ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ
 κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύ- 10
 ματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΒ'.

"Ὅτι πάνυ ὠφελούμεθα καὶ προκόπομεν
 ἐπὶ τὰ πρόσω κατηχούμενοί τε καὶ διδα- 15
 σκόμενοι.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, ὡς ἕκαστος
 ὑμῶν ἐπέχει διακονίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀγίᾳ
 συνοδίᾳ, καὶ γὰρ ὁ τάλας λαχὼν ἀναξίως τοῦ
 ἄρχειν καὶ λέγειν οὐκ ὀφείλω ἀμελεῖν τῆς 20
 διακονίας μου, ἀλλ' ἀεὶ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ
 τὴν ἐβδομαρήσιον κατήχησιν ποιεῖσθαι, ὅπως
 ἂν ἔχω δυνάμει. ἴσως τέ τινες φήσειεν,
 ὅτι "τί γὰρ καὶ κερδαίνομεν ἐκ ταύτης, ἐφ'
 ὅσον εἰς ἔργον τὰ λαλούμενα οὐ προάγομεν; 25
 πολλάκις γὰρ ἀκούοντες περὶ τοῦ μὴ δεῖν
 γελᾶν, οὕτω τοῦτο κεκατωρθώκαμεν, καὶ
 πλειστάκις διδασκόμενοι περὶ τοῦ μὴ δεῖν
 ἀργολογεῖν ἔτι ἀργολογοῦμεν, καὶ πολλάκις
 νουθετούμενοι περὶ τοῦ μὴ δεῖν φθονεῖν ἢ 30
 βασκαίνειν τὸν πλησίον ἔτι ὑπὸ τοῦ πάθους
 δισχλούμεθα, καὶ ἀπλῶς ὑπομνησκόμενοι
 περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀμελῶς διακεῖσθαι ἐν τε
 ταῖς νυκτεριναῖς καὶ ἡμεριναῖς ψαλμωδίαῖς
 καὶ προσευχαῖς ἔτι ἀπομετεωρίζομεθα καὶ 35
 ἀπονυστάζομεν, καὶ αἰσθητῶς καὶ νοητῶς,
 καὶ τὰ τούτοις ὅμοια ἐπιφθεγγόμενοι". ἀλλ'
 οὐκ εἰκότως ταῦτα οἱ λέγοντες λέγουσι, πρῶ-
 τον μὲν ὅτι οὐ ῥᾶδιον τὸ ἀνώτερον τῶν πα-
 θῶν γενέσθαι, ἀλλὰ καὶ τῶν πασῶν κόπων 40
 καὶ σπουδῶν κοπωδέστερον καὶ σπουδαιότε-
 ρον· δεύτερον, ὅτι, ὡσπερ ἐπὶ τινὸς κλίμακος

4 Κορινθ. 1, γ', 8. 14 κῶδ. ὀφελούμεθα. 40 πα-
 σῶν] οὕτως ἐν τῷ κώδικι.

οὐκ ἔστιν εὐθύς τινα ἐπιβάντα ἀπὸ τῆς πρώ-
της βαθμίδος ἐπὶ τὴν ὑστάτην ἀναπηδᾶν, τῆ
δὲ καθ' ἑξῆς ἀνόδῳ ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀνέρχε-
σθαι, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ἀρετῆς ταῖς κατὰ
5 μικρὸν αὐξήσεις φθάνομεν, εἰ θέλομεν τῆς
κορυφῆς ἐπιλαβέσθαι. ὥστε συμφέρουσα καὶ
ἡ κατηχητικὴ ὑπόμνησις ἐμοί τε καὶ ὑμῖν,
μετάγουσα καὶ μεταφέρουσα κατὰ μικρὸν ἐπὶ
τὸ ἄναντες, μᾶλλον δὲ ἐκ τῶν χαμόθεν ἐπὶ
10 τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ τὰς τιμίας ὑμῶν
ψυχάς. καὶ ἄλλως δὲ ἐννοῆσαι χρὴ, ὅτι, εἰ
οὕτως, λαλουμένων καὶ ἀκουομένων τῶν ὀφει-
λόντων γενέσθαι καὶ κατορθωθῆναι εἰς δό-
ξαν θεοῦ, οὐ γίνεται ἐπικράτησις τῶν παθῶν,
15 τί δ' ἂν ἐμελλε συμβαίνειν καὶ εἰς πόσον
ἐφθάζομεν κατόπιν εἶναι σιωπῶντες καὶ μὴ
διευκρινουῦντες καὶ ὑποφαίνοντες τὰ ὀφειλό-
μενα;

Ἐγὼ δεδίδαγμαι παρὰ τῶν ἁγίων πατέ-
20 ρων, ὅτι περ οἱ λόγοι ὁδὸς ἐπὶ τὰ πράγ-
ματὰ εἰσιν, εἴτε χρηστοί, εἴτε ἐτέρως ἔχον-
τες, καὶ εὖ οἶδ' ὅτι τὸ λαλεῖν τὰ κρεῖττονα
εἰς πράξιν ἡμᾶς ἐκάστοτε φέρει. καὶ ὁμο-
λογῶ, τέκνα μου, ὅτι ἐκ τῶν θεοπνεύστων
25 ἀναγνωσμάτων μικρὸν τε καὶ ἐκ τῆς ταπει-
νῆς ἡμῶν κατηχήσεως πάντοτε ἐπανέρχε-
σθε καὶ πάντοτε ἐπιτείνεσθε, ἀλλὰ κατὰ
μὲν τὸ πρότερον οἱ ἐμπαθεῖς πρὸς ἀνάνηψιν
καὶ βελτίωσιν, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον οἱ ἐνά-
30 ρετοι πρὸς τελείωσιν, καὶ ὁμολογοῦμεν τὴν
χάριν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν εὐεργεσίαν, καὶ οὐ
κρύπτομεν τὸν ἔλεον. βλέπετε γὰρ ὅτι
σχεδὸν οὔτε μάχαι γίνονται, οὔτε συκοφαν-
ταί, οὔτε κατηγορίαι, οὔτε λοιδορίαι, οὔτε
35 παρακοαί, οὔτε σφετερίσεις καὶ λαθροφαγίαι·
ἀλλὰ καὶ εἰ γίνονται, ἐπεὶ περ ἐσμέν ἐν τῇ
εὐολίσθῳ ταύτῃ σαρκί, θᾶπτον καταστέλλον-
ται, τοῖς ἐπιτιμίαις οἱ ἀλόντες θεραπευόμε-
νοι· καὶ γὰρ οἱ μὲν ἀφορίζονται, οἱ δὲ ζη-
40 ροφαγοῦσιν, οἱ δὲ παρίστανται, οἱ δὲ ῥητὰς
γονυκλισίας βάλλουσι προσφόρως, κατὰ τὸ
ἐπιβάλλον τῇ θεραπείᾳ τοῦ πάθους μέτρον.
διὸ μηδεὶς λεγέτω, ὅτι οὐκ ὠφελούμεθα κα-

82 Ψαλμ. λθ', 11 «οὐκ ἔκρυφα τὸ ἔλεός σου». 41
κωδ. γονυκλισίας.

τηχοῦμενοι, μηδὲ πάλιν ὅτι οὐ προκόπτομεν
διδασκόμενοι. καὶ ὠφελούμεθα καὶ προκό-
πτομεν, χάριτι Χριστοῦ καὶ συνεργείᾳ τῶν
εὐχῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν,
καὶ ἀναβαίνοντες ἀναβαίνομεν ταῖς καλαῖς 5
ἀναβάσεσιν ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν ἀρετῶν, φωτι-
ζόμενοι καὶ ἱερούμενοι καὶ θεοποιούμενοι.

Ἄλλ' ἐπεὶ κόπῳ πολλῷ καὶ μόχθῳ, ὡς
εἴρηται, κατορθοῦται, παρακαλῶ καὶ ἀντι-
βολῶ καὶ δέομαι, ἐπιμείνομεν τῇ καλῇ ἡμῶν 10
ταύτῃ προθέσει, καὶ τὰς διψυχίας ἀεὶ περι-
κόπτομεν, καὶ τὰς ὀλιγωρίας ἀεὶ ἐξοστρακί-
ζοιμεν, καὶ νευρῶμεν ἑαυτοὺς ταῖς ἀγαθαῖς
ἐλπίσι καὶ ταῖς μελλούσαις ἀνταποδόσεσι τῶν
αἰωνίων ἀγαθῶν, καὶ τοῦτο ἕως ἂν ἐμπνέω- 15
μεν, ἵνα ἐκ τῶν παρόντων ὀχληρῶν καὶ ἐπι-
πόνων ἀπάραντες διὰ θανάτου κληρονόμοι
καταξιωθῶμεν γενέσθαι τῆς βασιλείας τῶν
οὐρανῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,
ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ 20
τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΓ'.

Ὅτι χρὴ ἀναδραμεῖν ταῖς ἐννοίαις καὶ
ἀναθεωρῆσαι τοὺς βίους τῶν πατέρων ἡμῶν 25
καὶ ὁμοιότροπως αὐτοῖς πολιτευθῆναι.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, πρὸς
τὰς συμβαινούσας ἡμῖν θλίψεις καὶ δυσχε-
ρείας σχεδὸν εἶπεῖν καθ' ἐκάστην ἡμέραν,
εἰ ἐώρων σωματικῶς, εἶχον ἂν πάλαι ἐξα- 30
τονῆσαι καὶ δοῦναι ἄλλῳ τὰς ἡνίας τῆς προ-
στασίας· ἐπεὶ δὲ πρὸς θεὸν ὁ ταπεινός μου
νοὺς ἀναβλέπει, δι' ὃν καὶ ὑμεῖς κέκλησθε
ἐνταῦθα ἀγῶν παρέδωκα ὑμῖν ἑμαυτόν, οὐκ
ἀπευδοκῶ, κἂν ἀνευδόκητός εἴμι, οὐδὲ ἀπο- 35
λέγομαι, κἂν ἄλογός εἴμι, οὐδὲ ἀπογινώσκω,
κἂν ἀπεγνωσμένος εἴμι, ἀλλ' ἐπειγομαι καὶ
συγκαίομαι καὶ συνθλίβομαι καὶ συντρίβομαι,
καὶ πάντα ἐτοίμως ἔχω παθεῖν, τοῦ Χρι-
στοῦ δυναμοῦντος, δι' εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου 40
καὶ πατρὸς ὑμῶν, ἕνεκεν ὑμῶν τῶν ποθη-

23 Novae patrum bibliothecae tomus nonus, pars
II, σ. 86-88.

τῶν μου, μᾶλλον δὲ — ἀληθὲς εἶπεῖν — δι' αὐτὸν τὸν κύριόν μου καὶ δεσπότην. εἰ γὰρ αὐτὸς ὁ κτίσας τοὺς σύμπαντας αἰῶνας κατεδέξατο δι' ἐμέ, τοῦτο δὲ ἐκάστῳ ἐφαρμό- 5 ζει, καὶ ἔλπετο τῷ τῆς οἰκονομίας μυστηρίῳ πειρασθῆναι, ὕβρισθῆναι, χλευασθῆναι, ὀνειδισθῆναι, καταγελασθῆναι, σταυρωθῆναι τε καὶ λογχευθῆναι καὶ τεθνάναι, τί μὴ ὑποστήσωμαι, μᾶλλον δὲ τί μὴ ὑποστησώμεθα συμ- 10 βουλευτικῶς; ἀλλὰ θλίψεις, ἀλλὰ στενοχωρίας, ἀλλὰ τοῦτο, ἀλλ' ἐκεῖνο. καὶ γὰρ, ἐὰν καλῶς πραγματευσώμεθα καὶ γρηγορήσωμεν καὶ διασπουδάσωμεν, κερδανούμεν ἀθάνατα καὶ αἰῶνια. ἐὰν δὲ ῥαθυμήσωμεν καὶ ἀπο- 15 κνήσωμεν, θησαυρίσωμεν "ὄργην ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως καὶ ἀποκαλύψεως θεοῦ".

Ὡ, ποῦ ποτέ εἰσιν αἱ ἅγιοι ψυχαὶ ἐκεῖ-
 ναι; ὦ, ποῦ ποτε ἀπέλιπεν ὁ κατ' ἐκείνους πόθος καὶ δρόμος; χαρὰ αὐτοῖς ἦν καὶ εὐ- 20 φροσύνη σωματικὴ θλίψις, καὶ δόξα καὶ μεγαλωσύνη ἄκρα ἢ ταπεινοφροσύνη, ἔρωσ καίων καὶ φλέγων ἀνευδότης τὸ φίλτρον τοῦ κυρίου, ἐπιθυμία ἀκόρεστος οὐ τὸ οἰκεῖον θέλημα ἐκπληρῶσαι, ἀλλὰ τοῦτο πανσθενεῖ 25 μὴ ποιῆσαι, ἔφσεις ἀνεκδιήγητος οὐ τὸ ἄρχειν, ἀλλὰ τὸ ἄρχεσθαι καὶ ὑποτάσσεσθαι ἕως γήρωσ. ποῦ μοι ἡ γηραλέα καὶ μακαρία κεφαλὴ ἐκεῖνη, ἡ ἐν τῇ τραπέζῃ παρασταθεῖσα μέχρις ἐγέρσεως; οἶδας ὁ ἀναγι- 30 νώσκων. ποῦ μοι ὁ πολυπεύραστος ἐκεῖνος μαργαρίτης τῆς ὑπακοῆς κατὰ τὴν τριακονταετίαν; ποῦ μοι ὁ τίς δε καὶ τίς δε; ὡς γὰρ χορεία ἀστέρων περίεστί μοι τῇ διανοίᾳ πᾶσα ἡ ἱεροσύλλεκτος πληθὺς ἐκεῖνη. 35 τίς ἔσχε τὴν ὑπακοὴν ἀνυπόκριτον καὶ ἐδόξασθη ἐν τάχει; δράμωμεν ταῖς ἐννοίαις, τέκνα, ἐπὶ τὸ ἐκεῖνου μοναστήριον. ἴωμεν ἐπὶ τὰ τοῦ μεγάλου Παχωμίου συστήματα· βλέψωμεν ἐκεῖ τὸν αἰοιδίμον Ἰωνᾶν, Πητρώ- 40 νιον τὸν τρισόλβιον, Θεόδωρον τὸν ἡγιασμέ-

6 ὕβρισθῆναι, χλευασθῆναι] ἔλλειπει ταῦτα τῷ V. 7 καταγελασθῆναι] ἔλλειπει καὶ τοῦτο τῷ Y. 11 ἐὰν] ἄν V. 13 κερδανούμεθα τὰ V. 15 κῶδ. θησαυρίσωμεν || P. ωμ. β', 5. 27 κῶδ. γήρους, γηραλαία. 33 κῶδ. χωρεία. 36 κῶδ. τάχη. 39 κῶδ. πετρόνιον.

νον. εἶτα πορευσώμεθα ἐπὶ τὸ τοῦ αἰοιδίμου Θεοδοσίου ἀγνιστήριον, ὀψώμεθα κάκεισε Βασίλειον τὸν ἀελζων, Ἀέτιον τὸν θαυμάσιον, τὸν ὀδεῖνα καὶ τὸν ὀδεῖνα. κάκειθεν ἀπε- 5 λευσώμεθα πρὸς τὸ τοῦ θεσπέσιου Θεοκτί- στου σεμνεῖον, πρὸς τὸ τοῦ παναγίου Εὐθυμίου καὶ Σάββα ἐργαστήριον· καὶ ἀπλῶς συντομολογῶ τὰ ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις καὶ μέσοις καὶ τελευταίοις, πῶς καὶ πόσον καὶ ποταπῶς ἠγωνίαστο εἰς ἕκαστος τὸν ἀγαθὸν 10 αὐτοῦ δρόμον.

Ὅμοιτρόπως οὖν, τέκνα, καὶ ἡμεῖς, εἴπερ καὶ θέλομεν εὐρεῖν τὴν ζωὴν καὶ "τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν", πορευσώμεθα, πάντα φέροντες, πάντα στέγοντες, "μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόν- 15 τες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία" τοῦ ἔργου ἡμῶν, "ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαμβάνοντες τὸν θυρεὸν τῆς εὐπιστίας, ἐν ᾧ δυνήσεσθε σβέσαι τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα", ἅμαχοι καὶ ἀφιλένδεικτοι διαμένοντες, χαί- 20 ροντες καὶ συχαίροντες τῇ ἀλλήλων εὐδοκιμήσει, συναρμολογούμενοι ἐν μιᾷ συμπνοίᾳ τοῦ πνεύματος ὡς ἐν τι σῶμα Χριστοῦ, εὐχόμενοι καὶ ὑπὲρ τῆς δυστήνου μου καὶ ταλαιπώρου ψυχῆς, ἵνα ὁ θεὸς τῆς εἰ- 25 ρήνης χορηγήσῃ πνεῦμα δυνάμεως εἰς τὸ ἰσχύειν διεξάγειν ὑμᾶς, κατὰ τὸ βούλημα αὐτοῦ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 30

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΔ'.

Περὶ τοῦ μὴ ὀλιγωρεῖν ἐν τοῖς πνευμα-
 τικοῖς ἀγῶσιν, ἀλλὰ συναμιλλᾶσθαι τὴν κα-
 λὴν ἀμιλλαν πρὸς ἀλλήλους, τοῦ νικᾶν τὸν
 ἀντίπαλον. 35

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, βρα-
 χυτάτης οὔσης τῆς νυκτὸς καὶ τῆς ὥρας ἐπι-
 δεομένης μετὰ τὴν φαλμφοδίαν ἀναπαύσεως,

1 πορευσώμεθα V. 2 ὀψώμεθα V. 4 ὀδεῖνα] οὐ-
 τως ἐν τῷ P, δεῖνα V. 8 συντόμφ λόγῳ V. 10 ἠγω-
 νίαστο V. 13/14 Ἰωάν. εὐαγγ. α', 9. Ἰωάν. ἐπιστ. 1,
 β', 8. 15 πάντα στέγοντες] Κορινθ. 1, ιγ', 7. 15/16
 Κορινθ. 2, ς', 8. 17/19 Ἐφες. ς', 16. 21/22 κῶδ. εὐ-
 δοκημήσει. 26 κῶδ. χορηγήσει. 31 Novae patrum
 bibliothecae t. IX, pars II, σ. 56-57.

ὡς ὀχληρὰ εἶναι δοκεῖ ἢ κατήχησις. ἀλλ' οὖν μετὰ τῶν ἄλλων καταδέχεσθε καὶ ταύτην, παρακαλῶ, ἐν ὀλίγοις ῥήμασιν ὑπομνήσκοντός [μου] περὶ τῆς ἀσκήσεως ὑμῶν, ἐν ᾗ 5 ἐκλήθημεν καὶ δι' ἧς ἀφείθημεν τῶν προτέρων ἀμαρτημάτων, καὶ ὑπὲρ ἧς ἀγωνιζόμεθα καὶ τληπαθοῦμεν καθ' ἐκάστην ἡμέραν· στενὴ γὰρ ἐστὶν ὡς ἀληθῶς ἡ ὁδὸς καὶ τεθλιμμένη, κατὰ τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πρὸς 10 τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον καὶ τοὺς πολλοὺς ἀπάγουσαν εἰς τὴν ἀπώλειαν. ἀλλ' οὖν ὅτι ζωῆς αἰωνίου ἐπαγγελίαν ἔχει, χαίρωμεθα τοῖνον, τέκνα μου, καὶ προθυμώμεθα καὶ τὴν καλὴν ἄμιλλαν πρὸς ἀλλήλους ἀμιλλώμεθα, ὡς ἐπὶ σταδίου τρέχοντές τε καὶ νικῶντες τὸν ἀντίπαλον, ἵνα τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον κομισώμεθα ἐν ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως. διὰ τοῦτο τὰ βαρῆα ὡς ἐλαφρὰ λογιζέσθω ἡμῖν, καὶ τὰ 20 ἐπαχθῆ ὡς εὐχρηστα, καὶ τὰ λυπηρὰ ὡς περιχαρῆ, καὶ τὰ στερητικὰ ὡς ἐπιτευκτικά, καὶ τὰ ἀτιμαστικά ὡς τιμητικά, καὶ τὰ ὀνειδιστικά ὡς ἐγκωμισαστικά, ἢ ὑποταγῆ ὡς ἐπιτυχία ἀρχῆς, ἢ ὀλιγοδεία ὡς πολυτροφία, ἢ 25 ὕδροποσία ὡς οἰνοποσία, ἢ βραδυφαγία ὡς ταχυφαγία, ἢ τις οὖν ἄλλη παρίσταται ἀσκητικὴ ἄθλησις· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ μαρτύριον ἡμῶν καὶ ἡ ἀποκαταδοχία καὶ ἡ ἐλπίς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, καὶ μὴ ὅτι πρὸς τὸ παρὸν 30 λυπεῖ καὶ ἐκτῆκει τὰς καρδίας ἐποκλάσωμεν καὶ ἐπολιγωρήσωμεν, ἀντιβολῶ, ἀλλ' ὅτι πρὸς τὸ μέλλον οἰοθεσίαν ἡμῖν ταμιεύεται καὶ βασιλείαν οὐρανῶν καὶ ἀθανασίαν ἀντισχόμεθα, ἀνταγωνισώμεθα καὶ εἰς 35 αἰεὶ καινοποιώμεθα, μόχθους ἐπὶ μόχθοις καταβαλλόμενοι, καὶ ἀγῶνας ἐπὶ ἀγῶσιν, καὶ σπουδὰς ἐπὶ σπουδαῖς, καὶ ὑπακοὰς ἐπὶ ὑπακοαῖς, καὶ ἐκκοπὰς θελημάτων ἐπὶ ἐκκοπαῖς, καὶ ἐπιτιμίας ἐπὶ ἐπιτιμίας, προσευχὰς τε

4 ὑπομνησκούσαν V || ἡμῶν V. 5 κωδ. ἀφείθημεν. 7/11 Ματθ. ζ', 13, 14. 15 προσαμιλλώμεθα V. 17 δικ. στέφανον] Τιμοθ. 2, 8' 8. 18 ἐν τῇ ἡμέρᾳ V. 19 ὡς ἐλαφρὰ -- ἐπαχθῆ] ἐλλείπει ταῦτα τῷ V. 26 ἢ] κωδ. εἰ. 27 μαρτύριον ἡμῶν] Θεσσαλ. 2, α', 10. 28 Φιλίπ. α', 20. 32 οἰοθεσίαν] Ῥωμ. η', 13. Γαλάτ. δ', 5. Ἐφεσ. α', 5. 35 κωδ. καινοποιούμεθα.

ἐπὶ προσευχαῖς καὶ ἀγρυπνίας ἐπὶ ἀγρυπνίαις, καὶ μελέτας ἐπὶ μελέταις θείαις, καὶ δάκρυα ἐπὶ δάκρυσι, καὶ ἔρωτας ἐπὶ ἔρωσι θεοῖς καὶ οὐρανόις.

Τοιοῦτος καὶ τηλικούτος ὁ μακάριος βίος 5 ὑμῶν, ἠλλοιωμένος καὶ ἐπηρμένος τῶν παρ' αὐτίκα, ξένος τις καὶ ἀλλόζως ὑπὲρ τοὺς φρονοῦντας τὰ ἐν κόσμῳ καὶ ὑπὸ σαρκὸς διοικουμένους καὶ ὑπὲρ τὰ μέλλοντα τὰ τῆδε ἀντιποιοιμένους. οἷοι δὲ ὑμεῖς, τέκνα μου 10 καὶ ἀδελφοί, πρὸς τὸ καταλιπεῖν κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ, γονεῖς καὶ ἀδελφούς καὶ τέκνα καὶ πᾶσαν περιουσίαν βίου, ἐτοίμως ἔχοντες ὑπὲρ τῆς εἰς τὸν κύριον ἀγάπης καὶ ταλαιπωρεῖσθαι καὶ περιοδονᾶσθαι, καὶ ἔλκεσθαι 15 καὶ περιφέρεισθαι, μυχτηρίζεσθαι τε, εἰ συμβῆ, καὶ χλευάζεσθαι, καὶ μὴν καὶ τύπτεσθαι καὶ στρεβλοῦσθαι καὶ μελοκοπεῖσθαι καὶ ἀποθνήσκειν. διὰ τοῦτο πολλὸς ὁ μισθὸς ὑμῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς θησαυρίζεται, καὶ διὰ τοῦτο 20 μετατιθέμενοι ἐκ κόσμου εἰς θεὸν ἄπιτε, καὶ χωριζόμενοι τῆς ἐπικήρου ζωῆς εἰς ζωὴν ἀτελεύτητον μεταβαίνετε, ἐὰν ἄρα μέχρι τέλους τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς ὑποταγῆς ἐπιδείξησθε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, 25 ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΕ'.

Περὶ τοῦ ἀνοθεύτως ἡμᾶς διατελεῖν τὴν πνευματικὴν ζωὴν ἡμῶν. 30

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί καὶ τέκνα, τὴν ὀφείλουσαν ἐν τῷ τοσοῦτῳ πλήθει τῆς περὶ ἡμᾶς ἀδελφότητος προσεῖναι λογικὴν κυβέρνησιν καὶ ἀνδρικὴν ἐπιστάσιαν ἐπιλογιζόμενος ὁ τάλας, καὶ τὴν ἐμαυτοῦ ἀθλιότητα κατα- 35 σκοπούμενος, οἶδα καὶ πέπεισμαι· ἀληθῶς, ὅτι δάκτυλος θεοῦ ἐστὶ, δι' εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, ὁ συνεργῶν, ὁ τὴν σύστασιν ὑμῶν περιποιούμενος καὶ τὴν ἐνότητα ὑμῶν διακρατῶν, καὶ τὴν συνάφειαν 40 ὑμῶν διαφυλαττόμενος. ἐπεὶ ποῦ ἢ βίου μου πονηροῦ ἐπίδοσις, ἢ λόγου σκοτεινοῦ ἐπί-

19 πολλὸς ὁ μισθὸς ὑμῶν] Ματθ. ε', 12. Λουκᾶ ε', 23, 35. 24 δοκίμιον ὑμῶν] Ἰακώβου α', 3. Πέτρου 1, α', 7.

βλῆσαι, ἴσχυεν ἂν τοσοῦτον ἔργον ἀναστήσασθαι, καὶ ταῦτά ἐν τῇ τῶν πόλεων βασιλευούσῃ καὶ ὡς καιροῖς ὀλιγώροις καὶ ἀσθενέσι τῆς ἀρχαιοπαραδότου πατρικῆς πολιτείας, ἐν οἷς οὐκ ἔστιν εὐρεῖν σχεδὸν πρόσωπον τὸ ὀρθοτομοῦν τὸν λόγον τῆς τοῦ βίου ἡμῶν ἀληθείας, ἀλλὰ διαφορομένων ἡμῶν ἐκάστου τῶν ἰθιόντων πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀποδισταμένων ταῖς γνώμαις, ὅσον τὸ καθ' ἡμᾶς

10 τάγμα πρὸς τὸ τῶν λαϊκῶν;

Ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτο θρηνῶ καὶ διαπονοῦμαι καὶ διασπαράσσομαι τὰ ἐλεεινὰ σπλάγχα, ζητῶν εἰς τὴν ἐμαυτοῦ σωτηρίαν τινὰ βοήθειαν, ἵνα μὴ ἀπόλωμαι, ἢ θείαν ἢ ἀνθρωπίνην, τὴν δυναμένην ἀνανεώσασθαι τὴν σωτήριον πολιτείαν καὶ ὁδοποιῆσαι καὶ εὐτακτῆσαι ἕκαστα ἡμῶν εἰς τὸ ἀρχαῖον σχῆμα καὶ πολίτευμα, τοῦ κανονικῶς καὶ ἐννόμως, ὡς ὑποφαίνουσιν αἱ τῶν θείων πατέρων βίβλοι καὶ μάλιστα γὰρ ἡ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἀσκητικὴ δέλτος. ὑμᾶς δὲ ὡς ἀληθῶς μακαρίζω, τέκνα, ὅτι ἐν γενεᾷ σχολιαζούσῃ, εἰ καὶ τολμηρὸν εἶπεῖν, καὶ ἐν ἡμέραις τοιαύταις ζητοῦντες ζητεῖτε τὸν κύριον καὶ κατευθύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, καὶ πιστοῦσθε μετὰ θεοῦ τὸ πνεῦμα ὑμῶν εἶναι, καὶ ὅτι ἀνοθεύτως καὶ ἀκαπηλεύτως διατελεῖτε τὴν ζωὴν ὑμῶν, ἀληθεῖα ἀποταξάμενοι καὶ ἀψευδῶς ἀναχωρήσαντες ἀπὸ τοῦ κόσμου. καὶ τοῦτο καλούμενοι πράγματι φαίνεσθε· ἐμονώθητε γὰρ ἀληθινῶς ἀπὸ πάντων, τῷ μόνῳ θεῷ συναφθέντες διὰ τῆς ἀρίστης πολιτείας καὶ λατρεύοντες.

Ἐντεῦθεν τὸ κοινωνικὸν τῆς ζωῆς ὑμῶν καὶ τὸ μηδὲν ἴδιον ἐπονομάζεσθαι ἀναμεταξὺ ὑμῶν. ἐντεῦθεν ἡ ἀσχετος καὶ ἀκοινωνήτος πρὸς τοὺς κατὰ σάρκα ὑμᾶς ποτε γεννήσαντας καὶ ἀγχιστεύοντας ἀπαλλοτριώσεις. ἐντεῦθεν ἡ ἀψευδὴς πίστις καὶ ἔνωσις πρὸς τὴν ἐμὴν ταπεινώσιν διὰ τῆς ἐξαγγελτικῆς τῶν κρυπτῶν καὶ καρδιακῶν βουλευμάτων ὑμῶν φανερώσεως. ἐντεῦθεν ὑμῖν τὸ ἐν τῇ στενώσει πλατύνεσθαι, ἐν τῇ στενοχωρίᾳ

8 κῶδ. ἰθιόντων. 20/21 κῶδ. τῆ - - ἀσκητικὴ δέλτω. 35 κῶδ. ἐπονομάζεσθαι.

εὐρόνεσθαι, ἐν τῇ ἐπιλειψίᾳ τῶν σωματικῶν χρεῶν θεραπεύεσθαι καὶ εὐφραίνεσθαι. καὶ τί δεῖ πολλά λέγειν; ἐντεῦθεν ὑμῖν τὸ διαφανεῖς εἶναι καὶ ἐπὶ γλώσσης φέρεσθαι τῶν πολλῶν· καὶ οὐ πλανῶ ὑμᾶς, εἰ καὶ 5 πλανήτης εἰμί, οὐδὲ μεθοδεύω ὑμᾶς, εἰ καὶ σχολιόγνομος ὑπάρχω. ἀλλὰ δι' ἣν αἰτίαν ταῦτα λέγω καὶ ὑπομνήσκω; ἵνα στηρίξεσθε καὶ κρατῶνησθε καὶ ἐναγωνίως ἔχητε, μήπως ἀποπέσητε τῆς τηλικαύτης 10 ἀναβάσεως, μήπως ἀπολιγωρήσητε τῆς τοιαύτης προθέσεως, ἀπειπόντες πρὸς τὰ ὑποτακτικὰ σκάμματα, ἢ παρεκτρέπομενοι πρὸς τὰ ἐνδιάστροφα τῶν ἀνθρώπων σοφίσματα τε καὶ ληρήματα (οὐ γὰρ ἂν φαίην διδάγματα, 15 καθὼς οὐκ ὑπὸ πνεύματος θεοῦ κεκίνηται), ἔχοντες καὶ τοῦτο πεπεισμένως, ὡς πολλοὶ καὶ πανταχοῦ πάρεσι φοβούμενοι τὸν κύριον καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς θεραπεύοντες αὐτόν. ἀλλὰ πάντοτε τὰ σκάνδαλα καὶ διατί; ἀλλ' ἵνα οἱ 20 δόκιμοι φανῶσιν.

Τοῖνον τῆς ἀγαθῆς ὑμῶν προθέσεως ἐχόμενοι μήποτε ἀμελήσητε τὸ φιλεῖν τὸν κύριον διὰ τῶν ἀγαθῶν πράξεων, μηδὲ τὸ ἐξερευνᾶν καὶ διαζητεῖν τὰ εἰς σωτηρίαν 25 πολλά γὰρ διαφεύγει ἡμῖν καὶ παραπίπτομεν, ὡς οὐκ οἶδαμεν, καὶ "παραπτώματα", φησί, "τίς συνήσει"; θέλω δὲ εἰδέναι ὑμᾶς, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλο μετὰ τὴν ἐξαγόρευσιν σύντομον καὶ ἄφθαστον φάρμακον εἰς σωτηρίαν, ὡς καὶ αὐτοὶ συνεπίστασθε. καὶ ἡνίκα τοῦτο τὸ δῶρον νῦν παρέσχεν ὁ κύριος, τί ὅτι οἱ μὲν βραδύνετε πρὸς τὰς ἐξαγορεύσεις καὶ πνίγεσθε τῇ σιωπῇ καὶ ἐλκοῦσθε καὶ σκοληκιᾶτε τοῖς ἀθριαμβεύτοις λογισμοῖς; 35 ἐγὼ οὖν, τέκνα, κατελεῶν ὑμᾶς εἰμι ἐν τούτῳ, εἶπερ τινὲς καὶ ἐστέ, καὶ ἀσθενῶ τῇ ἀσθενείᾳ ὑμῶν. διατί γὰρ, παρ' ὧν ἔστιν ὑγιαίνειν καὶ φωτίζεσθαι καὶ εὐπροσωπεῖν, ὑποστήκομεν τὰ ἐναντία; οἶδε πάντα ὁ θεός. 40 οὐ γὰρ ἐστὶ κτῆσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ. πάντα γυμνά καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. γνωρίζειν δὲ ὀφείλω ὑμῶς

1 ἐπιλειψία=στερήσει. 9 κῶδ. στηρίξεσθε καὶ κρατῶνησθε. 17 κῶδ. πεπεισμένος. 27/28 Ψαλμ. ιη', 13.

κάγω. διὰ τοῦτο ζητῶ τὴν ἐξάγγελσιν, ἵνα
 γινώσκω τὰ ἐμὰ τέκνα καὶ γινώσκωμαι ὑπὸ
 τῶν ἐμῶν. αὕτη ἡ γνησία καὶ πνευματικὴ
 γέννησις, αὕτη ἡ ἀνόθευτος ὑποταγή, αὕτη
 5 ἡ ἀμέριμνος ὁδοιπορία, αὕτη ἡ γλυκεῖα
 προσευχὴ καὶ ἀδιάλειπτος προκοπὴ καὶ ἀνα-
 γωγὴ καὶ θεώσις τοῦ κεκτημένου τοῦ δῶρον.
 εὐξασθε, τέκνα μου, ἵνα ἴδω κάγω μακρό-
 θεν, πῶς τὰ προαύλια τῆς ἀπαθείας, καὶ
 10 μάλιστα ἐπιζητουμένης ἐν τῇ τῶν πάντων
 ὑμῶν κυβερνήσει, καὶ μὴ οὕτως ἐναπομείνω
 ἀεὶ εἰς τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας.

Καλὸν οὖν τὸ τῆς κατανώξεως δάκρυον πη-
 γαζόμενον, καλὸν ἢ καθαρὰ προσευχὴ, νυκτε-
 15 ρινή τε καὶ ἡμερινή. καλὸν οὖν ἡ ὑπομονὴ
 τῶν προσκρούσεων, καλὸν ἡ τοῦ ἐργοχείρου
 ἐπίτασις, καλὸν ἡ τῶν ἀναγνωσμάτων ἀγρυ-
 πνητικὴ ἐπακρόασις, καλὸν ἡ βραδύγλωσσος
 ὁμιλία καὶ ἀγελοῖαστος συντυχία, καλὸν ἡ
 20 σύμμετρος ἐγκράτεια καὶ μετὰ λόγου καὶ
 προστάξεως βρῶσις καὶ πόσις· καλὸν ἡ ἀ-
 ναμνημονευτικὴ τοῦ θανάτου ἔννοια καὶ ἡ
 τοῦ βίου τῶν ἀγίων κατὰ τὸ δυνατόν μι-
 μησις. καλὸν ἡ φυγὴ τῆς φρικτοποιοῦ παρ-
 25 ῥήσιας καὶ ἡ ἐπικρότησις τῆς θείας ταπει-
 νοφροσύνης. τὰ πάντα δοκιμάζοντες, τὸ κα-
 λὸν, κατὰ τὸν ἀπόστολον, κατέχετε, καὶ τὴν
 σήμερον, ὅτι παρήλθομεν, εὐχαριστήσωμεν
 τῷ κυρίῳ, καὶ ὅτι τὸν κανόνα ἐξετελέσαμεν,
 30 κἂν ὠλιγώρησαμεν· ὡσαύτως καὶ περὶ τῆς
 αὔριον πάλιν δόξη κύριος δύναμις καὶ κρα-
 ταίωσιν, ἐνισχύων καὶ πρὸς τὰς σαρκικὰς
 καὶ σωματικὰς ἐργασίας, ἀμφοτέρωθεν ἡμᾶς
 παρηγορούμενος καὶ πλεονάζων ἡμῖν τὰ αὐ-
 35 τάρχη καὶ δέοντα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυ-
 ρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΣ'.

Περὶ τῆς ἀρίστης ὑποταγῆς ὑμῶν καὶ τοῦ
 40 μηδὲν μέγα ἠγεῖσθαι ὑπὲρ αὐτήν.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, δόξα,

2 κῶδ. γινώσκωμαι. 26/27 Θεσσαλ. 1, ε', 21.
 30 κῶδ. ὠλιγώρησαμεν. 38 Novae patrum biblio-
 thecae t. IX, pars II, σ. 106-108.

δόξα θεῷ τῷ ἀφορίσαντι ἡμᾶς ἐκ κοιλίας
 μητρὸς ἡμῶν εἰς τὸ ἱερόν ἐπάγγελμα τοῦτο.
 χάρις κυρίῳ τῷ καλέσαντι ἡμᾶς εἰς τὸν θαυ-
 μαστόν καὶ μακάριον τῆς μοναδικῆς πολι-
 5 τείας τρόπον. ἡμῖν ὡς ἀληθῶς δέδοται, εἰ
 καὶ τολμηρὸν εἶπεῖν, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ σκοποῦ,
 τοῦ "γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν
 οὐρανῶν" μᾶλλον ὑπὲρ τοὺς κατὰ κόσμον, "ὅτι
 βλέποντες οὐ βλέπουσιν" οἱ πολλοὶ αὐτῶν,
 10 ὡς ἔστι τὰ πράγματα. τί γὰρ καὶ οἶα τὰ 10
 ἐκείνων; μακαριοῦνται πλοῦτον, τὴν παραυ-
 τίκα δόξαν χαίρουσι τρυφαῖς καὶ ἀπολαύ-
 σεσι· γάννυνται μύροις καὶ οἶνοφυγίαις,
 μαλακοῖς τε ἱματίοις καὶ ἵππων ἀγέλαις,
 ἀνδραπόδων τε πλήθει καὶ γαιῶν πολλῶν 15
 κατασχέσειν, οἰκημάτων κάλλεσι καὶ λίθων
 διαφανῶν ἀγλαίσμασι καὶ τῇ λοιπῇ ματαιᾷ
 ποικιλίᾳ· γελῶσι, πηδῶσι, σιρτῶσιν ὡς ἔρι-
 φοὶ καὶ κορέννυνται καὶ λιπαίνονται ὡς ἔτοι-
 μοι ὕες πρὸς σφαγὴν· καὶ μὴ τι εἴπωμεν 20
 τῶν ἄλλων παθῶν τὸν ἐσμόν· παρατρέχει
 γὰρ ὁ λόγος τὰ ἐξ αὐτῶν τικτόμενα τῆς
 ἁμαρτίας ἔγγονα καὶ ἀποτελέσματα. καὶ ταῦτα
 αὐτοῖς τῶν ἐπαινουμένων τὰ αὐχήματα καὶ
 ἀγαλλιάσματα. ἀλλ' οὐ γὰρ τοῖς σταυρώσασι 25
 τὴν σάρκα "σὺν τοῖς παιθήμασι καὶ ταῖς ἐπι-
 θυμίαις" αὐτῆς, οἳ εἰστε καὶ ὑμεῖς οἱ τῷ
 κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, κατὰ τὸν ἀπόστολον,
 τὴν σάρκα σταυρώσαντες· ἄλλος γὰρ ὁ πό-
 30 θος καὶ ἐπ' ἄλλοις ἢ ἔφεσις ἡμῶν, ᾧ τέ-
 κνα. ζητοῦμεν καὶ ἐκζητοῦμεν τὴν πάλαι
 δίαίταν τοῦ Παραδείσου τῆς τρυφῆς, ἐξ ἧς
 ἀποβεβλήμεθα. ἀναπολοῦμεν καὶ ἀναγνωρί-
 ζομεν τὸ ἀρχαῖον πολίτευμα ἡμῶν. ἀναχω-
 ροῦμεν κόσμου πλάνου καὶ ἐρχόμεθα εἰς θεόν. 35
 ἀπεκδυόμεθα σκότος βιωτικὸν καὶ ἐνδιδυσκό-
 μεθα φῶς νοερὸν. βλέπομεν εἰς οὐρανὸν ἄνω
 καὶ γινώσκομεν λόγον κτίσεως, καὶ ἀποκτώ-
 μενοι τὰ πάντα δεσπόζομεν τῶν ἀπάντων.
 καὶ—ᾧ τοῦ μεγάλου ἐπαγγέλματος! — τίς 40
 ἡμᾶς διέστησεν ἀπὸ σαρκὸς καὶ αἵματος, ἀπὸ

1 τὸ θεῷ ἐλλείπει τῷ V || ἐκ κοιλίας μητρὸς] Ματθ.
 18', 12. Λουκᾶ α', 15. Πράξ. γ', 2. ιδ', 8. Γαλάτ. α',
 15. 7/9 Ματθ. γ', 11, 13. 18 ποικιλίᾳ τῇ ματαιᾷ V.
 20 σῶς V. 26 Γαλατ. ε', 24.

τῶν φουσάντων καὶ ἀπὸ τῶν ἐγγόνων, ἀπὸ τῶν συνήθων, ἀπὸ τῶν ὁμηλικῶν, ἀπὸ τῆς πατρίδος, ἀπὸ τῶν πόλεων, ἀπὸ τῶν ἀγορῶν, ἀπὸ τῶν ὄχλων καὶ δῆμων καὶ πάντων τῶν περικοσμίων; τίς ἡμᾶς ἔπεισε δούλους ἑαυτοὺς ἐκδοῦναι τοῖς πνευματικοῖς ἡγουμένοις καὶ πατράσι καὶ ἀναλαβεῖν τὸν ἀσκητικὸν ἀγῶνα τὸν δι' ἐγκρατείας, ἀγρυπνίας τε καὶ χαμεινίας, διακινόμενον καθ' ἑκάστην; τίς ἡμᾶς ἐφώτισε βλέπειν ἀδιαστρόφως καὶ μηδὲν μέγα νομίζειν χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ κάλλος καὶ φαντασίαν, αὐτὸ τὸ βασιλικὸν διάδημα καὶ πορφυρικὸν περιβόλαιον, ἀλλ' αἰρετώτερόν τι μᾶλλον καὶ ἀξιωματικώτερον καὶ ἐντιμώτερον ἡγεῖσθαι τὰ ταῦτα τὰ ῥάκια καὶ πολυῤῥαφα ἱμάτια περιβεβλησθαι καὶ ἐν αὐτοῖς ὑπὲρ τὰς λαμπρὰς χλαίνας ἀποσεμνύνεσθαι; τίς ἐδυναμώσεν ἡμᾶς φυγεῖν ὕλην καὶ σάρκα καὶ τοῖς ἄνω συναρμωσθῆναι διὰ τῆς παρθενείας καὶ ἀφθόρου καὶ ἀγνοῦς διαμένειν κατὰ τοὺς ἀγγέλους;

Ταῦτα τοίνυν τὰ ἡμέτερα, ὦ ἀδελφοί, ἐγκουχήματα, ἃ ὁ θεὸς ἐδωρήσατο ἡμῖν, ἀγαπήσασιν αὐτὸν καὶ ποθήσασιν τὰ μέλλοντα, φῶς ἀπρόσιτον, δόξαν αἰώνιον, χαρὰν ἀνεκλάλητον, εὐφροσύνην ἀδιάλειπτον, κληρονομίαν αἰώνιον, βασιλείαν οὐράνιον, χοροστασίαν ἀκατάλυτον, θεωρίαν τρισμακάριστον, πλοῦτον ἄρρευστον, πᾶν εἶ τι καλὸν καὶ τερπνὸν τῶν τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις καὶ μακαρίοις ἀπ' αἰῶνος πατράσιν ἐπηγγελμένων. ἐπεὶ οὖν ταῦτα οὕτως, βλέπωμεν καὶ προσέχωμεν, μήποτε ἀνθαιρώμεθα τὰ ἐναντία καὶ φθίσωμεν κατόπιν τῶν βιωτικῶς διαζώντων. διὸ ἀγνίσωμεν ἑαυτοὺς ἔτι καὶ παρθενεύσωμεν ἔτι, καὶ φροντίσωμεν ἀπὸ νοῦς καὶ αἵματος καὶ καρδίας καὶ σώματος, καὶ μηδύλως δῶμεν παρβρησίαν τῷ δαίμονι. λόγος λόγον καταπιέζει, καὶ βλέμμα βλέμμα σκαμβάζει, καὶ ἀμέλειά ἀμέλειαν περιέπει, καὶ κατὰ μικρὸν μικρὸν γωνιάζοντες καὶ ἰδιάζοντες καὶ ὡς νυκτικὸρακες εὐρισκόμενοι ἀποκουῶμεν

2 κῶδ. ὁμηλικῶν. 15 κῶδ. ἐντιμώτερον. 25 φῶς ἀπρόσιτον] Τιμοθ. 1, σ', 16 || δόξαν αἰώνιαν] Τιμοθ. 2, β', 10 || χαρὰν ἀνεκλάλητον] Πέτρου 1, α', 8. 27 κληρονομίαν] Ἐβρ. θ', 15. 29 κῶδ. ἄρρευστον.

τὸν τῆς ἁμαρτίας θάνατον. μὴ οὖν, τέκνα, οὕτως, μὴ, δέομαι καὶ ἀντιβολῶ· προσέχετε ἀπ' ἀλλήλων. ἐκ τοῦ πλησίον ἢ ζωῆ καὶ ὁ θάνατος, κατὰ τὸν εἰπόντα, ἐλεεινὸν τὸ βάραιθρον, τοῦ αἰωνίου πυρὸς τὸ ἀνταπόδομα. μὴ εἴπηρ "ἐπανεληθὼν ἐπανῆχα", μὴ φθέγγῃ "χροنيῶν ἐχρόνησα", μὴ λογίσῃ "δυναμωθείς ἐνεδυναμώθη". μικρὰ ἀμέλεια, καταφρόνησις, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀφυλάκτως σε προσλαμβάνουσα καὶ χειραγωγούσα, εἰς τὸ βάραιθρον τῆς ἁμαρτίας καταβάλλει.

Σκοπεῖτε καὶ ὁρᾶτε, μικροὶ καὶ μεγάλοι, προάγοντες καὶ ἀκολουθοῦντες, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι· ἄνω ἐμακαρίσθημεν, ὡς ἐταλάνισθημεν, ἄνω ἐδοξάσθημεν, ὡς ἠτιμάσθημεν, ἄνω ἀγγελικῶς ἐβιώσαμεν, ὡς σατανικῶς ἐπορεύθημεν. "συνέφερον αὐτῷ", φησὶν, "εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος". συμφέρει καὶ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ταῦτα εἰρησθαι, πλὴν ἀνακτέον καὶ ἐπιστρεπτέον. καὶ ταῦτα οὐ λυπεῖν ὑμᾶς θέλων ἐνεθέμην τῇ παρούσῃ κατηγήσει, ἀλλ' ἵνα, τέκνα μου, διὰ τῆς προαγγέλλεως τὴν ἐρχομένην ῥομφαίαν τῆς ἁμαρτίας ἐξ ὑμῶν τε αὐτῶν κάμοῦ τοῦ ταπεινοῦ ἐξέώσωμαι ψυχῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι δόξα νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΖ'.

30

Περὶ τῆς ἑορτῆς τῶν ἁγίων Θεοφανείων.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, πάλιν προσόρτιος ἢ κατήγησις, ἀπὸ τῆς τῶν γενεθλίων τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν τῶν ἐπιφανίων ἡμέραν καταντήσασα, οὐ σχοῦσα μὲν οὐδὲ ἔχουσα τι πρὸς ἀξίαν, οὐ λέγω τῶν θείων πανηγύρεων (τοῦτο γὰρ ἁγίων καὶ θεοσόφων ἔργον), ἀλλὰ τῆς ὑμῶν προσηκούσης ὑπομνήσεως. πλὴν καὶ τὸ νῦν καταβλητέον ἡμῖν τὸ εἰς δύναμιν. ἐδιδάχθημεν οὖν πρότερον [τὸ] τοῦ Χριστοῦ γενέθλιον, ὅτι Χριστὸς

17/18 Ματθ. κς', 24. 25 κῶδ. ψυχᾶς. 30 Novae patrum bibliothecae t. IX, pars II, σ. 88-91. 39 το νῦν] τοίνυν V.

ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ὤφθη ἐν κόσμῳ· ἦλθε γὰρ εἰς τὰ ἴδια. κἀν οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ πάντες ἐδέξαντο, ἡμεῖς δέ, ἐπεὶ ἐδεξάμεθα αὐτόν (καὶ γὰρ τοῖς τῆς πίστεως ὀφθαλμοῖς 5 καὶ εἶδομεν ἐν σπηλαίῳ τεχθέντα παρθενικῶς τε καὶ ἀπερινοήτως ἐκ τῆς προφήτιδος), καὶ προσεκυνήσαμεν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ καὶ σὺν ἀγγέλοις τὴν τῆς εὐδοκίας αὐτοῦ ὕμνολογίαν ἀνεπέμψαμεν.

10 Ἐλάβομεν “ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι”, ὡς ὁ θεὸς εὐαγγελιστῆς βοᾷ, ἀπορρίψαντες τὰ ἐκ σαρκὸς καὶ αἵματος καλύμματα τῶν παθῶν εἰς τὸ τὰ ἱερά αὐτοῦ ἐπιφάνια θεάσασθαι τε καὶ ὑποδύσασθαι. ἄπεισιν ὁ λόγος πρὸς τὴν φωνήν (καιρὸς γὰρ ἦκε τῆς 15 τελειώσεως· μέχρι γὰρ τῆς δεῦρο τριακονταετία ὑποτάσσεται ἀνθρωπίνως τοῖς γονεῦσι, τυπῶν ἡμῖν τὸ ὑποτακτικόν, καὶ τοῦτο, ὡς βούλει, εἴτε φυσικῶς λαβεῖν, εἴτε πνευματικῶς), ὁ νυμφίος πρὸς τὸν νυμφαγωγόν, ὁ δεσπότης πρὸς τὸν δοῦλον, ὁ ἐνσώματος θεὸς πρὸς τὸν ἑνσαρκον ἄγγελον· ὑπέξεισι γὰρ ἄρτι ὁ Ἰωάννης ἐκ τῆς ἐν ἐρήμῳ διαγωγῆς, ὄλως θεοφορούμενος καὶ πατροκινήτως δι- 25 δασκόμενος, ἐτοιμάσαι τὰς ὁδοὺς κυρίου, εὐθείας ποιῆσαι τὰς τρίβους αὐτοῦ, κατασκευάσαι λαὸν περιούσιον. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐγέγονε διὰ τοῦ ἐν μετανοίᾳ βαπτίσματος, ὑπαντᾷ τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον καὶ ἀνακράζει “Ἴδε 30 ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου”. ἐπιζητεῖ ὁ Χριστὸς μου πρὸς αὐτοῦ τὸ βάπτισμα, θάμβους πληροῦται ὁ Ἰωάννης, κατεπίγει αὐτὸν ὁ δεσπότης εἰς ὑπακοήν, ἀναδύεται καὶ ἀναβάλλεται ὁ ὑπηρέ- 35 τῆς τὰ θεοπρεπῆ ἐκπληρῶσαι. πῶς οἶει τὸν Πρόδρομον, ἐν μεταιχμίῳ δύο παθῶν γενόμενον, τῷ μὲν πρὸς ὑπακοήν συνωθούμενον, τῷ δὲ πρὸς συναίσθησιν τῆς οἰκείας ἀναξιοτήτος ἀντωθούμενον; ἐνενοεῖ γὰρ, ὡς 40 εἰκός, καὶ ἐφθέγγετο τοιαῦτα· “πῶς τελετάρχου σχῆμα ὑποδήσομαι ὁ βραχὺς ἐγὼ καὶ ἀτέλεστος καὶ σε τὸν παντέλειον θεὸν τε-

1/3 Ἰωάν. α', 10-11. 10 Ἰωάν. α', 12. 25 ἐτοιμάσαι - τρίβους αὐτοῦ] Ματθ. γ', 3. Μάρκ. α', 3. Λουκᾶ γ', 4. 27 λαὸν περιούσιον] Τίτ. β', 14. 29/31 Ἰωάν. α', 29. 36 Πρόδρομον V, δρόμον P.

λετάρχῃσω; πῶς ἄψομαι κορυφῆς τοῦ κλί- ναντος οὐρανοῦ καὶ καταβάντος, τοῦ μετροῦντος τὰ ὄρη σταθμῶ καὶ τὰς νάπας ζυγῶ καὶ πᾶσαν τὴν γῆν σπιθαμῆ; πῶς καταδύσω ἐν τοῖς ὕδασι καὶ γυμνὸν ἴδοιμι 5 τὸν ἀπερίληπτον καὶ περιβάλλοντα τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις”;

Ἄλλ' ὅμως ὁ Χριστὸς μου (οὕτω πρόπον ἡμῖν ἐστι πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην) ὦ — τῆς μεγάλης συγκαταβάσεως! — τὴν ἐσθῆτα 10 ἀπαμφιένυται, εἰς τὸ βεῖθρον κάτεισι, βαπτίζεται· καὶ ἡ μὲν θάλασσα, ὡς ὁ ἱεροφάτης Δαβίδ, “εἶδε καὶ ἔφυγεν, ὁ Ἰορδάνης ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω” καὶ τὸ πνεῦμα ἐν εἶδει περιστερᾶς κατήλθεν, ἡ δὲ φωνὴ πα- 15 τρῶθεν ἐπιμαρτυροῦσα “οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα”. εἶτα ἄνεισιν ἐκ τοῦ ὕδατος ὁ Χριστὸς καὶ φωστῆρ καὶ σωτῆρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν. ὦ μακαρίας χειρὸς τῆς ἀψαμένης κεφαλῆς, δι' ἧς κεφαλῆ 20 πάντων τῶν προφητῶν ἀνηγγόρευται! ὦ παλάμης παμμεγέθους, κρατησάσης κάραν τοῦ ἐν οὐρανῷ καὶ γῆ καὶ τοῖς πᾶσιν ἀχωρήτου! ὦ ἱερέως θεοχειροτονήτου καὶ πάντων ἱερέων ὑψηλοτέρου, θεὸν καταξιωθέντος ἐν σαρκί 25 βαπτίσει! φῶς ἔλαμψεν, ἀνίσχοντος ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης, κατὰ τὴν τῆδε ἡμέραν, καὶ νοερῶς καὶ αἰσθητῶς γήθει καὶ ἀγάλλεται καὶ φαιδρύνεται ἡ τε γῆ Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλείμ, ἡ τε Γαλιλαία 30 τῶν ἐθνῶν καὶ πᾶσα ἡ περιχώρος τοῦ Ἰορδάνου, μᾶλλον δὲ πᾶσα ἡ οἰκουμένη.

Πρὸς ταῦτα δοξάσωμεν, πρὸς ταῦτα φωτισθῶμεν καὶ ἡμεῖς φῶς γνώσεως, καὶ οἶον τῆ θεωρίας γενόμενοι κατὰ τὸν Ἰορδάνην 35 ἴδωμεν τὸ μέγα φῶς, τὸν Χριστὸν ἡμῶν βεβαπτισμένον, καὶ προσπτυξόμεθα τὰ ἐν τοῖς ὕδασι ἵχνη αὐτοῦ ἀκατάληπτα, καὶ μηκέτι πρὸς τὸ σκότος ἐπιστρέφωμεν τῆς

2 κλίναντος - καταβάντος] Βασιλ. 2, κβ', 10. Ψαλμ. ιζ', 10. ρμγ', 5. 3 μετρ. τὰ ὄρη - - σπιθαμῆ] Ἡσαίου μ', 12. 6/7 περιβ. τ. οὐρ. ἐν νεφέλαις] Ψαλμ. ρμς' 8. 13 Ψαλμ. ριγ', 3. 14/17 Ματθ. γ', 16, 17. 21 ἀγορεύεται V. 26 πῶς φῶς V || φῶς ἔλαμψεν] Ματθ. δ', 15, 16. 27 ἦλ. τῆς δικαιοσύνης] Μαλαχ. δ', 2. 30 κῶδ. νεφθαλήμ. 34 φῶς γνώσεως] Ὡσηέ ι', 12. 39 ἐπιστρέφωμεν V.

ἀμαρτίας, ἀλλὰ συνίωμεν καὶ συμπορευοίμεθα, ὅπαδοι καλοὶ γεγονότες. καὶ πρό γε τούτου συμβαπτισθῶμεν αὐτῷ· ἔξεσι γὰρ καθ' ἡμέραν, εἰ βουλόμεθα, τῷ τῶν δακρῶν βα-
 5 πτίσματι λέγω, τῷ ὄντι γὰρ καθαρτήριον καὶ αἰείφωτον, οἴκοθεν ἡμῖν τὰνάματα, ἔχομεν καὶ ἡμεῖς Ἰορδάνην, τῷ τῆς κατανόσεως ρείθρῳ φωτιζόμενοι. τὸ καθ' ἑκάστην συνε-
 10 αὐτῷ· κἂν πειράζεται ὑπὸ τοῦ διαβόλου, τὸν πειραστὴν ἐλεῖν βουλόμενος, συμπτειρα-
 σθῶμεν αὐτῷ πρὸς μικρόν, ἔν' εἰς αἰῶνας ἀνενόχλητοι διαμεινώμεν. κἂν νηστεύῃ ὡς ἄνθρωπος τεσσαρακονθήμερον, τῷ ἐφημε-
 15 ρησίῳ κανόνι ἢ καὶ τῷ ὑπερημερησίῳ ἐν καιρῷ συννηστεύσωμεν αὐτῷ, ἵνα τρυφήσω-
 μεν τὰ ὑπὲρ ἔνοιαν ἀγαθὰ ἀιδίως. οὐκ ἐτέρφθη ὁ Χριστὸς τῷ εἶδει πασῶν τῶν ὑποδειχθειῶν αὐτῷ βασιλειῶν τῆς γῆς πρὸς
 20 τοῦ Σατανᾶ· μηδ' ἡμεῖς καταθελχθῶμεν τοῖς τερπνοῖς τοῦ παρόντος βίου, ἢ καὶ ταῖς τῆς παρουσίας πόλεως περικαλλείαις καὶ ἀπατω-
 αύναις. καὶ ἐν τούτῳ οὔτε πεσοῦμεθα, οὔτε προσκυνήσωμεν τῷ Σέραπι. οὐκ ἠπατήθη ὁ
 25 Χριστὸς ἡμῶν εἰπῶν τοὺς λίθους ἄρτους γε-
 νέσθαι· μήτι γε καὶ ἡμεῖς, ὡς ὑποβάλλει ὁ δράκων, τὰ πονηρὰ ἢ ἐν τῇ καρδίᾳ ἢ ἐν τῇ γλώσσῃ φθεγγόμεθα, ἀλλ' εἰπώμεν θεο-
 λέκτως "ἄπελθε ὀπίσω μου, Σατανᾶ". ἂν
 30 οὕτως ἀποκρουσώμεθα αὐτὸν καὶ οὕτω ποιή-
 σωμεν, οἰχήσεται καὶ ἀφανισθήσεται, μᾶλλον δὲ καταργηθήσεται, καὶ ἄγγελοι ἡμῖν ὀφθήσονται διακονούμενοι, καὶ συγκαταβησό-
 μεθα τῷ Χριστῷ καὶ εἰς μαθητὰς αὐτοῦ
 35 ταχθησόμεθα, καὶ τῇ ἀπαθείᾳ περιδοῦσι ἐσόμεθα, ὡς φῶτα τέλεια ἐν κόσμῳ, ἐν αὐτῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

1/2 συμπορευοίμεθα - - τούτου] ἐλείπει ταῦτα τῷ V. 3 τὸ καθ' V. 5 τῷ ὄντι] τὸ V. 9 ἀνελθοὶ V. 14 κῶδ. ἐφ' ἡμερησίῳ. 22 κῶδ. περικαλλείαις 24 κῶδ. προσκυνήσωμεν || κῶδ. οὐχ ἠπατήθη. 25 κῶδ. εἰπεῖν, ολαβ. pexhago || Ἰατθ. δ', 4. 29 Ματθ. δ', 10.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΗ'

Περὶ τῆς κρατίστης διαγωγῆς ἡμῶν, ῥη-
 θεῖσα ἐν τῇ ἐβδομάδι τῶν Βαΐων.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ἡ
 τῆς χαρᾶς ἡμέρα ἔφθασεν (ἢ γὰρ τῶν νη- 5
 στειῶν περίοδος ἤδη τετελείωται) καὶ εὐλο-
 γημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι τὸν κόπον καὶ τὸν
 καύσωνα ἠνέγκατε τῆς ἐγκρατείας, τὸ ἐπι-
 τεταμμένον τῆς ἀγρυπνίας, τὸ εὐτονον τῆς
 ψαλμωδίας, τὸ ταλαίπωρον τῆς κατὰ χρεῖαν 10
 ἐργασίας ἐν τε διασκάψεσιν, οἰκοδομήμασι τε
 καὶ λεπτοουργήμασι, καλλιγραφήσεσι τε καὶ
 ὑφάσμασιν, ἱματοῤῥαφήσεσι τε καὶ ὑποδη-
 ματοῤῥαφήσεσι καὶ ταῖς κατὰ πᾶν ὅτι οὖν
 τῶν οὐσῶν διακονίῳν ἐγχειρήσεσι· καὶ γὰρ 15
 οὐδὲ τὴν τυχοῦσαν παροπτέον, ἀλλὰ ἑκάστη
 καὶ παντοῖα θεῷ ἀνακειμένη τῇ τοῦ κρα-
 τούντος αὐτὴν καθαρᾶ λειτουργίᾳ· μὴ γὰρ
 μέγα τι πρὸς κόπον τοῦ τὸν στίχον λέγοντος
 καὶ ὑπομνήσκοντος καθ' ἑκάστην περὶ τοῦ 20
 θανάτου, ἀλλ' οὖν ἐπ' αὐτῇ καὶ μόνῃ, καθ'
 ὃ δυνάμεως ἔχει, τὴν μισθαποδοσίαν αὐτοῦ
 λήψεται, ἴσα τυχὸν καὶ τοῦ οἰκονομοῦντος
 τὰ μείζονα. τί λοιπὸν εἶπωμεν ἐπὶ τοῦ τὰ
 δεύτερα φέροντος, ἢ τῶν ἐπιστημοναρχούν- 25
 των, ἢ τῶν ἐπιτηρούντων, ἢ τοῦ κανοναρχούν-
 τος, ἢ τοῦ κελλαρεύοντος, ἢ τοῦ τραπεζοποιούν-
 τος, ἢ τοῦ σκυτοδευσοποιούντος, ἢ τοῦ μεμβρα-
 νοποιούντος, ἢ τοῦ κηπουργούντος, ἢ τῶν ἄλλων,
 ἵνα μὴ τὰ καθ' ἕκαστον λέγωμεν; μεγαλόδοξοι 30
 οἱ μισθοί, πολυγέραστοι οἱ ἐγχειρισμοί, ἀθλη-
 τικοὶ οἱ ἀποτελεσμοί. οὕτως ἡμᾶς ἡ θεία
 χάρις καλῶς παρήγαγεν, καὶ ἔτι γε παρα-
 γάγοι καὶ ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν μετε-
 νέγκοι τὸ θεοσύνθετον σύστημα, τὸ ἀδιάρρη- 35
 κτον συνάθροισμα, τὸ νεοκατασκευάστον κα-
 τάστημα, ἀλλ' οὖν ἀρχαιογνώριστον διαβίωμα,
 τὸ μόνον πρὸς θεὸν ὁρῶν καὶ πρὸς οὐδὲν
 ἄλλο ἐπίστρεφόμενον, τὸ ἐν κόσμῳ ὁμοψύ-
 χημα. εὐγε, εὐγε τῇ κρατίστῃ διαγωγῇ ὡμῶν 40
 καὶ τῷ παναρίστῳ καὶ θαυμαστοτάτῳ δρόμῳ,
 ὃ ἀδελφοὶ αἰδεσιμώτατοι!

Τί δαί περὶ τῆς ἐορτῆς ὑπομνήσωμεν,

24 κῶδ. εἶπομεν. 28 ἀπογρ. σκυτοθευσοῦντος.

ἄγλωττοι καὶ ἐναγεῖς τυγχάνοντες; ἐπειδὴ καὶ λόγου χρεῖα καὶ ψυχῆς καθαρότης, πρὸς τὴν τῆς ὑποθέσεως δύναμιν (τὸ γὰρ μὴ καθαρῶς, φησὶν, τοῦ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι οὐ 5 θεμιτόν), ὅμως ἔλκομαι δι' ὑμᾶς μνήμην καὶ μόνην ἐπενεγκεῖν, ἵνα καθαγιασθῆ, ἐμοῦ μὲν λέγοντος τὸ ταπεινὸν στόμα, ὑμῶν δὲ ἐπαύουσαι αἱ καλαὶ ἀκοαί. ὁ πανταχοῦ παρῶν Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν μεταβαίνει σήμερον 10 σαρκικῶς ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἰς τὴν Ἰουδαίαν, πρὸς τὸν αἰοίδιμον Δάζαρον, ἥδη μέλλοντα θνήσκειν· προκατατίθησι γὰρ τὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀναστάσεως ἐνέχυρα καὶ προλάμπει τὰς ἀκτῖνας τῆς ἀφθαρσίας διὰ τῆς 15 τούτου ἀναζώσεως. μεταβαίνοντι δὲ τί φάσκει ὁ τῶν μαθητῶν ἀξιοπιστότερος καὶ ἀξιόλαστος Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος; “ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ”. ἴδε πίστεως θερμότητα μαθητοῦ καὶ 20 ὀξύτητος φίλημα! συνανήγειρεν ὄλον τὸν ἀποστολικὸν ἐκείνον χορὸν καὶ παρέθηξεν εἰς εὐτολμίαν ἀνδρικὴν συγκινδυνεῦσαι τῷ διδασκάλῳ!

Ταῦτα οὐχ ὡς ἔτυχεν, οὐδὲ μέχρι τοῦ 25 γράμματος ἴσταται, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς διαβαίνειν τὸ ὑπόδειγμα ἰστόρηται, ἵνα καὶ ἡμεῖς συνεπόμεθα τοῖς ἡγουμένοις, κἂν θανάσιμα εἶεν τὰ προκείμενα. ἐπεὶ δὲ διήνυε τὴν ὁδόν, λέγει φανερῶς τοῖς φοιτηταῖς, “Δάζαρος, 30 ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται, ἀλλὰ ἀπέρχομαι ἵνα ἀναστήσω αὐτόν”. μέγα, ὅτι ἠξιώται Δάζαρος φίλος καλεῖσθαι τοῦ πάντων δεσπότη. ὦ τῆς ἀρρήτου συγκαταβάσεως, εἰς τοσοῦτον ἠκούσης μέτρον ταπεινώσεως, ἵνα 35 φίλον τὸν ἀνθρώπον ὀνομάσῃ. ἐν τῷ Λαζαρικῷ προσώπῳ πᾶν τὸ ἀνθρώπινον ἐκπαλαὶ διὰ παρακοῆς, διὰ τοῦ πρωτοπλάστου, ἐχθράναν, εἰσποιοῦμενος καταφιλάζει, καὶ οἱ ποτὲ μακρὰν ὄντες τῇ διαστάσει τῆς κατὰ ἁμαρ- 40 τίαν ἐχθρας ἐγγίζομεν ἄρτι τῇ θείᾳ ἀγάπῃ, καὶ οἱ τὴν ἐπίκτητον καὶ θνητὴν ζωὴν λαχόντες ἀθανατιζόμεθα τῇ τοῦ κοινωνήσαντος ἡμᾶς κατὰ φύσιν λόγου θεότητι. “ὁ λόγος

13 κῶδ. ἐνέχειρα. 17/19 Ἰωάν. ια', 16. 19 κῶδ. θερμότης. 29/31 Ἰωάν. ια', 11.

γάρ”, φησὶν, “σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν”. ἀλλ' ἀνίωμεν εἰς τὸ προκείμενον.

Εἰσελήλυθε τοίνυν ἐν τῇ Βηθανίᾳ καὶ 5 τὸν ἐν δεήσει κλαυθμὸν Μάρθας τε καὶ Μαρίας ὑπακούσας οἰκτιρμόνως ἐρωτᾷ ὁ ἀληθής, ποῦ τέθειται ὁ θανάων; δακρῦει ὁ σωτὴρ ἀνθρωπικῶς, δύο φύσεως δεικνὺς τὴν ἀλήθειαν. τῇ γὰρ θεϊκῇ ἐμβριμῆσει ἀνακόπτει τὸ δάκρυον. 10 μανθάνει οἰκονομικῶς ὀπόσων ἡμερῶν τὸ ἀποβίωμα καὶ φησὶν, “ὅτι τεταρταίος ἐστὶ”. παραθαρρύνει τὰς πενθούσας, κρατυνομένας ἐν τῇ πίστει· παρακελεύεται τοὺς παρόντας ἀποκαλύψαι τὸν τάφον καὶ ὁ τῆς ζωῆς ταμίας 15 καὶ τῆς πνοῆς διαδότης μεγάλη τῇ φωνῇ φησὶν “Δάζαρε, δεῦρο ἔξω”, καὶ θάττον ὁ τεθνηκὼς ἀνίσταται καὶ ὁ σεσηπὼς σεσάρκωται, καὶ ὁ ἄπνους ἐζώεται καὶ τὸ μόνον εἰπεῖν ἔργον νῦν παριστάμενον· ὁ γὰρ εἰπὼν 20 “γεννηθήτω φῶς καὶ ἐγένετο”, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κτισμάτων, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦδε ἢ μόνον ἐφώνησε καὶ τῇ πλήξει τοῦ φθόγου ἢ θεϊκῇ ἐνέργεια ἐκ θανάτου εἰς ζωὴν τὸν νενεκρωμένον ἐπανήγαγε. Δαζάρου τοῦ 25 μακαριωτάτου ἐορτάζωμεν τὰ μνημόσυνα, μᾶλλον δὲ τὰ ἐγέρσια, Δαζάρου ἐκείνου τοῦ τριακοντα ἔτη ζήσαντος, ὡς ὁ λόγος, καὶ ἐπισκοπήσαντος μετὰ τὴν ἀνάστησιν!

Ταῦτα τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 30 στοῦ ἐγέρσεως τὰ προαύλια. ταῦτα τὰ κατὰ τοῦ θανάτου προμνημόματα, καὶ χαίρομεν καὶ συγχαίρομεν ταῖς περὶ Μάρθαν καὶ τὸ ἱερὸν τεράστιον ἐξομολογούμεθα· ἀλλὰ καὶ ὡς οἱ παῖδες τοῖς τῶν ἀρετῶν κλάδοις τῇ κα- 35 κίᾳ νηπιάζοντες προσυπαντήσωμεν Χριστῷ, εἰσιόντι εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ προφητικῶς ἀνακράζομεν· “χαῖρε, πόλις Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται πραῦς, ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ πῶλον ὄνου, υἱὸν ὑποζυγίου”, τὸ τῶν 40 ἐθνῶν ἄλογον, ὡς λόγος, ὑποτάξων, καὶ δαβιτικῶς μελωδήσωμεν· “ὡσαννὰ ἐν τοῖς

1 Ἰωάν. α', 14, 16. 8 Ἰωάν. ια', 34, 35. 12 Ἰωάν. ια', 40. 17 Ἰωάν. ια', 43, 44. 21 Γενέσ. α', 3. 26 κῶδ. ἐορτάζομεν. 38/40 Ματθ. κα', 5. Ζαχαρ. θ', 9. 42 Ψαλμ. ριζ', 25, 26. Ματθ. κα', 9. Μαρκ. ια', 10.

ὕψιστοις· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου” ἐπὶ τὸ πάθος τὸ ζωηφόρον καὶ ἐκούσιον. ἐνταῦθα σταίημεν τῆς κατηχίσεως, εὐχαριστοῦντες τῷ δι’ ἡμᾶς δεδωκότι τὴν μακρὰν ὑπόμνησιν, αὐτῷ Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

10

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΘ’.

Περὶ τοῦ σωτηρίου πάθους καὶ περὶ ὁμοιοίας.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, εὐθυμὸς εἰμι τῷ πνεύματι καὶ ἔδωκέ μοι ὁ κύριος πασχάζειν ἐν ἀγαλλιάσει, ἀποσκευασαμένῳ τὸ λυπηρὸν τῆς ταλαιπώρου μου ψυχῆς, χάριν τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ ἡγουμένου τῶν Καθαρά· τῷ ὄντι γὰρ “περίλυπός εἰμι ἕως θανάτου”, σχεδὸν εἶπεῖν, διαναβαλλομένου αὐτοῦ καὶ ἀποσειομένου τὸ ἐγκρινόμενον ἡμῖν θεοπρεπῶς καὶ σωτηρίως. καὶ ὅρα τῆς ὑπακοῆς ἡλικὸν ἐστὶ καὶ οὐράνιον τὸ κατόρθωμα, ζωῆς αἰωνίου ἐφόδιον, ὡσπερ καὶ τὸ ἐναντίον τῆς παρακοῆς φέρον εἰς κίνδυνον. ἐκεῖνον μὲν οὖν ἡ χάρις τοῦ ἁγίου πνεύματος, εὐχαῖς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, σὺν τῇ ὑμετέρᾳ δεήσει, καταρτίσειεν, σθενώσειεν, ὀδηγήσειεν ποιμαίνειν οὐκ ἐν σκεύεσιν ἀπίρου ποιμένος, ἀλλ’ ἐν δυνάμει θεῆς τὸ πεπιστευμένον αὐτῷ ποιμνιον, καὶ δοίη δι’ ὁμοψυχίας ἐν ἡμῖν εἶναι καὶ εἰς ταῦτο ζῆν, καθὼς κέχριται.

Ἰμᾶς δὲ ποίοις λόγοις παρακαλέσομεν, ᾧ τέκνα πολυπόθητα, καὶ τίσιν ὑπομνήμασι λαλήσομεν τὰ τῆς παρουσίας ἡμέρας; ἤδη τὸ κατὰ τοῦ κυρίου συμβούλιον συναυροῖζεται σήμερον καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχονται ἄρχοντες καὶ λαοὶ συλλαβέσθαι τὸν δίκαιον, καὶ ἀνθ’ ὧν ὤφειλον ὡς εὐεργέτη ἀμείβειν τὰ κράτιστα, ὑπὲρ τούτων ἐπέρχονται ὡς κύνες λαβεῖν αὐτόν. ψυχὴ γὰρ ἐπίφθονος καὶ βασκαίνουσα μᾶλλον ἀγριαίνει ταῖς θε-

18 Ματθ. κς', 38. 27 κῶδ. καταρτίσειεν. 28 κῶδ. ποιμένειν. 31 κῶδ. ἡμᾶς. 33 κῶδ. παρακαλέσομεν.

ρακείαις, ἕως ἂν εἰς αὐτὸ φθάσῃ τὸ θανατῶσαι τὸν εὐεργετήσαντα. ἐλεεινὸν δέ, ὅτε καὶ μαθητῆς συνεπιτίθεται τοῖς κακοῖς καὶ τὸν διδάσκαλον ἐνεδρεύεται. τοιοῦτός ἐστιν ὁ παράφρων Ἰούδας. λαμπτήρ ὢν ἐσκοτίσθη· ἐν ὑψηλῇ πολιτείᾳ ὑπάρχων ἔπεσεν ὡς ὁ Ἐωσφόρος· ὁ πρὶν ἰώμενος νῦν ἐτραυματίσθη· ὁ ἔχων τῆς ἀποστολῆς ἀξίωμα τὸ τῆς ἀποστασίας περιβόλαιον ἐνδύεται. ὁ τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων ὑποδοχὸς ἄρτι τῶν 10 διαβολικῶν βουλευμάτων ὑπουργὸς καθίσταται. φεῦ τῆς ἀπανθρωπίας! ἄβαλε τῆς ἀβελτηρίας αὐτοῦ! ἄρα πῶς λήθαργος κατέστη τῶν τηλικούτων κατορθωμάτων; ἄρα πῶς προήχθη εἰς τοιαύτην τόλμαν; ἀλλ’ ὅμως ἡ 15 πονηρία πάντα πράττειν οἶδε, καὶ διαστρέψασα τὸ νοερὸν τῆς ψυχῆς κατ’ ὀλίγον εἰς ἀλογίαν περιτρέπει τὸν ἄνθρωπον. διὰ τοῦτο λυττᾷ κατὰ τοῦ δεσπότου ὁ τάλας καὶ μεγάλωνει ἐπ’ αὐτὸν ψαλμικῶς πτερνισμόν, 20 εἰσιῶν καὶ ἐξιῶν δαλερῶς καὶ λόγον παράνομον τιθέμενος κατ’ αὐτοῦ καὶ τὴν τοῦ μύρου κένωσιν ὡς ἀτοπίαν κατατιώμενος. οἳ εἰσι καὶ οἱ νῦν προδότες τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἰσθᾶς ὑποταγῆς διασπασταί, λογύδρια 25 βατταρίζοντες περιδέξια αὐτοῖς καὶ συνήγορα τῆς ἀποστασίας.

Ἄλλ’ ὁ μὲν οὕτως κινούμενος καταπριᾶται τὸν ἀτίμητον εἰς ὀλιγοστά ἀργύρια, καὶ οὐδὲ τὸ τῆς συνδειπνήσεως αἰδεσθεῖς οἰκείωμα, οὔτε τὸ τῆς διανύψεως ἐκπλαγεῖς ὑπόδειγμα, οὐ μὴν οὐδὲ τὸ τῆς διελέξεως ἐντραπεῖς πρόσρημα, οὐδ’ ὅτι τὸ γλωσσόκομον πεπιστευμένος διαβαστάζειν στέργει, ἀλλ’ ἀπορρήγνυται τοῦ χοροῦ τῶν συμμαθητῶν 35 καὶ συνάπτεται τῶν δαιμόνων τῷ ἀρχηγῷ, καὶ ὅλην τὴν σπεῖραν νύκτωρ ἐπιφερόμενος καταλαμβάνει τὸν ποθοῦμενον τόπον καὶ προδίδωσιν ἐν φιλήματι δολίῳ “τὸν κύριον τῆς δόξης”. ἡμεῖς δέ, ὦ ἀδελφοί καὶ τέκνα, μιμηταὶ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων γινόμενοι ἀδιάσπαστοι μείνωμεν, καὶ ὁμολογοῦντες ἀποθνήσκειν ὑπὲρ ἐντολῆς, συναποθάνωμεν

20 Ψαλμ. μ', 10. 31 κῶδ. διανύψεως. 35 κῶδ. ἀπορρῶγνυται. 39 Κοριν. 1, β', 8. 41 κῶδ. γενόμενοι.

αὐτῆ, ἐν μηδενὶ πτυρόμενοι ταῖς τῶν τινῶν ἀποβρήξεσι, μᾶλλον δὲ λακίσειν· ὡς γὰρ ἐκεῖνος καὶ αὐτοὶ διὰ φιλαργυρίαν καὶ φιλοδοξίαν ἀπαγχονίζονται. καὶ οὕτω μὲν τὰ τῆς 5 προδοσίας ἀπήρτισται, ὁ δὲ Χριστὸς ἡμῶν καὶ κύριος ὅποσα καὶ πηλίκα ὑπὲρ ἡμῶν οὐ πέπονθεν, ἐλκόμενος καὶ περιδονούμενος ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως ὑπὸ τοῦ φωνῶντος ἄγλου, εἶτα παρεστῶς τῷ ἀνόμφ

10 **Καίαφα**, ἐρωτώμενος, διελεγχόμενος, ἐρεσχελούμενος, ἐμπαιζόμενος ῥαπιζόμενος, ἀπαγόμενος, ἀποδιδόμενος Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι; κάκεισε διανοεῖ μοι τοὺς φυλακισμούς, τοὺς ἀνετασμούς, τὰς ἐπερωτήσεις, τὰς ἀπο-

15 φάσεις, τὰς κατακραυγὰς τοῦ "αἶρε, αἶρε, σταύρωσον αὐτόν", τῶν Ἰουδαίων τὰς ἐξαιτήσεις, τῶν λεγόντων "τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν", τὴν κατ' αὐτοῦ βαφήν τοῦ Πιλατικοῦ καλάμου, τὴν

20 φραγέλλωσιν, τοὺς κολαφισμούς, τοὺς ἐμπτυσμούς, τὴν παικτὴν πορφύρωσιν καὶ στεφάνωσιν, τὴν ὀνειδιστικὴν γονυπέτησιν καὶ κατὰ κεφαλῆς πυγμὴν τῶν γελαστικῶς ἐπιβοώντων "προφήτευσον ἡμῖν τίς ἐστὶν ὁ

25 παῖσας σε"; τὸν προπηλακισμόν, τὸν συνωθισμόν, τὸν θορυβασμόν, τὸν ἐπικροτασμόν τοῦ παντός κατ' αὐτοῦ μιαρωτάτου ἄγλου· εἶτα τὴν σταύρωσιν, τὴν τῶν ἁγίων χειρῶν καὶ ποδῶν καθήλωσιν, τὸν τῶν ἱματίων

30 διαμερισμόν, τὸν ἐπιτωθασμόν καὶ ὕβρισμόν τῶν παραπορευομένων καὶ λεγόντων "εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, κατάρβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. οὐά! ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι". τὰ λοιπὰ ἐπιγελάσματα καὶ κατεμπαίγματα

35 καὶ καταλαλήματα, τὴν λόγχευσιν, τὴν τῆς χολῆς ἀπόγευσιν τὴν νέκρωσιν καὶ ὅσα τούτοις ἄλλα συνέπονται καὶ συμπέπρακται.

Ἰπὲρ τούτων ἀπάντων τί ἡμεῖς συνανοίσωμεν οἱ κατάκριτοι τῷ ὑπὲρ ἡμῶν πε-

40 πονθῶντι καὶ ταφέντι καὶ ἀναστάντι; τὸ "ποτήριον σωτηρίου λήψομαι" μετὰ τοῦ Δαβὶδ "καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπικαλέσομαι". διὰ

15/16 Ἰωαν. ιθ', 15. 17 Ματθ. κζ', 25. 20 κῶδ. φραγγέλωσιν. 24 Ματθ. κς', 68. 31/33 Ματθ. κζ', 40, 41. 38 κῶδ. συνανοίσωμεν. 41/42 Ψαλμ. ρε', 4.

τοῦτο φθαζούσης τῆς ἁγίας ἀναστάσεως προσέχωμεν ἀκριβῶς, καὶ τὴν μὲν ἑορτὴν ἑορτάσωμεν λαμπρῶς καὶ θεϊκῶς—πάσχα γὰρ ἐστὶ, πάσχα τῶν τῆς θείας οἰκονομίας δωρεῶν τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον—, τὸ δὲ σῶμα 5 περικρατήσωμεν εὐλαβῶς καὶ κἂν ὑπαλλάξωμεν τὰ βρώματα, ἀλλὰ μὴ ἀνθυπαλλάξωμεν τὰ καταστήματα. πῶς δὲ ἔσται τοῦτο; ἐὰν σωφρόνως καὶ μετρίως καὶ οἴνου ἀπογευσώμεθα, καὶ ἐλαίου καὶ ὄφου ἀπολαύσω-

10 μεν καὶ τῶν ἄλλων παραθεμάτων. ὁ μὲν, συμβουλεύω, ἀρκείσθω μιᾷ κράσει, ἡ δὲ δύο μόνον, ἕνεκα τοῦ διαλύσαι, ὁ δὲ καὶ τρεῖς πινέτω, ἀσθενέστερος ὢν καὶ λιχνωδέστερος. τὸ δὲ ὑπὲρ τοῦτο οὐ τῶν ὑγαινότων, 15 ἀλλὰ τῶν ἀσθενούντων, οὐδὲ τῶν ἐγκρατῶν, ἀλλὰ τῶν ἀκρατῶν. καὶ βλέπε, ποῦ φέρεται εἰς ἐμπλησμόν καὶ κόρον ὕπνου. καὶ τί ὁ προφήτης; "ἔφαγε", φησί, "καὶ ἐνεπλήσθη, καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἡγαπημένος". μιμνήσκου 20 καὶ Σοδομιτικὸν πῦρ, λάμβανε καὶ τὸν πολιοινήσαντα Δῶτ καὶ ἀσελήσαντα ἐν ταῖς θυγατράσιν. ἀναθεώρησον καὶ τὸν γυμνωθέντα Νῶε τῆ ἀπειροποσίᾳ. ἀνάγκη γὰρ τὸν νοῦν ἀδρανῆ τυγχάνοντα μὴ οἶόν τε ἀντισχεῖν πρὸς 25 τὰς ἀοράτους παλαίστρας, ἀλλ' εὐθὺς γέλωτος ἀφορμαί, θεωρίαι ἐμπαθεῖς, συλλήψεις λογισμῶν, ἀποκοήσεις φθορῶν κατὰ τε φυγὴν, κατὰ τε τὰς ἐκκρίσεις. καὶ ὁκνῶ τὰ ὑπὲρ ἐκεῖνα λέγειν, ἐπειδὴ κακῶν διδασκάλων, ὡς ὁ Θεολόγος, κατὰ τὰ μαθήματα, μᾶλλον δὲ πονηρῶν γεωργῶν πονηρὰ τὰ γεώργια.

Ταῦτα δὲ προκατηγῶ ὑμῖν, ἵνα ἀσφαλισθηθε, τέκνα, ἵνα μὴ κενώσητε τοὺς τες- 35 σαρακοστικούς καμάτους, ἵνα μὴ ἀπολέσητε τοὺς πολυδρόμους πόνους ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῆ, δι' ἀμετρίαν καταβαπτίζόμενοι καὶ κατακινδυνεύοντες ἐν τῷ πελάγῃ τῆς ἁμαρτίας (μετὰ γὰρ τῆς τῶν βρωμάτων ἀλλοιώσεως 40 ἐστὶ καὶ ὁ χρόνος συναλλοιούμενος. εἴσεισι γὰρ τὸ ἔαρ, κινεῖται τὸ σῶμα, βρούουσιν αἱ

11 κῶδ. παραθεμάτων. 18 κῶδ. τούτων. 19/20 Δευτερ. λβ', 15. 21 Σοδομιτικὸν πῦρ] Γενέσ. ιθ', 24, 25. 22 Γενέσ. ιθ', 32-38. 23/24 Γενέσ. θ', 20-24.

πηγαί· δαφιλώτερον, βράζει περισσοτέρως καὶ τὸ αἷμα, φύουσι τὰ ἄνθη, συναύξουσι καὶ τὰ βλαστήματα τῶν παθῶν. καὶ προσέχετε διὰ τοῦτο, παρακαλῶ, ὑπομνήσκω), ἀλλ' ἵνα 5 ἐν τάξει καὶ πρὸς χρεῖαν καὶ φάγωμεν καὶ πίωμεν, καὶ κοιμηθῶμεν καὶ διεγερθῶμεν, καὶ ὁμιλήσωμεν καὶ προσχαριούμεθα, φεύγοντες τοὺς ἐπικυρπτοτέρους τόπους καὶ ἀφιδιαστικωτέρους καὶ τὸ δύο δύο συνευρίσκεσθαι, μάλιστα 10 ἐπὶ ἀρχαρίων καὶ ἀγενείων. καὶ ἐὰν οὕτω πολιτευσώμεθα, οὐ διαλείψομεν καθ' ἡμέραν ἐορτάζειν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

15

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Α'.

Περὶ τοῦ μὴ γόγγυζεν ἐν ταῖς στενώσεσι τῶν σωματικῶν χρεῶν.

Ἀδελφοί καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἔργον ἡμῶν ἐστὶ τοῦτο καὶ ἀγὼν ἀκαταπόνητος, τὸ 20 ἐκάστοτε λαλεῖν καὶ ὑπομνήσκειν καὶ παρακαλεῖν ὑμᾶς ἐν τῇ ὑπομονῇ τῆς κατὰ θεὸν ὑμῶν ζωῆς. εἰ γὰρ οἱ ποιμένος ἐπιστατούντες ἀλόγου, ἀγρυπνίας καὶ ἀδολεσχίας καὶ μερίμνας κατὰ τὸ ἀναγκαῖον ἀναλαμβάνουσιν, ἄγοντες καὶ διεξάγοντες τὰ ἐμπιστευθέντα 25 αὐτοῖς θρέμματα, πόσω γε μᾶλλον ἡμῶν τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ ἀναξίως λαχοῦσι τὸ ἄρχειν ὑμῶν τῶν προβάτων τοῦ Χριστοῦ ἄυπνον ἔχειν τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα καὶ τῇ τοῦ 30 λόγου προσφωνήσει ὡς οἶόν τιτι σύριγγι προσλαλεῖν καὶ προσφθέγγεσθαι τὰ δέοντα καὶ συμφέροντα, καὶ μέντοι πόνους καὶ θλίψεις καὶ στενοχωρίας ἀνατλᾶν ὑπὲρ τοῦ εὐτρεπίζειν καὶ χορηγεῖν ὑμῖν τὰ ἐδώδιμα 35 ἀμφοτέρωθεν; ἐπεὶ δὲ οὕτως τὰ καθ' ἡμᾶς ἀπαιτεῖται, οὔτε ὑμῖν ὁ λόγος ἐστὶ οὕτως ἀπλῶς ὡς ἔτυχεν ἀποφέρεσθαι, ἀλλὰ προσεκτικῶς ἐπαίεσθαι τῆς ταπεινῆς φωνῆς ἡμῶν. "τὰ πρόβατα γάρ", φησί, "τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει", ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.

11 κῶδ. διαλείψομεν. 34 κῶδ. χορηγεῖν. 39 Ἰωάν. ι', 27.

Τί· δὲ ταῦτα οὕτως προοιμισάμεν ὑμῖν; καὶ γε μὴ βαρέως ἐνέγκοιτε τὸ λεγόμενον, ὅτι τινὲς ἐξ ὑμῶν ταῖς χεῖραί με εὐλογοῦσιν, ἢ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. διατί; ὅτι ἐπειδὴ περ στενώσεως 5 ἐπισυμβάσης ἡμῖν ἐν ταῖς σωματικαῖς χρεῖαις ἐκ τῆς τῶν πρόλαβόντων χρόνων ἀφορίας, ἐκ τε τῆς ἐπισυναγωγῆς τῶν ὑπὸ θεοῦ πεμπομένων ὡς ἐκ πελάγους ἐν τῷ λιμένι τῆς ἀποταγῆς εἰς σωτηρίαν, ἐκ τε ἄλλων πολ- 10 λῶν καὶ διαφόρων ξενοδοχιῶν καὶ διανομῶν, καθ' ὃ ἐσμεν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ πόλει ταύτῃ, εἶτα πρὸς ταῦτα κατηχησάντων ἡμῶν καὶ ἐκλαλησάντων τὸ ἐνὸν ἡμῖν λυπηρὸν καὶ φροντιστικὸν καὶ μεριμνητικὸν πρὸς τὸν ἐνιαυ- 15 σιαῖον τῶν χρεῶν πορισμὸν, ἐκλιπαρησάντων τε καὶ δυσωπησάντων ὀρέξαι χεῖρα καὶ διεγερθῆναι ἕκαστον καὶ κινήσαι τὰς ἰδίας χεῖρας ἐπεξεργαστικώτερον, καθ' ἣν ἐντέτακται διακονίαν, καὶ μὴν ὑπομνησάντων, ὅτι 20 πάντως συμβαίνει ζητοῦντας ἡμᾶς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην ὁδὸν πορεύεσθαι, ἐν ἧ ἰθὺς καὶ στενοχωρίαί, πείνα καὶ κόποι καὶ ἀγρυπνίαί, γυμνότης καὶ ταλαιπωρία καὶ εἴτι 25 ἄλλο τῶν τοιούτων, προσθέντων, ὅτι τάχα καὶ δοκιμάζων ὁ θεὸς τὸν πρὸς αὐτὸν ἡμῶν πόθον, εἰ ἐγκαρτερώμεν ἐν τοῖς λυπηροῖς, παραχωρεῖ πειράζεσθαι ἡμᾶς πρὸς μικρόν, οὐ μᾶλλον ὡς νῦν θέον καὶ ὀφειλόμενον καὶ 30 χρεωστούμεγον ἀπεφάνθητε, ἀλλὰ τοῖς μὲν χεῖρασιν, ὡς προεῖρηται, ἀπελογίσασθε καὶ ἀπευχαριστήσατε· μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ οὐ καρδίαν πρὸς θεὸν ἐσχήκατε ἀληθινήν, διεγογγύσατε καὶ ἐδυσφορήσατε καὶ κατεξάνε- 35 στητε οὐ κατὰ Μωσέως τινός (ἠὺλαβήθητε γάρ, εἶπερ οὕτως ὑπελαμβάνετε), ἀλλὰ κατ' ἐμοῦ τοῦ μόνου ἁμαρτωλοῦ, ἐπιλέγοντες "διατί τοσοῦτους ἐπισυνάγει, οὐδ' οὐ δύναται θρέψαι; καὶ τίς χρεῖα τῆς ἀνάγκης ταύτης καὶ τίς 40 αὐτὸν ἀναγκάζει ὑποδέχεσθαι τοσοῦτο πλῆθος";

Διὸ πρὸς ταῦτα ἀναγκαῖον ἀντιφθέγγεσθαι καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἀναγγεῖλαι, καὶ

τὴν ῥομφαίαν τὴν ἐρχομένην ἐπὶ τοὺς τοιούτους, πρὸς τὸ μὴ ἐκζητηθῆναι ἐκ χειρῶν μου βεβήλων τὸ αἷμα τῆς ἀπωλείας αὐτῶν. οὗτοι γὰρ πρῶτον μὲν οὐχ ὡς υἱοὶ γνήσιοι 5 καιωνικῶς ἔφησαν, διατί δεχόμεθα, ἀλλ' ὡς τέκνα μωμητὰ καὶ ἀλλότρια "διατί δέχεται" εἰπόντες, ὑπεξαυροῦντες ἑαυτοὺς τῆς κοινωνίας καὶ ὁμοφυχίας μου. ἔπειτα, εἰ καὶ οὕτως ἔφησαν, καταγνωστοὶ καὶ ὑπεύθυνοι, 10 ὅτι, κατὰ τὸ φαλλόμενον, "κατελάλησαν τοῦ θεοῦ καὶ εἶπον, μὴ δυνήσεται ὁ Θεὸς ἐτοιμάσαι τράπεζαν" τῷ τοσοῦτῳ πλήθει; καὶ μὴ ἐγὼ εἶμι ὁ ἐπιχορηγὸς τῶν τροφῶν, ἢ ὁ τοὺς καρποὺς φέρων, ἢ ὁ τὰς ἀποθήκας πλη- 15 ρῶν, ἢ πάλιν ἐξ ἰδίας αἰρέσεως καὶ αὐθεντίας εἰσδεχόμενος τοὺς προσερχομένους καὶ αὖξων τὴν ἀδελφότητα; οὐκ αὐτὸς ἐστὶν ὁ κύριος καὶ θεὸς καὶ τροφεὺς παντὸς τοῦ κόσμου, ὁ ἀνοίγων τὴν χεῖρα καὶ ἐμπιπλῶν 20 πᾶν ζῶον εὐδοκίας, ὁ λέγων ὅτι "ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν"; εἶτα πρὸς τοὺς ὀλιγοφροῦντας "ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, 25 ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς ὀλιγόπιστοι"; ἔπειτα διὰ τινος σοφωτάτου "ἐμβλέψατε εἰς ἀρχαίας γενεάς 30 καὶ ἴδετε, τίς ἐνεπίστευσεν κυρίῳ καὶ κατησχύνθη; ἢ τίς ἐνέμεινε τῷ φόβῳ αὐτοῦ καὶ ἐγκατελείφθη; ἢ τίς ἐπεκαλέσατο αὐτὸν καὶ ὑπερεῖδεν αὐτόν"; εἶτα αὖτις διὰ τοῦ Εὐαγγελίου "πάντα τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ 35 ἐκβάλω ἔξω"· καὶ πάλιν "ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν", καὶ ὅσα ἕτερα συνάδοντα τοῖς προειρημένοις.

Τί λοιπὸν κινεῖσθε κατ' ἐμοῦ τοῦ ταλαι- 40 πώρου καὶ γλωσσαλγεῖτε καὶ μωρολογεῖτε; ἀλλ', ὡς ἔοικεν, Ἰσραηλιταὶ τινές ἐστε λυ-

3 κῶδ. ἀπολείας. 5 κῶδ. κοινωνικῶς. 10/12 Ψαλμ. σ', 19. 19 ἀνοίγων - εὐδοκίας] Ψαλμ. ρμδ', 16. 20 23 Ματθ. σ', 33. 24/27 Ματθ. σ' 26, 30 || κῶδ. ἡμῶν. 29/33 Σειράχ β', 10. 32 κῶδ. ἐγκατελήφθη. 34 Ἰωαν. σ', 38. 35 κῶδ. ἐκβάλλω. 35/37 Μάρκ. ι', 14.

τρωθέντες ἐκ χειρὸς Φαραῶ τοῦ ἀοράτου καὶ ἐκ τῆς πικρᾶς πλινθουργίας τῶν παθῶν καὶ τῆς σκοτεινῆς Αἰγύπτου, τῆς κοσμικῆς ματαιότητος, εἶτα ἐν τῇ διελεύσει τῆς ἀσκη- 5 τικῆς καὶ θλιπτικῆς διαγωγῆς, ἐπισυμβαινόντων τινῶν στενοχωριῶν, οὐκ εὐχαριστοῦντες θεῷ, οὐκ ἀποδιδόντες αἶνον δοξολογίας, ὡς ἂν διὰ τῆς τοιαύτης ὑμῶν ἀγαθῆς διαθέσεως ἔλθοι τὰ ἐπιδεόμενα ὑπὸ τῆς προνοίας, ἀλλὰ καταγογγύζοντες καὶ οἶον φάσκοντες 10 "ὥφελεν ἀποθανεῖν ἡμᾶς ἐν Αἰγύπτῳ", ὑπομνησκόμοιοι καὶ λεβήτων, κρομμῶν τε καὶ σκορόδων, ἃ ἔξεστιν ὑπολαβεῖν ὡς αἰρεῖται ἕκαστος, ἐν οἷς ἦν ἐν τῷ κόσμῳ. ἀλλὰ τί οἱ τότε πεπόνθασι, συνιεῖτε οἱ ἀναγιώ- 15 σκοντες· οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν εἰσαχθῆναι ἤξιώθη εἰς τὴν γῆν τῆς κληρονομίας, ἔπεσον δὲ τὰ κῶλα αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοδρευτοῦ, καθὼς γέγραπται. φοβοῦμαι τοίνυν, ὦ τέκνα, μὴ τὸ αὐτὸ πάθω- 20 μεν καὶ ἡμεῖς, τὰ αὐτὰ πράσσοντες. καὶ τότε μὲν νηπιότης τῆς σκιᾶς καὶ τοῦ νόμου, νῦν δὲ ἡ τελειότης τῆς χάριτος καὶ ἀληθείας τοῦ Χριστοῦ. καὶ τοῦτο πάλιν οὐκ ἐπὶ τῶν λαϊκῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῶν τῶν ἀνα- 25 δραμόντων εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀγγελικῆς πολιτείας. ποῦ ποτε ἐφάνη ἐπὶ τῶν ὀσίων πατέρων ἡμῶν τοιοῦτος διαγογγυσμός; ἢ τίνα ἐκεῖνοι ἀπώσαντο εἰσδέξασθαι θέλοντα σωθῆναι ἐν τοῖς κοινοβιακοῖς, χάριν στενώσεως 30 σωματικῆς; ἀλλ' οὐχὶ μᾶλλον καὶ παντὶ ἀνέωκτο ἡ θύρα αὐτῶν, οὐ λέγω τῷ βουλομένῳ ἀποτάξασθαι, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀπλῶς ἐπιδεομένῳ πτωχῷ, διαθήκας καὶ μετὰ κοιμησιν αὐτῶν ἀγίας διαθέμενοι ἐπὶ τούτοις; 35

Οἴδατε τὰ τοῦ μεγάλου φωστῆρος ἡμῶν Εὐθύμιου. διαγινώσχετε τὰ τοῦ αἰοδίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα καὶ Θεοδοσίου, τοῦ τρισμακαρίστου Παχωμίου. ἄρα γε ἐπισυμβέβηκεν αὐτοῖς στένωσις; καὶ μάλα καὶ πολλαχῶς, 40 ὡς τὸν μὲν ἐν τῷ πάσχῳ μὴδὲ τὴν ἀγίαν προσφορὰν ἔχειν, τὸν δὲ καὶ τὰ χειμῆλια

5 ἐπισυμβαινόντων] οὕτως ἐν τῷ κώδικι. 11 Ἐξόδοιο ις', 3. 12 κῶδ. ὑπομνησκόμοιοι. 17/19 Ἀριθ. ιδ', 29, 32. 22 Κολοσ. β', 17. Ἐβρ. ι', 1. 32 κῶδ. ἀνέωκτω·

ἐπιδοῦναι εἰς διάπρασιν, πρὸς τὸ μὴ δια-
 πεσεῖν τὸ κροῦμα, εἰ καὶ οὐ γέγονε διὰ τὴν
 ταχεῖαν τοῦ θεοῦ ἐπίσκεψιν. καὶ γοῦν ἑκα-
 τὸν νομισμάτων ἐπαγορασίαν σίτου κατὰ
 5 ἀνάγκην ἐποιήσατο ὁ μέγας Παχώμιος. καὶ
 οὕτω πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως ποτὲ μὲν
 εὐθουνοῦντο, ποτὲ δὲ ἐστενοῦντο, καὶ ἀμφοτέ-
 ρωθεν εὐχαρίστουν καὶ ὑπέμενον τὰ ἀληθι-
 νὰ τέκνα καὶ συνέπασχον τοῖς πατράσιν ἐν
 10 χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει· οἱ δὲ μὴ οὕτως
 ἔχοντες καὶ τότε καὶ νῦν πίπτουσιν ἐν κα-
 τάρᾳ καὶ ἀπωλείᾳ. διὰ τοῦτο προσεκτέον,
 ὧ τέκνα καὶ ἀδελφοί, καὶ ἐπιμνήσθητε ὅτι
 ὑμεῖς αὐτοὶ οἱ διαγογγύζοντες οὐκ ἐξ οἰκει-
 15 ας ὑμῶν ἐργασίας τὴν τροφήν πορίζεσθε,
 καὶ ὅτι ἐηλυθότες ἐνταῦθα μηδὲν ἐπιφερό-
 μενοι ἤκετε, καὶ ὅτι οὐκ ἀπεστράφητε, δι'
 ἣν αἰτίαν προβάλλεσθε, εὐχαριστήσατε καὶ
 αἰνέσατε τὸν θεόν τε καὶ ἡμᾶς.
 20 Ἦώς οὖν, ὧ ἄφρονες, ὃ πεπόνθατε, οὐκ
 ἐπιδείκνυσθε ἐν ἄλλοις, καὶ οὐ ἀπελαύσατε
 δώρου, οὐ μεταδίδοτε ἐτέροις, ἄφιλοι, ἀσυμ-
 παθεῖς, ἄστοργοι; κύνες ἀλόγους εἰ προσε-
 δεχόμεθα λιμοκτονουμένους, ἀποδοχῆς ἡμῶν
 25 ἄξιοι—“δικαίος γάρ”, φησὶν, “οἰκτεῖρει ψυ-
 χὰς κτηνῶν αὐτοῦ”—, οὐχὶ ἀνθρώπους λογι-
 κοῦς, τῆς αὐτῆς ἡμῶν φύσεως κοινωνοῦντας,
 ἀδελφοὺς ἡμῶν ὑπάρχοντας, ἐκ ναυαγίου εἰς
 λιμένα λιπαροῦντας εἰσαχθῆναι, ἐξ ἀπορίας
 30 εἰς σωτηρίαν, ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανεν·
 ἀλλ' οὐδὲν τῶν τοιούτων ἐν τοῖς ἄφροσι
 διανενοῦνται. καὶ τὰς ἐντολάς οὖν φυλάττειν
 με ἀγαπᾶτε καὶ διαλαλεῖτε καὶ ἐπαγγέλλεσθε
 ἀποθνήσκειν μετ' ἐμοῦ, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος
 35 κυρίου, καὶ ἐπὶ μικρᾷ στενοχωρίᾳ ἀνανεύετε
 καὶ ἀναδύεσθε· διατί μὴ μᾶλλον ἀναγκάζετε
 με, ἵνα μηδεὶς ἐκ τῶν ἐρχομένων πτωχῶν
 ἀναχωρῆ ἄνευ τοῦ χορτασθῆναι καὶ πεπο-
 κέναι οἶνον, καὶ λαβεῖν τινα ἐπιζητούμενα,
 40 ὑποδεικνύοντες τὴν ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν
 μεγίστην πρόσοδον καὶ τὸ ἐκείνους πληροῦ-
 σθαι διὰ τῆς ὑμῶν ὀλιγαρκείας, ἀλλὰ καὶ
 χορτάζεσθαι θέλετε καὶ ἐμπιπλάσθαι καὶ

12 κωδ. προσεκταῖον. 19 κωδ. ἠνέσατε. 25/26
 Παροιμ. ιβ', 10. 42 κωδ. ὀλιγαρκείας.

διφαγεῖν, ἐπεὶ καὶ τριφαγεῖν, ὄψαροφαγεῖν
 τε συχνοτέρως, ἐλαιοφαγεῖν τε καὶ οἰνοπο-
 τεῖν ἐν κρασοβολίοις οὐ δύο καὶ τρισίν,
 ἀλλὰ καὶ πρὸς, ὃ παρὰ τοῖς πατράσιν ἀπεί-
 ρηται, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ὑγιαίνουσι, καὶ 5
 ἐκεῖνα πάλιν δογματίζετε ὡς ἄλογοι; καὶ οὐ
 συμβαίνει ἀμφοτέρα· “οὐδεὶς γὰρ δύναται”,
 φησὶ, “δυσὶ κυρίοις δουλεύειν”, γαστριμαρ-
 γία φημι καὶ φιλοθεΐα. ἀλλ' “ὧ ἀνόητοι καὶ
 βραδεῖς τῇ καρδίᾳ” τοῦ μὴ ἐπιγνώναι ἐπὶ 10
 πᾶσι τοῖς τε ὑπὸ τῶν ἀγίων πατέρων ἐν-
 ταλθεῖσι καὶ ὑφ' ἡμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν
 ὑπομνησθεῖσιν, ὅτι οὕτως δεῖ ἡμᾶς παθεῖν
 καὶ “διὰ πολλῶν θλίψεων εἰσελθεῖν εἰς τὴν
 βασιλείαν τῶν οὐρανῶν”, τοιγαροῦν μετά- 15
 γνωτε καὶ μετανοήσατε, ὅτι ἡμαρτήσατε καὶ
 ἐπλημμελήσατε ἐνώπιον κυρίου· μέγας γάρ
 ἐγὼ γὰρ ὁ τάλας οὐκ ἀπευδοκῶ, οὐδὲ ἀπα-
 ναίνομαι, ἀλλ' ὡς ἤδη ἀρχὴν βάλλων ἐν
 ἐπιθυμίᾳ πολλῇ καὶ ζεούσῃ καρδίᾳ καὶ εἰσδέ- 20
 ξομαι πάντα τὸν ἐρχόμενον (οὐκ ἐγώ, ἀλλ'
 ὁ ἐντειλάμενος θεός, ἔπειτα καὶ αὐτοὶ μετ'
 ἐμοῦ· ἐν γὰρ ἐσμεν οἱ πάντες), τὸν γυμνὸν
 ἐνδιδύσκων καὶ τὸν ψυχούμενον θάλπων, τὸν
 ἀνυπόδετον ὑποδύων καὶ τὸν ἄστεγον εἰσά- 25
 γων, καὶ τὸν πεινῶντα τρέφων καὶ τὸν δι-
 ψῶντα ποτίζων· ταῦτα ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ
 Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, τοῦ δόν-
 τος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν λύ-
 τρον, πεποιδῶς ἐπὶ ταῖς ἀψευδέσιν αὐτοῦ 30
 ἐπάγγελαις, ὅτι οὐχ ὑστερήσει οὐδὲ λιμο-
 κτονήσει ψυχὰς δικαίων, οἳ οἱ περ ἐστὲ ὑμεῖς
 (οὐ γὰρ πάντας ἠγίασάμεν) οἱ ἀγόγγυστοι,
 οἱ χαίροντες ἐν ταῖς ἐκπληρώσεσι τῶν ἐντο-
 λῶν τοῦ θεοῦ, ἐν τῷ πληθυσμῷ τῆς ἀδελ- 35
 φότητος, οἱ ἐγκαρτεροῦντες ἐν ταῖς δοκιμα-
 σίαις τοῦ θεοῦ, οἱ πάντα προϊέμενοι καὶ
 μέχρι θανάτου ὑποστήκοντες, ἢ εἴπερ ἀνε-
 χόμενοι παρθεῖν ἡμᾶς μίαν καὶ μόνην ἐντο-
 λὴν τῶν γεγραμμένων, δι' ἧς ἔωλοι καὶ αἱ 40
 λοιπαὶ γίνονται· “ὁ γὰρ ὄλον τὸν νόμον τη-

2 κωδ. συχνοτέρως. 7/8 Ματθ. σ', 24. 9, 10 Λουκᾶ
 κδ', 25 14/15 Πράξ. ιδ', 22. 24 κωδ. ἐνδιδύσκων.
 29 λύτρον] Ματθ. κ', 28. Μάρκ. ι', 45. 32 λιμ. ψυχὰς
 δικαίων] Παροιμ. ι', 3. 38 κωδ. ὑποστήκοντες. 41 Ἰα-
 κώβου β', 10.

ρῶν, πταίων δὲ ἐν ἐνί, γέγονε πάντων ἔνοχος", καθὼς γέγραπται.

Ἐπιβλέφατε τοίνυν (πρὸς ὑμᾶς γὰρ πάλιν ἐπιστρέφομαι, ὧ ἀπαίδευτοι) ποσάκις 5 ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐξ ἀναγκῶν ἐρῥύσατο καὶ πηλίκας αὐτὸς εὐεργεσίας ἐνεδείξατο διὰ τῶν εὐχῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν. οὐχὶ δέδωκε καὶ σίτους καὶ οἶνους ἐν καιρῷ στενοχωρίας; οὐχὶ ἐκίνησεν ἀνθρώπους καὶ 10 διήνοιξεν αὐτῶν τὰς ἀποθήκας εἰς τροφήν ἡμῶν; οὐχὶ μέχρι τοῦ παρόντος ἀπὸ χωρῶν καὶ νήσων καὶ ἐξ ἀλλοδαπῶν πόλεων πέμπονται ἡμῖν, ὡς οὐκ ἐσμὲν ἄξιοι, εὐλογίαι τινές, μέλιτα, ἔλαια, τυροί, σκεπάσματα, 15 ἱμάτια, χρυσιον, ἐξ ἐπισκόπων, ἐξ ἀρχόντων, ἐξ αὐτῶν τῶν τὰ διαδήματα περικειμένων; οἴδατε τὰ ἐπὶ τῆς παρελθούσης βασιλείας ὅσα καὶ πηλίκα, οἴδατε καὶ τὰ ἐπὶ τῶν παρόντων εὐσεβῶν βασιλέων ἡμῶν. καὶ ὅτε μὲν αἱ δω- 20 ρεαί, εὐχάριστοι καὶ φιλέντολοι καὶ προθυμητικοὶ μέχρι θανάτου· ὅτε δὲ αἱ ἐλλείψεις, βλάσφημοι καὶ γογγυσταὶ καὶ μεμφίμοιροι. καὶ ταῦτα οὐ κωμωδεῖν ὑμᾶς θέλων λελάληκα, ἀλλὰ, καθὼς ὑπήχθητε, ἵνα διὰ μικροῦ ὄνει- 25 δισμοῦ ἐξαιρεθῆτε τῶν αἰωνίων βασανιστηρίων. συγχωρήσει ταγαροῦν ὑμῖν ὁ κύριος καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς ἀσφαλεστέρους ἀπεργάσεται, ἵνα πάντα φέροντες, τὰ πάντα ὑπομένοντες σὺν τοῖς λοιποῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν, τὸν τῆς 30 δικαιοσύνης στέφανον ἀπολάβητε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶ- νων. ἀμήν.

35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΑ΄.

Ἔστι χρῆ προσέχειν ἑαυτοῖς ἐν τοῖς διαφόροις βρώμασι, καὶ περὶ ἐγκρατείας.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες· ἐὰν καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὸ ῥυπαρὸν ἡμῶν στόμα ἀνοί- 40 γωμεν πρὸς ὑμᾶς, ὧ τέκνα πεπονημένα καὶ

5 κῶδ. ὀπηλίκας. 14 τινές] κῶδ. τιναί. 20 κῶδ. προθυμητικοί. 22 κῶδ. μεμφίμοιροι. 30 δικαιοσ. στέφανον] Τιμοθ. 2, δ', 8 || κῶδ. δικαιοσύνης στ. ἀπολαύητε.

σεβάσμια, οὐκ ἀρκετὸν ἡγοῦμεθα διὰ τὸν περιόντα ἡμῖν πόθον καὶ τὴν ἐπὶ τὸ σφίζεσθαι ὑμᾶς ἐπικειμένην ἡμῖν φροντίδα· εἰς τοῦτο γάρ, κὰν ἀμαρτωλοὶ ἐσμεν, ἀδολεσχού- 5 μεν νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ περὶ τούτου καταγιγόμεθα καὶ τοῦτο ἀναπνέομεν, καὶ τούτου ἐφιέμεθα, καὶ τοῦτο ἐκζητοῦμεν, καὶ τοῦτο ἡ ζωὴ ἡμῶν καὶ ὁ ἐπαινετὸς θάνατος. διὸ καὶ τὸ νῦν, ἐξερχομένων τῶν ἀδελφῶν, ἀνεπνεύσαμεν, εὐρόντες τὸ συλλαλεῖν ὑμῖν ἐν 10 τοῖς γράμμασι.

Πῶς τοίνυν, ἀδελφοὶ ἡγιασμένοι, ἐπασχάσατε; καὶ πῶς διέρχεσθε ἐν εὐσεβείᾳ τὰς τῆς ἁγίας ἀναστάσεως θεοφωτίστους ἡμέρας; οἶδα δέ, ὅτι καθαίρεσθε καὶ φω- 15 τίξεσθε, καὶ ὑψοῦσθε καὶ ἀγιάξεσθε, καὶ τελειοῦσθε ἐν τῇ χάριτι τοῦ κυρίου μου, ἔχοντες τὸ εἰς ἀλλήλους ὁμονοητικὸν καὶ διεγερμένον ἐν πᾶσι καὶ μεγαλοπρόθυμον· τοῦτο γὰρ ἐπιδηλοῦσιν αἱ διαφόρως ἐπεισερ- 20 χόμεναι ἐπιστολαὶ ὑμῶν, ἀναγγέλλουσαι ἡμῖν τὸ τῆς πίστεως κραταῖον ὑμῶν καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς ὑψηλότατον. καὶ γοῦν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ οὕτως ὑμῖν ταῦτα χαρισάμενος καὶ ἐν τοιοῦτοις ὑμᾶς κατορθώμασι στηριξάμε- 25 νος, πλειόνως καὶ μειζρόνως καὶ διαρκεστάτως διατηρήσει καὶ διαφυλάξει ὅλους ὑμᾶς τοὺς ἐμοὺς φωστήρας καὶ λαμπτήρας, ὀφθαλμούς τε καὶ βραχίονας καὶ εἴτι ἄλλο τῶν ὀσιωτάτων. βλέπετε τοίνυν, τέκνα μου, καὶ 30 ἀπὸ τοῦ παρόντος, ὅτι τὸ καλὸν καὶ δύσκη- τόν ἐστὶ καὶ τοῖς μὴ προσέχουσιν εὐάλωτον, καὶ τὸ πολυχρονίως εὐρεθὲν ῥαδίως διὰ μικρᾶς ἀμελείας διαφεύγειεν. προσέχετε ἑαυ- 35 τοῖς ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος καιροῦ, ὅτι ἑαρινός ἐστι καὶ τοῦ σώματος κινητικός, καὶ ἡ σὰρξ ἡμῶν γῆ οὖσα ζητεῖ γῆνως ἐνεργεῖν. ἡ τοίνυν γῆ κοπριζόμενη καὶ πταινομένη ἀναφύει καὶ βλαστάνει καὶ ἀνθοφορεῖ. καὶ ἡ σὰρξ τὸ αὐτό, τοῖς διαφόροις βρώμασι καὶ 40 πόμασι πταινομένη. ἀνάγκη τὰς τῶν παιδῶν ἀκάνθας ἀναβράζειν. περιλάβετε ταύτην καὶ ὑποπιάσατε ἀποστολικῶς, καὶ πρόνοιαν αὐ-

6 τούτου] κῶδ. τοῦτο. 16 κῶδ. ὑψοῦσθαι. 17 κῶδ. τελειοῦσθε. 27 κῶδ. ὑμῶν. 43 Ῥωμ. ιγ', 14.

τῆς εἰς ἐπιθυμίαν μὴ ποιεῖσθε, ἀλλὰ τὰ
θέοντα καὶ αὐτάρκη χορηγοῦντες μένετε ζῆν
ἐν τῷ πνεύματι.

Δοιπὸν μέτρον καὶ ἐπὶ τοῦ ἄρτου καὶ
5 ἐπὶ τοῦ οἴνου. καὶ ὁ μὲν οἶνος, εἰ καὶ δι-
δοται εἰς πόσιν, ἀλλὰ κατὰ μικρὰν παρη-
γορίαν καὶ ἐν καιροῖς ἑορταστικοῖς καὶ ἐν
τοῖς κοπωθεστέροις ἔργοις, ἢ ἐν τοῖς νοση-
λευσμένοις, ἢ ἐν τοῖς ἀδυμοῦσι καὶ ἐν τοῖς
10 πρὸς ὁδὸν ἀπαίρουσιν, ἐπεὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
ὀφείλει λαμβάνεσθαι μέχρι μιᾶς κράσεως,
ἢ καὶ δύο τὸ πολὺ· τὸ γὰρ γεροντικὸν τί
ἀσφαλίζεται, οἶδατε. οὐ τοίνυν ἀπείργειν
ὡμᾶς βουλόμενος τῶν βρωμάτων, τέκνα μου,
15 ταῦτα λέγω (καταργεῖσθω γὰρ τὰ βρώματα,
κατὰ τὸν ἀπόστολον), ἀλλὰ τὴν ὄντως τρο-
φήν ὡμᾶς ἐφιέμενος ἔχειν, διὰ τοῦτο ἐν
ὑπομνήσει τίθημι τοὺς λόγους. θέλω ὡμᾶς
ἐσθίειν καὶ πίνειν, ἀλλ' ἀρμοδίως καὶ θεο-
20 πρεπῶς καὶ σωστικῶς, πρὸς τε δύναμιν
τοῦ σώματος, διὰ τὰ πρὸς χρείαν κατεπι-
γοντα ἔργα. ἢ οὐκ οἶδατε, ὅτι ἀντὶ τῆς ἐγ-
κρατείας ταύτης καὶ ἀποστερήσεως τῶν ταῦ
κόσμου ἡδέων, κρεοφαγιῶν καὶ οἴνοποσιῶν
25 καὶ λουσμάτων καὶ θερμασμάτων καὶ καρ-
κευμάτων καὶ ζωμευμάτων, ἐτοιμάζεται
ὡμῖν ὁ θεὸς ἐκεῖνος Παράδεισος, ὁ ἔχων
"τὸ εὖλον τῆς ζωῆς" καὶ τὸ ὕδωρ τῆς ἀθα-
νασίας, καὶ τὸν γλυκασμὸν τοῦ πνεύμα-
30 τος καὶ τὸ ἀμήχανον καὶ ἀπερινόητον κά-
λλος τῆς εὐχροίας τῶν ἀρρήτως θεωρουμέ-
νων αἰώνων ἀγαθῶν; ὡμῖν τὸ ἀπολαβεῖν καὶ
τρυφᾶν ἐκεῖσε ταμιεύεται· ἐκεῖ φθάζοντες
ἔτι μικρὸν ὅσον διὰ θανάτου φάγεσθε καὶ
35 πῖεσθε ἀκορέστως καὶ αἰωνίως. καὶ γὰρ ἐν-
ταῦθα, τέκνα μου, ἐὰν ἐπ' αὐτῶν τῶν βα-
σιλευόντων λάβωμεν, οὐ τρυφή ἀλλὰ τροφή
σικωλήκων ἢ ἀπόλαυσις αὐτῶν, οὐδὲ εὐζωία,
ἀλλὰ δυσζωία ἢ ἄνεσις αὐτῶν, οὐδὲ χαρὰ,
40 ἀλλὰ λύπη ἢ χαροποίησις αὐτῶν, οὐδὲ κατά-
σχεσις, ἀλλὰ ἀπόσχεσις ἢ κληρονομία αὐτῶν.

Καὶ ὄντως "ματαιότης ματαιότητων" ἢ

15 κῶδ. καταργήσθω. 15/16 Κορινθ. 1, σ', 18. 28 τὸ
εὖλον τῆς ζωῆς] Γενέσ. β', 9. 31 κῶδ. εὐχρόας. 37 λάβω-
μεν] οὕτως ἐν τῷ κώδικι· αλαβιστι прѣннемъ. 38 κῶδ.
σικωλικῶν. 42 Ἐκκλ. α', 2.

εὐδαιμονία αὐτῶν. οὕτως ὁ μείζων αὐτῶν
βασιλεύσας καὶ τῶν ἡδέων τοῦ κόσμου ἀπο-
λαύσας προεῖρηκε Σολομών. ἔχετε δὲ ὡμῖς
τὴν φιλίην ὡμῶν ἐγκράτειαν, τὴν σύζυγον
ὑπακοήν· τὰς θυγατέρας τοῦ κυρίου, τὴν 5
ἀγνείαν, τὴν παρθενίαν, τὴν ἐλεημοσύνην·
τὰς ἱεράς νεάνιδας, τὴν κατάνυξιν, τὴν τα-
πείνωσιν. ἀναβλέψατε εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω
καὶ ἴδετε ποῦ ἡ κατοικία ὡμῶν καὶ ποῦ ἡ
κεφαλὴ ὡμῶν, ὁ Χριστὸς καὶ ὁ κοινὸς πα- 10
τήρ πάντων, καὶ ἡ πόλις ὡμῶν, ἡ ἄνω
Ἱερουσαλήμ, ἡ μήτηρ Παύλου καὶ Πέτρου
καὶ τῶν κατ' αὐτοὺς ἁγίων. ὄντως, ἐὰν ἐπι-
μείνητε, ἐνικήσατε· ἐὰν διαρκήσητε, ἐστεφα-
νώθητε· ἐὰν οὕτω τελειωθῆτε, ἀνοργήσονται 15
ὡμῖν αἱ πύλαι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν
καὶ τότε μου μνημονεύσετε τοῦ τάλανος καὶ
ἀσώτου, ὅπως ὀρῶντες, μὴ εἰς κρίσιν ἀπο-
πεμπόμενοι. ἀλλὰ δεήθητε καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ,
ὡ τέκνα μου, ἵνα με ὁ θεὸς σὺν ὡμῖν δια- 20
σφύζων διασώσῃ καὶ δῶ πνεῦμα συνέσεως
καὶ καταρτισμὸν ψυχῆς, εἰς τὸ ἀναμέσον
ὡμῶν θεοπρεπῶς ἀναστρέφεσθαι.

Ταῦτα μὲν ἐν τῷ τέως ἐλαλήσαμεν. ἔπειτα
καὶ ὁ οἰκονόμος, ὡς προέγραψα, ἐξελεύσεται· 25
ὡμῖς δὲ εὐρίσκοντές τινας γραμματοφόρους,
μὴ διαλείπητε ἀντιπέμποντες ἡμῖν τὰ καθ'
ὡμᾶς, ὅπως ἔχη, καὶ ἀγωνίσασθε, τέκνα μου,
εἰς τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ὡμῶν, εἰς ἐπιμέ-
λειαν τῶν κτηνῶν, τῶν χωρῶν, τῶν ἀμπε- 30
λώνων, πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν
ποιοῦντες. ἡγοῦ καλῶς, τέκνον Ἀκάκιε.
ἅπαντες ὡμῖς οἱ λοιποὶ ἀδελφοί μου ἐνθέως
ἔπεσθε τῷ προάγοντι, ἵνα εὖ ὡμῖν γένηται
πᾶσιν, καὶ ἔσεσθε τέκνα φωτός. ἄρτι δὲ 35
σὺν τῷ ἄββᾶ Ἀμμωνίῳ ἀπεστείλαμεν καὶ
τὸν ἄββᾶν Βαρθολομαῖον καὶ ἐπιτηρητὴν,
ὡς τέκνον ἡμῶν, ἐπὶ ταῖς παρισταμέναις
χρειαῖς· συμφθάσει δὲ μικρὸν τί ποτε ἐξελ-
θεῖν καὶ τὸ σκάφος μετὰ τῶν χειρῶν ὡμῶν. 40
ἵνα δὲ γινώσκητε, ὅτι καὶ ἀδελφοὺς ὑπεδε-

11 κῶδ. ἡμῶν. 12 Γαλάτ. δ', 26. 14 κῶδ. διαρκήσατε.
21 πνεῦμα συνέσεως] Ἐξοδ. λα', 3. λε', 31. Δευτερ. λδ', 9.
Ἰώβ ιε', 2. 26 κῶδ. γραμματοφόρους. 27 ἡμῖν κῶδ.
ἡμᾶς. 30 κῶδ. ἀμπελώνων. 35 τέκνα φωτός] Ἐφεσ.
ε', 8.

ξάμεθα, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ σχῆμα ἔχον-
 τας· ἐξ ὧν εἷς ἐστὶ καὶ ὁ ἀββᾶς Ἐφραΐμιος,
 τῆς πόλεως γεγωνῶς περιφανῆς ἄνθρωπος καὶ
 ἀνὴρ εὐσεβῆς καὶ ζητῶν τὸν θεόν. εὐξασθε,
 5 ἵνα ἐν κυρίῳ καταρτίζωνται. προσαγορεύει ὑμᾶς
 ὁ κύριος καὶ πατὴρ μου καὶ πατὴρ ὑμῶν,
 ὁ οἰκονόμος, ὁ παροικονόμος, ὁ πρωτοπρε-
 σβύτερος Ἀθανάσιος, ὁ ἐπιστημονάρχης Βαρ-
 σανούφιος, ἡ λοιπὴ πᾶσα ἀδελφότης. ἡ χά-
 10 ρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ
 πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΒ΄.

Περὶ τοῦ εὐχαρίστως φέρειν τὰ λυπηρὰ
 τῆς κατὰ Χριστὸν ἡμῶν ζωῆς.

15 Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, πρὸς
 τὰς ἑμαυτοῦ πράξεις ἀφορῶν, ὅτι πονηραὶ
 εἰσιν, οἷδ' ὅτι οὐδὲν ὁ ἀσθενῆς μου λόγος
 ἀνύσειε προσφερόμενος ὑμῖν. ἀλλ' ἵνα μὴ
 ἀκούσασιν· “πονηρὲ δούλε καὶ ὀκνηρὲ, ἔδει σε
 20 βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις”,
 ὑπερ εἴρηται ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις, διὰ τοῦτο
 ἐπέιγομαι, συλλαμβάνων τὴν εὐχὴν τοῦ πα-
 τρός μου καὶ πατρὸς ὑμῶν εἰς ἐπικουρίαν,
 λαλεῖν καὶ ὑπομνήσκειν ὑμᾶς τὰ δέοντα, καὶ
 25 πιστεῦω ὅτι τῇ καλῇ ὑμῶν τῇ πρὸς τὰς
 ἐντολάς τοῦ θεοῦ ἐπέιξει καὶ προαιρέσει
 καὶ τὸ ἐμὸν ἄχρηστον χρῆσιμον ἐναποδείξετε.

Μοχθεῖτε οὖν, τέκνα μου, καὶ ἀγωνίζεσθε,
 καὶ πρὸς τὰ ἐπερχόμενα λυπηρὰ τῆς κατὰ
 30 Χριστὸν ὑμῶν ζωῆς μὴ ξενοπαθεῖτε, ὡς
 παρὰ προσδοκίαν ἐρχόμενα· μὴ γὰρ οὐ τοῦτο
 ὠμολογήσατε, ἐληλυθότες ἀπὸ τοῦ κόσμου,
 κατενώπιον θεοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέ-
 λων αὐτοῦ καὶ πᾶσαν θλίψιν καὶ στενοχω-
 35 ρίαν ὑπομεῖναι διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
 νῶν, τοῦτο μὲν καὶ ἐν πείνῃ καὶ δίψῃ, τοῦτο
 δὲ καὶ ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι, ἐν ὕβρει τε
 καὶ ὄνειδισμοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἀσκητικοῖς;
 λοιπὸν οὐ ξένον τι, ἀλλὰ τὸ ἤδη ὁμολογη-
 40 θὲν ὑμῖν συμβαίνει, ὁσάκις ἂν καὶ συμβαίῃ. τί
 δὲ ἐντεῦθεν τὸ κέρδος; βασιλείας οὐρανῶν
 κληρονομία, τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν εὐφροσύνη,

19/20 Ματθ. κς', 26, 27.

ἀθανασίας ἀπόλαυσις, ζωῆς αἰδίου μακαριό-
 της, υἰοθεσία, τρυφή παραδείσου, εἴτι ἄλλο
 ἐστὶ καὶ λέγεται.

Ἵντως οὖν ἀξίως πρὸς ταῦτα ἀνέκραγεν
 ὁ μέγας ἀπόστολος, ὅτι “οὐκ ἄξια τὰ πα- 5
 θήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν
 δόξαν ἀποκαλύπτεσθαι εἰς ἡμᾶς”, καὶ τότε
 ἐκεῖνος τὴν οἰκουμένην ὄλην διοικῶν καὶ ὡς
 ἐν μέσῳ λεόντων καὶ ἄρκτων καὶ πάρδων
 καὶ λύκων ὑπὸ τῶν ἀπίστων ἐλκόμενος καὶ 10
 περιηγόμενος, δακνόμενός τε καὶ σπαρασσό-
 μενος, μετὰ τοῦ πεινῆν καὶ διψῆν αὐτὸν νό-
 κτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ταῖς ἰδίαις χερ-
 σὶν ἐργάζεσθαι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρεῖν τινα,
 ἀλλ' αὐταρκεῖν αὐτῷ τε καὶ τοῖς οὖσι 15
 μετ' αὐτοῦ ταῖς κατὰ τὸ σῶμα χρεῖαις.
 ἡμεῖς δὲ εἰ μὲν, ἐν οἷς ἐσμεν, εὐχαρίστως
 καὶ ὑπομονητικῶς φέρωμεν, εὖ ἂν ἔχοι καὶ
 οὐκ ἀπολειψόμεθα τῆς ἐκεῖνου μερίδος· εἰ
 δὲ γε ἀποδυσπετοίημεν καὶ δυσαχθόμεθα καὶ 20
 βαρυθυμοῦμεν, πῶς τοῖς μέχρις αἵματος
 ἀντικαταστάσι πρὸς τὴν ἁμαρτίαν κοινωνή-
 σομεν; ἢ πῶς οὐ καταγέλαστοι ἐσόμεθα
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, μηδὲ τὰ ἐλάττονα
 μετὰ προθυμίας αἵρησάμενοι, λέγω δὴ τὴν 25
 ἀντίλογον ὑπακοήν, τὴν ἀγόγγυστον ἐργασίαν,
 τὴν ἀνυπερήφανον ὑπηρεσίαν, τὴν εὐκαιρον
 σιωπὴν, τὴν εὐλογον λαλίαν, τὴν ἐπὶ τῇ τυ-
 χούσῃ διακονίᾳ μεταφορὰν, τὴν εὐτονίαν τοῦ
 ἔργου, τὴν ἐκκοπήν τοῦ θελήματος, τὴν 30
 εὐχάριστον ὑποδοχὴν τῆς τυχοῦσης ἐπιτι-
 μίας, τὴν ἀνένδοτον παράστασιν τῆς ψαλ-
 μωδίας καὶ προσευχῆς, νυκτερινῆς τε καὶ
 ἡμερινῆς, καὶ μέντοι καὶ τὴν ἐφήμερον τῶν
 ψαλμῶν στιχολογίαν; ταῦτα γὰρ πάντα—ἐπεὶ 35
 καὶ πλείω τούτων ἄλλα οὐδὲ γὰρ δυνατὸν
 ἕκαστον καταλέγειν—ὑποδεχόμενοι καὶ ὑπο-
 φέροντες, κάλλιστα βιοῦμεν καὶ βιώσομεν,
 καὶ ἐπιτερόμενός ἐστιν ὁ θεὸς ἐν τῷ ἔργῳ
 ἡμῶν, καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀδελφότητος 40
 ὀσιώτερος, καὶ ἡ τῶν ἔξωθεν ἐπίσκεψις
 ὠφελιμωτέρα, καὶ ὁ τοῦ μαρτυρίου στέφανος

5/7 Ῥωμ. η', 18. 12 κῶδ. πινῆν. 12/15 Κο-
 ρινθ. 1, δ', 11-13. 13 μεθ' κῶδ. καθ'. 32 κῶδ. ἀνέν-
 δωτον. 38 κῶδ. βιώσωμεν.

ὁμῖν ἐτοιμαζόμενος. λοιπὸν " τίς ἡμᾶς χωρήσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ " καὶ τῶν προειρημένων; οὐδὲν οὐδαμῶς. ἀλλὰ καὶ εἰ ἀποθανεῖν ἡμᾶς δεοί καθ' ἑκάστην ἡμέραν, 5 μετὰ χαρᾶς τοῦτο ἀσπασόμεθα, μόνον ὅτι διὰ Χριστὸν πάσχομεν χαίροντες καὶ ἀγαλλόμενοι καὶ " μηδεμίαν ἐν μηδενὶ προσκοπήν διδόντες, ἵνα μὴ μωμηθῆῖ " ἡ ἀγαθὴ πολιτεία ἡμῶν. καὶ τσαῦτα μὲν περὶ τούτων.

10 Ἴστε δέ, ὅτι στένωσις ἡμῖν γέγονεν ἐν τῷ σίτῳ, ἀποτυχησάντων τῶν χωρῶν, διὰ τὰς ἀμαρτίας μου, τοῦ ἐνὸς μοναστηρίου, ὥστε μηδὲ κόκκον προσδοκᾶν ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐκεῖσε ἐνταῦθα δέχεσθαι. ἀλλ' οὐδεμία ἀθυ-

15 μία, εἴπερ εὐτυχεῖτε κατὰ ψυχὴν· εἴρηκε γὰρ ὁ εἰρηκῶς καὶ ἀψευδῆς ἐστὶν ἐν ταῖς ἐπαγγελίαις αὐτοῦ, ὅτι " ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν "· ὕπερ 20 καὶ προέδειξε καὶ δείκνυσι καθ' ἑκάστην ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν τὰ θαυμάσια καὶ τὰς δωρεὰς αὐτοῦ. μόνον, ὡς εἴρηται, ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνη, καὶ τὰ ἄλλα συνεισοίσει ὁ καλὸς οἰκονόμος 25 καὶ δοτὴρ ἀπάντων θεός, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΓ'

Περὶ ἐγκρατείας οὐ μόνον τροφῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν παθῶν, ῥηθεῖσα ἐν τῇ ἀγίᾳ Τεσσαρακοστῇ.

30 Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ἐμάκρυνα τοῦ κατηχεῖν ὑμῶν τὰς τιμίας ἀκοὰς τὸν ἐξουθενημένον μου λόγον ἐκ τοῦ νοσηλεύεσθαί με ἐπὶ πολὺ, καὶ ἡ μὲν χρεία 35 ἐπέγει τοῦ λαλεῖν, ἡ δὲ ἀδυναμία ἐγκοπὴν ποιεῖ τοῦ διαβήματος. ἀλλ' οὖν μικρὰ τινα ὑπομνηστικά ἐν τῷ μικρὸν με ἀνακομίσασθαι προσφθέγγομαι ὑμῖν. ὡς ἴστε, ὁ παρῶν καιρὸς ἡ ἀγία Τεσσαρακοστὴ ἐστὶν, ἀπαιτοῦσα

1/2 Ῥωμ. γ', 35. 5 κῶδ. ἀσπασόμεθα. 7/8 Κορινθ. 2, σ', 3 17/19. Ματθ. σ', 34. 23 κῶδ. ὁσιώτητι. 25 κῶδ. δωτήρ. 27 Novae patrum bibliothecae t. IX, pars II, σ. 157-160. 35 λαλεῖν] καλεῖν V. 36 ποιῆται V. 39 ἡ ἀγία Τεσσαρακοστὴ] νηστεία V.

ἡμᾶς τοὺς πνευματικούς ἀγῶνας ἔτι μᾶλλον παρὰ τὸν προλαβόντα χρόνον, ἤγουν τὴν προθυμίαν, τὴν εὐψυχίαν, τὴν εὐτονίαν, τὴν καρτερίαν, τὴν ὑπομονήν, τὴν οὐρανοδρόμον προσευχὴν, τὴν δακρυοφόρον κατάνυξιν, τὴν 5 εὐκαιρον σιωπὴν, τὴν πρέπουσαν λαλίαν, τὴν ἀναντίλογον ὑπακοήν, τὴν συντριβοκάρδιον ταπεινώσιν, τὴν σύμμετρον ἐγκράτειαν καὶ ἀποχὴν οὐ μόνον τῶν ποικίλων καὶ κατὰ κόρον τροφῶν καὶ ποτῶν, ἀλλὰ καὶ 10 φθόνου καὶ μίσους, θυμοῦ καὶ ἔριδος, ζήλου καὶ γογγυσμοῦ καὶ ὑπερηφανίας καὶ παντὸς ἄλλου μισαρωτάτου πάθους.

Ἐπισκέψασθε οὖν ἑαυτοῦς, ὧ τέκνα, καὶ προσέχετε, παρακαλῶ· καθαρῶσατε τῶν 15 προῤῥηθέντων καὶ καταρτίσατε ἑαυτοὺς σκευὴ ἀπόλεκτα, ὄργανα θεοήγητα, ψαλτήρια τερπνότατα, πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ ἀγίου πνεύματος· εἰς τοῦτο γὰρ καλεῖ ὁ καιρὸς καὶ τοῦτό ἐστὶν ἡ νηστεία. μὴ μοι λεγέτω τις, ὅτι 20 "τόσον καὶ ψάλλω καὶ στιχολογῶ καὶ τοσοῦτον προσεύχομαι· βραχυφαγῶ λίαν καὶ ὀλιγοποτῶ· καθεζόμενος ἀφυπνῶ, γονυκλιτῶ τε τοσοῦτον, αἶρω τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν πολυώριον". ἀποδεχτέα μὲν οὖν καὶ 25 ταῦτα. πῶς γὰρ οὐ; ἀλλ' ἐκεῖνό μοι φραζέτω, εἰ τὸ φρόνημα καταβεβλημένον ἔχει καὶ τὸ πνεῦμα κατανενοημένον καὶ τὸ θέλημα ἐκκεκομμένον, ὥστε ἀεὶ εὐηχοεῖν καὶ 30 μηδαμῶς ἀντιλέγειν, μηδὲ γογγύζειν τὸ καθόλου, ἢ φιλονικεῖν τὸ καθάπαξ, μὴ διαφθονεῖν τὸν ἀδελφόν, μηδὲ ζηλεύειν τὸν πλησίον, μηδὲ κενονοεῖν καὶ κενολογεῖν ταῦτα καὶ ἐκεῖνα, ὡς " διατί ἐκεῖνος οὕτως ἔχει καὶ διατί τοῦτο τοιῶσδε "; καὶ τούτου ἀλλοιοῦ- 35 σθαι τὴν καρδίαν καὶ ἀγριοῦσθαι τῷ προσώπῳ καὶ προφέρειν οὐκ ἐξ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐκ πονηροῦ, ῥήματα καὶ βλασφημίας ἀπιστίας καὶ ἀφοβίας καὶ ἀτονίας, ἅτινα οὐ μόνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ 40 τοὺς ἀκούοντας φέρει εἰς κατάπτωσιν.

Οὐ τὰ τοιαῦτα οὖν, ὧ ἀδελφοί, νηστείας ἔργα, οὐδὲ ἐγκρατείας σχάμματα, ἀλλ' εἶ τι

10 κατακόρων V. 13 κῶδ. μισαρωτάτου. 27 κῶδ. ἔχοι. 33 κενονοεῖν V.

ταπεινώσεως ἔχει καὶ ὑπακοῆς, ὡς εἴρηται· ἐν τοῖς δυοῖν γὰρ τούτοις κατορθώμασιν οἶονεῖ ὡς ἐν πτέρυξί τισιν ὁ ὑποτακτικὸς εἰς οὐρανὸν ἀνίπταται καὶ τῷ θεῷ συνόμιλος 5 γίνεται. θαυμαστὸν δὲ οὐδέν, ὅτι, καίπερ οὕτως ἡμῶν λεγόντων καὶ ὁμῶν ἀκουόντων, ἐπεισέρχεται ἐν ὑμῖν τὰ μὴ πρέποντα, ἐπεὶ καὶ χώρα μικρὸν ἀμεληθεῖσα τῆς γεωπονίας ἐπιφέρει τὰ ζιζάνια. τί δὲ ἐστίν, ὃ φημι; 10 ὅτι τινὲς τῶν ἀσυνετωτέρων—οὐ γὰρ ἐγκρατῶν τὸ πρᾶγμα, οὐδὲ τελείων—ζητοῦσι καὶ ἐκζητοῦσιν, ἐρρασελοῦσι καὶ ἀντιβολοῦσι, διδῶσι καὶ ἀντιδιδῶσι, βλέπουσι καὶ ἀντιβλέπουσιν, ἐφίενται καὶ ἀντιεφίενται ὡσπερ 15 τινὲς παῖδες καὶ νεωτερίζοντες, ἢ τάχα εἰπεῖν καὶ κοσμιζόντες, περὶ τί γε; περὶ ἐπιμιμιῶν, περὶ καλικίων, περὶ ἄλλων τινῶν τῶν τυχόντων. καὶ διατί ταῦτα οὕτως, τέκνα, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ καύχημα ὁμῶν, ἢ τοῦτό 20 ἐστὶ τὸ νήστευμα ὁμῶν, ἀλλ' οὐχὶ μᾶλλον τὸ κατάπτωμα καὶ καταχόρτασμα; τί οὐ στέργετε ἐν τοῖς διδομένοις; τί οὐχ ὑπομένετε ἡμέραν ἐπιδόσεως; τί οὐκ ἐκδέχεσθε τὸν προσεπιόντα καιρὸν; οὐχ εἷς ἐστὶν ἢ 25 δύο, ἢ τρεῖς, ἀλλὰ καὶ τέσσαρες καὶ πέντε ἀπ' ἐμοῦ τε τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὁμῶν σκοποῦντες καὶ οἰκονομοῦντες μετὰ πόνου καὶ φόβου θεοῦ, συμπαιδείας τε καὶ εὐσπλαγχνίας, καὶ τῆς καθ' 30 ἕκαστον ἀξίως ποιούμενοι τὴν κατὰ χρεῖαν ἐπίδοσιν. ἀλλ' οὐ πάντως πάντοτε, οὐδὲ τὰ αὐτὰ οἱ αὐτοὶ οὔτε λαμβάνειν ὀφείλετε, οὔτε ἀμφιένυσθαι, οὔτε σκέπεσθαι, οὔτε ὑποδύεσθαι, οὔτε τροφεύεσθαι, οὔτε ποτίζε- 35 σθαι, ἀλλὰ καθὼς ἡ χρεῖα ἐπιζητεῖ καὶ οἱ ἐπέχοντες τὴν οἰκονομίαν διοικήσουσι. τυχὸν ἴσως σὺ ἐπιζητῶν οὐδ' ὃ φορεῖς ἀξίως εἶ πάντως, καὶ ἐν ᾧ ὀφείλεις ὡς ἀνάξιος κατα- 40 σκόπησον ὅπως τὸ κρῖμα ἐπὶ τὴν σεαυτοῦ κεφαλὴν συνάγεις. ἄρτι ταῦτα μοναστῶν εἰσιν

8 κῶδ. γαιοπονίας. 14 κῶδ. ἀντιφέρονται. 16 κῶδ. ἐπιμιμιῶν. 19/21 καὶ τοῦτο - - καταχόρτασμα] ἔλλειπει ταῦτα τῷ V. 28 κῶδ. ἐπιδόσεως. 24/27 οὐχ εἷς ἐστίν - - πατρὸς ὁμῶν] ἔλλειπει ταῦτα τῷ V. 32 οὔτε] κῶδ. οὔτως.

ἀληθινῶν, ἢ ὑποτακτικῶν ἐκλεκτῶν; μὴ γέ- νοιτο, μισθαρνομένων δὲ τινῶν καὶ δουλο- πρεπῶν. οἱ τοιοῦτοι γὰρ τὰ τηλικαῦτα ἐπι- ζητοῦσιν, ὡς ὑπὸ ζυγὸν ἢ δουλείας ἢ μι- 5 σθαρνίας τελοῦντες· ὁ δὲ γνήσιος υἱός, ὡς εἰδὼς ὅτι πάντα τὰ τοῦ πατρὸς διαφέρει αὐτῷ καὶ ὡς φιλῶν φιλεῖται παρὰ τοῦ γεννήτορος, μένει καθὼς ὁρᾶται ὑπὸ τοῦ πατρὸς, τάχα καὶ ποιεῖται γλυκεῖαν καὶ εὐκαιρον καὶ φιλο- 10 πάτριον τὴν ἐπιζήτησιν.

Προσέχετε τοίνυν τί λαλῶ καὶ μὴ ὅτι ἐγὼ ἄρτι νοσῶν ἐσθίω καὶ πίνω παντοίως καὶ καταθαλόμενος, καίπερ ἐν ταῖς ἡμέ- ραις ταύταις, ἀντιφθέγγασθε· οὐ γὰρ θεμι- τὸν ὑμῖν, ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ ὑμεῖς ἅπαντες 15 προΐστασθε μοι εἰς τὸ μὴ διδεῖν ὑμῖν ἔρ- γον θλίψεως, ἀσθενοῦντι διὰ τῆς ἐγκρατείας, ἀλλὰ συνιέντες ὅτι ταῦτα πρέπει ἀγίοις καὶ ἐν τούτοις ἢ ἀνόθευτος ὑποταγή, ἐν τῷ πάντα στέργειν καὶ ὑπομένειν. τὰ τοιαῦτα 20 μισητὰ καὶ βδελυκτὰ ζητήματα, ἅπερ καὶ θεὸς καὶ εὐσεβοῦντες ἅπαντες ἀποστρέφονται, μισησατε. καὶ δοῦλον οὐ ζητοῦντα πρὸς χρεῖαν ἀλλ' ἐπιμένοντα πότε καὶ πῶς ὁ δε- σπότης καταφυγεῖ νέμειν τὰ προσήκοντα εἰ- 25 δότες, οὐδὲ κἂν ὡς δοῦλοι πιστοὶ αἰρούμεθα τῷ θεῷ καὶ δεσπότη πάντων δουλεύσαι. δου- λεύσωμεν αὐτῷ τοίνυν, ἀδελφοί μου γνησιώ- τατοι, ὡς γνήσιοι υἱοί, κατὰ τὴν προδεδη- λωμένην θεωρίαν, καὶ μὴ ληρεῖτε ἐν τοῖς 30 ταπεινοῖς μου λόγοις (ληρήσει γὰρ ὁ τοι- οῦτος εἰς τιμωρίαν αἰώνιον), ἀλλὰ συμβάλ- λετε ταῦτα εἰς τὰς ὁσίας ὁμῶν ψυχάς, καὶ οἱ μὲν μὴ ἀλόντες εἰς τὰ τοιαῦτα χαίρετε καὶ φυλάσσεσθε, οἱ δὲ ἐμπεπτωκότες ἴαθητε 35 διὰ τῆς παραινέσεως· εἰ δὲ τις ἐμπέσοι πρὸς τὸ ἐξῆς, τὰ ἐπιτίμια παιδευέτωσαν αὐτόν.

Οἴμοι! οἴμοι! πῶς ἀζήλωτον τὸ ἀγαθὸν καὶ δυσεύρετόν ἐστίν ἐν τοῖς ἀνθρώποις, πῶς δὲ εὐζήλωτον καὶ εὐχερὲς τὸ κακόν! 40 οὐδεὶς βλέπει πρὸς τὸν ὑπομονητικόν, πρὸς τὸν ῥακοδυτοῦντα, πρὸς τὸν καταφυχόμενον,

18 καταθαλόμαι V. 14 κῶδ. ἀντιφθέγγασθαι. 16 κῶδ. προΐστασθαι. 27 τῷ δεσπότη καὶ θεῷ πάν- των V. 41 ἀποβλέπει V.

πρὸς τὸν περιφρονούμενον, πρὸς τὸν ὀλιγο-
 τροφούμενον, πρὸς τὸν παραθεωρούμενον,
 πρὸς τὸν εὐθήκοον, πρὸς τὸν θεοταπεινώτον,
 καὶ εἰκονίζει πρὸς τὴν θείαν ὁμοίωσιν· ἀλλὰ
 5 πᾶς—σχεδὸν εἶπεῖν—πρὸς τὸν κάκιστον ἐπι-
 ζητεῖ ἀποσκοπεῖν, πρὸς τὸν ἐπιζητητικόν,
 πρὸς τὸν ἀντίλογον, πρὸς τὸν ὑβριστικόν,
 πρὸς τὸν γογγυστικόν, πρὸς τὸν καλοφορη-
 τικόν, πρὸς τὸν καταθαλλόμενον, πρὸς τὸν
 10 ἀναπαυόμενον, καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀναμάσσεται
 τὰ κακά, γινόμενος υἱὸς ἀπειθείας καὶ υἱὸς
 τοῦ σκότους. ἀλλὰ φεῖσαι, φεῖσαι κύριε, καὶ
 ἐν τῷ ἐλέει σου ἀνακτισάμενος ἡμῶν τὰς
 ψυχὰς δίδου ποιεῖν τὸ θέλημά σου καὶ ἐργά-
 15 ζεσθαι τὰ προστάγματά σου, ἵνα ἐν πᾶσι
 καὶ παντοίως ἀκριβεύομενοι τὸν ἑαυτῶν βίον
 τόχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν
 σου ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ὅτι σοὶ
 πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, κράτος, προσκύ-
 20 νησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΔΔ'.

Περὶ τοῦ μὴ ἀμελεῖν τῆς οἰκειᾶς σωτη-
 ρίας μέχρι θανάτου.

25 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα,
 κυβερνήτου ἰδιὸν ἐστὶ τοῦ ἀπευθύνειν τὸ
 πλοῖον πρὸς τὴν προκειμένην ὁρμὴν, εἰς
 τὸ ἀποσῶσαι αὐτὸ πρὸς λιμένα σωτή-
 ριον. καὶ μὴν καὶ ποιμένος γνώρισμά ἐστι
 30 τοῦ τὸ ποιμνιον αὐτοῦ εἰσελαύνειν καὶ ἐξε-
 λαύνειν ἀπὸ τε νομῶν εἰς νομάς καὶ παρὰ
 ψυχρὸν ὕδωρ ἀναπαύειν, καὶ προσλαλεῖν
 αὐτὸ διὰ σύριγγος, καὶ φρουρεῖν αὐτὸ ἀθη-
 ριάλωτον διὰ ἀγρυπνίας, καὶ ὅσα ἄλλα ἐφαρ-
 35 μόζει τῷ ἀγαθῷ ποιμένι· ὡσαύτως καὶ τῷ
 στρατηγῶντι ἰδιὸν ἐστὶ λαὸν ἄγειν ἄριστα
 καὶ παραθῆγειν αὐτὸν διὰ παρακλητικῶν
 λόγων οὐ μόνον εὖ μάλα φέρειν τὰ δυσχερῆ
 τῆς ὁδοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν καιρῷ συμβολῆς πο-
 40 λέμου χωρεῖν ἀνδρείως κατὰ τῶν ἐναντίων.
 οὕτως καὶ γὰρ ὁ τάλας καὶ ἀνάξιος ταύτην τὴν
 φροντίδα πεπιστευμένος τῆς καθ' ὑμᾶς προ-

στασίας, τὴν ταπεινὴν μου ψυχὴν προθεῖναι
 ὀφείλω μέχρι αἵματος ὑπὲρ τῆς κοινῆς
 σωτηρίας ὑμῶν· τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἴδιον, κατὰ
 τὸν λόγον τοῦ κυρίου, τῷ ἀγαθῷ καὶ ἀψευ-
 δεῖ ποιμένι. ἐντεῦθεν μοι ἀγῶνες ἐπεισέρ- 5
 χονται αἰεὶ καὶ λύπαι καὶ μέριμναι, φροντίδες
 τε καὶ ἀδολεσχίαι, ἀγρυπνίαι τε καὶ ὀλιγορῖαι,
 καὶ πανταχόθεν περιέλομαι, καὶ ἐξ οἰκειᾶς
 δυνάμεως ἀντισχεθῆναι ἀπορῶν πρὸς τὸν
 θεὸν καταφεύγω τὸν φιλόνητον, αἰτῶν 10
 καὶ δεόμενος, ἵνα μὴ τῇ ἀθυμίᾳ καὶ ἀδρα-
 νείᾳ παροργισθεὶς ἐπάρῃ τὴν κραταιὰν αὐτοῦ
 χεῖρα ἐκ τῆς διασώσεως ὑμῶν. ἔνεκα δὲ τῆς
 ὑμῶν πρὸς αὐτὸν ἀγάπης καὶ εἰλικρινοῦς πί-
 15 στεως ἐπιμένων ἐπιμενεῖ σκέπων καὶ φολάτ-
 των τὸ πλήρωμα ὑμῶν εἰς δόξαν καὶ ἔπαι-
 νον τῆς αὐτοῦ μεγαλωσύνης, δι' ὑμῶν καμῆ
 τὸν ἁμαρτωλὸν ἐκβιαζόμενος περισφῆζεσθαι·
 τῷ ὄντι γὰρ ἔργον ἐστὶ διεξάγειν ψυχὰς λογι-
 κάς καὶ τοσοῦτον πλῆθος περικρατεῖσθαι. 20

Ἐγὼ οὖν, τέκνα μου, ὁμολογῶ καὶ ἀπέχω
 τοὺς ἐπὶ τῷ ἔργῳ τοῦ θεοῦ ἀγῶνας καὶ
 μόχθους καὶ ἰδρωτάς ὑμῶν, καὶ ὅτι καθ'
 ἐκάστην ἡμέραν τείνεσθε ἔνθεν καὶ ἔνθεν
 διὰ τῶν πνευματικῶν καὶ σωματικῶν ἔργων, 25
 τληπαθῶντες καὶ μηδαμόθεν ἄνεσιν λαμβά-
 νοντες, νυκτὶ μὲν ἀγρυπνοῦντες, ψάλλοντες καὶ
 προσευχόμενοι, ἡμέρᾳ δὲ τὰ ἔργα ἀναλαμβάν-
 οντες καθ' ὃ ἕκαστος ὑμῶν εὐφυῶς ἔχει, καὶ
 ὡσάν μελισσαι ἐφιπτάμενοι ἐκ τῆσδε πρὸς 30
 τῆσδε τὴν διακονίαν καὶ ἐκ τοῦ τῆσδε κα-
 θίσματος εἰς τὸν ἕτερον τόπον. καὶ ἐν τού-
 τοις πᾶσι χαρᾶ χαίρω, τὸν μισθὸν ὑμῶν
 πολὺν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀποκαράδοκῶν ἐτοι-
 μάζεσθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ, ἕως ἂν διὰ θανάτου 35
 ἐξέλθωμεν ἐκ τοῦδε τοῦ κόσμου, οὐκ ἔστιν
 οὐδὲ πρὸς μικρὸν ἀμελήσαι τῆς σωτηρίας,
 ἐπεὶ τὸ πᾶν ἀπολώλαμεν, διὰ τοῦτο ὑπο-
 μνήσκω καὶ τανῦν προσέχετε, μήποτε βα-
 ρονιδῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν ἀπὸ ἀκηδίας 40
 καὶ χουνώσεως καὶ συλλογισμῶν ἀκαιρῶν,
 καὶ συνεισέλθῃ ἐντεῦθεν ὀλεθρὸς καὶ πτώ-

1/4 Ἰωάν. ι', 11. 7 κῶδ. ὀλιγορῖαι. 12 κῶδ.
 παροργισθῆς. 24 κῶδ. τείνεσθαι. 37 κῶδ. ἀμε-
 λῆσαι.

σις κατὰ ψυχὴν ὑμῖν, ἀλλὰ νεάζοντες τῇ
 προθυμίᾳ συναποπεράνωμεν καὶ τὸ λοιπὸν
 τῆς ἠλλειπούσης ἡμῖν ὀλιγοήμερου καὶ ἐπι-
 καιρίου ζωῆς, ἵνα μετὰ ἀγώνων καλῶν καὶ
 5 σπουδασμάτων ἱερωτάτων καὶ κατορθωμάτων
 σεπτοτάτων μετέλθωμεν πρὸς τὸν μέλλοντα
 αἰῶνα ἐκ τοῦ τῆδε βίου ληφόμενοι τὸν
 ἀμαράντινον στέφανον τῆς δικαιοσύνης παρὰ
 τοῦ μισθαποδότου θεοῦ
 10 Βλεπέτω λοιπὸν ἕκαστος, πῶς τῇ διακο-
 νίᾳ παρίσταται λειτουργῶν τῷ κυρίῳ, μὴ ἀμε-
 λῶς, μὴ ῥαθύμως, μὴ ὀκνηρῶς, μὴ ἐπι-
 πλάστως· οὐκ ἀνθρώπων, ἀλλὰ τῷ θεῷ γι-
 νωσκέτω προσκρούειν, εἰς ὃν ἡ λειτουργία.
 15 ἡμεῖς γὰρ τί ἐπέχομεν; ἢ μόνον συνδούλου
 τάξιν, ὑπομνήσκοντες τὰ τοῦ δεσπότη ἐν-
 τάλματα. ὥστε καὶ οἱ ὑπακούοντες καὶ οἱ
 παρακούοντες οὐχ ἡμῖν ὀφλήσουσιν ἢ θερα-
 पेύσουσιν, ἀλλὰ τῷ τὰς ἐντολάς δεδωκότι
 20 ἀγαθῷ δεσπότη καὶ θεῷ. εἴτε οὖν καλλι-
 γραφεῖ τις, εἴτε διακονεῖ, εἴτε ἀροτριᾷ, εἴτε
 σκάπτει, εἴτε ἄλλο ποιεῖ, ποιεῖτω ὡς ἐνώ-
 πιον θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπων, καὶ καθαρὸν
 ἔσται τὸ ἔργον αὐτοῦ, ἐπιμετρούμενον κατὰ
 25 τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ δύναμιν ὑπὸ τοῦ καρδιο-
 γνώστου θεοῦ. τὴν γλῶσσαν χρεῖα φυλάτ-
 τειν ἀπὸ ματαιολογίας καὶ τὸν ὀφθαλμὸν
 φρουρεῖν ἀπὸ ἐναντίας θεωρίας, τὴν τε καρ-
 διάν τηρεῖν ἀπὸ λογισμῶν καὶ πάσας τὰς
 30 αἰσθήσεις ἀσφαλίζεσθαι τῷ φόβῳ τοῦ θεοῦ,
 ἐν μετριοφροσύνῃ πρὸς ἀλλήλους διεξέρχε-
 σθαι, ἐν ἀγάπῃ ἀπαρρησιάστῳ μετ' ἀλλήλων
 συνανακίρνασθαι, ὁμιλεῖν δὲ τὰ προσήκοντα
 καὶ ὄραν τὰ χρήσιμα, καὶ ἀκούειν τὰ δέοντα,
 35 καὶ ἄπτεσθαι τὰ συμφέροντα, καὶ λογίζεσθαι
 τὰ ἐνθεα, ἵνα οὕτως χαίρωμεν καὶ συγχαί-
 ρωμεν, τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ. ἐνεργοῦντες
 καὶ ἐπικερδῶς τὰς ἡμέρας τῆς παροικίας
 ἡμῶν διεξανύοντες, τὸν θεὸν ἔχοντες ἐν τῷ
 40 οὕτως ἡμᾶς πολιτεύεσθαι βοηθόν, ἀντιλή-
 πτορα, καὶ τὴν πρεσβείαν τῆς ἁγίας Θεοτό-
 κου κραταίαν σχέτην, τῶν τε δεσποτῶν ἡμῶν
 τῶν μεγάλων ἁγίων, τοῦ Προδρόμου καὶ τοῦ
 Θεολόγου, ὧν καὶ τὰ μοναστήρια κατέχομεν.

καὶ εἰ ὁ θεὸς μετ' ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;
 καὶ εἰ κύριος ὑπερασπιστῆς τῆς ζωῆς ἡμῶν,
 τίνα φοβηθησόμεθα; καὶ εἰ τῆς Θεοτόκου
 τὴν βοήθειαν ἔχοιμεν καὶ τῶν ἁγίων, τίς
 ἡμῶν κυριεύσει; οὐδεὶς οὐδαμῶς, ἀλλὰ καὶ 5
 δαίμονες ἀφ' ἡμῶν πόρρω ἀφέξονται καὶ
 ἄνθρωποι ἐπαινέσουσιν, ἐχθροὶ πτοηθήσον-
 ται, καὶ οὐδεὶς κατὰ πρόσωπον ἡμῶν ἀντι-
 στήσεται· εἰ δὲ ἐναντίως, τὰ ἐναντία ἡμῖν
 συμβήσεται. 10

Διό, πατέρες μου καὶ ἀδελφοί, φυλάττω-
 μεν ἑαυτοὺς ἐν καταστάσει καθηκούσῃ, καὶ
 μάλιστα ἐν ταύτῃ τῇ πόλει παροικοῦντες,
 καὶ φύγωμεν ἀπὸ τοῦ λαλεῖν τὰ ἀλλότρια·
 ἀλλότρια γὰρ ἡμῶν εἰσι καὶ τὸ περὶ βασι- 15
 λέων ὁμιλεῖν καὶ τὸ περὶ ἀρχόντων διαλέ-
 γεσθαι καὶ περὶ τοῦδε καὶ τοῦδε ἐξερευᾶν.
 “ἃ προσετάγη σοι, ταῦτα διανοῦ”, φησὶν.
 ἄλλη ἢ περὶ ἡμᾶς φροντίς, ἀλλοῖται αἱ ὁμιλίαι.
 οἱ οὖν τοῦ κόσμου τὰ τοῦ κόσμου, οἱ σω- 20
 ματικοὶ τὰ σωματικά, ἡμεῖς δὲ τὰ τοῦ ἡμε-
 τέρου βασιλέως, τὰ περὶ ὠφελείας ψυχῆς,
 τὰ περὶ ἀρετῶν, τὰ περὶ βίου τῶν ὁσίων
 πατέρων ἡμῶν, τὰ περὶ θανάτου, τὰ περὶ
 μεταστάσεως, τὰ περὶ ὑπαντήσεως τῶν ἁγίων 25
 ἀγγέλων καὶ περὶ ἀπολογίας τῆς ἐν τῷ βή-
 ματι τοῦ Χριστοῦ, τὰ περὶ ἀνταποδόσεως,
 τὰ περὶ βασιλείας οὐρανῶν, οὕτως ὡς οἱ ἄγγε-
 λοι διαφαινόμενοι, τὸ ὅσον ἐφ' ἡμῖν, φωτίζον-
 τες καὶ τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ περιαντλουμένους, 30
 ἐπεὶ τάχα ἐκ τῆς ματαίας ὁμιλίας συμβαίνει
 ἡμᾶς καὶ εἰς ἃ μὴ θέμις καὶ κατηγορίας ἐν
 τισι δέχεσθαι.

Προσέχετε οὖν ἐκ τοῦ δεῦρο καὶ φυλά-
 ξατε τὸ στόμα ὑμῶν τοῦ λαλεῖν τὰ μὴ ἀνή- 35
 κοντα, καὶ προσεπεκτείνεσθε ἐπὶ ταῖς ἀγα-
 θουργίαις ὑμῶν, ζῆλον ἀναλαμβάνοντες ἔτι
 μᾶλλον θερμότερον ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ
 θεοῦ, ὑπὲρ ἐνστάσεως τῆς ἀληθείας αὐτοῦ
 προαιρούμενοι καὶ θανεῖν, καὶ τὰς προθέσεις 40
 ὑμῶν τὰς τηλικαύτας ὁ θεὸς ὡς πράξεις
 λογιζόμενος μαρτυρίου στεφάνοις ὑμᾶς κα-
 ταστέψει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ταῦτα μὲν

ἐπὶ ὀλίγον νῦν· οὐκ ἀποκνήσω δέ, εἰ ὑπε-
 ρεύχεσθέ μοι καὶ ὑπάρχει μοι δύναμις, καὶ
 πρὸς τὸ ἐξῆς τὰ αὐτὰ ποιεῖν διὰ τῆς πρὸς
 ὑμᾶς ὑπομνήσεως, ὑπομνησκόμενος καὶ γὰρ,
 5 καὶ διὰ τῆς πρὸς ὑμᾶς νουθεσίας νουθετού-
 μενος καὶ συνετιζόμενος· ἀδελφικῶς γὰρ καὶ
 ἀγαπητικῶς καὶ οὐκ αὐθεντικῶς, οὐδὲ ἐξου-
 σιαστικῶς ἢ πρὸς ὑμᾶς ὁμιλία ἡμῶν καὶ
 γίνεται καὶ γενήσεται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
 10 κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΔΕ΄.

Ὅτι ὑπομένουσιν ἡμῖν ἐν τῇ μαρτυρικῇ
 ὑποταγῇ ἀποληφόμεθα τὰ αἰώνια γέρα.

15 Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, κεκο-
 πιακότες ἐστὲ ἤδη ἐκ τῆς παρελθούσης ἀγρυ-
 πνίας τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν
 Σάββα, ἄρτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ παρόντος κανόνος τοῦ
 ἐν ἁγίοις καὶ θαυματοποιοῦ πατρὸς ἡμῶν Νι-
 20 κολάου, καὶ ὁ κόπος ὑμῶν ὄσιος καὶ ψυχωφε-
 λῆς, οὐκ ἀπολλύμενος, ἀλλὰ σφζόμενος, τη-
 ρούμενος εἰς ἡμέραν ἀνταποδόσεως δικαιοκρι-
 σίας θεοῦ. καὶ τάχα ἀποκνεῖ πως ἡ ἀκοὴ δέ-
 χεσθαι λόγον. ἀλλ' ἵνα ἐκκόψωμεν τὴν συνή-
 25 θειαν, καὶ τὸ παρὸν βραχέα τινα διαλεξόμεθα,
 ὑπομνήσκοντες ὑμᾶς καὶ προθυμοποιούμενοι,
 ὅτι τὸ ἔργον ὑμῶν χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ συνεργίᾳ τῶν εὐχῶν τοῦ
 πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν ἐν προκοπῇ ἐστι,
 30 καὶ καθ' ἐκάστην ὡς εἶπεῖν προστιθέμενον
 καὶ ἐπαυξόμενον καὶ τελούμενον οὐκ ἔξ ὑμῶν,
 φθαρτῶν καὶ ἐπικήρων, ἀλλ' ἔξ ἐργασίας
 τῶν ἁγίων καὶ ζωοποιῶν αὐτοῦ ἐντολῶν.
 καὶ εὐγε, εὐγε, ὅτι τοιοῦτον καὶ τηλικούτον
 35 τὸ πραγματευόμενον ὑμῖν καὶ ἐνεργούμενον
 καὶ σπουδαζόμενον καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν
 τιμίων ὑμῶν ψυχῶν.

Ἄλλοι μὲν ἄλλα αἰροῦνται τῶν ἀνθρώπων,
 καὶ ὁ μὲν περὶ τοῦ οἰκοδεσποτήσαι, ὁ δὲ
 40 περὶ τοῦ εὐπραγῆσαι καὶ δοξασθῆναι ἐκ τῶν
 τοῦ αἰῶνος τούτου ὄνειροπολουμένων ἀξιωμα-
 των, ἕτερος δὲ περὶ τοῦ γῆμαι, ἢ παιδο-

13 κῶδ. ὑμῖν.

ποιῆσαι, ἢ πολυκτηματῆσαι ἐν ἀγροῖς ἢ ἐν
 δούλοις· πλεῖστα γὰρ καὶ ποικίλα τὰ τοῦ
 κόσμου τούτου ἐπιθυμήματα. ὑμεῖς δὲ τού-
 τοις πᾶσι χαίρειν προσειπόντες, εἰς ἄλλον
 κόσμον διὰ τῆς ὑψηλῆς πολιτείας μετενε- 5
 χθέντες, τὰ ὑπερκόσμια καὶ οὐράνια καὶ
 ἐφίεσθε καὶ ἐπιζητεῖτε, καὶ ἐν τούτοις ἡ
 καρδία ὑμῶν καὶ ἡ μέριμνα καὶ ἡ ἀδολε-
 σχία, μήτι γὰρ ἄλλο, ἢ ἵνα καθαρθῆτε τε-
 λείως ἐκ τῶν παθῶν καὶ κτήσησθε "καρδίαν 10
 συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην", προσευ-
 χήν τε ἄσκιον, σπουδῆν ἀνένδοτον, κατανώ-
 ξεως δάκρυα, ἀμεριμνίαν παντελῆ, οὐ λέγω
 φίλων καὶ συνήθων, ἀλλ' ἤδη καὶ αὐτῶν
 τῶν τεκόντων καὶ πάσης σχεδὸν τῆς ματαιο- 15
 πόνου ἀδολεσχίας. καὶ οὕτως ἐστὶν εὐδοκία
 θεοῦ· καὶ γὰρ ὁρῶ ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, πῶς
 αἰεὶ ἐνίσταται καὶ ἐναθλεῖ καὶ ἐκβιάζεται
 ἑαυτὸν ἀπορῥαγῆναι παντὸς πάθους ἐνο-
 χλοῦντος καὶ μετὰ θεοῦ μόνου γενέσθαι τῇ 20
 διαθέσει.

Οὕτω τοιγαροῦν, ὑπομένουσιν ἐν τῇ μαρ-
 τυρικῇ ταύτῃ ὑποταγῇ, δώσειεν ὑμῖν Χριστὸς ὁ
 θεὸς ἡμῶν "ἰσχύν καὶ κραταίωσιν" ἀποτρέφα-
 σθαι ὑμᾶς πᾶσαν ἐμπροθὶ καὶ σατανικὴν ἀντι- 25
 παράστασιν καὶ εὐμαρῶς διανύσαι τὸν προκεί-
 μενον ὑμῖν τρισμακάριστον ἀγῶνα, καθάπερ
 καὶ τοῖς προβεβιωκόσιν ἁγίοις ἀνδράσι καὶ
 θεοφόροις πατράσιν ἡμῶν. μὴ γὰρ κάκεῖνοι,
 σῶμα περικείμενοι καὶ ὁμοιοπαθεῖς ἡμῖν 30
 ὄντες, δίχα πόνων καὶ ἀγώνων διεξῆλθον
 τὸν τῆδε βίον; οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ πολλὰ
 πολυτρόπως ἐνηθληκότες καὶ διαγωνισάμενοι
 καὶ διὰ πάσης ὑπακοῆς καὶ ταπεινώσεως, ἐγ-
 κρατείας τε καὶ τῆς λοιπῆς ἀρετῆς, ὑποτά- 35
 ξαντες τὴν σάρκα τῷ πνεύματι ἀνέδραμον
 εἰς τὸ τῆς πολιτείας ὕψος καὶ ἐκτήσαντο,
 ἃ ἐκτήσαντο, τὸ δοξασθῆναι αὐτούς.

Ἐπιμνησθῶμεν τοίνυν τὰ τοῦ πανοσίου
 πατρὸς ἡμῶν Σάββα κατορθώματα, εἰς ἐφό- 40
 διον τῶν ψυχῶν ἡμῶν, καὶ μὴ ἀμνημονῆ-
 σωμεν τὰ τοῦ ὁμοταγοῦς ἡμῶν προτερήματα·
 ὑποτακτικὸς γὰρ ὢν, ὡς ἴστε, ὑπήκοος ἦν

10/11 Ψαλμ. ν', 19. 12 κῶδ. ἀνένδοτον. 24 Ψαλμ.
 55', 36. 25 κῶδ. ἡμᾶς.

ἄκρως, εὐπρόθυμος, εὐδούλευτος, καὶ τὰς ἐσχά-
 τας διακονίας λαμβάνων ἔχαιρεν ὡς δοξα-
 ζόμενος, κοπιῶν μὲν ταῖς χερσὶν νύκτωρ
 καὶ μεθ' ἡμέραν, ὑδροφορῶν, ξυλοφορῶν,
 5 πρῶτος ἐρχόμενος εἰς τὴν ψαλμοῦδιαν καὶ
 ἐσχάτος ἐξερχόμενος καὶ εἴ τι ἄλλο περὶ
 αὐτοῦ ὄσιον γέγραπται· οὐ γὰρ σχολή μα-
 κρηγορεῖν, διὰ τὴν ὥραν. μιμησώμεθα οὖν
 τοῦτον, τέκνα, καὶ ἡμεῖς (δυνατὸν γὰρ ἐστίν,
 10 ὃ μὲν ἐν τούτῳ, ὃ δὲ ἐν ἄλλῳ πλεονεκτή-
 ματι συντρέχοντες καὶ συναμιλλώμενοι ἀλλή-
 λους ἐν τοῖς κατορθώμασι), καὶ πρὸ πάντων
 γὰρ ἐκεῖνο φυλαξώμεθα, τὸ μὴ τι οἰκτιροῦμεν
 πράσσειν, μηδὲ αὐτὰ τὰ δοκοῦντα ἡμῖν καλὰ,
 15 ἄνευ τῆς καθήκουσης διερωτήσεως. πρὸς δὲ
 τούτοις οὐδὲ ἐκεῖνο σιωπήσαι ἄξιον, εἰ καὶ
 μέμφεως ἔχει αἰτίαν, ὅτι οὐκ οἶδ' ὅπως
 τοῦτο πράττεται καὶ ἐνεργεῖται παρά τισιν
 ἀμυήτοις καὶ καταφρονηταῖς, λέγω δὲ τὸ γε-
 20 νῆσθαι ἀπωλείας, μᾶλλον δὲ κλοπὰς συχνο-
 τέρως· ἐπὶ γὰρ ἐάσει τις τὰ οἰκτεῖα καλί-
 κια, ἢ τὰ ὀρθάρια, ἢ τὰ γραφεῖα, ἢ ἄλλα
 τινά, ἢ ἐν τῷ κοιταρίῳ, ἢ ἐν ἄλλῳ τόπῳ
 ἀσφαλείας, ἀπιῶν εἰς τινα ἀπόκρισιν, ἢ καὶ
 25 μακρότερον ἀποδημῶν, ὑποστρέφων οὐχ εὐ-
 ρίσκει ἃ κατέλιπε, καὶ τοῦτο ὄλον διαβόλου
 ἔργον, καὶ τοῦτο ὀλέθριον καὶ ταρακτικὸν
 ἐν ἀδελφότητι. πρῶτον μὲν λύπαι καὶ ἔχ-
 θραι, ὑποφίαι τε καὶ καταλαλιαὶ διὰ τοὺς
 30 ὑπευθύνους καὶ εἰς τοὺς ἀνευθύνους, ἔπειτα
 καὶ κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ μακαρίου ἀποστόλου
 κλέπται βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι.
 "κλέπται" δὲ εἰπὼν οὐ πρόσέθηκε "χρυσίου ἢ
 ἀργυρίου, ἢ ἱματισμοῦ πολυτελοῦς", ἀλλὰ
 35 ἀπλῶς τὴν φωνὴν ἐξέδωκεν ἐφ' ὅτου οὖν καὶ
 βραχυτάτου πράγματος.

Διὰ τοῦτο, παρακαλῶ ὑμᾶς, μὴ κλέπτετε
 σακκοῦράφια, βελόνια, πινακίδια, κηρούλια,
 λουρίδια, ἐγχείρια μαχαίρια, ζωνάρια, προσ-
 40 θήσω δὲ καὶ χρομμύδια καὶ συκίδια καὶ ἀρ-
 τίδια καὶ λαχανίδια καὶ τὰ τούτοις ὅμοια·
 οἱ γὰρ τοιαῦτα κλέπτοντες καὶ πάλιν λέγω
 βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. οὐ φο-
 βεῖ ὑμᾶς ὁ ἀποστολικὸς ὄρος; μήτοι ἐγὼ εἰμι

31 Κορινθ. 1, ε', 8, 9.

ὁ τάλας ἐπαπειλῶν; γνωρίζετε τὰ ἀναγινω-
 σκόμενα. διὰ τοῦτο οὖν, παρακαλῶ ὑμᾶς,
 ἀξίως περιπατήσωμεν τῆς κλήσεως ἡμῶν,
 ἧς ἐκλήθημεν, καθαρῶς, ὁσίως καὶ δικαίως,
 τῶν προειρημένων πάντων ἀπηλλαγμένοι, 5
 ἵνα κληρονόμοι ἐσώμεθα τῶν αἰώνιων ἀγα-
 θῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ
 ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Κε'.

10

· Περὶ τοῦ πρὸς ἐν μόνον ἀποβλέπειν,
 εἵτου τὸ σῶμα τῶν ἑαυτῶν ψυχῶν.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, οὐκ
 ἐν ταύτῃ τῇ κατηγήσει εἰμι πεποιθώς. ἄπαγε.
 οὐ γὰρ ἐστὶν τις ἀξία, ἀλλ' ἐπὶ τῇ τοῦ κυ- 15
 ρίου μου ἀγαθότητι, τῇ φρουροῦσιν καὶ συ-
 νετιζούσιν καὶ στηριζούσιν τὰς καρδίας ὑμῶν
 εἰς τὸν φόβον αὐτοῦ, δι' ἧς καὶ αὐτὸ τὸ τα-
 πεινὸν μου στόμα ἀνοίγεται μικρὸν τι πρὸς
 διάλεξιν τῆς ἐπίδεομένης χρείας, εἰς καταρ- 20
 τισμὸν τῆς τιμιότητος ὑμῶν, ἀνεπικουρούσης
 δηλονότι καὶ τῆς εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου
 καὶ πατρὸς ὑμῶν. καὶ πολλὰ μὲν εἰρήκαμεν
 πρότερον, καὶ πάλιν δὲ ἐροῦμεν, καὶ ἐροῦντες
 οὐ παυσώμεθα, καὶ ἕως ἄν εἰμι ἐν τῷ δυ- 25
 στήνῳ σαρκίῳ μου, οὐκ ἀνήσω. οὐκ ἀνόνητος
 δέ, ὡς οἶμαι, γίνεται ἡ διάλεξις, ἀγα-
 πητοί, ἀλλὰ τῇ ἐθελούσῳ προαιρέσει
 ὑμῶν. εἰ καὶ μηδαμινή, ὅπως εἰς βάθος
 που χωροῦσα τῶν καθαρῶν ὑμῶν καρδιῶν 30
 καὶ ἐνέσπειρε καὶ ἀνεβλάστησε καὶ ἤνεγκε
 τὸν καρπὸν οὐκ ὀλίγον, οὐδὲ φθειρόμενον,
 ἀλλ' εἰς αἰῶνα διαμένοντα. τὸ ἔργον ὑμῶν
 οὐκ ἀπολλύμενον, οὐδὲ ἀπορρύθμιον, ἀλλ'
 "ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρά τὰς διε- 35
 ξόδους τῶν ὑδάτων" Δαυϊτικῶς εἰπεῖν, ἐν
 αὐτῇ τῇ ἀσκητικῇ ζωῇ πεφυτευμένον δεῖ-
 κνυται, καὶ θάλλει καὶ ἀνθοφορεῖ καὶ ἐν
 τῷ μέλλοντι αἰῶνι τὸν καρπὸν ὑμῶν ἀποδώ-
 σαιεν τῷ δεσπότη θεῷ. 40

Τοιγαροῦν χαίρετε καὶ εὐφραίνεσθε, καὶ

2/4 Ἐφεσ. δ', 1. 11 κῶδ. ἦτ' οὖν. 35/36 Ψαλμ.
α', 3. 41 κῶδ. χαίρεται.

τὴν τηλικαύτην χαρὰν μὴδὲν ἀρεῖ ἄφ' ὑμῶν τῶν εἰωθότων συμπύπτειν καθ' ἐκάστην λυπηρῶν καὶ θλιβερῶν ὁρατῶς τε καὶ ἀοράτως, πρὸς ἓν μόνον ἀποσκοπούντων. τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν σῶμα, ἡγεῖσθαι τὰ πάντα δεύτερα, καὶ τὰ ἐξ ἐγκρατείας πονήματα καὶ τὰ ἐξ ἐπιτιμίων κολαφίσματα, καὶ τὰ ἐκ προσκρούσεων ἀλλαγήματα, καὶ τὰ ἐξ ὑπακοῆς ἐπιφορτώματα, καὶ τὰ ἐξ ἐργοχειρῶν ἰδρώματα, καὶ τὰ ἐξ ἀγρουπνιῶν ὀλιγωρήματα, καὶ τὰ ἐκ τῶν κατὰ τὰς ὠρισμένας ὥρας ψαλμωδιῶν συμβαίνοντα ὀχλήματα, καὶ εἴ τι ἄλλο, ὡς εἰς ὁδὸν πορευόμενοι καὶ ἀμφοτέρα παρατρέ-
 15 χοντες, τὰ τε ἡδέα, τὰ τε δυσχερῆ, καὶ πρὸς οὐδὲν καθελκόμενοι, ἀλλὰ πρὸς τὸ κατάλυμα σπουδῆ πολλῇ ἐπειγόμενοι πρὶν ἢ δῦναι τὸν ἥλιον. τί δὲ ἐστὶ τὸ κατάλυμα, ἀδελφοί μου, ἀλλ' ἢ ὁ θάνατος; τίς δὲ ἡ λεχθεῖσα ἐσπέρα, 20 ἀλλ' ἢ ἡ τῆς ζωῆς ταύτης ἐν τάφῳ κατάδυσις, οὐ μὴν οὕτω καταλῦσαι, ὡς ἐν ζοφερῷ καὶ δυσωδυστάτῳ χωρίῳ κατακλειόμενοι, ἀλλὰ κατὰ πρῶτον μὲν λόγον ὡς χριστιανοὶ ἀληθινοί, ἔπειτα δὲ ὡς ἐν τῷ ἀγίῳ σχήματι 25 τούτῳ ἐναθλήσαντες ὑποτακτικῶς ἀναλάμψαι εἰς ζωὴν αἰώνιον; καὶ ἡ ἡμέρα ἀπέραντος, ἥτις ὑπὸ τοῦ ἀπροσίτου ἐκείνου φωτὸς δημιουργεῖται εἰς ἀνάπαυσιν αἰώνιαν, τοῦτο μὲν μετὰ τὴν τελευταίαν ἀποκατάστασιν, 30 ἡνίκα καὶ τὰ νῦν διαλυόμενα ἡμῶν σώματα ἐν ἀφθαρσίᾳ ἀναλάβωμεν, πρὸς τὸ τῶν αὐτῶν συμμετασχεῖν ὑμῖν ἀγαθῶν, ὡς συγκοπιάσαντα· τοῦτο δὲ καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποβίωσιν, κἀν οὐ τελείως, ἐπειδὴ "ψυχὰι δι-
 35 καίων ἐν χειρὶ κυρίου, καὶ οὐ μὴ ἄφηται αὐτῶν θάνατος", καθὼς γέγραπται. ὅπου δὲ χεὶρ κυρίου, τί ἐκεῖ οὐ καλὸν καὶ ἀναπαυστικὸν καὶ θεραπευτικόν; ὥστε δῆλον, ὅτι, ὡς πάντες οἱ ἅγιοι καὶ δίκαιοι καὶ σε-
 40 σωσμένοι, καὶ ὑμεῖς οἱ καλῶς τὸν ἀγῶνα ὑμῶν τελειοῦντες ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀποθέσεως τοῦ σώματος ἐν αἰσθήσει τῶν ἡτοιμασμένων ὑμῖν ἀγαθῶν γινόμενοι ἐν χαρᾷ μέλλετε εἶναι διηνεκεῖ καὶ θυμηδία.

Μὴ οὖν λοιπόν τις νυσταζέτω, μὴδὲ καθευδέτω, μὴδὲ βεγχέτω, μὴδὲ ὑπνιαζέσθω, μὴδ' οὖν ὀκνεῖτω, μὴδὲ γογγυζέτω, μὴδὲ ἀπομηνέτω, μὴδὲ ὀπισθοποδεῖτω τοῦ οὐρανοῦ δρόμου τούτου καὶ θεοστεφανώτου καὶ πο-
 5 λυάθλου, ἀλλ' οἱ πάντες πανταχόθεν τὰ πάντα ἐρανιζόμενοι πολὺν τὸν μισθὸν ὑμῖν πορίζεσθε. ὁ γραφεὺς μὴ ἐκλυέσθω τοῦ γράφειν, ὁ κανοναρχῶν μὴ ἀτονεῖτω τοῦ σαλπίζειν, τοῦ ὑποβάλλειν, τοῦ διεγείρειν τὰς 10 θείας χοροστασίας· ὁ φωτοποιὸς μὴ ἀκηδιάτω τοῦ ὑφάπτειν καὶ κοσμίσειν τὰ τῆς ἐκκλησίας ἱερὰ φωταγωγήματα· ὁ κελλαρίτης, ὁ ὄψοποιός, ὁ τραπεζάριος, ὁ μὲν ἐπιδιδούς, καθ' ὃ τι ἂν τις χρεῖαν ἔχη, μετὰ 15 πολλῆς ἐπιτηρήσεως, εὐσπλαγγνίας τε καὶ συμπαθείας καὶ διακρίσεως τῶν προσώπων (ἄλλως γὰρ οὗτος καὶ ἄλλως ἐκεῖνος), ὁ δὲ ἐψῶν τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν καὶ τῷ πυρὶ μαχόμενος, πρὸς τὸ κάλλιστα καὶ ἡδύτατα 20 ἀπεργάζεσθαι τὰ βρώματα τῶν ἀδελφῶν· ὁ δὲ ἕτερος ἐν τῷ ἰσόσταθμον τὸν ἄρτον νέμειν, τὸν ἀπαλώτερον τε καὶ ξηρότερον καὶ ἀχρειώτερον μὴ ὡς ἔτυχε προσριπτεῖν, ἀλλὰ κατὰ διάκρισιν τοῖς ὑψηλοτέροις καὶ 25 μέσοις καὶ ἐσχάτοις ἐπιμερίζειν (οὕτω τὰ σύνθετα, τὰ ἐλαιόκοκκα, τὰ κάρυα, τὰ λάχανα, τὰ κοχλιάρια, τὰ βαυκάλια), καὶ μὴδὲ τοῦ ἐσχάτου παροπιάνεσθαι τὸ χρεῖῶδες, ὡς τοῦ κυρίου τὴν ἐπὶ τούτοις ὑπηρεσίαν ἀνα-
 30 δεχομένου, καθὼς διδάσκει ὁ θεὸς καὶ μέγας πατήρ ἡμῶν Βασίλειος.

Τοιγαροῦν ἐκ τῶν προῤῥηθέντων διακονιῶν οἱ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐνελημμένοι ἀναλάβετε τὸν νοῦν καὶ οὕτω ποιεῖτε, πρό γε 35 πάντων ὁ οἰκονομῶν, ὁ παροικονομῶν, καὶ πρό γε τούτων ὁ τὰ δεύτερα φέρων, ὁ πρωτοπρεσβύτερός τε καὶ ὁ πρωτοεπιστημονάρχης, ὁ πρωτοκαλλιγράφος, ὁ πρωτοβεστιάριος, καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος, ἐνταῦθα γὰρ καὶ ἡ 40 βάσανος. βλέπε, Λουκιανέ, ἡλικίην διακονίαν κατεπιστυθῆς! δοξασθήτω ὁ θεὸς ἐν σοὶ δι' αὐτῆς. πρὸς τούτοις ὁ πρωτοκηπουρός καὶ ὁ πρωτοσχυτεὺς· οὐδ' οὗτος ἔχει μικρὸν

τὸν ἀγῶνα. βλέπε, Θεοδόσιε, ὁποῖαν διακο-
 νίαν ἐπέχεις! εὐφρανὸν τὸν δεσπότην σου
 κύριον ἐν αὐτῇ. σὺ δὲ ποῦ διέφυγες ἡμῖν,
 πρωτονοσοκόμει; ἢ οὐκ οἶδας, ὅτι τῶν ἀθλούν-
 5 των ὁ μέγιστος εἶ, εἴπερ συνιῶν κατέχεις
 σου τὴν διακονίαν; εἰ γὰρ μέγας ὁ ἀσθενῶν
 καὶ ὑποφέρων εὐχαρίστως, πόσου ἄξιός ὁ
 τοῦτον ἐξυπηρετούμενος θεοπρεπῶς καὶ ἀό-
 κνωσ; βλέπε σύ τε καὶ οἱ μετὰ σοῦ, πῶς
 10 θεραπεύετε τοὺς νοσηροὺς καὶ πῶς συγ-
 καίεσθε ταῖς καύσεσιν αὐτῶν, πῶς συμπο-
 νεῖτε τοῖς πονήμασιν αὐτῶν, πῶς συνεξο-
 λιγωρεῖτε τοῖς ἐξολιγωρήμασιν αὐτῶν, πῶς
 συνεξαπορεῖτε τοῖς ἐξαπορήμασιν αὐτῶν, εἰς
 15 θεὸν καὶ εἰς ὑμᾶς ἀποβλέπουσαι! στρωννύσθη-
 σαν τοίνυν αἱ στρωμναί—ὡς εἰπεῖν—καθ’
 ἐκάστην, διδόσθη καὶ τὰ πρὸς χρείαν ἀόκνωσ
 καὶ εὐκαίρως. γινέσθησαν αἱ ἀλοιφαί, τὰ
 ἐπιθέματα, αἱ φαρμακοποσίαι, τὰ ἄλλα θε-
 20 ραπεύματα, καθ’ ἀξίαν δὲ προσώπου ἕκαστον,
 καὶ βρῶμα καὶ πόμα καὶ στρῶμα καὶ εἴ τι
 τῶν ἄλλων. καὶ ἐὰν ταῦτα ἀκούοντες καὶ
 ποιῆτε καὶ ἐνεργῆτε, μακάριοι ἐστε καὶ υἱοὶ
 θεοῦ κληθήσεσθε.

25 Οὕτω γοῦν μεγάλαι καὶ ἀξιοθαύμαστοι
 αἱ ὑπηρεσίαι ὑμῶν, καὶ ἱεροτελεῖς καὶ ἀγιο-
 πρεπεῖς, καὶ τρισμακάριστος ὁ οὕτω ποιῶν,
 κἂν μεμβρανᾶς, κἂν σκυτεύς, κἂν ἀγκιστρᾶς,
 κἂν θυρωρός, κἂν κεραμεύς, κἂν κατηναρᾶς,
 30 κἂν βυρσεύς (καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος), κἂν τρα-
 πεζᾶς, κἂν ἀλιεύς (οὐδὲ τὸν τρόπον παρα-
 τρέχω), κἂν ζωγράφος (καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος,
 θείας μορφᾶς δημιουργῶν καὶ προσκυνητάς),
 κἂν κανισκᾶς, κἂν οἰνοχόος (καὶ μάλιστα γὰρ
 35 οὗτος), κἂν ὀριάριος (καὶ μάλιστα γὰρ οὗ-
 τος), κἂν κτηνίτης (καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος),
 κἂν ὑφάντης (καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος), κἂν
 σελλοποιός, κἂν εἴ τις οὖν ἄλλος. μακάριοι
 πάντες, ἐργάται θεοῦ πάντες, γεωργοὶ τοῦ
 40 τῆς τρυφῆς παραδείσου. πάντας οὖν ὁ κύ-
 ριός μου καὶ θεός, δι’ εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου
 καὶ πατρὸς ὑμῶν, διαφυλάξει ἐνεργοῦντας
 τὰς ζωοποιούς αὐτοῦ ἐντολάς, ὅτι αὐτῷ
 πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις,
 45 σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ

αὐτοῦ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΑΖ’.

Περὶ τοῦ μὴ δυσκινήτους ἡμᾶς ἀλλ’ εὐκι-
 νήτους εἶναι πρὸς τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ. 5

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, εὐ-
 χαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν,
 μάλιστα ἐν ταῖς παρούσαις ἡμέραις διαγνοὺς
 τὴν ἐπίδοσιν τῆς προθυμίας ὑμῶν ἐπὶ πᾶσι
 μὲν τοῖς ἄλλοις, ἐξαιρέτως δὲ ἐν ταῖς ἐθε- 10
 λουσίαις ἀτιμασίαις, πῶς ἑαυτοὺς ἐπιδίδοιτε,
 καὶ ὁ μὲν δεσμεῖται, ὁ δὲ σιδήρῳ περιβάλλε-
 ται, ὁ δὲ σχοινίῳ δέδεται περὶ τὸν τράχηλον,
 προπομπὴν ποιούμενος ἐπὶ πάσης τῆς ἀδελ-
 φότητος, ὁ δ’ ἄλλος λυσίζωνος παριστάμενος, ἢ 15
 ἐτέρως πως, ἵνα μὴ καθ’ ἓνα καταλέγωμεν, καὶ
 οὕτως πέπεισμαι, ὅτι ἡ ἀθλιότης μου μόνῃ ἐμ-
 ποδίζει, ἐπεὶ οὐδὲν τὸ κωλύον τὰ τῶν πατέ-
 ρων ἡμῶν ἀνδραγαθήματα ἐπιδεικνυσθαι. καὶ
 πρὸς ταῦτα τί εἶπω; ὅτι οὐκ εἰμὶ ἄξιός καλεῖ- 20
 σθαι ὑμῶν πατήρ, οὐδὲ διδάσκαλος, οὐδὲ καθη-
 γούμενος, διὰ τὴν καλλίστην ὑμῶν πεποιθήσιν
 καὶ ἐνάρετον διαγωγῆν. εὐχομαι δ’ ὅμως μὴδὲν
 ὑμᾶς ἐγκόπτεισθαι ἐκ τῆς ἐμῆς ἀθλιότητος,
 ἀλλ’ ἢ μεγαλοψύχως ἐπὶ πάσης ἐργασίας 25
 πνευματικῆς ἀθλεῖν νομίμως ἐν τῷ μαρτυ-
 ρίῳ τῆς ἀμωμότητος ὑποταγῆς. ἕκαστος δὲ
 ἴδιον χάρισμα ἔχει, καθὼς γέγραπται, καὶ
 ὁ μὲν τοῦτο, ὁ δὲ ἐκεῖνο. ὥστε καὶ ὑμεῖς,
 ἀδελφοὶ μου ἡγαπημένοι, ἰδιοποιεῖσθε τὰ ἀλ- 30
 λήλων κατορθώματα καὶ χαίρετε τῇ ἐτε-
 ροίων προκοπῇ. σὺ τυχὸν φέρεις τὴν τοιάνδε
 ἀτιμίαν, ἕτερος δὲ νικᾷ ἐν τῇ πολυεργίᾳ, καὶ
 ἄλλος πλεονεκτεῖ ἐν τῇ σιωπῇ, καὶ ἕτερος
 ὑπερέχει ἐν τῇ εὐηχοίᾳ καὶ ἀμφοτέροι τὰ 35
 ἀμφοτέρα ἔχετε. εἰς ἀλλήλους περιχωρεῖ τὸ
 καλόν, ὡσπερ καὶ τὸ ἐναντίον. διὰ τοῦτο
 χαίρετε καὶ συχαίρετε ἀλλήλοις, καὶ καθ’ ὅ
 τις ἔχει χάρισμα, ἐν τούτῳ ἐπειγέσθω, φεύ-
 γων τὸ κενόδοξον καὶ τὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ 40
 μείζον λογιζόμενος κατόρθωμα.

Ἐὰν τοίνυν οὕτως ἐσμὲν καὶ εἰς ἀλλήλους

συγκρινόμεθα καὶ πρὸς ἀλλήλους δεσμού-
 μεθα τῇ ἐνώσει τῆς ἀγάπης, προκόψομεν
 μᾶλλον καὶ μᾶλλον καὶ ὁ θεὸς δοξασιθήσεται
 ἐν τῷ ἔργῳ ἡμῶν, καὶ ἀκουστή ἡ πολιτεία
 5 ἡμῶν γενήσεται ἐν πολλῷ μέρει τῆς οἰκου-
 μένης. μηδεὶς δὲ ἔστω, παρακαλῶ, ἰδιοθε-
 λῆς καὶ ἰδιόρρυθμος· “οὐαὶ γάρ”, φησὶν,
 “οἱ συνετοὶ ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐνώπιον ἑαυτῶν
 ἐπιστήμονες”. μηδεὶς νωθρὸς καὶ παρειμέ-
 10 νος, ἵνα μὴ ἀκούσῃ “ἴθι πρὸς τὸν μύρ-
 μηκα, ὃ ὀκνηρὸν”· μηδ’ αὖ πάλιν ἀπληροφό-
 ρητος καὶ ἐπαμφοτερίζων ταῖς κρίσεσιν, ἵνα
 μὴ καὶ οὗτος ἐπακούσῃ τοῦ λέγοντος “ἀνὴρ
 δίψυχος ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς
 15 αὐτοῦ”. ἀλλὰ πάντες εὐκίνητοι, ἀεικίνητοι
 πρὸς τὴν ἐργασίαν τῆς ἐντολῆς, εἰλικρινεῖς
 καὶ ἀπρόσκοποι διὰ τῆς τῶν κρυπτῶν ἐξα-
 γορεύσεως, μὴ κρατούμενοι ὑπὸ τῆς κενῆς
 δόξης, μηδὲ καθελκόμενοι ὑπὸ τῶν μουσαρῶν
 20 ἡδονῶν, μηδὲ ἐξελκόμενοι ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπι-
 θυμίας· ὁ γὰρ τοιοῦτος ἔοικε κλύδωνι θαλάσ-
 σης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ καὶ στάσιν
 μὴ ἔχοντι, μηδὲ βᾶσιν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
 ἀλλ’ ἀπῆει ἔξ ὑμῶν πάντων τὰ τοιαῦτα. ὅσα
 25 δὲ εἰσιν ἐπαινετὰ καὶ κρεῖττονα, καὶ κτή-
 σοισθε καὶ καταπλουτήσοιτε καὶ ἀποθησαυ-
 ρίσοιτε ἐν ταῖς τιμίαις ὑμῶν ψυχαῖς, πρὸς
 ἐπιτυχίαν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. ὁ οὖν
 τις ὑμῶν ἐργάζεται καθ’ ἑκάστην ἡμέραν,
 30 εἴτε ἐπαινετόν, εἴτε ψεκτόν, παρατρέχον
 ἐστίν· ἀμείβεται γὰρ ὡς ῥοῦς ποταμιαῖος,
 καὶ τοσοῦτον, ὥστε οὐδὲ αἰσθῆσιν τῆς χθὲς
 ἡμέρας πρὸς τὴν παροῦσαν ἀποσφᾶζειν ἔχει.
 ἀλγεῖ τις ὑπὲρ ἐντολῆς, κοπιᾷ, θρηνεῖ, ὑπο-
 35 μένει, ἰδροῖ, καρδιουλεῖται, στενοχωρεῖται,
 ἀδημονεῖ ἢ τυχόν καὶ ὀνειδίξεται καὶ ἕτερά
 τινα πανθάνει πρὸς ὥραν ἢ αἰσθῆσιν, καὶ
 εὐθὺς παρέδραμε καὶ μένει ὁ ὑπομεμενηκὸς
 εἰς αἰῶνας αἰώνων, τηρούμενος πρὸς μισθα-
 40 ποδοσίαν. πάλιν οὖν ἡδονεύεται τις, γελᾷ,
 τρυφᾷ, ἀτακτεῖ, στρηγιᾷ, παίζει, ἀργεῖ, ἀνυ-
 ποτακτεῖ, παρῥησιάζεται, περπερεύεται, φθο-
 νεῖ, βασκαίνει, ὀργίζεται, θυμοῦται, δυσπι-

στεῖ, πονηρεύεται, παρακούει, ὑψηλοφρονεῖ,
 ῥαθυμεῖ καὶ τὰ ὅμοια, μετὰ τὸ οὐδὲν πρὸς
 τὴν παροῦσαν ὥραν ὠφελεῖσθαι, ἔτι καὶ θη-
 σαυρίζει ἑαυτῷ κρίμα ἀπαραίτητον ἐν ἡμέρα
 τῆς ἀνταποδόσεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ 5
 θεοῦ. διὰ τοῦτο, ἀδελφοί μου, ἐπιλογισώμεθα
 καὶ ἐλώμεθα τὴν ἀρετὴν, ὡς δὲ μοχθηρὰν
 καὶ ἐπαχθὴν φύγωμεν τὴν κακίαν· εἰ μὴ γὰρ
 οὕτω διακρίνωμεν τὰ πράγματα, οὐ δυνάμεθα
 βλέψαι ὀρθῶς, τοῦ καλοῦ τε καὶ τοῦ κακοῦ 10
 διαφορὰν ποιοῦμενοι. ἀλλ’ ἐπεὶ χάριτι Χρι-
 στοῦ ἐβλέψαμεν, φύγωμεν ἀπὸ τοῦ σκότους,
 προσεγγίσωμεν δὲ τῷ φωτὶ καὶ τὰς ὑπολοί-
 πους ἡμέρας τῆς ἐπικήρου ἡμῶν ζωῆς τε-
 λέσωμεν εὐαρεστοῦντες θεῷ, ἵνα ἐπιτύχωμεν 15
 τῶν ἐπηγγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν σὺν πᾶσι
 τοῖς ἀγίοις, τοῖς ἀπ’ αἰῶνος αὐτῷ εὐαρεστη-
 σασιν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ
 ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ παναγίῳ πατρὶ
 καὶ τῷ ζωοποιῷ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ 20
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΔΗ’.

“Ὅτι ἡ ταπεινὴ ἡμῶν κατήχησις πολὺ
 κέρδος εἴωθε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐμποιεῖν
 χάριτι Χριστοῦ. 25

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες, ἐρωτῶ, τίνας
 ἔνεκεν γίνεται ἡ κατήχησις; ἄρα ἵνα μόνον
 πρὸς ὥραν ἀναγνωσθῆ καὶ τέρψωμεν ὑμῶν
 τὰς ἀκοὰς τυχόν, ἢ αὐτοὶ ἐπαινεσθῆτε με ἐκ
 διαθέσεως, ἢ καὶ πρὸς χάριν; οὐδαμῶς. μὴ 30
 οὕτω, τέχνα, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ῥέσκεται, ἵνα
 ἐνωτίζησθε τὰ λεγόμενα καὶ ἡ δύναμις ἐνι-
 ζάνῃ ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν καὶ φέρῃ τινὰ καρ-
 πὸν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, συνεπι-
 κουρούσης τῆς εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου καὶ 35
 πατρὸς ὑμῶν. ἐγὼ δὲ ὡς τὰ πολλὰ ἐν τοῖς
 πολλοῖς οὕτως ὁρῶ, ὅτι ἅμα τῆς ἀναγνώσεως
 καὶ εὐθὺς παρῆλθε τὰ λεγόμενα, καὶ ὡς ὅτι
 οὐδὲ ἐσημάνθη ὑμῖν τι περὶ τῶν προῤῥη-
 θέντων· εὐθὺς γὰρ ἐξερχώμεθα, μετὰ τὴν 40
 ἀποπλήρωσιν, καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐμπίπτομεν

5 κῶδ. ὑμῶν. 7/9 Ἡσαίου ε', 21. 10/11 Παροιμ.
 6. 10 κῶδ. Ἰσθι. 13/15 Ἰακώβου α', 8.

4/6 Ῥωμ. β', 5. 22 Novae patrum bibliothecae
 t. IX, pars II, σ. 112-113. 24 κῶδ. ὑμῶν. 35/36
 πατρὸς μου δι' ὑμῶν V.

κατηγορήμασιν. ὁ μὲν γὰρ ἄρχεται ἀκαίρως
 συντυγχάνειν, ὁ δὲ ἀφαρὲι ἐπερωτῶν, ἄλλος
 γογγύζειν, ἕτερος ἀποδυσπετεῖν πρὸς τὸ κα-
 5 λοῦν ἔργον, ἄλλος ἐνδιαβάλλειν καὶ διεγεί-
 ρειν μάχας, ἕτερος λοιδορεῖν καὶ ὁ μὲν ὑπο-
 κρύπτεσθαι παρὰ τὰς γωνίας τοῦ μοναστη-
 ρίου, ὁ δὲ ἡλίου λάμποντος μόλις ἐξάνιστα-
 σθαι τῆς κοίτης καὶ καθέζεσθαι ἐν τῷ ἐργο-
 χεῖρω· τὰς γὰρ νωθείας καὶ τὰς ἐκλύσεις
 10 καὶ τοὺς νυσταγμοὺς καὶ τὰς παρειμένας
 χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα καὶ τὴν
 τοῦ ὄλου σώματος ἐξάτονον ὄκλασιν πάρειμι
 λέγειν.

Μὴ οὕτω τοιγαροῦν, τέχνα· μηδαμῶς,
 15 ἵνα μὴ ἀκούσητε "οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖ-
 λεσὶ με εὐλογεῖ, τῇ δὲ καρδίᾳ πόρρω ἀπέχει
 ἀπ' ἐμοῦ, μάτην δὲ σέβονται με". ἀλλ' ἐπὶ
 ἀκούσωμεν τοῦ σωτηρίου λόγου, εἴτε διὰ
 κατηγορήσεως, εἴτε δι' ἐπακροάσεως τῶν θεο-
 20 πνεύστων Γραφῶν, καθ' ὅταν ὥραν συμβῆ,
 γενηθῆτω ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν κίνησις φόβου
 θεοῦ, σπινθὴρ ἀγάπης αὐτοῦ, ἐπιθυμία προ-
 κοπῆς, ἔφσεις ἐργασίας τῶν ἁγίων ἐντολῶν,
 ἵνα ἀξιωθῶμεν τῆς αὐτοῦ βασιλείας, ἧς γέ-
 25 νοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ
 φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ
 προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶ-
 νας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

30

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΑΘ'.

"Οτι τοῖς καλῶς εὐδρομοῦσιν ἀπόκεινται οἱ
 τῆς δικαιοσύνης στέφανοι.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέχνα, ὀφει-
 λέτης ὑμῶν εἰμι τοῦ ἀλείφειν ὑμᾶς λόγοις
 35 παρακλητικοῖς, εἴπερ καὶ δυναίμην ὁ πτω-
 χὸς καὶ εὐτελής πρὸς τοὺς προκειμένους
 ἀγῶνας, καὶ συμπροθυμεῖσθαι περὶ τὰς χρη-
 στοτέρως ἐλπίδας. διὰ τοῦτο ἡ ὀλιγοστὴ καὶ
 πενιχρὰ κατήχησις αὕτη. δέξασθε τοιγαροῦν
 40 λόγον παρακλήσεως καὶ τὸ νῦν, καὶ συνε-
 γέρθητε καὶ προθυμίας πλησθέντες τελεῖτε
 τὸν δρόμον τὸν πνευματικὸν (δρομεῖς γάρ

5 καὶ ἕτερος V.

ἔστε ὡς ἀληθῶς τοῦ δεσπότου θεοῦ), καὶ
 διανύετε δρόμον, οὐχ οἶον οἱ ἐπὶ γῆς τρέ-
 χοντες ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ δίαυλον βραχὺν
 καὶ εὐπεριόριστον, ἀλλὰ τὸν ἀπὸ γῆς εἰς
 οὐρανὸν φέροντα, πολυετῆ τε καὶ πολυστά- 5
 διον. οὐδὲ ἐν μικρᾷ τινι γωνίᾳ μιᾶς πόλεως.
 θεατὰς τοσοῦτους γε καὶ τοσοῦτους ἔχοντες,
 ἀλλ', ὡς ἔοικεν, ἐπὶ τῆς οἰκουμένης τὰ ἀπει-
 ροπληθῆ τάγματα τῶν ἀγγέλων καὶ πάντων
 τῶν ἁγίων καὶ δικαίων ἐπόπτας κεκτημένοι, 10
 καὶ ὁ στέφανος ὑμῖν νικῶσι καὶ τὰ ἔπαθλα οὐ
 φθαρτά, ὡς οἷα φθαρτὸς δίδωσι βασιλεύς, ἀλλὰ
 ἄφθαρτα καὶ ἀπρόσιτα, κατὰ τὸν αὐτὸν διανο-
 μέα, ἄφθαρτον ὄντα καὶ παμβασιλέα θεὸν τῶν
 ἀπάντων. οὐδὲ πάλιν ἡ χαρὰ τῆς νίκης λύπη 15
 σύγκρατος ἐπὶ μικραῖς ἡμέραις τε ἱσταμένη
 καὶ αὐθις διαλυομένη, οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ
 χαρὰ ἄλυτος καὶ ἀνώδυνος, καὶ τῆς εὐφρο-
 σύνης ταύτης οὐκ ἔσται τέλος εἰς τοὺς
 αἰῶνας. 20

Μακάριοι μὲν οὖν πρῶτον μὲν, ὅτι ἐν
 τοιοῦτῳ σταδίῳ εἰσεληλύθατε διὰ τοῦ ἐπανη-
 ρημένου ὑμῖν σχήματος ἁγίου. μακαρίους δὲ
 ὑμᾶς μᾶλλον ἢν τις ὀνομάσειε τότε, ὅπταν,
 ἀποδραμόντας διὰ θανάτου, στεφανοῖ ὑμᾶς Χρι- 25
 στος ὁ θεὸς ἐν τῇ ἀρρήτῳ καὶ ἀθανάτῳ εὖ-
 ζωίᾳ. διὸ βλέπετω ἕκαστος ὑμῶν, ἀγαπητοί,
 ὅπως τρέχη καὶ ὅπως καταλαμβάνη τὰ ση-
 μεῖα τῆς ἀρετῆς, διαβαίνων καὶ ὑπερβαίνων
 τοὺς συντρέχοντας πειρασμοὺς τοῦ διαβόλου, 30
 πνεῦμα ἰσχύος λαμβάνων, ὑπομονῆς τε καὶ
 καρτερίας, καὶ μὴτε ἐντεῦθεν, μὴτε ἐκεῖθεν
 αἰνιγματωδῶς διαβλεπόμενος, ἀλλ' ὄλος συν-
 τεταγμένος ὢν πρὸς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ
 δρόμου, μὴ σκάζων ἐν τινι, μηδὲ περιτρε- 35
 πόμενος ταῖς ἐναντίαις ὑπαντήσεσι. καὶ γοῦν
 μὴ δειλιάσητε, ἐπεὶπερ πολὺ ἐστὶ τὸ διά-
 στημα καὶ ὁ χρόνος. ἄγγελον ἐνὶ ἐκάστῳ
 παρέσχεν ἡμῖν ὁ ἀγωνοθέτης θεός, καὶ συν-
 διαμείβει τοὺς ἀγῶνας καὶ ὑπερμαχεῖ κατὰ 40
 τῶν ἐναντίων ἐπὶ παντὸς καιροῦ καὶ τόπου.

Ἐδράμετε τοιγαροῦν καλῶς ἀπὸ πρώτης
 ἡμέρας τῆς ἐνταῦθα ὑμῶν ἐλεύσεως ἕως
 τοῦ παρόντος, καὶ εἰ καὶ τινες ὑπεσκελίσθη-

14 τῶν] κῶδ. τόν. 18 κῶδ. ἀνόθνητος.

σαν, πάλιν ανωρθώθησαν. και ει ερράθυμή-
 κασιν, αλλά αυθις ανελήθησαν. και ει κα-
 τητόνησαν, αλλά θάπτον ανερρώσθησαν. θε-
 λήσεως γάρ και προαίρεσέως εστιν εμπρά-
 5 κτου χρεία, προς το ευτονεϊν και τρέχειν
 ισα και ιπποισ και πτηνοϊς· μάλλον δε και
 υπέρ πάντα ταυτα ακατάφθαστα και ακατά-
 ληπτα, κων τυχόν σωματικώς χωλαίνων εστι
 τις, η μονόπους, η άπους, η κληνήρης· τοιούτο
 10 γάρ το μεγαλοδωρημα. δραμοιτε και από
 του παρόντος, παρακαλώ, μη ελάττονα των
 προτέρων, αλλά και επεικτικώτερα συντρέ-
 χοντες και συναμιλλώμενοι την καλήν άμιλ-
 λαν ταύτην. προτρέχειν δε εστιν εν τω τα-
 15 πεινοφρονέστερόν τινα εϊναι, και προάγειν
 εστιν και υπερβάλλειν εν τω υπηκώτερον
 εϊναι και ευλαβέστερον και άγογγυστικώτερον
 και ψαλμικώτερον και ήσυχαστικώτερον, πο-
 λυεργαστικώτερόν τε και ευκτικώτερον, εξα-
 20 γορευτικώτερόν τε και απαρρήσιαστικώτερον,
 ακακώτερόν τε και αφθονέστερον, πειστικώ-
 τερόν τε και φιλοπατριώτερον, και οσα άλλα
 κατά τε ψυχήν και σώμα ενεργεϊται της
 άρετης ιδιώματα. τούτοις και εν τοϊς τοιού-
 25 τοϊς εστω ύμών το τρέχειν, και δι' αυτών
 επαιρώμεθα εκ δυνάμεως εις δύναμιν και
 από κόσμου εις ουρανόν, και μακάριός εστιν
 δε απλήστως δράμει, οτι πλουσιωτέρως στε-
 φανωθήσεται και ανακηρυχθήσεται υπό του
 30 δεσπότου θεου επί του φοβερου βήματος
 εκείνου.

Εστω ουν ήμών λοιπόν η άγάπη κοινόν
 ιδίωμα, χαρακτηρίζον ύμάς δρομείς του με-
 γάλου βασιλέως, μάλλον δε μαθητάς, εν'
 35 οικειότερον ειπωμεν. και εν τη άγάπη μέ-
 νοντες στέργετε τα εις άλλήλους, τας προτι-
 μήσεις λέγω και προχειρίσεις ειτε διακονιών,
 ειτε εργοχειρων, ειτε στάσεων και τάξεων.
 και απέστω φθόνος και απεληλάσθω έρις,
 40 και αποσκορακίζέσθω θυμός και πών φαύλον
 πράγμα, τα των πλησιόν ευδοκιμήματα ιδιο-
 ποιούμενοι και χαίροντες ταϊς άλλήλων προ-
 κοπαϊς. ούτω γάρ ευδρομειν εστι και

26 κωδ. επαιρώμεθα || εκ δυν. εις δύναμιν] Ψαλμ.
 πγ', 8. 28 δράμει] οδτως εν τω κώδικι.

ούτω θεραπεύειν θεόν, και ούτω τις νικη,
 κων μηδεν άλλο τι κέκτηται. η άγάπη
 γάρ το μέγα κλέος των άρετων, το δε
 διαπανεϊσθαι, οτι εκείνας προσκρίθη εν
 τωδε τω πράγματι και εν τῆδε τη δια- 5
 κονία, σαθρόν και επιβλαβές και της εναν-
 τίας μερίδος γνώρισμα. μη δὴ ούτως, μη δὴ,
 οτι "μάλλον ωφειλον εγω υπέρ των δεϊνα
 αναπαύεσθαι" και "πολυχραινώτερος ων του
 δεϊνος, χρεία μοι το ύψηλότερον". ούκ όρ- 10
 θως, αδελφοί. φεύγοιτε ουν, δεόμαι, τας
 τοιαύτας πανουργίας του διαβόλου, τα μι-
 σούμενα τοϊς πατράσι νεωτερίσματα, τα κω-
 μωδιαζόμενα τοϊς άγίοις εκστηνιάσματα·
 άλλ' ει τι καλόν, ει τι σεμνόν, ει τι πρέπει 15
 άγίοις, οσα φιλαδελφίας, οσα ταπεινοφροσύ-
 νης, οσα εσχατισμοϋ, κατά μίμησιν του
 κυριου ήμών Ιησοϋ Χριστου, του τα ευτελη
 και εξουθενημένα ελομένου, ταυτα και σχοϊητε
 και εχοιτε και κτασθε και κτιζεσθε, πορευό- 20
 μενοι νηπίως και ακάκως και ειλικρινώς,
 ως άρνες Χριστου, ως λαός εκλεκτός κυ-
 ριου, μηδεν παρα το διατεταγμένον πράσ-
 στοντες. ει δε και γένηται, πάλιν επανορθού-
 μενοι δι' επιτιμίων, εν' ούτως ακούσητε της 25
 επιθυμουμένης φωνής εκείνης εν καιρω άν-
 ταποδόσεως, "δεϋτε οι ευλαγημένοι του πα-
 τρός μου, κληρονομήσατε την ήτοιμασμένην
 ύμιν βασιλείαν από καταβολής κόσμου". ης
 30 γένοιτο πάντας ήμάς επιτυχειν χάριτι και 30
 φιλανθρωπία του κυριου ήμών Ιησοϋ Χρι-
 στοϋ, ω ή δόξα και το κράτος ουν τω πα-
 ναρίω πατρι και τω ζωοποιω πνεύματι νυν
 και αι και εις τοδς αιώνας των αιώνων.
 άμήν.

35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Μ'.

Περὶ του απορρίψασθαι ήμάς πασαν άκη-
 διάν και διεγερθῆναι προς εργασίαν πνευ-
 ματικῆν.

Αδελφοί μου και πατέρες και τέκνα, 40
 ώσπερ εκαστος ύμών απαιτούμενός εστι το

27/29 Ματθ. κε', 34. 36 Novae patrum biblio-
 thecae t. IX, pars II, σ. 10-12.

τῆς οἰκείας διακονίας ἔργον, οὕτως καὶ γὰρ
 · χρεωστῶ ὑμῖν τὸν τῆς κατηχῆσεως λόγον.
 εἴθε δὲ τοιοῦτον εὐπόρουσιν ποικίλον καὶ διά-
 φορον, ὡς δύνασθαι πᾶσι προσφυῆ εἶναι,
 5 ἀρμόδιον διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ· πολ-
 λοι γὰρ εἰσιν ἐν ὑμῖν, ἀδελφοί μου, οἱ χρή-
 ζοντες παρακλήσεως, οἱ ἐπιθεεῖς παραμυθίας,
 οἱ χρήζοντες στηριγμοῦ, ἄλλοι ὑπομνήσεως,
 ἕτεροι διορθώσεως, καὶ μέντοι τινὲς ἐλεγμοῦ
 10 καὶ ἄλλοι ἐπιτιμίου καὶ τινες συγκαταβά-
 σεως, ἄλλοι ἀκριβείας, ἔνιοι δὲ ἀτιμίας καὶ
 ἀδοξίας. πολλῶν γὰρ ὄντων καὶ διαφόρων
 τῶν ἡθῶν, ἀναλόγως καὶ ὁ διδασκαλικὸς
 τρόπος ὑφείλει γίνεσθαι· ᾧ γὰρ τρόπῳ οὗτος
 15 θεραπεύεται, ἕτερος τυχὸν βλάπτεται, καὶ
 δι' οὗπερ ἄλλος εὐεργετεῖται, συμβαίνει τὸν
 ἕτερον καταλύεσθαι, καὶ καθ' οἷον λόγον τις
 οἰκοδομεῖται, συμβαίνει τὸν ἕτερον ζημιου-
 σθαι. ὅθεν οὐ μικρὰ ἡ διακονία μου, ἀλλὰ
 20 τῷ ὄντι χαλεπὴ καὶ δυσάνυστος. χρήσομαι
 δὲ αὐτῇ χειραγωγούμενος ταῖς εὐχαῖς τοῦ
 πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, καὶ οὐδ' αὐτῆς
 ἀμελήσαιμι, ἕως ἐμπνέω. μοχθήσω δὲ καὶ
 ἀγωνίσομαι τοὺς κυρίους μου καὶ πατέρας
 25 μου ὑπομνήσκειν τὰ δέοντα.

Πάντες οὖν εὐδοκίᾳ θεοῦ τῶν σφζομένων
 ἐστέ, καὶ πάντες ἐπὶ τῷ σωθῆναι ἐληλύθατε,
 καὶ πάντων ὑμῶν οὐδὲν ἄλλο τὸ ζήτημα,
 ἢ τὸ σωτηρίας ἐπιτυχεῖν. ἀλλ' ἐπειδὴ διά-
 30 βολός ἐστι παντὶ ἀγαθῷ ὑπεναντίος, πειρα-
 ζόμεθα οἱ πολλοί, ὡς οὐ βουλόμεθα· τοὺς
 μὲν γὰρ ταῖς ἡδοναῖς φλογίζει, συλλαμβαν-
 νόμενος εἰς ἐπικουρίαν τὴν ἔμφυτον ὄρεσιν
 τῆς νεότητος· τοὺς δὲ τῇ φιλαρχίᾳ κατα-
 35 βάλλει, δι' ἣν καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν ὑψίστων
 κατέπεσε· τοὺς δὲ ἀμελείᾳ χαυνοῖ καὶ ἀκη-
 διά δεσμεῖ καὶ ἄγει, ὡς βούλεται καὶ ὅπη
 βούλεται· ἀπιστία παραλύει καὶ ἰδιορῥυθμίᾳ
 παραλαμβάνων παρασκευάζει ἔκτοπα πράτ-
 40 τεῖν. καὶ ἵνα τί ἐν καθ' ἐν λέγω, δι' ὧν

5 καὶ ἀρμόδιον V. 6 καὶ 8 κωδ. *χρῆζοντες*. 11 ἄλ-
 λοι ἀκριβείας] ἐλλείπει ταῦτα τῷ V. 16 εὐεργετεῖται P,
 εὐαρεστεῖται V. 17/18 καταλύεσθαι - οἰκοδομεῖται] ἔλλ.
 ταῦτα τῷ V. 21/22 εὐχαῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν V.
 25 ὑπομνήσκειν V. 26 τῶν σφζομένων ἐστέ] Κορινθ.
 2, β', 15. 29 ἐπειδὴ P, ἐπεὶ V. 37 ἄγεται V.

ὑποσκελιζεῖν ἡμᾶς πειρᾶται, καθ' ἐκάστην
 ἡμέραν πρὸς αὐτὸ τοῦτο παριστάμενος καὶ
 ἀναμένων τὴν κατάλυσιν ἡμῶν; ἀλλ' ἐπι-
 τιμήσει αὐτῷ κύριος ὁ θεός, ὁ εἰπὼν τῇ
 θαλάσῃ "σιώπα, πεφίμωσο", καὶ ἀποσκο- 5
 ρακίσει αὐτὸν πόρρω που ἀφ' ἡμῶν. τοῦτο
 δὲ γίνεται, ἐὰν περ εἰς ἑαυτοὺς γενώμεθα
 καὶ ἀναλογισώμεθα τὸν πρῶτον σκοπὸν τῆς
 ἐνταῦθα ἡμῶν ἐλεύσεως· πᾶσαν γὰρ θλιψιν
 καὶ στενοχωρίαν μέχρι θανάτου ὑπὸ μάρτυρι 10
 θεῷ καθωμολογήσαμεν ὑποστήναι. διὰ τοῦτο
 ἀπορρίψατε πάντες τὰ πάντα, οἱ ἀθυμοῦντες
 τὴν ἀθυμίαν, οἱ φιλαρχοῦντες τὴν φιλαρ-
 χίαν, οἱ ἀκηδιῶντες τὴν ἀκηδίαν, οἱ φιλη-
 δονοῦντες τὴν φιληδονίαν, οἱ ὑπερηφανευό- 15
 μενοι τὴν ὑπερηφανίαν, οἱ κενοδοξοῦντες τὴν
 κενοδοξίαν, οἱ παρρησιαζόμενοι τὴν παρρη-
 σίαν, οἱ ἀτακτοῦντες τὴν ἀταξίαν, οἱ πολυ-
 λογοῦντες τὴν πολυλογίαν, οἱ φιλοκοσμοῦντες
 τὴν φιλοκοσμίαν, οἱ φιλοσαρκοῦντες τὴν φι- 20
 λοσαρκίαν, οἱ συλλυπούμενοι τὴν ἄλογον λύ-
 πην· εἰ δὲ καὶ φθονεῖ τις, τὸν φθόνον, ἢ
 ἐρίζει, τὴν ἔριδα, ἢ μάχεται, τὴν μάχην,
 ἢ ἀργεῖ, τὴν ἀργίαν. ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα
 τοῦ σκότους ἔργα, τῆς κακίας εἶδη, τοῦ πο- 25
 νηροῦ θελήματα καὶ εὐρήματα· τὰ δὲ τοῦ
 ἀγαθοῦ θεοῦ ἡμῶν ἢ εἰρήνη, ἢ πραότης,
 ἢ ταπείνωσις, ἢ ὑπακοή, ἢ ἀφθονία, ἢ ἐρ-
 γασία, ἢ ἐπιμέλεια, ἢ διεγερσις, ἢ ἀγάπη,
 ἢ πίστις, ἢ ἐλπίς, ἢ εὐταξία, ἢ προσευχή. 30
 ταῦτα τὰ τοῦ φωτὸς ἔργα, ταῦτα τὰ τῆς
 δικαιοσύνης ἔπαθλα, τὰ τῶν ἁγίων κατορ-
 θώματα.

Εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, παρα-
 καλῶ ὑμᾶς, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ κυρίου, 35
 ἀνανήψατε οἱ κεκαρωμένοι τοῖς τοιοῦτοις
 πάθεσι, γρηγορήσατε οἱ καθιεύδοντες τοῖς τη-
 λικοῦτοις προσκόμμασιν. εἰ θέλομεν οὖν ζῆ-
 σαι καλὴν ζωὴν καὶ εἰ ἀγαπῶμεν ἰδεῖν ἡμέ-
 ρας ἀγαθάς, ἀκούσωμεν τοῦ λέγοντος· "ἔκκλη· 40
 νον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποίησον ἀγαθόν, ζήτησον
 εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν", καὶ "ποῦ οἱ

4 κωδ. *αὐτὸ*. 5 Μάρκ. δ', 39. 7 κωδ. *γενοίμεθα*.
 22 κωδ. *φθονῆ*. 29 ἢ ἐργασία - ἢ ἀγάπη] ἐλλείπει ταῦτα
 τῷ V. 30 προσοχὴ V. 40/42 Ψαλμ. λγ', 14.

ὀφθαλμοὶ κυρίου”, ἀλλ’ ἢ “ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν”; ποῦ δὲ τὸ παρωργισμένον “πρῶσωπον τοῦ κυρίου”, ἀλλ’ ἢ “ἐπὶ τοὺς ποιούντας κακά, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνη-
5 μόνον αὐτῶν”; ὅλον τὸ ἐξῆς τοῦ ψαλμοῦ νοθεσίαν ἡμῖν ἀρίστην ὑποδείκνυσιν, εἰ θέλομεν προσέχειν.

Καὶ τοῦτο μὲν οὕτως. ἐν ταῖς ἡμέραις δὲ ταύταις οὐκ ὀλίγοι τῶν ἀδελφῶν ἀσθε-
10 νοῦσιν· ἔστι γὰρ ὁ καιρὸς νοσερός. βοηθήσωμεν οἱ ὑγιαίνοντες τοῖς κάμνουσιν, οἱ δὲ ἀσθενούντες τὴν παιδείαν κυρίου ὡς σωτήριον δεξώμεθα καὶ ὑπομονητικῶς φέρωμεν καὶ εὐχαρίστως ἀποδεχώμεθα τὰ διδόμενα
15 ἡμῖν. ἡνίκα δ’ ἂν ἀφεθῶμεν τῆς νόσου, μὴ εἰκῆ καὶ μάτην περιφερώμεθα, ἀλλ’ ἐν τοῖς ἔργοις ἡμῶν παριστάμεθα· οὐ γὰρ εἰσιν ἐν ἡμῖν δοῦλοι ἀργυρώνητοι, εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ τῆς δουλείας χρῆμα ἀφωρισμένοι (ὑπερ ἢ
20 ἀμαρτία προεξένησε καὶ ὁ ἀπόστολος παρεχώρησε τοῖς κατὰ κόσμον), ἀλλ’ ἡμεῖς αὐτοὶ ἑαυτῶν δοῦλοί τε καὶ δεσπότες, δουλεύοντες καὶ δουλεύομενοι. ὥστε προσέχειν ὀφείλει τις, ἵνα μᾶλλον δουλεύῃ καὶ μὴ δου-
25 λεύηται ἀκαίρως. οἶδεν οὖν κύριος ἕκαστον ἡμῶν, καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ τὴν διακονίαν. οἶδεν οὖν τίνος ἐγένετο καὶ ὅστις ἦν πρότερον, καὶ ὅπως ἦν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ πῶς ἐστὶν ἄρτι, καὶ πῶς βιάζεται καὶ ὑπομένει
30 καὶ τίσι συνηρίθμηται, καὶ πόσος ἐστὶν ἐν στάσει καὶ οἶους ἔχει προηγουμένους καὶ ἐπομένους, καὶ μεθ’ ὧν ἐσθιᾶται καὶ συναναστρέφεται καὶ καθεύδει, καὶ οἷς κέχρηται ἱματίοις καὶ ὑποδήμασι· καὶ πρὸς ταῦτα
35 πάντα ὁ ἀκριβὴς ζυγοστάτης, ὁ δίκαιος ἐξισωτής, ὁ ἀλαθὴς ὀφθαλμός, “ἀποδώσει”, καθὼς γέγραπται, “ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ”. λοιπὸν μηδεὶς ἀθυμείτω, μηδεὶς ἕτε-
ρόν τι λογίζεσθω παρ’ ὃ λογίζεσθαι χρή.
40 θεῷ γὰρ πεφανερώμεθα, ἀλλὰ καὶ παραστησώμεθα ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ καὶ φρικτοῦ αὐτοῦ κριτηρίου, ὅτε τῶν βεβιωμένων ἡμῖν

1/2 Ψαλμ. λβ', 18. 3/5 Ψαλμ. λγ', 16, 17. 15 κῶδ. ἡμῖν. 20 Ῥωμ. ς', 17-18. 26 κῶδ. ἡμῶν. 37 Ῥωμ. β', 6.

ἀποτίννουμεν λόγον, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσαν δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΑ΄.

5

Περὶ τοῦ παρασκευάζειν ἑαυτοὺς διὰ τῶν ἀρετῶν ἐν ταῖς συμβολαῖς τοῦ ἔχθρου.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ὁ κοπιῶν γεωργὸς ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ, οὐ τὸ ἐπαχθὲς τοῦ κόπου λογιζόμενος ὀκνεῖ καὶ 10 ἀναδύεται, ἀλλὰ πρὸς τὰ μέλλοντα κέρδη ἀποσκοπεύων εὖ μάλᾳ ἑαυτὸν ἐπιδίδωσι πρὸς τοὺς ἰθρῶτας καὶ μόχθους τῶν σωματικῶν τλαιπωρημάτων. ἐπεὶ οὖν καὶ ἡμεῖς ὡσπερ ἀγρὸν τινα ἕκαστος τὴν οἰκίαν ψυχὴν κε-
15 κτήμεθα ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι καὶ δεῖ ἡμᾶς πάντως ἐργασίαν ἐν αὐτῇ πνευματικῇ ποιήσασθαι, ἵνα ἔχωμεν τὰ ἐφόδια τῆς ἐκεῖσε διατροφῆς καὶ ἀπολαύσεως (τοῦτο γὰρ ἀπαιτήσῃ διήλον ὅτι ὁ δημιουργήσας ἡμᾶς θεὸς 20 ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως), παρακαλῶ καὶ ἀντιβολῶ καὶ δυσωπῶ πάντες ὁμοῦ κοινῇ ἐργασώμεθα τοὺς ἀγροὺς ἡμῶν, νεώσωμεν νεώματα εὐσεβείας, σπεύρωμεν, ἀλλὰ μὴ ἐπ’ ἀκάνθαις τῶν παθῶν, ἀλλὰ κεκαθαρμέ-
25 ναις ταῖς ἀρούραις πάσης ὕλης ἀμαρτίας οὕτω τὸν σπόρον ἐγκαταθώμεθα· ὕσωμεν ὄμβρους πνευματικούς ἐν ταύταις, τὰ θεοκατάλυκτα φημί δάκρυα περιθώμεθα φραγμούς ὄχυρους, τὸν φόβον τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸ μὴ 30 λυμῆνασθαι αὐτὰς τοὺς νοητοὺς θῆρας· ἡλιολαμβάνωμεν αὐτὰς τῷ θάλπει τῆς πνευματικῆς ἀγάπης, ἵνα εὐρωμεν πληρῶσαι τὰς λογικὰς ἡμῶν χεῖρας δραγμάτων καὶ ἀμηςώμεθα πολὺν τὸν σῖτον τῶν ἁγίων ἐντο-
35 λῶν τοῦ Χριστοῦ. ἐν τούτῳ οὖν κέκληκε κύριος ὁ θεὸς πᾶσαν ψυχὴν ἐν τῷδε τῷ βίῳ, μάλιστα δὲ ἡμᾶς ἐν τῷ ἀγγελικῷ σχήματι τούτῳ. δεῖξάτω, δέομαι, ἕκαστος ἡμῶν ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς αὐτοῦ τὰ οἰκεῖα 40

32 τῷ] κῶδ. τῆ. 35 κῶδ. σίτων || σίτον] Ματθ. γ', 12. ιγ', 30. Λουκᾶ γ', 17.

ἔργα εὐθαλῆ, εὐκαρπα, κυπρίζοντα εἰς ὁσμὴν
 εὐωδίας τῷ κυρίῳ, τοῦτο μὲν διὰ τῆς παν-
 τελοῦς τῶν κατὰ σάρκα σχέσεως ἀπαλλα-
 γῆς, τοῦτο δὲ διὰ τῆς εὐηγίου ὑπακοῆς καὶ
 5 χριστομιμῆτου ταπεινοφροσύνης, ἡμέρα τῇ
 ἡμέρα βελτιούμενος καὶ μεταγόμενος καὶ
 ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν μεταφερόμενος διὰ τῆς
 λαμπροφρορίας τῶν ἀγαθῶν πράξεων, πᾶσαν
 παρακοὴν ἀπωθούμενος καὶ πᾶν νόημα αἰχ-
 10 μαλωτίζων εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ,
 στοιχῶν τῷ κοινῷ κανόνι τῆς ἀδελφότητος
 καὶ τὸ αὐτόμεμπτον ἀεὶ κατέχων, δι' οὗ δυ-
 νήσεται εὐμαρῶς τὸν πολυκέφαλον δράκοντα
 τῆς ὑπερηφανίας καὶ ἰδιοῤῥυθμίας συντριψαί
 15 καὶ ἀποκτείνειναι.

Εἰς ἐργασίαν τοίνυν ἐκλήθημεν, ὡς εἴρη-
 ται, ἀδελφοί· εἰς πόλεμον, εἰς μάχην οὐ
 τὴν τυχοῦσαν, ἀλλὰ καθὼς φησιν ὁ θεὸς
 ἀπόστολος, "ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς
 20 αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς,
 πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκρά-
 τораρ τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου,
 πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς
 ἐπουρανίοις". μηδεὶς οὖν λοιπὸν ἀπαρασκευα-
 25 στος ἔστω τῆς μάχης, μηδὲ ἄοπλος, μηδὲ
 ἀπευδοκείτω ἐν ταῖς πολεμικαῖς συμβολαῖς,
 ἀλλ' οὖν μηδὲ ξηνοπαθείτω τιτρωσκόμενος,
 ἢ κεντούμενος, ἢ συγκρουόμενος· ταῦτα γὰρ
 ἰδιώματα τῶν πολεμούντων τυγχάνει. θνή-
 30 σκει δὲ ἐκεῖνος, οὐχ ὁ ἅπασι πληττόμενος
 ἢ καταπίπτων, οὐδὲ ὁ πολλάκις, οὐδὲ ὁ
 μυριοντάκις, ἀλλ' ὃς ἑαυτὸν παραδίδωσιν ἐθε-
 λοντὶ τοῖς ἑαυτοῦ ἐχθροῖς εἰς τὸ σφάζεσθαι.
 διό, ἀδελφοί καὶ πατέρες, προσέχωμεν καὶ
 35 ἐνιστάμεθα κραταιῶς τῷ πολέμῳ, ὡς στρα-
 τιῶται Χριστοῦ. πᾶς δὲ στρατιώτης, ὡς
 ἴστε, ἐν τῷ ἐκστρατεύειν καὶ φωσατεύειν
 πολλὰς τὰς ἐπαχθείας ἔχει, ἢ τὰς ἐκ τοῦ
 καύσωνος, ἢ τὰς ἐκ τῶν ὄμβρων, ἐπεὶ καὶ
 40 τὰς ἐκ χειμῶνος· οὐκ ἀβροδίατον ἐκεῖσε
 ζωὴν διεξάγει, ἀλλ' ἐσθ' ὅτε καὶ ἄρτου ἐπι-
 δεῆς ἐστί καὶ ψυχροῦ ποτηρίου γλίχεται ἀπο-
 λαβεῖν, ὄλην τε τὴν ἡμέραν ἢ καὶ τὴν νύ-

κτα συγκλονούμενος καὶ περιαγόμενος καὶ
 κατακονιορτούμενος καὶ λιποθυμούμενος, ἵνα
 τί· ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ, ἵνα μὴ
 λιποταξίου καταγραφὴν λάβῃ, ἵνα ἐν καιρῷ
 τῶν ἀμοιβῶν πληρόβροχος γένηται. 5

Τοιοῦτο τοιγαροῦν καὶ τὸ καθ' ἡμᾶς, ἀλλ'
 οὐχ ὁμοίως· ἐκεῖνοι γὰρ πρόσκαιρα καὶ μη-
 δαμινα καὶ εὐτελεῖ καὶ βέοντα, ἡμῖν δὲ ἀθά-
 νατα καὶ αἰώνια καὶ ἄφθαρτα δίδονται παρὰ
 τοῦ βασιλεύοντος τῶν ἀπάντων θεοῦ. διὸ 10
 ἀναγκαίως ἐπιμείνωμεν, τέκνα μου· ἐπιμεί-
 νωμεν, ἀγωνισώμεθα καὶ ἐπαγωνισώμεθα
 ἕκαστος, κατὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ διακονίαν
 καθαρῶς καὶ ἀνολιγῶρως δουλεύων τῷ κυ-
 15 ρίῳ, ὁ ἐντελλόμενος ἐν τῷ ἐντέλλεσθαι νου-
 νεχῶς καὶ νηφαλέως, ὁ διακονῶν ἐν τῷ δια-
 κονεῖν ἀγογγύστως καὶ εὐπροθύμως. φέρω-
 μεν καὶ ἡμεῖς πείνης καιρὸν καὶ δίψης καὶ
 ὄνειδισμοῦ καὶ ὕβρεως καὶ συγκρούματος καὶ
 κεντήματος, ἐπαγωγῆς καὶ διακελεύσεως, καὶ 20
 μάλιστα ἐν ταῖς νυκτεριναῖς ψαλμωδίαις καὶ
 προσευχαῖς, ὀλιγωρήματα καὶ δυσθυμήματα,
 τὰ ἀοράτως καὶ ὀρωμένως συμπίπτοντα ἡμῖν
 καὶ συντρίβοντα καθ' ἐκάστην ἡμέραν διὰ
 τῶν προσόντων ἡμῖν ἐργοχείρων καὶ διακο- 25
 νῶν, ἵνα οὕτως εὐχαῖς τοῦ πατρὸς ἡμῶν
 τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενοι καὶ τὸν δρό-
 μον τελέσαντες, τὸν τῆς δικαιοσύνης στέ-
 φανον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀποληψώμεθα ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα 30
 καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ
 πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΒ'.

Περὶ τοῦ προσέχειν ταῖς τε ἀπειλαῖς καὶ 35
 διδασκαλίαις τῶν ἁγίων πατέρων.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί καὶ τέκνα, ἐπει-
 δὴ ἔργον μοι καὶ διακονία ὁ λόγος τῆς κα-
 τηγήσεως, οὐκ ὀκνητέον, οὐδὲ ἀμελητέον
 ταύτης τῆς διακονίας, μᾶλλον δὲ καὶ μᾶλ- 40
 λον ἐπεικτέον καὶ μεριμνητέον, τὸ μὲν ἵνα

19/24 Ἐφεσ. ς', 12. 32 κῶδ. παραδίδωσιν. 35/36
 ὡς στρατιῶται] Τιμοθ. 2, β', 3.

2 κῶδ. λειποθυμ. 4 κῶδ. λειποταξίου. 5 κῶδ.
 πληρόβροχος. 27/28 καλὸν ἀγῶνα κέ] Τιμοθ. 2, δ', 7. 34
 Novae patrum bibliothecae t. IX, pars II, σ. 54-56.

ὁμοίως οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἔχητε τὰ πρὸς ὑπόμνησιν καὶ παράκλησιν καὶ διέγερσιν εἰς σωτηρίαν ψυχῆς, τὸ δὲ ἵνα καὶ γὰρ ὁ τάλας τὴν ἑμαυτοῦ ταλαίπωρον ψυχὴν ἀνυπεύθυνον
 5 διατηρήσω ἐκ τῆς τῶν ὀφειλόντων καταγ-
 γέλσεως, ἅν ἀνικανῶ δεόντως τοῦτο πράσ-
 σειν· πιέζει γὰρ καὶ φοβεῖ μου τὴν ψυχὴν,
 ἡνίκα ἀκούω τοῦ θεοῦ διδασκάλου τῆς οἰ-
 κουμένης Παύλου, ὧδέ που φάσκοντες·
 10 "καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων·
 οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι
 ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλήν τοῦ θεοῦ". ἂν οὖν
 καὶ γὰρ ὁ ταλαίπωρος κατὰ τὸ ἐνδεχόμενόν
 μοι τὰ θέοντα μὴ ἀναγγεῖλω ὑμῖν καὶ δια-
 15 γορεύσω, πῶς ἵνα ἐκφεύξωμαι τοῦ ἀπαι-
 τήτου κρίματος τῆς σιωπῆς; διὰ τοῦτο, σύγ-
 γνωτε, καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ κατηγορίᾳ ἐλεγ-
 κτικῶς πρὸς ὑμᾶς διεξῆλθον, κατηγορῶν καὶ
 κωμωδῶν τοὺς τινὰς οὐχ ἵνα λυπήσω ἀλό-
 20 γως—μὴ γένοιτο—, οὐδ' ἵνα ἐκπληρώσω οἰ-
 κεῖον πάθος (μὴ ὑπολάβοιτε), ἀλλ' ἵνα κα-
 ταφοβήσω καὶ καταρτίσω καὶ βελτιώσω ὁ
 ἀκατάρτιστος καὶ ἀβέβαιος. πλὴν ὅτι ὁ ζήλος
 ἐπὶ τούτῳ καὶ ἡ προθυμία ἐξ ἀγάπης καὶ φει-
 25 δοῦς τῆς περὶ ὑμᾶς σωτηρίας, τοιγαροῦν,
 τέχνα μου, ἀκούοντες ἀκούετε καὶ συνιέντες
 συνιεῖτε τίνα τὰ παρὰ τῶν ἁγίων λεγόμενα
 καὶ ἐντελλόμενα ἡμῖν ταῦτα γὰρ αὐτὰ εὐ-
 τελῶς πως, ἀναξίως, κατατολμῶμεν ἐν ταῖς
 30 κατηγορήσεσιν ὑποβάλλειν, ὑπομνήσκοντες καὶ
 διευκρινοῦντες ὑμῖν τὰ ἑαυτοῖς καὶ ὑμῖν ὅσια.
 Τί δὴ οὖν λέγουσι καὶ τί ἐμβροῶσιν ἡμῶν
 καθ' ἑκάστην ταῖς ἀκοαῖς; ἐκ δυοῖν τὸ πα-
 ρὸν ὑπομνήσω· ὃ μὲν γὰρ ἀπειλῶν τὰδε
 35 φησί· "μὴ πλανᾶσθε, οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰ-
 δωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε
 ἀρσενοκόιται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε κλέπται,
 οὔτε μέθυσοι, οὐ λοιδοροί, οὐχ ἄρπαγες,
 βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι". καὶ πᾶ-
 40 λιν ἀλλαχοῦ· "πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ

1 ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ] Κολασ. γ', 12 || ἔχοιτε P. 10/12 Πράξ. κ', 26, 27. 14 ἀναγγέλω P. 24 κῶδ. τοῦτο. 29 καὶ ἀναξίως V. 31 καὶ ὑμῖν V || τὰ ὅσια P. 32 ὑμῶν V. 35/39 Κορινθ. 1, ε', 9, 10. 37 οὔτε πλεονέκται] ἑλλ. ταῦτα τῷ V. 38 οὐ P, οὔτε V. 40/3 Ἐφεσ. δ', 31, 32.

ὀργὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ· γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρη-
 στοί, εὖσπλαγχοί, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, κα-
 θῶς καὶ ὁ θεὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν". ὃ δὲ
 προσκαλούμενος τοιαῦτά φησι· "δεῦτε προσ-
 5 κυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν αὐτῷ καὶ
 κλαύσωμεν ἐναντίον κυρίου τοῦ ποιήσαντος
 ἡμᾶς". καὶ ἐτέρωθι· "εἰσέλθετε εἰς τὰς πό-
 λας αὐτοῦ ἐν ἑξομολογήσει, εἰς τὰς αὐλὰς
 αὐτοῦ ἐν ὕμνοις". 10

Τοῖνον, τέχνα καὶ ἀδελφοί, καὶ ταῖς ἀπει-
 λαῖς ἀσφαλίσώμεθα καὶ τὰς διδασκαλίας
 ἐνστερνισώμεθα, καὶ δεῦτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ προ-
 σκυνοῦντες προσκυνήσωμεν καὶ προσκλαύσω-
 15 μεν αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ παρελθόντος βίου, ὑπὲρ
 τῶν καθ' ἡμέραν ὀφλισκομένων ἡμῖν ἐν
 γνώσει τε καὶ ἀγνοίᾳ, ἔργων, λόγων, ἐνθυ-
 μημάτων, καὶ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ
 ἐν ὕμνοις καὶ δοξολογίαις, ἀλλὰ μὴ ἐν αἰσχρο-
 νοίαις καὶ δυσμενείαις καὶ παρακοαῖς καὶ 20
 ὑψηλοφροσύναις· "γογγύζει" φησί· "τις; ἁμαρ-
 τία αὐτῷ ἐστι". μὴδὲ γογγύζωμεν, μὴδὲ ἀφη-
 νιάζωμεν, μὴδὲ αὐτοβουλώμεν, μὴδὲ οἰηματι-
 ζώμεθα, ὡς τινες· ἐσμὲν γὰρ γῆ καὶ σποδὸς καὶ
 τέφρα καὶ κόνις, καὶ μάλιστα οἱ λογιζόμενοι 25
 ἐν ἀφροσύνῃ ἑαυτοὺς ἐνδόξους εἶναι κατὰ τε
 σωματικὴν ἢ πνευματικὴν ἐργασίαν. ἐγὼ ὄρω,
 ὅτι παρεξήλθε τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τού-
 του ἀφ' ἡμῶν· ἄλλο γὰρ ἐσμὲν, παρ' ὃ εἰ-
 σιν οἱ λαϊκοί, ξένην τινὰ περιβεβλημένοι 30
 στολὴν καὶ πολιτείαν, ἄζυγες, ἀκτῆμονες,
 ἄκληροί, ἄσχετοι, μᾶλλον δὲ ἄσαρκοι—"οἱ
 γὰρ ἐν σαρκὶ ὄντες", φησί, "ἀρέσαι θεῷ
 οὐ δύνανται"—, ἐσταυρωμένοι τῷ κόσμῳ.

Ἐπεὶ οὖν ὁ ἀνηρημένος ἡμῖν βίος τηλι- 35
 κοῦτος, ἀξιολόγως τὰ τοῦ τηλικούτου βίου
 γνωρίσματα ἐπιφέρωμεν, ἵνα κυριολέκτως
 καὶ μὴ ψευδωνύμως ὃ ἐσμὲν κεκλήμεθα, καὶ
 ἐσώμεθα ἐτι ὑπήκοοι, εὐσύστροφοι, εὐκίνητοι,
 θεόφοβοι, χριστόφρονες, εὐλαβεῖς, ἀπαρρη- 40

2 κῶδ. συμπάση. 4 ἡμῖν PV. 5/8 Ψαλμ. κδ', 6. 8/10 Ψαλμ. κθ', 4. 11 κῶδ. ταῖς διδασκαλίαις. 15 κῶδ. παρεθέτιος. 16 κῶδ. ὀφλισκομένων. 21/22 Θρηνοὶ γ', 38. 23 κῶδ. αὐτοβουλοῦμεν. 33 Ἐρωμ. γ', 8. 34 ἐσταυρωμένοι τῷ κόσμῳ] Γαλάτ. ε', 14. 36 κῶδ. ἀξιολόγως. 39 ἐσώμεθα V.

σίαστοι, φιλάλληλοι, ἀφθονοί, ἄμαχοι, ἀπέρ-
περοι, φιλήσυχοι, φιλεργοί, ἐξαγορευτικοί,
εὐπειθέστατοι, ὑπομονητικοί, εὐχάριστοι ἐν
τοῖς κατὰ πᾶν ὅ τι οὖν διδομένοις ἡμῖν, εἴ-
5 τε βρώμασιν, εἴτε πόμασιν, εἴτε ἐνδύμα-
σιν, εἴτε ὑποδήμασιν καὶ εἴ τι ἄλλο σύνεστιν,
ἵνα εὖ πράττοντες κληρονόμοι τῆς ἐπιθυμου-
μένης καὶ ἐπιζητουμένης ἡμῖν βασιλείας οὐ-
ρανῶν, δι' εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου καὶ πα-
10 τρὸς ὑμῶν, γενώμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΓ'.

Περὶ τῶν ἀποδρασάντων ἀδελφῶν καὶ
15 τοῦ προσέχειν ἑαυτοῖς.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, πό-
θεν ὑμῖν ἄρξομαι τὴν παροῦσαν κατήχησιν
λέγειν; ἢ πάντως ἐκ τῆς προκειμένης ὑπο-
θέσεως τῶν ἐξ ἀβουλίας ἀποδρασάντων. καὶ
20 ὅτι μὲν εἶωθε τὰ τοιαῦτα συμβαίνειν, πῶς
οὐχί; διότι καὶ ἐν σίτῳ ζιζάνια καὶ ἐν ἀμ-
πελῶνι βάτος πέφυκε φύεσθαι. ἀλλὰ τί; ὅτι
"οἰοῦς ἐγέννησα καὶ ὑψωσα, αὐτοὶ δέ με
ἠθέτησαν" γέγραπται, καταλιπόντες τὸ ἀγα-
25 θὸν φῶς τῆς κατὰ θεὸν ζωῆς καὶ πορευ-
θέντες ἐν ὁδοῖς σκότους. ἢ οὐχί καὶ αὐτὸ
τὸ ἐν νοκτὶ πεφευγῆναι αὐτοὺς ἔργον αὐτοῖς
ἐστὶ σκότους πεπραγμένον; ἀλλ' ὦ τῆς ἀβου-
λίας! ὦ τῆς καταφρονήσεως τῶν τοῦ θεοῦ
30 κριμάτων! ἠγήσαντο γὰρ πάντα νόμον θεοῦ
ἔωλον καὶ ἀνίσχυρον εἶναι. ἀλλὰ τί τούτους
ἀποκλαίωμαι; δέον σχετλιάσαι πρὸς τὸν ἐχ-
θρὸν καὶ πολέμιον τῆς ζωῆς ἡμῶν διάβολον,
πρὸς τὸν ἀρχέκακον ὄφιν, πρὸς τὸν ὠρυό-
35 μενον ὡς λέοντα, καθ' ἐκάστην ζητοῦντα
τίνα καταπιεῖν. εὔρε δὴ οὖν τοὺς πειθομέ-
νους αὐτῷ, τοὺς ἐξελομένους καὶ δελεάζο-
μένους ὑπὸ τῆς πανουργίας αὐτοῦ, καὶ τού-
τους διὰ πολλοῦ χρόνου προλαβόντως σαθρώ-
40 σας καὶ σαλεύσας καὶ εἰς τὸ πτερύγιον τῆς

4 ὑμῖν V. 9/10 δι' εὐχῆς - - ὑμῶν] ἐλλείπει ταῦτα
τῷ V. 23/24 Ἡσαίου α', 2. 26 πορ. ἐν ὁδοῖς σκότους]
Παροιμ. β', 13. 35/36 Πέτρου 1, ε', 8. 39 κῶδ.
προλαβόντος.

κακίας ἐνεγκῶν ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπή ἔπτωξε
καὶ ἀπετυμπάνισεν, οἰκειότερον δὲ εἰπεῖν ἐζώ-
γησε, καὶ ἀφαρπάσας ἔχει ὀπίσω αὐτοῦ
ἀκολουθοῦντας ἐπὶ ὄρη καὶ ἐρημίας καὶ βάρ-
ραθρα καὶ τόπους, ἐφ' οὓς οὐκ ἐπισκοπεῖ 5
κύριος.

Ταῦτα ὁ ἐλεεινὸς Εὐδάλιος, Πετρώνιος ὁ
εὐθύπτωτος καὶ δίφυχος καὶ ἀκατάστατος ἐν
πάσαις τοῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. πῶς οὖν οὐ μὴ
πενθήσω καὶ σκυθρωπάσω ἐπὶ τῷ συντρίμ- 10
ματι αὐτῶν, τέκνα καὶ ἀδελφοί; πῶς οὐ μὴ
καταγάγω δάκρυα ἐλεεινά, ὅτι, ὅτε ἔφθασεν
ὁ χρόνος τῆς εὐδοξίας αὐτῶν, τότε ἠδόξεσαν
καὶ ἐμαράνθησαν, καὶ ὅτε ἦλθεν ὁ καιρὸς
τῆς καρποφορίας αὐτῶν, τότε ἀπεφύγησαν 15
καὶ ἔπεσον ὡς φύλλα ἀπὸ δένδρου; ἐλεεινὸν
οὖν θέαμα ὄντως τοσοῦτους κόπους καὶ μόχ-
θους καὶ ἀγῶνας, εἴπερ ἀληθῶς καὶ πεποιτή-
κασιν, ἐξάπινα ἀπολέσαι καὶ θήραμα αὐτοῦς
γενέσθαι διαβόλου. ὦ, ὦ τῆς πωρώσεως 20
αὐτῶν! τίς οὐ στενάξει τοὺς ἀθλίους; τίς οὐ
πενθήσει τοὺς ἀξιοπενθήτους; ἐγὼ μὲν οὖν,
ὅτι ἀπαιτηθήσομαι τὸν ὑπὲρ αὐτῶν λόγον,
ἐλλειοπῶς τι τῶν δεόντων καὶ πράξει ἐν
αὐτοῖς καὶ λέξαι, συνήμι. ἀλλὰ τί ἔδει ποιῆ- 25
σαι τῷ ἀμπελῶνι, ἵν' οὕτως εἴπω πάλιν, καὶ
οὐκ ἐποίησα; τὸ κατὰ τὴν ἐνοῦσάν μοι τα-
πεινὴν δύναμιν, μετὰ τὸ ἀποτεκεῖν πνευμα-
τικῶς καὶ αὐξῆσαι, ἐνουθέτησα, παρεκάλεσα,
ἐπεστήριξα, διηγγειλάμην, ἠπειλήσα, ἐσθ' 30
ὅτε καὶ ἐπετίμησα καὶ τὰ ἄλλα πάντα, οἷον
παρηγορήσασθαι ἐν καιρῷ θλίψεως, ἀνέξε-
σθαι ἡμέρας ὀλιγωρίας αὐτῶν, βαστάξαι
φορτίον ἐξαγορεύσεως αὐτῶν, ἰατρεῦσαι μετὰ
συμπαθείας, ἐκθρέψαι μετὰ φιλοστοργίας, 35
παιδεῦσαι μετὰ φιλοτεχνίας εἰς εὐθυγραφίαν,
εἰς ἐργοχειρίαν, εἰς ἀνάγνωσιν, εἰς πείραν
λέξεως παραχωρήσας αὐτοῖς σχεδὸν πᾶν
βιβλίον τῶν ὄντων ἐπὶ χεῖρας λαμβάνειν,
ὅπερ οὐκ ἂν εὐκόλως εὔροι τις καὶ ἡγουμε- 40
νεύων· καὶ γὰρ χάριτι Χριστοῦ πολλὴ ἡμῖν
πάρεστι βίβλων περιουσία. αὐτοὶ δὲ ταῦτα
πάντα οὐ συνῆκαν, καὶ ἀνθ' ὧν πεπόν-

1 κῶδ. ἔπτωσε. 2 κῶδ. ἀπετυμπάνισεν. 21 κῶδ.
στενάξη. 24 κῶδ. ἐλλειλυτός. 30 κῶδ. ἐπιστήριξα.

θασιν αγαθῶν, ἐγένοντο ἡμῖν εἰς πικρίαν. βλέποντες γὰρ οὐκ ἔβλεπον τὴν τοῦ θεοῦ ἀγαθότητα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὡσὶν αὐτῶν βαρῶς ἤκουσαν ἐν ταῖς κατηχήσεσι καὶ τέλος 5 εἰπεῖν ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία, καὶ αἰόμενοι εἶναι σοφοὶ εἰς τὰ μάταια ἐμωράνθησαν καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν αὐτῶν ἐν ὁμοιώματι ἀπωλείας. φεῦ τοῦ φθόνου καὶ τῆς ἀπροσεξίας, δι' ἣν πίπτουσιν οἱ πίπτον- 10 τες καὶ ὀλισθαίνουσιν οἱ ὀλισθαίνοντες!

Ἄλλ' ὑμεῖς, ὧ τέκνα καὶ ἀδελφοί, τῷ παραδείγματι αὐτῶν σωφρονίσθητε καὶ γνῶ- τε, ὅτι "ἐθαυμάστωσε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ" ἐφ' ὑμᾶς ἐν τῷ μὴ ἐξυπάγεσθαι ταῖς τοῦ 15 διαβόλου ἐπηρειαῖς, ἀλλ' ἐστάναι ἐδραιότητι τῆς πίστεως ὑμῶν ἀκινήτους ἀπὸ τῆς παραδοθείσης ὑμῖν ἀγίας ὑποταγῆς. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς, παρακαλῶ, μηδὲ ὄντες υἱοὶ φωτὸς γένησθε τέκνα σκότους καὶ ἀπει- 20 θείας, μηδὲ τοὺς πολλοὺς καὶ μακαρίους ὑμῶν πόνους εἰκῆ καὶ μάτην κενώσητε μετὰ τοῦ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς παραδοῦναι εἰς κρίσιν αἰώνιαν. "ἀθετήσας γάρ", φησί, "τὸ νόμον Μωσέως ἐπὶ δυοῖ καὶ τρισὶ μάρτυσιν 25 ἀποθνήσκει". πόσῳ δοκεῖτε χείρονος τιμωρίας ἀξιώθησεσθαι τοὺς τὰς ἐπὶ τῷ ἀγίῳ ἐπαγγέλματι ἡμῶν συνθήκας καὶ ὁμολογίας καὶ διαθήκας πατήσαντας καὶ παίγνιον ἡγη- σαμένους τὸ μυστήριον τῆς τελειώσεως 30 ἡμῶν; διὰ τοῦτο προσέχετε, παρακαλῶ, καὶ κατορθοῦντες πορευέσθε τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ, εὐχόμενοι δοθῆναι αὐτοῖς ἀνάνηψιν καὶ ἐπιστροφήν ἐκ τῆς κατὰ ψυχὴν θανατηφόρου αὐτῶν πλάνης, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

35 Πλήν τοῦτο γνωστέον, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν ἀποδείκνυται τί μέλλει ἔσεσθαι ἐκ τῆς ἐνούσης αὐτῷ καταστάσεως, εἴτε σκεῦος ἐκλογῆς, εἴτε σκεῦος ἀπωλείας. ὅτε γὰρ οὐ πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον, οὔτε κατὰ προσταγὴν τοῦ 40 προσεστώτος γίνεται τι τῶν γινομένων, εἴτε περὶ ἀναγνώσεως εἴποις, εἴτε περὶ ψαλμωδίας, εἴτε περὶ εὐβουλίας, εἴτε περὶ ἐγκρατείας, εἴτε περὶ εὐλαβείας, εἴτε περὶ ἀγρυπνίας,

13 Ψαλμ. λ', 21. 19 Θεσσαλ. 1, ε', 5. 23/25 Ἐβρ. ι', 28. 25 κωδ. χείρωνος.

εἴτε περὶ ἄλλου τινὸς τῶν δοκούντων καλῶν καὶ δεόντων εἶναι, ἀλλὰ κατὰ τὸ τοῦ πράττοντος ἰδιόρρυθμον βούλημα καὶ θέλημα (ὅπερ καὶ ταραχὴν καὶ ἀνίαν ἐμποιεῖν εἴωθεν ἐν πάσῃ τῇ ἀδελφότητι, καθὼς καὶ ἐν 5 τοῖς προδηλωθεῖσιν ἔσχεν), δῆλον ὅτι ὁ τοιοῦτος ὄργανον κακίας ἀποβήσεται, τοὺς τῆς ὑποταγῆς δεσμοὺς καταπατήσει, ὀπίσω τῶν ἐπιθυμιῶν αὐτοῦ ὡς ἐν πυρὶ καὶ σκότει πορευόμενος. 10

Πάλιν δὲ καὶ τοῦτο ἐπισκεπτέον, ὅτι δικαίῳ λόγῳ ἀφορίζονται οἱ ἀσεβεῖς ἀπὸ τῶν εὐσεβῶν, καὶ οἱ νόθοι ἀπὸ τῶν γνησίων, καὶ οἱ σκολιοὶ ἀπὸ τῶν εὐθυφύχων, καὶ οἱ δόλιοι ἀπὸ τῶν εὐλαβῶν, καὶ οἱ πονηροὶ ἀπὸ 15 τῶν αγαθῶν. "τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος", φησὶν, "ἢ τίς συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ"; ὥστε καὶ ἡμεῖς πολλάκις δι' ἀνοχὴν τοὺς τοιοῦτους οὐκ ἐκκόπτομεν. εἰ καὶ δοκοῦσιν ἐκ τέχνης λανθάνειν, αὐτοὶ ὅφ' 20 ἑαυτῶν ἀλίσκονται καὶ ἑαυτοὺς ἀφορίζουσι καὶ διστώσιν, εἰ βούλει δέ, ὡς ἔχει εἰς τὸ Γερωντικόν, ὅτι ὁ τόπος τοὺς μὴ ποιούντας τὸ ἔργον τοῦ τόπου ἐκδιώκει. εὐξασθε οὖν ἀνακληθῆναι αὐτούς, εὐξασθε δὲ καὶ ὑπὲρ 25 ἑμοῦ τοῦ ἀσθενοῦς ψυχῆ καὶ σώματι, ὅτι πάλιν νοσηλεύεσθαι ἠρξάμην, ἵνα τῷ ἐλέει αὐτοῦ ἐπισκοπῇ ἐν ἀμφοτέροις γένηται καὶ τοῖς οἰκτιρμοῖς αὐτοῦ πάντες σωθῆιμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα 30 καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΔ'.

Περὶ τοῦ μὴ κρύπτειν ἡμᾶς τοὺς πονηροὺς λογισμοὺς, ἀλλὰ θριαμβεύειν διὰ τῆς 35 ἐξαγορεύσεως.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, περὶ τίνος ὑμῖν διαλέξομαι ἐν τῇ παρουσίᾳ κατηγήσει; ἢ πάλιν περὶ τῶν ἀποδρασάντων, μᾶλλον δὲ ἀπορράγέντων τοῦ καλοῦ ὑμῶν 40 πληρώματος τριῶν οἰκτίστων ἀδελφῶν ἡμῶν, τὸ μὲν ἵνα αὐτοὶ ἀσφαλέστεροι καὶ ἐδραιώ-

τεροι τῷ τῶν ἄλλων πτώματι γίνοισθε, τὸ δὲ ἵνα τὸ λυπηρὸν τῆς καρδίας μου ἔτι κουφίσω, τούτους ἀποκλαυσάμενος. καὶ γάρ, εἰ καὶ ἀνάξιος, ὅμως πατήρ εἰμι καὶ ποιμὴν, 5 καὶ οὐδείς πατήρ ἐπ' ἀπωλείᾳ υἱοῦ ἀνεκτῶς φέρει. εἰ δὲ ἐπὶ σωματικοῦ οὕτως, πόσον γε ἐπὶ πνευματικοῦ; καὶ οὐδείς αὖθις ποιμὴν ἐπὶ θηριαλώτου προβάτου αὐτοῦ ἀπαθῶς ἔχει, ἀλλὰ λίαν ποτνιαῖ καὶ ἀνακαλεῖται 10 τὸ ἀπολωλός.

Θηρίον οὖν ὄντως ἄρτι ἤρπασεν οὐ τὸν Ἰωσήφ, ὡς ὁ λόγος, ἀλλὰ τὰ ἐμὰ τέκνα, τὸν Πετρῶνιον λέγω, τὸν Μάλχον καὶ τὸν Ἀέτιον. καὶ θηρίον πονηρὸν ὁ λύκος ὁ νοητός, ὁ ἀνήμερος δράκων, ὁ ὄφις ὁ σκολιός, ὁ πάλαι μὲν τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐὰν ἐκβαλὼν τοῦ Παραδείσου δι' ἀπάτης καὶ πικρᾶς γεύσεως, νῦν δὲ τῷ αὐτῷ τρόπῳ τοὺς προειρημένους ἐκ τῆς κοινοβιακῆς ζωῆς, ὡς ἐξ 15 Ἐδὲμ ἄλλης, ἐξοστρακίσας. εἰ δὲ καὶ ἄλλους προεξήγαγεν, ἢ ἐκ τῶν ἐνταῦθα, ἢ ἐξ ἄλλοθι τόπου, οὐ καιρὸς λέγειν· καὶ γὰρ ὁ αὐτός ἐστι διάβολος ὁ ἐξ αἰῶνος μέχρι συντελείας ἐργαζόμενος ἢ καὶ ἐργασάμενος τὰ 20 τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα. πῶς οὖν λοιπὸν οὐ πενήθισω ἐπ' αὐτοὺς καὶ στενάξω; πῶς οὐκ ἀλγήσω τὴν ψυχὴν καὶ ἀθυμήσω, ἐννοούμενος τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν; οἱ τρεῖς παῖδες, οἱ τρεῖς νέοι, ἄνηβοι, ἀκατάστατοι, ἀπαίδευτοι. ἄρα πῶς οὐχὶ λαβὼν αὐτοὺς ὁ Σατανᾶς ὥδε κάκεῖσε περικρημνίσει καὶ συντρίψει τὰ ὀστέα τῶν ψυχῶν αὐτῶν ὡς ἀγγεῖα ὀστράκινα; οὐχ ὅτι δὲ οἱ προβεβηκότες καὶ γενειάζοντες δύναιντ' ἂν διασώζεσθαι ἀπορ- 30 ῥησόμενοι, ἠγασάμεν ἐκείνους, ἀλλ' ὅτι μετὰ τῆς πτώσεως εἰς κακὸν περισσότερον ἐπιφέρουσι καὶ τὸ νέον τῆς ἡλικίας. ἀλλ' ὦ τῆς ἀβουλίας καὶ τῆς σκοτώσεως τῶν λογισμῶν αὐτῶν, μᾶλλον δὲ φεῦ τῆς ἐμῆς ταλαιπωρίας, 40 δι' ἣν κάκεῖνοι καὶ εἴ τις ἄλλος πτωματίζεται!

Τί οὖν; ἄρα (πρὸς ὑμᾶς τοὺς ὑγιεῖς ἐπιστρέψω τὸν λόγον, τοὺς ἐστῶτας, τοὺς σωζόμενους), ἄρα ἐπιθυμήσομεν νοσῆσαι καὶ ἡμεῖς,

11/12 Γενέσ- λζ', 20, 33. 16 17 Γενέσθ. γ', 1 κέ. 34 κῶδ. γεννάζοντες

ὡς ἐκεῖνοι; ἄρα σπεύσομεν πτωματισθῆναι, ὡς αὐτοί; ἄρα ἐκζητήσομεν ἀπολέσθαι σὺν αὐτοῖς; μηδαμῶς, ὦ τέκνα. πῶς δέ; ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ μὴ ὑποδέχεσθαι τὴν συμβουλὴν τοῦ ὄφους, 5 μηδὲ κρύπτειν τὸν ὄφιν ἐν τῇ καρδίᾳ, ἀλλὰ 5 θάττον θριαμβεύειν αὐτὸν κάκεῖνος ἐκφεύξεται ὡς ἀπὸ πυρός. εἰ γὰρ τοῦτο οἱ προειρημένοι ἐφύλασσαν, οὐκ ἂν ὑπήχθησαν εἰς τὰ τοιαῦτα. ἀλλ' ὑμεῖς, ὡς εἴρηται, φυλάξασθε, τέκνα καὶ πρόβατα ὄντες τοῦ Χριστοῦ. 10 μὴ γίνεσθε ἐθελοντί θήραμα τῷ διαβόλῳ, καὶ εἰς παράδεισον ἐνδαισιώμενοι τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ μὴ δελεασθῆτε ὑπὸ τοῦ πονηροῦ ὄφους καθ' οἰονδήποτε τρόπον καὶ ἀπορρίψῃτε εἰς τὸν τόπον τὸν σκοτεινὸν τῆς 15 ἁμαρτίας. ἀγγελικῶς διαζῶντες μὴ ζωθῆτε διὰ τῆς φευκτῆς ἰδιορρυθμίας, ἀλλ' ἐπιμένοντες ἐπιμένετε καὶ τὰς ἐντολὰς ἐργαζόμενοι ἐργάζοισθε, καὶ μηδεὶς συνεδριαζέτω ἐπὶ πονηροῖς, μηδὲ συγκαθείσθω μετὰ 20 ἀσεβοῦς· ἀσεβῆς γὰρ ἐστὶ καὶ πονηρὸς ὁ συνδιάγων ἢ συλλαλὼν ἐπὶ ἀποδράσει ἢ ἄλλῳ τινὶ πάθει, ἐπὶ ἀπωλείᾳ αὐτοῦ καὶ τοῦ συνεπομένου αὐτῷ.

Ἦνίκα τοίνυν ἀπομονάσῃ σοι ὁ τοιοῦτος, 25 ἀδελφέ, καὶ ἄρξῃται τὸν ἴδον τῆς κακίας ἐκχέειν ἐκ γλώσσης αὐτοῦ, ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν, ἀποπήδησον, πόρρω στήθι, βύσον τὰ ὄτα, ἵνα κάκεῖνον καὶ σεαυτὸν περισώσης. ὀπηνίκα ἴδῃ σε λυπούμενον ἐκ συμ- 30 βάντος πειρασμοῦ, σὺ οὖν μὴ δέξῃ αὐτὸν συνεπιτιθέμενόν σοι, ὡς δικαίως λυπουμένῳ ἢ ἀγανακτοῦντι· ὄφις γὰρ ἐστὶ καὶ δολιεύεταιί σε εἰσοικίσασθαι. ἦνίκα ἄρξῃται αἰτιᾶσθαι τὸν παράδεισον, ὅ ἐστι τὸ κοινόβιον, 35 ἢ τοὺς συνδαισιωμένους σοι, οἵτινές εἰσιν οἱ ἀφελφοί, τὸν ὀδεῖνα λέγων ἢ τὸν ὀδεῖνα, ἢ τὸ τίδε καὶ τὸ τίδε πρᾶγμα, ἀπορῥάπισον αὐτόν, ἀντίφθεγξαι τὰ δέοντα, ἵνα κάκεῖνον σωφρονίσῃς καὶ σεαυτὸν διασώσῃς. τί δὲ καὶ 40 λέγουσιν οἱ τοιοῦτοι; "ἀπαλλαγῶμεν δὴ", φα-

1 κῶδ. σπεύσομεν. 16 κῶδ. ζωθῆτε. 17 κῶδ. ἰδιορρυθμίας· οὕτω πανταχοῦ. 26 κῶδ. ἄρξῃτε. 28 κῶδ. βύσον. 37 ὀδεῖνα] ὅρα περὶ τούτου G. Meyer, Zur neugriechischen Grammatik, Graz, 1893, σ. 7. 38 τίδε] οὕτως ἐν τῷ κώδικι ἀντὶ τοῦ τόδε.

σίν, "ἐκ τῶν ἐνταῦθα· ὁ ἡγούμενος βαρὺς, ὁ ἐπιστημονάρχης ἀσυμπαθής, ὁ κελλαρίτης ἀδιάκριτος, ἡ ἀκριβολογία πολλή, ἡ χρεία μηδαμινή, πάντες ἐγκελεύονται, πάντες ἐπι- 5 τάττουσιν· σπουδὴ ἐστὶν ἐνεγκεῖν τὸ βάρος τοῦ κόπου, ἢ σῶσαι ἢ σωθῆναι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. δεῦρο, ἀπίωμεν". ποῦ; ἀλλ' εἰς τὸ ἀνάθεμα· μόνον γὰρ τὸ ἐξελθεῖν καὶ εἰ ἦν ἰδεῖν τοὺς τοιοῦτους κατὰ ψυχὴν, εἶδεν 10 ἂν αὐτοὺς τις ὑγιαίνων ὅλως ἐσκοτισμένους, ἐποτημένους, δαιμονῶντας, μὴδὲν ἔχοντας ὑγιές, μήτε βούλημα, μήτε φρόνημα, ἀλλ' ὥδε κάκεισε μεταφερομένους καὶ μεταπίπτοντας, ὡσάν τὰ πλανώμενα πρόβατα. καὶ μὴ 15 λογισθε, τέκνα, ὡς ὅτι κακίζειν αὐτοὺς θέλων ταῦτά φημι. οὐμενοῦν, ἀλλὰ καὶ πλείονα, ἃ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, πάρεσιν ἐν αὐτοῖς. ἀλλ' εὗξασθε καὶ ὑπερεύξασθε εὐρεθῆναι καὶ ἀνακληθῆναι αὐτοὺς, ἢ ἐξ ἑαυτῶν, 20 ἢ ἐκ χειρῶν ἡμῶν. τὸ δὲ ἡμέτερον, ὡς προείρηται, ἵνα ἀσφαλιζήσθε φεύγοντες, τὰ αἷτια τῆς συμπτώσεως, τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνιζόμενοι τῆς οὐρανίου στεφανώσεως ἡμῶν.

Ἦκουσται δέ μοί πως, ὡς τινες ἀφυλά- 25 κτως τοὺς ἀπολισθῆσαντας κυρολογοῦσι. καὶ ἐκεῖνοι μὲν οὐκ εἰσὶν οὐδὲ ἀκυρολογῆτως ἄξιοι ἐπιμνημονεύεσθαι, ὑμῖν δὲ ἄλλως οὐκ ἔστιν, ἢ ψιλὴν τὴν προσηγορίαν αὐτῶν λέγειν μετὰ ἐλεεινολογίας· οὐδὲ γὰρ οἱ ἀπόστο- 30 λοι τὸν προδότην ἢ κυριολεκτοῦσιν, ἢ ἀπόστολον ὀνομάζουσιν, ἀλλ' Ἰούδαν καὶ προδότην καὶ κλέπτην. πρὸς τούτοις ἤκουστα ἴμοι, ὅτι καὶ πάλιν ἀταξίαι γίνονται ἐν ταῖς ἐσπερίαις ὥραις ἐν τῷ ἀριστηταρίῳ, ζητοῦντος ἄλλου 35 κρᾶσιν, βρῶμα, καὶ ταῦτα ἐν Τετραδοπαρασκευαῖς. καὶ οὐκ οἴδατε, ὅτι κατὰ τὴν ἐξωτικὴν καὶ προτέραν ἡμῶν διαγωγὴν διηλλάγημεν, ἐν τῇ πόλει ταύτῃ εἰσελθόντες, τοῦτο δὲ λέγω ἐν τῇ ἐλαιοφαγίᾳ καὶ οἰνοποσίᾳ τῶν 40 ἡμισυεψητῶν ἐν ταῖς δυοῖς Τεσσαρακοσταῖς καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Τετραδοπαρασκευαῖς; ἀλλ' ἐπειδὴ συμπαθῶ ὑμᾶς ἐκ τῆς ἑμαυτοῦ ἀσθενείας, διὰ τὸ τῆς πόλεως δύσκρατον, ὀρίζω ἀπὸ τοῦ νῦν πάντας τοὺς θέλοντας ἐν ταῖς

21 κῶδ. ἀσφαλιζέσθε. 34 κῶδ. ἐσπεραίαις.

προλεχθείσαις ἡμέραις τῇ ἐσπέρα μίαν κρᾶ- 5 σιν καὶ κλάσμα ἄρτου λαμβάνειν. καὶ λοιπὸν μηκέτι γίνονται ἀταξίαι καὶ λογομαχίαι, ὡς ὅτι "ἐγὼ ὄφειλον λαβεῖν καὶ ἐγὼ πλεῖον κεκοπίακα". ἰδοὺ τοίνυν καὶ διὰ τὰς δύο αἰ- 5 τίας καὶ τρίτον διὰ τὸ θοροβῶδες ἐποησάμεθα τὴν πάντων ἀνάπausιν. μηκέτι οὖν γίνονται οἱ θόρυβοι, ἐπεὶ ἐγγύθεν τὰ ἐπιτίμια καὶ οἱ ἀφορισμοί. ἀσφαλίσασθε καὶ οἱ ἐπιστημοναρχοῦντες καὶ οἱ ἐπιτηροῦντες, καὶ 10 οἱ οἰνοδοτοῦντες μετὰ τῶν λοιπῶν, ἵνα μὴ ταῦτοπαθήσθε. προσθετέον καὶ τοῦτο, ὅτι τινὲς οὐκ ἐν αἷς διακονίαις ἀπετάχθησαν ἐπιμένουσιν, ἀλλὰ παλιμβουλοῦσι καὶ ἀστα- 15 τοῦσι, φερόμενοι καὶ μεταφερόμενοι ἐκ τῆσδε 15 εἰς τῆσδε ἀσκόπως, καὶ γίνονται λοιπὸν καὶ ἑαυτοῖς βλαβεροὶ καὶ τοῖς εὐτακτοῦσιν, ἑαυτοῖς μὲν, ὅτι, κατὰ τὸν ἅγιον Βασίλειον, οὐ δύναται συνιδεῖν τὸ συμφέρον ἑαυτῷ ἕκαστος, τοῖς δὲ εὐτακτοῦσιν εἰς τὸ παραζηλοῦν τὴν 20 ἀταξίαν, ἔπειτα καὶ τοῖς ἐπιστημοναρχοῦσι φροντίδας καὶ ἀδολεσχίας διακενῆς διδόντες. ἀλλὰ μὴ ἔστω τοῦτο· ἕκαστος δέ, ἐν ᾧ κέκληται, διαμενέτω ὑπομονητικῶς, καὶ ὡς 25 διατέτακται στοιχείτω, κἂν ἐπὶ ἔργου, κἂν 25 ἐπὶ μαθητοῦ, κἂν ἐπὶ τινος ἄλλου· τὸ γὰρ ἐκζητεῖν καὶ πολυπραγμονεῖν καὶ ἐφείσθαι τὸ οἰκεῖον θέλημα ἀποπληροῦν, τῶν ἀτάκτων καὶ ἀπαιδευτῶν καὶ πονηρευομένων. ὥστε λοιπὸν διαγιγνωσκομένης τῆς κακίας, 30 μηκέτι μηδεὶς τοιοῦτόν τι πραττέτω, ἵνα μὴ ὑπόδικος γένηται τοῖς τῆς ἀταξίας ἐπιτιμίαις. οὐκ οἴδατε τί λέγει ὁ ἅγιος Δωρόθεος; ὅτι ὁ φθάσας εἰς τὴν κοπὴν τοῦ θελήματος ἐφθασεν εἰς τὸ μέτρον τῆς ἀνα- 35 παύσεως. εἰ οὖν θέλει λοιπὸν καὶ βούλεται τις ἀναπαύεσθαι, τὴν ὁδὸν ταύτην κρατεῖτω, τὴν ἄρνησιν τῆς οἰκειᾶς θελήσεως, καὶ ἔξει καὶ τὴν παραυτίκα καὶ τὴν μέλλουσαν αἰωνίαν ἀνάπausιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ 40 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δῶψη ὑμῖν, δι' εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου, τὸ αὐτὸ φρονεῖν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν, τὸ ὑπομένειν, τὸ φέρειν μέ- 40 χρι θανάτου τὰ τῆς ἀσκήσεως σκάμματα,

3 κῶδ. γίνονται. οὕτω καὶ κατόπι.

εἰς ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου, εἰς βασιλείας οὐρανῶν κληρονομίαν, ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ μεγαλωσύνη νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς 5 αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΕ΄.

Περὶ τῆς φοβεραῆς ἡμέρας τῆς κρίσεως καὶ περὶ τοῦ ἀποστατήσαντος καὶ ἰουδαϊκῶς εἰς κριτήρια κοσμικὰ ἡμᾶς ἐνάγοντος.

10 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, τί μὲν ὠφελείσθε αὐτοὶ ἐν τῇ ταπεινῇ μου κατηχήσει, οὐκ ἔχω λέγειν· ὅτι δὲ ἐγὼ ὁ τάλας τῇ πρὸς ὑμᾶς ὑπομνήσει ἐπισυνάγω ἑμαυτὸν εἰς συναίσθησιν καὶ διεγερσιν καὶ 15 ἐκφρόβησιν τῶν τοῦ θεοῦ κριμάτων καὶ τῆς ἐπικειμένης μοι ἀναξίως προστασίας, καὶ πάνυ ὁμολογῶ. Ἦν ὁὖν ἑμαυτὸν συνετίζω, εἰ καὶ μή τινα ἄλλον, καὶ χρῶμαι καὶ χρήσομαι τῷ ὑπομνηστικῷ πρὸς ὑμᾶς λόγῳ. τίς δέ 20 ἐστὶ τοίνυν, προσέχωμεν, ὅτι καιρὸς ἀγώνων ἐστὶν ἡ παροῦσα ζωὴ καὶ καιρὸς θλίψεων καὶ ἰδρώτων· οὐκ ἀγώνων δὲ καὶ θλίψεων καὶ ἰδρώτων, ὡς ἂν τις εἴποι τῶν αὐθωρῶν καὶ βραχυκαίρων, ἀλλὰ τῶν διηνε- 25 κῶν καὶ πολυετῶν καὶ συντελεστικῶν τοῦ αἰῶνος τοῦδε· οὐδ' αὖ πάλιν ἐπὶ μικροῖς καὶ ἐλαχίστοις καὶ ἀνθρωπίνους τῆς τηλικαύτης πυκτῆς ἢ ἀποτυχίας, ἢ ἢ ἐπίτευξις, ἀλλ' εἰς αὐτὰ τὰ θεῖα καὶ οὐράνια. ἢ γὰρ ἐπιτυγ- 30 χάνοντες δι' εὐτόνου ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἀνευδότου καὶ φυλακῆς τῶν ἁγίων ἐντολῶν βασιλείαν οὐρανῶν καὶ ἀθανασίαν καὶ ζωῆς ἀιδιότητα καὶ τὴν ἄφραστον καὶ ἀνήκουστον καὶ ἀνευνόητον τῶν αἰωνίων ἐκεῖνων 35 ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν κληρονομοῦμεν, ἢ, ὃ μὴ γένοιτο, ἀποτυγχάνοντες δι' ἀμελείας καὶ ῥαθυμίας καὶ προσπαθείας καὶ ἀγαπήσεως τοῦ νῦν αἰῶνος καὶ τῶν ὀλλυμένων καὶ φθοροποιῶν ἡδονῶν ἀνθεξόμεν κόλασιν αἰωνίαν 40 καὶ αἰσχύνην ἀπέραντον καὶ τὴν ἐξ εὐωνύμων παράστασιν, ἀκούοντες τῆς φοβεραῆς ἐκεί-

11 κῶδ. ὠφελείσθαι. 34 κῶδ. ἀνευνόητον. 38 κῶδ. ὀλλυμένων. 40 κῶδ. ἐσχύνην.

νης καὶ ἀνυποστάτου φωνῆς τοῦ κριτοῦ τῶν ἀπάντων καὶ δεσπότου θεοῦ· “ἀπέλθετε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς 5 ἀγγέλοις αὐτοῦ”. ἀλλὰ μήποτε ταῦτα ἀκούσωμεν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, μηδὲ ὑποσταίμεν τὸν ἔλεεινὸν καὶ ἀνεκδιήγητον ἐκεῖνον χωρισμόν, τὸν ἀπὸ τῶν ἁγίων καὶ δικαίων, αὐτῶν μὲν προσλαμβανομένων εἰς χαρὰν ἀνεκλάλητον καὶ εἰς φῶς ἀνεκφραστον 10 καὶ εἰς τρυφὴν ἀκόρεστον (“ἀνακλιθήσονται γάρ”, φησὶν ὡς τὰ λόγια, “μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ”), ἡμῶν δὲ ἀπαγομένων σὺν τοῖς δαίμοσι πρὸς πῦρ ἄσβεστον καὶ σκόληχα ἀτελεύτητον, πρὸς 15 βρυγμὸν ὀδόντων, πρὸς χάος μέγα, πρὸς τάρταρα ἀνυπόστατα, πρὸς δεσμούς ἀλύτους, πρὸς καταχθόνια ζοφωδέστατα, καὶ ταῦτα οὐκ ὀλιγοκαίρως, οὐδὲ ἐνιαυσιαίως, οὐδὲ ἑκατονταετῶς, οὐδὲ χιλιονταετῶς, προσθήσω 20 οὐδὲ μυριονταετῶς· οὐ γὰρ ἔξει τέλος ἡ κόλασις, ὡς δοκεῖ τοῖς Ὀριγενιασταῖς, ἀλλ' εἰς ἀεὶ καὶ ὡσαύτως καὶ αἰωνίως, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ κυρίου. ποῦ οὖν τότε, καθὼς φασιν οἱ ἅγιοι, ἀδελφὸς ἢ πατὴρ ἢ μήτηρ, 25 πρὸς λύτρωσιν, πρὸς ἐκδίκησιν; οὐδαμοῦ· “ἀδελφὸς γάρ”, φησὶν· “οὐ λυτροῦται· λυτρώσεται ἄνθρωπος; οὐ δώσει τῷ θεῷ ἔξιλασμα ἑαυτοῦ καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ”. ἐγὼ δὲ ἐρωτήσω ἄλλως· ποῦ 30 τότε, ἀδελφοί μου (ἄρξομαι γὰρ ἀπὸ τῶν μικροτέρων ἀνῶν ἐπὶ τὰ βαρύτερα), ἢ τῶν ῥαθυμούντων ῥαθυμία καὶ ἢ τῶν ἀμελούντων ἀμέλεια, ἢ τῶν ἀντιλογούντων ἀντιλογία καὶ ἢ τῶν παρακουόντων παρακοή, ἢ τῶν ὑπε- 35 ρηφανευομένων ὑπερηφάνια, ἢ τῶν θρασυνομένων θρασύτης καὶ ἢ τῶν ἰδιοῤῥυθμούντων αὐθάδεια, ἢ τῶν γαστριμαργούντων γαστριμαργία καὶ ἢ τῶν παρῤῥησιαζομένων παρῤῥησία, ἢ τῶν ἐκδικοθελῶν κατεπίτασις καὶ 40 ἢ τῶν ψευδολογούντων πολυπροφάσιτος πρόφασις, καὶ ἔτι μᾶλλον ἢ τῶν ἀρνησαμένων ἐξάρνησις τῆς ὑπὸ θεῷ μάρτυρι ὁμολογίας

2 Ματθ. κε', 41. 12/13 Ματθ. η', 11. 27/30 Ψαλμ. μθ', 8, 9. 29 κῶδ. ἑαυτῷ. 38 κῶδ. αὐθιμία.

καὶ ὑποταγῆς αὐτῶν, οἵτινες καταπατήσαν-
τες τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ αἷμα τῆς
διαθήκης αὐτοῦ κοινὸν ἡγησάμενοι καὶ λο-
γισάμενοι μὴ εἶναι θάνατον καὶ ἀνάστασιν,
5 μὴδὲ κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν, ἀποβράγντες
τῆς ἐν ἀγίῳ πνεύματι συναφείας, ἐστερη-
μενοι τε αὐτοῦ τοῦ ἀγίου πνεύματος, ὡς
φησί που γράφων ὁ μέγας Βασίλειος, ὧδε
κάκεισε ὡς πρόβατα πλανώμενα περιφερό-
10 μενοι εἰς κρημνοὺς καὶ βάρανθρα τῶν οἰκείων
φιληδονιῶν, οὐκ ἀρούμενοι ἐπὶ τῇ φθασάσῃ
θηριοβρωσίᾳ αὐτῶν ἕως τοῦ παρόντος, ἀλλὰ
καὶ παντάπασι τελείαν ἀνάλωσιν ἐφιέμενοι
καὶ μήτε φωνῆς ἐπακούοντες τῆς ταπεινώ-
15 σεως ἡμῶν, μήτε ἀπειλῆς φοβούσης καὶ
ὑποδεικνυούσης τὰ βελτίονα, ἀλλ' ἢ μᾶλ-
λον καὶ τις αὐτῶν ἰουδαΐζειν τφόντι ἐλόμε-
νος εἰς κριτήρια ἡμᾶς κοσμικὰ ἐναγαγεῖν
ἤρξατο; φεῖσαι οὖν, κύριε, φεῖσαι τῆς τοιαύ-
20 τῆς ἀναληγσίας καὶ περιφρονήσεως καὶ ἐπι-
σκοτώσεως!

Ἄλλ' ἡμεῖς, τέκνα, "δεῦτε προσκυνήσωμεν
καὶ προσπέσωμεν ἐναντίον κυρίου, τοῦ ποιή-
σαντος ἡμᾶς", καὶ ὑπὲρ μὲν ἐκείνων, ὡς φι-
25 λάδελφοι, καθὼς χρῆ ἐυξόμεθα καὶ ὑπερ-
ευξόμεθα, ζητοῦντες τὴν ὑποστροφὴν καὶ
ἀνάκλησιν αὐτῶν, ὑπὲρ δὲ ἑαυτῶν τὰ δέοντα
συνεισενέγκωμεν καὶ εἰς βελτίωσιν ἐπανα-
χθῶμεν, ὑπὲρ τῶν παρεθέντων ἡμῖν ἀμελῶς
30 συγχώρησιν ἔξαιτούμενοι· ὅ τι γὰρ ἂν καὶ
εἴπωμεν, ἀλλ' οὖν ἀκμήν ἐν τῷ σταδίῳ ἐσμὲν
καὶ ἐν τῇ μάχῃ σεσῶσμεθα καὶ ὑπὸ τὸν
αὐτὸν ποιμένα ἀγόμεθα, εἰ καὶ τυφλώττοντα.
καὶ οὐχ εἶλεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς, οὐδὲ ἐχει-
35 ρώσατο ὁ ἀντικείμενος, οὐδὲ κατάβρωμα
ἔλαβεν ὁ ἀνήμερος θήρ· οὐ γὰρ ἐξέωσε τῆς
αὐλῆς, οὐδὲ ἐπὶ στόματος διὰ τραχήλου σύ-
ρων παίει τὰς πλευρὰς τῆς ψυχῆς ἡμῶν
τῇ κέρκῃ αὐτοῦ· ὡς πρόβατα γὰρ Χριστοῦ
40 ἔνδον περιπεφράγμεθα. κἄν πῶς ποτε ἀρ-
ρώστωμεν, ἢ χλωεύωμεν, ἢ σκωληγιώμεν,

1/3 Ἐβρ. ι', 29 «ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας
καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος». 8 κῶδ.
γράφει. 16 κῶδ. βελτίονα. 22/24 Ψαλμ. ιδ', 8.
37 κῶδ. τραχύλου. 41 κῶδ. σκωληγιώμεν.

ἢ ἄλλο τι πάσχωμεν, ἐκεῖνος ὁμως ἐξῶθεν
σοφίζεται καὶ ἐπιβουλεύει "ζητῶν τίνα κα-
ταπίη", πῶς δὲ ἐκπηδήσαντα ἐξ ἑαυτοῦ, ἢ
ὑποσυρέντα διὰ τινος λαθραίας ὁπῆς λογι-
5 σμοῦ ἢ παραθυρίδος, ἢ παρασπασμοῦ τῆς
λογικῆς φρακτῆς. ταῦτα τοιγαροῦν σκοπῶμεν
καὶ ἐν τούτοις μὴ ἀγνοῶμεν τὰ νοήματα τοῦ
ἀντικειμένου, καὶ ἕκαστος κατὰ τὴν ἐνοῦσαν
αὐτῷ δύναμιν καὶ τὴν ὑπάρχουσαν διακονίαν
ἐπειγέσθω καὶ ἐπειχθήτω, προκόπτων ἐν 10
ταπεινώσει, ἐν ὑπακοῇ, ἐν ἐξαγορεύσει, ἐν
κατανύξει, ἐν προσευχῇ, ἐν δάκρυσιν, ἐν
γονυκλισίαις, ἐν στιχολογίαις, ἐν ἔργοις χει-
ρῶν, ἐν ἀγάπῃ, ἐν ἀγνείᾳ, ἐν πάσῃ ἀγαθῇ
ἀναστροφῇ, σκευὸς ἐκλεκτὸν Χριστοῦ ἀναδει- 15
κνύμενος καὶ υἱὸς φωτὸς χρηματίζων.

Ναί, ναί, τέκνα μου, παρακαλῶ καὶ δέο-
μαι, ὑπομνήσκω καὶ δυσωπῶ· ἔτι μικρὸν
ὅσον ὅσον καὶ ἔφθασεν ἡ ὥρα, καὶ ἤγγικεν ὁ
καιρὸς τῆς χαρᾶς ἡμῶν, τῆς ἀπολυτρώσεως, 20
τῆς ἀγαλλιάσεως, τῆς ἐλευθερίας, τῶν στε-
φάνων, τῶν ἀμοιβῶν. τάχα τοίνυν καὶ αὐτοὶ
οἱ ἄγιοι καὶ μάλιστα οἱ ὁμοταγεῖς ἡμῶν,
λέγω δὴ οἱ ἀποτακτικοί, ἤδη ἀπ' αὐτοῦ τοῦ
οὐρανοῦ ὄρωντες τὰς προκοπὰς ὑμῶν χαί- 25
ρουσι καὶ ἠδονται (φιλεῖ γὰρ ἕκαστος χορὸς
τῶν δικαίων τῶν οἰκείων αὐτοῦ μᾶλλον ὑπὲρ
τοὺς ἄλλους), ἀγωνιζόμενοι εἰς ἐπαύξῃσιν καὶ
προσθήκῃν τοῦ λαχόντος αὐτοῖς κλήρου, ἵνα
πλείονες ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὦσι καὶ συγχορεύω- 30
σιν, ὑμνοῦντες τὴν μακαρίαν καὶ ἀγίαν τριά-
δα, ὅτι αὐτῇ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ
προσκύνησις, τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ
ἀγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΣ'.

Περὶ τοῦ φέρειν εὐμαρῶς τὸ στάδιον τῆς
ἀρίστης ἡμῶν ὑποταγῆς.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ἢ
παροῦσα ὥρα καθάρασα ὑμᾶς καὶ φωτίσσασα 40
διὰ τῆς ὑμνολογίας καὶ προσευχῆς, μὴ τι
ἄρα ἐπιδεῆς ἐστί τοῦ ταπεινοῦ ἡμῶν λόγου;

2 Πέτρου 1, ε', 8. 15 σκευὸς ἐκλεκτὸν] Πράξ. θ',
15. 16 υἱὸς φωτὸς] Λουκᾶ ιβ', 36. 30 κῶδ. πλείωνες.

οὐδαμῶς. ἀλλὰ τὸ σὺνηθες ἀποπληροῦντες
 πάλιν καὶ πάλιν ὑπομιμνήσκομεν, καὶ πάλιν
 προσαγορεύομεν ὑμᾶς· ἀναγκαῖον γὰρ τὰ τέ-
 κνα ἡμῶν τὰ ἐπιπόθητα, τὰ μέλη ἡμῶν τὰ
 5 τιμιώτατα, τὰ σπλάγχνα ἡμῶν τὰ οἰκειότα-
 τα, ἣ οὐκ οἶδ' ὅ τι καὶ φράσω ἀξιώτερον,
 δέον εἶπεῖν μᾶλλον τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, τοὺς
 υἱοὺς τοῦ φωτός, τὸν ἐκλεκτὸν λαὸν τοῦ
 κυρίου, τὸ ἄθροισμα τῆς εὐσεβείας, τὸ στρά-
 10 τευμα τῆς ἄνω βασιλείας, τὴν ἐκκλησίαν
 τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁμήγουριν τὴν ἀγγελικὴν,
 τὸ ὡς ἀληθῶς "ἔθνος ἅγιον καὶ βασιλεῖον
 ἱεράτευμα", οὗ τὸ πολίτευμα οὐκ ἐπίγειον,
 ἀλλ' οὐράνιον· οὗ ἡ ζωὴ οὐκ ἐν σαρκί, ἀλλ'
 15 ὑπὲρ σάρκα· οὐ τὸ ἔργον οὗ τι τῶν ἀπολλυ-
 μένων καὶ ρέοντων καὶ φθειρομένων, ἀλλ'
 ὄλον δι' ὄλου πνευματικὸν καὶ σωτήριον καὶ
 αἰώνιον· οὗ τὸ ἔνδομα εὐτελές μὲν κατὰ τὸ
 φαινόμενον, ἔνδοθεν δέ, ὡς ἐν χρυσωτοῖς
 20 χρυσοῖς, διὰ τοῦ κάλλους τῶν ἀρετῶν πε-
 ποιικιλμένον καὶ διηγλαϊσμένον· οὗ ὁ κλῆρος
 καὶ ἡ μερίς οὐ χρυσός καὶ ἄργυρος καὶ λί-
 θοι διαφανεῖς, οὐδέ τις ἱματισμὸς πολυτε-
 λῆς, ἢ ἀγρῶν ἢ χωρῶν τόσων γε καὶ τό-
 25 σων γε κατάσχεσις, ἢ νομάδων καὶ ἀγελῶν
 πολυπληθία καὶ εἴ τι τοιοῦτον (ἃ μικρὸν
 ὕστερον φθίρεται καὶ ἀπόλλυται), ἀλλ' αὐ-
 τὸς ὁ κύριος καὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
 καὶ οἱ κόλποι τοῦ Ἀβραάμ, καὶ ἡ ἀθανα-
 30 σία καὶ ἡ μακαριότης, καὶ ὁ Παράδεισος ὁ
 τερπνός καὶ τὰ ἄλλα, "ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ
 εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν
 ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη· ἀγαθὰ, ἃ ἠτοίμασεν ὁ
 θεὸς πᾶσι τοῖς ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστήσασιν
 35 αὐτῷ", ὡς γέγραπται.

Τοιαύτη τοιγαροῦν ἡ συνέλευσις ὑμῶν
 καὶ τηλικαύτη ἡ ἐργασία, καὶ οὗτος ὁ τρό-
 πος καὶ ὁ βίος, θαυμαστός τε καὶ ἐνάρετος,
 οὐκ ἐκ τῶν κατὰ κόσμον, ἀλλ' ὑπὲρ τὸν
 40 κόσμον γνωριζόμενος, οὐκ ἐκ τῶν περιγείων,

7 τέκνα τοῦ θεοῦ] Ἰωάν. α', 12. ια', 52. Ῥωμ. η',
 16, 17. Φιλιπ. β', 15. Ἰωάν. 1, γ', 1 κέ. 8 υἱοὺς τοῦ
 φωτός] Λουκᾶ ις', 8. Ἰωάν. ιβ', 36. Θεσσαλ. 1, ε', 5 ||
 ἐκλεκτὸν λαὸν] Πέτρ. 1, β', 9. 11 κῶδ. ὁμήγουριν. 12
 Πέτρου 1, β', 9. 13 πολίτ. οὐράνιον] Φιλιπ. γ', 20. 23
 κῶδ. πολιτελίης. 31/35 Ἐξῶδ. ιθ', 6. Κορινθ. 1, β', 9.

ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπουρανίων τιμώμενος. διὰ τοῦτο
 γὰρ καὶ τὸ κατὰ σάρκα ὡς ἀγενεαλόγητοι
 καὶ ἀπόλιδες χρηματίζετε, ἕνα πατέρα ἔχον-
 τες, τὸν τῶν ὄλων θεόν, καὶ πόλιν τὴν ἄνω
 Ἱερουσαλήμ καὶ συμπολίτας τοὺς ἀπ' αἰῶνος 5
 ἁγίους. τί οὖν λοιπὸν θαυμαστόν, εἰ ἐνταῦ-
 θα κακοπαθοῦμεν, διὰ τῆς ἀσκήσεως παν-
 τοίως ἐλκόμενοι καὶ περιτρυχόμενοι καὶ τα-
 λαιπωρούμενοι, ἐσθ' ὅτε καὶ ὑβρίζόμενοι καὶ
 ὄνειδιζόμενοι καὶ καταλαλούμενοι καὶ χλευα- 10
 ζόμενοι παρά τινων; εἴπερ "ἀνατελεῖ" ἡμῖν
 "δικαιοσύνη καὶ πλήθος εἰρήνης", καὶ φῶς καὶ
 ζωὴ καὶ χαρὰ ἀνεκλάητος καὶ ἡ μετὰ
 τῶν ἁγίων ἀγγέλων ὁμοδαίτιος εὐφροσύνη,
 διὰ τοῦτο, θέομαι καὶ παρακαλῶ, κρατύνετε 15
 τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν ὑπομονῇ καὶ στερεώσατε
 τὰ φρονήματα ὑμῶν ἐν κυρίῳ, πάντα εὐ-
 μαρῶς φέροντες καὶ διεξάγοντες τῇ τῶν
 μεγάλων ἐλπίδων προσδοκίᾳ· καὶ γὰρ ὅσον
 ὅσον καὶ ὁ βραχύτατος οὗτος καὶ ὀξυδρόμος 20
 χρόνος παριπτεύει καὶ ἡμεῖς ἐγγίζομεν οὐ τῷ
 θανάτῳ, ἀλλὰ τῇ ζωῇ τῇ ἀκηράτῳ· θάνατος
 γὰρ οὐ κυριεύσει ὑμῶν, ἡνίκα προτεθνήκατε
 διὰ τῆς ἀποταγῆς τοῦ κόσμου τῇ προαιρέσει.

Ἐχώμεθα τοιγαροῦν τοῦ ἔργου ἡμῶν καὶ 25
 τῆς φροντίδος, καὶ εἰς ἕκαστος κατὰ τὴν
 ἐνοῦσαν αὐτῷ διακονίαν προθύμως ἐπειγέ-
 σθω ἐκτελεῖν καθαρῶς καὶ ὁσίως τὸ ἔργον
 αὐτοῦ, παριστῶν αὐτὸ ἄμωμον τῷ μισθα-
 ποδότη θεῷ, ὁ οἰκονόμος ἐν ταῖς τοῦ οἴκο- 30
 νομείου διοικήσεσιν, ὁ ἐπιστημονάρχης ἐν
 ταῖς τῆς ἐπιστήμης ἀσχολίαις καὶ θεωρίαις
 καὶ διακρίσεσιν, ὁ κελλαρίτης ἐν ταῖς τοῦ
 κελλαρίου διαδόσεσιν, ὁ βεστιάριος ἐν ταῖς
 τῶν ἱματίων πλύσεσιν τε καὶ ῥαφαῖς καὶ 35
 ἀναλόγως καὶ κατ' ἀξίαν διανομαῖς, ὁ σκυ-
 τεὺς ἐν ταῖς τῶν ὑποδημάτων συγχοπαῖς τε
 καὶ συρῥαφαῖς, εὐλόγοις τε χρήσεσιν, ἀλλὰ
 μὴ παραχρήσεσιν, εἰ καὶ κοπιωδέστατον τὸ
 πρᾶγμα. οὕτως ὁ ὀψοποιὸς ἐν ταῖς ἐφήσεσι 40
 καὶ καύσεσι τῶν τε ὀσπρίων καὶ λαγάνων
 καὶ τῶν ξύλων· ὡσαύτως ὁ τραπεζάριος ἐν
 ταῖς τοῦ ἄρτου διαθέσεσι καὶ ἐμμέτροις σταθ-
 μήσεσι καὶ εἴ τι τῶν ἄλλων συμβαίνει.

11/12 Ψαλμ. σα', 7. 31 κῶδ. οἰκονομία.

πρὸς τούτοις οἱ ἐν ἐκάστη διακονίᾳ, οἳ τε βυρ-
σεῖς ἐν τῷ εὐπροθύμῳ βυρσεύειν καὶ ἐπαρ-
κεῖν τὰ πρὸς χρείαν τῇ ἀδελφότητι, οἳ τε
χαλκεῖς ἐν τῷ χαλκεύειν εὐσυνειδήτως καὶ
5 προσπορίζεσθαι τὰ δέοντα καὶ μὴ τι ἕξω τοῦ
διατεταγμένου πράσσειν, οἳ τε μεμβρανο-
ποιοὶ καὶ κανισκοποιοὶ ἐν τῷ αὐτῷ μέτρῳ
καὶ τῇ αὐτῇ διαθέσει· ἐπιβλέπων γὰρ ἐπι-
βλέπει ὁ κύριος ἕκαστον καὶ τὸ ἔργον αὐ-
10 τοῦ, καὶ τὸ πρόθυμον καὶ τὸ δόσθυμον καὶ
τὸ ὀκνηρὸν καὶ τὸ προφασιστικόν. καὶ ἔτι μᾶλ-
λον οἱ καλλιγράφοι ταῦτα σκοπεῖτωσαν, καὶ
οὐ μόνον αὐτοί, ἀλλὰ καὶ οἱ ὑφάνται, οἳ τε
νοσοκόμοι καὶ θυρωροί, οἳ τε τέκτονες καὶ
15 οἱ χρυσοχοῖ, οἱ ζωγράφοι τε καὶ οἱ ἀμ-
φιασταί, οἱ μάχιπές τε καὶ οἱ κτηνῖται, οἱ
διακονηταί τε καὶ οἱ ἐπιτηρηταί, οἱ ἀφυ-
πιισταί τε καὶ οἱ κανδηλάριοι, οἱ ἀμπελουρ-
γοί τε καὶ οἱ κηπουργοί, οἱ πρωτοορδινά-
20 ριοί τε καὶ οἱ διὰ μέσης, οἱ ἀλιεῖς τε καὶ
οἱ κοσμητόρες καὶ εἴ τις ἄλλος μικρὸς καὶ
μέγας διακονῶν τε καὶ διακονούμενος, ἀσιθ-
νῶν τε καὶ ὑγιαίνων· πάντα γὰρ ἐπιβλέπει,
ὡς εἴρηται, καὶ πᾶσιν ἀμείψεται ἄξια γέρα ἐν
25 τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ.

Ἰπομνήσκειν οὖν περὶ τούτων ἀεὶ μὲν
μοι ἀναγκαῖον· ὑπέμνησα δὲ ἄρτι μάλιστα,
ἡνίκα καὶ ἑορταί ἅγαι ἤκασι, φέρουσαι
ἡμῖν μετὰ τῆς ἐνθέου χαρᾶς καὶ ἀγαλλιά-
30 σεως, εἰ μὴ προσέχοιμεν, καὶ τὰς ἐκ τοῦ
πονηροῦ βλάβας, ἐκ τῆς μᾶλλον παρὰ τὸν
προλαβόντα χρόνον ἀνέσεως καὶ ἀναπαύσεως
σωματικῆς. ἀλλ' ὑμεῖς ὡς θεόφρονες πάντα
θείως καὶ εὐσταθῶς ἀποπληρώσατε νῦν τε
35 καὶ εἰς τὸν ἐξῆς χρόνον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ
ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΖ'.

40 "Οτι δεῖ ἡμᾶς τὴν τῶν νηπίων μιμεῖ-
σθαι ἀφελότητα, διὰ τὸν δι' ἡμᾶς νηπι-
σαντα Χριστόν.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, τὴν

28 πάντα ἐπιβλέπει] Σειρ. κγ', 19. 39 Novae pa-
trum bibliothecae t. IX, pars II, σ. 80-83.

ἑορτὴν ἤδη ἑωρτάσαμεν τῶν γενεθλίων τοῦ
Χριστοῦ καὶ τὰ εἰκότα ἀπεπληρώσαμεν, εὐ-
φρανθέντες καὶ ἀγαλλιασάμενοι ἐν ταῖς θείαις
ὑμνωδίαις καὶ ταῖς ἱεραῖς ἀναγνώσεσι, καὶ οὐ-
δὲν παρὰ τὸ εἶκος γέγονε χάριτι Χριστοῦ, ἀλλὰ 5
καὶ εἴ τι σωματικὸν πρὸς παράκλησιν, καὶ
τοῦτο μετὰ εὐταξίας καὶ τῆς καθηκούσης συμ-
μετρίας. δεδώκαμεν δὲ καὶ τὸ ἅγιον σχῆμα
ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀδελφοῖς κζ', καὶ χαρὰ γέγονεν
ἐν οὐρανῷ, καθὼς γέγραπται. εἰ γὰρ ἐπὶ 10
ἐνὶ ἀμαρτωλῷ μετανοοῦντι, πόσον γε ἐπὶ
τοσοῦτῳ ἀριθμῷ; οὕτως ἤδη τὰ πάντα χα-
ρίζεται ἡμῖν ὁ κύριος, δι' εὐχῆς τοῦ πατρὸς
μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, πλουσίως καὶ μεγα-
λοδύως, καὶ τί ἀνταποδώσωμεν τῇ ἀγαθό- 15
τητι αὐτοῦ, ὑπὲρ ὧν ἀνταποδίδωσιν ἡμῖν,
ἢ τὸ μιμεῖσθαι αὐτόν, καθ' ὅσον οἶόν τε;
βλέπετε, τέκνα καὶ ἀδελφοί, τί γέγονε καὶ
ἐξ οὐοῦ ὕψους θεότητος εἰς οἶον ταπεινώ-
σεως μέτρον καθῆκεν ἑαυτόν· θεὸς γὰρ ὧν 20
καὶ κύριος τοῦ παντὸς δούλου μορφὴν ἀνέ-
λαβε, κηθῆεις ἐκ τῆς ἁγίας Θεοτόκου, καὶ
ὡς βρέφος ἐσπαργανώθη καὶ ὡς παιδίον
ἐγαλακτοτροφήθη, καὶ ταῦτα ταπεινῶς καὶ
εὐτελῶς. ὑπὸ γὰρ σπήλαιον ἐτέχθη καὶ ἐν 25
φάτνῃ ἀνεκλίθη, καὶ τὸ ὀρώμενον κατὰ
μικρὸν ἠύξθη καὶ ἐκ τοῦ παιδίου τελεῖ εἰς
μειράκιον καὶ οὕτως εἰς ἄνδρα τέλειον, ὅτε
καὶ καταδέχεται βαπτίζεσθαι, πηγάζων ἡμῖν
τῆς ἀναγεννήσεως τὸ λύτρον· τὰ γὰρ ἐξῆς 30
μεταληπτέα, λέγω δὴ τὴν παράδοσιν, τὰ
ζωοποιᾷ αὐτοῦ πάθη, τὴν σταύρωσιν, τὸν
θάνατον, τὴν τριήμερον ἀνάστασιν. τοῦτο οὖν
ὄλον, ὡς οἴδατε, δι' ἡμᾶς γέγονεν, ἵνα καὶ
ἡμεῖς ἐφ' ὅσον οἶόν τε παραζηλώμεν αὐτόν. 35

Ἐπεὶ οὖν ὁ ἀσωμάτως ἐκ πατρὸς πρὸ
αἰώνων γεννηθεὶς δι' ἡμᾶς ὕστερον ἐν σώ-
ματος ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ἐτέχθη, γεν-
νηθῶμεν καὶ ἡμεῖς οἱ πρότερον σωματικῶς,
ὕστερον πνευματικῶς, κοινῶς μὲν οἱ πάντες 40
ἐπὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, ἰδίως δὲ οἱ

9/11 Λουκᾶ ιε', 7. 9 ἀδελφοῦς P, τινι τῶν ἀδελφῶν
V. 10 εἰ γὰρ -- ἀριθμῷ] ἐλλείπει ταῦτα τῷ V. 13 δι'
εὐχῆς -- ὑμῶν] ἑλλ. ταῦτα τῷ V. 20 ἑαυτῷ V. 21 δού-
λου μορφῆν] Φιλίπ. β', 7. 26 ἀνεκλίθη] Λουκᾶ β', 7 ||
ἀνεκλήθη P, ἀνακλήθη V. 27 παιδὸς V. 29 βαπτίσα-
σθαι V. 35 παραζηλούμεν PV. 36 ἐνσωμάτως V.

ἀπομονάζοντες διὰ τοῦ ἁγίου σχήματος. διὸ
 ὀφείλομεν, τέκνα, καὶ νηπιάζειν, καὶ μάλι-
 στα οἱ νεωστὶ σχηματισθέντες, καὶ παιδίων
 μιμεῖσθαι ἀφελότητα, ἵνα, ἐάν τις παροξύνῃ,
 5 ἢ παραπλήξῃ, ἢ ὀνειδίσῃ, μὴ εὐθύς θηριώ-
 μεθα, ἢ ἐξαγριώμεθα, ἀναλογιζόμενοι τὴν
 σωματικὴν νεότητα, ἢ τυχὸν τὸ γῆρας, ἢ
 τὰ ἄλλα, ἢ ὅ τι ἐπετροπέυσαμεν, ἢ ὅ τι ὠκο-
 νομήσαμεν, ἢ ἐπολιταρχήσαμεν, ἢ ἐδεσπο-
 10 τεύσαμεν, ἢ ἐκτητορεύσαμεν, ἢ τι τοιοῦτον,
 ἐπεὶ οὐπω ἐγεννήθημεν κατὰ Χριστόν, ἀλλ'
 ἐν πᾶσι καὶ κατὰ πάντα ὑποτασσόμενοι τοῖς
 πνευματικοῖς γονεῦσιν· ὁ γὰρ τὰ πάντα ὑπο-
 τάσσων τῷ λόγῳ τοῦ προστάγματος αὐτοῦ
 15 ὑπετάττετο, ὑποταγῆς μέτρα καὶ εὐπειθείας
 ἀποπληρῶν πρὸς τὴν τεκοῦσαν· τὸ γὰρ ὅτι
 ὠνειδίετο καὶ ὑβρίζετο, ἀκούων παρὰ τῶν
 δυσμενεστάτων γραμματέων καὶ Φαρισαίων
 “δαιμόνιον ἔχεις” καὶ “ἐν Βεελζεβούλ ἄρ-
 20 χοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια”
 καὶ “οὐδὲν τοῦ τέκτονος” καὶ ὅσα ἄλλα ἐπονει-
 διστα, τί δεῖ καὶ λέγειν, ὁπότε καὶ ἐμπτυό-
 μενος καὶ ῥαπιζόμενος, σταυρούμενός τε καὶ
 προσηλούμενος καὶ λογγευόμενος, οὐδὲ φω-
 25 νὴν ἠφίει, ἢ μόνον εὐχαριστήριον καὶ εὐκτή-
 ριον; “πάτερ γάρ”, φησὶν, “ἄφες αὐτοῖς τὴν
 ἁμαρτίαν αὐτῶν· οὐ γὰρ οἶδασιν, τί ποιῶσιν”.
 Ἰδοὺ οἱ θέλοντες σφῆζεσθαι μιμησκέσθω-
 σαν τὰ τοιαῦτα ἐξ ὀλίγου πως, εἶπερ συγ-
 30 κληρονόμοι τῶν ἁγίων αἰροῦνται γενέσθαι.
 Βλέπετε δὴ οὖν λοιπὸν πάντες μὲν, μάλι-
 στα δὲ οἱ ἀποκαθαρθέντες ἄρτι, πῶς μέλλετε
 ἑαυτοὺς διαφυλάττειν εὐλαβεῖς καὶ εὐθέτους
 καὶ εὐηκόους ἐν ἅπασιν, μὴ ἀλλοιούμενοι ἐκ
 35 τῆς καλῆς ἀλλοιώσεως, μηδὲ μωμούμενοι τὸ
 καθαρὸν ὑμῶν ἐπάγγελμα. εἰ δὲ οἱ ἄρτι-
 παγεῖς οὕτως, πόσῳ γε μᾶλλον οἱ προβε-
 βηκότες χρεωστοῦμεν ἀσφαλεῖς καὶ ἀκρά-
 δαντοι εἶναι, τυποῦντες δι' ἑαυτῶν καὶ τοὺς
 40 κατωτέρους καὶ φωτίζοντες διὰ τῆς ἀγαθῆς
 πολιτείας; οὐδὲ γὰρ διὰ τοῦτο προηγούνται

4 παροξύνει ἢ παραπλήξει ἢ ὀνειδίσαι P. 6 ἢ ἐξαγριώ-
 μεθα] ἐλλείπει τῷ V. 13 πάντα ὑποτάσσων] Ψαλμ. η', 7.
 Κορινθ. 1, ιε', 26-28. Ἐφεσ. α', 22. Φιλιπ. γ', 21. Ἐβρ. β', 8.
 19 Ἰωάν. ζ', 20. η', 48, 52. 17 ὀνειδίετο P. 19/20
 Ματθ. ιβ', 24. Μάρκ. γ', 22. 21 Ματθ. ιγ', 55. 26/27
 Λουκᾶ κγ', 34. 32 μέλλεσθε V.

λύχνοι, ἵνα σκοτιζῶσιν, ἀλλ' ἵνα φαίνωσιν.
 οὐδὲ διὰ τοῦτο προπορεύονται ὁδῆται, ἵνα
 πλανῶσιν, ἀλλ' ἵνα σώσωσιν. εἰ δὲ τὰ ἐναν-
 τία, τῶν ἐναντίων εἰσὶν, ὅπερ ἀπειὴ ἐφ'
 ὑμῖν λέγεσθαι. διὰ τοῦτο προσέχετε ἀπὸ 5
 κεφαλῆς ἕως ποδῶν οἱ ἔφοροι καὶ ἐπιτηρη-
 ταί, οἱ τῆς εὐταξίας, οἱ τῶν διακονιῶν, οἱ
 τῶν ἐξουσιῶν, μὴ τι γένηται κατὰ πρόσ-
 κλησιν, κατὰ περιφρόνησιν, κατ' ὄκλασιν,
 ἀλλ' ἐν ἅπασιν οἱ πάντες θεῖως καὶ θερμῶς 10
 τὰ τοῦ θεοῦ τελῶμεν καὶ συντελῶμεν, ἵνα
 θεραπεύηται Χριστὸς δι' ἡμῶν τῶν ἁμαρτω-
 λῶν, ἵνα δοξάζεται, ἵνα χαίρῃ, ἐπεὶ καὶ οἱ
 ἅγιοι ἄγγελοι αὐτοῦ, ἐπεὶ καὶ οἱ ἅγιοι πάν-
 τες, καὶ μάλιστα οἱ πατέρες καὶ ὁμόσχημοι 15
 καὶ ὁμοταγεῖς ἡμῶν.

Καλὸν δὲ ἐστὶ μηδὲ τοῦτο ἀποκρύψαι,
 ὅτι καὶ ἡ ταπεινώσις μου μᾶλλον καὶ μᾶλ-
 λον ἀναπαυομένη ἐστὶν εἰς τὴν ἀγιωσύνην
 ὑμῶν, ὅτι κάλλιστα διευθύνεσθαι ἤρξατο, 20
 ὅτι εὐτακτεῖ, ὅτι οὐ διαμάχεται, ὅτι γαλη-
 νιά. ἀλλ' ἐκ θεοῦ τὸ δῶρον, οὐκ ἐξ ἐμοῦ,
 ἐξ εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου, οὐκ ἐκ τῶν ἀνο-
 μιῶν μου, ἐξ ὑμῶν αὐτῶν τῆς ἀγαθῆς προ-
 θέσεως, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς ἀμελείας μου. 25
 δῶν δὲ ὑμῖν κύριος ἐτι καὶ ἐτι δύναμιν καὶ
 κραταίωσιν καθαίρεσθαι καὶ ὑφουῖσθαι καὶ
 βελτιοῦσθαι καὶ λαμπρύνεσθαι, ἵνα λάμπητε
 ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, ἵνα εὐωδιάζητε τὴν
 εὐωδίαν τοῦ πνεύματος, ὡς τὰ ὄρατα φυτὰ 30
 τοῦ Παραδείσου, ἵνα πυκάζητε ὡς ῥόδα ἀμά-
 ραντα τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου. ναί, παρα-
 καλῶ καὶ δεόμεναι ὑμῶν, ὅσον ὅσον ἐπειχθη-
 σώμεθα, ἐπιγενώμεθα, ἐπιδραμούμεθα πρὸς
 ἀρπαγὴν τῆς βασιλείας οὐρανῶν, πρὸς ἀπό- 35
 λασιν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, πρὸς ἀνάπαυ-
 σιν τῆς αἰδίου μακαριότητος ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ
 κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι
 νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ- 40
 νων. ἀμήν.

6/7 οἱ ἔφοροι - - εὐταξίας] ἕλλ. ταῦτα τῷ V. 8 γί-
 νεται V. 20 ἡμῶν P || διευθύνεσθαι P, καὶ εὐθύνεσθαι V.
 23 ἐξ εὐχῆς - - ἀνομιῶν μου] ἐλλείπει ταῦτα τῷ V.
 26 δόξη V, δόη P. 31 ποικάζητε P.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΗ'.

"Οτι πρὸς ὀλίγον ἢ ἐγκράτεια, ἢ δὲ ἀρετὴ μένει εἰς τὸ διηνεκές.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὡς ἤδη ἀρχόμενός εἰμι τὴν κατήχησιν ποιῆσθαι, ὡς ἤδη ἀνέφγα τὸ στόμα μου τὸ ταπεινὸν πρὸς ὑμᾶς, καὶ τοῦτο οὐκ ἐκ ταπεινοφροσύνης λέγω (οὐ γάρ ἐστιν ἐν ἐμοί), ἀλλ' ἐκ συναισθήσεως τῶν τε ἀμυθῆτων μου ἀμαρτιῶν καὶ τῆς ἐκζητουμένης διδασκαλίας ἐν τοῖς ποιμέσι. πόσον γὰρ καὶ ἡλικίον καὶ πράσσειν καὶ λέγειν ὀφείλεται μοι ἐπὶ λυσιτελείᾳ τῶν τιμίων ὑμῶν ψυχῶν, κατὰ πᾶσαν ὡς εἶπεν ἡμέραν καὶ ὥραν! εἰ γὰρ ὁ μέγας ἀρχιερεὺς τοῦ θεοῦ, ὁ κῆρυξ τῆς μετάνοίας, ὁ τῆς ἀληθείας ὑπεραθλήσας, τὸν Χρυσόστομον λέγω, μετὰ τὴν ἀπειρώς εἶπεν καὶ ἀπερίληπτον τῶν ἐκ θείας χάριτος διὰ τῶν χειλέων αὐτοῦ δίκην ποταμῶν ῥυέντων διδασκαλιῶν ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχει θείων πατέρων, δέδοικε τὸ ἔργον τῆς προστασίας καὶ τρέμει καὶ βοᾷ που ἐν τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις, ὅτι "τὸ κατ' ἐμέ, ὡς ἔχω καὶ διάκειμαι, δύσκολόν ἐστι σωθῆναι τὸν ἐπιτροπεύοντα", τί ἵνα ἐγὼ φθέξωμαι ὁ τάλας καὶ ἀκάθαρτος, ἢ κοπρία καὶ ὁ σκώληξ, ὁ ἄνους καὶ ἄφρων, ὁ ἄφωνος καὶ ἄλογος; καὶ οὐκ οἶδα, τί εἶπω ἄξιον τῆς ἑαυτοῦ ἀναξιοτήτος. ὦ, πῶς εἰς τοῦτο ἐπῆλθον τὸ ἀξίωμα; ὦ, πῶς ῥυπαρὸς ὢν εἰς τὸ φωτίζειν ἄλλους προῆγμα; ὦ, πῶς πόρρω ὢν θεοῦ εἰς τὸ προσάγειν τοὺς ἀφεστηχότας ἐπιτέταγμα; δέον μὲ ἐστὶ πρόβατον εἶναι καὶ εἰς ποιμένα κατέστην· δέον με εἶναι ἀρχόμενον καὶ εἰς ἄρχοντα ἦλθον· δέον ὑποτιθέναι τὸ οὐκ εἰς ἀκρόασιν διδασκαλιῶν καὶ τὰ ῥυπαρὰ χεῖλη ἀνοίγω εἰς διδασκαλίαν ἐτέρων. ἀλλ' ἴδοι ὁ θεὸς καὶ ἐπιβλέψοι καὶ κρίνοι κρίσιν (οὐκ οἶδα ποῖαν εἶπω, διὰ τὴν καταδίκην μου), ἐφ' οἷς τρόποις ἤχθη ὑμῖν οὕτως. τί δεῖ οὖν πρὸς ταῦτα; ἄρα ἀπογῶναι; οὐδαμῶς. ἄρα σιωπῆσαι εἰς τὸ παντελές, εἰ καὶ

31 κῶδ. ῥυπαρὰς. 36 κῶδ. ὑποτιθεῖν.

ἄγλωττός εἰμι καὶ ἄσφορος; οὐκ οὕτως, ἀλλὰ σὺν θεῷ, συνεργούντων τε τῶν εὐχῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, ἐπάρξασθαι αὐτίκα καὶ πάλιν ἐπαναλαβεῖν, καὶ πάλιν ἀνενεγκεῖν εἰς ἑαυτόν, καὶ ἴσως ὁ τῶν μεγάλων καὶ παραδοξοποιῶν πραγμάτων τερατουργὸς θεὸς διὰ τὸ ὑμῶν ἐπωφελές θαυματουργήσῃε κἀνταῦθα καὶ ποιήσοι με τὸν τυφλὸν βλεπτικὸν καὶ τὸν κωφὸν ἀκουστὴν καὶ τὸν λεπρὸν ὑγιῆ καὶ τὸν χολὸν στερεὸν 10 καὶ τὸν μογιλάλον εὐλαλον (δύναται γὰρ ὅσα θέλει), ὅπως καὶ ὀδηγήσω καὶ ἐνηχήσω καὶ καταρτίσω καὶ καθαρίσω καὶ περιποιήσωμαι ὑμᾶς εἰς "λαὸν περιούσιον", εἰ καὶ μέγα καὶ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὸ ἐξαιτούμενον. διὰ τοῦτο, 15 τέκνα, "γινώτε καὶ ἴδετε", φησὶν, "ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ θεός, ὑφούμενος ἐν τοῖς ἔνθεσιν, ὑφούμενος ἐν τῇ γῆ". ὑφωθήτω οὖν καὶ ἐφ' ὑμῶν, δέομαι καὶ παρακαλῶ. πῶς δὲ ἂν ἄλλως ὑφωθῆι, ἢ διὰ τῆς μετεώρου καὶ ὑπερνεστώσης πάντων [τῶν] χαμαιζήλων τῆς γῆς πραγμάτων, διὰ τῆς ἀγίας ὑμῶν πολιτείας, ἐν ἣ καὶ ἤρθητε χάριτι αὐτοῦ τοῦ ἀνορθοῦντος τοὺς κατερῥηγμένους ἐκ τῶν χαμόθεν ὡς πρὸς οὐρανὸν αὐτόν, ἀγγελικῶς 25 βιοῦντες καὶ συναναστρεφόμενοι; εἰρήνη γὰρ ἐστὶν ἐν ὑμῖν καὶ ἀγάπη, καθὼς καὶ ἐν τοῖς ἀγγέλοις, μία ψυχὴ καὶ ἐν θέλημα, σύμπνοια καὶ συγκρότησις, ἀνηρημένων παντάπασιν τῶν διαζευκτικῶν καὶ διαιρητικῶν ὑποθέσεων, 30 ἅτινά ἐστιν ἰδιογνωμοσύνης μέρη καὶ σχέσεις, σαρκικαὶ φιλίας, συγγενικαὶ ἀκολουθίαι.

Ἐπειδὴ εὐδοκία θεοῦ καὶ εὐχαῖς τοῦ πατρὸς μου ἐκ ποδῶν εἰσιν ἀφ' ὑμῶν, εὐρίσκειται πάντως τὰ ἐναντία, ἢ ὁμοκτημοσύνη, 35 μᾶλλον δὲ τὸ μηδὲν ἔχειν καὶ πάντα κατέχειν, ἢ ἀγαπητικὴ ἐπὶ πᾶσι διαθέσις, ἢ τῶν σαρκικῶν γονέων ἀδελφῶν τε καὶ συγγενῶν πάντων ἀπαλλοτριώσις· ὁμολογῶ γὰρ καὶ κηρύττω τὸ ἀγαθὸν ὑμῶν, ὅτι καίπερ 40 ἀγκιθύρων ὄντων τῶν βλαβερῶν, καὶ ὡς ἐπὶ μάχης καὶ πάλης καὶ ὡς ἐπὶ βαλανείων ψυχολέθρων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐστῶτων,

11 κῶδ. μογιλάλον. 13 κῶδ. περιποιήσομαι. 14 Ἐξὸδ. ιθ', 5. Τιτ. β', 14. 16/18 Ψαλμ. με, 11. 24 κῶδ. κατεραγμένους. 30 κῶδ. διαζευκτικῶν

οὐ καταφλέγεσθε, οὐκ ἀποτρέπεσθε, οὐ κα-
θέλεσθε, ἀλλὰ τὸ δὴ μείζον, ὅτι καὶ δρᾶτε
μᾶλλον ἢ πανθάνετε· ὠφελεῖτε γὰρ καὶ τοῖς
ἀκούουσι καὶ ὁμοσχημοῖς ὁμοταγεσιν ὑμῶν.
5 καὶ γὰρ εἰσὶ τινες ἐν ὑμῖν, οἳ παντάπασι διὰ
δεήσεως ἀπέστησαν τὸ ὅλως ὄρᾶν πρόσω-
πον μητρικόν, ἢ ἀδελφικόν σχεδὸν εἰπεῖν ἢ
συγγενικόν. καὶ τοῦτο οὐκ ἔστιν ὅλον δῶρον
θεοῦ; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ οὕτω φρονοῦντες
10 ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον, τέκνα μου, στερεοῦ-
σθε καὶ κραταιοῦσθε εἰς τὸ βελτιώτερον·
καλὴ γὰρ ἢ πραγματεία, ἧς μείζων οὐκ
ἔστιν ἄλλη. καλὴ ἢ ἀπλανὴς αὕτη πλάνη,
δι' ἣν οἱ ζητήσαντες εὗρον θεόν. καὶ πρὸς μίαν
15 ὥραν ἢ ἡμέραν ἢ ἐγκράτεια ἐπὶ τε θεω-
ρίας, ἐπὶ τε ἀκοῆς, ἐπὶ τε ἀπολαύσεως
παντοίας ἄλλης, καὶ παρῆλθε καὶ ἰδοὺ οὐκ
ἦν, καὶ μενοῦνγε οὔτε παρέρχεται, οὔτε δια-
πίπτει, ἀλλ' εἰς τὸ διηνεκὲς διαμένει· ἀρε-
20 τὴ γὰρ ἔστι. πῶς δέ; ἀντὶ τῶν προειρημέ-
νων οὐ μικρά τις καὶ ὀλίγη, ἀλλ' αἰωνία
καὶ ἀνείκαστος χαρὰ καὶ εὐφροσύνη τῆς ἐν
τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἀγαλλιᾶσεως. ὑπομείνατε
οὖν λοιπόν, τέκνα μου, καὶ ἀγωνίζεσθε καὶ
25 βιάζεσθε προὔχειν ἀλλήλων ἐν τοῖς κατορ-
θώμασιν, ἀνεπιφθόνως δέ· πάντων γὰρ τὸ
καλὸν εἰς ἕκαστον περιχωρεῖ καὶ ἕναστος εἰς
ἅπαντας, κατὰ θεῖαν ἀνάκρασιν. καὶ θώμε-
θα, εἰ βούλεσθε, ἀπαρχὴν οὐ μόνον ἐκ τῆς-
30 δε τῆς κατηγήσεως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πᾶσαν
ἡμέραν (τοῦτο γὰρ δεδιδάγμεθα καὶ κεκε-
λεύσμεθα πατρικῶς· οὐ γὰρ ἔστι στάσις τοῦ
καλοῦ), καὶ πάντως "ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν"
πᾶς τις σιωπῆσαι θέλων αἰρεῖται εἰσέρχε-
35 σθαι. καὶ ἐὰν οὕτω διανοώμεθα καὶ οὕτως
προσέχωμεν ἀκούοντες, καὶ ἐὰν οὕτω ἀκη-
διάσωμεν, μέχρις ἂν τελευτήσωμεν, συνα-
μιλλώμενοι ἀλλήλοις ἐν τῇ καλῇ ἀμίλλῃ
ταύτῃ, εὖ ἴστε οὐρανῶν ὑμῖν πύλαι ἀνοι-
40 γήσονται, ὁ Παράδεισος εἰσδέξεται, οἱ χοροὶ
τῶν μαρτύρων ἀγαλλίσονται, αἱ ἐπαύλεις τῶν
δικαίων εἰσοικῆσονται, αὐτὰ τῶν ἀγγέλων
τὰ ἄπειρα τάγματα ὁμοχορεύουσιν ἐν χαρᾷ
ἀνεκλαλήτῳ τῇ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ

τοῦ κυρίου ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν
καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΘ'.

5

Περὶ εὐχαριστίας καὶ εὐταξίας.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, κα-
λῶν ὑμᾶς πρὸς κατήχησιν ἤθελον ποικίλον
καὶ διάφορον ἔχειν τὸν λόγον, ἵν' ὡς ἐπὶ
τινος ἄλλου ἐστιάτορος παρετίθουν ὑμῖν παν- 10
δαισίαν δαψιλῆ, πλουσίως δυναμένην τρέφειν
τὰς ἱεράς ὑμῶν ψυχάς· ἀλλ' ἐπεὶ εἰμι πέ-
νης, μόλις γε καὶ ἄρτον ὑμῖν καὶ ὕδωρ βρα-
χύτατον, ταῦτα τὰ ὀλιγοστά ῥημάτια, παρα-
τίθημι. δέχεσθε οὖν, παρακαλῶ, τὸ ἐλλεί- 15
πον ἐν τῇ πολυπροθεσίᾳ λογιζόμενοι. χαίρω
οὖν μεγάλως καὶ ὑπεραγάλλομαι ἐν ταῖς κα-
τὰ θεὸν ὑμῶν προκοπαῖς καὶ διαβιώσεσιν
ἐν τῇ ὁμοφύχῳ ὑμῶν διαγωγῇ καὶ ὑπέξα-
γωγῇ τῶν ὑποτακτικῶν τληπαθημάτων, καὶ 20
ὅτι οὕτως ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
συνήχθημεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλεῖονες, αἰρούμενοι
οὐχ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' εὐσταθῶς καὶ
θεοπρεπῶς ἐν τῇ ἰχνηλατήσει τῶν ἁγίων καὶ
μακαρίων ἡμῶν πατέρων, μὴ διαιρούμενοι ταῖς 25
γνώμαις, μηδὲ ἐθελοθρησκοῦντες ταῖς ἐπιθυ-
μίαις, μηδὲ μεριζόμενοι ταῖς σαρκικαῖς σχέσε-
σι, μηδὲ κατατεμνόμενοι ταῖς ἰδιοκτημοσύναις,
ἀλλ' ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ πνεύματι συμβιβαζόμε-
νοι καὶ συναριθμούμενοι καὶ πρὸς μίαν ὡς ἀλη- 30
θῶς ἐπιθυμίαν καὶ πρὸς μίαν ἔφεσιν δου-
λεύειν καὶ εὐαρεστεῖν κυρίῳ, ὡς ἐν ἄλλῳ τινὶ
Παραδείσῳ, ἐν ταύτῃ τῇ ἀγγελικῇ καὶ κοινο-
βιακῇ ζωῇ. τοῦτο οὖν ὅλον θεοῦ τὸ δῶρον,
τῆς Θεοτόκου ἢ χάρις, τοῦ Προδρόμου καὶ 35
τοῦ Θεολόγου, τῶν μεγάλων ἡμῶν δεσποτῶν,
ἢ εὐεργεσία, ὑμῶν αὐτῶν καλῶς βουλευσα-
μένων καὶ πτερωθέντων τῷ θεῷ πόθῳ καὶ
ῥαγέντων κόσμου καὶ ἀναπετασάντων ἐκ τῶν
χαμαιζήλων πραγμάτων ὡς εἰς οὐρανὸν αὐ- 40
τὸν τῇ καλοβουλίᾳ.

Μακαρία οὖν ἡ ἱερά ὑμῶν πρόθεσις, μακαριωτέρα ἢ θεοκίνητος ἀναχώρησις, ολομακάριστος ἢ τηλικαύτη ἐπιβίωσις. εἶπω τι καὶ ἕτερον· μακάριοι καὶ οἱ τεκόντες ὑμᾶς
 5 καὶ αἱ κοιλίαι αἱ βαστάσασαι ὑμᾶς. καὶ οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος, διότι γραφικῶς σπέρμα ἐσχήκασιν ὑμᾶς ἐν Σιών καὶ οἰκίους ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ γὰρ οὐκ ὀλίγον κἀκείνοις πρόσεστι τὸ χαίρειν ἐφ' ὑμῖν, ἥνίκα μάλιστα
 10 ἀκούωσι καὶ μανθάνωσι τὰ περὶ ὑμῶν εὖ ἔχειν διὰ τῆς θείας καὶ ἐναρέτου καὶ ὑπομονητικῆς ὑποταγῆς ὑμῶν, ἐπεὶ καὶ ἀγιάζεται ἡ ὄσφους αὐτῶν διὰ τῆς ἱεραῆς ἀπαρχῆς ὑμῶν καὶ οὐκ ἔστιν οὐτινοσοῦν οἰκία μὴ
 15 δεχομένη φωτισμὸν κατανοκτικὸν καὶ διὰ μόνης τῆς πρὸς τὸν οἰκεῖον ὑπομνηματίσεως. τοσοῦτου καὶ τηλικούτου ὄντος ὑμῖν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἡλικῆς καὶ τηλικαύτης προσούσης ὑμῖν τῆς μεγαλοδωρεᾶς, καὶ οὕτω λέγω
 20 τῆς μελλούσης ἀνατέλλειν ὑμῖν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι εὐζωίας καὶ ἀβρόητου ἀνταποδόσεως, πῶς οὐκ ἔστι μοι χαίρειν τῷ ταπεινῷ καὶ ἀμαρτωλῷ; καὶ πῶς οὐκ ἐπιθυμητὸν τοῦ προθυμεῖσθαι παντοίοις ἔργοις καὶ λόγοις,
 25 εἰς ἐπιμονὴν τῶν καλῶς θησαυριζομένων καὶ οἰκοδομουμένων ταῖς ἱεραῖς ὑμῶν ψυχαῖς; ναὶ τοιγαροῦν χαίρω καὶ ἀγάλλομαι. ἀλλ' ὅσον τὸ χαίρειν, τοσοῦτον ἀνάπαλιν καὶ ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος μοι πρόσεστιν, ἵνα μὴ
 30 ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν μου ἀμαρτιῶν ὑπεισέλθῃ τις ἀταξία, ἐπανατρέπουσα τὰ πολλοῖς μόχθοις καὶ πόνοις καὶ ἀγῶσι στηριχθέντα καὶ κτηθέντα ὑμῖν. καὶ ὁ μὲν πρῶτος λόγος κατὰ κοινοῦ, ἐπεὶ καὶ πρὸς τὸν καθ'
 35 ἕκαστον, ὅπως μὴ τις ἰδιογνωμάζῃ καθ' ἑαυτόν, μηδὲ ἀτονῇ ἀπὸ τῶν ἀσκητικῶν ἀγῶνων, μηδὲ σαλεύῃ τὸν πόδα ἐκ τῆς καθ' ὑπομονὴν στερεᾶς πέτρας τῆς ἀληθινῆς πρὸς τὸν καθηγούμενον πίστεως, μηδ' ὀπωσοῦν
 40 ἄλλως ὑποδέξεται τὸν ὄφιν τὸν πολυκέφαλον, τὸν δόλιον καὶ ποικιλότροπον εἰς ἐξαπάτησιν ἀμαρτίας τῆσδε ἢ τῆσδε, κατὰ τόνδε ἢ

7 Ἡσαΐου λα', 9. 10 ἀκούωσι καὶ μανθάνουσι V. 14 κῶδ. οἰκία. 27 κῶδ. ἀγάλλομαι. 30 ὑπεισέλθῃ V. 37 κῶδ. σιλεῖται || τοὺς πόδας V.

τόνδε τὸν τρόπον, ἐν τῇ τῆδε ἢ τῆδε δικαιορρημοσύνη καὶ προφασιλογία πολύτεχνος γὰρ ὁ τῆς ἀμαρτίας εὐρετής, ὁ τῶν κακῶν σπορεύς, ὁ πικρὸς σοφιστής, ὁ τοῦ θεοῦ ἀνάρτης, ὁ τῶν ἀγγέλων κατήγορος, ὁ ἐξ οὐρανῶν ἀπολισθήσας, ὁ εἰς γῆν ὡς ἀστραπὴ καταπεσών, ὁ εἰς τὸν Παράδεισον εἰσεληλυθὼς κλέπτῃς, ὁ τὸν προπάτορα ἡμῶν Ἀδὰμ—
 5 φεῦ τῆς ἀβουλίας—ἐξαπατήσας, ὁ ἔκτοτε καὶ μέχρι τοῦ δεῦρο πολυειδῶς καὶ ἀλλε-
 10 παλλήλως τὸ γένος καταμερίσας καὶ διαστήσας εἰς γλώσσας καὶ φυλάς ἐθνικὰς ἀπιστίας καὶ ἀθεΐας, καὶ αὐτό γε τὸ χριστιανικόν· τὸ μὲν γὰρ εἰς αἰρέσεις πονηράς, τὸ δὲ εἰς πράξεις ἀθέσμους καὶ μισαρὰς καὶ εἰς ταύ-
 15 τὸν φερούσας ἀπωλείας ὄλισθον οὐ παύεται, ἀδελφοί, ὑποφέρειν.

Οὗτος καὶ ἡμᾶς πειράται τοξεῦσαι καὶ τρῶσαι καὶ θανατῶσαι τοῖς τῆς ἀμαρτίας βέλεσι. καὶ μάλιστα γε οἴδατε, οἷον ἀγῶνα
 20 κέκτηται καὶ πόλεμον ἄσπονδον, κατὰ τὸ πατρικῶς ἀποκαλυφθὲν ἡμῖν εἰς τὸ ἅγιον ἡμῶν τάγμα καὶ εἰς τοὺς καλῶς ἀγωνιζομένους, ὅτι περιδοῦσιν νίκην καὶ μέγα τρόπαιον τὴν πτώσιν τοῦ μοναχοῦ παρὰ τῶν
 25 ἀποστατικῶν αὐτοῦ δυνάμεων εἰσδέχεται. διὰ τοῦτο, τέκνα καὶ ἀδελφοί, δυσωπῶ, παρακαλῶ, νουθετῶ, ἀσφαλῶς περιπατεῖτε, πάντοθεν περιπεφραγμένοι, ἐκατέρωθεν ἐνωπλισμένοι, ὀλοτελῶς τεθωρακισμένοι, ἐν μη-
 30 δεινὴν διδόντες χώραν εἰσόδου αὐτῷ θανατικῆς. τοῦτο δὲ ἐστὶ κατορθῶσαι ἐκ τῆς ἀγαθῆς πεποιθήσεως καὶ ἀκλινοῦς ὁμολογίας, ἐξαγορεύσεώς τε παντοδαποῦς, ταπεινώσεώς τε καὶ ὑπακοῆς ἀνυποκρίτου, ὑπομονῆς τε
 35 καὶ μακροθυμίας ἀνολιγώρου. ναί, ναί, ἀντιβोलῶ καὶ δέομαι ὑμῶν, διὰ τὸν θεόν, διὰ τὴν ἀνταπόδοσιν, διὰ τὴν ζωὴν καὶ χάραν ἐκείνην, ἢ διὰ τὴν ἐναντίωσιν, λέγω δὴ διὰ τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον καὶ τὰ μυρία
 40 βασανιστήρια, ἔτι καὶ ἔτι καθυπομείνωμεν, ὑποδράμωμεν, εὐθυπορήσωμεν, διεξέλθωμεν, ἀντιστῶμεν, διελάσωμεν, καταφθάσωμεν, ἐκπεράσωμεν, ἀποπληρώσωμεν τὸ

36 κῶδ. ἀνολιγώρου.

πέλαγος τὸ μέγα τοῦ αἰῶνος τούτου, ὅπως
διὰ οὐρανοῦ θανάτου ἀμειψόμεθα τοὺς ἀμα-
ραντίνους στεφάνους τῆς δικαιοσύνης, τὰ τῆς
ἀθανασίας ἔπαθλα, τὰς μακαρίας τῆς αἰ-
5 νίου ζωῆς ἀνεκδιηγῆτους ἀναπαύσεις ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα καὶ
τῷ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύ-
ματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰῶνων. ἀμήν.

10

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ν'.

Περὶ τοῦ μιμεῖσθαι τοὺς βίους τῶν ἁγίων
ἀνδρῶν καὶ τοῦ γενναίως φέρειν τὰς διακο-
νίας.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὃν
15 τρόπον οἱ μακρὰν ὁδὸν ἀνύοντες τόπους ἐκ
τόπων μετέρχονται καὶ μονὰς ἐκ μονῶν
ἀμείβουσι, πῆ μὲν διὰ λείας καὶ εὐπόρου
τῆς ὁδοῦ, πῆ δὲ διὰ τραχείας καὶ δυσβά-
του φερόμενοι, οὕτω καὶ ἡμεῖς τὸν παρόντα
20 βίον μετερχόμενοι χρόνους ἐκ χρόνων καὶ
ἡμέρας ἐξ ἡμερῶν διαλλάσσομεν, ποτὲ μὲν
δυσχερεῖσι καὶ θλιπτικοῖς, ποτὲ δὲ ἡδέσι καὶ
χρηστοτέροις ὑπαντῶντες πράγμασι. καὶ ὡς-
περ ἐκεῖνοι οὔτε πρὸς τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ
25 ἀποκνεύουσιν, οὐδ' ὁπότερ' ἔτυχεν ὑπαντῶν-
τες ἐναπομένουσιν, εἴτε ἀριστεροῖς, εἴτε δε-
ξιοῖς, πρὸς τὸ πέρας τῆς ὁδοῦ μόνον ἀπο-
βλέποντες, οὕτω καὶ ἡμῖν πρόσσεστιν, ἀγω-
νιζομένοις τόνδε τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς ἀσκη-
30 τικῆς διαβιώσεως καὶ ὁδεύουσι τήνδε τὴν κα-
λὴν τρίβον τῆς ἐπὶ θεὸν καὶ βασιλείαν οὐρανῶν
φερούσης, μὴ ἀκηδιάν, μὴδὲ ἀποστρέφασθαι,
μὴδὲ ἐξατονεῖν καθ' οἷον δήποτε τρόπον ἐκ
τῶν συμπιπτόντων κατ' οἰκονομίαν τοῦ πάντα
35 πρὸς τὸ συμφέρον συγχωροῦντος θεοῦ ἢ εὐδο-
κοῦντος θλιβερῶν ἐπιγίνεσθαι ἡμῖν· οὐ γὰρ
ἕσιον τοῦτο, οὐδὲ εὐαπόδεκτον. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι
διὰ μικρὰ καὶ μηδαμινὰ τοῦ παρόντος αἰῶνος
οὐκ ἀπέχονται τῶν προκειμένων αὐτοῖς πόνων
40 τῆς ὁδοπορίας, πόσῳ γε ἡμῖν ἀναγκαῖον ὑπὲρ
τῶν μεγάλων καὶ ἀθανάτων καὶ αἰώνιων πάντα

ὑποδέχεσθαι καὶ πάντα διεξέρχεσθαι, ἵνα
μόνον τύχωμεν τῶν ἐλπιζομένων; ναί, καὶ
τοιγαροῦν, ἀδελφοί μου, ἐνέγκωμεν ἔτι γεν-
ναϊότερον καὶ εὐψυχώτερον, εἴ τι ἂν ὑπάρ-
χη καὶ συμβαίη, τοὺς πόνους, τοὺς κόπους, 5
τὰς νηστείας, τὰς ἀγρυπνίας, τὰς ἐπιπλήξεις
καὶ ἐπιτιμήσεις, τὰς χαμευνίας καὶ γονυκλι-
σίας, τὸν καύσωνα τε καὶ τὸ ψῆχος, τὸν
λιμόν τε καὶ τὴν δίψαν, τὸ εὐτελὲς τοῦ ἐν-
δύματος καὶ τοῦ ὑποδήματος, τὸ ῥυπῶδες 10
τῆς ὄψεως καὶ τῆς κόμης, τὸ ἔσχατον τῆς
στάσεως καὶ τῆς τιμῆς, τὸ ἀνένδοτον τῆς
διακονίας καὶ τῆς εὐχῆς, τὸ ἄλλο εἴ τι σὺν
τούτοις καταριθμεῖται ἐν τῇ ἀσκητικῇ ἡμῶν
ζωῇ. καὶ ὑπομένοντες μακάριοί ἐστε καὶ 15
τρισμακάριοι, καὶ ἰδροῦντες ἐν τοῖς πνευμα-
τικοῖς ἀγῶσιν ἅγιοί ἐστε καὶ πανάγιοι, καὶ
στέργοντες τὰς ἐπισυμβάσεις τῶν νοητῶς
καὶ αἰσθητῶς συμπιπτόντων πειρασμῶν ὑμῖν,
ὡσπερ καὶ νῦν πλέον τὸ σωματικώτερον, 20
ἀοιδιμοί ἐστε καὶ πανοιδιμοί. καὶ γοῦν τίς
ἐστὶ τῶν ἀπ' αἰῶνος ἁγίων, καθὰ πολλάκις
ἐροῦμεν, ὃς ἀνιδρωτὶ καὶ ἀπονητὶ τῶν τε
ποικίλων πειρασμῶν καὶ θλίψεων νοητῶν
καὶ αἰσθητῶν διεξῆλθε τοῦ παρόντος βίου; 25
οὐδαμῶς, ἀλλὰ κἂν τε Ἀβραάμ τὸν μέγαν
ἐν πατριάρχαις εἴποις καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν
πατριάρχας, προφήτας τε καὶ διδασκάλους,
κἂν τε Παῦλον, τὸ τῶν ἀποστόλων κλέος,
καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν πατέρας, 30
κἂν τε Ἀντώνιον τὸ τῶν μοναζόντων αὐ-
χημα καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν
οὐσίους, κἂν τε Στέφανον, τὸ τῶν μαρτύρων
πρώτιστον στέμμα, καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν ὑπὲρ
Χριστοῦ καὶ διὰ Χριστὸν μαρτυρήσαντας, 35
πολλοὺς εὐροῖς καὶ ἀμετρήτους τοὺς ἀγῶνας,
τοὺς δρόμους, τὰς πυκτεύσεις, τὰς ὑπωπιά-
σεις, τὰ σκάμματα, τὰ ἄθλα, τὰ αἵματα, τὰ
λακίσματα, τὰς καύσεις, τὰς φλόγας, τὰς
πυράς, τὰς ἐκθλίψεις, τὰς ἀποστραγγίσεις· 40
“περιῆλθον γάρ”, φησὶν, “ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰ-
γείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κα-
κουχούμενοι (ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος), ἐν
ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις

καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς. καὶ οὗτοι πάντες” οὕτως, καὶ οὐκ ἔστιν ἀλλοίως εὐαρεστεῖν θεῷ, οὔτε ἄνευ πόνων διανύσαι μακρὰν ὁδόν, οὔτε ἄνευ ἀγώνων δραμεῖν καὶ νικῆσαι τὴν εὐκταιοτάτην νίκην. πῶς οὖν ἡμῖν, αἰρουμένοις τὰ ἴσα ἐκείνοις, ἐπιτυχεῖν ἐστὶν ἄλλως ἢ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον βιωτεύουσι καὶ διεξερχομένοις τὸν παραυτίκα αἰῶνα;

Οὕτω τοιγαροῦν, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, φρονοῦντες σταθερῶς καὶ ἀκλινῶς ἐπέιγεσθε καὶ κατεπείγεσθε, τρέχετε καὶ συντρέχετε, ἀμιλλᾶσθε καὶ συναμιλλᾶσθε ἀλλήλοις, “κατὰ σκοπὸν διώκοντες πρὸς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως”, μηδὲν ἠγούμενοι τῶν παρόντων λυπηρῶν (παρέρχονται γάρ), μηδὲ τῶν ἠδῶν ὡς ἠδῶν, ἀφίπτανται γάρ· μόνον δὲ ἐκεῖνα καταλογίζεσθε ἀδιάπτωτα, τὰ αἰώνια καὶ ἀθάνατα ἀγαθὰ, ὑπὲρ ὧν τὰ ἀσκητικὰ ὑμῶν ἀθλήματα ἐπιδεικνυσθε. καὶ δέον ὑμᾶς λοιπὸν χαίρειν καὶ εὐφραίνεσθαι, κἂν ὁποῖά ποτ’ ἂν εἶεν. ἐν ταύτῃ τῇ μακαρίᾳ ζωῇ οὐχὶ ὑπὲρ τὸν ὁδεῖνα στρατηγούντά φημι καὶ ὑπαρχον, ἢ τινος ἄλλου τῶν ἀξιωματούντων, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ αὐτοὺς τοὺς τὰ βασιλικά διαθήματα φοροῦντας καὶ τὰ πορφύρεα καὶ ἐπιφθονα ῥάκη ὑμεῖς μᾶλλον βασιλεύετε, τὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως ἀρεστὰ πράττοντες καὶ αὐτῷ τῷ παμβασιλεῖ στρατευόμενοι· καὶ εἴπερ συμπάσχομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν, ὡς φησι ταῦτα τὸ μέγα τοῦ θεοῦ στόμα, ἢ φοβερὰ καὶ βροντῶσα τὰ πέρατα τοῦ Χριστοῦ γλώσσα, Παῦλος ὁ διαπρύσιος θεολόγος. ἡμεῖς δὲ οἱ ταπεινοὶ καὶ τάλανες πρὸς τοῖς προλαβοῦσι καὶ τάδε ὑπομνήσκομεν, ἵνα γενναίως φέρητε τὰς διακονίας οἱ τὸν λόγον ἐπέχοντες καὶ τὰ πρῶτα ἔχοντες μεθ’ ἡμᾶς ἐν τῇ διανομῇ τοῦ λόγου καὶ τῆς εὐδιακρίτου διοικήσεως καὶ εἰρηνεύσεως τῆς ὅλης ἀδελφότητος· οἱ δευτερεύοντες καὶ ἐπιστημοναρχοῦντες ἐν τῇ ἐπιστατικῇ καὶ νηφαλέῳ καὶ φιλανθρώπῳ καὶ ἀκαταφρονήτῳ διεκδική-

13 Φίλιπ. γ', 14. 29/32 Ρωμ. η', 17 «εἴπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν». Τιμοθ. 2, β', 12 «εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν». 29 κῶδ. συμβασιλεύσομεν. 36 λόγον ἐπέχοντες] Φίλιπ. β', 16 «λόγον ζωῆς ἐπέχοντες». 31 «λαβ. εἰς ἕπαντα τὰ πέρατα. 39 κῶδ. ἄλλης.

σει τῶν θεῶν προσταγμάτων· οἱ οἰκονομοῦντες ἐν τῇ κεκρυμμένῃ καὶ συλλογιστικῇ, ἀπροσωπολήπτῳ τε καὶ ἀγαπητικῇ καὶ εὐσυνπαθήτῳ κατ’ ἀξίαν ἐκάστου τῶν ὀφειλόντων διαδίδοσθαι σκεπασμάτων ἢ ἐνδυμάτων, ἢ ὑποδημάτων, ἢ βρωμάτων, ἢ πομάτων, ἢ τινος ἄλλου τῶν κατὰ χρείαν, διανομῇ ἐπὶ τῆς ὅλης ἀδελφότητος, οὐχὶ εἰς τὸν οἰκονόμον μόνον περιστάμενον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν παροικονόμον, τοὺς κελλαρῖτας τε καὶ εἰς τοὺς ἀριστηταρίους, τοὺς βεστιαρίους καὶ εἰς τοὺς σκυτεῖς, τοὺς βυρσεῖς τε καὶ εἰς τοὺς νοσοκόμους, τοὺς κανονάρχας τε καὶ εἰς τοὺς βιβλιοφύλακας, τοὺς πρωτοκαλλιγράφους τε καὶ εἰς τοὺς πρωτοαλιεῖς, εἰς 15 τὸν πρωτοορδινάριον τε καὶ εἰς ἕκαστον τῶν πρωτευόντων ἐν τῇ οἰαοῦν διακονίᾳ· πάντες γάρ οἱ καταριθμούμενοι, οἱ μὲν καθολικώτερον, οἱ δὲ μερικώτερον, ἅμωσ δ’ οὖν διανέμετε καὶ διαδίδοτε τοῖς ὑποβεβηκόσι νοήματα, πράγματα, διακονήματα. καὶ σκοπὸς ὑμῖν ὀφείλει προκεῖσθαι θεοφιλῆς καὶ συμπαθῆς καὶ ἐπίφοβος ὑπὸ μάρτυρι θεῷ, κριτῇ τε καὶ ἔξεταστῇ, νῦν τε καὶ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα, τοῦ μή τι κατὰ πάθος, κατ’ ἔχθραν, 25 κατὰ μῆνιν, κατὰ μισαδελφίαν, κατὰ καταφρόνησιν ἐνδείξασθαι εἴτε λογικῶς, εἴτε πρακτικῶς. εὖ δὲ πράττοντες, κατὰ τοὺς προειρημένους θεῖους σκοποὺς, εὖ οἶδα, ἀκούσοιτε “ἐπὶ ὀλίγα ἤς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου”. οἱ τε πάλιν εὐπειθοῦντες καὶ δεχόμενοι ὑπηκόως καὶ ταπεινῶς, ἀταράχως τε καὶ ἀνυπερηφάνως καὶ εἰρηναίως, τὰ παρὰ τῶν προεχόντων ἐπιτάγματα, ἐπιτιμίᾳ τε 35 καὶ δοματήρια, ταῦτα καὶ ἐκεῖνα, οὕτως γε ἢ οὕτως, κατὰ τόνδε ἢ τόνδε τὸν χρόνον καὶ τρόπον, πολλὰ μὲν ἄλλα εὐκτικά καὶ μακαριστικά, πάντως δὲ ἐκεῖνο ὑμῖν ἔσται, ὃ προσευχόμενος ὁ κύριος ἡμῶν καὶ θεὸς 40 Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς εἶρηκεν· “οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον”, φησί, “πάτερ, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν μελλόντων πιστεῦειν διὰ τοῦ λόγου

17 κῶδ. προτερόντων. 30/32 Ματθ. κε', 23. 41 Ἰωάν. ιζ', 20, 21.

αὐτῶν εἰς ἐμέ, ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν", δῆλον ὅτι κατὰ τὸν τῆς εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως τόπον τῆς ἀνεκλαλήτου καὶ ἀνεκφράστου ἀπολαύσεως τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν ἐν 5 αὐτῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΑ΄.

10 Περὶ σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας τῆς ἀρίστης πολιτείας ἡμῶν.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, κалὸν μὲν καὶ τὸ λαλεῖν καὶ ὑπομνήσκειν τὰ δέοντα, ἤθελον δὲ μᾶλλον πρακτικῶς ὑμᾶς διδάσκειν καὶ συνετίζειν. ἐγὼ δέ, ὡς ὁρᾶτε, 15 εἶμι πτωχὸς καὶ πένης τῶν ἀρετῶν, οὐδὲν κεκτημένος ζηλωτὸν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ὑμᾶς ἐπὶ καλῷ· ἐρῶ δὲ τῆς βελτιώσεως καὶ ἐπιθυμῶ τῆς διορθώσεως. τοῦτ' ἂν γένοιτο δι' εὐχῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν. 20 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ὑμῶν αὐτῶν ἰκετηρίας· πιστεύω γάρ, ὅτι ἰσχύει πρὸς σωτηρίαν μου. καὶ πόθεν γάρ καὶ ὃ εἶμι μικρόν; πῶς, εἰ μὴ ἐκ τῶν προσευχῶν ὑμῶν στηριζόμενος; δεῦρο δὴ λοιπὸν κάγω καὶ 25 ὑμεῖς ἐκτιναξάμενοι τὸ ῥάθυμον τῆς ψυχῆς καὶ ὀκνηρὸν ἀσπασώμεθα τὴν δέουσαν σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν, κατορθοῦντες τὰς ἐντολάς τοῦ κυρίου μᾶλλον καὶ μᾶλλον. δεῦρο κατεπειχθῶμεν εἰς τὸ νικᾶν ἀλλήλους οὐκ ἐν 30 τῷ λέγειν, οὐδὲ ἐν τῷ λυπεῖν, οὐδὲ ἐν τῷ ἰστᾶν τὸν οἰκεῖον λόγον (πονηρὰ γάρ ταῦτα καὶ τῆς ἐναντίας μερίδος), ἀλλ' ἐν τῷ ἠττάσθαι καλῶς καὶ ὑποφέρειν ῥῆμα ἐμπαικτικόν, ὀνειδιστικόν, χλευαστικόν· ἀγαθὰ γάρ ταῦτα καὶ τῆς με- 35 ρίδος τῶν ἁγίων. δεῦρο συναμιλληθῶμεν ἀλλήλοις οὐκ ἐν τῷ τaráσσειν καὶ τaráσσεσθαι, οὐδ' ἐν τῷ αἶρειν ὄφρὺν κατὰ τῶν εὐτελεστέρων, οὐδὲ ἐν τῷ ὑψαυχενεῖν κατὰ τῶν βελτιόνων (ταῦτα γάρ τοῦ τραχηλιά- 40 σαντος κατὰ θεοῦ παντοκράτορος καὶ ἐξ οὐρανίου ὕψους εἰς τὰ τῆς γῆς κατώτατα ὀλισθήσαντος), ἀλλ' ἐν τῷ εἰρηνεύειν καὶ εἰ-

ρηνεύεσθαι, πραῦνειν καὶ πρᾶυνεσθαι, συνεσταλμένα τε ἔχειν τὰ ἤθη καὶ καταβεβλημένον τὸ φρόνημα· ταῦτα γάρ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, τοῦ δι' ὑπακοῆς καὶ ταπεινώσεως ἀνθρωπισθέντος καὶ τὸ ἀνθρώπινον σώσαντος 5 διὰ σταυροῦ καὶ θανάτου. δεῦρο μιμησώμεθα ἀλλήλους οὐκ ἐν τῷ ὀκνεῖν καὶ ἀναδύεσθαι καὶ παραλείπειν ἐν ταῖς θείαις καὶ ἡμεριναῖς λειτουργίαις, οὐδὲ ἐν ταῖς νυκτεριναῖς ψαλμωδίαις καὶ παραστάσει (ταῦτα 10 γάρ τῶν ῥαθύμων καὶ νηπιαζόντων), ἀλλ' ἐν τῷ εὐκινήτους εἶναι, προκαταλαμβάνοντας καὶ τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὰς ἀπάρξεις τῆς ὑμνωδίας· ταῦτα γάρ τῶν σπουδαίων καὶ ἐναρέτων. καὶ ἵνα μὴ ἐν καθ' ἐν λέγων μη- 15 κύνω τὴν κατήχησιν, οἱ πάντες ἐν καλῷ ζηλώσωμεν ἀλλήλους, συμφραχθῶμεν τῇ ἀπαρρησιάστῳ ἀγάπῃ, τῇ εἰρηνικῇ καταστάσει, τῇ εὐζωικῇ ταπεινοφροσύνῃ. φευξώμεθα τὰς πονηρίας, διαδράσωμεν τὰς κατ' ἀλλή- 20 λων ὑπονοίας, κραταιώσωμεν ἐν πίστει τὰς ψυχὰς τῇ πνευματικῇ συναφείᾳ. μὴ τις Ἰουδας, μηδ' αὖ προδότης, μὴ μὴν δίψυχος καὶ ἀκατάστατος, μηδὲ ἀκρατῆς καὶ φιλόπορνος, μηδὲ σοβαρὸς καὶ καυχηστάριος, μηδὲ 25 σκληροτράχηλος καὶ ἀπίθανος, μήτε μὴν ζητῶν ἡμέραν ἀπωλείας καὶ καιρὸν ἀσωτείας καὶ τρόπον κακουργίας.

Μὴ οὖν, παρακαλῶ, μηδαμῶς ταῦτά τις ἐνεργεῖτω καὶ πραττέτω, ἀλλὰ τὰ καλὰ τε 30 καὶ ὅσια καὶ εὐάρεστα, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἀναμένων τὴν ὥραν τῆς τελευτῆς αὐτοῦ καὶ προσαπεκδεχόμενος τὴν ἡμέραν τῆς ἀποκαλύψεως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾗ τὸ πᾶν μεταποιηθῆ- 35 σεται καὶ μεταστοιχειωθήσεται, ὁ οὐρανὸς ἐλισσόμενος, ὁ ἥλιος σκοτιζόμενος, οἱ ἀστέρες πίπτοντες, ἡ γῆ μεταλασσομένη, πάσης πνοῆς ἐξανισταμένης καὶ διδούσης λόγον ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ καὶ ἀπαραλογίστου βήματος ἐκεῖ- 40 νου, κατέναντι πάντων τῶν ἀπείρων ταγμά-

28 δίψυχος καὶ ἀκατάστατος] Ἰακ. α', 8. 27 ἡμέραν ἀπωλείας] Δευτερ. λβ', 35. Ἰερεμ. ιη', 17. κς', 21. 33 ἡμ. τῆς ἀποκαλύψεως] Ἰωμ. β', 5. 36/42 Ματθ. κδ', 29-31. Μάρκ. ιγ', 24-27. Λουκᾶ κα', 25-27.

των τῆς ἀγγελικῆς τάξεως, ὑπὲρ λόγων, ὑπὲρ ἔργων, ὑπὲρ ἐνθυμημάτων, ὡς γέγραπται. ἀλλὰ "τίς σοφὸς καὶ φυλάξει ταῦτα; τίς συν-
 5 ἐτὸς καὶ μεριμνήσει ταῦτα", καὶ διὰ τοῦτο ἐν ἀνεκδοκίᾳ καὶ ἀληθινῇ πίστει, ἐν ἀκλι-
 νεῖ ὁμολογίᾳ, ἐν σεμνῇ καταστάσει, ἐν πο-
 λιτεῖα καθαρᾷ φυλάττων φυλάττει ἑαυτὸν
 καὶ θησαυρίζων θησαυρίζει τὰς θείας ἀρε-
 τὰς; μακάριος οὗτος ἐμοὶ τῆς καλῆς ἀνα-
 10 βάσεως, κἂν μήτε εὐανάγνωστός ἐστι, μήτε
 εὐλαλίστατος, μήτε μελουργόφαλος, μήτε
 λεξιλόγος, εἶπω δὲ μήτε γράμματα ὄλως
 εἰδὼς ἐξ ἀδυναμίας φύσεως. τί δὲ ὠφελείται
 ἀνθρώπος, εἴπερ τὰ προειρημένα εὐφυῶς
 15 κέκτηται, μᾶλλον δὲ ἵνα κερδήσῃ ὅλον τὸν
 κόσμον, κατὰ τὸ λόγιον, τὴν δὲ ψυχὴν αὐ-
 τοῦ ζημιωθῆ διὰ τῶν ἐναντίων πράξεων;
 οὐαί, οὐαί! ἀβάλε, ἀβάλε τῆς τηλικαύτης
 τυφλώσεως! ὅπερ μὴ ὄψῃ θεὸς γενέσθαι ἔν
 20 τινι ὁμῶν. ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ φυσικὰ διὰ τε
 γλώττης καὶ χειρὸς καὶ γνώσεως θεοδώρητα
 κατορθώματα (οὐ γὰρ ἔχομέν τι ἐξ ἑαυτῶν·
 τὸ γὰρ μὴ οὕτω λογιζέσθαι φέρει τὴν πτώ-
 σιν) μετὰ ταπεινώσεως κατέχωμεν καὶ κοι-
 25 νωφελῆ ποιούμεθα ἐφόδια, οὐ μᾶλλον δι'
 ἑαυτοὺς ἢ διὰ τοὺς πλησίον λογιζόμενοι λα-
 βεῖν ἡμᾶς παρὰ θεοῦ· ὁ γὰρ οὕτως ὑπο-
 λαμβάνων θεόσωστός ἐστιν, ἄπτωτος, περι-
 καλλῆς, ἀμφικαλλῆς, πειθῆνιος, ἐράσμιος,
 30 χρησιμώτατος, τῷ ὄντι στόμα τῶν βραδυ-
 γλώσσων, γλῶσσα τῶν ἀγροικότερων, ψαλ-
 μὸς τῶν ἀφωνοτέρων, μέλος τῶν ἀμελουρ-
 γοτέρων, λέξις τῶν ἀμαθεστέρων, διοικήσις
 τῶν ἀπειροτέρων, φρόνησις τῶν ἀπλουστέ-
 35 ρων, γνώσις καὶ παιδευσίς τῶν ἐλλιμπανο-
 μένων. τοιγαροῦν τὰ τοιαῦτα ὑποδουόμενοι
 γνωρίζετε ἑαυτοὺς υἱοὺς φωτός, φίλους θεοῦ,
 ἀνδρας ἐναρέτους, ἀνθρώπους θεομακαρίστους
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ
 40 δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ

3/4 πρβλ. Ὡση' ιδ', 9. 5 κῶδ. ἀνεκδοκίᾳ. 7 κῶδ. φυλάττει. 9/10 ἀναβάσεως] Ψαλμ. πγ', 6 «μακάριος ἀνὴρ οὗ ἐστὶν ἡ ἀντίληψις αὐτοῦ παρὰ σοῦ, κύριε· ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο». 13 κῶδ. ὠφελήσει. 13/17 Ματθ. ις', 26. 25 κῶδ. ποιούμεθα. 29 κῶδ. περικαλλῆς. 30 κῶδ. χρησιμώτατος. 37 υἱοὺς φωτός] Θεσσαλ. 1, ε', 5 || φίλους θεοῦ] Ἰακ. β', 23.

ἀγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΒ'

Παρηγορητικὴ πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφοῦς. 5

Ἐπέστεilas ὄντως, ἀδελφὲ καὶ τέκνον, ἀξιεπαινέτως καὶ ὡς δεόν ἦν τῇ προσηκού-
 ση σου εὐλαβεῖα. καὶ ἀληθῶς ἐκεῖνοι ἀπο-
 τίκτουσιν εὐθύτητα γραμμάτων, οἱ συλλαμ-
 βάνοντες ὁσίως τοὺς πόνους. ἐπεὶ γὰρ καὶ 10
 αὐτὸς καὶ τὰ λοιπὰ μου πεπονημένα τέκνα
 τὸ γνήσιον ἀποσφύζουσι τῆς πνευματικῆς
 στοργῆς πρὸς ἐμὲ τὸν δύστηνον, εἰκότως καὶ
 ἤλγησαν καὶ κατεστενάξαν τι καὶ ἀπέειπον
 τῶν ἀφρόνων· δεῖγμα γὰρ ἀληθινῶν καὶ οὐ 15
 νόθων υἱῶν τὸ μήτε τὰς τῶν ὁμαδέλφων,
 μήτε τὰς παρὰ τῶν ἔξω ἐπὶ τῶν ἑαυτῶν
 γεννητόρων φέρειν ἀτιμίας. οὗτοι μὲν οὖν
 μεταβληθέντες, καὶ μάλιστα ὁ Θαλάσσιος,
 μετεληλύθασιν ἐπὶ τῆς προτέρας αὐτῶν κα- 20
 ταστάσεως, ὁμολογοῦντες τὸ πτώμα καὶ τὴν
 ἀπαίδευτον ὑπόληψιν· εἰ γὰρ ἐφρόνουσιν ὀρ-
 θῶς, ὑπέμνησαν ἂν ταπεινῶς, καὶ εἰ ὑπῆρ-
 χον φιλοπάτορες, ἐτήρησαν ἂν ἐκεῖνο, τὸ
 "μὴ ἀτιμάσης αὐτὸν ἐν ὄλῃ ἰσχύι σου". 25
 ἐπεὶ δὲ ἐναντίως ἐπορεύθησαν καὶ τῆς ἐναν-
 τίας μοίρας ἑαυτοὺς ἀπέδειξαν—τίς δὲ οὐ
 πίπτει, τέκνα; καὶ τίς οὐκ ὀλισθαίνει ἔξω
 τοῦ δέοντος;—, ἀλλ' εὖ ὅτι διέγνωσαν τὴν
 ἀσυνεσίαν αὐτῶν καὶ προσῆλθον ἐν δάκρυσιν 30
 καὶ στεναγμοῖς μετ' ἐπιτιμιῶν.

Σοὶ δὲ ὁ θεός, τέκνον οἰκονόμε, μᾶλλον
 δὲ ὑμῖν πᾶσι, τὸν τῆς οἰκειοπαθήσεως καὶ
 τῆς συλλυπήσεως καὶ τῆς ἐκθύμου καὶ ἐπαι-
 νέτης κατ' αὐτῶν ἀπομανιώσεως τὸν μισθὸν 35
 ὄψῃ· πεῖθομαι γὰρ εἰς ἐκεῖνο ὑμᾶς φθάσαι
 τὸ μέτρον, ὥστε καὶ ἀγιάσαι τὰς χεῖρας
 ὑμῶν ἐν αὐτοῖς, κατ' ἐκείνους τοὺς ἀκούσαν-
 τας ὑπὸ τοῦ ἱεροφάντου Μωϋσέως· εἴ τίς
 ἐστι τοῦ θεοῦ, ἴτω πρὸς με καὶ διεληθέτω 40
 διὰ τῆς πόλης καὶ διὰ τῶν στενωπῶν, καὶ

16 τὸ | κῶδ. τῶν || κῶδ. ὁμοδέλφων. 25 Σειράχ γ', 13. 37 ἀγιάσαι τὰς χεῖρας] Ἐξὸδ. κθ', 33. 40 Ἐξὸδ. λβ', 26. 41 διὰ τῆς πόλης καὶ τῶν στενωπῶν] Ματθ. ζ', 13, 14. Λουκᾶ ιγ', 24 || κῶδ. στενωπῶν.

ὄν τινά τις ἀδελφὸν ἢ οἰκεῖον ἀπαντήσοι, ἐκκεντησάτω. ἀλλ' ὅτι τοιαῦτα ἐνεγκόντος τοῦ καιροῦ διὰ τὸ ὑμῶν ἀνδρικόν, ἐπὶ τῇ ἐμῇ ἀνομία ἠρώμην, ἐνετρέπην καὶ κατεδύθην 5 καὶ ἠφρόνευσα. συγχωρήσατε, τέκνα· τίς γὰρ ὦν; ὅτι σκότος καὶ βόθρος κακίας. τί ἐφθεγξάμην; ὅτι ἀγίων καὶ μεγάλων καὶ προφητῶν θεοῦ ῥήματα καὶ προτερήματα.

Ἄλλα περὶ μὲν τούτων ἀρκεῖ ταῦτα. πολλῆς 10 δὲ οὖν κατηγήσεως ἐν τῷ παρόντι γράμματι διεξελθεῖν ὕψος οὐκ ἔκρινα, ἀρκοῦντα λογισάμενός σε, τέκνον, εἰς πᾶσαν τῶν ἀδελφῶν ὑπόμνησιν καὶ παραίνεσιν καὶ παράκλησιν γίνεσθαι· καὶ γὰρ σοι κεχάρισται 15 μετὰ τῆς συνέσεως καὶ λόγος ἀμφοτέρωθεν ὀνήσασθαι αὐτοῖς τὰ δέοντα. τὸ λοιπὸν οὖν ἀγαλλιάσθε, εὐφραίνεσθε οἱ ἀληθινοὶ Χριστοῦ δοῦλοι καὶ θεράποντες· ὑμῖν γὰρ ὡς ἀληθῶς ἠτοίμασε τὸν στέφανον καὶ τὴν βασι- 20 λείαν αὐτοῦ, εἶπερ τῆς αὐτῆς ἐχόμεθα καταστάσεως καὶ τὸν αὐτὸν διακρατοῦμεν ἀγαθὸν τρόπον, εἰρηνεύοντες, εὐτακτοῦντες, ἀγνευόμενοι καὶ καθαιρόμενοι, εὐηκοοῦντες, ταπεινοφρονοῦντες, ἐργοχειροῦντες, ὕμνολο- 25 γοῦντες, στιχολογοῦντες, ἐξαγγέλλοντες, καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν ἐπιβαλλόντων.

Ἐπεὶ δὲ ἐμνήσθην τῆς προσαγωγῆς τῶν ἀδελφῶν, τοῦτο κρίνομεν, τέκνα, ἵνα μὴ ἐκ μόνων τῶν ἀστικῶν τὸ πλήρωμα τῆς ἀδελ- 30 φότητος ἡμῶν ἀξανάμενον εἶη, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν χρησίμων. διὸ ἐπίτρεψον, ἀδελφε καὶ τέκνον, πάντα τὸν ἐρχόμενον αὐτόθι χωρίτην παραπέμπεσθαι πρὸς ἡμᾶς διὰ σκάφους, ἐπεὶ πληθυνομένων τῶν ἀστικῶν, ὡς νομίζω, 35 καὶ σωματικῶς καὶ ψυχικῶς, καὶ εὐαγές ἡμῖν γίνεται. ὁ κύριος ὑμᾶς διαφυλάξειεν, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔστω μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΓ'.

40 Περὶ ἀρνήσεως κόσμου πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Τριπυλιανοῖς ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀρκοῦντως ἴσως διὰ τῆς προσηκούσης κατηγήσεως τὰ δέοντα ὑπε-

4 κωδ. κατεδύειν. 16 κωδ. ὀνίσασθαι. 36 κωδ. διαφυλάξει.

σημηνάμεθα ὑμῖν, τέκνα ἡμῶν πνευματικὰ καὶ ἡγαπημένα. οὐκ ἄκαιρον δὲ ὅμως καὶ πάλιν τῇ ἐπισυμβαινούσῃ τῶν ἀδελφῶν ἐξελεύσει καθυπομνήσαι ὑμᾶς τὰ αὐτά, μηδὲν 5 λογιζόμενοι κοπῶδες ἐν τούτῳ· εἰ γὰρ αὐτοὶ ἔργοις κατατείνεσθε καὶ ταλαιπωρεῖτε τὸ τίμιον ὑμῶν σῶμα, κἂν λόγοις ἐγὼ οὐ χρεω-στῶ κάμνῃν καὶ ἀνακουφίζῃν ὑμῶν τὸ τῆς ψυχῆς νοερόν; ὁ θεὸς ὑμᾶς, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι, ἐνδυναμώσει ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν 10 καὶ ἐν τοῖς κατὰ ψυχὴν ἀγωνίσμασι, καὶ ἐν ἅπασιν ἀσινεῖς καὶ ἀτρώτους διαφυλάξει διὰ τῆς ἐπιχορηγομένης δυνάμεως τοῦ ἀγίου πνεύματος, ἐτοιμοὺς ὄντας πρὸς πᾶσαν ὑπακοὴν τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ καὶ πρὸς πᾶσαν 15 ὑποτακτικὴν μέθοδον, ἐνορῶντας εἰς τὰ ἀποκείμενα ἀγαθὰ "τοῖς ἡγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ". καὶ τίνες εἶεν ἄν, ἢ οἱ τὰ τῆδε ἐν μηδενὶ τιθέμενοι, φημί δόξαν καὶ ἡδο-νὴν, τρυφήν καὶ ἀπόλαυσιν σαρκὸς καὶ αἵ- 20 ματος, ἀλλὰ τῷ κόσμῳ ἑαυτοὺς σταυρώσαντες καὶ πρὸς τὴν οὐράνιον ἐνατενίζοντες θεωρίαν; οὕτως καὶ οἱ ἔκπαλαι προπάτορες ἡμῶν καὶ καθεξῆς μέχρι τοῦ δεῦρο, καθὼς ἐστε καὶ ὑμεῖς, ἡγαπημένοι κυρίῳ, ἀρνησάμενοι 25 κόσμον καὶ τὰ περὶ κόσμον καὶ δουλεύοντες αὐτῷ, ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἀγγελικῷ τάγματι ἐβίου. κρατεῖτε τοῖνον, τέκνα, ὡς παρελάβετε, καὶ τὰς φλόγας τῶν παιθῶν τῇ δρόσῳ τῆς ἀγνείας κατασβέννυτε, τὰς τῶν οἰκείων 30 θελήσεων ἐφέσεις τῷ ξίφει τῆς ὑπακοῆς ἐκτέμνοντες, ἐργάται δόκιμοι γινόμενοι καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἐν χερσὶν ὑμῶν ἔργων δι' ἐκάστης ἐγκελεύσεως τοῦ προάγοντος, μάλιστα δέ, ἐπεὶ πάρεστιν ἄρτι, τοῦ οἰ- 35 κονόμου καὶ ἀδελφοῦ ἡμῶν.

Ὁ κόπος οὖν ὑμῶν ὄλος ἐνθεος καὶ εὐαπόδεκτος· ὑπὲρ ἀλλήλων γὰρ τληπαθεῖτε καὶ εἰς τὸν κύριον ἐμβιβάζετε τὰ γεννήματα. καὶ ὡσπερ καὶ αὐτὰ τὰ ἱερωθέντα 40 χρήσει κακῆ τῶν τινῶν ἀνθρώπων καὶ γνώμη διεστραμμένη ἄδεκτα θεῷ, οὕτω καὶ τὰ

6 κωδ. ταλαιπωρεῖτε. 12 κωδ. διαφυλάξοι. 13 κωδ. ἐπιχορηγομένης. 17/18 Τιμοθ. 2, δ', 8. 21 τῷ κόσμῳ ἐ. σταυρώσαντες] Γαλάτ. ε', 14. 36 κωδ. ἰμῶν, σλαβ. нашему. 39 κωδ. γενήματα.

μή δοκοῦντα εἶναι αὐτοτελή θεῖα ἀναθήματα, χρήσει καλῆ καὶ λόγῳ εὐσεβείας ἱερὰ θεῷ καὶ κειμήλια προσάγεται καὶ διαγορεύεται. διὰ τοῦτο ἱερουργεῖτε, τέκνα, εὖ
5 βιοῦντες, καὶ λειτουργεῖτε θεῷ εὐχοσούντες, καὶ διακονεῖτε κυρίῳ ἔργῳ πράττοντες, καὶ θύετε θύματα δεκτὰ ἐν τῇ συντετριμμένῃ καρδίᾳ ὑμῶν καὶ τῷ τεταπεινωμένῳ πνεύματι ὑμῶν. καὶ λοιπὸν ἐστε ἱε-
10 ρεῖς εἰς ἕκαστος ὑμῶν κυρίῳ, καὶ λειτουργοὶ καὶ διάκονοι, καὶ οὐδὲν ψεῦδος ἐν τούτοις, ὡς αἱ θεῖαι Γραφαὶ διαγορεύουσιν. εὐσθενῶς ταῖνον καὶ εὐψύχως καὶ συναλλήλως ἢ πᾶσα ἀδελφότης ὑμῶν ὡς μία ψυχὴ ἢ τις εἰς
15 ἀνὴρ ἐργαζέσθω καὶ τὰ πνευματικὰ καὶ τὰ σαρκικὰ ἔργα ἐνώπιον κυρίου. γινώσκετε, ὅτι καὶ οἱ τοῦ πέραν μοναστηρίου ἀδελφοὶ ὑμῶν ὑγιαίνουσιν, ἐνθῶς πορευόμενοι καὶ τακτικῶς ἀναστρεφόμενοι καὶ καλὰς ἀποδείξεις
20 διὰ τῶν πρώτων ἱερῶν αὐτῶν ἔργων ἐνδεικνύμενοι. ὁ θεὸς καὶ αὐτοὺς καὶ ὑμᾶς διαφυλάξειε καὶ στηρίξειε καὶ βεβαιώσειεν εὐχαῖς ἁγίαις τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
25 νας. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΔ'.

Περὶ ὑπομονῆς πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, νῦν τὴν ἀπ' ἀλη-
30 θινῆς καὶ καθαρᾶς ὑμῶν διαδέσεώς τε καὶ πίστεως πρὸς τὸ θεὸν καὶ τὴν ἐμὴν ταπεινωσιν, τέκνα ἡγαπημένα, ἐπιστολὴν ὑμῶν τιμίαν ἐδεξάμεθα, διδάσκουσαν καὶ ὑποδεικνύουσαν ἡμῖν ὅπως κινεῖσθε πρὸς ἀγάπην
35 καὶ ὅπως γλίχασθε τὴν ἁμαρτωλὸν μου συναφειαν, καὶ ὅπως ὡς νεστοὶ ἐν καλιᾷ τοῖς αὐτόθι καθήμενοι κεχασμένοι ἐστὲ τὴν μητέρα καὶ τροφὸν ἀποῦσαν ἀποδέξασθαι. ἀλλ' οὐκ εἶμι ἄξιος καλεῖσθαι ὑμῶν πατήρ, μὴ
40 ἔχων τὴν πατρικὴν καὶ θεοσπόδεκτον κηδεμονίαν· ποῦ γὰρ ἐγὼ ἔφθασα εἰς μέτρον τελειότητος; ἢ εἰς ποῖον ὕψος ἀναβέβηκα

ἀρετῆς, ἵν' ἐκεῖνα τὰ τοῦ ἀποστόλου κατατολήσω εἰπεῖν, ὅτι ὡσάν τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς ἔγγονα, οὕτως ἱμειρόμενος ὑμῶν εὐδοκῶ μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν; 5
πύρρῳ ἀπέχω τοῦ θεοῦ καὶ τῶν θεῶν ἀνδρῶν, καθόσον ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς· ὁ δὲ εἶμι, δι' ὑμᾶς εἶμι, καὶ ἰστάμενος καὶ περιπατῶν καὶ διαλεγόμενος καὶ φωτιζόμενος· καὶ χαίρω, ὅτι μοι δέδωκεν ὁ θεὸς 10 οὐ μόνον τέκνα, ἀλλὰ κυρίους καὶ δεσπότης καὶ πατέρας, ἵνα πίπτοντά με ἀνεγείρωσι καὶ ὀλισθαίνοντα ἐπανορθῶσι καὶ μὴ χρησιμεύοντα πεπονημένον δεικνύωσι· τοῦτο γὰρ νῦν πανθάνω. ἀκούω γὰρ καλὸς ποιμὴν καὶ 15 μεγάλῃς ποιμνῆς ἐπιστάτης, καὶ κανόνων τηρητῆς καὶ ἠκριβωμένης πολιτείας ἡγήτωρ, καὶ νέος τις καινολόγος. δημῶδης λόγος "κάλαιμος γράφει" φησὶ "καὶ γραφεὺς καυχῆσεται, καὶ νικητὴν τὸν ἡνίοχον εὐμετάφοροι 20 καὶ ταχινοὶ ἵπποι διεγνώρισαν". μὴ ταῖνον λογισηταὶ μοι κύριος τοῦ τὴν ἀκοὴν μείζονα τῆς πολιτείας μου εἶναι κατάκριμα· ὑμᾶς δὲ φωτίσει αὐτὸς ὁ δεσπότης θεὸς καὶ τὰ προσκόμματα τὰ ἐκ τοῦ πολυσκανδαλιστοῦ μου 25 βίου ἀποκαθαρεῖ τῆς ψυχικῆς ὑμῶν ὕψους, ἵνα τρέχητε καλῶς, ἵν' ἀκολουθῆτε ὀπίσω τοῦ κυρίου ἀδιασπάστως, ἵνα φέρητε εὐτόμως ἐπὶ τῶν ἑαυτῶν ὤμων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ· ἴστε γὰρ, τέκνα, ὅτι ἐσταυρώθητε τῷ κόσμῳ, 30 ὡσπερ καὶ ὁ κόσμος ὑμῖν, καὶ ἤρθητε ἐκ τῶν χαμαιζήλων καὶ ὑψώθητε ἐν τῇ ἐπουρανίῳ πολιτείᾳ, καὶ θεῷ μόνῳ ζῆτε τεθνηκότες τοῖς ἄλλοις ἅπασιν. τίς ὑμῶν πατήρ καὶ μήτηρ, ἀλλ' ἢ ὁ θεός; τίς ἀδελφός καὶ 35 ἀγγιστεύς, ἀλλ' ἢ οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἅγιοι καὶ ἡ καλὴ ἀδελφότης; τίς ὑπαρξίς καὶ κατοικία καὶ εὐζωία, ἀλλ' ἢ ἡ ἐλπίς τῶν ἀποκειμένων ἀγαθῶν καὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν; ὅπου ἡ πίστις ὑμῶν, ἐκεῖ ἔστωσαν καὶ 40 οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν βλέποντες· ὅπου ἡ κατάσχισις ὑμῶν, ἐκεῖ γρηγορεῖτω καὶ ἡ καρδία

11/12 Μαλαχ. β', 6, 7. 14 κωδ. εἰ τις. 20 κωδ. πρώτων τῶν. 22 κωδ. διαφυλάξει, στηρίξει, βεβαιώσει.

1 Ἐφεσ. δ', 8. 3 ἔγγονα] οὕτως ἐν τῷ κώδικι· ὅρα καὶ σελ. 80, 23. 18 κωδ. θεμῶδης. 30 31 Γαλάτ. ε', 14. 31 κωδ. ἤρθηται.

ὀμῶν· “ὅπου γὰρ ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου”, ὡς εἶρηκεν ὁ κύριος· ἂν τε ἐν τοῖς κάτω, κάτω· ἂν τε ἐν τοῖς ἄνω, ἄνω.

5 Βλέπετε, τέκνα μου, οἷων ἀγαθῶν ἠξιώθητε καὶ οἷας πολιτείας ἀγγελικῆς; ὡς ἄγγελοι περιπατήσατε, τὸ κατὰ δύναμιν, μὴ καταπίπτοντες ἐν τοῖς συμβαίνουσι, κατὰ θυμοῦ ἰστάμενοι διὰ τῆς πραότητος, κατὰ τῆς 10 ἐπιθυμίας διὰ τῆς κολάσεως αὐτῆς. μὴ σε νικησάτω μικρὰ ἠδονή, πολλὰ κολάζουσα καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ ἡμέραν ἐρεθίζουσα· “ὕπομένων γὰρ ὑπέμεινα τὸν κύριον, καὶ προσέσχε μοι ἐν τῷ βιάζεσθαι, καὶ εἰσήκουσε 15 τῆς δεήσεώς μου”, μετὰ τὴν χρονίαν παράτασιν τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ πάθους. γινώσκετε νόμους ὑποταγῆς οἱ ὑποτασσόμενοι, καὶ νόμους ὑποτάξεως οἱ ἄρχοντες, τῇ προθέσει κάτω ὄντες οἱ πρῶτοι καὶ εὐσπλαγγία καὶ 20 ἀγάπη φερόμενοι, ἵν’ ἔλκωνται φυσικῶς πῶς ὡς ὑπὸ σιδήρου οἱ καλοὶ ἀδελφοὶ ἡμῶν. σύμμετρα ἔστωσαν καὶ τὰ λαλήματα ὑμῶν καὶ τὰ διηγήματα. συγκαταβαίνειν δεῖ, ἀλλὰ πάλιν καὶ συνανελθεῖν· λαλήσαι, ἀλλὰ καὶ 25 σιωπήσαι· χαρποικῶς καὶ ἰλαρῶς μειδιᾶσαι, πρὸς πνευματικὴν παράκλησιν, ἀλλὰ καὶ πάλιν κατηφιᾶσαι σωφρονιστικώτερον καὶ μηδέτερον τῇ θατέρου ἀμετρίᾳ παραλυμήνασθαι. ἄγρυπνοι ἔστωσαν ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς 30 τοὺς κανόνας, ἰλαροὶ πρὸς ἀπόκρισιν, ἡ ρίσι οὐκ ἀνοιγομένη θυμικῶς, αἱ ὄφρυες οὐκ ἀνασπώμεναι ὑπερηφανευτικῶς, ἡ γλῶσσα οὐ τραχυλαλοῦσα κενοδόξως. πᾶσα αἰσθησις ὑμῶν καταστελλέσθω· πᾶν μέλος ὑμῶν παιδαγω- 35 γείσθω· τὰ χεῖλη χεῖλη αἰνέσεως· τὸ στόμα ὄργανον θεοῦ φιλμικόν· ὁ νοῦς διανοητικὸς τῶν ἐπουρανίων· αἱ χεῖρες ἔργων εὐσεβῶν ἐνέργειαι. μὴ τις ἔστω παρακούων, μηδὲ ἰδιοθελῶν, μηδὲ βαρυκαρδιάζων, μηδὲ βου- 40 λεύομενος τὰ ἄθεα καὶ ἐκβλητικὰ τοῦ κοινοβίου. συνέλθετε πρὸς ἀλλήλους ἐν ὁμοψυχίᾳ. ἀγαπήσατε ἀλλήλους ἀπαρρησιάστως. δότε ἀλλήλοις δεξιὰς ἐπὶ τῇ θεοσώστῳ ὑμῶν βιώσει.

1/2 Ματθ. ς', 21. 13/15 Ψαλμ. λβ', 1. 32 κῶδ. ἀνασπόμενοι. 36 κῶδ. διανοητικῶς.

Ταῦτα μὲν ἐχέτω ὁ τῆς κατηγήσεως λόγος, τὸ δὲ λοιπὸν εὐχεσθε ὑπὲρ τῆς ἐλευσινότητός μου, ἵν' ὁ ταῦτα νοουθετῶν τὴν δοκὸν πρῶτον ἐκβάλω τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τότε διαγορεὺς τῶν ἀποκαρφισμάτων τοῦ πλησίον 5 γένωμαι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΕ'

10

Παριαιετική πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ καὶ ἐν τῷ Ἀγίῳ Χριστοφόρῳ ἀδελφοῦς.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες. ἀπήγγειλεν ἡμῖν εἰσελθὼν ὁ οἰκονόμος, τέκνα καὶ ἀδελφοί, τὴν ἐν κυρίῳ ἀποκατάστασιν ὑμῶν, καὶ ὅπως 15 συνήλθετε εἰς ἀλλήλους οἱ τε ἄρχοντες καὶ οἱ ἀρχόμενοι, οἱ μὲν κατὰ τὸ πρέπον ἀναλαμβάνοντες τὴν προστασίαν καὶ διανείμαντες ἐκάστῳ δεόντως τὰς διακονίας, οἱ δὲ ὑποδεχόμενοι αὐτὰς εὐηκόως καὶ ταπεινοφρόνως 20 ἐν τῇ καθηκούσῃ ὑποστολῇ καὶ εὐλαβείᾳ· εἶτα ἐπὶ τούτοις πᾶσιν, ὅτι συνανεκράθητε τῇ ἀγάπῃ, φιλοῦντες καὶ φιλούμενοι, ποθοῦντες καὶ ποθούμενοι, ὡς γενέσθαι ἐν πᾶσι μίαν ψυχὴν καὶ διάνοιαν καὶ θέλημα ἐν τῇ 25 μεσολαβούσῃ εἰρηναίᾳ ζωῇ καὶ εὐταξίᾳ. καὶ ὅσον εὐφράνθη ἡμῶν ἡ ταπεινὴ ψυχὴ καὶ ἀπευχαριστήσαμεν τῷ κυρίῳ, τί δεῖ καὶ λέγειν; οὐδὲ γὰρ ἄλλο τι ἡμῖν τερπνὸν καὶ ἐπιθυμητὸν ὑπὸ τὸν οὐρανόν, ἢ τὸ ὑμᾶς εὖ 30 βιοῦντας καὶ τὰ προστάγματα τοῦ κυρίου ἐνεργοῦντας ἀξίως τὴν κατὰ τὸ ἀγγελικὸν ὑμῶν ἐπάγγελμα διανύειν ζωὴν.

Τοῦτο οὖν ἐπεὶ γέγονε καὶ εἰς ἕκαστος ἐγνώρισε τὸν καθηγούμενον αὐτοῦ ἀντὶ ἡμῶν 35 τῶν ἁμαρτωλῶν, τὸν τε τόπον καὶ τὸν τρόπον τῆς διακονίας, παρακαλῶ καὶ δυσωπῶ, μεινάτω ἐν ὑπομονῇ πολλῇ καὶ μακροθυμίᾳ, διαβιβάζων ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἐπικερδῶς καὶ σωτηρίως διὰ τῆς ἀνοθεύτου ὑπακοῆς καὶ 40 ὑποταγῆς αὐτοῦ. καὶ μηκέτι εἶη ἐν ὑμῖν ἑτεροθελία, ἢ ἰδιογνωμία καὶ αὐτορρύθμια

4 κῶδ. ἐκβάλλω. 4/5 Ματθ. ς', 3-5. Λουκᾶ ς', 41, 42.

καὶ ἐθελοθηρησκεία· μὴ δ' αὖ γογγυσμός, ἢ ψι-
 θυρισμός, ἢ φατριασμός, μὴ μὴν στρηνια-
 σμός ἢ παρῤῥησία, ἢ γέλωτες ἀκρατεῖς, ἀρ-
 γία τε καὶ ὀλιγωρία, αὐθάδειά τε καὶ ὑπε-
 5 ρηφανία, ἢ τι τῶν μὴ ἀρεσκόντων κυρίῳ.
 διὰ τοῦτο γὰρ γινώσκετε, τέκνα καὶ ἀδελφοί,
 ὅτι ἀπελίπομεν τὰ ἐν κόσμῳ, γονεῖς, ἀδελ-
 φούς, φίλους, οἰκείους, χώρας, πόλεις, δή-
 μους, ἀγοράς, θεάτρα, πᾶσαν τὴν ἐμπαυτῆ
 10 καὶ φιλήδονον τοῦ βίου διαγωγὴν, ἵνα Χρι-
 στὸν κερδήσωμεν, ἵνα οὐρανίως πολιτευώ-
 μεθα, ἵνα τὰ πάθη καταργήσωμεν, ἵνα τὰς
 ἀρετὰς πλουτήσωμεν, ἵνα ὁσίως καὶ δικαίως
 πολιτευσάμενοι ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, κατὰ μί-
 15 μῃσιν τῶν ὁσίων ἡμῶν πατέρων, τύχωμεν
 τῶν ἐπηγγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν. ἐπεὶ οὖν
 τοιαύτη ἡ ἐπαγγελία ἡμῶν καὶ ἡ προσδοκία,
 τοιοῦτον δειχθεῖη, παρακαλῶ, καὶ τὸ ἔργον
 ὑμῶν καὶ ἡ ἀναστροφή καὶ ἡ διαγωγή,
 20 ὅπως κατὰ τὸ ὄνομα καὶ ἡ πολιτεία δεί-
 κνυται, καὶ ὅπως διαλάμψη ὁ βίος ὑμῶν ταῖς
 ἀγαθαῖς εὐπραγίαις, διδοὺς χάριν τοῖς πλη-
 σιάζουσιν ὁμοσχήμοις τε καὶ λαϊκοῖς, καὶ
 μὴν καὶ τοῖς ὁμοταγέσιν ὑμῶν ἀδελφοῖς, ὅπως
 25 δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς ἡμῶν τοῦ
 ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καθὼς γέγραπται, ὅπως
 καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ χαίρωμεν, μᾶλλον καὶ
 μᾶλλον προθυμούμενοι εἰς τὸ ἀγαθὸν ἔργον
 ὑμῶν, ὀρῶντες πρὸ προσώπου ἡμῶν οἷον
 30 καὶ ἡλίκον μισθὸν ταμιεύεσθε ἑαυτοῖς ἐν
 τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

Βλέπε τοιγαροῦν, τέκνον μου Σωφρόνιε,
 τὴν δοκιμὴν, ἣν ἐδοκιμάσαμεν ἐν σοί, ἀπὸ
 τῶν πολλῶν ἐκλεξάμενοί σε εἰς τὸ προστῆναι
 35 τῶν ἀδελφῶν σου, μὴ φανῆ ἀδόκιμος εἰς
 αἰσχύνην ἡμῶν καὶ ἐντροπήν· ἀλλ' οὕτως τὸ
 φῶς σου τῶν ἀρετῶν φρουκτωρεῖτω καὶ οὕτως
 ὁ τοῦ βίου σου ῥυθμὸς λαλείσθω, ὡς ὀνο-
 μαστὸν σε γενέσθαι ἔτι ἐν τοῖς ἀδελφοῖς σου
 40 καὶ μὴν καὶ ἐν τοῖς ἔξωθεν· πᾶς γὰρ ὀπισ-
 οῦν τὸν θεὸν ἐν ἑαυτῷ σχοίη διὰ τῆς ἐρ-
 γασίας τῶν ἀγίων αὐτοῦ ἐντολῶν, ὀνομαστὸς

1 κῶδ. ἐθελοθηρησκία. 4 κῶδ. αὐθάδια. 7 κῶδ.
 γωνεῖς. 25 κῶδ. ὑμῶν. 30 κῶδ. ταμιεύεσθαι.
 37 κῶδ. φρουκτωρεῖτω.

γίνεται καὶ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, καὶ το-
 σοῦτον, ὅποσον γε καὶ ἐπιδίδωσι τὴν πρὸς
 αὐτὸν ἀγάπην. γενοῦ πρὸς τοὺς ἀδελφούς σου
 πάρινος, ἀγαθός, διδακτικός, ὑπομνηστικός
 τῶν δεόντων, ἐλεγκτικός τῶν ἀρμολόντων, 5
 ἐπιτιμητικός τῶν προσηκόντων, ἰατροῦν τοὺς
 ἀσθενοῦντας, ἀνεχόμενος τῶν ἐξ ἀπειρίας
 ἀγνοούντων, συγκοπιῶν τοῖς κάμνουσι, πάντα
 ποιῶν καὶ λέγων εἰς τὸ κοινωφελές, ὅτι τὴν
 αὐτὴν σοι δέδωκα ἐξουσίαν, ἥνπερ καγὼ 10
 ἔχω ὁ ταπεινὸς παρὰ θεοῦ ἐπὶ ταύτῃ τῇ
 ἡγεμονίᾳ. δευτερεύοντά σου κέκτησαι τὸν
 ἄββᾶν Ἀκάκιον. τὰ αὐτὰ τοιγαροῦν καὶ σοί,
 τέκνον μου Ἀκάκιε, προσφθέγγομαι, ἐπειδὴ
 ἐν δυοῖ μίαν καρδίαν θέλω εἶναι, μᾶλλον 15
 δὲ καὶ ἐν τοῖς πᾶσιν, ὥστε τῷ ἐνὶ θελή-
 ματι καὶ τῇ μιᾷ φρονήσει διοικεῖσθαι τοὺς
 ἀδελφούς ὑμῶν. ἐπίστηθι καὶ σύ, τέκνον οἰ-
 κονόμω, τῇ διακονίᾳ σου προθύμως καὶ γρη-
 γόρως, νηφαλέως καὶ σπουδαίως, ἀπροσκό- 20
 πως καὶ ἀπροσπαθῶς. πάντες οἱ λοιποί, οἳ
 τε προέχοντες ἐν ταῖς διακονίαις καὶ οἱ ὑπὸ
 τὰς διακονίας, καὶ πρὸ γε τῶν ἄλλων σύ,
 τέκνον πρωτοζευγίτα, δεῖξον τὴν προθυμίαν
 ἐν τῷ ἔργῳ σου, ἵνα σε καὶ μᾶλλον ἀπο- 25
 δέχωμαι. οὕτως οὖν καὶ ὑμεῖς οἱ ἀμπελουρ-
 γοί, οἱ κηπουροί, οἱ σκυτεῖς, οἱ ὄψοποιοί, οἱ
 κελλαρίται, οἱ ἄρτοποιοί, οἱ ἀριστητάριοι, οἱ
 κανονάρχιοι, οἱ ῥαφεῖς, μέχρι καὶ τοῦ ἐσχά-
 του, ἵν' ὁ θεὸς δοξάζεται ἐν τῷ ἔργῳ ὑμῶν, 30
 ἵνα κτᾶσθε ζωὴν αἰώνιον ἐν τοῖς ἐπιτηδεύ-
 μασιν ὑμῶν.

Τοὺς παλινδρομοῦντας ἀποδέξασθε καὶ
 συναριθμήσατε τοῖς λοιποῖς ἀδελφοῖς, ποιοῦν-
 τες τὰ καθήκοντα· χαίρω γὰρ ἐπὶ τῇ ἀνα- 35
 κλήσει ἑνὸς ἐκάστου, καὶ χαίρει καὶ ὁ θεὸς
 μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, μόνον εἰ κατὰ μί-
 μῃσιν τοῦ ἀσώτου κράζουσι τὸ "ἡμαρτον"
 καὶ ἐπιδείκνυνται διὰ τοῦ βίου αὐτῶν τὰ ἀρε-
 στα κυρίῳ. περὶ τῶν χρεῶν ὑμῶν τῶν σω- 40
 ματικῶν πάντα, ὡς προεῖρηται, ποιήσει ὁ
 μέγας οἰκονόμος, διδοὺς ἐκάστω τὸ δίκαιον·
 πλὴν γενέσθω καὶ εἴ τι αὐτὸς ὀρίζει καὶ

ἐντέλλεται ὑμῖν· εἰ δέ τι φανεῖ ὑμῖν βαρὺ ἐν τοῖς ἐντελλομένοις, μετὰ τὸ ἐκπληρωθῆναι τὸ ἐνταλθῆναι, τότε δηλούσθω μοι κἀγὼ ἐπισκέπτομαι καὶ ὃ γίνεται γενήσεται θεα-
 5 ρέστως. λοιπὸν, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, χαί-
 ρετε ἐν κυρίῳ, ἐργάζεσθε ἐν προθυμίᾳ, περι-
 πατεῖτε ἐν ἀκακίᾳ, ἀναστρέφεσθε ἐν ἀπλό-
 τητι. γινέσθω ἐξαγόρευσις τῶν κρυπτῶν, ὅτι
 τοῦτο σωτήριον ψυχῆς καὶ ἀπαλλακτήριον
 10 παιθῶν· γινέσθω ἢ ψαλμῳδία καὶ ἢ στιχο-
 λογία, ἢ ἀγγυπνία καὶ ἢ ἀνάγνωσις, κατὰ
 τὸ προσῆχον τοῦ κανόνος· ἢ ἐκμάθησις τῶν
 ψαλμῶν, τῶν τροπαρίων, κατ' ὃ ἐπιτρέπει
 ὁ προηγούμενος· εἰ δὲ ἐκεῖνος ἀπείργει, οἴ-
 15 δεν ὃ ποιεῖ· πᾶς τις καταδεχέσθω τὰ παρ'
 αὐτοῦ. τὸ λοιπὸν εὐχεσθε καὶ ὑπερέυχεσθε
 τῆς ἡμετέρας ταπεινώσεως, ἵνα δῶῃ ἡμῖν
 κύριος λόγον ἐν ἀνοιξεί τοῦ στόματος ἡμῶν
 καὶ φρόνησιν ἐν τῇ διασκέψει τῶν ὀφειλόν-
 20 των, κάθαρσίν τε παιθῶν καὶ εἰσδοχὴν πνεύ-
 ματος ἁγίου, ὅπως γενοίμεθα ὑμῖν εἰς ὄφε-
 λος, ὅπως διασώσοιμεν καὶ τὰς ἑαυτῶν ἐλει-
 νὰς ψυχὰς ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,
 ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας.
 25 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΣ'

Περὶ τῆς πνευματικῆς ἡμῶν στρατείας,
 πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ καὶ ἐν τῷ
 Ἀγίῳ Χριστοφόρῳ ἀδελφούς.

30 Τέκνα καὶ ἀδελφοί, ὡς προεγγράφα, πάν-
 τες ἐν Κυρίῳ ζητε καὶ ἀναστρέφεσθε, ἀρ-
 πάζοντες ὡσπερ θησαυροὺς τινὰς τοὺς τῆς
 σωτηρίας ὑμῶν καρπούς, ἀποδιστάμενοι πο-
 νηρίας κατὰ πᾶν ἐπιτήδευμα ἀταξίας. διὰ
 35 τοῦτο μὴ ἔστω τις ἐν ὑμῖν ὀλεθριοπαρῆρ-
 σίαστος, κατεβλακευμένος, ἠδονοκυρίετος,
 φιλαμαρτήμων, ὀλοπαθῆς, αἰσχροψυχος, μου-
 σαρόνους· μὴ κλοποποιός, κἂν ἐν μικρῷ
 πράγματι· μὴ ζηλότυπος, ἐρεθιστής, συμβα-
 40 λομάχος, μὴδ' αὖ γογγυστής· μὴ δυσκίνητος,
 μὴδὲ ἀεργός, μὴδ' αὖ παράκους· μήτε ὑπε-

18 Ἐφεσ. σ', 19. 36 κῶδ. κατεβλακευμένος.
 41 παράκους = παρίκους.

ρήφανος, μήτε αὐθάδης· μὴ ἀλαζών, μὴ
 φιλαπεχθήμων, μὴ προφασιστής, ψευδολό-
 γος, φατριαστής, εὐρεσίκακος, φιλόμαχος,
 ζητοφάγος, πολύπνος, ἐπὶ σάρκα καὶ κόσμον
 καταβρίθων, ὡσπερ τὰ κτήνη· μὴδὲ πάλιν 5
 Ἰουδαίους τις, μελετικὸς προδοσίας τῆς ἑαυτοῦ
 ψυχῆς καὶ ἀποσπάσεως ἀδελφοῦ αὐτοῦ· τοιοῦ-
 τοι γὰρ εἰσιν οἱ ἑαυτοὺς ἀφαρπάζοντες ἀπὸ
 θεοῦ καὶ ἀποδιδράσκοντες καὶ πλανώμενοι
 εἰς τοὺς τῆς ἀνομίας τόπους, καθὼς τινες 10
 ἐξετράπησαν, ἢ καὶ ἐκτραπήσονται τῶν λει-
 ποτακτιτῶν· οὐ γὰρ ὑποφέρουσι τὸν καύσωνα
 τῆς ἡμέρας. διὰ τοῦτο οὐδὲ λαμβάνουσι τὸν
 τοῦ ἀμπελώνος μισθόν, οὐδὲ πάλιν ὡς στρα-
 τευσάμενοι τῷ παμβασιλεῖ θεῷ ἐπιμένουσι 15
 τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν, ἵνα πολεμήσαντες
 ἄριστα εὐαρεστήσωσι τῷ δεσπότῃ. διὰ τοῦτο
 οὐδὲ τῶν θείων γερῶν καὶ δωρεῶν ἀπολαύ-
 σουσιν, ἀλλὰ καὶ λειποταξίῳ καταγραφέντες
 ἐμπτυσθήσονται καὶ ἐξοστρακισθήσονται καὶ 20
 ἀποδιωχθήσονται ἐν καιρῷ τῶν ἀμοιβῶν. εἰ
 γὰρ ἐπὶ τῆς τοῦ φθαρτοῦ καὶ ἐπικήρου βα-
 σιλείως, τοῦ ἰσοπαθοῦς καὶ αὐτοφυοῦς, οὕτως,
 τί ἐπὶ τοῦ μεγάλου καὶ ἀθανάτου βασιλείως
 τῶν βασιλείων καὶ θεοῦ τῶν θεῶν καὶ κυ- 25
 ρίου τῶν κυρίων; οὐ κατ' ἄξιαν ἄρα κριθή-
 σεται καὶ ἀποδοθήσεται ἐκάστῳ κατὰ τὸ
 ἔργον αὐτοῦ; ἀλλὰ μηδαμῶς ἐν ὑμῖν, ὧ τέ-
 κνα καὶ ἀδελφοί, γινέσθω οὕτως, μὴδὲ ὑπο-
 νοστήσητε εἰς τὰ ὀπίσω, μὴδὲ ἐξατονήσητε 30
 πρὸς τὴν ἄσκησιν, μὴδὲ τὸν ὀλίγον καιρὸν
 τῆς στρατείας ὑμῶν (ὀλίγος γὰρ ἐστὶ πρὸς
 τοὺς ἀπείρους αἰῶνας, ὅσον ῥάνις πρὸς πέ-
 λαγος ἀπεριόριστον) ἐνακηδιάσαντες ἐκπέ-
 σοιμεν τῶν ἀτελευτήτων τιμῶν καὶ δοξῶν 35
 τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Τοιγαροῦν, ὧ καλοὶ στρατιῶται, συναθλη-
 ταί, συνασκηταί, συνοδοιπόροι (ὅπως ἂν γὰρ
 εἴπωμεν ἕκαστον, ἔνεστιν ὑμῖν τῶν λε-
 χθέντων), δράμωμεν, διώξωμεν, κρούσωμεν, 40
 ἐπιμείνωμεν. ἐγγὺς κύριος τοῦ στεφανῶσαι·
 αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ οὐρανόθεν βλέπων τὸν
 ἐκάστου δρόμον καὶ τοὺς στεφάνους πλέκων

14 ἀμπελώνος μισθόν] Ἰωάν. ις', 1-17. 22 τῆς
 [κρίσεως]? 34 κῶδ. ἐν ἀκηδιάσαντες.

τῷ ὑπομείναντι μέχρι τέλους. διὰ τοῦτο ἔστε πάντες καθαροὶ διὰ τῆς ἐξαγαρεύσεως, πάντες εἰρηνικοὶ διὰ τῆς ταπεινώσεως, πάντες εὐκίνητοι διὰ τῆς φιλεργίας. ἡ κεφαλὴ ὡς 5 κεφαλὴ σκοπεῖτω καὶ βλέπέτω τὰ συμφέροντα τοῖς μέλεσιν· ὁ πρῶτος, ὃν ἔστι πρῶτος· ὁ οἰκονόμος, οὗς οἰκονομεῖ· ἕκαστος τῶν διακονούντων, οὗς διακονεῖ. ἀνδρίζεσθε, κελλαρῖται· συνειδήσει καθαρᾶ ἐκτελεῖτε τὸ ἔργον 10 ὑμῶν. διεγείρεσθε οἱ ὀψοποιοί, προθυμία πληροῦντες τὰ ἐψήματα τῆς ἀδελφότητος, τοῖς θείοις λόγοις καὶ ταῖς προσευχαῖς μᾶλλον ἀλίζοντες αὐτά· ὡσαύτως οἱ τραπεζᾶριοι, τὴν ἴσην διανομὴν ἀπροσπαυῶς ἐκτι- 15 θέμενοι, μὴ λαθροφαγοῦντες, μηδὲ προσπαυῶς ἐπιδιδόντες κρᾶσιν ἢ τι τῶν βρωμάτων· οἱ μάγκιπες, τὸν ἄρτον κάλλιστον προσφέροντες διὰ τῆς εὐχρείας ὑμῶν τῷ κυρίῳ· τὸ γὰρ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς γινόμενον εἰς θεὸν 20 ἀνατρέχει. μὴ τι παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν ἐν τῇ διακονίᾳ ἢ ἐσθίετε, ἢ μεταδίδοτε. οἱ ἐν τοῖς κήποις καὶ τοῖς παραδείσοις ἀποτεταγμένοι παντοίοις λαχάνοις δεξιούσθε τοὺς ἀδελφούς, ἔν' ἐντεῦθεν πλου- 25 σιάζῃ ἡ χάρις ἐν ὑμῖν τοῦ θεοῦ. τί πρὸς τοὺς ἐφισταμένους τοῖς ἀμπελώσιν εἶπωμεν; ἀλλ' ἡ ὡς ἀμπελώσι κυρίου ἐφίστασθαι. τί πρὸς τοὺς ἀροτριῶντας, ἵνα τὸ μέγιστον τῶν διακονιῶν ἐσχάτως θώμεθα; ὅπως τὰ νεώ- 30 ματα καὶ τὰ διβολήματα, τὰς καθάρσεις τῶν χωρῶν καὶ τὰς κατασποράς ὡς ἐν ὄφει κυρίου ποιοῦντες. οἶδα, οἴους ἔχω ἐν ἐκάστη διακονίᾳ, προύχοντας τῇ προθυμίᾳ, στίλβοντας τῇ ὑπακοῇ, ἀστράπτοντας τῇ ταπεινο- 35 φροσύνῃ. τοιοῦτους ἀέλω τοὺς πάντας εἶναι· ἐκ γὰρ τοῦ θέλειν μόνον τὸ γίνεσθαι πάρεστι. βλέπετε καὶ αὐτοὶ οἱ κατὰ τὴν κανοναρχικὴν, πῶς καὶ γράφετε καὶ φάλλετε καὶ ἀναγινώσχετε, μὴ κλεπτῶς, μηδὲ φιλαυτικῶς, 40 μηδὲ ὡς πρὸς τὸ μαθεῖν μόνον καὶ πρὸς τὸ θηρᾶσαι λέξιν καὶ πρὸς τὸ ἀδιάπτωτον ἔχειν τὴν προφοράν, ἀλλὰ πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον, πρὸς τὸ λυσιτελοῦν τῇ οἰκείᾳ ψυχῇ, ἵνα

18 εὐχρείας ὑμῶν] οὕτως ἐν τῷ κώδικι· σαβ. благотребованиіе вашего. 30 διβολήματα?

πάντες ὡς ἐν ἔστε τῇ ὁμονοίᾳ καὶ τῇ αὐτοβουλίᾳ. ὁ δὲ κύριος καὶ θεὸς τοῦ πατρὸς μου, ὁ εἰρηνοποιήσας ἐν τῷ ἰδίῳ αἵματι τὰ σύμπαντα, ἔτι βραβεύσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ, εἰς ὁμόνοιαν, εἰς δικαιοσύνην, εἰς πᾶσαν 5 προκοπὴν ἀγαθὴν. ὅτι πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προκύνησις, τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΖ'

10

Εὐχαριστήριος πρὸς θεὸν ἐν τῷ ἐξελεθεῖν ἡμᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς· ὁμοῦ καὶ παραίνεσις, πρὸς τὸ ὑποφέρειν γενναίως καὶ εὐχαρίστως τὰ ἐπερχόμενα θλιβερά. πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ καὶ ἐν τῷ Ἀγίῳ Χριστοφόρῳ ἀδελφούς. 15

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν θεός, ὁ ταχύς ἐν ἐλέει καὶ ἀγαθὸς ἐν οἰκτιρμοῖς, δυσωπηθεὶς ταῖς πρεσβείαις τῆς δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τῶν δεσποτῶν 20 ἡμῶν, τοῦ Προδρόμου καὶ τοῦ Θεολόγου, ἅμα ταῖς ἰκεσίαις ὑμῶν, μετήγαγε τὸν πειρασμὸν καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς. λοιπὸν χαριστήριον αἶνον ἀναπέμφωμεν κοινῇ πάντες, ὅτι οὕτως ὠκονόμησε καὶ μετέ- 25 βαλε τὰ θλιβερά εἰς περιχαρῆ καὶ ἐξέτρεψε τὰς τοῦ πονηροῦ σκαιωρίας ἐκ μέσου, καθ' ἡμῶν κινήθεισας τῷ ὄντι. πλήν, ὁ πέπονθα ἐγώ, διὰ τὰς ἀμαρτίας μου καὶ οὐ δι' ἄλλα λογιστέον μοι· ἐν γὰρ τούτῳ εὐψυχῶ, 30 ὅτι γίνεται μοι ἔκτισις ἀμαρτιῶν. ἦδη δὲ ἐν τῷ πειρασμῷ ὡσπερ χρυσὸς ἐν χωνευτηρίῳ ἐδοκιμάσθημεν ἅπαντες, καὶ μάλιστα οἱ ἐνταῦθα· ὅσοι γὰρ πνεύματι ἁγίῳ καὶ ἀδιστακτῶ πίστει διεζῶν, μεμενήκασιν ὡσαύ- 35 τως ἔχοντες, μηδαμῶς παρατραπέντες, τούναντίον δὲ καὶ ἐπιστηριχθέντες καὶ βεβαιωθέντες ἐκ τοῦ τυχόντος κινδύνου· ὅσοι δὲ χλιαρότητι καρδίας καὶ διψυχία καὶ φιλοσαρκία καὶ ἀμελείᾳ διέτριβον, ἦδη ῥιπιδέντος 40 τοῦ κακοῦ ὡσπερ φύλλα πεπτῶκασιν καὶ ὡσπερ ζιζάνια δίκην κοσκίνου ἐξεβλήθησαν

3 εἰρηνοποιήσας κέ] Κολοσ. α', 20. 22 ἰκεσίαις] κῶδ. ἡκούσιαις. 25/26 κῶδ. μετέβαλλε. 29/30 κῶδ. ἄλλου.

τοῦ μοναστηρίου ὅφ' ἑαυτῶν, ἵνα δειχθῆ
 οἵτινες εἰκόασι καθαρῶ σίτω· τοῦτο γὰρ ψάλ-
 λων ὁ θεὸς Δαβὶδ ἔλεγε· “διαχώρισον αὐ-
 τούς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν”, δηλονότι τοὺς
 5 ἁμαρτωλοὺς καὶ ἀμελεῖς ἐκ τῶν ἐναρέτων
 καὶ ὁσίων. ἀλλ' ὦ τοῦ πτώματος, ὅτι οὕτως
 ἐξ οἰκείας ἀπροσεξίας “δισκορπίσθη τὰ ὀστᾶ
 αὐτῶν παρὰ τὸν ἄδην” τῆς ἀπωλείας! ὅμως
 ἀλγῶ ἐπ' αὐτοῖς καὶ πενθῶ καὶ οὐ παύομαι
 10 ἀνακαλούμενος, ἕως ἂν ἐμπνέω, ἴσως τινὲς
 αὐτῶν ἐκ μικροῦ σπινθῆρος θεογνωσίας ἀνα-
 φθέντες καὶ μετανοίᾳ χρησάμενοι ἀνασφῆ-
 λωσι τῆς κακίας καὶ ἐπιστραφῶσι καὶ ἐπι-
 συναχθῶσιν ὡς πρόβατα πεπλανημένα ἀπὸ
 15 τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς.

Λοιπὸν τὸ ἐφ' ὑμῖν ἄρτι, ἵνα μὴ τῷ
 πτώματι αὐτῶν ὑμεῖς ἔμφοβοι γένησθε, ἀλλὰ
 μᾶλλον θαρσαλέως σταίητε πρὸς τὸν ἀγῶνα
 τῆς εὐσεβείας, πρὸς τὰ σκάμματα τῆς ἀσκή-
 20 σεως, πρὸς τὸν ἐκ χειρῶν κόπον, πρὸς τὸν
 ἐκ τῶν πολέμων ἰδρώτα, πρὸς τὰ συμβαί-
 νοντα ἐκάστοτε θλιβερά καὶ ἐπαχθῆ, καὶ
 τοῦτο μέχρις αἵματος, καὶ τοῦτο ἕως θανά-
 του· αὐτὸ γὰρ τοῦτο ἐπηγγελάμεθα, ὡς
 25 ἴστε, ἐν τῷ λαμβάνειν ἡμᾶς τὸ ἅγιον σχῆ-
 μα. καὶ οὐκ εἰκῆ κατηγήθημεν, ἀλλ' ὡσπερ
 ἀληθείᾳ ἐφωτίσθημεν καὶ καθήρηθημεν τῶν
 ἁμαρτιῶν ἡμῶν, υἱοὶ φωτός γεγεννημένοι,
 οὕτως ἀδιάψευστον καὶ τὴν ὁμολογίαν πε-
 30 ποιήμεθα, δι' ἔργων αὐτὴν πάντως πιστω-
 σάμενοι. τοίνυν ἕκαστος ἀναλογιζέσθω λοι-
 πόν, τί ἐξ ὧν ὑπέσχετο καὶ καθωμολόγησε
 πέπονθε, καὶ ἐν οἷς μὲν κατελήφθη, εὐχα-
 ριστεῖτω τῷ δόντι δύναμιν ὑπενεγκεῖν τὰ
 35 τοιαῦτα, πρὸς δὲ τὰ λειπόμενα εὐτρεπιζέσθω,
 ἵν' οὕτως τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον ἀνα-
 δῆσηται, ἐπεὶ, φησὶν, “οὐχ ὁ λέγων μοι
 κύριε, κύριε, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημά μου,
 οὗτός μου ἐστὶν ὁ πιστὸς θεράπων”. γενώ-
 40 μεθα τοίνυν, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, εὐχά-
 ριστοι ἐπὶ τοῖς ἤδη γεγεννημένοις, καὶ δῶμεν

3 Ψαλμ. ις', 14. 7 Ψαλμ. ρμ', 7. 15 ὁδοῦ - -
 πονηρᾶς] Ψαλμ. ριη', 101. 17 κῶδ. γίνεσθε. 27 κα-
 θήρηθημεν=ἐκαθάρθημεν. 28 υἱοὶ φωτός] Θεσσαλ. 1. ε',
 5. 37/39 πρβλ. Ματθ. ζ', 21.

αἶνον τῷ κατευνάσαντι τὴν ταραχήν, καὶ
 θεοπρεπῶς πρὸς τὸ ἐξῆς περιπατήσωμεν,
 ἀποδεχόμενοι τὴν μισθαποδοσίαν ἐν ἡμέρᾳ
 ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας θεοῦ, ὑπὲρ
 ὧν πράττομεν καὶ λέγομεν διὰ παντός τοῦ 5
 βίου ἡμῶν. ὑπερευξώμεθα πάντων τῶν φι-
 λανθρώπως πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἁμαρτωλοὺς
 διακειμένων, ἵν' ἀμείψηται αὐτοὺς κύριος
 τοῖς προσκαίροις τὰ αἰώνια.

Περὶ τοῦ πότε ἐξελευσόμεθα, ὁ ἀδελφός 10
 ἡμῶν Κύριλλος ἀπαγγελεῖ, καὶ οὐ μόνον
 περὶ τούτου, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐλλειπομέ-
 νων ἡμῖν ἐν τοῖς γράμμασι. τὴν ἐπιστολὴν
 ἐπίδοτε εἰς τὸν Ἅγιον Χριστοφόρον. εὐχε-
 σθαι ὑπὲρ ἡμῶν μὴ διαλείποιτε, τέκνα 15
 ἡμῶν ἡγαπημένα καὶ περιπόθητα, ἵνα σω-
 ζώμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,
 ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΗ'.

20

Περὶ ὁμοιοῦς πρὸς τοὺς ἐν τῷ Ἁγίῳ
 Χριστοφόρῳ καὶ ἐν τῷ Σακκουδιῶνι ἀδελ-
 φούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, οὐχ ὅτι πρόφασις
 ἐγένετο τοῦ ἐπιστεῖλαι ἡμᾶς, διὰ τοῦτο ἐπι- 25
 στέλλομεν· ἀλλ' εἰ καὶ μηδεὶς χρεῖα ἑτέρα
 παρῆν, δι' αὐτὸ τὸ χρέος ἠναγκαζόμεθα ἂν
 ἐξαργῶς τοῦτο πράξαι. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο
 πρόφασις, εὐθύμως καὶ νῦν προσφθεγγόμεθα
 ὑμῖν, τέκνα καὶ ἀδελφοί. ὑγιαίνετε τοιγαροῦν, 30
 ὑγιαίνετε καὶ τὴν ἀγαθὴν πολιτείαν ὑμῶν
 ἐξανύετε, ἀναλαμβάνοντες τὰς ἐντολάς τοῦ
 κυρίου καὶ ἐμπεριπατοῦντες ἐν ταῖς δικαιο-
 σύναις αὐτοῦ, οὐδὲν ἄλλο σκοποῦντες καὶ
 οὐχ ἕτερόν τι ἐπιθυμοῦντες, ἢ τὸ εὐαρε- 35
 στῆσαι θεῷ διὰ τῆς νεκρώσεως τῶν παθῶν
 καὶ ἀναλήψεως τῶν ἀρετῶν· ἐν τούτῳ γὰρ
 ἐξεληλύθαμεν ἀπὸ κόσμου καὶ ἐληλύθαμεν
 ἐν τῷ μοναστηρίῳ, καταλιπόντες πᾶσαν τὴν
 τοῦ βίου ματαιότητα, πᾶσαν προσπάθειαν, 40
 πᾶσαν φιλίαν καὶ ἀγάπην, γονικὴν, ἀδελφι-

3 ἐν ἡμέρᾳ ἀποκαλύψεως κε] Ῥωμ. β', 5. 26 μη-
 δεὶς=μηδεμία. 28 κῶδ. ἐξ ἀργῶς, σλαβ. σπε дѣлѣ.

κῆν, τεχνικῆν, υἰκῆν, συγγενικῆν, καὶ μὴν σαρκικῆν ἠδονήν, βιωτικῆν δόξαν, πᾶν εἶτι ἄλλο ἐπίκρηρον καὶ μάταιον.

Ἐπεὶ τοιγαροῦν οὕτως προεδέμεθα καὶ 5 οὕτως ἐβουλεύσαμεθα, τὰ ἀκόλουθα τῷ σκοπῷ καὶ τῷ βουλευμάτι ἡμῶν πράττοιμεν, ὡς ἀδελφοί, ἰχνηλατοῦντες τοὺς βίους τῶν ἁγίων, ἐπόμενοι τοῖς διδάγμασιν αὐτῶν, ῥυθμιζόμενοι τοῖς παραδείγμασιν αὐτῶν, οὐκ ἐπιβλέποντες 10 ὧδε καὶ ὧδε, δεξιὰ καὶ ἀριστερά, διὰ τῶν ἴσως κατὰ τὴν παροῦσαν γενεάν παρακρουομένων καὶ παραφθειρόντων τὸ ἀκριβές τῆς πολιτείας, ἀλλ' ὁδῷ βασιλικῇ πορευόμενοι, ἐν ἧ ἔστιν ἡ ἀδιάκριτος ὑπακοή, ἡ 15 θεομίμητος ταπεινοφροσύνη, ἡ οὐράνιος ἀπροσπάθεια, ἡ θεικὴ ἀγνεία, ἡ ἰσάγγελος ἀπάθεια, ἡ πραότης, ἡ εὐθύτης, ἡ ἀγάπη, ἡ εἰρήνη, ἡ προθυμία, ἡ ὑπομονή, ἡ ἐργασία, ἡ εἴτις ἄλλη θεοειδῆς πράξις, ἀλλ' οὐ δαιμονική· ἡ γὰρ παρακοή καὶ ὁ γογγυσμὸς 20 καὶ ἡ ὑπερηφανία καὶ ἡ κενοδοξία, ἡ ἀργία καὶ ἡ παρῆρησία, ἡ προσπάθεια καὶ ἡ φιλοσαρκία καὶ αἱ ἄλλαι τῆς κακίας ἐργασίαι ἐξ ἐναντίας ἴστανται τῶν ἀρετῶν. καὶ τὰς μὲν 25 θεὸς ἐστὶν ὁ γεννῶν, τὰς δέ, ὡς εἴρηται, ὁ Σατανᾶς, καὶ οὐδεμία "κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος", οὐδὲ "συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ". υἱοὶ τοίνυν θεοῦ γένοισθε, υἱοὶ εὐπειθείας, υἱοὶ ὑπακοῆς, ἀλλὰ μὴ τέκνα ὀργῆς, 30 τέκνα ἀπειθείας, υἱοὶ ἀπωλείας.

Βλέπε τοίνυν, πῶς προηγεῖσαι τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τέκνων μου, ἀδελφὲ καὶ τέκνον Λουκιανέ, καθὼς σοι ἐνετειλάμην, καθὼς πρέπει καὶ καθήκει, ἔξω πάθους ὦν, 35 ἔξω κενοδοξίας, ἔξω προσπαθείας, ἔξω πάσης πονηρᾶς πράξεως, ἵνα ἐκ σοῦ τὸν τύπον λαμβάνοντες τὸν βίον αὐτῶν καλλιγραφώσιν. ὡσαύτως καὶ σύ, τέκνον μου Δομετιανέ, τῆς αὐτῆς ἔσο καταστάσεως, τὰ ἴσα 40 τῷ ἀδελφῷ σου πράσων, εἰς περιποίησιν τῆς ἀδελφότητος. ἐν τοῖς δυοῖν μία ψυχὴ γνωρίζεσθω, μᾶλλον δὲ ἐν τοῖς πᾶσι. μη-

26/27 Κορινθ. 2, ς', 14, 15. 29/30 Ἐφεσ. β', 3. 30 υἱοὶ ἀπωλείας] πρβλ. Ἰωάν. ιζ', 12. Θεσσαλ. 2, β', 3. 31 κῶδ. προηγῆσαι. 38 κῶδ. ἔσω.

δεῖς ἑτεροθελείω, μηδεὶς ἰδιογνωμείω, μηδεὶς ἀεργείω, μηδεὶς γογγυζείω, μηδεὶς νοθεύεσθω. πάντες πρόθυμοι, πάντες εὐχάριστοι, εὐκίνητοι, εὐκατάνυκτοι, εὐκλήτοι, εὐπρόσιτοι, ἀλληλοχαρεῖς, ἀλληλοφιλεῖς, ἀφθονοί, ἄζηλοι, ἵν' οὕτως ἐπιγινώσκηται ἐν μέσῳ ὑμῶν ὁ κύριος εἶναι· εἰ γὰρ "ἔπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι", κατὰ τὴν ἐπιζητουμένην κατάστασιν, ἐκεῖ ἐστὶ, πῶς οὐχὶ ἐν ὑμῖν τοῖς πλείοσιν; εἴ περ καὶ ἐπειχθεῖητε καθ' 10 ἐκάστην φυλάσσειν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν, τί τὸ λυποῦν, ἢ στενοῦν, ἢ ἀποπνίγον; οὐδαμῶς, ἀλλὰ πάντα φορητά, κἂν ἐπίπονα εἶεν, εἴτε κατὰ ψυχὴν, εἴτε κατὰ σῶμα. καὶ "εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' 15 ἡμῶν, ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ", φησὶν, "οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ πάντων παρέδωκεν αὐτόν"; καὶ εἰ οὕτως φυλαξόμεθα εὐζωεῖν, πῶς οὐχὶ σὺν αὐτῷ κληρονόμοι βασιλείας οὐρανῶν γενησόμεθα; 20

Ναί, ναί, παρακαλῶ ὑμᾶς, τέκνα· ναί, δέομαι ὑμῶν ἐκτενῶς· ἐκκαύσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ φίλτρῳ, στομώσατε ἑαυτοὺς τῇ προθυμίᾳ, κραταιώσατε ἑαυτοὺς τῇ ἀνδρείᾳ, καθάρατε ἑαυτοὺς τῇ ἀγνείᾳ, φωτίσατε ἑαυτοὺς τῆς 25 ταῖς προσευχαῖς, ταῖς ἐντεύξεσι, ταῖς ψαλμωδίαις, ταῖς ἀγρυπνίαις, ταῖς κατανύξεσι, ταῖς ἐξαγορεύσεσι, τοῖς δάκρυσι, τοῖς στεναγμοῖς. ἀνακαλεῖσθε, ἀνακαλεῖσθε τὴν ἀρχαίαν πατρίδα, ἀφ' ἧς ἐκπεπτώκαμεν, λέγω 30 δὴ τὸν Παράδεισον. ἐπιζητεῖτε, ἐπιζητεῖτε τὸ ἀγγελικὸν ἀξίωμα, ὑπερ ἀφηρέθημεν διὰ τὸν πρῶτον ὄφιν, τὸν πικρὸν σύμβουλον. τὸν δόλιον ὑπασπιστήν. οὐ τοίνυν ἐπὶ πολὺς ὁ χρόνος τῆς ζητήσεως καὶ γε φθάσει τὸ 35 ζητούμενον καὶ ἀποληψόμεθα, ἅπερ ἀπώλεσαμεν. τότε δὴ τότε, ὅτε ὁ θάνατος ἐνδημήσει, ἢ μετάθεσις ἢ ἀπὸ τῆς σαρκός, ἢ ἀπὸ τῆς φυλακῆς ἔξοδος. οὐκ ἔστιν οὖν χαίρειν τινὰ ἐν φυλακῇ, οὐδὲ ἐκεῖσε διανοεῖσθαι 40 ἔχειν τὸν κλῆρον καὶ τὴν κατάσχεσιν, εὐχεται δὲ πᾶς ἀπὸ τῆς φυλακῆς ῥυσιθῆναι. τοιοῦτοι τοίνυν ἐσόμεθα, ἐμπαράσκειοι ταῖς ἀγαθαῖς πράξεσιν, ἵνα κράζωμεν μετὰ τοῦ

* 7/9 Ματθ. ιη', 20. 15/17 Ῥωμ. η', 31, 32.

θείου Δαβίδ πάντοτε· “ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχὴν μου, τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί σου”.

Ἐπεὶ δὲ θανάτου ἐμνήσθημεν, γινώσχετε, 5 ἀδελφοί μου, ὅτι ἀδελφοί ἡμῶν ἐκοιμήθησαν ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτό. τίνες δὲ οὗτοι; ὁ ἄββᾶς Θεοδοσίος, ὁ Νῶνος, ὁ Ὀνησιφόρος· ἡ τριάς πρὸς τὴν τριάδα ἀπῆλθεν· ἐλπίζομεν δέ, ὅτι αὐτῇ παρασταίη. τί λοιπὸν 10 ἀγωνιῶμεν περὶ τὴν ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν; ἐγγὺς κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτόν· ἐπὶ θύραις τὸ στάδιον. μὴ οὖν ὀλιγοψυχήσωμεν, μηδὲ ἀκηδιάσωμεν τὴν ἐπιμονὴν τῆς ζωῆς ἡμῶν, εἰς τὸ ἐνεργεῖν τὰ ἀγαθὰ, ἀλλ’ ὅσον 15 ὅσον ἐπιμείνωμεν καὶ φθάζει ἡ χαρὰ, φθάζει ἡ ἡμέρα τῆς ἐξόδου ἡμῶν, καὶ ἀπελευσόμεθα εἰς ζωὴν αἰώνιον, εἰς ἄκοπον ἀνάπαυσιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

20

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΘ’.

Ἐπὶ εὐδοκίᾳ καὶ ἐπικρατήσῃ, πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Τριφυλιανοῖς ἀδελφούς.

Ἀδελφεὲ καὶ τέκνον Ἀθανάσιε, ἐπεὶ εὐδόκησεν ὁ θεὸς λαβεῖν ἡμᾶς λύσιν τῆς ἐπι- 25 κρατήσεώς ἡμῶν, καθ’ ὃ ἤμεν ὠρμημένοι, ἐξερχόμεθα εἰς τὸν Σακκουδίωνα. καὶ πρῶτον μὲν δεόμεθα τῶν εὐχῶν ὑμῶν, εἰς τὸ διασωθῆναι ἡμᾶς ψυχῇ τε καὶ σώματι ἐν τῇ γῆ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ἐπὶ πᾶσιν, 30 οἷς πράσσομεν καὶ λέγομεν, εὐρεθῆναι ἡμᾶς κατ’ εὐαρέστησιν κυρίου ποιούντας. δεύτερον ὑπομνήσκομεν, ὅτι οὐκ ἀπαθῶς ἔχομεν περὶ ὑμῶν, οὔτε ἀμερίμνως, ἀλλ’ ἐν τῇ ταπεινῇ ἡμῶν ψυχῇ ἔχομεν ὑμᾶς ἀνατεθεωρημένους 35 κατὰ πάντα καιρὸν, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν νῦν, διότι ἐν πολλῷ κόπῳ καὶ πόνῳ σωματικῷ διὰ τὸ ἐνιστάμενον θέρους ἐστέ. δυναμώσαι οὖν ὑμᾶς κύριος ὁ θεὸς τῇ εὐχῇ τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν εἷς τε τὸν 40 ἔσω καὶ τὸν ἔξω ἄνθρωπον, πρὸς τὸ ἐνεγκεῖν ὑμᾶς γενναίως τὰ τε ἀοράτως καὶ ὁρα-

1 Ψαλμ. ρμα’, 8. 7 Νῶνος=Νόννος. 24 κῶδ. ἡμᾶς. 37/38 κῶδ. δυναμῶσει.

τῶς ἐπισυμπύπτοντα ὑμῖν. εἰσὶ δὲ πολλὰ· τίς γὰρ συνήσει τὰς τοῦ διαβόλου πανουργίας, τὰς παγίδας καὶ τὰ σκάνδαλα; νῆφε οὖν γρηγόρως, τέκνον Ἀθανάσιε καὶ αὐτὸς τέκνον Ἐφραΐμ, πρὸς τὸ καθηγεῖσθαι κατὰ 5 λόγον, πρὸς τὸ κυβερνᾶν θεοπρεπῶς τοὺς ἀδελφούς ὑμῶν· οὐ γὰρ ἐστὶ μικρὸν τὸ ἔργον, οὐδὲ πολλῶν τὸ κατόρθωμα, ἀλλὰ καὶ λίαν τῶν σπανίων· “τίς γὰρ ἐστὶ”, φησὶν, “ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὁ πιστός, ὃν εὐρών ὁ κύριος 10 αὐτοῦ καταστήσει ἐπὶ πάσης τῆς οἰκίας αὐτοῦ”;

Οἰκονομεῖτε οὖν τὰ πρὸς χρείαν τῶν ἀδελφῶν πνευματικῶς τε καὶ σωματικῶς, τέκνα μου, δεόντως, καὶ διεγείρετε ἑαυτοὺς ἐκά- 15 στοτε πρὸς τὰς ἐργασίας τὰς δεούσας, τὴν φιλανθρωπίαν τῇ ἀποτομίᾳ συγκιρνώντες, τὸ ἀπαλὸν τῷ αὐστηρῷ, τὸ ἐπιτακτικὸν τῷ ἀνεκτικῷ, τὸ πρᾶον καὶ εὐσύμμικτον τῷ ἀπαρῆρσιάστῳ καὶ αἰδεστικῷ, κατὰ τὴν ἐκά- 20 στοῦ ιδιότητα, κατὰ τὸ ἐκάστου πρόσφορον. οἱ μὲν γὰρ δέονται κέντρον, ὡς διδάσκουσιν οἱ πατέρες, οἱ δὲ χαλινῶ, ἄλλοι ἐπιτιμήσεως, οἱ δὲ ἀφέσεως καὶ ἕτεροι ἐλεγμοῦ, ἄλλοι δὲ παροράσεως. καὶ ἀπλῶς κατὰ τὸ 25 πολυειδῆς τῶν χαρακτήρων πολυειδῆ εἰσι καὶ ποικίλα τὰ ἐκάστου ἦθη τε καὶ πάθη, καὶ πρὸς τοῖς ἐκάστου πάθεσι καὶ ἦθεσιν ὁ ἱατρικὸς λόγος ὀφείλει γίνεσθαι. πλὴν ὅτι τοῖς ὑψάουχεσι καὶ λανθάνειν δοκοῦσι, τὸ 30 πάντα ἐπιμελῶς ἐπιτηρεῖν ἀναγκαῖον· τοῖς εἰς προὔπτον ἀπειθοῦσιν ἢ παρακούουσιν ἀναγκαῖα ἢ τῆς ἀγανακτήσεως ἐπιτιμήσεις, πρὸς τὸ μὴ καὶ τοὺς ἄλλους αὐθαδιάζεσθαι. ὑμεῖς δὲ πάντες χάριτι Χριστοῦ οὐκ 35 ἐστὲ τέκνα ὀργῆς, οὐδὲ ἀπειθείας, ὑπακοῆς δὲ καὶ εὐπειθείας· θεοῦ υἱοὶ ἐχρηματίσατε· δι’ αὐτὸν γὰρ ἐληλύθατε πάντες ἀπὸ κόσμου ἐνταῦθα καὶ δι’ αὐτὸν αἵματος καὶ σαρκὸς κοινωνίαν ἐφύγετε, καὶ ἔνεκα αὐτοῦ τὸν σταυ- 40 ρὸν ἐπὶ τῶν ὤμων ἤρατε, καὶ χάριν τῆς αὐτοῦ ἀγάπης πάντα σκύβαλα ἠγήσασθε· καὶ ὑπὲρ τῶν ἐπηγγελμένων παρ’ αὐτοῦ ἀγαθῶν

9/12 Ματθ. κδ’, 45. Λουκᾶ ιβ’, 42. 36/37 πρβλ. Ἐφεσ. β’, 3. 42 σκύβαλα| Φιλιπ. γ’, 8.

ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι οὐδὲν εἰς προτίμησιν
 προεκρίνατε, ἀλλὰ καταλιπόντες καὶ γένος
 καὶ πατρίδα καὶ οἰκίους καὶ φίλους καὶ εἴ-
 τι ἄλλο ἦν ὑμῖν κατὰ κόσμον ἐπιθυμητόν,
 5 ἐξήλθετε καὶ ἦκετε ὡς "ξένοι καὶ παρεπίδη-
 μοι" κόσμου εἰς τὸ μέγα τοῦτο τῆς μοναδικῆς
 πολιτείας ἐπάγγελμα. ἀξιάγαστος ἡ ἀναχώ-
 ρησις ὑμῶν, πολυμακάριστος ἡ αἴρεσις ὑμῶν.
 καὶ τίς οὕτως ἀναβλέψειε καλῶς, ὡς ὑμεῖς;
 10 ἀλλὰ παρακαλοῦμεν καὶ θεόμεθα, ἵνα ἀξίως
 τῆς ὑψηλῆς πολιτείας ταύτης βιοτεύωμεν,
 ἵνα μὴ ἔξω κόσμου ὄντες τὰ ἐνδόν κόσμου
 πράττωμεν, ἵνα μὴ σάρκα φυγόντες σαρκικῶς
 ζήσωμεν. τοῦτο δέ, ὡς γίνεται καὶ ἔστι,
 15 γινώσκετε, κἄν ἡμεῖς μὴ λέγωμεν· εἰ γὰρ
 φιληδονοῦμεν, εἰ γὰρ φιλοπαυοῦμεν, εἰ τὰ θε-
 λήματα ἡμῶν ἰστώμεν, εἰ πρωτείων ἀντιποιού-
 μεθα, εἰ φιλονικοῦμεν περὶ μανθῶν, περὶ ἱμα-
 τίων, περὶ κουκουλλίων, περὶ στάσεως, περὶ
 20 γραφείων, περὶ πινακιδίων, περὶ τινων οὖν ἄλ-
 λων μικρῶν καὶ μηδαμινῶν, πῶς οὐχὶ σαρκικοί
 ἔσμεν; πῶς οὐχὶ κοσμικὸν ἡμῶν τὸ ἀγώνισμα;
 Μηδαμῶς οὖν, ἀδελφοί μου, μηδαμῶς,
 μηδὲ τὸ ἀγιώτατον ἡμῶν τάγμα εἰς τοιαῦτα
 25 γελοιώδη καὶ νηπιώδη ἰδιώματα ὑποβάλλω-
 μεν. δόξα μοναχοῦ τὸ ἀδοξεῖσθαι, τὸ ὄνει-
 διζεσθαι, τὸ φέρειν διὰ θεὸν μέμψιν, ἀλλὰ
 μὴ ἄξια ὀνειδούς πράττειν· εἰ δὲ καὶ ἄξια,
 ἀρκετὸν τὸ φέρειν μόνον· τὸ δὲ καὶ ποιεῖν
 30 καὶ μὴ φέρειν παντάπασιν ἀλλότριον. καλλώ-
 πισμα μοναχοῦ τὸ ἀκαλλώπιστα διώκειν·
 εὐμορφία μοναχοῦ οὐ τὸ διασειεσθαι καὶ
 ἀλαζονεύεσθαι καὶ σοβαρεύεσθαι καὶ τὰ χει-
 ρίδια πλύνειν καὶ στιβίζεσθαι, ἴν' οὕτως
 35 εἶπω, πορνικῶς, διὰ ζώσατος καὶ ἐνδύσεως
 καὶ ὑποδήσεως, ἀλλὰ τὸ τὰ ἦθη τῆς ψυχῆς
 κατεσταλμένα ἔχειν, τὸ κατὰ τῶν παιδῶν
 ἴστασθαι ἀνευδότης, τὸ εἰρηνεύειν ἐν ἑαυτῷ
 ἀπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν ἀτόπων· προσθήσω
 40 καὶ τὸ ἀύχμηρόν εἶναι καὶ ἄνιπτον ὡς ἐπὶ
 τὸ πολὺ καὶ δύσειμον, κακοφόρον, κακένδυ-
 τον, δι' ἐπώμιον ἐμπαλωμένου, διὰ κουκουλ-

λίου ὡσαύτως [καὶ] λοιπῶν φορεμάτων. τὸ
 δὲ ζητεῖν ἀλλάγματα καινούργια καὶ λεπτό-
 τατα καὶ εὐβαφα, τοῦτο στρηνιασμός καὶ
 πορνείας εὐτρεπισμός. καὶ ὄντως μέγα ἔστι
 τὸ ἐκφυγεῖν τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου καὶ 5
 μετὰ τὴν φυγὴν τῶν εἰρημένων. τὸ δὲ καὶ
 μετὰ τούτων εἶναι τινα, πῶς οὐκ αὐτόκλητον
 καὶ αὐτοβύθιστον γενέσθαι τοῖς πάθεσι; δέο-
 μαι οὖν ὑμῶν, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ κυρίου
 ἐλεήσατε καμὲ τὸν ἀνήλεον καὶ ὑμᾶς τοὺς 10
 ἠλεημένους τῷ κυρίῳ· μὴ με παραδώσητε τῷ
 αἰωνίῳ πυρὶ ἔτι μᾶλλον κατακρίνεσθαι ἐκ
 τῆς κακίστης ὑμῶν ἀναστροφῆς· μᾶλλον δὲ
 διὰ τῆς ἐναρέτου ὑμῶν διαγωγῆς καὶ τὸ ἐκ
 τῶν οἰκείων μου κακῶν ὄφλημα ἀπολυτρώ- 15
 σασθε, ἐνέγκατέ με εἰς ζωὴν ἀπὸ θανάτου.

Φυλάττετε τοίνυν τὰ διατεταγμένα· μὴ
 ἀποληθαργεῖτε τὰ πατρικὰ παραγγέλματα·
 μὴ παρακρούεσθε τοὺς λόγους τῶν ἀγίων·
 μὴ ἀναισθητεῖτε ὡς βεβαρημένοι ταῖς ἀκροαῖς 20
 ἀπὸ πλημμυλείων· μὴ τὸ παρὸν ἠδὲ διώ-
 κοντες τοῦ μέλλοντος ἀφρόντιστοί ἔστε. ἤξει,
 τέκνα μου, ἤξει καὶ οὐ χρονεῖ ὁ μέλλων
 κρῖναι τὰ σύμπαντα, καὶ πρὸ τῆς κοινῆς
 ἐπιδημίας ἤξει ὁ μέλλων χωρίζειν τὴν ψυ- 25
 χὴν ἀπὸ τοῦ σώματος φοβερός ἄγγελος· ἤξει
 ὁ χρόνος τῆς ἀσθενείας· ἤξει ὁ χρόνος τῶν
 πυρετῶν· ἤξει ὁ χρόνος τῆς ἐκπνεύσεως. φο-
 βερὰ καὶ ταῦτα καὶ δύσοιστα καὶ τοσοῦτον,
 ὥστε μὴ φέροντες ἀποθνήσκομεν. τί λοιπὸν 30
 μετὰ τὸν χωρισμὸν, ὅτε ἄγγελοι παραγίνονται;
 ποῖον μέρος ἄρα νικήσει λαβέσθαι ἡμᾶς;
 μικρὸν διήγημα ὑμῖν παραθήσω ἐνταῦθα, εἰ
 καὶ ἐπὶ προσώπου ἐξωτέρου ἔστι, διὰ τὸ
 ὠφέλιμον. λέγουσιν ἐν τῷ μέλλειν ἀποθνή- 35
 σκειν τὸν πολυθρόλλητον λογοθέτην ἐκεῖνον
 Σταυράκιον, ὅτι ἐπ' αὐτῶν ὧν τῶν τελευ-
 ταίων ἀναπνοῶν, ἰδρῶν καὶ τρέμων καὶ τρί-
 ζων τοὺς ὀδόντας ἐφώνει λίαν ἀδρανῆ, ἀνα-
 καλούμενος τὸ "βοηθεῖτε, ἐλεᾶτε" καὶ "κύ- 40
 ριε, ἐλέησον! ὅσος λαὸς δαιμονικὰ μαῦρος
 καὶ δυσειδὴς ἐκ τῆς θαλάσσης ἐκβαίνει καὶ
 ἔρχεται πρὸς με"! πρὸς παραθαλασσίαν ἦν
 γὰρ κείμενος. καὶ κἄν οἱ παρόντες οὐκ ἐθεώ-
 ρουν, ἐθεώρει ἐκεῖνος καὶ ἥσθάνετο καὶ

5 Ἐβρ. ια', 13. 11 κῶδ. βιωτεύωμεν. 19 κῶδ.
 κουκουλίων' οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ. 22 κῶδ. ὑμῶν. 24
 κῶδ. ὑμῶν. 41 δύσειμον = δυσείμονα.

πικρῶς ἐλογοθετεῖτο ὁ λογοθετήσας πολλούς. τίς οὖν, ὡς εἶπον, ἐφ' ἡμῶν νικήσει; ἄρα ὁ ἀγγελικὸς χορὸς, ἢ ὁ δαιμονικός; ἐκεῖνοι ἡμᾶς πάντως ἀσπάσσονται εὐθύς, οὐδὲ καὶ 5 πεφιλήκαμεν· ἐὰν τὴν ἀγνεῖαν, τὴν ὑπακοήν, τὴν ταπεινοφροσύνην, τὰς ἄλλας ἀρετάς, οἴδαμεν, ὅτι οἱ ἄγγελοι· εἰ δὲ τὴν κενοδοξίαν, τὴν θρασύτητα, τὴν ἀντιλογίαν, τὴν εὐτραπελίαν, τὰ γέλοια, τὴν ὑπερηφανίαν, οἴδαμεν 10 πάντως, ὅτι οἱ δαίμονες· δαίμονες γὰρ εἰσι τὰ πάθη, ὡσπερ καὶ αἱ ἀρεταὶ ἄγγελοι γὰρ εἰσι. τίς οὖν νικήσει ἄρα; τίς λάβει τὴν ψυχὴν μου; ἐλεήσατέ με, ἐλεήσατέ με. ἀγαπήσωμεν κοινῇ πάντες τὰς ἀρετάς, ἵνα οἱ ἄγγελοι ἡμᾶς λάβωσι καὶ ἐκεῖνοι νικήσωσι· μὴ 15 τοὺς δαίμονας, ἵνα ἐκεῖνοι ἡμᾶς λάβωσι καὶ νικήσωσι, καὶ οὐαὶ οὐαὶ καὶ ὄφελον μὴ ἐγεννήθημεν· δυνατοὶ γὰρ δυνατῶς ἐτασθήσονται, καὶ μάλιστα ἐν τῷ σχήματι τούτῳ, καὶ μάλιστα 20 ἐὰν ἱερεῖς, καὶ μάλιστα ἐὰν ἡγούμενοι εἴεν ἢ τινες τῶν προεχόντων.

Μὴ καταμémψησθε τὸν λόγον μου· οὐ γὰρ καταπτωεῖν ὑμᾶς ἀθέσμως ἐπιείγομαι, ἀλλὰ χρεωστῶν, ἀλλὰ ἀγαπῶν, ἀλλὰ φιλῶν τὰ ἐμὰ 25 τέκνα προλέγω τὰ δέοντα. εὖρω τοῖνον ὑμᾶς, εἴπερ κελεύει ὁ θεὸς ζῆν καὶ ὑποστρέφειν, πάντας ὑγιαίνοντας, πάντας εὐδρομοῦντας, πάντας ὑπηκόους, πάντας εὐηπίους ἢ μὴ ὑποπεσόντας εἰς ὃ μὴ θέμις, ἢ ὑπόπεσόν- 30 τας εὐκόλως δεξαμένους τὰ ἐπιτίμια, κἂν ἐν ἐλλείψει ἔργου, κἂν ἐν κανόνος παραλείψει, ἐτέρας ὠρισμένης ψαλμωδίας, κἂν ἐν παρακοῆς ἐγκλήματι, κἂν ἐν γογγυσμῷ, κἂν ἐν ψιθυρισμῷ, κἂν ἐκ κλάσματος σκεύους, κἂν ἐτέ- 35 ρου τινὸς συντρίμματος· τὰ γὰρ ἐπιτίμια ὑποδεχόμενοι πάλιν ὑγιεῖς γίνεσθε καὶ οὐδὲ ἐγκληθήσεσθε οὔτε παρὰ θεοῦ, οὔτε παρ' ἐμοῦ. μόνον ὑποτάγητε τοῖς πρώτοις ὑμῶν καὶ οἱ πρώτοι ἀλλήλοις, καὶ ὁ κύριος τῆς 40 εἰρήνης, εὐχαῖς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, ἔστω μετὰ πάντων ὑμῶν, τέκνα ἡγαπημένα, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ε΄.

Περὶ ἐκκοπῆς τοῦ θελήματος ἡμῶν, πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφέ καὶ τέκνον μου Σωφρόνιε, ἔχου τῆς διακονίας σου ἀνωλιγῶρως καὶ ἐπιμελῶς 5 καὶ ἐπιτεταμμένως· ἀναγκαῖον γὰρ τὸ αὐτὸ πάντοτε γράφειν καὶ διεγείρειν σου τὸ πρόθυμον. νῆφε οὖν ἐν πᾶσι διεξάγων τοὺς ἀδελφούς σου, συνεπόμενον ἔχων καὶ σύμβουλόν σου τὸν ἀββᾶν Ἀκάκιον, τὸ τέκνον μου. 10 ἐπισκόπει, τήρει τὰς διεξόδους ἐκάστου, πῶς ἀναστρέφονται, πῶς κινοῦνται, πῶς διαγίνονται, ὡς ἂν εἰς δόξαν θεοῦ ἢ ζωὴ ὑμῶν διαφαίνηται καὶ ἡμῖν καὶ τοῖς περίξ ὑμῶν, κατὰ τοὺς κειμένους ὅρους καὶ κανόνας τῶν 15 ἁγίων πατέρων ἡμῶν, κατὰ τὰς ἐντολάς τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, κατὰ τὰ κείμενα ἐπιτίμια· ἐν ᾧ γὰρ τόπῳ ταῦτα πολιτεύεται καὶ ἐνεργεῖται, ἐκεῖ θεὸς θεραπεύεται, ἐκεῖ φῶς ἀναλάμπει, ἐκεῖ εἰρήνη ἐμπαρρησιάζεται, 20 ἐκεῖ χάραν ὁ Σατανᾶς οὐκ ἔχει, ἐκεῖ πόρρω τὰ πάθη. ὅπου ταῦτα ἀνεπιμέλητα καὶ ἄπρακτα μένουσιν, ἐκεῖ πάντως τὸ ἐναντίον, ἀντὶ τῶν ἀγαθῶν τὰ κακά, ἀντὶ τοῦ φωτὸς σκό- 25 τος, ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ ὁ Βελίαρ. διὸ γρηγόρει, πρόσεχε, ἀναθεωρῶν τὰς καρδίας τῶν ἀδελφῶν διὰ τῆς ἐξαγορεύσεως, καὶ τυπῶν αὐτοὺς εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, μέσος ὢν καὶ μῆτε ὡς δῆθεν ἡσυχίας καὶ προσευχῆς καὶ ἀναγνώσεως ἑῶν τὰ πράγματα κατὰ τὴν 30 σωματικὴν ζωὴν διαφθείρεσθαι, μῆδ' αὖ πάλιν διὰ τῆς ἀνευδότου καὶ ἐπιμόνου πρὸς αὐτὰ σχολῆς καὶ τριβῆς τὸν νοῦν καταβαπτίζόμενος ἀπὸ τῆς περὶ θεὸν μνήμης καὶ θεωρίας· οὗτος γὰρ ὁρος εὐσεβείας. καὶ 35 εἴπερ σὺ οὕτως βιοῖς, ἐπόμενόν ἐστι καὶ τοῖς ἀδελφοῖς σου, κατὰ τὴν μίμησίν σου, τὸ αὐτὸ ἀναλαμβάνειν καὶ πράττειν· οὔτε γὰρ διὰ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν καὶ ἐνδύεσθαι ἀπεταξάμεθα, ἢ ἐν τούτοις ἐστὶ τὸ σωτή- 40 ριον ἡμῶν, οὔτε πάλιν διὰ τὸ ἀργοὺς ἡμᾶς καὶ ἀκινήτους καὶ ἀτρόφους καὶ ἀνευδότους εἶναι ἐληλύθαμεν εἰς τὸ σχῆμα τοῦτο, ἀλλὰ

διὰ τὸ κατὰ καιρὸν ἀμφότερα ἐπιτηδείως ἐπιτελεῖν, κατὰ τὸ ἀποστολικὸν λόγιον, τὸ φάσκον "πάντα εὐσημῶνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω", ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ μέγας ἀπόστο-
 5 λος φάσκει ὄωρεάν ἄρτον ποτὲ μὴ βεβρω-
 κέναι, ἀλλὰ ταῖς χρεῖαις αὐτοῦ καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ οὖσιν ἐπαρκεῖν τὸν ἐκ τῶν ἀγίων αὐ-
 τοῦ χειρῶν κόπον. ταῦτα πράττε, ἐν τούτοις ἴσθι· μηδεὶς σε τῆς νεότητος καταφρονεῖτω·
 10 μὴ παρόρα τὰ ἐκζητήσεως χρήζοντα, ἵνα μὴ διὰ τῆς δῆθεν χρηστότητος ἀψηλάφητα μένοντα τὰ μικρὰ εἰς μείζονα κακὰ φέρης τὴν ἀδελφότητα. λαθροφαγεῖ τις; ἐπιτιμάσθω. ἰδιαζόντως ἔχει τι ἄνευ εὐλογίας μέχρι καὶ τοῦ
 15 τυχόντος; ἐπιτιμάσθω. μεταδιδού, μήτι ἔχων ἐξουσίαν, βρώμα, ἢ ἀντικαταλλαγὴν ποιεῖται πινακιδίου ἢ τι τοιοῦτο; ἐπιτιμάσθω. γογγύ-
 ζει; ὡσαύτως. παρακοὴν ὤφλησεν; ἐπιτιμά-
 σθω. οὐ θέλει ἐργάζεσθαι; μηδὲ ἐσθιέτω.
 20 φατριάζει ἢ κλέπτει; ἀφοριζέσθω, καθὼς εἰσι τὰ ἐπιτίμια.

Ταῦτα δέ, τέκνα καὶ ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπακηκοότες, μὴ βαρέως φέρητε, μηδ' ἐξ ἀσπλαγχνίας δοκεῖτε ἐπιλέγειν με ταῦτα,
 25 ἀλλ' ἐξ ἄγαν φιλοστοργίας καὶ πόνου τῆς περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν σωτηρίας, ἐφ' οἷς λόγον ἀπαι-
 τοῦμεθα. καὶ τὸ κρίμα βαρὺ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἡμῶν, ἐὰν μὴ ἀναγγεῖλωμεν καὶ ἀναγγέλλω-
 μεν, ἐὰν μὴ ἀσφαλιζώμεθα καὶ νοουθετώμεν,
 30 ἐπεὶ καὶ πατρὸς ἀγαθοῦ ἔργον, μὴ εἶν τα τέ-
 κνα ἀπαιδευτα, ἀλλὰ ταῖς μικραῖς ἀπειλαῖς καὶ προσκρούσεσι προοδοποιεῖσθαι αὐτοῖς τῆς αἰωνίου ζωῆς τὴν ἀπόλαυσιν. ψεκτὸς δὲ καὶ
 βδελυκτὸς πατήρ ὁ Ἥλι, καθὼς γέγραπται,
 35 εἰς τὸ μὴ κατὰ λόγον ἐπιπλήττειν καὶ σφο-
 δρῶς ἐπιτιμᾶν τοὺς ἑαυτοῦ υἱοὺς παρανο-
 μούντας, ὃς καὶ μετὰ τῶν υἱῶν ἀπώλετο διὰ ταύτην μόνην τὴν ὑπόθεσιν. διὸ στήτε γεν-
 ναίως πρὸς τὴν ἄσκησιν ὑμῶν, πρὸς τὰς
 40 διακονίας, ἕκαστος πρὸς πᾶσαν ἀγαθὴν ἐπι-
 τήθουσιν, ἵνα τῇ κατ' ἀρετὴν ὑμῶν προκοπῇ καὶ τὰ σωματικὰ συναυξάνωνται. προσαγο-
 ρεῦομεν ἅπαντας. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν

3 Κορινθ. 1, ἰδ', 40. 5 Φιλιπ. 2, γ', 8. 12 κωδ. φέρειν.
 29 κωδ. ἀσφαλιζόμεθα καὶ νοουθετούμεν. 37 Βασίλ. 4-18.

Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔστω μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀδελφοί τιμώτατοι.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΑ΄.

Περὶ τοῦ προσέχειν ἑαυτοῖς, πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς. 5

Ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἀναψύχομεν, ὁσά-
 κισ ἂν ἐπιστῇ τις τῶν ἀδελφῶν ἐκ τῶν αὐ-
 τόθι, ἢ ἀπαίρει ἐκ τῶν ἐνταῦθα, καὶ πρὸς τὸ ὄξυ ἀπαλλαττόμεθα μερίμνης διερωτῶν-
 τες καὶ διαμανθάνοντες τὰς ὑγείας ὑμῶν 10
 καὶ τὰ συμβαίνοντα πολυτρόπως. καὶ ὅποταν μὲν διδαχθῶμεν καλῶς ἔχειν τὰ καθ' ὑμᾶς, εὐθυμίας καὶ χαρᾶς πληρούμεθα· ἐπὶ δὲ ἐναντίως, πληττόμεθα καὶ κατατιτρωσκόμεθα καὶ περιεχόμεθα τῇ λύπῃ. τὸ δὲ νῦν ἔχον 15
 εὐ μεμαθηκότες παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου Με-
 λετίου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Σιλουανοῦ, ἡγαθύν-
 θημεν καὶ παρεκλήθημεν κατὰ ψυχὴν οὐ μετρίως, καὶ χάρις θεῷ, καὶ εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον ἐπὶ τῇ ἐν ἅπασι κατευο- 20
 δώσει ὑμῶν. καὶ μακάριοί ἐσμεν, τέκνα, εὐ-
 πρατοῦντες καὶ εὐβιούντες καὶ τῆς τῶν οὐ-
 ρανῶν βασιλείας τὰς ἀπολαύσεις ἀποκαρπού-
 μενοι διὰ τῆς μικρᾶς ὑμῶν ταύτης καὶ μη-
 δαμινῆς κακοπαθείας, ὅτι πᾶς ὁ μοναχικὸς 25
 κόπος, ὡς οἱ πατέρες βοῶσιν, ἐλαφρὸς ἐστί
 καὶ ὄλον μικρὰ τις ἀνία πρὸς τὴν ἀτελεύτη-
 τον καὶ μακαρίαν εὐφροσύνην.

Ἐὰν οὖν ἐπιμένοντες ἐπιμένητε, ὡς εἴ-
 ρηται, "χαίρετε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν 30
 τοῖς οὐρανοῖς". ἀλλὰ προσοχῆς χρεῖα καὶ
 ἐκάστοτε τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ὥρας ἐπανά-
 ληψις τοῦ νοῦς ἡμῶν ποῦ ποτὲ ἐσμεν καὶ
 ποῦ μέλλομεν μεθίστασθαι καὶ ποταπὴ ἢ
 ἀναχώρησις τοῦ κόσμου, ἢ ἀπάντησις τῶν 35
 ἀγγέλων, ἢ παράστασις τοῦ θεοῦ, ἢ ἀνάκρι-
 σις τοῦ κριτοῦ, ἢ ἀπόδοσις τῆς ἐκ δεξιῶν
 καὶ τῆς ἐξ εὐωνύμων παραστάσεως. τούτοις ὀρθρίζεσθε, τούτοις μελετᾶτε, ἐν τούτοις ἀναστρέφεσθε. ἤδη μαρτύρομαι ὑμῖν ἐνώπιον 40
 τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, ἵνα ἀξίως τοῦ ἐπαγγέλματος περιπατοῦντες μὴ

ἐκκλίνητε εἰς τὰ ἀριστερά, μηδὲ συληθῆτε εἰς τὴν ἀμαρτίαν, μηδὲ δελεασθῆτε εἰς τὴν παρρησίαν καὶ μέχρι γελοιόσματος, γωνιάσματος, προσεγγίσεως παντὸς μέλους ἢ τινος ἄλλου τῶν γνωρίμων ὑμῖν. βλέπετε, βοῶ, καὶ βοῶν οὐ παύσομαι· τὰ ὄτα ἀνοιξατε καὶ τὴν καρδίαν κάητε καὶ σύνετε ἃ λέγω, καὶ διαφυλάττεσθε ἀσινεῖς, κοπιῶντες ὑπὲρ ἡμῶν, ὑπὲρ τῶν ἀσθενῶν, ὑπὲρ τῶν πτωχῶν, ἵν' ὡς ἐργάται τοῦ ἀμπελῶνος θεοῦ κομίσθητε τὸν μισθὸν πολλὸν καὶ ἄπειρον.

Ἦκουσται μοι, ὡς ἀλογία γίνεται ἐξ ὑμῶν· λέγετε γὰρ καὶ ἀποχωρίζετε καὶ ἀπομερίζεσθε, “ζευγὸς ἐμὸν” φάσκοντες “καὶ μὴ μιχθῆ μου ὁ χόρτος, καὶ τοῦτο καὶ τὸ ἄλλο ἐμοὶ ὄρα”. καὶ ταῦτα παραλυτικά εἰσι τῆς καταστάσεως. τί λέγουσιν οἱ πατέρες; ὅτι ἐνδέχεται μηδὲ πινακίδιον λέγειν τινα ἴδιον, μηδὲ γραφεῖον, καὶ ὑμεῖς, ὡς ἤρξασθε, ταχὺ διαμερίζεσθε, καὶ τὰ οἰκήματα μεμέρισται καὶ ἡ ἀδελφότης. οὐχὶ τῷ ἐμῷ θελήματι οἱ πάντες κάμνετε; οὐχὶ καὶ δι' ἐμέ ἐστε ἐν τοῖς αὐτόθι; τί λοιπὸν ματαιοκοπεῖτε οἱ τοιοῦτοι; ἀλλ' εἰ καὶ ἐγένετο, ἀπάρτι μὴ γένηται. ναί, τέκνα μου, ὑπομνήσκω ὑμᾶς μετὰ παρακλήσεως, μηδὲ εἰκῆ δράμωμεν καὶ πυκτεύσωμεν, ὡς εἰς ἀέρα δέροντες, ἀλλ' ἐν πάσῃ ἀγαθῇ ἀναστροφῇ καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ καὶ ἐπιτηδεύματι ἑαυτοὺς κατευθύνωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΒ'.

Περὶ ἀκακίας, πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίωνι ἀδελφοὺς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες. ἐξ ὅτε εἰσῆλθεν ὁ οἰκονόμος, μὴ μαθόντες τὰ περὶ ὑμῶν, τέκνα, ἀσγάλλομεν καὶ ἀδημονοῦμεν, τί καὶ ποταπῶς περισφύρισθε ὑγιαίνοντες ψυχικῶς τε καὶ σωματικῶς. κἂν γὰρ ὧδε καθήμεθα,

8 κῶδ. γωνιάσματος. 13 κῶδ. λέγεται. 20 κῶδ. διαμερίζεσθαι. 26 κῶδ. ἡκεῖ. 27 εἰς ἀέρα δέροντες] Corpus paroen. II, σ. 111. ἀριθ. 17 ἐν ὑποσημ.

ὡς αὐτόθι ὄντες τὸ μεριμνᾶν ἔχομεν καὶ ὄραν ὑμᾶς κατὰ ψυχὴν. τοῦτο νόκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, τοῦτο πρὸς πᾶσαν ὥραν καὶ ἀμαρτωλὸν εὐχὴν ἡμῶν, ἵν' ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρακαλῆται καὶ ἀγαθύνηται καὶ δυσωπῆται δι' ἰκεσιῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν καὶ πάντων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ καὶ ἀγαθοπραγίᾳ ὑμῶν. τίς ἄρα ἡ κατάστασις ὑμῶν ἄρτι ἢ εὐκταία καὶ ζηλωτὴ καὶ εἰρηνικὴ καὶ φίλη ἡμῖν; πάντων ὑπακούοντων καὶ πάντων ταπεινουμένων, καὶ πάντων διαγωνιζομένων, ἀγρυπνούντων, ψαλλόντων, προσευχομένων, ἐξαγγελλόντων, εἰρηνεύοντων, κοπιῶντων, ὑποπιπτόντων, βιαζομένων, ὑπομενόντων, κατενευγμένων; ἐάν γὰρ οὕτως ἐστέ, ὄντως οἰκεῖ ἐν ὑμῖν πνεῦμα ἅγιον καὶ ὡς ἀληθῶς μαθητεύετε τῷ σωτῆρι καὶ τοῦ ἁγίου σχήματος οὐ νοθεύετε τὴν σεβασμιότητα, καὶ τάχα ἕως τῆς εἰσόδου τοῦ οἰκονόμου, ἐπεὶ οὐχ ὀλικῶς ἀπεκατεστάθητε· νῦν δὲ χάριτι Χριστοῦ χρονισάντων ὑμῶν, πάντως ὅτι ἐβεβαιώθητε καὶ ἐστηρίχθητε καὶ συνεστοιβάσθητε καὶ ἀπήρξασθε παντὸς ἀγαθοῦ καὶ σωματικοῦ πράγματος.

Σὺ μὲν οὖν, τέκνον Ἀκάκιε, ἀκάκως πορεύθητι—“ἀκακοὶ γάρ”, φησί, “καὶ εὐθεῖς ἐκολλῶντό μοι”—, ἔχων καὶ τὸ πανοῦργον τοῦ ὄφρου· ἐπειδὴ γὰρ ἄρχων εἶ ἄρτι καὶ κεφαλὴ, τὸν ἐμὸν ἐπέχων τόπον, ὅρα τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ἔσω καὶ τοῖς ἔξω τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ ἄκουε τέσσαρσιν ἀκοαῖς σου, μὴ τις ἀδελφῶν ἐξ ἀφουλαξίας ἐμπέσῃ εἰς κρημνὸν καὶ βάραθρον ἀμαρτίας ἐν τῷ μὴ προαναγγέλλειν σε, ἐν τῷ μὴ διαμεριμνᾶν σε καὶ διαζῆτεῖν τοῦτον ἀκακῆνον. καὶ πῶς; φησί. σὺ ἀδελφέ, τί οὕτως καὶ διατί τοιῶσδε οὐκ ἐπορεύθη; ἢ καὶ ἀποδεχόμενος καὶ προσευχόμενος τοῖς ἀξίοις νόει ἃ σοὶ λέγω· δῶψ γὰρ σοὶ κύριος σύνεσιν. καὶ πρὸς ὑμᾶς λέγω· ἴδοιμι οὖν πῶς αὐτῷ μέλλετε ὑποτάσσεσθαι οἱ πάντες τῶν ἀδελφῶν, καὶ μά-

6 κῶδ. παρακαλεῖται καὶ ἀγαθύνεται καὶ δυσωπείται. 15 κῶδ. κοπιῶντων. 21 ἀπεκατεστάθητε] οὕτω μετὰ διπλῆς ἐν τῷ κώδικι αὐξήσεως. 27 Ψαλμ. κδ', 21 || κῶδ. εὐθὺς.

λιστά γε οἱ πρῶτοι, ἐξ ὧν καὶ οἱ ἄλλοι συνέ-
 φονται εἴ τι γὰρ ὄρα ὁ ἔσχατος τοῦ πρὸ αὐτοῦ,
 τοῦτο καὶ ποιήσει. σὺ τε πάλιν, ἀββᾶ Διονύ-
 σιαι, ἐν ἐπιμελείᾳ ἔσο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χει-
 5 ρῶν σου, θεοφιλῶς διεξάγων τοὺς ἀδελφοὺς
 τοὺς συγκαίμωντάς σοι, ἐπερειδόμενος τῇ
 βουλῇ τοῦ Ἀκακίου, καὶ εἰρηνικῶς ἐν πραύ-
 τητι ὁμίλει, ἔστιν ὅτε καὶ πληκτικόν· ἀλλ'
 οὐκ εἰσὶ τὰ τέχνα μου νωθρὰ καὶ παρει-
 10 μένα, μᾶλλον δὲ αὐτοκίνητα καὶ περιδέξια.
 πάλιν δὲ σὺ, τέκνον Εὐδόδιε, οἰκονόμει καλῶς
 τὸν ἀδελφόν σου καὶ ἐν τῇ βουλῇ τοῦ
 Ἀκακίου τὸ ὁμόφυχον πρὸς πάντας κέκτησο,
 οὕτως ὧν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν, ὡς ἔσχα-
 15 τος τῇ προθέσει. κἂν τὸ πρωτεῖον ἔχης,
 καὶ ἐν οἷς ἂν λέγῃς καὶ πράττῃς, τὸν θεὸν
 πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχε, ἵνα διδῇς χάριν τοῖς
 ὁρῶσί σε, μηδ' αὐτὸ παραφθεῖρων τὰ πράγ-
 ματα τοῦ μοναστηρίου. αὐτός, ἀββᾶ Γρηγό-
 20 ριε, ὡς ἀσκός ἐλαίου μεστός ἔσο εἰς τὴν
 ἀδελφότητα, ἐπὶ πάντας διδοῦν καὶ τοὺς
 πάντας εἰς χρηστότητα φέρων· ἱερεὺς θεοῦ
 φωτιστικός γὰρ εἶ καὶ φωτίζειν ὀφείλεις.
 ἔπειτα αὐτός, τέκνον ἀββᾶ Δωρόθεε, συμ-
 25 φύχει τῷ Διονυσίῳ, καὶ ἐν δυσὶ σώμασι μία
 ψυχὴ ἔστω καὶ βουλή, ἵν' εὐφραίνωνται οἱ
 ἀδελφοί. βλέπετε, πῶς ὑμεῖς οἱ κελλαρίται
 ἵνα τὸν τῆς διακονίας μισθὸν λάβητε καὶ γὰρ
 ἀκούων τὰ περὶ ὑμῶν χαίρω. σὺ, τέκνον
 30 Ἡρακλᾶ, τὴν ἄμπελον ὡς ἄμπελον κυρίου
 ἐργάζου, πρὸ δὲ ταύτης σεαυτὸν, ἵνα φέρῃς
 οἶνον κατανύξεως. καὶ ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν ἀδελ-
 φῶν τῇ αὐτῇ δυνάμει προσλέγομαι, καὶ παρα-
 καλῶ καὶ δυσωπῶ, τεχνία μου, οὕτως περι-
 35 πατήσατε, ἵνα χαρῶμεν εἰς τὸν αἰῶνα· περὶ
 γὰρ σοῦ, τέκνον ἀββᾶ Γεράσιμει, καὶ τῶν
 σὺν σοὶ ἐπὶ τὸ εἰσελθεῖν ὄντων, οὐκ ἔχω
 πολλὰ λέγειν, ἢ ἵνα συντομεύσητε καὶ εἰ-
 σίητε ἐνταῦθα. ὁ Χριστὸς ὑμᾶς φυλάξαι,
 40 τέχνα ποθεινότατα, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

2 τοῦ] κῶδ. τὸν. 4 κῶδ. ἔσω. 8 κῶδ. ὀμιέλει.
 12 κῶδ. τῶν ἀδελφῶν. 17 διδῇς] οὕτως ἐν τῷ κῶ-
 δικῷ ὁ Θεόδωρος Σπουδίτης χρῆται καὶ τῷ διθεῖν. ὅρα
 κατήχ. σς'. 36 τῶν] κῶδ. τοῖς. 39 κῶδ. φυλάξοι.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΓ'.

Περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς τοὺς ἐν τῷ
 Σακκουδίῳ ἀδελφοῦς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἡ ἐμὴ ἐπιθυμία
 καὶ ἀνάπαυσις τί ἄλλο, ἢ τὸ ἀκούειν περὶ 5
 τῶν ἐμῶν τέκνων, ὅτι ὑγιαίνουσιν ἐν τῇ
 κατὰ θεὸν προκοπῇ καὶ μέντοι καὶ τῇ σω-
 ματικῇ εὐρωστίᾳ; ἐπεὶ οὖν τοῦτο εἰσελθόντες
 οἱ ἀδελφοὶ ἀπήγγειλαν, χαρᾶς πόσης ὅτι οὐ
 γεγόναμεν ἔμπλεοι, δοξάζοντες καὶ εὐχαρι- 10
 στοῦντες τῷ περιφρουροῦντι ὑμᾶς κατὰ πάντα
 θεῷ, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι; καὶ γε ἐγνωκάμεν
 μάλιστα διὰ τῆς ἀπαγγελίας τοῦ Ἐπιφανίου
 τὴν ἐνοῦσαν ὑμῖν τάξιν καὶ εὐθύτητα καὶ
 θεοπραγίαν· ἐδίδαξε γὰρ πρῶτον μὲν, ὅτι σὺ, 15
 τέκνον Ἀκάκιε, κατὰ σκοπὸν διώκεις καὶ περι-
 κρατεῖς τὸ ὅλον τῆς ἀδελφότητος διεγηγηρ-
 μένως καὶ γρηγόρως καὶ θεοσυνέτως, συμ-
 παρεδρεύοντα ἔχων καὶ τὸν καλὸν Γρηγόριον,
 εἰς διομάλιον καὶ γαληνότητα τῶν δυσκο- 20
 λούντων καὶ κλυδωνιζόντων ἔσθ' ὅτε πραγ-
 μάτων· ἔπειτα ὅτι καὶ αὐτός, ἀββᾶ Διονύ-
 σιαι, δι' ὃ εἶ φερωνύμως εἰπεῖν, νύσσεις
 ἑαυτὸν εἰς ἀγάπην θεοῦ καὶ εἰς θερμότητα
 πνευματικὴν, πατρικῶς καὶ μητρικῶς ὡς ἐγ- 25
 κόλπια τοὺς οικείους σου ἀδελφοὺς βρεφο-
 τροφῶν οἶονεὶ καὶ περιέπων ἀμφοτέρα· εἶτα
 ὅτι καὶ σὺ, τέκνον Εὐδόδιε, εὐδοῦσαι ἐν
 κυρίῳ καὶ εὐδοῦσαι ποιεῖς κατενώπιόν σου τὰ
 ἀρεστά καὶ θεῷ καὶ ἡμῖν· ἔπειτα οἱ πάν- 30
 τες, κελλαρίται τε καὶ πρῶτοι καὶ δεῦτεροι
 καὶ μέσοι καὶ ἔσχατοι, ὡς ὑπὸ μιᾶς κεφα-
 λῆς καὶ μιᾶς ψυχῆς ἄγεσθε καὶ διεξάγεσθε,
 εἰρηνικῶς καὶ ὑποτακτικῶς τὰ πάντα καλῶς
 περαιούμενοι. ἐν τούτοις ἡ χαρὰ ἡμῶν, ἐν 35
 τούτοις ἡ προκοπή, ἐν τούτοις ἡ εὐελπία.
 καὶ ναί, ναί, τέχνα μου, καὶ ἀπὸ τοῦ παρόν-
 τος τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ ἀναστρεφόμενοι φά-
 νητε ὅποιοί ἐστε, ἀνόθευτοι καὶ ἀκαπήλευτοι
 μαθηταὶ τοῦ κυρίου καὶ γνήσιοι υἱοὶ τῆς τα- 40
 πεινώσεώς μου, ἀποσφριζόμενοι ὡς ἐν τῇ
 παρουσίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ, ὡς ἐν τῇ κατὰ
 πρόσωπον συντυχίᾳ καὶ ἐν τῇ διὰ τοῦ γράμ-

23 κῶδ. νύσσεις. 35 κῶδ. παιραιοῦμενοι.

ματος. μή οὖν ἔστω τις παρεκτροπή ἢ παρα-
κίνησις· ἀλλ' εἰ καὶ συμβαίη γενέσθαι, θάτ-
τον εἶη προσεπανόρθωσις· καὶ γὰρ ἀνθρω-
ποὶ ἐσμεν, σφάλμασιν ὑποκείμενοι. ἐάν τις
5 μαχήσῃται, πάλιν πραϋνθήτω· ἐάν τις ἀντι-
λογήσῃ, ταπεινωθήτω, ἢ καὶ γογγύσῃ, ἀλλὰ
θάττον ἐξαιτήσῃ τὴν συγχώρησιν· καὶ μά-
λιστά γε ἐπὶ τῶν πρώτων καὶ τὴν εἰρήνην
διωκόντων τὴν πραότητα καταλαμβάνεσθε.
10 ἔστω σου ὁ λόγος, Ἀκάκιε, ἐν φόβῳ θεοῦ,
καὶ πρό γε τοῦ λόγου τὸ φρόνημα καὶ ἀρ-
χικὸν καὶ ὑποτακτικὸν καὶ θεωρητικὸν, ἀλλὰ
καὶ παρορατικὸν, συγκαταβαίνων ἀλλὰ καὶ
συνανερχόμενος, μή καταλύων τὴν τάξιν,
15 ἦν περ ἔλαβες διὰ τῆς ἀπλότητος, ἀλλὰ μηδὲ
ὑπὲρ τὸ δέον ἀντιποιούμενος αὐτῆς διὰ τῆς
μονοῤῥεπείας καὶ αὐτοθελήσεως καὶ αὐτοκρα-
τορίας καὶ αὐθεντείας. μιμητὴν ἐμοῦ γενέ-
σθαι οὐ τολμῶ σοι λέγειν, ἀλλὰ τῶν πατέ-
20 ρων· ἐν τῷ γὰρ οὕτως σε περιπατεῖν εὖ
ἔσθι, ὅτι πάντα καλὰ ἐνώπιόν σου φανή-
σονται καὶ "θῆρες ἄγριοι εἰρηνεύσουσί σοι",
κατὰ τὸ τοῦ Ἰωβ λόγιον, οὐχὶ ἀνθρωποὶ
καὶ ἀδελφοὶ ὁμόφυχοι. ἐάν σὺ οὕτως, πόσον
25 ὀφείλουσιν ὁ τε ἄββᾶς Διονύσιος καὶ ὁ ἄββᾶς
Εὐόδιος καὶ οἱ λοιποὶ ὑποταχθῆναι; ἢ τάχα
ὡς κηρὸς τῷ μαλάσσοντι, ὡς χαλκὸς τῷ
τύπτοντι καὶ ὡς ἄλογον τῷ ἄγοντι.

Μή οὖν, τέκνα, ἀδολεσχήσητε, μηδὲ ἀντι-
30 λογήσητε, μηδὲ ἐκζητήσητε κυριότητος καὶ
πρωτοφανείας καὶ ἐρεσχηλίας, εἰς τὸ παρὰ
τῶν κοσμικῶν οὕτως ὑμᾶς λαμβάνεσθαι· ἀπο-
δοκιμασμένα γὰρ εἰσιν ἀπὸ θεοῦ καὶ τῆς
ταπεινώσεώς μου· ἐμοὶ δὲ καὶ τῷ θεῷ ἀγα-
35 θόν ἐστι προσκολλᾶσθαι ἀλλήλοις διὰ τῆς
ταπεινώσεως καὶ τίθεσθαι ἐν κυρίῳ τὰς ἐλ-
πίδας ὑμῶν, οὐκ εἰς ἀνθρώπους, τοῦ ἐξαγ-
γελθῆναι πάσας τὰς αἰνέσεις ὑμῶν οὐκ εἰς
τόδε χωρίον, οὐδ' εἰς τόδε ἀγρίδιον καὶ πό-
40 λιν καὶ παροικίαν, ἀλλ' "ἐν ταῖς πύλαις τῆς
θυγατρὸς Σιών", καθὼς ὁ θεὸς Δαυὶδ ἀνα-
κράζει. ἔριδες καὶ ζῆλοι ἐν τοῖς κατὰ κό-
σμον, φθόνοι καὶ πρωτοκλησίαι καὶ πρωτο-

11/12 κωδ. ἀρχηγόν. 17 κωδ. μονορεπίας. 22 Ἰωβ
ε', 23. 33 κωδ. ἀποδοκιμασμένα. 40/41 Ψαλμ. θ', 15.

καθεδρίαι ἐν τοῖς ματαιόφροσιν· ἐν ἡμῖν δὲ
τὰ ἀντικείμενα, ὑπόπτωσις, μικρολογία, ἐσχα-
τωσύνη, ἰλαρότης, πραύτης, ἀμαχότης, τὸ
τυπτηθῆναι, εἰ τύχοι, καὶ βραπισθῆναι καὶ
ἐν τούτῳ στρέφαι καὶ τὴν ἄλλην σιαγόνα, 5
ἢ ἀγγαρευθῆναι μίλιον καὶ ἀπιέναι δύο, ὡς
ὁ διδάσκαλος ἡμῶν Χριστὸς λέγει. γνῶτε οὖν
τίνος ἐστὲ μαθηταὶ ἐκ τῶν οἰκείων ὑμῶν
ἔργων· οἶδατε ὅτι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυ-
ρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν. διὰ τοῦτο πᾶσαν ἡμέ- 10
ραν καὶ πᾶσαν ὥραν ταῦτα ἀναθεωρεῖτε καὶ
ἐκζητεῖτε καὶ μεθοδεύετε, καὶ ἀντιφέρετε καὶ
συλλαμβάνεσθε, πρὸς τὸ ὀρθοποδεῖν ὑμᾶς
ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ θεοῦ, καὶ εἶη τὸ ὄνομα κυ-
ρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν ἄρχεσθαι 15
ὑμᾶς κρείττοτέρως πορεύεσθαι ἕως τοῦ
αἰῶνος.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΔ'.

Παραίνετική πρὸς τοὺς εἰς Τὰ Καθάρὰ
ἀδελφούς. 20

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, εἰ
μὲν τῇ σωματικῇ ταύτῃ καὶ πρὸς μικρὸν
διαστάσει συνείπετο καὶ ὁ κατὰ ψυχὴν δια-
σπασμός, ἐθρήνησα ἂν ἐφ' ὑμᾶς πικρῶς,
δαιρειθέντας ἐν τοῖς αὐτόθι, καὶ ἀπεκλαυσά- 25
μην μακρὸν καὶ ἕως θανάτου τὸ τοιοῦτον
ἀλγεινὸν πάθος καὶ ἀθεράπευτον, καὶ οὐδε-
μία μοι παρηγορία οὐδὲ λόγος ἦν πρὸς ταῦτα,
ἀλλὰ πάντα κατεβαλλόμεν ἂν, πάντα ἐποίουν,
ἵνα συνηρμυσάμην ὑμᾶς πάλιν τῷ ἀδελφικῷ 30
ὑμῶν σώματι καὶ περιήρθωσα τοῖς ἄλλοις
καὶ τηλικούτοις μέλεσιν. ἀλλ' ἐπεὶ οἰκονομία
τὸ γεγονός καὶ ἐπέκτασις τεχνικὴ καὶ πλα-
τυσμός πνευματικὸς καὶ προκοπὴ τοῦ ταπει-
νοῦ ἡμῶν κοινοβίου, καὶ δόξα καὶ αἴνεσις 35
εἰς θεὸν καὶ καύχημα καὶ χαρὰ τῆς ἐμῆς
ταπεινώσεως ἢ τοῦ πνευματικοῦ τέκνου, τοῦ
ἀδελφοῦ ὑμῶν τε καὶ ἡγουμένου, ὡσπερ οὐκ
ἐκεῖνος ἀλλ' οὐδ' ὑμεῖς συναπερράγητε, μέ-
νετε δὲ ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν, οἱ πάντες 40
κᾶν εἰς τὰ πέρατα διαστῶμεν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. διὸ οὐ κλαίω, οὐδὲ

ποτνιῶμαι, οὐδὲ κατακόπτομαι, οὐδὲ κατατήκομαι οὔτε ἐφ' ὑμῖν, οὔτε ἐπὶ τοῖς ἐν τῷ Σακουδίῳ, οὔτε ἐν τοῖς ἄλλοις μοναστηρίοις, ἀλλὰ χαίρω καὶ κατατέρπομαι ὁρῶν μου τὴν 5 προκοπὴν δι' ὑμῶν καὶ τὸ ἔργον μου πολυπλασιαζόμενον διὰ τῆς εὐχῆς τοῦ κυρίου μου πατρὸς καὶ πατρὸς ὑμῶν. καὶ ὡς εἰς οἰκοδομὴν ὑμᾶς μᾶλλον πέμψας καὶ ὡς ἀποστολικὸς ἄνδρας, εἰς τὸ φωτίσαι πολλούς, καὶ ὡς ἐργά- 10 τας τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου, γήθω καὶ ἀναθάλλω καὶ ἐγκαλλωπίζομαι ἐν τοῖς ἐμοῖς τέκνοις, κἂν ἐλεεινός εἰμι· εἰ δὲ καὶ δακρύω καὶ στένω ἀδιὰλείπτως (ἀληθὲς γάρ), ἀλλὰ ἄλλοις τρόποις· ἐξ ἀγάπης γάρ μου ταπεινῆς καὶ στορ- 15 γῆς, κἂν ἀνάξιός εἰμι, φιλικῆς καὶ πατρικῆς καὶ κηδεμονικῆς, τὸ μὲν διὰ τὴν σωματικὴν στέρησιν (ὅποσα γὰρ ἂν εἴποι τις, ἐφίεται καὶ ὁ πνευματικὸς πατήρ καὶ τὰ πνευματικὰ τέκνα καὶ σαρκὶ ἀλλήλους ὁρᾶν), τὸ δὲ διὰ 20 τὸ σῶμα ὑμῶν, ἵνα μὴ μόνον ὡς ἀπέλυσα, ἀλλὰ καὶ μειζόνως ἐνοικοδομηῆτε καὶ προσθήκη τῶν εἰς ἀρετὴν ἐπίδοσεων.

Δεῦρο δὴ οὖν, τέκνα μου, φυλάσσετε τὰς παρακαταθήκας ὑμῶν, ἅς παρελάβετε δι' 25 ὁμολογίας ὑμῶν ἐν ἐπιθέσει τῶν ἁμαρτωλῶν μου χειρῶν κατενώπιον τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρις ἂν ἐμπνήητε· καὶ δεύτερον, καθὼς ὑμᾶς ἀπέταξα ἐν τοῖς αὐτόθι, γένοιθε τῷ ἡγουμένῳ καὶ ἀδελφῷ μου καὶ τέ- 30 κνῳ στηριγμῶς καὶ πλουτισμῶς καὶ πλατυσμῶς, πάντα ποιῶντες καὶ λέγοντες ἐπὶ συστάσει τῆς οὔσης ἢ καὶ ἐπισυναγομένης ἀδελφότητος· καὶ ὡσὰν φύραμα καλὸν ὄλους εἰς ἑαυτοὺς ἀναζυμώσατε καὶ τῷ πυρὶ τῆς ἀγά- 35 πης ἐξοπτήσαντες ἄρτος ἦτε ἡδὺς θεῷ τε καὶ ἐμοὶ καὶ τῷ ἀδελφῷ ὑμῶν τῷ ἡγουμένῳ. καὶ μὴ λάβητε, τέκνα μου ἡγαπημένα, τὸν καιρὸν εἰς ἀνάπαυσιν σωματικὴν καὶ ἐκπλήρωσιν θεληματικὴν, ἀλλ' εἰς αἴνε- 40 σιν θεϊκὴν καὶ εἰς δόξαν εὐσεβῆ καὶ ἀνάπαυσιν ψυχικὴν, καὶ μετὰ τοῦτο, ἐπεὶ εὐθι- νεῖται ὁ τόπος εἰς μετρίαν καὶ ἀρκοῦσαν παράκλησιν σωματικὴν· τότε γὰρ ἔξει τὸ ἀκα-

21 κῶδ. ἐνοικοδομεῖτε. 24 κῶδ. ἡμῶν. 36 κῶδ. ἡμῶν.

τάκριτον ἢ παράκλησις, ἐὰν προηγουμένην ἔχη τὴν πνευματικὴν ἀπόλαυσιν. καὶ ἴδοιμί 5 σε λοιπόν, ὃ τέκνον μου πεπονημένον Βαρσανούφιε, καὶ σέ, ὃ φίλτατόν μου τέκνον Γεράσιμε, ὅπως ἔχοιτε περιπατῆσαι ἐν οἰό- 10 τητι καὶ δικαιοσύνῃ, ὑπὸ τῶν λόγων τυπούμενοι τοῦ ἀδελφοῦ ὑμῶν καὶ ἡγουμένου καὶ ὁμοψυχοῦντες αὐτῷ ἐν πᾶσι καὶ τρέχοντες εἰς δόξαν αὐτοῦ πνευματικὴν, καὶ εἰρηνεύοντες πρὸς ἀλλήλους καὶ ὑποτασσόμενοι θά- 15 τερος θατέρῳ· οὐχ οὕτως γὰρ ἔπεμπεν ὁ δεσπότης ἡμῶν Χριστὸς ὁ θεὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ; “καὶ ὁ ἕτερος αὐτῶν”, φησὶν, “ἤρξειτο ὑποταγῆναι τῷ μείζονι”. δεόν λοιπόν ἐν ἀγάπῃ ὑποτάσσεσθαι σε τῷ Βαρσανουφίῳ 15 καὶ ὑμᾶς τοὺς λοιποὺς φωστῆρας μου, θεὸν ἐν πᾶσιν οἱ πάντες πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες, τὸν τῆς δόξης κύριον, ἀναμνημονεύοντες τὸν θάνατον καθ' ἡμέραν καὶ ὡς παρόντας λο- 20 γιζόμενοι τοὺς ἀγγέλους, καὶ τὴν ἀπόθεσιν τοῦ σκήνους καὶ τὴν ἐκ τοῦ κόσμου ἐκδημίαν, καὶ τὴν εἰς θεὸν ἐνδημίαν, τὸ φοβερώτατον λογοθέσιον, τὸ ἀπαραλόγιστον κρι- 25 τήριον, τὸν ἀποφατικὸν λόγον τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς 25 μὲν, ὧν πρῶτος εἰμί ἐγώ, “πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ”· πρὸς δὲ τοὺς δικαίους, μεθ' ὧν καὶ ὑμεῖς, 30 “δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου κληρονομήσατε τὴν ἠτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου”. πρὸς ταῦτα οὐδὲν ὁ κόσμος, οὐδὲν ἢ ἐπίγειος χαρὰ, οὐδαμινῆ· ἢ ἀνθρωπίνῃ δόξῃ, ὁ καλλωπισμὸς τῶν ἱμα- 35 τίων, ὁ μυρισμὸς τῶν ἀρωμάτων, ὁ χορτασμὸς τῶν βρωμάτων, ὁ ἐμπλησμὸς τῶν πομάτων, τὰ μαγγανεύματα τῶν μαγειρευμά- 40 των, αἱ κραιπάλαι, αἱ οἰνοποσίαι, αἱ ἀδηφάγαι, αἱ ὀλλόμεναι ἡδοναὶ πᾶσαι καὶ ἄχρηστοι.

Ἵμεῖς οὖν, τέκνα μου, χορτάσατε τὸν 40 θεὸν καὶ τὰ θεῖα καὶ οὐράνια· μεθύσατε τὰ τοῦ πνεύματος ὑπὲρ κόρον, ἀπολαύσατε τὰ

26/28 Ματθ. κε', 41. 30/32 Ματθ. κε', 34. 39 ὀλλόμεναι ἡδοναί] Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Ἐρ. Στεφάνου, ἐκδ. Didot, τ. V. σ. 1895 || κῶδ. ὀλλόμεναι.

ὄντως ἡδέα καὶ γλυκερὰ ὑπὲρ μέλι καὶ κη-
 ρίον, τὰ λόγια τῆς χάριτος· καλλωπίσασθε
 τῇ ἀγνείᾳ, διακοσμήθητε τῇ ἐγκρατεῖᾳ, πλου-
 τήσατε τῇ εὐπραξίᾳ, δοξάσθητε τῇ ταπεινο-
 5 φροσύνῃ, ἀνέλθετε εἰς οὐρανοὺς τῇ ἀπαθείᾳ,
 μεγαλόνετε τὸν κύριον σὺν τοῖς ἀγγέλοις,
 τοξεύσατε τὸν ἀντίπαλον τῇ θεοφοβίᾳ, ἀρι-
 στεύσατε μετὰ τοῦ ἀγίου Δαυὶδ, τῇ τρια-
 δικῇ ἐπικλήσει ὡς τρίλιθον πέμποντες κατὰ
 10 τοῦ νοητοῦ Γολιάθ τὴν ἀγίαν προσευχὴν
 ὑμῶν, πάντοτε φωτιζόμενοι, πάντοτε καθαι-
 ρόμενοι, πάντοτε οὐρανούμενοι, ἵνα εἴρηται
 καὶ πρὸς ὑμᾶς ὡς ἀπὸ στόματος κυρίου,
 “ὁμεῖς οὐκ ἐστέ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου”,
 15 προσευχόμενοι καὶ ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ἀναξιώτη-
 τος, ἵνα μὴ καταπίη με τέλεον ὁ πειράζων,
 ἵνα λάβω ὄπλα δικαιοσύνης, ἵνα περιφράξω-
 μαι ἔργοις εὐσεβείας, ἵνα προπορεύωμαι ὑμῶν,
 εἰ καὶ τολμηρὸν εἶπεῖν, μωσαϊκῶς, ἴν’ ἐπά-
 20 ρω ὁσίας χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογι-
 σμοῦ ἀπὸ προσώπου τῶν Ἀμαληκίων δαι-
 μόνων, ἴν’ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τῆς
 ἐπαγγελίας τῶν ἀγαθῶν ἐπιτηδευμάτων. ἀλλὰ
 πολὺ καὶ ὑπὲρ ἐμὲ τὸν ἄσωτον καὶ ἀπε-
 25 γνωσμένον τὸ αἴτημα· πλὴν οὐ κακὸν ἐπε-
 θύμησα, οὐδ’ ἵνα εἰς κακὸν εὐχησθε ἡτη-
 σάμην. σώσαι ὑμᾶς Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν,
 καὶ σώσαι καὶ πάντας τοὺς ὧδε
 κάκεισε καθηζομένους ἀδελφοὺς ἡμῶν τῇ
 30 προσευχῇ τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν,
 καὶ σώσαι εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν
 ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΒ΄.

35 Περὶ ἀγάπης καὶ ἐξόδου ψυχῆς· πρὸς
 τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες. εὐαποδέκτως ἔχων
 πρὸς τὰ τίμια ὑμῶν γράμματα πάνυ, ἀδελ-
 φοί μου τιμιώτατοι, ἀπολογίαὺν πρέπουσαν
 40 ἔχοντα διὰ συντετριμμένης καρδίας καὶ πνεύ-
 ματος ταπεινώσεως, καὶ ἐν τῷ λυπηθῆναι

1 γλυκερὰ - - κηρίον] Ψαλμ. η', 11. 14 πρβλ.
 Ἰωάνν. ιε', 19. 17 ὄπλα δικαιοσύνης] Ῥωμ. ε', 13.
 18 ἵνα προπορεύωμαι - - μωσαϊκῶς] Ἐξόδ. λδ', 1.

ὑμᾶς ὄντως εὐφράνθη, διότι πίστεως καὶ
 ἀγάπης σημεῖον τὸ ταιοῦτον οὐκ ἐφ' ὑμῶν
 μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἐμοὶ τῷ ἀδελφῷ πατρί.
 “ὄν γὰρ ἀγαπᾶ”, φησί, “κύριος, καὶ παι-
 5 δεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἴόν, ὃν παραδέχε-
 ται”. συγχωρήσαι ὑμῶν ὁ θεὸς καὶ πάλιν λέγω
 καὶ ἀλύπως πρὸς τὸ ἐξῆς ἔχειν ἐχομένους τῆς
 φροντίδος καὶ ἐπιμελείας ὑμῶν. ἀλλὰ δεῦρο
 ἔλθωμεν καὶ ἐπὶ καθολικῆς κατηχήσεως.

Γινώσκετε τοίνυν ἀληθῶς, ᾧ τέκνα μου 10
 ἡγαπημένα, ὅτι οὐκ ἐν ἡμέρᾳ, οὐκ ἐν νυκτί,
 οὐκ ἐν ὠρισμένῃ ὥρᾳ ἄλλη τις εὐχὴ μοι
 ὑπάρχει προαρχομένη καὶ ἀπολήγουσα, ἢ τὸ
 ὑμᾶς σφύζεσθαι, διατηρουμένους, τῇ σκέπῃ
 τοῦ θεοῦ καὶ τῇ εὐχῇ τοῦ πατρὸς μου καὶ 15
 πατρὸς ὑμῶν, ἀσινεῖς καὶ ἀπροσκόπους ἐν
 ἅπασιν πράγμασιν. ἐν τούτῳ καὶ ὁ πόνος μου
 καὶ ἡ ἀδολεσχία, μᾶλλον δὲ ἡ ζωὴ καὶ ὁ
 θάνατος, προσθήσω δὲ ὅτι καὶ ὁ πλοῦτος
 καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη· καὶ 20
 οὐδὲν ἄλλο μοι περισπούδαστον, τέκνα μου,
 καὶ ἐπιθυμητόν, ἢ τὸ ὑμᾶς κερδῆσαι καὶ
 ὑμᾶς τελειῶσαι καὶ ὑμᾶς παραστῆσαι θεῷ
 ζῶντι θυσίαν καθαρὰν καὶ ἄμωμον. ἀλλ' οὐ-
 25 πω ἤξιωμα, οὐπω πέφθακα εἰς τηλικούτον 35
 μέτρον, πλὴν ὅτι ἐφίεμαι καὶ ἀγωνιῶ καὶ
 στέργω, δυναμοῦντος θεοῦ καὶ συνευδοκούν-
 των ὑμῶν καὶ συνεργομένων καὶ συνεπομέ-
 νων μοι. ἀμήτωρ ἐγὼ καὶ ἀπάτωρ καὶ ἀγε-
 νεαλόγητος· ὡς παραφρονῶν λέγω. εἰ δέ τις 30
 ἐρωτᾷ με, πόθεν ἤργημα, ἀποκρῖνοῦμαι ἐξ
 ὑμῶν γενεαλογεῖσθαι· καὶ γὰρ αὐτοὶ μου πα-
 τὴρ καὶ μήτηρ καὶ ἀδελφοί μου καὶ τέκνα·
 πρὸ δὲ ὑμῶν πατήρ μου καὶ πατήρ ὑμῶν
 ὁ γεννήσας με πνεύματι, ἐπεὶ πρό γε τοῦ- 35
 του, εἰ καὶ τολμηρὸν εἶπεῖν, ὁ θεὸς ὁ πα-
 τὴρ πάντων καὶ δεσπότης. μιμητῆς ὀφείλω
 τοίνυν γενέσθαι θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁμεῖς τῶν
 ἀποστόλων. ἡγάπησε καὶ ἡγαπήθη, καὶ το-
 σοῦτον, ὥστε τὸ οἰκεῖον αἶμα κενῶσαι τοὺς 40
 ἀγίους μαθητάς, κατὰ ἀφομοίωσιν ἐκείνου,
 ὑπὲρ τῆς ὁμολογίας τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· τὰ
 γὰρ σωματικὰ τοῖς σωματικοῖς παρωμοίωται.

Ἀγαπήσατέ με, τέκνα μου, καὶ ὁμεῖς,

καθὼς καὶ γὰρ ἠγάπησα ὑμᾶς, καὶ ἄμαρτωλὸς εἶμι, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ ὑμῶν· καὶ γὰρ ὁ ἔρως μου ὑμεῖς ἐστε καὶ γλυκασμὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία. μὴ νομίσητε εἰκασι-
 5 λογίαν εἶναι τινα ῥημάτων ταῦτα, ἀλλὰ πιστεύσατε κατὰ τὸν λόγον εἶναι καὶ τὴν ῥυπαρὰν καὶ ἀκάθαρτον μου καρδίαν. καὶ εἰ δοκιμὴν ζητεῖτε, οὐχ εὐρήσετε· καὶ ἄρα εὐρήσητε, ἐξεστηκὼς εἶμι καὶ ἠλλοιωμένος,
 10 ἀλλ' οὐ τὴν καλὴν ἀλλοίωσιν. σκέπτεσθε δὲ ὑμεῖς τὰ γινόμενα καὶ ὡς οἴδατε συμβιβάζετε αὐτὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, καὶ τὸ λοιπὸν ἀγωνίζεσθε, τέκνα μου, καὶ τρέχετε τῷ πνευματικῷ δρόμῳ, ἄνω ἐπαίροντες τὰ ὄμματα
 15 τῶν διανοιῶν ὑμῶν, ἀνασκοποῦντες τὰ οὐράνια, ἀναθεωροῦντες τὰ αἰώνια, ἀναζητοῦντες ἐκάστοτε πῶς καὶ πότε· ἄρα ἐν χειμῶνι, ἐν θέρει, ἐν ἡμέρᾳ ἢ ἐν νυκτί, ἐν γῆρῳ ἢ ἐν νεότητι, ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἢ
 20 ἐν τῷ μέλλοντι, ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἢ τῇ ὥρᾳ; καὶ γε μᾶλλον ὑπὲρ πάντα τὸ ἔσχατον καὶ ἀληθινὸν ἦκει, ὁ θάνατος. ἔρχονται οἱ μερισταὶ τῆς ψυχῆς, παραγίνεται ὁ ἀντίδικος ἐχθρὸς. λογοθετεῖτε τὰ πρακτέα καὶ
 25 ῥητέα· τελεῖται νίκη ἢ ἥττα. καὶ τούτοις ἑαυτοὺς κατασφαλιζόμενοι οὐ μὴ ἔσησθε εὐκολοὶ πρὸς ἁμαρτίαν, οὐ μὴ ἐμπέσητε εἰς τὸν βόθρον τῆς κακίας, ἀλλὰ ἴδοιτε τὰ ἀγαθὰ τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ πάσας τὰς ἡμέρας
 30 τῆς αἰωνίου ζωῆς ὑμῶν.

Ἐχεσθε τοίνυν καὶ τῶν σωματικῶν ἔργων· διασπουδάζετε ἐν ἀμφοτέροις· στόματι ὑμνεῖτε θεόν· γλώσσῃ λαλεῖτε ἀλήθειαν· χερσὶν ἐργάζεσθε τὸ κατὰ δύναμιν· ποσὶ περι-
 35 πατεῖτε εἰς ὁδὸν εἰρήνης· ὄλον ὑμῶν τὸ σῶμα ἄγιον καὶ τὰ μέλη μέλη Χριστοῦ. “ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ”, φησί, “ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο”. διὰ τοῦτο φεύγετε τὴν παρρησίαν· μὴ τις πληγῆ, μὴ τις μωμηθῆ,
 40 μὴ συγκοιτάση νέος νέω· εἶδ' οὖν ἀλλὰ μηδὲ γέρον γέροντι, καὶ μάλιστα ἄρτι ἐν τῷ καλοκαίρῳ, μὴ ἐν στιβάσι χόρτων, μὴ ἐν ὑπο-

2 κῶδ. τίθιμι. 24 κῶδ. λογοθετεῖται τὰ πρακτέα. 25 κῶδ. ἡγία. 29 ἄνω [Ἱερουσαλήμ] Γαλάτ. δ', 26. 36/38 Κορινθ. 1, σ', 15.

σπίῳ δένδρῳ, μὴ ἐν ἀποκρύφῳ τόπῳ. “οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου μυριοπλασίως ἡλίου φωτεινότεροι”, ὡς γέγραπται, “ἐπιβλέποντες ἐπὶ πάσας ὁδοὺς ἀνθρώπων καὶ κατανοοῦντες εἰς ἀπόκρυφα μέρη”. μὴ γελοιάζετε ἄσεμνα· μὴ β
 συνεγγίζετε ὁμιλοῦντες ἢ καθεζόμενοι· μὴ ἐκθερμαίνετε τῇ συνεχείᾳ σάρκες σάρκας· μὴ λαμβάνετε χορτασμοὺς κοιλίας· μὴ πίνετε οἶνον (συμβουλευτικῶς λέγω) οἱ ὑγιαίνοντες· καὶ γὰρ τοῦτο αἰτησαμένων ἀδελφῶν
 10 γέγονεν· οὐκ οἶδα εἰ μὴ κατὰ ἀδυναμίαν ἔργου, ἢ κατὰ ἀσθένειαν. ἀρκοῦσι τὰ ἔσωθεν κύματα· ἀρκεῖ τὸ φυσικὸν πῦρ· ἀρκεῖ ἡ φλόξ τῆς κινήσεως. εἰ δὲ βάλλοισ τὸ οἰνικὸν πῦρ, ἐκκαυθήσῃ καὶ ἐμπρησθήσῃ ἐμπρησμὸν τὸν
 15 ὀλέθριον· οὐ φέρει γὰρ ἡ σὰρξ· κινεῖται, ἀναβράζει, ζητεῖ τὰ οἰκεῖα· ἀναγκαζομένη χωρεῖ κατὰ σκότους. διὰ τοῦτο “ἄρσενες ἐν ἄρσεσι”, φησὶν ὁ ἀπόστολος, “τὴν ἀσχημοσύνην τελοῦντες”. διὰ τοῦτο ἕκαστος ἐκκαίεται
 20 ἐν τῇ ὀρέξει τοῦ πλησίον· “τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν”, πάλιν φησὶν, “αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν”. φθάζει γὰρ καὶ εἰς ἀλογωτέρας ὁρμὰς καὶ παρασυμβλήσκειται τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις ὁ ἀλόος, καὶ οὕτω λέ-
 25 γοιμι τὸ χαλεπώτατον πάθος, καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ὄν καὶ μονομερῶς πορνεῦον ἐκτὸς ἐτέρου σώματος.

Βλέπετε, τέκνα μου, ἀναγγέλλω ὑμῖν καὶ προασφαλιζομαι, προκηρύττω καὶ προφητεύω.
 30 ἔστησεν ὁ θεὸς ἡμέραν ἐτάσεως· κρινεῖ καὶ παραδώσει εἰς τὰ ἀνήκεστα βασανιστήρια μετὰ δαιμόνων τὰ αὐτὰ ἐργαζομένους. προφθάσατε τῷ κυρίῳ ἐν ἐξομολογήσει, φανεροῦντες τὰ ὑποβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ διαβόλου τῷ ἀββᾶ
 35 Ἀκακίῳ, πάντα ἐν εὐσχημοσύνῃ ποιοῦντες, μετρίως τοὺς ὕπνους λαμβάνοντες, ἀγρυπνοῦντες αὐτὸν τὸν ὀλίγον κανόνα ὑμῶν καὶ θάπτον ἐξεγειρόμενοι οἱ πάντες καὶ παριστάμενοι. καὶ μακάριοί ἐστε· ἐὰν εὐρῆ ὑμᾶς ὁ
 40 κύριος οὕτως ποιοῦντας, ἀποδώσει ὑμῖν τὴν βασιλείαν τὴν αἰώνιον. ἵνα δὲ καὶ τοῦτο εἰ-

2/5 Σειράχ κγ', 19. 15 κῶδ. ἐμπρησμὸν. 18/20 Ῥωμ. α', 27. 21/23 Ἐφεσ. ε', 12. 24 παρασ. τ. κτήνεσι τ. ἀνοήτοις] Ψαλμ. μγ', 13, 20. 32 κῶδ. ἀνέκεστα.

δῆτε, ὅτι ὁ ταπεινὸς Ταράσιος ἀπέδρασεν, ἀλλ' ἐφάνέρωσεν ἑαυτὸν καὶ πάλιν ἀνδυποστρέφας διὰ γραμμάτων αὐτοῦ, πολλῆς ταπεινώσεως γέμων. ὁ κύριος καὶ πατήρ μου καὶ πατήρ ὑμῶν πολλὰ ὑμᾶς προσαγορεύσει, ὁ οἰκονόμος, ὁ παροικονόμος, ὁ πρωτοπρεσβύτερος καὶ πρὸ τούτων ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὁ ἠγούμενος τῶν Καθαρὰ, ἔπειτα πᾶσα ἡ ἀδελφότης. ὁ κύριος φυλάξει ὑμᾶς ἐν εὐ-
15 ρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ αἰεί, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΣ'.

Περὶ τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ἀθλήσεως πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

15 Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες. χαιρετίζω ὑμᾶς καὶ νῦν διὰ τῆς τῶν γραμμάτων προσκυνήσεως, ἠγαπημένα καὶ περιπόθητά μου τέκνα, καὶ προσαγορεύω, ἕνα ἕκαστον ἀσπαζόμενος καὶ περιπτυσσόμενος. ἐρωτῶ δέ, 20 πῶς τὰ καθ' ὑμᾶς ἔχει; πῶς ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ φρουρεῖ ὑμᾶς; πῶς ὁ φόβος τοῦ κυρίου ἀγνίζει ὑμᾶς; πῶς τὰ δικαιώματα αὐτοῦ εὐφραίνει τὰς καρδίας ὑμῶν; πῶς ἡ τῆς εὐταξίας ἀρμονία συμβιβάζει ὑμᾶς; πῶς ἡ εὐλι- 25 κρινῆς πίστις βεβαιοῖ ὑμᾶς; πῶς ἡ θεοκύρωτος ὁμολογία τῆς ὑποταγῆς ὑμῶν συνάπτει ὑμᾶς; πῶς ἡ ἀνυπόκριτος ὑπακοὴ ἀνυψοῖ ὑμᾶς; πῶς ἡ χριστομίμητος ταπεινοφροσύνη, ἡ εἰσοδος καὶ ἡ ἔξοδος ὑμῶν, ἡ τροφή καὶ ὁ 30 πότος ὑμῶν, ἡ ὀλιγοσυντυχία καὶ ἀκραυγία ὑμῶν, ἡ ἐξαγόρευσις καὶ ἡ ἀνάστασις ὑμῶν; εἶτα, πῶς καὶ τὰ κατὰ χεῖρα ἔργα ὑμῶν; πῶς ἡ δύναμις τῶν τιμίων ὑμῶν μελῶν; πῶς ὁ θερισμὸς τῶν πολυσπόρων χωρῶν; 35 ἤρξασθε, ἐμεσάσατε, ἐπληρώσατε; ἀπαγγείλατε οὖν, ἐπιφθέξασθε, ὅτε ἀπόκρισιν οἱ πρῶτοι, οἱ μέσοι, οἱ τελευταῖοι εὐφράνατέ με τὸν δεῖλαιον, τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν· καὶ γὰρ ἐν μερίμνῃ ἐσμέν, περιτρώ- 40 ζουσιν ἔχοντες καὶ τὴν καρδίαν καὶ ἐναγώνιον, ἀδολεσχοῦσαν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ μετα-

9 κῶδ. φυλάξει. 22/23 δικαιώματα-καρδίας] πρβλ. Ψαλμ. ιη', 9.

στάσει καὶ ἐπὶ τῇ ἀπολήψει τῆς σωματικῆς ὑμῶν ἀναχωρήσεως. μή ποὺ τις ἀτακτεῖ; μή ποὺ τις ἀφηνιάζει, ἀπογογγύζει, φιλοσαρκεῖ, παρρησιάζει; μή ποὺ τινες φιλιάζουσι μετὰ τοῦ διαβόλου, ἐπὶ τὸ αὐτὸ συ- 5 νεδριάζοντες, οἷον κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ λέγοντες "διαρρήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν καὶ ἀπορρήψωμεν ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν τῆς ὑποταγῆς ἡμῶν"; ἀλλ' "ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελάσεται αὐτοὺς 10 καὶ ὁ κύριος ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς. τότε λαλήσει πρὸς αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταραξεί αὐτούς· ἐγὼ γὰρ κατεστάθην" ἐφ' ὑμᾶς, ἐξ ἐκουσίας ἐπιδόσεως ὑμῶν καὶ ἐθελουσίῳ δουλώσεως ὑμῶν, δια- 15 γέλλειν ὑμῖν τὸ πρόσταγμα κυρίου. καὶ διὰ τοῦτο ταῦτα λέγω, διὰ τοῦτο ἀσφαλιζομαι, διὰ τοῦτο τὴν ἐρχομένην ῥομφαίαν προαναγγέλλω. οὐδεὶς οὖν φεύξεται τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ· οὐδεὶς οὖν δύναται λῦσαι 20 ἑαυτὸν, οὐτ' ὑπ' ἀνθρώπου, οὐτ' ὑπ' ἀγγέλου, ἀπαξ δεθεις διὰ τῆς ἀποτακτικῆς ὁμολογίας. τὰ φάρμακα κείσθωσαν διὰ τοὺς νοσοῦντας· εἰ δὲ μή γέ τις νοσηλεύεται, χάρις τῷ ἰατρῷ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν 25 θεῷ. ἐκοπιάσατε καὶ γε κοπιᾶτε, ἠθλήσατε καὶ γε ἀθλεῖτε ὑπομένοντες τὸν κύριον ἐν τῇ ἀσκήσει ὑμῶν, ἐν τῇ ὑποταγῇ ὑμῶν, ἐν τῇ κοπῇ τῶν θελημάτων ὑμῶν, ἐν τῇ συμβαινούσῃ στενώσει τῶν ἐπιθυμιῶν ὑμῶν. μή 30 οὖν ἀπολέσητε τὰ προειργασμένα· ἀλλ' ὡσπερ σπεύρετε ἐν δάκρυσιν, ἐν στεναγμοῖς, ἐν κατηφείᾳ, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, οὕτως θερίσετε ἐν ἀγαλλιάσει τότε, ὅτε ἀποδιδοεῖ ἕκαστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ὁ τῶν ἄλων κριτής. 35 "ἄκουε οὐρανέ", φησὶν, "καὶ ἐνωτίζου γῆ, ὅτι κύριος ἐλάλησε", μή ὅτι γε, ἀδελφοί μου, "υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, αὐτοὶ δὲ με ἠθέτησαν"; μή ὅτι "ἔγνω βούς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐ- 40 τοῦ, Ἰσραὴλ δὲ με οὐκ ἔγνω καὶ ὁ λαὸς μου οὐ συνῆκεν"; ἀλλ' "οἱ υἱοὶ σου ὡς νεόφυτα

5/14 Ψαλμ. β', 3-5. 8 κῶδ. ἀπορρήψωμεν. 34 ἀποδιδοεῖ] ὄρα σ. 193, 17 διδῆς καὶ κατήχ. σς' διδεῖν. 36/39 Ἡσαίου α', 2. 38 ἀπόργ. ὕψουσα. 39/40 Ἡσαίου α', 3.

ἐλαιῶν κύκλῳ τῆς τραπέζης σου” (πνευματικῶς λαμβανόμενα) καὶ “ἰδοὺ οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον”.

Ἀκούετε τοίνυν, παρακαλῶ. τὸ αὐτὸ φρο
5 νεῖτε, τῷ αὐτῷ στοιχεῖτε, ἐν τῇ τοῦ προηγουμένου ὑμᾶς ὁδηγίᾳ ἐπόμενοι, ὡς καθ’ ἡμέραν ἀποθνήσκοντες, μὴ διὰ βρῶμα ἢ πόμα ταρασσόμενοι, ἢ παροξυνόμενοι, ἢ γογγύζοντες. τί λέγει ὁ ἀπόστολος; “εἰ διὰ βρῶμα
10 σκανδαλίζεται ὁ ἀδελφός μου”, φησίν, “οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω”. μὴ γέννησθε υἱοὶ ἀπειθείας, μὴ γέννησθε υἱοὶ πορνείας, μὴ γέννησθε τέκνα ὀργῆς, τέκνα ἁμαρτίας, κρύ-
15 πτοντες τὰ πάθη καὶ ἐν τόποις ἐν οἷς οὐκ ἐπισκοπεῖ ὁ κύριος, ὑπὸ τὸ τῆδε ἢ τῆδε δένδρον, ἢ ὑπὸ τὸ δάσος, ἢ τὴν ἄμπελον, ἢ ὑπὸ κτίσμα, τὸν θεὸν παροργίζοντες διὰ τῆς ἀσελείας καὶ ὡσπερ διὰ τὴν ἁγίαν
20 Σωσάνναν οἱ μωροὶ πρεσβύτεροι κατακρινόμενοι θανάτῳ αἰωνίῳ. ἄνω τὰς καρδίας ὑμῶν, ἄνω τὸν ὀφθαλμὸν ὑμῶν. “θεὸς ἐκδικήσεων κύριος. οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα γυμνά καὶ τετραχηλισμένα τοῖς
25 ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ”. τίς οὖν μὴ φρίξῃ; τίς μὴ ἐκσταθῆ; τίς μὴ ἐξαγγελίῃ; τίς μὴ ὑποταγῆ; τίς μὴ ἑαυτὸν μέχρις αἵματος, διὰ τοῦτο σύ, τέκνον παροικνόμε, ἐν συνέσει καὶ
30 εὐλαβείᾳ ἡγοῦ τῶν πάντων. ἔπειτα σύ, τέκνον μου Ἀκάκιε, καὶ οἱ λοιποὶ πρῶτιστοι. ἵνα δὲ καὶ τὰ καθ’ ἡμᾶς γινώτε, ὅπως ἔχει, χάριτι Χριστοῦ ὑγιαίνομεν. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ πάντοτε τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπιδιδοὺς ἡμῖν, φυλάξαι καὶ στηριξάαι καὶ βραβεύσαι
35 τὴν ζωὴν ὑμῶν, τὴν διαγωγὴν ὑμῶν, καὶ ἐν καιρῷ εὐθέτῳ καταξιῶσαι ἡμᾶς τῇ εὐχῇ τοῦ πατρὸς μου ἀπολαυεῖν ὑμᾶς ἅπαντας ὑγιαίνοντας ψυχῇ καὶ σώματι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ

1/2 Ψαλμ. ρκζ', 3, 4 4 κῶδ. τῷ αὐτῷ. 4/5 Φίλιπ. γ', 16. Κορινθ. 2, ιγ', 11. 5 κῶδ. τὸ αὐτὸ. 7 καθ' ἡμ. ἀποθνήσκοντες] πρβλ. Κορινθ. 1, ιε', 31. 9/12 Κορινθ. 1, η', 13. 13 υἱοὶ ἀπειθείας] Ἐφες. β', 2. ε', 6. Κολοσ. γ', 6 || υἱοὶ πορνείας] Ὁσηε α', 2. β', 4 «τέκνα πορνείας». 14 τέκνα ὀργῆς] Ἐφες. β', 3. 22/23 Ψαλμ. κγ', 1. 23/25 Ἐβρ. δ', 13. 32 κῶδ. ὑγιαίνομεν. 34 κῶδ. φυλάξαι, στηριξάαι, βραβεύσαι] περὶ τῶν τύπων τούτων ὄρα Hadjidakis, Einleitung, σ. 192. 36 κῶδ. καταξιῶσει.

τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΖ'.

Περὶ καταστάσεως πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακ- 5
κουδίῳ ἀδελφοῦς.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, γινώσκων γινώσκω, ὅτι ἄρτι ἐν πολλῷ μόχθῳ ἐστέ καὶ ἀγῶνι, συγκύπτοντες καὶ ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος φλογιζόμενοι καὶ ἰδρῶτι 10 θερμῷ περιβρέεσθαι ἐν τῷ θερίζειν ὑμᾶς τὸν σῖτον καὶ ἀναλέγεσθαι τοὺς στάχθας. διὸ ἀρμόζον ἐλογισάμεθα τοῖς οὕτω κοπιῶσι καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἀγωνιζομένοις διὰ τῆς κατηχήσεως προσφθέγγασθαι τὰ δέοντα. εὐλογία 15 οὖν κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, τέκνα μου, καὶ κατευλογῆσαι ὑμᾶς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ὑψίστων, νευρῶν καὶ κραταιῶν τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα ὑμῶν, ἵνα τὸ μὲν πρὸς τὰς πνευματικὰς λειτουργίας, τὸ δὲ πρὸς τὰς 20 σωματικὰς χρεῖας ἔχητε ἰσχύειν καὶ ἀκαταπόνητοι διαμένειν.

Ἐγὼ τοίνυν ἐπίσταμαι τὰς θερινὰς ὥρας, ἡλίκαι καὶ καυσώδεις εἰσὶ καὶ ὄσπν τὴν ἀχθηδὸνα φέρουσιν, ὥστε, εἰ μὴ πολλὴ προ- 25 θυμία εἴη, οὐκ ἂν δύναίτο τις εὐμαρῶς διεξελεθεῖν αὐτάς. παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ στήτε πρὸς τὸν ἀγῶνα τὸν ἐκάτερον, καὶ ἐν εὐσχημοσύνῃ καὶ καταστάσει τὸ πρῶτ' ἐπίστασθε μετὰ τὴν ψαλ- 30 μικὴν καὶ θεῖαν παράστασιν τῷ τυχόντι ἔργῳ, καὶ ἀπάρχεσθε ἐν ἐξομολογήσει κυρίου, ἡγουν τῇ στιχολογίᾳ καὶ εὐχῇ. καὶ δέομαι ἵν' ὁμοῦ οἱ πάντες φθέγγησθε τὰ θεῖα λόγια, ἐκτὸς τῶν ἀναγκαζομένων ἐπιλαλεῖν καὶ 35 διεγείρειν. καὶ οὗτοι δὲ μὴ ἀπολειπέσθωσαν παντάπασιν τῆς ἱερολογίας. καὶ οὕτως φθάζουσης τῆς τρίτης παύσασθε τοῦ ἔργου καὶ στήτε καὶ ψάλατε τῷ κυρίῳ ἐν συνέσει τὴν τρίτην, καὶ ἀνατείνετε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς 40 τὸν οὐρανόν, πρὸς τὸ παρασχεθῆναι ὑμῖν

τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπὶ τονώ-
σει τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ὑμῶν, ἄνευ
τοῦ καθίσματος δηλονότι· καὶ ἐν τρισὶ τέσ-
σαρσιν ἢ καὶ πρὸς γονυκλισίαις προσεκτικῶς
5 εὐξάμενοι, εἰς ἐφρόδιον δυνάμεως ὑμῶν, καὶ
νοεῖας καὶ αἰσθητικῆς, γεύσασθε ὑπερ χορη-
γεῖ ὁ κύριος, πλὴν Τετραδοπαρασκευῆς, κα-
θὼς ὑμῖν προδεδήλωκα. τοῦτο δὲ παρατη-
ρεῖσθω, ἵνα μὴ ἐν ταῖς ἐσθιάσεσι θορυβο-
10 ποίῃαι γίνωνται καὶ ὀχλαγωγίαι, μὴδ' αὖ ἐν
τοῖς θερισμοῖς ἔριδες καὶ ἐθελοθησκαῖαι, ὡς
ἐντεῦθεν φύεσθαι καὶ ταραχὰς καὶ λύπας,
καὶ μέντοι καὶ παρακοὰς καὶ γέλοια καὶ παρ-
ῤῥησίας ἀσέμνους. μηδαμῶς οὖν, τέχνα μου,
15 τὰ τοιαῦτα γένηται, ἀλλ' εὐλογημένον εἶη
τὸ ἔργον ὑμῶν καὶ δεδοξασμένον, ὡς ἐν
ἐποψίᾳ θεοῦ πραττόμενον. ἀλλήλοις οὖν κοι-
νωνεῖτε θερίζοντες, καὶ τῷ ἐγγύθεν ὁ πλη-
σίον ἐναπομένοντι ἐξ ἀδυναμίας ἢ ἐκ δυσκο-
20 λίας τοῦ ἔργου ἐπαμυνέτω καὶ βοηθεῖτω,
ἵνα τῷ συνισασμῷ εὐθερεία γένηται καὶ τῶν
πάντων συμποθυμία καὶ ἀπλῶς κατὰ τὴν
τῶν προεχόντων διαταγὴν, ἀναπαυομένων
ὑμῶν ἐν τῷ μεσέμβρῳ, ἢ καὶ ἐν ταῖς νυξίν,
25 ὑπὸ δένδροις ἢ ὑπὸ στοαῖς. βλέπετε ἀσφα-
λῶς, μὴ συμπλησιάζωσι καὶ συνεγγίζωσι
σάρκες σαρκί, μὴδὲ ἐναπομένωσι δύο δύο
ὁμοῦ ἐν ἀποκρύφοις τόποις, μὴδὲ παρῤῥησια-
ζέσθω μιλάκιον μετὰ μιλακίου. γρηγορεῖτε
30 οἱ ἐπιτηροῦντες, προσέχετε οἱ ἐπιστημοναρχοῦντες· ὁ σπορεὺς τῶν ζιζανίων ἀοράτως
πάρεστι, μήπως συνεισέλθῃ λανθανόντως καὶ
ὑποσπεύρῃ τὸ φάρμακον τῆς ἀπωλείας καὶ
ἐν τούτῳ παροργίσωμεν τὸν δεσπότην ἡμῶν
35 θεόν. διὰ τοῦτο γρηγορεῖτε.

Ἐν τῷ κανόνι τοίνυν, ἐπειδὴ εἰς ὀλίγον
ἐστὶν ἡ ψαλμωδία, μήτι γε καὶ αὐτὴ συγ-
κεχυμένη ἔστω, ἀλλὰ νηφάλιος, καταρτίζουσα
ὑμᾶς πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. εὐρίσκεσθε δὲ
40 οἱ πάντες καὶ μηδεὶς ἐναπομενέτω καὶ εὐ-
ρεθῆ ἄκάνονος καὶ ἄψαλτος, ἐὰν ᾖν ὑπὲρ
δέκα χειρῶν ἐργασάμενος, ἐπεὶ οὐκ ἔστιν

9 ἐσθιάσεσι=ἐστιάσεσι. 10 κῶδ. γίνονται. 11 κῶδ.
ἐθελοθησκαῖαι. 17 κῶδ. ἀλλήλους. 21 κῶδ. εὐθερεία.
24 μεσέμβρῳ=μεσημβρία. 29 κῶδ. μιλάκιον μ. μι-
λακίου.

ἄξιος ὁ τοιοῦτος οὐδὲ ἐσθιάσεως τῇ τοιαύτῃ
ἡμέρᾳ. λέγομεν δὲ ταῦτα οὐχ ὡς ἔτυχεν
ἀπονητί, ἀλλ' ὡς ἔοικε φροντίζοντες τὸ τῆς
σωτηρίας ὑμῶν καὶ συγκαιόμενοι ταῖς προ-
θυμίαις ὑμῶν παρυπομνήσκομεν, εἰς τὸ μὴ 5
ἐκκλίνειν ὑμᾶς τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. ἐὰν τίς
τι ἔχη λυπηρόν, μὴ κρυπτέτω αὐτό, ἀλλ'
ἀναφερέτω εἰς τοὺς τὰ πρῶτα ἔχοντας καὶ
δι' αὐτῶν ἀναγγελλέσθω, καὶ οὕτως τὰ καλὰ
βεβαιούσθω καὶ τὰ ἐστραμμένα διορθούσθω 10
καὶ τὰ ἐπιμελείας χρῆζοντα θεραπευέσθω.
μὴ τις ἀργεῖτω, μὴδὲ ὁ τυχών· ὁ γὰρ τοι-
οῦτος οὐ τῆς μερίδος τῶν ἀδελφῶν, οὐδὲ
τῶν ζητούντων τὸν κύριον. τέμνειν οὐκ ἰσχύεις,
ἀδελφέ, ἢ οὐκ εὐ φρεῖς εἶ; αἶρε τὰ δράγματα. 15
αἶρειν τὰ δράγματα οὐ δύνῃ; ἔκλεγε τοὺς
στάχους, κόμιζε ὕδωρ ἢ ἄλλο τι τῶν παρι-
σταμένων, ἢ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ ἢ ἐν τῷ οἴκῳ,
καὶ ὁ θεὸς δέχεται καὶ τὰ δύο λεπτὰ τῆς
χήρας, ὡς τὰ τῶν πολλὰ καταβαλλομένων 20
ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ. ὁ Χριστὸς μεθ' ὑμῶν
νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶ-
νων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΗ'.

Περὶ τοῦ καλῶς ποιμαίνειν τὰ λογικὰ 25
πρόβατα τοῦ Χριστοῦ· πρὸς τοὺς εἰς Τὰ Κα-
θαρά ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τὰ καθ' ὑμᾶς εἰς-
ελθόντες οἱ ἀδελφοὶ ἀπήγγειλαν ἡμῖν, καὶ
ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ ἀπαγγελίᾳ αὐτῶν ἐχαροποιή- 30
σαν ἡμᾶς τῷ ὄντι· καὶ γὰρ χαρὰ ἡμῖν ἐστὶν
οὐκ ὀλίγη, ἡνίκα ἀκούομεν ὅτι περισώζοι-
σθε χάριτι Χριστοῦ οἱ πάντες, διακρατοῦν-
τες τὴν κατάστασιν ὑμῶν καὶ ἐργαζόμενοι
τὰ θεῖα ἐντάλματα, ἐν οἷς φωτιζόμενοι υἱοὶ 35
φωτὸς χρηματίζετε καὶ κληρονόμοι τῆς βα-
σιλείας τῶν οὐρανῶν ὑποδείκνυσθε. καὶ τοι-
γαροῦν, τέχνα μου ἡγαπημένα, οὕτως φρο-
νεῖτε καὶ οὕτως φρουρεῖσθε, καὶ οὕτως ὑπε-
ξάγεσθε ἡμέραν καθ' ἡμέραν, ἀναζωपुरού- 40
μενοι τῷ θεῷ ἔρωτι καὶ ἀνακαινιζόμενοι

1 ἐσθιάσεως· ὅρα καὶ σ. 207, 9. 15 εὐ φρεῖς εἶ]
κῶδ. εὐφρεῖσε. 19/21 πρβλ. Μάρκου ιβ', 42, 43. 31
ἡμῖν] κῶδ. ἡμῶν. 32 κῶδ. ἀκούομεν.

τῷ ἐνοικοῦντι ἐν ὑμῖν ἀγίῳ πνεύματι, καταρ-
 γοῦντες μὲν πᾶσαν ἡδονὴν καὶ πᾶσαν ἐπι-
 θυμίαν τῆς φθειρομένης σαρκός, ἀναβλα-
 στάνοντες δὲ καὶ ἀναφύοντες ὡς παράδεισος
 5 θεοῦ τὰς ἀειζώους ἀρετάς, πάντα στέγον-
 τες, πάντα ὑπομένοντες ὑποτακτικῶς, ὑπη-
 κόως, ἐξαγγελτικῶς, εὐεργετικῶς, ἀγαπητι-
 κῶς, συμπαθητικῶς, ἐν ἀλλήλοις χρηστεύο-
 μενοι, ἐν ἀλλήλοις χωροῦμενοι, τὰ βάρη ἀλ-
 10 λήλων βαστάζοντες.

Καὶ γοῦν πρῶτος σύ, τέκνον Βαρσανού-
 φιε, βλέπε ἵνα τὴν διακονίαν, ἣν παρέδωκά
 σοι, ἄμωμον διατηρήσῃς ἐνώπιον τοῦ ζωο-
 γονοῦντος τὰ πάντα θεοῦ· μὴ κατὰ πρόσ-
 15 κλησιν, μηδὲ κατὰ καταφρόνησιν, μηδὲ κα-
 τὰ ἀγανάκτησιν, μηδὲ κατὰ ἄλογον ταπει-
 νωσιν, μηδὲ κατὰ ἔπαρσιν φρονήματος, ἀλλ'
 οὕτως καὶ οὕτως, συμβουλευτικῶς, οἰκτιρ-
 μονικῶς, “ὡς ἂν τροφὸς θάλπη τὰ ἐαυ-
 20 τῆς τέκνα”. οὕτως ἱμειρόμενος εὐδόκει
 καὶ τὴν ψυχὴν αὐτὴν τιθέναι ὑπὲρ τῶν κα-
 λῶν σου ἀδελφῶν καὶ τέκνων μου. μέγα τὸ
 ποιμαίνειν τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ. “εἰ ἀγα-
 πᾶς με”— τί εἶρηκεν ὁ Χριστὸς πρὸς τὸν
 25 ἅγιον Πέτρον;—, “ποιμαίνε τὰ πρόβατά μου”.
 καὶ σύ, τέκνον, εἰ ἀγαπᾶς τὸν Χριστὸν καὶ
 ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλόν, ποιμαίνε καλῶς τὰ τέ-
 κνα μου, μᾶλλον δὲ τὰ ἀρνία τοῦ Χριστοῦ.
 ἐὰν δέ τινες ὡς ἐρίφια σκιρτῶσιν— ἀκούω
 30 γὰρ καὶ τι τοιοῦτον—, κατάστειλον τὰ θράσῃ
 αὐτῶν, δίδαξον αὐτούς, ὡς “τὰ ἐρίφια ἐξ
 εὐωνύμων” τοῦ Χριστοῦ σταθῆσονται ἐν τῇ
 ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἐν τῷ μέρει τῶν ἀπολ-
 λυμένων, ἐν τῇ μερίδι τοῦ Σατανᾶ. ἐν τού-
 35 τῳ φόβῃσον τὰς καρδίας καὶ πάταξον αὐτούς
 τῷ λόγῳ τῆς ἀπειλῆς, ἵνα γένωνται κάκει-
 νοι ὡς ἀρνία. τὰ γὰρ ἀρνία ἡμέρᾳ εἰσιν,
 ἄκακα, πραῦ πρόσωπα, εὖνομα, εὐποίμαντα,
 ἀκραύγαστα, τὰ δὲ ἐρίφια πολὺστριγγα, δυσ-
 40 κατεξάνυστα, δύσνομα, κακότροπα. οὐαὶ τοῖς
 τοιοῦτοις, ὅτι πυρὸς αἰωνίου δίκη αὐτούς

9/10 τὰ βάρη - βαστάζοντες] Γαλάτ. γ', 2. 19/20
 Θεσσαλ. 1, β', 7. 23 κῶδ. ποιμένειν. 23/25 Ἰωάνν.
 κα', 16. 25 κῶδ. ποιμενε' οὕτω καὶ κατόπι. 31 Ματθ.
 κε', 33.

ἀναμένει. μὴ οὖν τις γένηται, τέκνα μου,
 τοιοῦτος· μὴ, παρακαλῶ, ἐπεὶ ἀνάγκη τὸν
 ποιμένα λιμαγχονῆσαι καὶ ἄγξαι αὐτὰ καὶ
 ἀφορίσαι· ἀλλὰ συνίετε ἃ λέγω καὶ τὸ θέ-
 λημα τοῦ θεοῦ ἐργάζεσθε. 5

Βλέπε καὶ σύ, τέκνον μου Δανιήλ, πῶς
 ἐφίστασαι, πῶς ἀναστρέφῃ ἐν μέσῳ τῶν
 ἀδελφῶν σου. φώτιζε αὐτούς, ἄλιζε αὐτούς,
 συνέτιζε αὐτούς· μὴ καταδέχου τὰς ἀταξίας
 καὶ τὰς νεωτερικὰς παιδιὰς, μηδὲ τὰς πολυ-
 10 κραυγούσνας. ἀγάπα τοὺς εὐκαταστάτους,
 τοὺς εὐλαβοπροσώπους, τοὺς ἀπαρῆσιάστους,
 τοὺς καταστηματικούς, τοὺς φιλεργούς, τοὺς
 εὐηκόους, τοὺς ταπεινόφρονας, τοὺς ἀγογ-
 γύστους, τοὺς ἀγελοιάστους· τοὺς δὲ ἐναν-
 15 τίους μίσει ἀμίσως καὶ διόρθου καὶ ὑπο-
 δειγματίζε τὰ κράτιστα, ἵνα μηδεὶς ἐστὶ θεῶ
 ἐναντιούμενος καὶ ἀλλοτριούμενος· ἐναντιοῦται
 δὲ καὶ ἀλλοτριοῦται ὁ ἄτακτος, ὁ ψίθυρος,
 ὁ γογγυστής, ὁ γελωτοποιός, ὁ παρῆρσια-
 20 στής, ὁ λαθροφάγος. ἀλλὰ μὴ εἴη τις τοι-
 οῦτος ἐν ὑμῖν, πάντες δὲ θεοπρεπέστατοι
 καὶ θεοκίνητοι καὶ θεόδρομοι. ὁ κύριος φυ-
 λάξει ὑμᾶς, τέκνα ἡγαπημένα, νῦν καὶ αἰεὶ
 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 25

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΘ'.

Περὶ ὑπομονῆς πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Τρι-
 πυλιανοῖς ἀδελφούς.

Ἄδελφοί καὶ πατέρες, χάρις ὑμῖν καὶ εἰ-
 ρήνη ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀγαθῇ ὑμῶν καταστάσει, 30
 ἐπὶ τῇ ὑπακοῇ, ἐπὶ τῇ ταπεινοφροσύνῃ,
 ἐπὶ τῇ εὐλαβείᾳ, ἐπὶ τῇ χρηστότητι, ἐπὶ
 ταῖς νυκτεριναῖς καὶ ἡμεριναῖς ὑμολογίαις
 καὶ στιχολογίαις ὑμῶν. βλέπετε, τέκνα, ἵνα
 πάντα ἀπαραλείπτως γίνηται. τοῦτο δὲ οὐκ 35
 ἂν ἄλλως, εἰ μὴ ἐκ τοῦ ἔχειν ὑμᾶς τὸν
 φόβον τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἀπολῆξαι τὸ πῦρ
 τῆς ἀγάπης αὐτοῦ ἐκ τῶν καρδιῶν ὑμῶν·
 ἐπὶ γὰρ ἐκεῖνο ἀποσβεσθῆ ἀπὸ ψυχῆς τῆς
 οἴασούν, ἐκεῖθεν ἀνατέλλουσιν ἀθυμίαι καὶ ῥα- 40
 θυμίαι, τρίβολοι καὶ ἄκανθαί τῶν παθῶν,
 χαυνώσεις καὶ ἐκλύσεις σωματικάι, ὅκνοι

3 κῶδ. λιμαγχονεῖσαι. 11 κῶδ. κραυγούσνας.
 24 κῶδ. φυλάξει.

καὶ ἀκηδαίαι, ὕπνοι ἄμετροι καὶ τροφαὶ ἀχόρ-
 ταστοι καὶ εἴτι ἄλλο εἶδος τῆς κακίας·
 πάρεμι γὰρ λέγειν τὰς πυριφλέκτους ἡδονὰς
 καὶ τοὺς σκοτομηνεῖς λογισμοὺς καὶ τὰς σχέ-
 5 σεις καὶ ἐφέσεις τῆς ἐπικήρου ζωῆς. γνώ-
 ρισμα δὲ τοῦ μὴ ἀποσβεσθῆναι τὸ πῦρ ἐκεῖνο
 τὸ ἅγιον καὶ ἄυλον, τὸ τὴν ψυχὴν αἰεὶ προ-
 θυμεῖσθαι περὶ τὰ καλὰ ἀτόνως, κἂν ἀτονῆ,
 καὶ ἀνολιγώρως, εἰ καὶ ὀλιγωρεῖ ἐκτελοῦσα
 10 τὰ καθήκοντα, τὰς ὑπακοάς, τὰς ἐργασίας,
 τὰς στιχολογίας, τὰς ἐξαγορεύσεις, τὰς τῶν
 χειρῶν ὑπουργίας, τὰς προσευχάς, τὰς ἐν-
 νόμους ἐγκρατείας, τὰς κατὰ πᾶν ἄλλο τι
 οὖν ἐν τῇ μακαρίᾳ ὑποταγῇ ἐπιθεωρουμένης
 15 ἐνεργείας. ὁ τοιοῦτος τρισμακάριστος, ὁ τοιοῦ-
 τος θεοπόδητος, ὁ τοιοῦτος πᾶσιν ἐπέραστος,
 ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας οἷον
 χρώματά τινα ἀναπέμπων τὰ θεῖα χαρίσματα
 ἐν τῇ προσωπικῇ εἰδέᾳ καὶ ἐπίχαρις καὶ πε-
 20 ρικαλλῆς θεοπρεπῶς τοῖς ὁρῶσι δεικνύμενος.
 εἰκόνα γὰρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ πως διὰ τῶν
 ἔξω αἰσθήσεων ὑποχαρακτηρίζει· οἱ γὰρ
 λογισμοὶς ἀτόποις ἐνεχόμενοι καὶ μὴ προα-
 ναγγεῖλαντες εἰς τὸ βοηθηθῆναι, κατὰ μι-
 25 κρὸν ἐκπεπτώκασιν τῆς θείας αὐτῶν ὁμολο-
 γίας, θῆραμα τῷ διαβόλῳ γενόμενοι. ἀλλ'
 εὐχόμεθα, ἵνα ὁ ἀνακαλούμενος καθ' ἐκά-
 στην ἡμέραν πάντας τοὺς ἀπωσμένους ἐπι-
 στρέψῃ κἀκείνους εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ποι-
 30 μνην, εἰς τὸ μὴ ἐκδαπανηθῆναι αὐτοὺς τε-
 λείως ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας. πλὴν τὴν δέουσαν
 ἔρευναν μὴ ἀμελήσητε καὶ αὐτοὶ ποιήσασθαι·
 εἰ γὰρ οἱ θρέμματα ἄλογα ἀπολωλεκότες
 35 οἱ λογικὰ ἐμπειστευμένοι ὀφείλουσιν ἐπιζη-
 τεῖν τὰ ἀπολλύμενα; ἐπεὶ δὲ οὗτοι πεπόν-
 θασιν τὸ πτώμα, οἱ λοιποὶ ἀσφαλίσασθε·
 γέγραπται γάρ· “ἀσεβῶν καταπιπτόντων, οἱ
 δίκαιοι ἔμφοβοι ἔσονται”. ἔμφοβοι τοίνυν
 40 ἔσεσθε καὶ ἀσφαλῶς διαβαίνετε· κρημνοὶ γὰρ
 ἐκατέρωθεν, ὑπὸ τοῦ διαβόλου κατασκευαζό-
 μενοι. διὰ τοῦτο μηδεὶς ἀνεξαγόρευτος με-
 νέτω, μηδὲ ἰδιοθελῆς ὑπαρχέτω, μήτε φι-

9 κῶδ. ἀνωλιγώρως - - ὀλιγορεῖ. 28/29 κῶδ. ἐπι-
 στρέψει. 38 κῶδ. καταπιπτόντων.

λήδονος, μήτε φίλαυτος· ἐν γὰρ τοῖς τοιού-
 τοις ἐνισχηθέντες οἱ προειρημένοι καὶ πο-
 νηρὰ συνέδρια βουλευόμενοι, προκαταλαβού-
 σης ἀδηφαγίας, μᾶλλον δὲ κλεφοφαγίας, φιλο-
 5 σαρκίας τε καὶ φιλαμαρτίας, ὠλίσθησαν εἰς
 τὸν βόθρον τῆς ἀποδράσεως, ἐλεεινὰ ἄρτι
 βαδίζοντες καὶ οἴκτιστα, περιερχόμενοι ὧδε
 κἀκεῖσε ὡς πρόβατα πλανώμενα· ἐρωτώμενοι
 ψεύδονται· μὴ ψευδόμενοι αἰσχύονται, ἐξ
 αὐτῆς τῆς ἀποκρίσεως καὶ τῆς ὁράσεως τὴν
 10 δῆλωσιν τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐπιφερόμενοι
 ἔντρομοι, ἔμφοβοι, κατηφεῖς, ἀδυνηροί, εἰς
 γῆν ἀληθῶς τὸ πρόσωπον νεύοντες. εὐχὴ ἀπ'
 αὐτῶν ἀπελήλαται· πρὸς τίνα γὰρ τὰς χεῖ-
 15 ρας ἀροῦσιν, ἐξότε ἀπὸ θεοῦ ἀποδιδράσκουσι;
 ψαλμῶδία καὶ ὥδῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν
 ἐξῆρται· τίνοι γὰρ ψαλοῦσιν “ὑπομένων ὑπέ-
 μεῖνα τὸν κύριον”, ἦνίκα διὰ τῆς ὀλιγωρίας
 ἀπεθανατώθησαν; ὕπνος ἐν αὐτοῖς βαθὺς καὶ
 ῥαθυμία, δυσελπιστία, μᾶλλον δὲ ἀνελπιστία.
 20 διὰ τοῦτο προσεύχεσθε μὲν ὑπὲρ αὐτῶν τὰ
 εἰς ἐπιστροφὴν, προσεύχεσθε δὲ τὰ ὑπὲρ
 ὑμῶν εἰς στηριγμόν, λέγοντες καὶ κράζοντες·
 “ἐὰν ἐπαναστῆ ἐπ' ἐμὲ πόλεμος, ἐν ταύτῃ
 ἐγὼ ἐλπίζω”, καὶ τὸ “πλεονάκις ἐπολέμη-
 25 σάν με ἐκ νεότητός μου, καὶ γὰρ οὐκ ἠδύ-
 νηθησάν μοι”, καὶ “αὕτη ἡ κατάπαυσις μου εἰς
 αἰῶνα αἰῶνος· ὧδε κατοικήσω, ὅτι ἡρετι-
 σάμην αὐτήν”, ἵνα ὡς στρατιῶται Χριστοῦ
 πολεμοῦντες καὶ μὴ καταπίπτοντες τὸν τῆς
 30 δικαιοσύνης στέφανον διὰ τῆς ὑπομονῆς ἀπο-
 λαύοιτε.

Ναί, ναί, τέχνα μου, παρακαλῶ ὑμᾶς,
 δέομαι πρὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν· μὴ κατολιγω-
 35 ρήσητε, μὴ δέξησθε τὸν διάβολον σύμβου-
 λον, μὴ ἀτονήσητε ἀπὸ τῆς ἀθλητικῆς ὑμῶν
 ἐνστάσεως· μικρὸν γὰρ ὅσον ὅσον καὶ ὁ χρό-
 νος παρατρέχει, οἱ τε στέφανοι καταπλέκονται
 καὶ “μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ
 κύριος εὐρήσει ποιήσαντα οὕτως”, καθὼς 40
 προσέταξεν. περὶ τῶν ἀτακτησάντων ἄλλων,
 καθὼς ἀκήκοα, οὐκ ἐγράψατέ με· πλὴν εἰ-

4 κῶδ. ἀδηφαγίας. 14 κῶδ. ἀπελήλατε. 17 Ψαλμ.
 λθ', 1. 24 Ψαλμ. κς', 3. 25/27 Ψαλμ. ρη', 2.
 27/29 Ψαλμ. ρλα', 14. 39/40 Ματθ. κδ', 46. 42 με]
 οὕτως ἐν τῷ κώδικι.

σίτωσαν ἐνταῦθα· οὐκ οἶδα, ἐάν τι ἄλλο δοκιμάζετε μετὰ συμβουλῆς γενέσθαι, πάντως δὲ τὰ ὀφειλόμενα ἐπιτίμια δεδώκατε. ὁ κύριος ὑμᾶς διαφυλάξει εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

5

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ο'.

Περὶ τοῦ ἐγκαρτερεῖν ἐν τῇ ὁμολογίᾳ ἡμῶν· πρὸς τοὺς ἐν τῷ Ἁγίῳ Χριστοφόρῳ ἀδελφούς.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, μεμαθηκῶς καὶ 10 νῦν διὰ τοῦ οἰκονόμου τὰ καθ' ὑμᾶς ἐχαροποιήθη καὶ ἐλυπήθη, τὸ μὲν διὰ τὴν ὑμῶν τῶν προηγουμένων ἐν κυρίῳ εὐζωίαν καὶ ὑγίαν τῶν τε ὀρθοποδούντων ἀδελφῶν καὶ ὀρθοποδησάντων ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς εὐσε- 15 βείας ἐν ὑπομονῇ ἀγαθῇ καὶ θεαρέστῳ διαγωγῇ, τὸ δὲ διὰ τὴν γνώμην τῶν πάλιν σχολιασάντων καὶ ἀποδρασάντων, εἰ καὶ πάλιν ἀνεκλήθησαν. ἀλλ' ὑμᾶς μὲν ἐπὶ τὸ πλεῖον κύριος φυλάττων φυλάξει καὶ ἐδραιῶν 20 ἐδραιώσει, εἰς τὸ ἀποτελέσαι τὸν δρόμον τῆς ἀθλητικῆς ὑμῶν διατριβῆς· πρὸς δὲ τοὺς σχολιοὺς ἐκεῖνο προσφθέξομαι· "οἱοὶ ἀνθρώπων, ἕως πότε βαρυκάρδιοι; ἵνα τί ἀγαπάτε ματαιότητα καὶ ζητεῖτε ψεῦδος", ἐκ- 25 ζητοῦντες τὰ θελήματα τῶν διανοιῶν ὑμῶν ἐν ἐριθείᾳ τῶν παθῶν ὑμῶν, οὐ πρὸ ὀφθαλμῶν τιθέμενοι φόβον θεοῦ καὶ κρίσιν ἀνταποδόσεως, πῦρ ἀτελεύτητον, σκότος ἐξώτερον, βρυγμὸν ὀδόντων καὶ τάρταρον ἀσυνεί- 30 καστον, ἀλλ' οὕτως ἀδεῶς καὶ αὐθαδῶς, ψευδῶς τε καὶ παικτικῶς τὸν θεὸν λογιζόμενοι, διὰ τῆς ἐκτροπῆς τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν; ἕως πότε ἐπιλανθάνεσθε τῶν κριμάτων αὐτοῦ; ἕως πότε οὐ λαμβάνετε αἴσθησιν 35 μεταμελείας; ἕως τίνος τίθεσθε βουλάς πονηράς ἐν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν, προσφασίζόμενοι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις, ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσεις ματαίας; οὐκ ἀνακαλεῖσθε οὖν ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ πτώματος ὑμῶν; οὐκ ἀνα- 40 φέρεσθε ἐκ τῆς σκοτώσεως ὑμῶν; οὐκ ἀναλαμβάνετε ἐκ τῆς ὀρμῆς ὑμῶν; τίνος δοκεῖτε

4 κῶδ. διαφυλάξει. 22/24 Ψαλμ. δ', 3. 36/37 προφ. προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις] Ψαλμ. ρμ', 4. ..

ἀποδίστασθαι; τίνα δοκεῖτε ἀρνεῖσθαι; ἀλλ' οὐχὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ ἐλάβετε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως διὰ τοῦ ἁγίου σχήματος; οὐχὶ πῦρ ἐκκέκαυται κατὰ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν; ἀρκείτω ὧδε. μηκέτι προσθή- 5 τε, μηκέτι ὁ διάβολος χαίρη ἐν ὑμῖν, μηκέτι θεραπεύητε τὸν ἀντίδικον. ἀγαπήσατε τὸν ἀγαπήσαντα ὑμᾶς κύριον· εἰσοικίσασθε τὸν ἀγαθὸν δεσπότην. καὶ περὶ τῶν προτέρων αὐτὸς ἀγαθὸς ἐστίν, εὐπαράκλητος, εὐ- 10 μενής· συγχωρήσει ὑμῖν διὰ τῆς ταπεινώσεώς μου.

Τοῦτο παρακαλῶ καὶ δέομαι καὶ ἀντιβω- 15 λῶ· ὀρθώσατε τὰ χαυνώματα τῶν ψυχῶν ὑμῶν· στηρίξατε τὰς βάσεις τῶν καρδιῶν ὑμῶν· συνάξατε τὰ συντρίμματα τῶν διανοιῶν ὑμῶν. ταῦτά εἰσιν, ἃ συντάσσεσθέ μοι, ἃ καθομολογεῖτε. οὐδὲ ἂν πῦρ καὶ μάχαιρα ἠπειλεῖτο, οὐδὲ ἐὰν βάσανοι καὶ ποιναὶ ἀνετείνοντο, ὅλως ἐχρῆν ὑμᾶς ἐκκλῖναι. ἀλλὰ νῦν 20 ὑπὲρ μικροῦ πράγματος, ὑπὲρ πονηροῦ θελήματος, πᾶσαν καταπατήσαντες θεῖαν συνθήκην, ἱερὰν ὁμολογίαν, ἀπεπηδήσατε ὡς δαμάλεις οἰστρωσάσαι· ἐπορεύθητε ἐν τόπῳ ἀνδρῶν καὶ ἀβάτῳ θεοσεβείας· ἠύλισθητε, τὸ δὴ λεγό- 25 μενον, εἰς κώμας· συνανεστράφητε ἀνδράσι καὶ γυναίξιν κοσμικοῖς· ἐφάγετε, ἐπίετε, ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς, καθάπερ τινὲς σῦες. ἐκ δὴ τοιούτων σπερμάτων, οἷα ἄρα ἀνίσχουσι γεώργια; ψεῦ τῆς ταλαιπωρίας μου! ἵνα με 30 ἡ γῆ κατέπιεν! καιρὸς ὄντως μοι εἰπεῖν τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο· "πέσετε ἐπ' ἐμέ τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ κατακαλύψατέ με τὸν ἄνομον, τὸν ἁμαρτωλόν, διότι οὐδ' ἐγέννησα, ἠθέτη- 35 σαν νόμους θεοῦ· ἐμόλυναν σάρκα, προσέδωκαν παρθενίαν, ἀπεμπολήσαντο τὴν ὑποταγήν, γεγόνασι παίγνιον δαιμόνων"! μὴ γὰρ οὐχὶ ὧδε κάκει ἄγει τοὺς πειθόμενους αὐτῷ, ἀνασπῶν αὐτοὺς ὡς ἐκ μάνδρας καὶ λαμβάνων κατάβρωμα νοητῶς ἐπὶ στόματος ἁμαρ- 40 τίας ὁ Σατανᾶς; ἀλλὰ δεῦρο κἂν ἀπὸ τοῦ παρόντος ἐκνήψωμεν, ἀνανήψωμεν, ἀνάβλε-

7 κῶδ. θεραπεύετε. 8 κῶδ. ἡμᾶς κ εἰσοικίσασθε. 28 ἐν ἡμ. σφαγῆς] πρβλ. Ἱερ. ε', 3. 32 προφητικόν] πρβλ. Ὡση ε', 8.

φώμεθα, ἐπισκεφώμεθα τὴν πλάνην, τὴν ἀβουλίαν· καταμεμφώμεθα ἑαυτούς, ταπεινώμεθα, συντριβώμεθα, ὑποπέσωμεν, ἐξαγορεύσωμεν, ἐρασθῶμεν, ἐπιλαβώμεθα ἐκ μι-
5 κροῦ τῆς προτέρας καλλίστης ἡμῶν διαγωγῆς.

Ναί, δέομαι πάντων ὑμῶν· “οἱ ἐστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ θεοῦ ἡμῶν”, στήτε γενναίως, πορεύεσθε ἀκλινῶς,
10 πείθεσθε τῷ προεστῶτι. χαίροις, Κάντιδε· χαίροις, Πολύβιε· χαίροις, Κοσμᾶ· χαίροις, Παῦλε· χαίροις, Θεωνᾶ· χαίροις, Ἰσχυρίων· ἄρα καὶ ὑπερέχεις, ὡς σὺ οἶδας· ἕκαστος γὰρ ἐκ τῆς οἰκείας καταστάσεως τὰ ἐγκώμια
15 καὶ τὰς κωμωδίας κέκτηται· ἂν καλῶς, καλὰ, ἂν κακῶς, κακά, καὶ ἀκούει καὶ ἐπίσταται καὶ μακαρίζεται. ἐγὼ δὲ ἐλπίζω μηδένα ἀπολέσθαι, ἀλλ’ εἰ καὶ ὠλίσιθσαν τινες, πάλιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως γεγενῆσθαι.
20 σὺ δέ, τέκνον Δομετιανέ, σύμφυχος ἔσο τῷ πρώτῳ σου ἀδελφῷ Λουκιανῷ. βλέπε τὴν παρακαταθήκην, βλέπε τὰς ἐντολάς. “ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται”, καὶ οὐκ ἐμὲ τὸν ἀμαρτωλόν,
25 ἀλλὰ τὸν θεόν, δι’ ὃν ἐσμεν καὶ ἐστε. σπουδάσατε, γρηγορήσατε· πάντα ὑμῶν κατὰ λόγον ἔστωσαν, ἐν μηδενὶ κατολιγορούντων ὑμῶν κατὰ πάντα τὰ ὀφειλόμενα, καὶ εἴη κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἀποπληρῶν ὑμᾶς καὶ
30 χάριτος καὶ εὐλογίας, στηρίζων, δυναμῶν, κραταιῶν δι’ εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα καὶ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΑ’.

Περὶ ταπεινοφροσύνης καὶ εὐταξίας, πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, πρὸς τοὺς ἀναπτωμένους ἡμῖν πολέμους ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν
40 ἐκεῖνο ἔχω λέγειν· “ἐδόθη ἡμῖν ὄντως σκό-

7/9 Ψαλμ. ρλγ’, 1. ρλδ’, 1. 20 κωδ. ἔσω. 22/24 Λουκᾶ ι’, 16. Ματθ. ι’, 40. 35 Mai Novae patrum biblioth. t. ix, pars II. σ. 37. 40 πρὸς Κορινθ. 2, β’, 7.

λοψ τῆ σαρκί, ἄγγελος Σατάν, ἵνα μὴ ὑπεραιρώμεθα”, ἵνα μὴ φυσιώμεθα, ἵνα μὴ ἀλαζονευώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον παιδευόμενοι ταπεινώμεθα καὶ ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ
θεοῦ καταφεύγωμεν, ὡς οὐκ ἐνόησας ἄλλως
5 διασφύζεσθαι· ὅταν δὲ διὰ πάσης σπουδῆς ὑποτάξωμεν τὸ ἀνυπότακτον φρόνημα καὶ γνῶμεν ἑαυτούς, ὅτι ὅλως διόλου ἐσμεν ταλαίπωροι, μηδὲν κατορθοῦν δυνάμενοι δίχα βοήθειας θεοῦ, μεσιτεία τοῦ καθοδηγοῦντος,
10 ὅστις ἂν εἴη, τότε συγκαταβήσεται περὶ τὴν κάμινον τῶν παθῶν ἡμῶν ἄγγελος, ὥσπερ τοῖς περὶ τὸν Ἀζαρίαν, καὶ ἐκτινάξει τὴν φλόγα τῆς ἐπιθυμίας ἐκ τῆς καρδίας, καὶ ἐμποιήσει ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν “ὡς
15 πνεῦμα δρόσου διασυρίζον” τὸ τῆς ἀγνείας δῶρον. διὰ τοι τοῦτο ταπεινώμεθα· κάτω τὸ φρόνημα ἡμῶν, κάτω τὰ ὄμματα· ὑποπιπέτω ὁ λόγος, ἡττάσθω ἢ διάλεξις καὶ ἐγγύς τὸ ἔλεος τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ. μη-
20 δεις ἄπιστος, μηδεις δόλιος, μηδεις σχολιός, μηδεις τοῖς χεῖλεσιν εὐλογεῖτω, “τῇ δὲ καρδίᾳ αὐτοῦ πόρρω ἀπέχει ἀπ’ ἐμοῦ”, ὥσπερ ἐστὶν ὁ ἰδιόρρυθμος καὶ ὁ αὐτοσύνετος· “μηδεις τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἐτέρου
25 ἕκαστος”, κατὰ τὸν ἀπόστολον· μηδεις περιπαρήτω τῷ τῆς παρρησίας πτώματι καὶ ἐμπέση εἰς βάρη κακῶν, καὶ ἀποτίσῃ ποινὰς αἰωνίας. ὅλως φωτεινοὶ γένοισθε, ὅλως εὐλικρινεῖς, ὅλως γνήσιοι υἱοί. ὡς τέκνα, ὡς
30 ἀδελφοί, ὡς συγκληρονόμοι περιπατήσωμεν, μὴ καταδεχόμενοι τὰς εἰς ἀλλήλους βλάβας, μηδὲ τὰς νεωτερικὰς ἀταξίας, ἀλλ’ ὡς ἐπὶ πᾶσι καὶ νῦν. ἐπεὶ πάρεστι τὸ γενέθλιον τοῦ δεσπότη ἡμῶν καὶ προστάτου, τοῦ
35 ἁγίου προφήτου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, καὶ μέλλουσιν ἤδη ἀπὸ ἐσπέρας οἱ κληθέντες πατέρες καὶ ἀδελφοὶ παραγίνεσθαι, εὐρωσιν ὑμᾶς εὐκαταστάτους, ἴδωσιν ἠγασμένους, γνῶσωσιν ὑμᾶς ἀπροσκόπους.
40 καὶ τοῦτο πῶς; ἵνα ἕκαστος, καθὼς διετά-

2 κωδ. φυσιοῦμεθα. 4 κωδ. ταπεινούμεθα. οὕτω καὶ κατόπιν. 16 προσευχῆς Ἀζαρίου στίχ 26. 22/23 Ἰσαΐου κθ’, 13. 25/26 Κορινθ. 1, ι’, 24. 28 ἀποτίσει V. 40 γνάσκουσιν V.

χθη, ἐν τῇ διακονίᾳ αὐτοῦ παραμένων χρησιμεύσῃ, ῥυθμιζῶν ἑαυτὸν ἐν πάσῃ ἀγαθῇ πράξει καὶ λαλῶν προσηκόντως, καὶ σιωπῶν εὐστόχως, καὶ φάλλων προθύμως, καὶ ὑπουργῶν ἐνδυναμούμενος· βλέπετε γάρ, ἵνα ἐν τῇ φαλμωδίᾳ συναθροιζόμενοι πάντες ἀνελλιπῶς καλῶς χοροστατήσωμεν καὶ συμφωνήσωμεν καὶ ἀνακρουσώμεθα τὰ θεοτερπῆ ἄσματα τοῦ Προδρόμου, καὶ ἀπλῶς κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἐκκλησίας, κατὰ τὴν ὑπουργίαν τῆς τραπέζης. ταύτην τὴν μίαν ἡμέραν, παρακαλῶ καὶ δέομαι, ὑπὲρ τὰς λοιπὰς χαρίσασθέ μοι εὐκατάστατον, εὐαπόδεκτον, ἵνα δοξασθῇ ὁ θεὸς διὰ τοῦ ἔργου ὑμῶν ἐν τῇ ὠφελείᾳ τῶν ὁρώντων, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

20

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΒ΄.

Εὐχαριστήριος πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἄδελφοί καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐν τῇ πόλει ταύτῃ οἰκούντων ἡμῶν ἐπιγίνεται μανθάνειν ἡμᾶς τὰ συμβατικά τῶν ἀνθρώπων τοῦ παρόντος βίου, οἷον τῶν μὲν τὰς προβολάς, τῶν δὲ τὰς διαδοχάς, καὶ τῶν μὲν τὰς ἐξορίας, τῶν δὲ τὰς δημεύσεις καὶ ἄλλων τὰς ἀμέτρους χαράς, ἐτέρων δὲ τὰς θανασίμους λύπας, ἢ ἐκ πλοῦτου, ἢ ἐκ πενίας, ἢ ἐκ χηρείας, ἢ ἐξ ἀπαιδίας, ἢ ἐκ συκοφαντίας, ἢ ἐξ ἀρπαγῆς, ἢ ἐκ πλεονεξίας· καὶ γάρ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πᾶς ἄνθρωπος δολίως πορεύεται πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ "καὶ πτέρνη πτερνιεῖ" τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ πολλοῖς τοῖς κακοῖς ἐμπέπλησται ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. ἡμεῖς οὖν ἄρτι, ὅτι χάριτι τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς θεοῦ εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἄσυλον σχῆμα τοῦτο ἠξιώθημεν φυγεῖν τὰς κοσμικὰς ἀπάτας καὶ τὴν ἐπάλληλον φορὰν τῶν ματαίων πραγμάτων, ὡς ἐν λιμένι κα-

1 παραμένον P. 6/7 ἀναλλειπῶς P. 13 χαρίσασθαι V. 35 Ἱερ. θ', 4.

θωρημένοι ἐν τῷ ταπεινῷ μοναστηρίῳ, μηδὲ τὴν τυχοῦσαν ἔχοντες μέριμναν πρὸς τὸ πράξει ἀνθρωπίνως, ἢ πλουτῆσαι, ἢ ὑψοθῆναι, ἢ ἀμύνασθαι, ἢ ἀντιλυπῆσαι, ἢ ἐγχαμίσαι, ἢ στρατευθῆναι, ἢ πολεμῆσαι, ἢ κατακοπῆναι καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι, τί ἀνταποδώσωμεν αὐτῷ περὶ πάντων τούτων, ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν; τί προσοίσωμεν ἐπάξιον; τί φθεγξώμεθα; τί καὶ ἐννοήσωμεν πρὸς τούτοις, ὅτι καὶ ἐλπίζομεν βασιλείας οὐρανῶν ἐπιτυχεῖν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν κληρονομήσαι; ὅπως δίκαιον ἡμῖν ἔστιν ἐκάστοτε λέγειν ἐκεῖνο τὸ προφητικόν, τὸ "τίς εἰμι ἐγώ, κύριε, καὶ τίς ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς μου, ὅτι ἠγάπησάς με τοσοῦτον";

Οὐκ ἔστιν οὖν ἡμῖν χαρὰ, ὅτι οὐ φροντίζομεν τοῦ κόσμου τούτου; οὐκ ἔστιν ἀγαλλίασις, ὅτι τὸ περιθρόλλητον πρᾶγμα τοῦτο τῆς βασιλείας πρὸς τὸ καθ' ἡμᾶς ἀξίωμα εἰς οὐδὲν λογιζόμεθα; οὐκ ἔστι δόξα, ὅτι ἅπαντας τοὺς θησαυροὺς τῶν βασιλέων καὶ τοὺς πολυτιμήτους λίθους καὶ μαργαρίτας πρὸς τὸν τῶν ἀρετῶν πλοῦτον ὡς χοῦν ἠγοούμεθα; τί κάλλιον ἡμῖν καὶ τί μείζον, καὶ τί τερπνότερον καὶ τί μακαριώτερον, εἴπερ φρονοῦμεν καὶ εἴπερ αἰσθανόμεθα, λογικοὶ ὄντες, οἷα τὰ ὁρώμενα πρὸς τὰ νοούμενα; ἐμοὶ μὴ γένοιτο, εἰ καὶ ταπεινὸς ὢν, ἐπιθυμῆσαι οὐχὶ τότε ἢ τότε τῶν ἐραστῶν καὶ περισπουδᾶστων ἀνθρώποις, ἀλλ' οὐδὲ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου τούτου διδομένας μοι, ἐπειδὴ κληρονόμος θεοῦ καὶ συκληρονόμος Χριστοῦ ἐφίεμαι γενέσθαι, τοῦ δεσπόζοντος οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ τῶν ἀπάντων, ὡσπερ καὶ ὑμεῖς. ἀλλ' ἐγὼ μὲν οὐκ ἐπιτεύξομαι, μὴ πράττων κατὰ τὸν πόθον· ὑμεῖς δὲ εὖ οἶδ' ὅτι ἐπιτεύξεσθε, τέκνα μου, ἐάν περ βεβαίαν καὶ ἀκλινῆ τὴν πίστιν ὑμῶν κατέχητε καὶ τὸ ἀσάλευτον τῆς μακαρίας ὑμῶν ὑποταγῆς, τῶν ἐν αἰῶσιν ἀπείροις ἀποκειμένων ἀγαθῶν, ὧν τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος καὶ τὸ τῆς λαμπρότητος ἀξίω-

14/16 Βασιλ. 2, ζ', 18. 24 κῶδ. πλοῦτων. 42/43 κῶδ. ὑπερβάλλων.

μα οὐδὲ εἰκάσαι ἐστὶ πρὸς τὰ ἐνταῦθα με-
γαλαυχούμενα κατὰ ἀμυδρὰν τινα εἰκόνα.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ὁ τάλας διὰ τὰ
τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἀποκείμενα ὑμῖν ἀγα-
5 θὰ μηδέ, εἰ παραδώσωμεν τὸ σῶμα, ἵνα καυ-
θῆ, νομίσωμέν τι μέγα πεποιηθέναι, οὐχ
ὅτι μικρόν τι νηστεύομεν, ἢ ἀγρυπνοῦμεν, ἢ
γονυκλιτοῦμεν, ἢ ἀστατοῦμεν, ἢ κολαφιζόμεθα
ἐν ταῖς ὑπαλλαγαῖς τῶν ἱματίων, ἢ τῶν ὑπο-
10 δημάτων, ἢ τῶν φθειρῶν, ἢ τῶν ἄλλων
ὁποιωνοῦν εἴποιέν τις κόπων, ὅτι σκιά καὶ
ὄναρ εἰσίν. καὶ μακάριος ἄνθρωπος, ὃς ταῦτα
συμβάλλει καὶ συμβιβάζει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
τοῦ καὶ προστίθῃσιν ἡμέραν ἕξ ἡμέρας εἰς
15 εὐχάς, εἰς δάκρυα, εἰς ταπεινώσιν, εἰς ὑπα-
κοήν, εἰς κατάνυξιν, εἰς πραύτητα, εἰς ἐλεη-
μοσύνην, εἰς ἀπάθειαν. ὄντως ὁ τοιοῦτος
τῶν φρονίμων ὁ φρόνιμος καὶ τῶν σοφῶν
ὁ σοφός. εἶην δ' ἂν ἐγὼ ὁ ἀνάξιος τῆς μοί-
20 ρας τῶν τοιούτων, καὶ εἴ τις ἐμοὶ πείθοιτο,
καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐμπαιζέσθω καὶ χλευαζέ-
σθω, ἄφρων καὶ ἄνους λεγόμενος καὶ πᾶσιν
ὑποπίπτων καὶ ὑπὸ πάντων εὐτελιζόμενος.

Οὗτός μοι τῆς παρούσης κατηχήσεως ὁ
25 λόγος· εὐχεσθε δέ μοι, ἀδελφοί, ἵνα καὶ εἰς
τὸ ἕξῃς ἢ παιδεία κυρίου ἀνοίγη μου τὰ ὦτα
πρὸς τὸ ἀκοῦσαι ἢ εἰπεῖν τι τῶν λυσιτε-
λούντων ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν, ᾧ ἢ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πα-
30 τρι καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΓ'.

Περὶ τοῦ μὴ ἰδιογνωμονεῖν, πρὸς τοὺς ἐν
τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

35 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐν
τῷ τὴν ἀδελφότητα διαμερισθῆναι ὧδε κά-
κεῖσε, ἐπὶ τῇ τοῦ θέρους χρεῖα, συνδιαμεμέ-
ρισται μου καὶ ἡ ταπεινὴ ψυχὴ, καὶ νοητῶς
μεταβαίνω ἐκ τοῦδε εἰς τόνδε τὸν τόπον,
40 περιβλεπόμενος καὶ κατασκοπούμενος. τίς ἄρα
καὶ ποταπὴ ἢ κατάστασις αὐτῶν, εἰ σφζό-

μενοὶ εἰσιν ὑπὸ κυρίου, εἰ πορευόμενοι εἰσιν
ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ; οἴδατε γάρ, ὅτι ἄφειν μι-
κρὰν λαβοῦσα ἢ εὐόλισθος ἡμῶν φύσις,
ἀγριοῦται καὶ βηριοῦται καὶ ἀποκῦει θάνατον
ἀμαρτίας. διὰ τοῦτο καρδιάζομαι ὁ ἐλεεινός 5
καὶ συμπιάζομαι καὶ συνθλίβομαι τῇ μερί-
μνῃ καὶ τῇ φροντίδι, τῇ ἀδολεσχίᾳ κατατη-
κόμενος, κἂν οὐδὲν ὑμῖν συνοίσω εἰς ὠφέ-
λειαν· εὐχὴν γάρ οὐπω ἔχω, ἵνα συνεπα-
μύνωμαι ὑμῖν ἢ ἐκείνοις. κύριος δὲ ὁ θεός 10
τοῦ πατρὸς μου ἰσχύει τῷ λαῷ αὐτοῦ δώσει·
κύριος εὐλογήσει ὑμᾶς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν
εἰρήνῃ, καὶ συμβιβάζει καὶ συμφράξει τῇ
εἰς ἀλλήλους ἀπαρρησιάστῳ ἀγάπῃ, καὶ συν-
ενώσει τῇ ὁμοφύχῳ βουλήσει καὶ προαι- 15
ρέσει, "ἵνα μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα", κατὰ
τὸν ἀπόστολον, μηδὲ γνωμικὰ θελήματα,
μηδὲ ἰδικὰ ἐπιθυμήματα, ἅτινά εἰσι πονηρὰ
ἐπιτηδεύματα, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπάρχη κοινῶς
καὶ καθολικῶς, ἐν θέλημα καὶ ἐν ἐπιθύμη- 20
μα, ὡς ἐξ ἑνὸς καὶ ἐν ἐνὶ σώματι ἐνεργού-
μενον· τοῦτο γάρ τὸ κοινόβιον καὶ τοῦτο ἡ
ἐκκλησία, καὶ ἐν τούτῳ τὸν Χριστὸν κεφαλὴν
ἔχοντες ἐπιδεικνύμεθα. ἕως πότε λοιπὸν
αἵρετιεῖ ὁ αἵρετιῶν καὶ ἰδιογνωμεῖ ὁ ἴδιο- 25
γνωμῶν; "οὐαί", φησὶν, "οἱ συνετοὶ ἐν ἑαυ-
τοῖς καὶ ἐνώπιον αὐτῶν ἐπιστήμονες". ἀρκεῖ
αὐτῷ ἢ τηλικαύτη ἀρὰ τοῦ προφήτου. "πάντα
πρόντο ἂν", ὡς φησὶ που ὁ θεολόγος Γρη-
γόριος, "ἢ τοὺς οἰκοθεν λογισμούς, μεθ' οὓς 30
ἔρχονται, καὶ τὴν συνήθειαν, ἢ συνανεστρά-
φησαν". ἀλλ' οὐ χρὴ ταῦτα εἶναι ἐν τισιν·
ἢ οὐκ οἴδατε, τί λέγει πάλιν ὁ θεῖος καὶ
μέγας Βασίλειος; ὅτι "ὁ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους
ἐπιζητῶν τι πλεόν, ἐκείνης ἐστὶ τῆς φωνῆς 35
ἄξιος, ἢ φησὶ πρὸς σὲ ἢ ἀποστροφή αὐτοῦ
καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ". διὰ τοῦτο συντριβό-
μεθα τοῖς λογισμοῖς, διὰ τοῦτο ταλαιπωροῦ-
μεν μὴ προκόπτοντες, διὰ τοῦτο ἀναβαίνουσι
διαλογισμοὶ πονηροὶ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, 40
διὰ τοῦτο γινόμεθα υἱοὶ παραπικραίνοντες καὶ
διαγογγύζοντες.

1/2 πορ. ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ] Ψαλμ. ρ', 6. 13 κῶδ.
συμφράξει. 16 Κορινθ. 1, α', 10. 19 κῶδ. ὑπάρχει.
26/27 Ἡσαΐου ε', 21. 36/37 Γεν. δ', 7.

Ἄλλ' οὖν δι' ἐπιγνωμοσύνης ἀφόμενοι τὰ οἰκεία θελήματα στοιχήσωμεν τῷ κανόνι τῆς εὐθύτης, κατὰ πάντα τὰ προστεταγμένα ἡμῖν ἐνθέως καὶ νομίμως πορευόμενοι. μὴ μοι λεγέτω τις ἀφρονεῦων, "ὄφειλον τὸ καὶ τὸ πράσσειν παρὰ τοὺς πολλούς, καὶ ἐπάξιός εἰμι τοῦ καὶ τοῦ ἀπολαύειν, διὰ τὸ ὀρμεῖσθαί με ἐκ τοῦ τοιούτου καὶ τηλικούτου". σαρκικὰ τὰ ῥήματα, μᾶλλον δὲ σατανικὰ τὰ κινήματα· ἐν τούτῳ γὰρ ἀλλοτρίους ἑαυτοὺς τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας οἱ τοιοῦτοι καθιστάνουσιν. εἰ γὰρ τέκνα ἐστέ, οἱ πάντες ἐν ἔστε καὶ ἐκ τοῦ ἑνὸς γεγεννημένοι· καὶ γὰρ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου "ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα", ὡς φησὶν ὁ θεὸς ἀπόστολος· εἰ δὲ ἐν ἔστε, πῶς τὸ ἐν οὐ στέργετε, ἀλλὰ τοῖς μὲν χεῖλεσί με πατέρα ὀνομάζετε, τῇ δὲ καρδίᾳ πόρρω ἀπέχετε ἀπ' ἐμοῦ; ὦ, πῶς οὐκ αἰσχύνεσθε; πῶς οὐκ αἰδεῖσθε; ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς "καταβέβηκα", φησὶν, "ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός". ὑμεῖς δὲ τὸ ἐναντίον τοῖς ἔργοις ἀντιφθέγγεσθε ἐλθόντες ἐνταῦθα, οὐχ ἵνα ποιῆτε τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ δι' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ, ἀλλὰ τὸ θέλημα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν ὑμῶν, ὡς οἶα τέκνα ὀργῆς καὶ ἀπειθείας. "ὄντως", ὡς εἶπεν ὁ τῆς ἀγίας Κλίμακος ὑφηγητῆς, "οὐ μὴ τοῦ Φαραῶ ἐλευθερωθῆς, οὐδὲ τὸ ἄνω πάσχα θεάσῃ, εἰ μὴ πικρίδας καὶ ἄζυμα φάγῃς διὰ παντός· οὐ μὴ φωτισθῆς, οὐδ' οὐ μὴ σοφισθῆς, εἰ μὴ ὡς ἐν μαχαίρᾳ ἐκτέμῃς ριζόθεν ἐκ τῆς καρδίας τὸ οἰκεῖόν σου θέλημα καὶ προσοίσης ἑαυτὸν ὀλοτελῶς δι' ὑπακοῆς τῷ καθηγεμόνι σου".

Καὶ τὰυτα μὲν περὶ τοῦ χαλκοῦ θελήματος· μετὰ τοῦτο δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὑπομνήσκω, ἵνα νηφόντως καὶ γρηγορότως ὑπαντῶμεν εἰς τὰς νυκτερινὰς καὶ ἡμερινὰς ψαλμωδίας, πρὸς τὰς τοῦ ὕπνου ἐξεγέρσεις, πρὸς τὰς τῶν ἔργων κλήσεις, πρὸς τὰς τῶν λογισμῶν ἐξαγέσεις, ἐτοιμαζόμενοι ἑαυτοὺς πρὸς τὴν

τοῦ θανάτου ὥραν, πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς ψυχῆς ἔξοδον, πρὸς τὴν ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν μετὰ τῶν ἀγγέλων ἀνοδον, πρὸς τὴν τοῦ φοβεροῦ καὶ φρικτοῦ βήματος παράστασιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ ἀγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΔ'.

Περὶ τῆς χαροποιοῦ ἡμῶν ὑποταγῆς· πρὸς 10 τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, πῶς ὑμῖν τανῶν προσφθέξομαι; ἀλλ' εἰ καὶ τολμηρόν, ἀποστολικῶς. "χαίrete ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ χαίrete". διατί; ὅτι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ διανύετε, ὅτι τὸ μοναδικὸν σχῆμα περιβέβλησθε, ὅτι τὸν τῆς ὑποταγῆς κανόνα ὑπεξέρχεσθε, καθ' ἑκάστην ἡμέραν θλιβόμενοι, στενοχωρούμενοι, τλαιπωρούμενοι, συλλυπούμενοι, τοῦτο μὲν ἐν νηστείαις καὶ 20 ἀγρυπνίαις καὶ ξηροκοιτείαις, τοῦτο δὲ ἐν κόποις καὶ μόχθοις καὶ ἔργοις τῶν διακονιῶν ὑμῶν, ἐν κοπαῖς τῶν θελημάτων, ἐν ἐπαγωγαῖς τῶν προσταγμάτων, ἐν ἀλουσίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, ἐν ῥακκοδυσίᾳ καὶ ῥυπαροφορησίᾳ τῶν 25 ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων ὑμῶν· προσθήσω τοῦτοις, ἐν ἐπιτιμίαις καὶ ἀφορισμοῖς τῶν ἐλλειμμάτων, τὸ μεῖζον ἔτι, ἐν ἀκαταπαύστοις προσβολαῖς, κρούμασι τε καὶ κεντήμασι καὶ οἶόν τι τοξεύμασι καὶ λογγεύμασι τῶν 30 ὀρατῶς καὶ ἀοράτως πολεμούντων ὑμᾶς. ἐνθεν ὁ οἰκονόμος ἔλκει, ἐκεῖθεν ὁ παροικονόμος ἀνθὲλκει· ὁ ἐσθιᾶτωρ ἐτέρωθεν, ὁ ἀρτοποιὸς ἄλλοθεν, τοῦτος κάκεῖνος, ἵνα μὴ τοὺς πάντας λέγω. εἶτα καὶ ἐπὶ τῶν δαιμό- 35 νων ἐνθεν ὁ τῆς πορνείας, ἐκεῖθεν ὁ τῆς ἀκηδίας, ἄλλοθεν ὁ τῆς λαυμαργίας, ἐτέρωθεν ὁ τῆς ἀστασίας. καὶ πόσα καὶ πηλικά τὰ πάθη; ἀνεξαρτίθητα. οὐκ εἰκότως οὖν εἶρηκα ὑμῖν τὸ "χαίrete ἐν κυρίῳ πάντοτε". 40 ναί, ὄντως, ἀδελφοί μου ἡγαπημένοι, καὶ

4 κῶδ. ὑμῖν. 15 Κορινθ. 1, δ', 15. 18 Ἡσαίου κθ', 18. 21/23 Ἰωάνν. ς', 38. 29 κῶδ. κλήμακος.

14/15 Φίλιπ. δ', 4. 28 κῶδ. ἐλλειμάτων. 33 ἐσθιᾶτωρ=ἐσθιᾶτωρ.

μακάριοί ἐστε καὶ τρισμακάριοι ταῦτα διὰ
 θεὸν ὑπομένοντες καὶ ταῦτα αἰρούμενοι καὶ
 ταῦτα ἀσπαζόμενοι. καὶ τί ἐκ τούτων; ἀνα-
 τελεῖ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ἐν τῷ μέλλοντι
 5 αἰῶνι δικαιοσύνη καὶ πλῆθος εἰρήνης, ζωὴ
 καὶ εὐφροσύνη καὶ ἀνάπαυσις αἰώνιος, υἱο-
 θεσία καὶ κληρονομία Χριστοῦ καὶ τῆς βα-
 σιλείας αὐτοῦ, ἀνθ' ὧν οὕτως ἐφρονήσατε καὶ
 οὕτως εἴλεσθε, καλῶς καὶ θεομακαρίστως καὶ
 10 παντεπαινέτως κόσμον μισήσαντες καὶ τὰ περὶ
 κόσμον, γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ
 φίλων καὶ ἰδίων χωρισθέντες, πατρίδων καὶ
 πόλεων καὶ χωρῶν καὶ ἀγρῶν καὶ οἴκων δια-
 σάντες καὶ πρὸς μόνον θεὸν καταφυγόντες τὸν
 15 κύριον καὶ βασιλέα τῆς δόξης, τὸν ἀγαθὸν καὶ
 ὑπεράγαθον δεσπότην, καὶ τούτῳ δουλεύον-
 τες, τούτῳ παριστάμενοι, τούτῳ λατρεύοντες,
 τούτῳ ἄδοντες ἀενάως, τούτου τὰς ἐντολάς
 καὶ τὰ δικαιώματα ἐκζητοῦντες, τούτου τὰ
 20 ἀρεστὰ καὶ φιλητὰ πράττοντες. καὶ γὰρ ἐν
 ὑμῖν οὐ περὶ πατρὸς καὶ μητρὸς λόγος, οὐ
 περὶ γυναικὸς καὶ παιδῶν φροντίς, οὐ περὶ
 δούλων καὶ δουλίδων μέριμνα, οὐ περὶ κτή-
 σεων καὶ ὑπάρξεων ἀδολεσχία, οὐ περὶ τι-
 25 μῶν καὶ ἀξιωματίων διαγωνία, οὐ περὶ ἀρ-
 χόντων καὶ βασιλέων ἐπιθυμία, οὐ περὶ
 κραιπάλης καὶ οἴνων διῶλισμένων καὶ τῶν
 ἄλλων τρυφῶν διασπουδασία, οὐ περὶ μι-
 κρῶν, οὐ περὶ μεγάλων, οὐ περὶ οὐδενὸς
 30 ἄλλου τῶν ἀπολλυμένων, ἀλλὰ περὶ μόνου
 τοῦ κατ' εὐαρέστησιν θεοῦ διαζῆν ὑμᾶς,
 περὶ μόνων τῶν ἀποκειμένων ἐν οὐρανοῖς
 ἀγαθῶν. ἄρα οὐκ ἀξίως ἀνταγαπήσει ὑμᾶς ὁ
 δεσπότης; ἄρα οὐκ ἀξίως καλέσει ὑμᾶς τέκνα;
 35 ἄρα οὐκ ὀφειλόντως ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
 ἐρεῖ πρὸς ὑμᾶς "δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ
 πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμέ-
 νην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου";

Τοιαῦτα οὖν ὑμῶν τὰ ἀγωνίσματα, τοιαῦτα
 40 τὰ διασπουδάσματα, τηλικαῦτα τὰ ἐλπίζόμενα.
 διὰ τοῦτο καὶ πάλιν ἐρῶ· χαίρετε ἀκατα-
 λήκτως· χαίρετε δὲ κατὰ τὸ φθάσαν, ὅτι
 καὶ ἀδελφὸν κάλλιστον ἀπεστείλαμεν πρὸς
 τὸν μέλλοντα αἰῶνα, τὸν κύριον ἀββᾶν Ἰε-

ρεμῖαν, καλῶς πολιτευσάμενον καὶ ὁσίως
 ἐκβιώσαντα καὶ προστεθέντα τοῖς λοιποῖς
 ἡμῶν ἀδελφοῖς εἰς ζωὴν ἀτελεύτητον. καὶ
 μακάριος ἔστις μετὰ τοιοῦτου τέλους ὑπανα-
 χωρήσει τῶν ἐνθένδε. ἔτι χαίρετε, ὅτι τοὺς 5
 δύο ἀδελφούς ἡμῶν, τὸν τε ἀββᾶν Εὐστά-
 θιον καὶ τὸν ἀββᾶν Ἐπιφάνιον, ἠξιώθημεν
 ἀπολαβεῖν ὑγιαίνοντας καὶ σεσωσμένως ἐπα-
 ναλῦσαντας ἐκ τῆς Ῥώμης, οὐκ ἐπαινε-
 τοὺς μὲν κατὰ τὸ προφανές, διὰ τὴν ἰδιο- 10
 γνώμονα αὐτῶν ἐν τοῖς ἐκεῖσε ἀπέλευσιν,
 ἐπαινετοὺς δὲ λίαν διὰ τὴν κρυπτὴν αὐτῶν
 ἐργασίαν· ἔργον γὰρ ἀποστολικὸν ἐπλήρωσαν,
 εἰ καὶ τολμηρὸν εἶπεῖν, ἀνάθεμα ἀπὸ Χριστοῦ
 καὶ ἀφ' ἡμῶν ἐλόμενοι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας 15
 τῶν ταπεινῶν δόξης καὶ θελήσεως. τοῦτο
 ἀπέδειξεν ἄρτι θεὸς διὰ τῆς εὐαγοῦς αὐτῶν
 πολιστροφίας, οὐκ ἀποδοκιμάσας τὴν σπου-
 δὴν αὐτῶν, οὐδὲ ἀνόνητον τὸν κόπον αὐτῶν
 ἀποδείξας. ἠγεῖσθε αὐτοὺς ὡς ἀδελφούς 20
 ὑμῶν τιμίους· οὐκέτι δὲ αὐτοῖς εἶτε ἐτέροις
 τοιαύτης ἀφορμῆς ἔξοδος· μὴ τις βουλευση-
 ταί, μὴ τις διανοήσεται καὶ ὀλοθρευθεῖη
 ἀπὸ θεοῦ· ἅπαξ γὰρ ἔφθασε τοιαύτη ὑπό-
 θεσις καὶ ἅπαξ γέγονεν, ὃ γέγονεν, τὸ δὲ 25
 δεύτερον θάνατος αἰώνιος. ἀσφαλίσασθε οἱ
 πάντες. ἐλπίζομεν δὲ καὶ τὸν ἀββᾶν Νικό-
 λαον ἀπολαβεῖν, καθὼς ἤκουσαι ἡμῖν, καὶ
 εὖξασθε καὶ ὑπὲρ ἐκείνου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐξ
 ἀβουλίας ἄλλων ἀποδρασάντων, ἵνα ὁ κύριος 30
 ἀνακαλέσεται καὶ ἐπισυναγάγῃ τοὺς πάντας
 εἰς τὴν μάνδραν αὐτῶν καὶ σῶσῃ εἰς τὴν
 βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον, ὅτι αὐτῷ
 πρέπει πᾶσα δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΒ'.

35

"Ὅτι χρὴ τὸν καθηγούμενον τὴν ψυχὴν
 τιθεῖν ὑπὲρ τοῦ οἰκείου ποιμνίου· καὶ περὶ
 σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας τοῦ κατὰ θεὸν βίου
 ἡμῶν, καὶ τοῦ προσέχειν ἑαυτοῖς ἀπὸ τῶν
 παγίδων τοῦ διαβόλου. 40

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, μι-
 κρὸν ἀπολιμπανόμενος ὑμῖν χρόνον ἐν ταῖς

συμβαινούσαις ἀναγκαίαις ἀποδημίαις, ὡς πολ-
 λὸν ἤδη πεποιηκῶς κατεπείγομαι τῇ ἐπιθυ-
 μίᾳ εἰς ὑποστροφὴν, τὸ μὲν ἀγωνιῶν διὰ
 τὸ μὴ τινα συμβῆναι ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν μου
 5 ἀταξίαν (οἶδα γὰρ τὸν διάβολον ὠρυόμενον
 λέοντος δίκην καὶ ζητοῦντα τίνα ψυχὴν ἀρ-
 πάξας καταπιεῖν), τὸ δὲ ἐπιθυμῶν συνεῖναι
 ὑμῖν κατὰ πάντα καιρὸν καὶ τόπον· οὐδὲ
 γὰρ τέρπει με ἡ ἀπουσία, οὐδὲ μεταιω-
 10 ρίζει με, κἂν ἀμαρτωλός εἰμι, ἢ ἐκ τόπου
 εἰς τόπον μετάβασις, ὡς ἂν τρυφῶν διατε-
 λοίην τὰς ἡμέρας, ἐπιγαννύμενος ταῖς ὁδοι-
 πορίαις καὶ τοῖς θεάμασι τῶν ἐν τῷ βίῳ
 γινομένων πραγμάτων καὶ ὑμᾶς ἐὼν ἐπιτα-
 15 λαιπωρεῖν ταῖς ἀσκητικαῖς διαγωγαῖς. μὴ διὰ
 τοῦτο ὑπολαμβάνητε, τέκνα καὶ ἀδελφοί,
 ἀλλ' εὖ ἴστε, ὅτι ἔπου περ ἂν ἀπίω, πάν-
 τας ὑμᾶς ἐν τῇ ταπεινῇ μου καρδίᾳ ἔχω
 καὶ μεθ' ὑμῶν εἰμι τῇ διανοίᾳ ἐποδυνώ-
 20 μενος τοῖς ὀδυνωμένοις, συναγωνιῶν τοῖς ἀγω-
 νιώσι, συνευφραίνόμενος τοῖς εὐδρομοῦσι,
 κλαίων τε καὶ μεριμνῶν περὶ ἑνὸς ἐκάστου
 ὑμῶν, ὅπως διασώζοισθε. εἰς τί γὰρ ἄλλο
 κεκλήκατέ με εἰς κεφαλὴν ὑμῶν, καὶ εἰς ὃ τι
 25 ἄλλο ὀφείλω ζῆν, χαίρειν τε καὶ εὐφραίνε-
 σθαι; ἀλλ' οὐχὶ δι' ὑμᾶς τὰ τοῦ θεοῦ τέ-
 κνα; οὐχὶ διὰ τὴν ἐν κυρίῳ προκοπὴν ὑμῶν;
 οὐχὶ διὰ τὸν ἐνθεὸν ζῆλον ὑμῶν; οὐχὶ διὰ
 τὴν μαρτυρικὴν ὑμῶν πολιτείαν; ἐν τούτοις
 30 γὰρ καὶ ἐκζητηθήσομαι ὑπὸ τοῦ δεσπότη
 θεοῦ, ὅπως ὑμᾶς ἐποιμάνωμεν καὶ ὠδηγή-
 σαμεν, εἰ ἀπλανῶς τὴν ὁδὸν τῶν ἐντολῶν
 αὐτοῦ ὑπέδειξα ὑμῖν, εἰ ὡς ποιμὴν συνε-
 φλέχθη ὑμῖν τῷ καύσῳ τῆς ἡμέρας καὶ
 35 τῷ παγετῷ τῆς νυκτός, κατὰ τὸν μέγαν ἐκεῖ-
 νον Ἰακώβ, εἰ τὸ ἀπολωλὸς ἐξεζήτησα καὶ
 τὸ πεπλανημένον ὑπέστρεψα, εἰ τὸ ἠσθε-
 νηκὸς ἰάτρευσα, καθὼς πάλιν ἄλλος προ-
 φῆτης, ἀλλὰ μὴ εἰς οἰκειᾶς ἠδονὰς τὴν
 40 προστάσιαν ἐνοσφισάμην, τῇ ἀμελείᾳ προδοῦς
 τὰ πρόβατα τοῖς ἄρπαξι τῶν ψυχῶν λύκοις,
 ἀπεμπολῶν οἷον καὶ σφάττων καὶ ἀπολλύς

5/7 πρβλ. Πέτρου 1, ε', 8. 11/12 κῶδ. διατελοῖεν.
 19/20 κῶδ. ἐποδυνόμενος τ. ὀδυνωμένοις. 33/35 Γε-
 νέσ. λα', 40. 36/37 ἀπολωλὸς κέ] Ἰεζεκ. λδ', 4-5.

αὐτὰ διὰ κακίας. διὰ τοῦτο, ὧ ἀδελφοί μου,
 οὐκ ἄλογον τὸ ἐν ἐμοὶ πάθος, ἀλλ' ὡς ὁρᾶτε
 καὶ πάνυ δικαιοτάτον, καὶ οὐκ ἀρκεσθήσο-
 μαι, ὡσάκις ἂν καὶ τὰ αὐτὰ φθέγξωμαι, ἀπο-
 5 δυρόμενος τὴν ἐμαυτοῦ τάλαιπωρίαν καὶ εἰς
 οἷόν εἰμι κρίμα. δότε μοι οὖν, θέομαι ὑμῶν,
 δεξιὰς καὶ αὐτοὶ οἱ γε καὶ δυνάμενοι μάλι-
 στα διὰ τῆς καμνούσης ἀρετῆς ὑμῶν. ὁρέ-
 ξατε χεῖρα βοηθείας· συνασπίζοισθε, συναν-
 τιλαμβάνοισθε, συνανορθοῦντες καὶ συμβιβά- 10
 ζοντες τὰ εἰς εἰρήνην καὶ εὐστάθειαν, καὶ
 ὁ δικαιοκρίτης εἰκότως διανεμεῖ ὑμῖν τὰς
 ὀφειλομένας μισθαποδοσίας.

Ἐγὼ τοίνυν ὁ ἀμαρτωλὸς χαίρω ἐπὶ τῇ
 εἰσδοχῇ τῶν εἰσερχομένων προσώπων καθ' 15
 ἐκάστην (θεόπεμπτοι γὰρ εἰσι), καὶ ἐπὶ τῷ
 πληθυσμῷ τῆς ἐλαχίστης ἡμῶν μονῆς ἐνή-
 δομαι, ἐπειδὴ θέλημα κυρίου ἐστὶν τὸ ἐπὶ
 τὸ αὐτὸ εἶναι τοὺς πλείονας, καὶ δεῖγμά ἐστι
 τῶν ἀποστολικῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ἐν αἷς 20
 ἐπὶ τὸ αὐτὸ χιλιάδες συνωκίζοντο καὶ συνέ-
 ζων· πῶς γὰρ ἂν καὶ τοὺς ἀγγέλους μιμή-
 σαιντο ἄνθρωποι, εἰ μὴ διὰ τῆς τηλικαύτης
 συναγωγῆς καὶ εὐζωίας; ἀλλ' ὅσον τὸ χαί- 25
 ρειν, τοσοῦτο καὶ μᾶλλον τὸ φοβεῖσθαι πρός-
 ἐστί μοι ἐν συντριμμῷ τῆς καρδίας μου,
 οὐχ ἕνεκεν ἐπιλείψεως σωματικῶν χρειῶν
 (οἶδα γὰρ μου τοῦ δεσπότη τὰς ἀψευδεῖς
 ἐπαγγελίας), ἀλλὰ χάριν τῆς ἐνούσης μοι
 ψυχικῆς ἀδυναμίας, ἰλιγγιῶν καὶ θαμβούμε- 30
 νος ὅπως ὑμᾶς διεξάξοιμι, μηδὲν ἐλλειο-
 πῶς τῶν δεόντων καὶ προστεταγμένων μοι
 πράττειν τε καὶ λέγειν ἐν μέσῳ ὑμῶν. καὶ
 τότε μόνον εὐρίσκω ἄνεσιν, ἡνίκα παραπέμ-
 φωμεν ἀδελφὸν πρὸς τὸν μέλλοντα αἰῶνα, 35
 ὡς ἤδη θησαυρὸν ἐναποτιθέμενοι εἰς ἄσυ-
 λον χωρίον. πρὸς γὰρ τοὺς ἐπιβιούντας, εἰ
 καὶ καλοὶ καὶ σπουδαῖοι εἶεν, καὶ χαρὰ καὶ
 ἀγωνία πρόσσεστι, τὸ μὲν διὰ τὴν προσδο-
 κίαν τῆς ἀγαθῆς ἀποπερατώσεως, τὸ δὲ διὰ 40
 τὸ ἐπίμηκες τοῦ δρόμου καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς
 πρόσσαντες· πολλὰ γὰρ τὰ ἔνεδρα τοῦ δολλοῦ
 καὶ οὐκ οἶδα τί τέξεται ἢ ἐπιούσα· ἔτυχε

9 κῶδ. συνασπίζοισθε. 12 κῶδ. διανεμίει. 17 κῶδ.
 ἐλαχίστης. 31 κῶδ. ἐλελειπύς.

γάρ καὶ Ἐωσφόρον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατε-
νεχθῆναι, ἄγγελον ὄντα πρωτοστάτην. συνέβη
καὶ μαθητὴν γνήσιον προδότην τοῦ διδασκά-
λου γενέσθαι, ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας
5 καταποθέντα εἰς κλῆρον ἀνόμων. ἀλλ' ὁ μὲν
διὰ τὴν ἔπαρσιν, ὁ δὲ διὰ τὴν φιλαργυρίαν,
ἀμφοτέροι δὲ διὰ τὴν ἀθέτησιν· ὣν μὴ τις
ὑμῶν εἴη τῆς μερίδος, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἥδη
ὑπηνεχθέντας καὶ Ἰουδαΐσαντας παλινδρομή-
10 σαι αὐθις ποιῆσαι κύριος καὶ ἐλθεῖν εἰς ἐπί-
γνωσιν ἀληθείας. ἵνα τί γὰρ πλανῶνται ὡς
πρόβατα ἄνευ ποιμένος ἔξω τῆς μάνδρας
αὐτῶν, εἰς ἐρήμους τόπους ἐπιβοσκόμενα,
πάντως δῆγματα λαμβάνοντες καθ' ἑκάστην
15 ὑπὸ τοῦ δάκνοντος πολυμόρφου ὄφως, τῶν
ἡδονῶν, τὰς πτέρνας τῶν ἀνθρώπων; καὶ τίς
ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματι τῆς πολυσαρκίας αὐ-
τῶν, ἐν τῷ καταβαίνειν αὐτοὺς μικρὸν ὑστε-
ρον εἰς διαφθοράν; μὴ ἔξομολογήσονται ἐκεῖ
20 τῷ κυρίῳ χροῖς ὄντες; οὐδαμῶς.

Διὸ προσέχετε πάντες ἀπὸ τῶν κριμάτων
αὐτοῦ, καὶ οἱ ἐστώτες βλέπετε πῶς στήκετε.
ἀποστολικὸν τὸ παράγγελμα· συνεισέρχεται
γάρ πως ἡ οἴησις λέγουσα ἐκεῖνο τὸ τοῦ
25 Δαβίδ, "ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου
οὐ μὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα". δι' οὗτινος
φρονήματος συνεχωρήθη αὐτῷ ἡ πτώσις,
οἱ κοπιῶντες τοῖς λογισμοῖς μὴ ἐνδώσητε
ἀπὸ τοῦ πολεμεῖν ὑμᾶς τὸν διάβολον· φεύ-
30 ζεται γὰρ οἷδ' ὅτι, ἐπιμενόντων ὑμῶν διὰ
τῆς καρτερίας. οἱ ἀπομωρανθέντες ἐξ ἀναλ-
γησίας, εἴπερ τινὲς ἦτε, ἀναζωπυρήθητε δι'
εὐαισθησίας, μήπως ὡς συκὴ ἐξηραμμένη ἐκ-
τμηθῆτε ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ τῶν ψυχῶν διὰ
35 τὴν ἀκαρπλίαν. οἱ τὰς ἐπισυναγωγὰς καὶ ἐπι-
συστάσεις ἐπιχειροῦντες μηκέτι ταῦτα πρά-
ξητε, ἵνα μὴ ὡς Δαθὰν καὶ Ἀβειρῶν οἱ
ὑπερήφανοι καὶ ἀντινομοθέται καὶ ἀντιτακτι-
ται τοῦ Μωσέως χάνασα ὑμᾶς καταπίη ἡ
40 γῆ τῆς ἁμαρτίας. οἱ ὀλιγόψυχοι καὶ ἀψίχοροι
καὶ παραχοποιοὶ παύσασθε τῆς ἐξ ἀφροσύνης

6 κωδ. *φυλαργυρίαν*. 9 ὑπηνεχθέντας = ὑπε-
νεχθέντας. 14 κωδ. *δείγματα*. 25/26 *Ψαλμ. κθ', 7.*
33 *συκὴ ἐξηραμμένη*] *Ματθ. κα', 19-21. Μάρκ. ια', 13-14.*
20-21 || κωδ. *ἐξηραμμένη*. 37/40 *Ἀριθ. ις', 12-33. Δευτερ.*
ια', 6. Ψαλμ. ρε', 17. 38 κωδ. *ὑπερήφανοι*.

καὶ ἐξ ὑψηλοφροσύνης ὑμῶν πραττομένης κα-
κίας, ἵνα μὴ ταράσσοντες καὶ ταρασσόμενοι
καταποντισθῆτε ἐν τῇ θαλάσῃ τῆς ἀνομίας.
πάντες τὰ πάντα ἀσφαλίσασθε, κατορθώσατε,
εὖ πράξατε. οἱ φλύαροι καὶ γογγυσταὶ μὴ 5
πολλοὺς μοι κόπους ἀκαίρως παρέχετε, μή-
πως ἐν ῥάβδῳ τῶν ἐπιτιμιῶν ἐπιστραφῶ
ὑμῖν· ὁ δὲ κύριος τῆς ἀγάπης καὶ θεὸς πά-
σης παρακλήσεως, ὁ καταλλάξας καὶ εἰρηνο-
ποιήσας τὰ πάντα ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, εἰρη- 10
νεύσεις, βραβεύσεις, συμβιβάζσεις πάντας ὑμᾶς
ἐν ὁμοιοίᾳ, ἔτι καὶ ἔτι ἀγωνιζομένους καὶ
βελτιουμένους, ἕως ἂν φθάσωμεν εἰς μέτρον
ἡλικίας τοῦ πληρώματος αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ
πρέπειε πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν 15
τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ
καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ος'.

"Ὅτι χρὴ ἐναγωνίους καὶ ἐμμερίμους
ἡμᾶς εἶναι ἐν τῷ πνευματικῷ σταδίῳ μέχρι 20
θανάτου, ὡς ἂν καταστεφθεῖημεν τοῖς τῆς
δικαιοσύνης στεφάνοις παρὰ τοῦ παμβασι-
λέως θεοῦ.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ὥσπερ
τοῖς ἐν τῷ στάδίῳ τρέχουσιν ὠφέλιμον τὸ 25
ἐκ τῶν παιδοτρύβων παραθάρβύνεσθαι καὶ
ἐπαλειφεσθαι, οὕτως λυσιτελοῦν ἐμὲ τὸν ἁμαρ-
τωλὸν τὸ συμπροθυμεῖσθαι ὑμῖν περὶ τὰς
χρηστοτέρας ἐλπίδας, ὑμᾶς λέγω τοὺς ὡς
ἀληθῶς δρομεῖς τοῦ κυρίου καὶ τρέχοντας 30
οὐκ ἐν μικρῷ διαστήματι τόπου καὶ πρὸς
μίαν ὄραν, ἀλλ' ἐν τῷ μεγάλῳ διαύλῳ τοῦ
ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν ἀφικνουμένου διαστή-
ματος παντὸς τῆς ζωῆς ἡμῶν τέλους τὸ ἐνα-
γώνιον ἔχοντας, ἐνθα καὶ Παῦλος ὁ μέγας 35
κῆρυξ τῆς οἰκουμένης δεδραμηκῶς σὺν πᾶσι
τοῖς ἁγίοις τὸν τῆς δικαιοσύνης, καθὼς αὐ-
τός φησιν, ἀπελήψατο παρὰ κυρίου στεφάνον.
Ἐπεὶ οὖν τοιοῦτος καὶ τηλικούτος ὁ ἀγών,

7 ἐν ῥάβδῳ - - ἐπιστρ. ὑμῖν] *πρβλ. Ψαλμ. πη', 38*
«ἐπισκέψομαι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν» κέ. 9 *κα-*
ταλλάξας καὶ εἰρηνοποιήσας] *Κολοσ. α', 20.* 13/14 *ἕως*
- - πληρώματος αὐτοῦ] *Ἐφεσ. δ', 13.* 25 κωδ. *ὠφέ-*
λημον. 34/36 *Τιμοθ. 2, δ', 7-8.*

τὸ στάδιόν τε καὶ ὁ δρόμος, θεατὰς μὲν ἔχων τὰς ἄνω μυριάδας τε καὶ χιλιάδας τῶν ἁγίων ἀγγέλων, ἀγωνοθέτην τε αὐτὸν τὸν τῶν ἄλων δεσπότην ἐν τῷ ἀπροσίτῳ θρόνῳ 5 τῆς οὐρανίας δόξης κεκαθικότα, καὶ μὴν καὶ τοὺς τῆς ἐναντίας μερίδος συμπράκτορας, τοὺς ποικίλους φημί καὶ πολυμεθόδους δαίμονας, καταβαλεῖν ἡμᾶς καὶ συμποδίσαι καὶ ἀπολέσαι παντὶ τρόπῳ πειρωμένους, πόσον, 10 παρακαλῶ, δέον ὑμᾶς προσεχεῖς εἶναι, ἐμφοβούς τε καὶ περιμερίμους, ἡσχημένους τε καὶ ἐναγωνίους, ὥστε μὴ μόνον καλῶς ἐνάρξασθαι τοῦ δρόμου; ὠφελήσειε γὰρ εἰς οὐδέν, εἰ μὴ καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς νεανικώτερόν 15 τε καὶ ἀνδρικότερον ἐπιχειθῶμεν· καὶ οὐδὲ οὕτως ἢ τῆς νίκης ἐπιτυχία, εἰ μὴ μέχρι θανάτου, κἄν παραταθείη πολὺ τὸ τῆς ζωῆς ἡμῶν μέτρον, ἐνστησώμεθα. σκοπήσωμεν δέ, εἰ δοκεῖ, ἐνταῦθα κατὰ σύγκρισιν ἡμῶν τε 20 καὶ τῶν κατὰ κόσμον τρεχόντων, κἄν τούτῳ ἐπιγνωσώμεθα, ὅσον τὸ διάφορον. ἐκείνοις οὖν λειφεῖσι καὶ ἡττηθεῖσιν, ἴσασιν οἱ πεπειραμένοι, οἷα πρόσωπα κατηφῆ γίνονται· ὀφθαλμοὶ κάτω νενευκότες, δάκρυα προχεόμενα· 25 καὶ γὰρ καὶ ἑαυτοὺς τύπτουσι καὶ τὰς οὐρανίας τρίχας τίλλουσι, στένοντες καὶ ποτινῶντες, ὀδυνηρῶς τε καὶ ἡσχυμμένως παριστάμενοι ἐπὶ προσώπου τοῦ βασιλεύοντος κατὰ μέσου τοῦ σταδίου, συνδεδεμένοι τε τὰς χεῖ- 30 ρας, καὶ ταῦτα τῶν ἐπάθλων διανεμομένων κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν μετὰ εὐφημιῶν πολλῶν καὶ ἀνακηρύξεων πρὸς τοῦ λαοῦ παντὸς τοῖς ἐκνικήσασιν καὶ στεφανωθεῖσι. τοιγαροῦν καὶ ἐφ' ἡμῖν ὡς ἐν εἰκόνι τοιοῦτόν τι ἔξει 35 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· οἱ γὰρ καλῶς τὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενοι, κατὰ τὸ λόγιον, καὶ τὴν πίστιν τηρήσαντες, παραστάθῃσονται τῷ παμβασιλεῖ θεῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς φαιδροὶ τινες καὶ γεγηθότες, καταστεφόμενοι τοῖς ἀκηρά- 40 τοις καὶ ἀμαράντοις τῆς δικαιοσύνης διαδήμασι, χιτῶνάς τε λευκοὺς, ὑπὲρ χιτῶνα στίλβοντας, ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον ὑπενδύόμενοι καὶ ὄσους ἄλλοις ὠραίοις τε καὶ

5 κωδ. κεκαθικότα. 15 κωδ. ἐπιχθῶμεν. 22 λειφεῖσι=λειφθεῖσι. 85/37 Τιμοθ. 2, δ', 7-8.

ποικίλοις πρὸς αὐτοῦ διακοσμούμενοι. ἢ δὲ ἀνάβρησις φοβερὰ τις καὶ πολύηχος· ὑπὸ γὰρ πάσης τῆς τῶν οὐρανίων δυνάμεων ἀγγελικῆς πλυθῦος εὐφημηθήσονται καὶ ἐπαινεθήσονται, καὶ τοῦτο οὐχ ἄπαξ, ἀλλ' εἰς ἀεὶ 5 καὶ διηνεκῶς· οὐ γὰρ ἐστὶ πέρας πώποτε οὔτε τῆς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, οὔτε μὴν τῆς στεφανώσεως καὶ ἀπολαύσεως, οὐδ' αὖ τῆς εὐφημίας καὶ ἀνακηρύξεως.

Τί οὖν λοιπόν, ἀδελφοὶ καὶ πατέρες; οὐ 10 δραμούμεθα μᾶλλον καὶ μᾶλλον; οὐκ ἐπιχειρησώμεθα ἔτι καὶ ἔτι; οὐ προσπαρακαλέσομεν λαβεῖν ἡμᾶς δύναμιν καὶ ἰσχὺν παρά τε τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ καὶ παρά τῶν κατηγορουμένων, τὴν εἰς τὸ καλῶς τρέχειν καὶ 15 ἀνεμποδίστως ἐμπειρίαν; ναί, δέομαι καὶ παρακαλῶ καὶ ἀντιβολῶ, φοβερῶτατον ἀγῶνα ὑπέδειξεν ὁ λόγος, ἀνεκλάλητον μὲν εἰς χάραν καὶ δόξαν τοῖς ἀνδρείως τρέχουσι καὶ νικῶσιν, ὀλεθριώτατόν τε καὶ ἐπικινδυνώτατον 20 τοῖς ἀτημελῶς καὶ ῥαθύμως ἢ ἐναπομένουσιν, ἢ συμποδιζομένοις, ἢ ἀπορρήγνουμένοις τοῦ σταδίου. “ὁ ἔχων ὄτα”, φησὶν ὁ κύριος, “ἀκούειν ἀκουέτω”. ἀκούσατε τοῖνον, τέκνα, καὶ προσέχετε φρικτῶς, καὶ τρέχετε νηφα- 25 λέως καὶ ἐπιστημόνως, γνωρίζοντες τοὺς ἐπιτρέχοντας καὶ ὑποσκελιστὰς ἡμῶν δαίμονας. οὐδεὶς οὖν δύναται τρέχειν, εἰ μὴ γυμνωθῇ παντὸς περιβολαίου, μόνον τὴν ἐπιστηθίδα φορῶν τῆς πίστεως. λέγομεν δὲ οὐ μόνον 30 κατὰ πᾶσαν τὴν ἔξωθεν ὑπαρξιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἔνδον ποικιλοφόρον τῶν ἰδίων θελημάτων ἀποποίησιν. οὐδεὶς οὖν εὐδρομεῖ ἐν τῷ σταδίῳ, εἰ μὴ ἐξησχημένος ἐστὶ τὸ σῶμα συμμαετρημένην τι καὶ αὐτάρκει διαίτη 35 βρώσεώς τε καὶ πίστεως. εἰ δὲ καὶ ἀλείφασθαι δεοὶ ἀντὶ ἐλαίου τὴν καρτερίαν καὶ τὴν ἀκαταπόνητον ὑπομονήν, εἰ δὲ καὶ προγυμνασθῆναι καὶ προδιασκέψασθαι, τοῦτο οἱ ἔτι δοκιμαζόμενοι καὶ πρὸς τὸ σχῆμα ἀπο- 40 βλέποντες ἔξουσιν· εἰ δὲ καὶ ἐκ τῆς ὀποιασοῦν ἀφετηρίας ἐκπετηθήκεναι δεοὶ, ἐκ τῆς καλλίστης καὶ συντομωτάτης ὑπακοῆς ἔξε-

1 κωδ. πικίλοις. 21 κωδ. ἀτιμελῶς. 23/24 Ματθ. ια', 15. γ', 9, 43. Λουκᾶ γ', 8. ιδ', 35.

λευσόμεθα. οὐδεὶς οὖν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ δρόμου
ὧν οὔτε διαμάχεται τοῖς συναμιλλωμένοις,
οὐδὲ φθονεῖ, οὔτε ἐνδεικτιᾶ οὔτε πρὸς αὐτούς,
οὔτε πρὸς ἄλλους, τοὺς ὀρώντας· συντεταμ-
5 μένω δὲ νοῖ καὶ ὀφθαλμοῖς αὐτοῖς συνενευ-
κόσι καὶ μηδ' ἐτέρωθε βλέπουσιν ἵεται καὶ
ἐπειγεται κάτω βαλεῖν τοὺς ὑπεναντίους, ἕως
φθάση ἐν τῷ πέρατι ὅπερ ἡμῖν μᾶλλον
ἀναγκαῖον.

10 Διὰ τοῦτο, παρακαλῶ ὑμᾶς, καὶ καλῶς
τρέχετε, καὶ ἀβασκάνως πορεύεσθε, καὶ ἀτα-
ράχως ἴτε, καὶ ἀγαπητῶς καὶ ἑτεροβοηθῶς
συναμίλλασθε, τόνον ἐπὶ τόνῳ προστιθέντες,
προθυμίαν ἐπὶ προθυμία, εὐψυχίαν ἐπὶ εὐ-
15 ψυχία, ἄνω βλέποντες, ἄνω σκοποῦντες, μὴ
περιβλεπόμενοι τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰς κενο-
δοξίας, μηδὲ ὑπενδιδόντες τὸ καθόλου, μηδὲ
ὀλιγωροῦντες ἐν τῇ ὀκληρίᾳ τῆς ἀσκήσεως
ἢ τῶν προσκρουμάτων, ἢ τῶν προσπλήξεων,
20 ἢ τῶν ἐπιτιμήσεων, ἀλλ', εἰ καὶ τύχη, εὐ-
θὺς διανιστάμενοι, πρὸς τὸ μὴ καταφθασθῆ-
ναι ὑμᾶς καὶ καταληφθῆναι ὑπὸ τοῦ δρά-
κοντος, καὶ ἵνα οὕτως πάντα καλῶς καὶ ὁσίως
διαπραττόμενοι, ὑπηκόως τε καὶ ταπεινοφρό-
25 νως, εἰλικρινῶς τε καὶ εὐεξαγορευτῶς, φιλα-
δέλφως τε καὶ θεοβραβεύτως, ἀξιωθησόμεθα
καὶ ἡμεῖς τῇ τοῦ δρόμου ἡμῶν ἀποπεραιώ-
σει τὰς ἀμοιβὰς ὑπὸ τοῦ κυρίου δέξασθαι,
τοὺς στεφάνους καὶ τὰ ἔπαθλα τῆς μακα-
30 ρίας καὶ ἀθανάτου λήξεως, ἀπολυτρούμενοι
ἐκ πάσης τιμωρίας καὶ κολαστηρίων τῶν
αἰώνιων, τῆς τε πικρᾶς καὶ πολυθρυλῆτου
αἰσχύνης ἐκείνης, διὰ τῶν πρεσβειῶν τῆς
παναγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, αὐτῶν
35 τε τῶν ἁγίων ἀγγέλων, τοῦ δεσπότη ἡμῶν,
τοῦ Προδρόμου, τοῦ Θεολόγου, πάντων συλ-
λήβδην ὁμοῦ τῶν μαρτύρων καὶ δικαίων καὶ
ὁσίων, τοῦ τε πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν,
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἢ
40 δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ
ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

2 κῶδ. συναμιλλομένοις. 5 κῶδ. νοῖ. 12 κῶδ.
ἴστε. 16 κῶδ. ἐπένοους. 20 κῶδ. τύχει.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΖ'.

Ἔστι δεῖ κατὰ λόγον ποιμαίνειν τὰ λογικὰ
πρόβατα τοῦ Χριστοῦ, καὶ διδασκαλία πα-
ραινετική περὶ τοῦ εὐτόνου καὶ ἐπιμελῶς
καταρτίζειν ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν ἀσκητικὴν 5
εὐθύτητα, ῥηθεῖσα μετὰ μίαν ἡμέραν τῶν
Φώτων.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐπεὶ
ἠγαλλιάσαμεθα καὶ εὐφράνθημεν τῷ πνεύ-
ματι, τελέσαντες τὰς ἱεράς τῶν ἑορτῶν ἡμέ- 10
ρας, ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὥσπερ ὑμᾶς ἐν ταῖς
καθηκούσαις διακονίαις, οὕτως καμὲ τὸν ἁμαρ-
τωλὸν ἐν τῇ οἰκείᾳ φροντίδι γενόμενον ἀνοῖ-
ξαι τὸ ταπεινὸν στόμα εἰς τὸν τῆς ὑπομνή-
σεως λόγον· δέον γὰρ τοῦτο ἐνεργεῖν ἡμᾶς, 15
ἐφ' ὅσον ἐσμέν εἰς κεφαλὴν ὑμῶν, εἰς προσ-
τάσιαν τε καὶ ὁδηγίαν τοῦ κρείττονος, ἐφ'
ὅσον λόγον ἀπαιτηθησόμεθα ἐν ἡμέρᾳ κρί-
σεως παρὰ τοῦ δεσπότη τῶν ὅλων θεοῦ
περὶ ἑνὸς ἐκάστου ὑμῶν, ὅπως καὶ ἠλίκως 20
διεξάγομεν καὶ εἰ κατὰ τὸ εὐάρεστον αὐτῷ
ἐν οὐδενὶ παραλείψαντες, τὰ δέοντα, πάντα
δὲ συνεισενεγκόντες δι' ἔργου καὶ λόγου τὰ
πρέποντα· ὑπερ ἔμοι φοβερόν ἄγαν καὶ ἔν-
τρομον, δεδιότι τὴν ἀπολογίαν ἐν τῷ συνε- 25
ρεῖν λόγον μετὰ τοῦ κριτοῦ τῶν ἀπάντων.
τίς γὰρ καὶ ποταπὸς εἶη ὁ δουλικὸς πρὸς
τὸν δεσπότην, ὁ ῥυπαρὸς πρὸς τὸν καθα-
ρόν, ὁ ὑλικὸς πρὸς τὸν ἄυλον, ὁ ὑπεύθυνος
πρὸς τὸν ἀνεύθυνον, ὁ κάκιστος πρὸς τὸν 30
ἀγαθόν, ὁ ὑπαίτιος πρὸς τὸν ἀναίτιον, ὁ ἀγνω-
μονικὸς πρὸς τὸν εὐεργετικόν; καὶ εἰ ἕκαστος
περὶ ἑαυτοῦ ὀφείλων δοῦναι λόγον, δεδοικῶς
ἐστί καὶ οὐκ ἀρκῶν ἑαυτῷ εἰς σύστασιν, ἀλλὰ
πανταχόθεν περιστατούμενος καὶ περιελκό- 35
μενος, καὶ ταῦτα ἴσως ἀγαθὰ πράττων, πό-
σον ἐγὼ ὁ τάλας περιστατηθήσομαι καὶ ἐξα-
πορηθήσομαι καὶ ἀλλοιωθήσομαι, καὶ οἶον
τῷ δέει ἀποτεθνήξομαι, ἔτι ἐμπνέων τῶν
περὶ ἑμαυτοῦ τε· ἀναριθμήτων σφαλμάτων 40
καὶ ὑμῶν ἑνὸς ἐκάστου τῆς ὁδηγίας λόγον
κατανοούμενος; διὰ τοῦτο, ὡς ἐφθην εἰπών,
ἔντρομός εἰμι καὶ ἐκστατικός, καὶ μάλισθ'
ὅταν ἐν ἐπαισθήσει γένωμαι τῆς περὶ τῶν

44 κῶδ. ἐπαισθήση.

τοιούτων έννοίας, κλαίων καὶ ὀδυρόμενος, στένων καὶ περιόδυνόμενος, βοῶν ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ αἴρων τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ, τὴν ἐκεῖθεν ἐπιζητῶν
 5 ἐπικουρίαν συνεργίᾳ τῶν εὐχῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν· τῷ ὄντι γάρ, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, ἐπικίνδυνόν ἐστί τὸ τῆς προστασίας ἀξίωμα καὶ φοβερὰ τὰ ἐπὶ τοῦτο ἐπιτίμια, αἱ ἀραὶ καὶ ἀπειλαί, αἱ διὰ στό-
 10 ματος τῶν προφητῶν ἐκ τῶν ἄνωθεν χρόνων ἀνεφωνήθησαν τοῖς μὴ ποιμένασι κατὰ λόγον τὰ λογικὰ πρόβατα.

Δεῦτε λοιπὸν πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον πάντες συγκινούμενοι, θερμότεραν τὴν ἐπὶ
 15 τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν πρόθεσιν ἀναλαμβάνόμενοι, πράξωμεν τὰ καθήκοντα, θελήσωμεν τὰ θέοντα, ἐνεργήσωμεν τὰ συμφέροντα· μικροὶ καὶ μεγάλοι καὶ γέροντες καθάρωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύ-
 20 ματος· καταρτίσωμεν ἑαυτοὺς σκευὴ ἐκλογῆς, ἀγιωσύνην ἐπιτελοῦντες ἐν πνεύματι, φεύγοντες τὴν τῶν κακῶν ἐπιτηδεύσειν, τὴν ὑπερηφανίαν, τὴν παρακοήν, τὴν φιληδονίαν, τὴν φιλοσαρκίαν, ἐπιδιώκοντες τὴν τῶν ἀρε-
 25 τῶν ἀνάληψιν, τὴν ταπεινοφροσύνην, τὴν ὑπακοήν, τὴν ἀγνείαν καὶ φιλαδελφίαν· ἀπορρίψωμεν πόρρω ἀπὸ καρδίας τὰς σαρκικὰς καὶ φιληδόνους σχέσεις, οὐ λέγω ἀπὸ τῶν ἔξω μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἐνδόθεν καὶ
 30 ἐν ἡμῖν αὐτοῖς, ἧγουν τοῦ μὴ ἔχειν πρὸς τὸν ἕτερον παρὰ τὸν ἄλλον ἀδελφὸν πλείονα τὴν ἀγάπην· πονηρὰ γάρ ἐστί καὶ μισόθεος, κλέπτρια καὶ δουλοπρεπής, λανθανόντως μὲν ἐπεισιούσα δῆθεν ὡς ἐξ ἀγάπης ἀδελφικῆς,
 35 εὐρισκομένη δὲ ὡς ἐκ πορνείας σατανικῆς. σκέψασθε τὸ πάθος, φείσασθε τὸν ὀλεθρον, μὴ ἐμπαρῆτε εἰς τὸ βάραθρον, ἵνα μὴ ἀποτί-
 40 νουτε κἀντεῦθεν καταδικας, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι αἰῶνι κρίσιν ἀτελεύτητον. οἴδατε, ὡς πολλὰ τὰ ἔνεδρα τοῦ διαβόλου καὶ πολλὰ αἱ μεθοδεῖαι αὐτοῦ, ποικίλως κατ' ἡμῶν ἐξευρισκόμεναι· καὶ οὐκ ἄν τις ῥυσθεῖη τούτων, εἰ μὴ δι' ἐξαγορεύσεως καὶ τῆς πρὸς τὸν

2 κῶδ. περιθνυόμενος πρβλ. σ. 225, 19/20. 19 κῶδ. μολισμοῦ. 41 κῶδ. μεθοδία.

καθηγούμενον πίστεως, τῷ λόγῳ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ ὑπακοῆς καθοδηγούμενος. καὶ οἱ παρὰ τήνδε τὴν ὁδὸν μὴ πορευόμενοι ἐκπετώκασιν καὶ πίπτουσιν, ὡσπερ ἀναγι-
 νώσκομεν· οἱ δὲ τῷ παρόντι συστοιχοῦντες
 5 κανόνι ἀπεφάνθησαν φωστῆρες ἐν κόσμῳ λάμπαντες, τὸν ζόφον τῆς ἀμαρτίας ἀποφυγόντες καὶ τὸν διάβολον καταπατήσαντες τῇ ἀπονεκρώσει τῶν οἰκείων θελημάτων.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ
 10 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμφρονος καθίστάσθαι τῆς οἰκείας σωτηρίας καὶ πρὸς πᾶσαν εὐθύτητα καταρτίζεσθαι ἑαυτοῦς· πρὸς δὲ ἕκαστος, καθὼς ἐνοχλεῖται, κατὰ τούτου καὶ τὸν ἀγῶνα ὀφείλει ἀναλαμβάνειν, πρὸς
 15 τὸν φθόνον τὰ κατὰ τοῦ φθόνου, τοῦ μισεῖν τὴν παραυτίκα δόξαν· ἐκ γὰρ τοῦ ἔρᾶν κρείττων τοῦ πέλας φαίνεσθαι κατὰ τε ἀγχίνουαν, κατὰ τε μελουργίαν, κατὰ τε ψαλμῳδίαν, κατὰ τε ἀνάγνωσιν, κατὰ τε ἄλλην τινὰ εὐ-
 20 φυίαν, ἢ πνευματικὴν ἢ σωματικὴν, ὑποσύχεται τὸ πάθος καὶ ἐκδαπανᾷ καὶ τήκει τὸν ἔχοντα. ἀλλήλων οὖν μέλη ὄντες, καθὼς ἐσμεν ἐν σῶμα οἱ πάντες, ἀλλήλοις συ-
 25 χαίρωμεν, ἀλλήλοις συναγαλλόμεθα, ἀλλή-
 30 λων τὰ κατορθώματα ἠγώμεθα. ὁ μὲν τυχὸν εὐμελεῖ, σὺ δὲ μεγαλοφωνεῖς, ὁ δὲ εὐαναγνωστεῖ, σὺ δὲ νοηματικώτερος τῶν ἀναγνωσκομένων· ἄλλος ἀγχίνους, σὺ δὲ ἀπο-
 35 λογητικώτερος· πρὸς διαταγὴν ἔργων χρησι-
 40 μεύων ὁ δεῖνα, ἀλλὰ καὶ σὺ πρὸς ὑπακοήν εὐθύτερος, καὶ πολλῶν γε κρείττον τὸ δεύτερον τοῦ προτέρου· καὶ γὰρ τὰ δοκοῦντα εἶναι τι, πρὸς τὰ ἀληθῶς ὄντα οὐδὲν εἰσι. τί γὰρ μελουργία ἢ εὐφωνία, ἢ ἀνάγνωσις,
 35 ἢ εὐνοησία, ἢ μεγαλοφωνία, ἢ καλλιγραφία, ἢ μουσουργία, πρὸς τὴν μακαρίαν καὶ ἐπέ-
 40 ραστον ταπεινώσειν καὶ ὑπακοήν, πρὸς τὴν χρηστότητα καὶ ἀπλότητα, πρὸς τὴν πραύτητα καὶ γαληνότητα, πρὸς τὴν ἀνεξικακίαν
 40 καὶ ἀγογγυσίαν, πρὸς τὴν φιλοθείαν καὶ πολυευχίαν, πρὸς τὰς ἄλλας ἱεράς ἀρετάς, ὧν ἡ κτῆσις τοῦ θέλοντος, κἂν κακόφωνός ἐστί, κἂν ἄψαλτος, κἂν δυσανάγνωστος, κἂν ἀφυσέ-

26 κῶδ. ἠγούμεθα.

στατος, κἄν ἀδιάρθρωτος τὴν γλῶσσαν, κἄν βραχὺς τὴν ἡλικίαν, κἄν ἐνδιάστροφος τοὺς ὀφθαλμούς, κἄν δυσειδὴς τὴν ὄψιν, κἄν σκάζων τὰ μέλη; οὕτω γὰρ εὐπόριστον ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν θεὸς καὶ πᾶσιν εὐπρόσιτον τὸ τῆς ἀρετῆς ἀγαθὸν προϋήθηκεν ἡμῖν, οὐ διὰ σωματικῶν προτερημάτων, ἀλλὰ διὰ ψυχικῶν διαθέσεων κατασπειρόμενον καὶ αὐξοῦμενον καὶ τελειούμενον.

10 Λοιπὸν ταῦτα ἐννοοῦντες μένωμεν οἷς ἐσμεν, χαίρομενοι τὰ εἰς ἀλλήλους, συμβιβαζόμενοί τε καὶ σωναρμολογούμενοι διὰ πάσης εὐταξίας εἰς τὴν κατὰ θεὸν ζωὴν ἡμῶν βλέπετε γάρ, ἀδελφοί μου, ὅτι πληθύνομεν
15 καὶ ὀφείλει πάντα κατὰ τάξιν γίνεσθαι, καὶ ἐπὶ μικρὸν τι ἀτακῆση, τὸ ὅλον τῆς ἀδελφότητος ἡμῶν σύστημα κινεῖται καὶ συκλονεῖται, ἀπόλλων τὸν οἰκεῖον κόσμον τῆς ἀρετῆς, ὡσπερ ἔχει ἐπὶ παντὸς ἄλλου τῶν
20 ἔξω συνταγμάτων· καὶ γάρ, εἰ μὴ καθηκόντως διεξάγῃται καὶ βασιλεία [καὶ οἰκία], ἐκάστου ἀξιώματος τὰ οἰκεῖα παντὶ καιρῷ καὶ τρόπῳ ἐπιδεικνυμένου, οὕτω βασιλεία καὶ οἰκία. ὡσαύτως [ἐπὶ] χοροῦ τε καὶ δήμου καὶ παντὸς
25 ἄλλου. οὕτω πολὺ μᾶλλον ἡμῖν δέον καὶ ὀφείλομεν, τοῖς συναθροισθεῖσιν ἐν ὀνόματι κυρίου ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ οὖσιν ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ ἀγγελικοῦ στρατεύματος, τὸ τῆς εὐταξίας καλόν, λέγω δὴ τὸ ἀθορύβως καὶ
30 ἀταράχως καὶ ψάλλειν καὶ προσεύχεσθαι ὑμᾶς, ἵστασθαι καὶ μεθίστασθαι, καθέζεσθαι καὶ ἐγείρεσθαι, ὑπνοῦν καὶ ἀνίστασθαι, καταβαίνειν καὶ ἀναβαίνειν, ἠσυχάζειν καὶ λαλεῖν, ἐσθίειν καὶ πίνειν, εἰσέρχεσθαι καὶ ἐξέρ-
35 χεσθαι, ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι, ὁμαδεύεσθαι καὶ διαλύεσθαι, ζητεῖν καὶ διδεῖν καὶ λαμβάνειν καὶ εἰσδέχεσθαι, δουλεύειν καὶ δουλεύεσθαι, τιθεῖν καὶ κρατεῖν, ἐνδύεσθαι καὶ ἐκδύεσθαι, ὑποδύεσθαι καὶ ἐξυποδύεσθαι·
40 ἅπαντα γὰρ ταῦτα καθ' ἐκάστην ἡμέραν φαίνεται ἐν ὑμῖν. καὶ εὐταξίας μὲν οὐσης, θείῳ φόβῳ κεκραμμένης, οἷόν τις θάλασσα ἢ πᾶσα ἀδελφότης γαληνιώσα καταφαίνεται, κινου-

8 αὐξοῦμενον ἐκ τοῦ τύπου αὐξέω. 17/18 κῶδ. συνκλονεῖται. 21 προσέθηκα τὸ καὶ οἰκία καὶ κατόπι τὸ ἐπὶ.

μένη μὲν καὶ φερομένη, ἀλλὰ πραῦτατα κύματα ὑποφρίσσουσα, τῆς κινήσεως ὡς ὑπὸ πνεύματος ἁγίου ἐπαιρομένη, ἀταξίας δὲ ἐξ ἀπροσεξίας παρεισαγομένης, ὡς ἐκ σφοδρῶν
τινων πνευμάτων καὶ καταγιγῶν τῶν εἰσ- 5 πνευσάντων ταρασσεται καὶ ἀναβράσσειται, μισητὰς καὶ εἰδεχθεῖς καὶ ὑποβρυχίους τοῦ σκάφους τῆς ψυχῆς τὰς τρικυμίας ἀνεγείρουσα καὶ ἀποπέμπουσα. μὴ γὰρ οὐχὶ τοιοῦτόν ἐστιν ἰδεῖν, ὅτε ἀπὸ κραυγῶν καὶ
10 θορύβων, ἀπὸ γελοίων καὶ στρηνιασμάτων, ἀπὸ προσκρουσμάτων καὶ συμπιασμάτων, ἀπὸ ὠθισμάτων καὶ ἀντωθισμάτων καὶ ἔξανα- τρεπόμεθα καὶ ἀναλλοιοῦμεθα; καὶ ἵνα ἐγγύθεν λάβωμεν τὸ ὑπόδειγμα, τί γέγονεν ἐπὶ
15 τῆς μεταδόσεως τῆς εὐλογίας τῶν ἁγιασμάτων καὶ ἐπὶ τῆς ἐξόδου τῆς τραπέζης; οὐχὶ ἔμελλε συμπατεῖσθαι ὁ παῖς μικροῦ δεῖν καὶ τελευτᾶν; καὶ οὐχὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ οἱ τέσσαρες
20 ταξίαρχοι ὀλοχειρὶ μετὰ πολλῆς ἀντιβάσεως καὶ ἀντιστάσεως μόλις ἠδυνήθησαν ἐνεγκεῖν τὴν ἄτακτον ῥύμην ὑμῶν, καθάπερ ἐπὶ τῶν κοσμικῶν; μὴ γὰρ ἐξέλιπε τὸ ἁγίασμα; μὴ γὰρ οὐκ ἤμην ἐγὼ ὁ τάλας ἐνὶ ἐκάστῳ μετα-
25 διδούς; μὴ ἦν τὸν προεισδεξάμενον μειζόνως εὐλογηθῆναι καὶ καθαγιασθῆναι; οὐδαμῶς, ἀλλ' ἦ μᾶλλον ὀφείλετο οὕτως πράξας τὸν ἁγιασμὸν ἐξ αὐτοῦ, οὐ τιμήσας τὸ δῶρον· εἰρήνης γὰρ ἦν τὸ δῶρον καὶ ἡ εὐλογία εὐ-
30 ταξίας, καὶ ὁ ἁγιασμὸς εἰρηνοποιῶ καταστάσεως. καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης, μὴ ὅτι οὐ πάντες ἔχομεν ἐξελεθεῖν, ἢ ὁ προεξελεθὼν ἡγίασται ἐν τῇ ταχυτήτι αὐτοῦ; οὐδαμῶς, ἐκαρπώσατο δὲ μᾶλλον ἀντὶ ὀφειλίας βλάβη-
35 βην διὰ τῶν ἀγανακτησάντων ἀδελφῶν.

Ἄλλὰ μὴ οὕτως, τέκνα καὶ ἀδελφοί. δέομαι ὑμῶν καὶ παράκαλῶ, συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ὅτι οὐ μόνον ἀγαθὸν ὀφείλει εἶναι, ἀλλὰ καὶ τέλειον καὶ εὐάρεστον, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν πολλῶν γινόμενον. ταῦτα
40 μὲν ὑμῖν οὐκ ὀνειδιστικῶς, ἀλλ' ὑπομνηστικῶς εἴρηται τε καὶ λέλεκται, ἵνα πρὸς τὸ

2 κῶδ. ὑποφρίσσουσα. 3 κῶδ. ἐπαιρομένη. 12 προσκρουσμάτων] ἀλλαχοῦ (231, 19) προσκρουμάτων. 21 κῶδ. μόλις ἦδ. ἐνεγκεῖν. 32 κῶδ. ἔχομεν.

ἔξῃς ἀσφαλῶς βιοτεύωμεν, καὶ διὰ τοῦτο μόνον μεμνημένοι τῶν παλαιῶν καὶ ἤδη παρελθόντων, ἵνα φύγωμεν τὴν τῶν ὁμοίων διαπραξίν· ὁ δὲ κύριος τῆς εἰρήνης καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, ὁ συνέχων τάξει τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἐπίγεια, ὁ καὶ δεῖσαν ὀφθῆναι αὐτὸν ἐπὶ τῆς γῆς, πρὸς τὸ ἀνασώσασθαι τὸ ἀνθρώπινον, μὴ ἄλλο εὐθὺς φανῆναι εἰς ἀνδρὸς τελείου σχῆμα, ἀλλὰ τάξεως ἀκολουθία καὶ νόμῳ τῷ καθ' ἡμᾶς ἀπὸ βρέφους ἐλθεῖν εἰς τὰς μεθελικιώσεις, ὡς καὶ ὀκταήμερος περιτμηθῆναι καὶ ἐν τεσσαράκοντα ἡμέραις ὑπὸ τοῦ δικαίου Συμεῶν ἀγκαλισθῆναι, κατὰ τὸ εἰθισμένον ἐν νόμῳ· ἔπειτα, 15 δωδεκαέτη γενόμενον συγκαθίσει τοῖς ἱερεῦσι καὶ γραμματεῦσιν, ἥνικα ἀναγνούς τὸ βιβλίον, πτόξας, τῷ ὑπηρέτῃ ἔδωκεν· ἔπειτα ἐπὶ τοῦ τριακοστοῦ ἔτους βαπτισθῆναι καταξιώσας, ἀναγέννησιν ἡμῖν υἰοθεσίας χαριζόμενος—, αὐτὸς δὲ ἡμῖν δύναμιν καὶ κραταίωσιν πρὸς πᾶσαν πρᾶξιν ἀγαθὴν καὶ κίνησιν, πρὸς πᾶσαν εὐταξίαν καὶ ὁμόνοιαν, πρὸς πᾶσαν εἰρήνην καὶ πραύτητα, ἐν εἰλικρινείᾳ τῆς μετ' ἀλλήλων ἀγάπης, ὡς ἂν εὐρεθείημεν ἅπαντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀποκαλύψεως αὐτοῦ χορὸς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἅγιος καὶ δῆμος ἡγιασμένος, σκηνὴ πεφωτισμένη μετὰ πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος αὐτῷ εὐαρεστησάντων, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, 30 τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΗ'.

35 Περὶ τοῦ φυλάττειν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῆς πονηρᾶς συνδυάσεως καὶ τῆς ἀνωφελοῦς καὶ ἀκαίρου παρρησίας, καὶ τοῦ μεθ' ὑπομονῆς ὑποίσειν ἡμᾶς τὰς ἀσκητικὰς στενοχωρίας, ἐπ' ἐλπίδι τῆς εὐρυχωρίας καὶ ἀπολαύσεως τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν.

40 Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὡς γλυκεῖά μοι ἢ πρὸς ὑμᾶς ὁμιλία τε καὶ θεωρία, ἥνικα μάλιστα ἡμέρα ἐπισταίῃ κατηχίσεως, ὁρῶντι ὁμοῦ πάντας συνηγμένους ἐπ' ὀφθαλμοὺς τῆς ταπεινώσεώς μου. εἰ γὰρ

1 κωδ. βιωτεύωμεν. 26 κωδ. ἐπεὶ. 37 κωδ. ὑμᾶς.

καὶ ἀμοιρῶ λόγου τοῦ κατήκοντος—ὀλίγος γὰρ εἰμι ἀμφοτέρωθεν—, ἀλλ' οὖν ὅτι ἀποπληροῦμεν τὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν σύνθητες, χαίρομεν καὶ εὐφραινόμεθα ἀνθομολογούμενοι τῷ κυρίῳ ὑπὲρ ὧν πεποίηκε δι' ὑμᾶς 5 εἰς τὴν ταπεινώσιν ἡμῶν. ὅτι δὲ καὶ τῶν κατηχίσεων οὕτως ἐπιμελῶς γινομένων ἐπισυμβαίνουσιν ἀταξίαι, ὥσπερ καὶ πρὸ μικροῦ, οὐ θαυμαστόν, ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς πατράσιν ἡμῶν, ἔνθα ἡὔγει τὸ φῶς τῆς ἀρετῆς ὑπὲρ 10 τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας μετὰ τῆς τοῦ λόγου βρύσεως, ἔστιν ὅτε συνέπιπτε τὰ ὅμοια, καὶ ἴστε οἱ πεπειραμένοι τὰ κατ' αὐτοὺς ἀναγνώσματα. τί λοιπόν ἐστι τὸ ζητούμενον; ἵνα ἀνολιγώρητον ἔχων τὴν περὶ ὑμᾶς φρον- 15 τίδα ἐν τῇ ταπεινῇ μου ψυχῇ ἐπιδείκνυμι τὰ δέοντα ἔργῳ καὶ λόγῳ, νοουθετῶν, παρακαλῶν, ὑπομνήσκων, διαβεβαιούμενος, ἐπιτιμῶν, χρηστευόμενος, ἀπειλῶν, ὑπισχνούμενος ἰδίᾳ τε ἐνὶ ἐκάστῳ καὶ δημοσίᾳ κοινῇ 20 πᾶσιν, ὡς ἂν τῷ συνεχεῖ τῆς ὑπομνήσεως ἔλξειν ὑμᾶς εἰς τὸ εὐθὲς καὶ σωτήριον ἐπικουρίᾳ θεοῦ καὶ συνεργίᾳ τῶν εὐχῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν.

Τοῦτο οὖν τὸ ἔργον μου καὶ ἡ σπουδὴ 25 μου, τοῦτο ἡ ζωὴ μου καὶ ἡ φροντίς μου, καὶ διὰ τοῦτο ταῖς προλαβούσαις ἡμέραις ἢ πρὸς ὑμᾶς ἀγανάκτησις (συγχωρήσατε) γέγονεν οὐκ ἐκ μισητῆς διαθέσεως, οὐδὲ ἐκ θυμικῆς ὀρμῆς, οὐδὲ ἐξ αὐθεντικῆς ἐξου- 30 σίας—ἄπαγε—, ἀλλ' ἐξ ἄγαν περιπονήσεως καὶ ἐκ φιλοστόργου καὶ πατρικῆς ἀγαπήσεώς μου, εἰ καὶ ὑπὲρ ἐμὲ τὸ λεγόμενον· ἰδὼν γὰρ ὅτι σύνδεσμος γέγονεν ἐν τισὶ πονηρὸς καὶ ἐπισύστασις κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ, 35 διεξανέστην, ἔδραμον, ἔσπευσα σβέσαι τὸ ἐνσπαρὲν πῦρ ὑπὸ τοῦ πολυμόρφου ὄφους, ἵνα μὴ ἐκ μικροῦ σατανικοῦ σπινθηρὸς ἀνακαυθῆ ἡμετέρα φλόξ ἀταξίας, κατεσθίουσα ἅπαντας ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπή· τοῦτο γὰρ ἦν 40 τὸ γενηθέν. εἶτα ἐπετίμησα καὶ ἐπέπληξα αὐτούς τε τοὺς ἀλόντας καὶ τοὺς μὴ ἀλόντας, ἵνα τοὺς μὲν τῇ στύφει τῶν ἐλέγχων καὶ ὄνειδισμῶν ἀπαλλάξω τῆς χαυνώσεως καὶ τῆς οἰήσεως, καθιστῶν αὐτοὺς εἰς με-

τριοφροσύνης στερότητα, τοὺς δὲ τῷ κακῷ ὑποδείγματι φοβήσας ἀσφαλίσωμαι, μὴ εἰς τὰ ὅμοια ἐμπεσεῖν ἀπειρία τῆς ἐμπτώσεως. καὶ γοῦν φυλάξασθε ἀπὸ τοῦ παρόντος, πα-
 5 ρακαλῶ καὶ δέομαι, ἐκ πάσης πονηρᾶς συν-
 δυάσεως καὶ οἰηματικῆς ἰδιορρυθμίας, ἐπι-
 βλαβοῦς τε ἀναζητήσεως καὶ παρεκτροπῆς
 νομοθεσιῶν, στοιχοῦντες τῷ κανόνι τῆς πα-
 ραδεδομένης ἡμῖν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων
 10 ἡμῶν διδασκαλίας καὶ νομοθεσίας, ὅτι οὐχ
 ὡς ἔτυχεν οὐδὲ ἀκανονίστως, ἀλλ' ἐν βα-
 σάνῃ πολλῶ μετὰ πόνων καὶ ἰδρώτων ἐκ τῶν
 ἀνωθεν χρόνων, ὃ ὠρίσθη ἐν ὑμῖν, ὠρίσται,
 καὶ ὃ διατυπῶται ἐν ὑμῖν, διατετύπωται,
 15 εἰς ἔνδειξιν ἀληθείας τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγγελικοῦ
 βίου καὶ εἰς ἔλεγχον τῶν ἑτεροφρονούντων
 πρὸς τὰς εὐθείας ἐντολάς τοῦ κυρίου.

Ἐμπορεύεσθε οὖν λοιπὸν τὴν ἀγαθὴν ἐμ-
 πορίαν ὑμῶν, καὶ διανύετε τὸν ἐν κυρίῳ
 20 δρόμον ὑμῶν, ὑπαλείφοντες ἑαυτοὺς τῷ ἐλαίῳ
 τῆς καρτερίας καὶ ὑπομονῆς, καὶ ὑποφέρον-
 τες τὰς ἀσκητικὰς στενοχωρίας, δι' ὧν ἐτοι-
 μάζεται ὑμῖν ἡ εὐρυχωρία τῆς ἀπολαύσεως
 τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν. τίνες δὲ εἰσιν αἱ στε-
 25 νοχωρίαί; ἢ πάντως, ἃς καθ' ἑκάστην ἐνεργεῖτε,
 τὰς ἀγρυπνίας καὶ ψαλμωδίας, τὰς ἐκ
 χειρῶν ἐργασίας, τὰς ὀλιγοδείας, τὰς ὀλιγο-
 ποσίας, τὰς ἐπαλλήλους μεταφορὰς καὶ μετα-
 γωγὰς τῶν διακονημάτων, ὅσον ἐν στάσει,
 30 ἐν εὐταξίᾳ, ἐν βαδίσματι, ἐν ἐνδύματι, ἐν
 ὑποδήματι, ἐν σκεπάσματι, ἐν συνθλίψει,
 ἐν ἀποστερήσει, ἐν προτιμῆσει, ἐν παραθεω-
 ρήσει, ἐν ἄλλῃ δηποτοῦν πράγματι καθ'
 ἕκαστον γὰρ εἶδος ἀθλεῖτε κοπιῶντες ἡμέ-
 35 ρας καὶ νυκτός. καὶ ὅτι ἀληθές, μαρτυροῦσι
 πολλοὶ τῶν ἁγίων, μαρτυρεῖ δὲ πρὸ πάν-
 των καὶ μετὰ πάντων ὁ μέγας καὶ θεῖος
 Βασιλεῖος, μαρτυρικὴν ἔνστασιν ὀρίζων τὴν
 ὑποταγήν. τί δὲ ἄρα ὑπὲρ τούτων ὀνησό-
 40 μεθα; ἢ τί ὑμῖν τὸ ἀνταπόδομα; ἀλλ' οἱ ἀμά-
 ραντοι τῆς δικαιοσύνης στέφανοι, ἢ κληρονο-
 μία τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἢ υἰοθεσία
 καὶ ἡ ἀφθαρσία καὶ ἡ ἀθανασία, καὶ πᾶσα
 εἴτις ἄλλη ἐπινενόηται μακαριότης. τοιαύτας
 οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀδελφοί μου,

ἐνέγκοιτε, παρακαλῶ, ἔτι καὶ ἔτι τὸν προ-
 κείμενον ἡμῖν ἀγῶνα τῆς ἀσκήσεως, μὴ πτυ-
 ρόμενοι ταῖς ἐπισυμβαινούσαις ὑποσκελίσει
 τῶν τινῶν (πίπτουσι γὰρ ὡσπερ φύλλα οἱ
 5 ἑαυτοῖς στοιχοῦντες) καὶ μὴ ἐπερειδόμενοι
 τῷ φόβῳ τοῦ θεοῦ, μηδὲ ἀκηδιῶντες ἀπὸ
 τῶν ἐπισυμβαινουσῶν ὀχληρῶν καὶ λυπηρῶν,
 ἕνεκεν τῆς κατὰ θεὸν ὑμῶν ζωῆς. εἰ γὰρ
 μὴ λυπώμεθα, οὐδὲ χαριούμεθα ἐν ἐκείνῃ
 τῇ ἡμέρᾳ. καὶ εἰ μὴ στενοχωρώμεθα καὶ
 10 στενώμεθα, οὐκ εὐφρανθήσομεθα οὐδὲ εὐ-
 παθήσομεν ἐν τῷ αἰῶνι τῷ μέλλοντι. ἀλλ'
 ὅτι λυπούμεθα καὶ θλιβόμεθα, τλαιπωροῦ-
 μεν καὶ κατακαμπτόμεθα. ἐν τούτῳ μᾶλλον
 ἀγαλλιασώμεθα· δεῖγμα γὰρ πάντως, ὅτι ἐν
 15 τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἀντὶ τῶν λυπηρῶν τὰ
 χρηστά ἡμῖν ἀνατελεῖ, ἀντὶ τῆς πτωχείας
 ὁ πλοῦτος, ἀντὶ τῆς ὀλιγοκτησίας ἡ πολυ-
 κτημοσύνη τῶν οὐρανίων θησαυρῶν, ἀντὶ τῆς
 σαρκικῆς κατατήξεως ἢ ψυχικῆς εὐπάθεια,
 20 ἀντὶ τῆς ἀπομονώσεως παντὸς τοῦ κόσμου
 ἢ ὑπὸ κυρίου ἐν ἡμέρᾳ ἀνταποδόσεως ἀνάρ-
 ρησις. οἷον γὰρ καὶ ἡλίκον, ἐπὶ ἀκούσωμεν
 τῆς μακαρίας ἐκείνης φωνῆς, καλούσης καὶ
 λεγούσης ἡμῖν "θεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ
 25 πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην
 ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου"! διὰ
 τοῦτο, εἰ δεοί ὑμᾶς καὶ καθ' ἡμέραν ἀπο-
 θνήσκειν ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, εὐ-
 προδιτήσωμεν καὶ ἑαυτοὺς ἀπεκδώσωμεν
 30 τέμνεσθαι, καίεσθαι, ξέεσθαι, πάντα τὰ ἄθλα
 ὑπομένειν, καθάπερ οἱ ἅγιοι μάρτυρες· οὐ
 γὰρ τι ξένον ἐκεῖνοι πεποιήκασιν, οὐδὲ ἄλλο
 πρέπον ἐκείνοις, ἡμῖν δὲ ἕτερον ἀγαπᾶν καὶ
 ἀσπάζεσθαι, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα καὶ τὴν
 35 αὐτὴν ἐπιθυμίαν, ὅτι καὶ πάντες ἐν ἐσμεν
 τῇ φύσει καὶ θεοῦ πλάσματα καὶ ὑπὲρ ἐνὸς
 εἰς τὸν κόσμον τοῦτον εἰσῆχθημεν, τοῦ δο-
 ξάσαι θεὸν διὰ τῆς φυλακῆς τῶν ἁγίων αὐ-
 τοῦ ἐντολῶν. εἰ δὲ ὅτι κοπαὶ μελῶν καὶ
 40 αἱμάτων ἐκχύσεις καὶ τυράννων κολάσεις οὐ
 πάντοτε πᾶσιν εἰσιν, ἀλλ' ἡμεῖς, ὡς ἐφθά-
 σαμεν, διὰ τοῦ ὑψηλοῦ βίου τούτου τὸ τῆς

11 κωδ. στενούμεθα 14 κωδ. κατακαμπτόμεθα.
 25/27 Ματθ. κε', 34.

ὕπακοῆς ἡμῶν μαρτύριον ἐπιτελέσωμεν, ἑτεροτρόπως κολαζόμενοι καὶ ἀοράτως κενοῦντες τὸ αἷμα καὶ τὰ μέλη νοητῶς κατακοπτόμενοι, ὡς ἂν τοῖς ἁγίοις μάρτυσι συνα-
5 πολούσωμεν τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΘΘ'.

10 Περὶ τοῦ ἀνά χειρα γενομένου σεισμοῦ καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ διδασκαλία παραινετική περὶ σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας, πρὸς ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, τοῦ
15 περὶ τὸν σεισμόν φόβου προσγενομένου ἡμῖν ἐκ τῆς χθὲς ἡμέρας, οὐ χρεία περὶ ἄλλου τινός, ἢ περὶ τούτου δεῖ μόνον διαλεχθῆναι, πόθεν καὶ οὔτινος χάριν γίνεται. καὶ ἄλλοι μὲν τῶν Ἑλλήνων ἄλλα ἔφασαν, ποιότητα
20 γῆς καὶ νηνεμίαν ἀνέμων καὶ ἄλλα τινὰ ἕτερα ἀλόγως φυσιολογοῦντες καὶ μηδαμοῦ τὸ ἀληθὲς ἐξευρίσκοντες· ἡμᾶς δὲ ὁ θεὸς Δαυὶδ πιστοῦται λέγων· “ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν, ὁ ἀπτόμενος τῶν
25 ὕρέων καὶ καπνίζονται”. οἶονεὶ γὰρ βλέμματι τινι αὐστηρῷ πρὸς δοῦλον δεσπότης χρώμενος ἔντρομον αὐτὸν καθίστησιν. οὕτως ὁ ἀληθινὸς δεσπότης τοῦ παντός καὶ ποιη-
30 τῆς δοῦλα τὰ πάντα ἔχων παριστάμενα, ἐπειδὴ τὴν καθ’ ἡμῶν ἐξ ἁμαρτιῶν ἀγανάκτησιν θελήσῃ ἐνδειξασθαι, τὸ παντέφορον ὄμμα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐμβριθῶς πρὸς τὴν κτί-
σιν ὑποβλέψας, ποιεῖ αὐτὴν τρέμειν, ἢ ἡμεῖς φοβηθέντες καὶ τρομάξαντες ὡς δοῦλοι ὄργι-
35 σμένοι ἐπαναχθῶμεν πρὸς σωφρονισμόν καὶ διόρθωσιν τῶν προσταγμάτων αὐτοῦ.

Ἴδε οὖν, ἀδελφοί μου, οἷα αὐτοῦ φοβερὰ ἢ δύναμις, ἡλίκη ἢ ἐνδειξεις τῆς ἀγανακτήσεως, ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς αὐτοῦ! καὶ εἰ ὁ
40 παρὼν τοιοῦτος καὶ τηλικοῦτος, ποταπὸς δ’ ἂν εἴη ἐκεῖνος ὁ σεισμὸς τῆς τοῦ παντός

συντελείας, κατὰ τὸ “ἰδοὺ ἐγὼ ἄπαξ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν σείω λέγει κύριος”; ποῖος φόβος ἔφεται; ποῖος τρόμος γενήσεται, ὅταν ἀρασσομένη ἡ γῆ ἀναδώσειε πάντας
5 τοὺς ἀπ’ αἰῶνος κεκοιμημένους, συμπηγνυμένους ὀστέων πρὸς ὀστέα καὶ φουομένων ἐν αὐτοῖς σαρκῶν καὶ νεύρων, καὶ πάλιν ψυχουμένων καὶ ἀνισταμένων τῶν σωμάτων; ὅταν ὁ οὐρανὸς ὡς βιβλίον εἰλισσόμενος τοὺς ἀστέ-
10 ρας ἀποβάλλεται καὶ τοὺς φωστῆρας ὑπαλλάττεται, ἤχου καὶ βροντῆς ἐξακουομένης διὰ τῆς τοῦ ἀρχαγγέλου σάλπιγγος ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν; ὅταν αὐτὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ἐμφανῶς ἤξῃ, μυρίων μυριάδων καὶ χιλίων χιλιάδων ἀγγέλων καὶ ἀρχα-
15 γέλων καὶ πάντων τῶν ἄνω δυνάμεων προηγουμένων καὶ προπορευομένων ἔμπροσθεν αὐτοῦ; ὅταν θρόνοι τεθῶσι καὶ κριτήριον καθίσῃ ὁ ἀδέκαστος κριτῆς καὶ δεσπότης, πάντα γυμνά καὶ τετραγηλισμένα κρίνων καὶ
20 διευθύνων καὶ ἐξετάζων βουλήν καὶ πράξιν καὶ λόγον τῶν βεβιωμένων ἡμῖν; ὅταν ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, τούτων πάντων τελουμένων. ἐξενεχθῇ ἡ μεγάλη καὶ φοβερὰ ἀπόφασις, καλοῦσα τοὺς μὲν δικαίους εἰς βασιλείαν
25 οὐρανῶν καὶ ζωὴν αἰώνιον, τοὺς δὲ ἁμαρτωλοὺς ἀποπέμπουσα εἰς πῦρ ἐξώτερον καὶ σκόληκα ἰσβόλον, καὶ εἰς σκότος ἀφεγγές καὶ εἰς χάσμα μέγα καταδύσεως ἄδου καὶ
30 τάρταρα ψύχους ἀνυποστάτου, καὶ εἰς πάσας τὰς ἀπειλουμένας φρικωδεστάτας κολάσεις; τίς οἶσει ταῦτα πάντα, ὦ ἀδελφοί; τίς ἐνέγκει τὰ φρικτὰ καὶ θεινὰ; τίς ὑποστήσεται τὰ φοβερὰ καὶ ἐκστατικά, ἰδεῖν οὐρανοὺς σχιζομένους, τὴν γῆν ἀναρρήσσομένην, βλέψαι
35 τὰ πλήθη τῶν ἀγγέλων, αὐτὸν τὸν κύριον καὶ θεὸν ἐρχόμενον ἐπὶ νεφελῶν κρῖναι πᾶσαν τὴν γῆν;

Ἄλλ’ οὐκ εἰς μακρὰν ταῦτα καὶ ἐγγὺς τὸ προσδοκώμενον, καὶ κατὰ πόδας καὶ ἐπὶ θύ-
40 ραις ὁ κριτῆς. “ἰδοὺ”, φησὶν, “ὁ νυμφίος· ἐξέλθετε δὴ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ”. ἀλλ’ εἰ μὲν ἔχωμεν τὰς λαμπάδας φαιδράς τῆς

ἀγνοίας καὶ τὸ ἔλαιον τῆς συμπαθείας καὶ ἀγάπης ἐπ' αὐταρκεία, εὖ ἂν ἔχοι· ἀσμενέστατα γὰρ ὑπαντήσωμεν καὶ συνεισέλθωμεν εἰς τὸν νομφῶνα αὐτοῦ· εἰ δὲ μή γε, ἀπο- 5 πεμφθησόμεθα, τῆς θείας πύλης ἐκείνης μὴ ἀνοιγομένης ἡμῖν κρούουσι, κακῶς φρονήσασι καὶ νυστάξασι καὶ καθευδήσασι καὶ οὐχ ἑτοιμοῖς εὐρεθεῖσι.

Διό, ἵνα μὴ ταῦτα συμβῆ ἡμῖν, διεγερ- 10 θῶμεν οἱ καθευδόντες ὑπὸ τοῦ ὕπνου τῆς ῥαθυμίας· διαναστῶμεν οἱ ὀλιγωροῦντες ἀπὸ τῆς ἀτόνου ἀκηδίας· νήψωμεν οἱ μεθύοντες ἀπὸ τῆς καρώσεως τῆς λογισμομαχίας· ἀγνεύσωμεν τὰς ψυχὰς οἱ χραίνοντες αὐτὰς 15 ταῖς ἀτόποις ἐπιθυμίαις· στηρίξωμεν τὰς καρδίας κραταιότητι τῆς πίστεως οἱ ἔχοντες αὐτὰς σεσαλευμένας ἀπὸ τῆς διψυχίας καὶ παλμβουλίας καὶ φιλοσαρκίας· οἱ εὐδρομοῦντες ἔτι δράμωμεν ἀκαταπόνητα, οἱ ὑποσκελι- 20 σθέντες ἀναστῶμεν διὰ μετανοίας ἐπιπονωτέρας, κινήθωμεν πρὸς ἐργασίαν ἐντολῶν οἱ λιθῶδεις καὶ ναρκῶδεις καὶ πεπωρωμένοι· ἐμβλέψωμεν πρὸς οὐρανὸν οἱ κοσμοθεάμονες καὶ φιλοθέατροι καὶ φιλοπαιγνεῖς· ἐκρήξωμεν 25 δάκρυον κατανοκτικὸν ἐκ πεπωρωμένης καρδίας οἱ πετρώδεις καὶ δυσκίνητοι πρὸς τὸ καλόν· οἱ φωτεινοὶ ἔτι φωτισθῶμεν, οἱ καθαροὶ ἔτι καθαρθῶμεν, οἱ διεγερτικοὶ ἔτι διαναστῶμεν, οἱ φιλάρετοι ἔτι ἐρασθῶμεν, 30 οἱ πολυεργοὶ ἔτι ἐργασώμεθα, οἱ σπουδαῖοι ἔτι σπουδαιολογήσωμεν καὶ σπουδεργήσωμεν, οἱ ταπεινόφρονες ἔτι ὑψωθῶμεν διὰ τῆς ἀγίας ταπεινώσεως, οἱ φιλάδελφοι ἔτι ἀνάψωμεν τὸν πνευματικὸν καὶ ἀπαρρησιαστον εἰς ἀλ- 35 λήλους ἔρωτα· οἱ προῖστάμενοι τῶν ἔργων καὶ τῶν διακονιῶν καὶ τῶν εὐταξιῶν ἔτι ἐχώμεθα τῶν φροντίδων ἡμῶν ἀπαθέστερον καὶ συνετώτερον, ὡς ἐν τάξει φωστήρων καὶ ὀφθαλμῶν καὶ κανόνων· οἱ ὑπακούοντες καὶ 40 ὑποτασσόμενοι ἔτι προσθῶμεν τὴν ἀναντιλογον εὐπέθειαν, τὴν ἀγόγγυστον εὐκίνησιαν, τὴν εὐμετάφορον διακονίαν, τὴν ἐπίπονον ἐργασίαν, ὡς υἱοὶ φωτὸς καὶ τέχνα εἰρήνης.

οἱ ἱεροουργοῦντες καὶ διακονοῦντες ὡς ἀρχάγγελοι καὶ ἄγγελοι καὶ πρὸ τοῦ βήματος καὶ ἐν τῷ βήματι καὶ πρὸ τῶν εὐχῶν καὶ ἐν ταῖς αὐχαῖς φαίνοισθε τῷ παντοκράτορι κυ- 5 ρίῳ· οἱ νέοι τὸ δυσκάλυκτον τῶν ὀρμῶν ἀπορρίψαντες ἀναλάβετε τελειότητα· οἱ φιλοσώματοι καὶ φιλήδονοι ὑποστάλητε ἀπὸ τῆς παρρησίας καὶ ἀλληλοβλεψίας, πρὸς θεῖον ἔρωτα ἀνακαίόμενοι· οἱ δυνατῶς ἔχοντες κατὰ τὸ σῶμα πρὸς τε νηστείαν καὶ ἀγρυπνίαν 10 τοῦ ἐν ὑμῖν χαρίσματος μὴ ἀμελεῖτε, ὃ ἐδόθη ὑμῖν ὑπὸ κυρίου, εἰς οἰκείαν σωτηρίαν καὶ ἐτέρων ῥαθυμούντων ἐπαναγωγὴν· οἱ φιλάρεσκοι καὶ φιλοπόται καὶ φιλοπρόδοι σύνετε τὸ ἄλυσιτελές, ἐπιθυμίαν ἀσπαζόμε- 15 νοι τοῦ κατατροφᾶν κυρίου καὶ τῶν λόγων αὐτοῦ· οἱ προκαμόντες ἐν τῷ ἔργῳ κυρίου μὴ ὡς ἀναπεπτωκότες καὶ ὡς ἤδη τὸ πᾶν ἐργασάμενοι ζητεῖτε ἀνάπαυσιν· ὁ γὰρ ὄλεθρος αἰφνίδιος καὶ οὐδὲ ὁ πᾶς τοῦ βίου δρό- 20 μος ἐπαρκεῖ πρὸς τοὺς ἀγῶνας· οἱ μελετῶντες τὸν νόμον κυρίου ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἔτι φροντίζετε τῆς θείας ὑμνήσεως καὶ παραστάσεως καὶ ἀνυσταξίας νόκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν· οἱ μεμυκότες ὡς ἄλογα ζῶα 25 ἐν καιρῷ λειτουργίας παντοίας ἀνοῖξατε τὸ στόμα καὶ ἐλκύσατε πνεῦμα· ψάλατε τῷ κυρίῳ συνετῶς· οἱ πάντες τὰ πάντα εὖ πράξατε, εὖ διάθεσθε, ἀεὶ φροντίζοντες, ἀεὶ τρέχοντες καὶ συντρέχοντες, ἀμιλλώμενοι καὶ 30 συναμιλλώμενοι, προθυμούμενοι καὶ συμπροθυμούμενοι, συμβιβάζοντες καὶ συμβιβαζόμενοι, ἐπαμύνοντες καὶ συνεπαμυνόμενοι, εἰρηνεύοντες καὶ συνειρηνεύόμενοι, ὡς πῦρ ἀναπτόμενοι ἐν τῷ θείῳ ζήλῳ, ὡς ξίφος ἀκο- 35 νούμενοι πρὸς τὸν πολεμοῦντα δράκοντα, ὡς μάχαιρα ἀνατεινόμενοι πρὸς πᾶσαν ἐκδίκησιν ἐντολῆς θεοῦ, ὅπως ἐν τούτοις συντηρούμενοι καὶ περιφρουρούμενοι θεὸν θεραπεύετε, ἀγγέλους ξενίζετε, ἀνθρώπους ἐκπλήτ- 40 τητε, τὸν ἐφάμιλλον δρόμον τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν διεξερχόμενοι· οἳ γὰρ ἐκεῖνοι

τῷ ὄντι φρόνιμοι πραγματευταὶ καὶ κερδαί-
νοντες τὰ κέρδους ἄξια, ὅτι οὐκ ἐφίλησαν
κόσμον, οὐδ' ἠγάπησαν σάρκα, οὐδ' ἐπόθη-
σαν φθοράν, οὐδ' ἐδέθησαν φίλτρῳ τοῦ πα-
5 ρόντος βίου, ἀλλὰ μικρὸν πονήσαντες, μικρὸν
ταλαιπωρήσαντες (μικρὸν γὰρ ἐστὶ τῷ ὄντι
κατὰ τοὺς ἀπείρους μέλλοντας αἰῶνας καὶ
ἢ ἑκατονταετίς ἐνταῦθα διαβίωσις) ἔτυχον
ζωῆς αἰωνίου, ἐπέτυχον χαρᾶς ἀνεκλαλήτου,
10 ἀθανασίας καὶ βασιλείας οὐρανῶν, ἧς καὶ
ὁμᾶς ἀνολιγώρως ἀποπληροῦντας τὴν ἀθλη-
τικὴν ὑμῶν ὑποταγὴν πιστεύω ἀραρότως με-
τασχεῖν καὶ ἀπολαῦσαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἢ
15 δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ
ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Π'.

20 Περὶ ἀγάπης εἰς τὸν καθηγούμενον καὶ
ὕπομονῆς καὶ καρτερίας, τοῦ μὴ καταισχυ-
ναί τι τῶν προδιηγουμένων ἡμῖν ἐν τῷ ἁγ-
γελικῷ ἡμῶν σχήματι.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐσιώ-
πησα μικρὸν ὅσον τὴν τοῦ καιροῦ δυσκολίαν
25 παραπέμψασθαι· ἐπεὶ δὲ εἰς ἑαυτοὺς ἐγε-
νόμεθα χάριτι Χριστοῦ καὶ τελοῦμεν τὴν
ἀσκητικὴν ἡμῶν ζωὴν, ἀναγκαῖον πάλιν τὸ
σύνηδες ἐνεργεῖν. εἴθε δὲ ἐδυνάμην τοσοῦτον
φιδέγγεσθαι, ὅσον εἰς παράκλησιν ὑμῶν ἰκα-
30 νεῖν καὶ ὅσον εἰς τὸ συγκροτῆσαι καὶ συνά-
ψαι ὁμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ εἰς τὸ πε-
ρῶσαι ὑμῶν τὰς ψυχὰς ἐν ἐπιθυμίᾳ τοῦ
ἔρωτος τοῦ ἀγαθοῦ. ὀλιγοστός δὲ ὢν ὀλίγα
φθέγγομαι, καὶ πενιχρὸς τυγχάνων πενιχρὰ
35 ῥήματα προβάλλομαι. εἴη δὲ διὰ τῆς ὑμῶν
εὐηχοίας καὶ εὐαισθησίας φανῆναί τι χρή-
σιμον πρὸς ἐμοῦ τοῦ ἀχρησίμου, εἰς δόξαν
τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ. τοῦτο δὲ πρῶτον
ἔχω λέγειν, ὅτι ἀπέχω καὶ ὑπεραπέχω τὴν
40 πρὸς με τὸν ἁμαρτωλὸν εἰλικρινῆ ὑμῶν ἀγά-
πην καὶ ἀληθινὴν καὶ ἀδίστακτον πίστιν, ὅτι

8 κῶδ. ἑκατονταετής. 29/30 ἰκανεῖν=ἰκανοῦν. 33
κῶδ. ὀλιγοστός. 34 κῶδ. πενιχρὸς - - τενηχεῖ.

ἐν καιρῷ ἀγῶνος οὐκ ὤφθητε ὡς τινες σκαιοὶ
καὶ ἐπίπλαστοι καὶ ψευδώνυμοι, ἀλλ' ὡς τέ-
κνα γνήσια κατὰ θεὸν προσεθήκατε ἑαυτοὺς
πάντα παθεῖν ὑπὲρ ἐνὸς μόνου, τοῦ μὴ πα-
ρατραπῆναι τῆς κατὰ θεὸν προαιρέσεως· εἰ δὲ 5
καὶ τινες ἐξωλίσθησαν καὶ ἐξωστρακίσθησαν,
οὐδὲν πρὸς ὑμῶν οὐδὲ θαυμαστόν, ἐπεὶ καὶ
διάβολος ἐν ἁγγέλοις καὶ Ἰουδαῖς ἐν ἀπο-
στολοῖς, ἵνα μὴ λέγω μετὰ τῶν ἄλλων τὴν
ἐξηκοντάδα ἐκείνην, ἧτις ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνο- 10
μονόησασα κατὰ τοῦ μεγάλου καὶ θεοῦ Σάβα,
ὤφθη ἀντίθετος καὶ ἀντίπαλος.

Τί οὖν λοιπὸν ὑμῖν ἐπάξιον προσερήσομαι;
τίνα δὲ ἐγκωμίου ὑπόθεσιν προσθήσομαι εἰς
εὐφημίαν ὑμῶν; ὅλως ὤφθητε ἐν κόσμῳ 15
ὑπερκόσμιοι, φιλοπάτορες, φιλόθεοι, σύμφυχοι,
τὸ ἐν φρονοῦντες, μηδὲν ὑποπτῆσοντες, ἕνα
μόνον φόβον φοβούμενοι, τὸ πρὸ θεοῦ φοβη-
θῆναι τι καὶ διὰ τοῦτο τοὺς τῆς ὁμολογίας
ὑμῶν προδοῦναι νόμους. ἀλλὰ τί; ἐθαυμα- 20
στώθητε ἐν κόσμῳ, ἐδοξάσθητε ἐν οὐρανῷ,
ἐμακαρίσθητε ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν. εἶδον ὄντως,
ὅσον τὸ ὕψος τοῦ ἀγγελικοῦ καὶ μοναδικοῦ
σχήματος· ἐξεπλάγησαν ἐν τῷ ἀθραύστῳ τῆς
καρτερίας ὑμῶν, ἐν τῷ συνημμένῳ δεσμῷ 25
τῆς ἀγάπης ὑμῶν· κίνησις τοσαύτη καὶ τη-
λικαύτη, ὡς πανταχοῦ σχεδὸν γῆς καὶ θα-
λάσσης ἐξηχηθῆναι τὸν λόγον, καὶ οὐδαμῶς
παρετρέπητε, ἀλλ' ἔστητε κραταιοί, ἐφ' ᾧ
καὶ αὐτοὶ οἱ κρατοῦντες τάχα δοκῶ τεθαυ- 30
μάξασθαι· γίνεται γὰρ τοῦτο μετὰ τὴν τῆς τα-
ραχῆς κατάληξιν. καὶ ταῦτα μὲν ἐνταῦθα,
ἔσται δὲ μικρὸν ὕστερον πάντως ἢ τελευταία
ἡμέρα καὶ τὸ ἀδέκαστον κριτήριον τῆς ἐπι-
φανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 35
ὃς ἀποδώσει ὑμῖν, καθὼς πεπιστεύκατε καὶ
καθὼς ἠγωνίσασθε ἐν πᾶσι τοῖς συμβεβη-
κόσιν. οὗτος ὁ μικρὸς μου πρὸς ὑμᾶς λόγος
τῆς εὐχαριστίας καὶ ἀπολογίας, καὶ ταῦτα
ἐπεσημνήαμην, οὐχ ἵνα κομπάσω τὰ κατ' 40
ἑμαυτόν, ἢ τὰ καθ' ὑμᾶς (ἐγὼ γὰρ εἰμι γῆ
καὶ σποδός) καὶ ὡς οἵτινες λέγουσιν ἃ λελέ-
χασιν· οὐ γὰρ σχολὴ μοι λεπτολογεῖν· πλήν

20/21 κῶδ. ἐθαυμαστώθηται.

ὅ τι περ ἂν εἴποι τις περὶ ἐμοῦ κακόν, ἀληθεύει, ἐκτὸς ἐνός, τοῦ μὴ αἰρετικόν με εἶναι.

Λοιπὸν χαίρειν ἐῷ τὰ λεγόμενα, πρὸς ἐμαυτὸν δὲ γίνομαι καὶ σκοπῶ ὅ τι καὶ εἰμι, 5 ἀπευθύνων ἐμαυτὸν πρὸς τὴν ἐντολήν· κἀντεῦθεν γινώσκω ὅ τι δεῖ με πράττειν καὶ ὅσον ἀπῶσμαι ἐξ αὐτῆς· τὸ γὰρ λέγειν οὕτως καὶ ἐτέρως τοὺς ἀνθρώπους οὐδὲν ὀνήσει μοι, ἢ μᾶλλον τὸ ἀσφαλεστέως ἔχειν 10 σθαι τῆς ἑαυτοῦ καταστάσεως, καθὼς οἱ ἅγιοι ἡμῶν πατέρες διδάσκουσιν. δεῦτερος δὲ λόγος, ἵνα μὴ καταισχύνομέν τι τῶν προηγωνισμένων ἡμῖν ἐκ τῶν ἤδη παρόντων, ἀλλ' ὡσπερ ἐναρχόμενοι τελῶμεν τὰ δέοντα 15 καὶ ἐνάρετα, φωτὶ φῶς προσλαμβάνομενοι καὶ ἐκ δόξης εἰς δόξαν μετερχόμενοι. τοῦτο δὲ διὰ τῆς ἐν ἅπασιν ἐναρέτου ἡμῶν διαγωγῆς, ὡς ἂν ἐγκομβοῦσθαι ἡμᾶς τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ ἔλκειν τὴν ὑπακοήν, ἐνεργεῖν τὴν ἀγάπην, τὴν πραότητα, φεύγειν τὸ αὐτόβουλον, τὸ αὐτάρεσκον· ἐξ ὧν ὁ θάνατος, τὸ πονηρεῦσθαι, τὸ φιλοπρωτεύειν, τὸ φιλοδοξεῖν· ἐφ' οἷς ἡ ταχεῖα ἀπώλεια καὶ δι' ὧν πεπτῶκασιν οἱ πεσόντες ἀπὸ τοῦ αἰῶ- 25 νος μέχρι τοῦ παρόντος ἐν τούτῳ τῷ τῆς ὑποταγῆς σκάμματι.

Νῦν οὖν ὡς ἤδη κεκαθαρμένοι ἀπὸ τῶν ζιζανίων, σκολόπων καὶ ἀκανθῶν, εὐκαρπήσατε, τέκνα μου, εὐζωήσατε, νέαν πολιτείαν 30 ἐπιδείξασθε, μηδὲν ἐπιφερόμενοι τοῦ τῶν ἀπολισθησάντων φρονήματος, ἵνα μὴ τὰ αὐτὰ πάθητε· ὅλοι εἰλικρινεῖς, ὅλοι καθαροί, ὅλοι φέροντες ὕβριν, ἐξουδένωσιν, παραπληκτισμόν, πόλεμον ἐμφύλιον, ἐγκράτειαν, ὑπομονήν (τοῦτο γὰρ τὸ μαρτύριον τῆς ὑποταγῆς), καὶ οἱ ταῦτα ὑπομεμενηχότες λήφονται τὸν στέφανον τῆς δικαιοσύνης, ὅτι καὶ πρὸς μείζονα, εἰ δέοι, οὐκ ἀπολιγωρήσουσι· γέγραπται γάρ, ὅτι "ὁ ἐν ὀλίγῳ πιστός καὶ 40 ἐν πολλῷ πιστός ἐστίν"· οἱ δὲ ἐν τοῖς ἐλαχίστοις ὀλιγωροῦντες πρόδηλον, ὅτι τῶν μεγίστων οὐδὲ ἄκρω δακτύλῳ ἄψασθαι δυναθῆσονται. τοιγαροῦν, ὡς ἤδη πυρωθέντες τῷ

14 κῶδ. τελοῦμεν. 17 κῶδ. ἡμῶν. 18 κῶδ. ἡμᾶς. 39/40 Λουκᾶ ις', 10.

φίλτρῳ τοῦ Χριστοῦ καὶ στομωθέντες ταῖς περιστάσεσι καὶ τοῖς κινδύνοις, ἐνέγκατε γενναίως τὰ καθ' ἐκάστην συμπίπτοντα καὶ ἀναδράμωμεν ἐπὶ τὴν χρυσὴν ὄντως ἐκείνην πολιτείαν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, ἐν οἷς 5 οὐ πεπολίτευτο παρακοή, ὑπερηφανία, ἀντιλογία, παρρησία, ὕβρις, ταραχή, ἣν δὲ εἰρηνικὴ καὶ ἀγγελικὴ τις κατάστασις, ταῖς ἄκραις τοῦ πνεύματος γαληνιώσα. οἶδατε, ἀ λέγω, ὅτι ἀληθῆ καὶ ἀγαθὰ· εἰ δὲ ἀγαθὰ, 10 καὶ ἐφετά· εἰ δὲ ἐφετά, τί καὶ ἡμεῖς μὴ ληψώμεθα αὐτά; τί μὴ ἀγαπήσωμεν; τί μὴ κραταιῶς ἀντισχῶμεν; καὶ διατί ἵνα φανῶμεν ἄλλότριον ὧν μακαρίζομεν καὶ ὧν θαυμάζομεν; τοῦτο γὰρ οὐ τῶν φρονίμων, ἀλλὰ 15 τῶν ἡλιθίων, μᾶλλον δὲ τῶν ἀλογωτάτων. τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; ἀποκρίθητέ μοι εὐπάντες. τίς φυλάσσω τὰς ἐντολάς τοῦ κυρίου; ἀποσιωπησάτω μηδεὶς. εἰ οὕτως ἐσμέν, μακάριοι· εἰ οὕτως τελέσωμεν 20 τὸν ἀγῶνα, πανάγιοι, καὶ εἴη ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ συνεργία τῶν εὐχῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν στηρίζουσα καὶ ὀδηγοῦσα καὶ κατευθύνουσα ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἔξῃς εἰς πᾶν 25 ἔργον ἀγαθὸν ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΑ'.

30

"Ὅτι τραχεῖα καὶ ἀνάντης ἡ ἀρετή, ἡ δὲ κακία εὐληπτος καὶ κατωφερής, καὶ διὰ τοῦτο προθυμητέον καὶ ἀγωνιστέον ἀνιέναι ἡμᾶς ἐπ' αὐτὸ τὸ ἀκρότατον τῆς ἀρετῆς, ὡς ἂν τύχοιμεν τῆς αἰδίου λήξεως. 35

Ἄδελφοί καὶ πατέρες, ἐκ τοῦ λέγειν ἐστὶ τὸ ποιεῖν, καὶ ἐκ τοῦ ζητεῖν προέρχεται τὸ εὐρίσκειν· ὥστε, ὡσάκις ἂν κατηγῶμεν, οὐκ ἀνόνητος ὁ λόγος. ἀλλὰ τοῦτό ἐστι κατανοήσαντας θαυμάσαι, ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς κακίας 40 ἅπαξ τις ἢ δεύτερον εἰπὼν τὰ αἰσχίστα καὶ πονηρὰ εὐθύς θέλγει ἑαυτὸν τε καὶ τοὺς

6 κῶδ. ὑπερηφανία. 14/15 κῶδ. θαυμάζωμεν. 16 κῶδ. ἡλιθίων.

ἀκούοντας πρὸς τὰς ἀθεμίτους πράξεις, καὶ
 σχεδὸν ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ ἐν ἔξει τῆς
 ἀμαρτίας καθίστησι τοὺς ἀλόντας· ἐπὶ δὲ τῆς
 ἀρετῆς καὶ μυρία τις φράσας σωτήρια μόλις
 5 ἂν δυνηθεῖη ἐλκύσαι ψυχὴν εἰς συγκατάθε-
 σιν θεοσεβείας. οὕτω τοιγαροῦν δυσπόριστόν
 τι πρᾶγμα τὸ ἀγαθὸν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει,
 ὡσπερ ὁδὸς τις ἀνάτης καὶ τραχεῖα, ἐξ ἀντι-
 παραθέσεως δὲ τὸ κακὸν εὐληπτόν καὶ κατω-
 10 φερὲς λίαν. καὶ ἐννοεῖ μοι τὴν ὁδὸν τὸ πρὸς
 οὐρανὸν ἀπὸ γῆς διάστημα εἶναι. πόσου οὖν
 κόπου χρεῖα καὶ πόσης δυσχερείας πρᾶγμα
 ἀνιέναι ἡμᾶς ἐπ' αὐτὸ τὸ ἀκρότατον; καὶ
 πόσης εὐχερείας κατιέναι ἡμᾶς ἕως αὐτῶν
 15 τῶν κατωτάτων τῆς γῆς; διὰ τοῦτο ἐπιμε-
 λητέον, χειραγωγητέον, προθυμητέον ἐν ἀλ-
 λήλοις καὶ πρὸς ἀλλήλους, λέγουσι καὶ προσ-
 φθεγομένοι οὐδὲν τῶν ἐπιγείων καὶ χαμαι-
 ζήλων, ἀλλὰ περὶ τῶν οὐρανίων καὶ αἰδίων,
 20 εἴπερ ἀναβαίνειν ἐφιέμεθα, ἀλλὰ μὴ κατα-
 βαίνειν· τοῖς γὰρ λόγοις ἐπόμενόν ἐστι ψυ-
 χὴν κατακολλοῦναι, καὶ ὡσπερ τῷ ἀνυψου-
 μένῳ σκότωσιν ἐμποιεῖ τὸ προσβλέπειν κάτω,
 οὕτω καὶ τοῖς ἐν ἀρετῇ τὸ πρὸς τὰ ἡδέα
 25 τοῦ βίου ἐπιστρέφειν τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα·
 ἀλλ' ἄνω θεωρεῖν αἰεὶ εὐαγὲς καὶ λυσιτελεῖς,
 ὕπου ἢ κεφαλῇ ἡμῶν, ὁ Χριστός, ὅπου ὁ
 θησαυρὸς ἡμῶν, ἡ ζωὴ ἢ αἰώνιος.

Μηδαμῶς τοιγαροῦν, ὦ ἀδελφοί, λοιπὸν
 30 ἐξατονήσωμεν ἀνερχόμενοι, μηδὲ ἀποκάμω-
 μεν πρὸς τὸ ὕψος ἀτενίζοντες· οὐ γὰρ ἐκ
 δυνάμεως ἡμῶν τὸ φθάσαι, ἀλλ' ἐκ θεοῦ
 βοηθείας καὶ ἀντιλήψεως, καὶ ἰδοὺ ἀνήχθη-
 μεν καὶ προεκόψαμεν καὶ ἐσμέν ἕκαστος κατὰ
 35 τὸ ποσὸν τῆς προθυμίας αὐτοῦ ἐν τῷδε καὶ
 ἐν τῷδε τῷ τῆς ἀρετῆς τόπῳ· διαφέρομεν
 γὰρ ἀλλήλων πλέον τῆς κατὰ τὸ σῶμα εἰ-
 δέας ἐν ταῖς τῆς ψυχῆς διαθέσεσι, καὶ ἄλ-
 λος ἄλλου θερμότερον ἀσπάζεται, τὴν τα-
 40 πείνωσιν, τὴν ὑπακοήν· καὶ ὁ μὲν προὔχει
 ἐν τῷ χαρίσματι τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγά-
 πης, ἕτερος ἐν τῇ τῆς φροντίδος τῶν πλειό-
 νων ἐπιμελείᾳ, εἴτε κατὰ τὴν ἐπιστημοναρχ-
 ικὴν διακονίαν, εἴτε κατὰ τὴν τῶν ἔργων

ἐπίστασίαν, εἴτε κατὰ τὴν τῶν χρεῶν δια-
 νομήν, οἰκονόμου λέγω, κελλαρίτου, ἀριστη-
 ταρίου, ὑποδηματοῤῥάφου, βεστιαρίου, ἄλλου
 τινὸς τῶν ὄντων· πάντες γὰρ τὴν ὁδὸν κυ-
 5 ρίου πορεύονται· καὶ πᾶσι τοὺς τῆς ἀφθαρ-
 σίας στεφάνους αὐτὸς προεுτρεπίζεται, μόνον
 ἵνα μικρὸν ἐνέγκωμεν, μικρὸν ὑπομείνωμεν
 τοὺς κόπους, τοὺς ἰδρώτας, τὴν ἐπαγωγὴν
 τῆς ἐργασίας, τῆς ἀγρυπνίας, τῆς νηστείας,
 10 τῆς ψαλμωδίας, τὸ ψῦχος, τὸν ὑπωπιασμὸν
 τῆς ἐκ τῶν ἐνδυμάτων ἐλαφρότητος, ἢ τρα-
 χύτητος, ἢ ἀχρειότητος· οὐ γὰρ ἀνεκτῶς
 φέρω ἐν τούτοις, ἀδελφοί μου—μάρτυς κύ-
 ριος—, ἀλλὰ συμπιέζομαι καὶ συμφλέγομαι
 ταῖς ἐκάστου ὀλιγωρίαις, καὶ τὸ ὅσον εἰς δύ-
 15 ναμιν ἐπιδίδωμι ἑαυτὸν τὰ τῆς ἀναπαύσεως
 ὡμῶν ἔχειν. ἀλλ' ὁρᾶτε καὶ αὐτοί, ὅτι ἔργον
 ἐστὶ τοσοῦτους ἐνδύεσθαι καὶ ὑποδύεσθαι ἐξ
 εὐχερείας καὶ ἀναπαύσεως, οὐκ εὐπορίας οὐ-
 σης τῶν ἡμῶν, οὔτε τῶν διανεμόντων αἰεὶ
 20 ἐπὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως ὑπαρχόντων.
 πλὴν συνεθέμεθα καὶ πεινᾶσαι καὶ διψῆσαι,
 γυμνητεῦσαι καὶ πτωχεῦσαι ὑπὲρ τῆς ἀγά-
 πης τοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ ὁ θεὸς
 ἀπόστολος “ἐν λιμῷ καὶ δίψῃ, ἐν φύχει καὶ
 25 γυμνότητι” καὶ τοῖς ἄλλοις ἀθλήμασι φαίνεται
 διαζήσας. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἄγιοι·
 “περιῆλθον γὰρ”, φησὶν, “ἐν μηλωταῖς, ἐν
 αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι,
 κακοχούμενοι, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ
 30 ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς”.

Εἰ οὖν οὕτως οὗτοι, πῶς ἡμεῖς ἄλλως
 βιοῦντες, ἄλλως αἰρούμενοι ζῆν, τῆς αὐτῆς
 ἐκείνοις ἀξιωθῶμεν τιμῆς; οὐδαμῶς. ἀλλ'
 εἴπερ τις βλέπει ἑαυτὸν ἐν τινι τῶν ἀθη-
 35 ριθμημένων ἀρετῶν, χαίρετω ὅτι κατελή-
 φθη εἰς μέτρον ἀγίου ῥιγῶν τυχόν, ἢ πει-
 νῶν, ἢ διψῶν, ἢ ὄνειδιζόμενος, ἢ καταφρο-
 ναύμενος· ἴσως δὲ ἄρα οὐδὲ ἀξίος ὁ τοιοῦ-
 τος τῆς ὁμοίας τοῦ οἰκείου ἀδελφοῦ περι-
 40 ποιήσεως, ἢ διὰ ζωὴν προϋπάρξασαν ἀδρο-
 τέραν, ἢ διὰ ἔξιν στερεωτέραν, ἢ καὶ ὅτι
 ἀμαρτημάτων ἔνεκεν προγεγεννημένων ἢ πα-

ρόντων χρεώστης ἐστί. καὶ οὕτω σκοπεῖν
δεῖ ἕκαστον καὶ πάντα εὐχαρίστως δέχεσθαι
τὰ ἐκ θεοῦ διὰ τῶν προεχόντων διδόμενα,
μηδαμῶς γινομένου γογγυσμοῦ ἢ καταλαλιᾶς
5 πρὸς τὸν δεδωκότα, ἢ μόνον ὑπομνήσεως
προσηνοῦς καὶ εὐλαβοῦς, ἡνίκα καλεῖ ἡ χρεία.
καὶ εἰ ταῦτα ποιοῦντες ἐπιμείνωμεν, μακά-
ριοι ἔσμεν, ἀδελφοί, καὶ τῆς ἐκεῖσε ἀναπαύ-
σεως ἐπιτευξόμεθα, ἔνθα οὐκ ἔστι πόνος καὶ
10 κόπος, λύπη καὶ ἀδολεσχία, ἀλλὰ πάντα χα-
ρά, ἀγαλλίασις, θυμηδία, εὐθυμία εἰς ἀτε-
λευτήτους αἰῶνας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυ-
ρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

15

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΒ΄.

Περὶ ἐπιμελείας τῶν λογικῶν προβάτων
τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀποδράσεως τῶν ἀδελ-
φῶν ἡμῶν, καὶ ἀσφαλείας τοῦ κατὰ θεὸν
βίου ἡμῶν.

20 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, μὴ δύναται
ἡρεμεῖν ὁ κυβερνήτης, ἐφ' ὅσον πλεῖ ἐν τῇ
θαλάσῃ πηδαλιουχῶν τὴν ναῦν κατὰ τὰς
πνοὰς τῶν ἀνέμων, ἢ ὁ ποιμὴν ὁ καλός,
ἡνίκα θηρίων αἰσθάνεται ἐπιστασίαν, πρὸς
25 ἀρπαγὴν τῶν προβάτων; οὐδαμῶς· ἀλλ' ἀμ-
φότεροι νήφουσί τε καὶ φροντίζουσι, τρέ-
χουσί τε καὶ διώκουσιν, ἀγρυπνοῦσί τε καὶ
σκοποῦσι, περιθέουσιν ὧδε κάκεῖσε, πρὸς τὸ
καὶ τὴν ναῦν ἀπὸ τρικυμίας λυτρώσασθαι καὶ
30 τὸ ποιμνιον ἀπὸ διαρπαγῆς. οὕτω τοίνυν ὅ-
τε ψυχῶν προστάτης καὶ ὁ τῶν λογικῶν προ-
βάτων ἐπιστάτης διαγωνίζεται· καὶ πολλῶ γε
πλέον καὶ μειζόνων ἢ ἀρχῆ, καὶ περὶ μει-
ζόνων ὁ κίνδυνος καὶ ἡ σωτηρία. διὰ τοῦτο
35 κἀγὼ ὁ ταπεινὸς δεδιῶ, τρέμω, στένω· καὶ
ποτινῶμαι ὁρῶν τὴν ἑμαυτοῦ ἀναξιοτήτα
καὶ τοῦ ἀξιώματος τὸ μέγεθος, τὴν τε δυσ-
χέρειαν τῆς προστασίας καὶ τὸ δυσπόριστον
τοῦ πράγματος· τῷ ὄντι γὰρ ἔργον ἐστὶν ἄρ-
40 χεῖν ψυχῶν καὶ καθηγεῖσθαι λαοῦ τοσοῦτου,
ἐφ' ὧν ὅσα τὰ συμπίπτοντα καὶ παριστάμενα
ἀοράτως τε καὶ ὀρωμένως ἐν ἐκάστη ἡμέρᾳ,

22 κῶδ. ναῦ. οὕτω καὶ κατόπιν.

ἴστε καὶ ἡμῶν μὴ λεγόντων· οὐχὶ γὰρ κα-
θάπερ ἐν θαλάσῃ κλύδων τις διεγειρόμενος,
ἢ καταίγῃς διαπνέουσα, ἔστιν ὄραν ἐν τῷ
κοινοβίῳ, ὁπότεν τὰ τῆς πονηρίας πνεύματα
εἰσπνέοντα διεγείρωσιν ἀταξίας ἐν μέσῳ τῆς
5 ἀδελφότητος διὰ τῶν ἀφρονεστέρων καὶ ἀμε-
λεστέρων καὶ ῥαθυμοτέρων· ἢ πάλιν ὡς ἐπὶ
θηρίων ἀγρίων εἰσπηδόντων ἐν μέσῳ τῆς
ποιμνῆς καὶ διαρπαζόντων πρόβατα, ὁπη-
νίκα ἀποστατήσῃ εἰς τὴν δύο ἀδελφοί, ὡσπερ
10 γέγονε πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐπὶ τοῦ ἐλεεινοῦ
Σίλα καὶ Προκοπίου· καὶ εἶθε ὑπὸ θηρῶν
αὐτοὺς σαρκοφάγων ἦν διαρπαγῆναι, ἀλλὰ
μὴ ὑπὸ τοῦ ψυχοφθόρου δαίμονος τοῦ λα-
βόντος αὐτοὺς ἐκ μέσου ἡμῶν καὶ κατε-
15 σθίοντος νοητῶς ἐν τῇ πλάνῃ τῆς ὁδοῦ αὐ-
τῶν καὶ ἐν τῇ ἐνεργίᾳ τῶν παθῶν αὐτῶν!
ἀπεπλάνησεν αὐτοὺς καὶ ἀφήρπασε τὸ πρό-
τερον, καὶ οὐκ ἐδυσώπησεν αὐτοὺς ἢ τοῦ
θεοῦ φιλάνθρωπία, πρὸς στηριγμὸν ὑποστρέ-
20 ψασα καὶ πάλιν εἰσαγαγοῦσα ἐν τῇ μάνδρᾳ
αὐτῶν.

Ἄλλ' ἤδη αὐθις ἀπελάκτισαν, ἠὺθαδίασαν,
διεῤῥάγησαν, κεκλοφότες μετὰ τῶν ψυχῶν
τὰ σκεπάσματα καὶ ἐνδύματα, ἐκεῖνο, εἰ καὶ
25 τολμηρὸν εἶπεῖν, τοῖς ἔργοις πρὸς τὸν θεὸν
ἀποφθεγξάμενοι· “ὁδοὺς σου εἰδέναι οὐ βου-
λόμεθα”· ἢ, ὡς μὴ ὄντως θεοῦ τοῦ τὰς ὁμο-
λογίας εἰσδεξαμένου καὶ κρίνειν μέλλοντος
τὰ σύμπαντα, κατὰ τὸ “εἶπεν ἄφρων ἐν καρ-
30 διᾷ αὐτοῦ οὐκ ἔστι θεός”. οὕτω πεπράχασι,
οὕτως ἀπεπήδησαν τῆς ἀδελφότητος, οὕτως
ἔθεντο ὑπὸ πύδας τὰς θείας συνθήκας, οὕ-
τως ἀπηρνήσαντο πάντα τὰ συμπεφωνημένα
ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος αὐτοῦ, τοῦ μέχρις
35 αἵματός τε καὶ θανάτου ὑπομείναι, ὑποστή-
ναι, ἔργῳ καὶ λόγῳ πάντα καταδέξασθαι. καὶ
—οὐαί, οὐαί—πῶς οὐ μὴ θρηνήσω ὁ τάλας;
πῶς οὐ μὴ πενήθσω ὁ κακὸς ποιμὴν; πῶς
οὐ μὴ σχετλιάσω ἐπὶ τῇ συμφορᾷ αὐτῶν,
40 ἐπὶ τῷ πτώματι αὐτῶν; πρόβατον ἄλογον
ὁ ἀπόλλων λυπεῖται καὶ ἀθυμεῖ καὶ κατα-
δύεται, καὶ πῶς ἐγὼ ἀπαθῶς ἐνέγκω ὁ ἐλεει-

12 κῶδ. εἶθους. 27 Ἰωβ κα', 14. 30/31 Ψαλμ.
17, 1.

νός ἐπὶ τοῖς ἀπολωλόσιν; ἀλλὰ τοῦτο μετὰ τῶν ἀμαρτιῶν μου ἐγένετο αὐτοῖς, καθὼς εἴρηται, ὑπὸ ἀναληθσίας καὶ σκληροκαρδίας καὶ ἀφοβίας καὶ καταφρονήσεως θεοῦ· ἢ γὰρ 5 ἂν ἔφαλλον ἐκεῖνο· “ὕπομένων ὑπέμεινα τὸν κύριον καὶ προσέσχε μοι, καὶ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου”, συνεπάδοντες ἄλλο· “τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, τοῦ τε πατρὸς καὶ τοῦ κοινοβίου; θλιῖψις ἢ στενο- 10 χωρία, ἢ λιμός, ἢ διωγμός, ἢ μάχαιρα, ἢ κίνδυνος, ὅτι ἕνεκα σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν”; ἀλλὰ πρὸς τὸ μηδὲν τῶν τοιούτων λέγειν ἢ πράττειν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν κακὰ ἐν ἑαυτοῖς καὶ χεῖλη δό- 15 λια κινεῶντες κατεψιθύριζον· ἤργουν καὶ προφασίζόμενοι ὤμνουον, καὶ καταψευδόμενοι οὐ διέλιπον αἰτιῶντες καὶ αἰτιώμενοι καὶ τῇ κατὰ μικρὸν ἀμελείᾳ κατασυσθέντες εἰς τὸ βάραθρον τῆς ἀποστασίας· ὅταν γὰρ ἄρξηται 20 τις δυσκίνητος πρὸς τὰς ἐργασίας εἶναι καὶ ἀντίλογος πρὸς τὰς ὑπακοὰς καὶ σληρὸς πρὸς τὰς ὑποταγὰς, ἀφηνιάζων καὶ γωνιάζων, εὐρίσκων τε ἐκ συνεργείας δαίμονος τόπον καὶ καιρὸν πρὸς τὴν ἀποστασίαν εὐθετον (παρ- 25 ἔχει γὰρ ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου τοῖς πειθομένοις αὐτῷ τὰ καταθύμια), τότε εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην ἐρχόμενος οὐ μόνον ἑαυτόν, ἀλλὰ καὶ ἀδελφὸν ἕτερον συναποστάτην ἑαυτῷ ἀποδείκνυσιν.

30 Ὡ βία, βία! τί γίνεται; τί πράττεται; πῶς νικά ὁ δαίμων; πῶς καταισχύνομεν τοὺς φύλακας ἡμῶν, τοὺς ἀγίους ἀγγέλους; πῶς προστιθέμεθα τῇ μερίδι τοῦ ἀντικειμένου, πρὸς ἐντροπὴν τοῦ μεγάλου θεοῦ ἡμῶν, τοῦ 35 καλοῦ ποιμένου, τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν λύτρον διὰ σταυροῦ τε καὶ θανάτου; πῶς ὀφόμεθα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ; πῶς ὀσομεν τὴν ὄργην αὐτοῦ; οὐδ' ἐξευρεθείη κόλασις, κατὰ τὴν κακίαν ἡμῶν κατ' ἀξίαν κρί- 40 νουσα ἡμᾶς, καθόσον ἀπεδοκιμάσαμεν αὐτόν, λαμβάνουσα ἡμᾶς εἰς αἰωνίαν τιμωρίαν, τοὺς δυστήνους, τοὺς κτηνώδεις, τοὺς δυστυχεῖς, τοὺς παγκακίστους. ἄλλοι ἀρπάζουσι τὴν βα-

5/7 Ψαλμ. λθ', 2. 8 Ῥωμ. η', 35, 36. 13 ὅλην τὴν ἡμέραν κεί] Ψαλμ. λζ', 13.

σιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ ἡμεῖς ὑπὸ τοῦ ἀπαταιῶνος ἀρπαζόμεθα. ἄλλοι μαρτύρων ἔνστασιν ἐπιδείκνυνται καὶ ἡμεῖς ἀρνητῶν πτώμα ὑποστήκομεν. ἄλλοι ὑφούονται εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἡμεῖς εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς 5 καταγόμεθα. ἄλλοι ἀναβάσεις ἀρετῶν τίθενται ἐν ταῖς καρδίαις καὶ ἡμεῖς καταβάσεις τεκταινόμεθα ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἀπωλείαις. οὐκ ἀνανήσομεν ὀψέποτε; οὐκ αἰσθανθησόμεθα; οὐκ ἐροῦμεν τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο, “ἐκαρ- 10 δίωσας ἡμᾶς, ἐκαρδίωσας”; ναί, παρακαλῶ, ἐπειχθῶμεν, ἐπειχθῶμεν, ἀγωνισώμεθα, δράμωμεν, ὑπὲρ μὲν τῶν ἀπολωλότων εὐχόμενοι τὴν ἐπιστροφὴν, φεύγοντες δὲ ἡμεῖς τὰ αἴτια, ἐξ ὧν ἐκεῖνοι ἐπαγιδεύθησαν, ἐνερ- 15 γοῦντές τε τὰ θεοπρεπῆ καὶ ὅσια, τὴν ἀδιὰκριτον ὑπακοήν, τὴν διὰ χειρὸς εὐτονίαν τοῦ ἔργου ἡμῶν, τὴν ἐν ταπεινοφροσύνῃ εὐπειθειαν ἡμῶν, τὸ δι' ἐξαγορεύσεως πάντα φανερὰ ποιεῖν καὶ λέγειν, τὸ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς 20 ὑποβάλλοντι τῷ δαίμονι λογισμοὺς ἀνατρεπτικούς ἐπιτιμᾶν καὶ λέγειν “ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ”, εἴτε πρὸς ἐπιθυμίαν ἡδονῆς ὑποβάλλοντι, εἴτε πρὸς ἀποστασίαν ἐρεθίζοντι, εἴτε πρὸς ἀκηδεῖαν χαινοῦντι, εἴτε 25 πρὸς ἀνυπομονησίαν συλλεύοντι, εἴτε πρὸς ἀπιστίαν ἐνεδρεύοντι· ἴσθησι γὰρ αἰεὶ τὰ ἕνεδρα, τὰς παγίδας, τὰ θήρατρα, τοὺς λόχους· ἐπιδίδωσι τὰ γευστήρια, τὰ λεγόμενα ληκῦθια· οὐ κεκοίμηται, οὐκ ἠσχόληται, οὐκ εἰς 30 τροφήν, οὐκ εἰς ποτόν, οὐκ εἰς ἄλλο τι, ἀλλ' ἐν ἔργον αὐτοῦ, τοῦτο μόνον νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν, τὸ ἀπολέσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Μία τοίνυν καὶ πρώτη βοήθεια ἡ δι' ἐξαγορεύσεως ἀσφάλεια μετὰ τῆς τοῦ θεοῦ βοη- 35 θείας καὶ ἀντιλήψεως. λοιπὸν μὴ ῥαθυμῆσωμεν, μηδὲ καταπέσωμεν, εἰ καὶ μέγας ἐστὶ τῇ δυναστείᾳ τῆς ἀνομίας, εἰ καὶ δολιός ἐστι τοῖς τρόποις τῆς κακίας, εἰ καὶ ἄσωτός ἐστι τῇ φύσει καὶ μονόεργος τῇ ἀπω- 40 λείᾳ ἡμῶν. μὴ καταπτοηθῶμεν αὐτόν. ἐξότε Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν τὴν σάρκα ἡμῶν ἀνέλαβε καὶ ἠνθρωπίσθη, ἐκεῖνος ἐξενευρί-

10/11 Ἰ. Ἰσμα δ', 9. 21 κῶδ. ἐπιβάλλοντι πρβλ. γαμμῆν 24. 22/23 Ματθ. ις', 23. 29 κῶδ. λικύθια.

σθη, ἐξευτελίσθη· τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἱ
 ῥομφαῖαι εἰς τέλος” ψάλλομεν· ἔδωκεν ἡμῖν
 ἐξουσίαν πατεῖν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
 ὁ νικήσας αὐτὸν κύριος. πίστει τεθαρρήκηότες
 5 λογιούμεθα αὐτὸν ὡς στρουθίον, ὡς ἐρπετὸν
 καταπατούμενον ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ θεῷ
 ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πα-
 τρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

10

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΓ’.

“Ὅτι χρή ἀναλογίζεσθαι τί ἐσμεν καὶ
 πόθεν καὶ τί γέγοναμεν, καὶ ποῦ πάλιν
 πορευσόμεθα, ὡς ἂν καλῶς βιωσάντες κο-
 μισώμεθα τὰς αἰωνίους ἀμοιβάς.

15 Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ὁρῶ καὶ σκοπῶ,
 ὅτι ἐτέρωθεν οὐκ ἔστιν ἡμῖν μέθοδος ὠφε-
 λείας, ἢ ἐκ τοῦ ἀνακινεῖν ἡμᾶς τοὺς περὶ
 τῆς σωτηρίας ἡμῶν λόγους, καὶ τοῦτο σχε-
 δὸν εἰπεῖν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν καὶ ὥραν·
 20 ἐντεῦθεν γὰρ ἐλεγχομένη ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ
 οἷον μαστιζομένη τοῖς ἐλέγχοις ἀποδιδράσκει
 πως τῆς περὶ τὰ πάθη ἀσχολίας, καὶ ἐξευ-
 ρίσκει ὁδὸν ἀληθείας καὶ ἀπλανίας. ἀλλὰ
 25 θαῦμα, ὅντως θαῦμα, πῶς ἐπὶ μὲν τῆς κα-
 κίας καὶ μὴ λαλούντων ἡμῶν, ἀλλὰ κω-
 φευόντων καὶ συστελλομένων ὕσον εἰς δύνα-
 μιν, ὅμως διὰ τῆς τοῦ ἀλλοτρίου ἐπιβουλῆς
 λογιζόμεθα τὰ κακὰ καὶ ἐμπηρώμεθα εἰς
 30 τὰς ἡδονάς, ἐπὶ δὲ τῆς ἀρετῆς τοσοῦτον κατα-
 τρίβοντες καὶ κατατηρόμενοι μόλις μικρὸν
 πως ἀνανεύομεν, καὶ τοῦτο κατ’ αὐτὴν τὴν
 ὥραν τῆς ὑπομνήσεως· εἶθ’ οὕτως μετὰ τὴν
 πλήρωσιν τοῦ λόγου ἢ τῆς ὥρας, πολλοῦ γε
 εἰπεῖν τῆς ἡμέρας, πάλιν ὡς μὴ ἀκηκόετες
 35 ἐπιλανθανόμεθα τῶν δογμάτων τῆς εὐσεβείας,
 καὶ οἷον ἀρπάζει ὁ πονηρὸς τοὺς κακῶς κατα-
 βληθέντας λόγους τῆς ὠφελείας καὶ ἀντει-
 σάγει τὰ ζιζάνια τῆς ἀμαρτίας. φεῦ τῆς
 μοχθηρίας! φεῦ τῆς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐπιρρέ-
 40 πῶς ἐγκειμένης φύσεως ἡμῶν ἐλεεινοτάτης!
 Τί δὴ λοιπόν, ὦ ἀδελφοί, φῶμεν πρὸς

ταῦτα; ἀλλ’ ἢ τὸ ἀενάως κινεῖν ἡμῶν τὴν
 γλῶτταν, ἐπανοίγειν ἡμῶν τὰ ὦτα, λαλεῖν
 τοῦτο καὶ ἐκεῖνο, ἀναλογίζεσθαι τὸ θέον καὶ
 ἀρμόζον, ὅπως τῇ συνεχείᾳ τοῦ λόγου κατα-
 5 πιαζομένη ἡμῶν ἡ ψυχὴ δυναθῇ πως τῶν
 πολυμηχάνων πειρατηρίων τοῦ διαβόλου ἀπο-
 λυτρωθῆναι. διὰ τοῦτο καὶ τὸ νῦν ὑπομνη-
 σιδῶμεν, παρακαλῶ, ἐννοηθῶμεν, ἀναλογισώ-
 μεθα, διασκοπήσωμεν, ἐπιθεωρήσωμεν, τί
 ἐσμεν καὶ διατί ἐσμεν καὶ ποῦ ἐσμεν καὶ 10
 ποῦ πάλιν πορευσόμεθα. ἐσμέν τοιγαροῦν πλά-
 σματα θεοῦ, ἔργον χειρῶν αὐτοῦ, κατ’ εἰκόνα
 καὶ ὁμοίωσιν τοῦ κτίσαντος, τὸ κράτος πάντων
 τῶν ὑπὸ τῶν οὐρανῶν ἔχοντες (πάντα γὰρ
 ὑποτέτακται ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν; ὡς γέ- 15
 γραπται), ἀγγέλων δεῦτεροι, ὡς αὐτοὶ τῆς
 πρώτης φύσεως. διατί δὲ ἐσμέν; ἀλλ’ ἢ πρὸς
 τὸ εἶναι, εἰς δόξαν τοῦ κράτους αὐτοῦ, ἐφα-
 μίλλως τῶν ἀγγέλων, διὰ τῆς κατὰ πάντα
 φυλακῆς τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ· ἡλαττώμεθα 20
 γὰρ μικρὸν τι παρ’ ἀγγέλους, ὡς πάλιν γέ-
 γραπται, μᾶλλον δὲ οὐδὲ μικρὸν, ὀπηνίκα
 τὴν φθορὰν ἀποθέμενοι πρὸς τὴν ἀφθαρσίαν
 χωρήσωμεν. ποῦ δὲ ἐσμέν; ἀλλ’ ἢ ἐν τῷ
 ἐξορίστῳ χωρίῳ, ἐν τῷ σκοτεινοτάτῳ οἴκῳ 25
 τηρίῳ, κατὰ τὴν διὰ τοῦ προπάτορος ἡμῶν
 ἀβουλίαν καὶ παρακοὴν καὶ φιληθονίαν, φθά-
 σασαν εἰς ἡμᾶς τοὺς αὐτοῦ ἐγγόνους· ἐφ’ οἷς
 θέον κλαίειν καὶ πενθεῖν, σκυθρωπάζειν τε
 καὶ στυγνάζειν, κατὰ μίμησιν τῶν παραου- 30
 τίκα πεπονθότων παρὰ βασιλέων τὰ ὅμοια,
 ἀναλογιζομένους ὁπόθεν ἐξεπτύθημεν, ἐξ οἷας
 εὐπρεποῦς ἐνδαιίτης, ἀγγελικῆς διαγωγῆς, τῆς
 μακαρίας τοῦ Παραδείσου τρυφῆς, καὶ τὸ πότε
 κελευσθησόμεθα εἰς ὃν προσεκρούσαμεν δε- 35
 σπότην ἀγαθὸν παραγενέσθαι, πρὸς τὸ λο-
 γοδητηθῆναι κατὰ τὴν ἐν ἐξορίᾳ πολιτείαν
 καὶ ζωὴν ἡμῶν. ποῦ δὲ πορευσόμεθα; ἀλλ’
 ἢ εἰς τὸν ἐκεῖθεν κόσμον, εἰς τὸ τρισμακά-
 ριστον τῶν ἀγγέλων ἐνδαιίτημα, εἰς τὴν φω- 40
 τεινὴν χορείαν, εἰς τὴν ἀνέσπερον ζωὴν,
 εἰς τὸ φοβερὸν καὶ παγκόσμιον κριτήριον,
 εἶθ’ ὁ τῶν πάντων κριτῆς καὶ θεὸς καθι-

1/2 Ψαλμ. 8', 7. 3 Λουκᾶ 1', 19. 13 κῶδ. βιωτέυ-
 σαντες. 30 κῶδ. κατατιρόμενοι. 38 κῶδ. ζιζάνια.

14/15 Ψαλμ. η', 7. Κορινθ. 1, ιε', 27. Ἐβρ. β', 8.
 20/21 Ἐβρ. β', 9.

σας ἐπὶ θρόνου δόξης ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ
 κρινεῖ τὰ σύμπαντα, ἀποδιδούς ἐκάστῳ κατὰ
 τὰ ἔργα αὐτοῦ, τοῖς μὲν φυλάξασι τὰς ἐν-
 5 τολάς διδοὺς στάσιν δεξιάν, χαρὰν ἀνεκλά-
 σιλητον, ἀπόλαυσιν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, βα-
 σιλείαν οὐρανῶν καὶ ὧν οὐκ ἐφικνεῖται νοῦς
 ἀνθρώπου ἐμβατεῦσαι, τοῖς δὲ παρακούσασι
 καὶ διὰ ῥαθυμίας καὶ φιληδονίας καὶ ἀναλ-
 10 γησίας ἐνεργήσασι τὰ πονηρά, μοιχείαν, πορ-
 νείαν, κλοπὴν, φθόνον, φόνον, ἀσέλγειαν,
 ἀκαθαρσίαν, ἀδότησιν, ἀποστασίαν, ὑπερηφα-
 νίαν, κενοδοξίαν, τὰ λοιπὰ ἕτερα τῆς κακίας
 εἶδη, ἀπονέμων τὰς αἰωνίους τιμωρίας, τὸ
 πῦρ τὸ ἐξώτερον, τὸν σκώληκα τὸν ἰσθμῶν,
 15 τὸ σκότος τὸ ἀφεγγές, τὸν ζόφον, τὸν τάρ-
 ταραν, τὸ χάσμα, τὸν βρυγμόν, τὸν ὀλολυγ-
 μόν, τὸν κοπετόν, ἐκάστῳ κατὰ ἀναλογίαν
 τῶν οἰκείων ἀμαρτημάτων. καὶ τίς φρονήσας
 ἐντεῦθεν, τίς καλῶς βιασάμενος τὴν φύσιν,
 20 ἐνέγκοι γενναίως, εἰ δέοι καὶ τεθνάναι ὑπὲρ
 τοῦ καλοῦ, ἴν' ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκλάμψη
 ὡς ὁ ἥλιος, γένηται ἐν τῇ μερίδι τῶν ἀγίων,
 ἐν τῇ χοροστασίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἐν τῇ εὐ-
 φροσύνῃ τῶν μαρτύρων, ἐν τῇ ἀπολαύσει
 25 τῶν προφητῶν καὶ ἀποστόλων; φεῦ δέ, εἰ
 διὰ τὴν παραυτίκα ἡδονὴν τῆς σαρκός, διὰ
 τὴν ὀλίγωρον καρδίαν, διὰ τὴν φιλόκοσμον
 ἔξιν, διὰ βραχεία καὶ βδελυρά καὶ οὐδενὸς
 ἄξια, καταντήσαι εἰς ἐκείνην τὴν ἐλεεινὴν
 30 μερίδα τῆς εὐωνύμου στάσεως, εἰς τὴν ὀδυ-
 νηρὰν ἀπαγωγὴν, εἰς τὴν ἀνεπίστροφον ἐξο-
 ρίαν, εἰς τὴν ἀπαραλήκτον τιμωρίαν, εἰς τὰ
 δεσμὰ τὰ ἄλυτα, εἰς τὰ οὐαὶ καὶ οὐαὶ τῶ
 μέλλοντι ἐμπίπτειν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνάνευσις,
 35 οὐκ ἔστι παλιμβουλία, οὐκ ἔστι φιλάνθρω-
 πία, οὐκ ἔστι τροπολογία, οὐ παρὰ θεοῦ,
 οὐ παρὰ ἀγγέλων, οὐ παρὰ ἀγίων, οὐκ ἐλεῶν,
 οὐ συγχωρῶν, οὐχ ὑποχαλῶν τὰς τιμωρίας
 διὰ τὸ ἀπέραντον εἰς αἰῶνας αἰῶνων.
 40 Ταῦτα οὖν, τέχνα, πάντες, καὶ οἱ δοκοῦντες
 εὖ δραμεῖν καὶ οἱ ὀκλάζοντες, καὶ οἱ προθυ-
 μούμενοι καὶ οἱ ἀθυμοῦντες, καὶ οἱ προῦ-
 χοντες καὶ οἱ δευτερεύοντες, οἱ θερμοὶ καὶ
 ψυχροί, οἱ πλούσιοι καὶ πένητες τῶν ἀρετῶν,

2 Ῥωμ. β', 6. 29 κῶδ. καταντήσαι.

καὶ μὴν πᾶς ἄνθρωπος ἐσωτικὸς καὶ ἐξωτι-
 κὸς καὶ πᾶσα φυλὴ καὶ γλῶσσα λογίζεσθω·
 καὶ φροντίσωμεν, εὖ διαθώμεθα, δράσωμεν,
 κατεπειχθῶμεν, ἐνεργήσωμεν, ἀπορρίψωμεν
 τὰ πάθη ὡς μιάσματα, ἐκτείνωμεν χεῖρας 5
 ἡμῶν εἰς θεὸν τὸν σφύζοντα, εὐπροθετήσωμεν
 τὸ καθ' ἐκάστην ἡμέραν μαρτυρεῖν, τὸ αἷμα
 κενοῦν, τὰ μέλη τέμνεσθαι, τὰς σάρκας κατα-
 ξαίνεσθαι, τὰ ὀσᾶ συντετριφθαι, οὐχ ὅτι
 βρώματος στερηθῆναι ἢ πόματος ἠδύτητα, 10
 ἱματίου τε φιλοῦ, ὑποδήματος καλοδέτου,
 τιμῆς τε καὶ στάσεως καὶ κλήρου, ἅτινα γέ-
 λαιον ἔστι καὶ λέγειν πρὸς τὰ κείμενα, ἵνα
 καλῶς ἐνταῦθα βιώσαντες, κατὰ λόγον δια-
 15 ζήσαντες, κατὰ τὸ ἐπάγγελμα ἡμῶν τὸ ἅγιον
 ἀκριβολογησάμενοι τὴν ὑπακοήν, τὴν ταπει-
 νωσιν, τὸ πιστὸν καὶ ἀμετάθετον καὶ ἀνε-
 ξάρνητον τῶν ὁμολογιῶν φυλάξαντες, ἐξέλ-
 θωμεν τῆσδε τῆς φυλακῆς χαίροντες, ἀπιόν-
 20 τες μετὰ παύσεως, μετὰ ἐλπίδος χρηστῆς,
 εἰς τὸ κομίσασθαι τὰς παρὰ θεοῦ ὑποσχέ-
 σεις, τὰς αἰωνίους ἀμοιβάς· ὧν γένοιτο πάν-
 τας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλάνθρωπία
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ
 25 τῷ πατρὶ δόξα, τιμὴ, κράτος, σὺν τῷ πανα-
 γίῳ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΔ'.

Ὅτι χρὴ τὸν καθηγούμενον πρὸς τοὺς
 τὸ στάδιον τῆς μαρτυρικῆς ὑποταγῆς δια- 30
 νύοντας πάντα ποιεῖν καὶ δρᾶν, ὅσα εἰς
 εὐθυμίαν φέρει, ἵνα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τὴν
 νίκην ἀράμενοι στεφάνους αἰωνίους παρὰ
 τοῦ ἀγωνοθέτου θεοῦ ἀμείψωνται.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες, τοῖς κατὰ σάρκα 35
 τρέχουσιν ἐπίστασθε τίνες εἰσὶν ἀλείφοντες
 πρὸς τοὺς ἀγῶνας καὶ ὑποδεικνύοντες πῶς καὶ
 ποῦ τοὺς ἀμιλλωμένους δεξινοῦντο καὶ ἀπο-
 στρέψοιντο καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα εἰς προθυμίαν
 ἐνάγει τῆς κατὰ τὴν νίκην ἀποπεραιώσεως. 40
 οὕτω τοιγαροῦν ἔξεστι καὶ ἡμῖν τοῖς ταπει-

9 κῶδ. καταξένεσθαι. 36 κῶδ. ἐπίσταται. 38 κῶδ. ἀμιλλομένους.

νοῖς πρὸς ὑμᾶς τοὺς ὄντως πύκτας καὶ ἀθλη-
 τὰς τοῦ Χριστοῦ, τοὺς τὸ στάδιον διανύοντας
 τῆς μαρτυρικῆς ὑποταγῆς, καὶ πάντα λέγειν
 καὶ ὁρᾶν, ὅσα εἰς παράκλησιν, ὅσα εἰς ἀν-
 5 ὄριαν, ὅσα εἰς εὐθυμίαν, ὅσα εἰς ὑπομονήν,
 ὅσα εἰς εὐφυσίαν, ὅσα εἰς ἐμπειρίαν φέρει
 τοῦ καλλίστου ἀγῶνος ἡμῶν, ἵνα κατὰ τῶν
 ἐχθρῶν ἡμῶν τὴν νίκην ἀπενεγκάμενοι στε-
 φάνους οὐ προσκαίρωσ ἀλλ' αἰωνίως παρὰ
 10 τοῦ ἀγωνοθέτου θεοῦ ἀμειψώμεθα.

Εἶδομεν δέ, εἰ δοκεῖ, πῶς ἐκεῖνοι παρα-
 σκευάζονται πρὸς τοὺς ἀγῶνας, ἵν' ἐκ παρα-
 δείγματος τὰ καθ' ἡμᾶς ἀκοπήσωμεν. ἐκεῖνοι
 τοίνυν, ἐπὶ ἐπιστῆ ὁ καιρὸς τῆς ἀγωνίας,
 15 μᾶλλον δὲ καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ, οὐχ ὡς ἔτυχε
 διέρχονται καὶ διατριβουσιν, ἀλλὰ προγυμνά-
 ζονται καὶ προάλλονται, δοκιμάζονται τε καὶ
 σημειοῦνται, διαιτῶνται καὶ οἶον ἐξασκοῦσι,
 διὰ πάσης ἐναγόμενοι καταρτήσεως, ὡς καὶ
 20 διατριβὰς τὰς ἐν μέσῳ κωλύεσθαι, καὶ τρο-
 φὰς τὰς οὐκ ἐπὶ τοῦτο συντελούσας, ἀλλὰ τε
 ὅσα ἐκεῖνοι τε ποιοῦσι καὶ πράττουσιν εἰς
 τροφήν τοῦ σώματος καὶ εὐεξίαν μετριωτάτην.
 καὶ ὁ λόγος δὲ αὐτοῖς, ὡς φασί, νύκτωρ τε
 25 καὶ μεθ' ἡμέραν οὐκ ἄλλος, ἢ ὁ τῆς ἀμίλλ-
 λης αὐτοῖς ἐστι καὶ τοῦ πῶς ἐξεληθόντες τῶν
 ἀφετηριῶν ἴονται καὶ ποι τράποιντο, ἢ τίς
 τινα τῶν ἀντιθέτων καταβῆξαιεν καὶ οὕτως
 οὐ μικρὸν αὐτοῖς τὸ ἀγώνισμα. διατί; ἀλλ'
 30 ἵνα διὰ τῆς νίκης κομίσωνται φθαρτοὺς στε-
 φάνους καὶ ἐπικήρους μισθούς, τέρψωσί τε
 τοὺς θεατὰς καὶ φιλητάς, ἐπ' αἰσχύνῃ τῶν
 νενικημένων. εἰ τοίνυν οὕτως οὗτοι καὶ πολλή
 πρὸς αὐτοὺς ἡ ἀγωνία καὶ ἡ συζήτησις τῶν
 35 τε ἐπιστατούντων καὶ τῶν ἐπὶ μέρους αὐτῶν
 ῥεπόντων, πόσον ὄεσθε χρῆν ἡμᾶς καὶ ὑμᾶς
 ἔχειν τὸν ἀγῶνα, τὴν ἐπιμέλειαν, τὴν συζή-
 τησιν, τὴν διερεύνησιν, τὴν περιμερίμνησιν,
 τὴν ἀγρυπνίαν, τὴν νῆψιν κατὰ τοῦτο, κατ'
 40 ἐκεῖνο, πρὸς τόδε κάκεινο; οὐ γὰρ ἄπειρος οὐ-
 δὲ ἀμαθὴς οὐδὲ ὀλίγωρος ὁ ἀντίδικος καὶ ἀντί-
 θετος ἡμῶν ἐχθρὸς, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἰστάμενος·
 πολλήν καὶ αὐτὸς καὶ ἀνεκδιήγητον τὴν καθ'

7/8 κῶδ. ὑμᾶν. 11 εἶδομεν = εἶδωμεν. 30 κῶδ.
 κομίσονται.

ἡμῶν μελέτην ποιούμενος φαίνεται, ποῦ πλήξῃ,
 πόθεν ὑπαντήσῃ, πόθεν ἀποκρούσῃ, ὅποτέρως
 ἐπιρρίψῃ, εἰσδύσῃ τὰ βέλη, τὰ ἐνεδρα, σκε-
 λίσῃ οἶον καὶ ὠθίσῃ καὶ καταβάλλῃ εἰς γῆν
 τὸν ταπεινὸν μοναχὸν καὶ πύκτην τῆς εὐσεβείας. 5

Ἄρ' οὖν οὐ μέγας ἡμῖν ὁ ἀγών; οὐ πολλή
 ἡ φροντίς; οὐ πολλή ἡ ἐπιμέλεια; οὐκ ἄραί
 ἐστι τὰς χεῖρας εἰς οὐρανὸν καὶ εἰπεῖν
 "ἐπίδε, κύριε, ἐξ ἀγίου κατοικητηρίου σου;
 ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου καὶ ἐλθέ εἰς 10
 τὸ σῶσαι ἡμᾶς"; πολλῆς ἡμῖν χρεία καὶ
 ἀπαύστου τῆς ἐπὶ τοῦτο μελέτης καὶ τύρβης,
 καὶ οὐ πούποτε ἀλλ' ἢ ἔχειν τὸν σκοπὸν καὶ
 τὸν λογισμὸν (ἦ) ἐν τούτῳ· καὶ οὕτω μετὰ
 ταπεινώσεως καὶ συντριβῆς καρδίας, καὶ τοῦτο 15
 μετ' ἐλπίδος καὶ εὐανδρείας ψυχῆς, καὶ τοῦτο
 μετὰ πίστεως εἰλικρινοῦς καὶ ὑπακοῆς δεδο-
 κισμένης, ὡς ἐντεῦθεν τὸν ἐχθρὸν ὀρώντα
 δειλαίνεσθαι καὶ ἀποτρέπεσθαι. οὐκ ἀφήσι
 κύριος τὸν τῆς ἀρετῆς ἀγωνιστὴν ὀλιγορῆσαι 20
 πώποτε, εἴπερ ἀρωγὸν αὐτὸν ἐπικαλεῖται
 ἔχειν. "ἐπ' αὐτῷ γὰρ ἤλπισεν ἡ καρδιά μου
 καὶ ἐβοηθήθη καὶ ἀνέθαλεν ἡ σὰρξ μου"
 καὶ αὐτοῦ ἐπικουροῦντος, τίς ὁ ἀντιστῆναι
 δυνάμενος; τίς ὁ καταβαλεῖν ἰσχύων; οὐδα- 25
 μῶς, ἀλλ' εἰ καὶ ἐπαναστῆ χιλιάς καὶ μυ-
 ριάς ἐχθρῶν, οὐ φοβηθήσεται ὁ τοιοῦτος· τῷ
 γὰρ ὀνόματι κυρίου ἀμυνεῖ καὶ σκορπιεῖ αὐ-
 τοῦς· εἰ καὶ ὁ δρόμος μακρὸς (παρατείνει
 γὰρ τόσα καὶ τόσα ἔτη τυχόν), ἀλλ' οὐδὲ 30
 μία ἐκκοπή πρὸς τὴν ἐν κυρίῳ βοήθειαν καὶ
 πρὸς τὴν τῆς νίκης ἀπόλαυσιν. ἐκεῖ αὐθη-
 μερὸν τρέχουσι καὶ οἱ νικῶντες στεφανοῦνται,
 χαίρουσί τε καὶ ἀγάλλονται· καὶ οὐκ ἐπίμονον
 αὐτοῖς ἐπὶ πολὺ τὸ χαρμόσυνον, ἀλλ' ἕως 35
 τινὸς χρόνου καὶ πάλιν ὡς μὴ νενικηχότες
 εἰσίν. ἀλλ' οὐχὶ ἐπὶ τῶν προκειμένων ἡμῖν
 ἄθλων· ἂν τε γὰρ καταξιωθῆ τις ἐν νικῆσει,
 μακάριος οὗτος καὶ τρισμακάριος καὶ πολυ-
 μακάριος, ὅτι ἄπαξ στεφανωθείς στεφάνοις 40
 ἀφθαρσίας ἀειμενὲς αὐτῷ ἢ χαρὰ καὶ ἡ ἀγαλ-
 λίασις καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ λαμπρότης ἐναντίον

1/4 κῶδ. πλήξει, ὑπανήσει, ἀποκρούσει, ἐπιρρίψει,
 εἰσδύσει, σκελίσει, ὠθίσει καὶ καταβάλλει. 2 κῶδ.
 ὀπωτέρας. 9/11 Ψαλμ. οδ', 3. 22/23 Ψαλμ. κζ', 7.
 23 κῶδ. ἀνέθαλλεν.

οὐ μικροῦ σταδίου καὶ εὐαριθμῆτου πλήθους, προσκαίρου τε καὶ διαλυομένου τάχιστα, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ μεγάλου δικαστηρίου, ἐν ᾧ τάξις καὶ παράστασις ἀγγελικῆ· ἐφ' ᾧ φόβος καὶ τρό-
 5 μος ἀνεκδιήγητος, ἀνοιγομένων τῶν πρακτέων τε καὶ ῥητέων, καὶ φωνούσης σάλπιγγος καὶ διηχούσης τὰ σύμπαντα, οὐρανοῦ εἰλισσομένου, γῆς ἀνασειομένης, ἄστρον πιπτόντων, ἡλίου σκοτιζομένου, σελήνης ἀμαυρουμένης,
 10 πάντων τῶν στοιχείων ἀλλοιουμένων, ποταμοῦ πυρὸς διερχομένου καὶ ῥοιζηδὸν ἀναπαφλάζοντος, σκωλήκων ἰσβόλων ἀναβρύντων καὶ ἐλεῖν ἐφιεμένων σάρκας ἀμαρτωλῶν, χασμάτων ὑποδεικνυμένων ζοφωδεστάτων καὶ
 15 συντεθλιμμένων, εἰς ὑποδοχὴν τῶν καταδικῶν, δεσμῶν εὐτρεπιζομένων εἰς παράλυσιν νεύρων καὶ ὀστέων καὶ μυελῶν. καὶ τί δεῖ καταλέγειν, ὅσα λυπηρὰ τοῖς ἀμαρτωλοῖς, τοῖς δὲ δικαίοις περιχαρῆ τε καὶ εὐφρόσυνα;
 20 Οὐαί, οὐαί τότε ὄντως τῷ ἡττημένῳ, ὅτι ὑπὸ τῶν ἀγγελικῶν δῆμων κατεμπυσθήσεται καὶ καθυβρισθήσεται, ἐστὼς σκυθρωπὸς καὶ κατηφής καὶ κάτω νενευκῶς καὶ μηδὲ τὸ ὄμμα ἄραι δυνάμενος, διὰ τὴν ἀφροσύνην καὶ
 25 τὴν ἀβουλίαν· εἶτα δέσμιος καὶ κατατυπτόμενος καὶ παραδιδόμενος ἀποτόμοις ἀγγέλοις ἅμα τοῖς ἀπατήσασιν αὐτὸν δαίμοσιν ἀπαχθήσεται εἰς ὄλεθρον τῆς κακῶς πραξάσης σαρκός, εἰς καῦσιν τῆς δεινῶς ὑπακουσάσης
 30 ψυχῆς, τέλος καὶ ἐν ᾧ ἐμβληθήσεται κολάσεως μὴ ἐχούσης. τί ὁ τοιοῦτος ὠφελήθη, ἵνα μέχρι τῆς συντελείας ἔζησε καὶ τὰ πάντων ἀνθρώπων ἐπιθυμητὰ ἔπραξεν, ἀπολαύσας ἐν ἡδοναῖς καὶ ἀπάταις τὰ πάντων ἀν-
 35 θρώπων; ὄντως ἐζημιώθη ζημίαν πονηρὰν ὄντως ἠπατήθη ἀπάτην ἐλεεινὴν· ὄντως ἔλαβεν ὀβολὸν καὶ ἀπώλεσεν ἀναρίθμητα τάλαντα χρυσοῦ· ὄντως ἐπίπρασε τὰ αὐτοῦ ἐν μιᾷ δραχμῇ χαλκῇ καὶ ἀντωνήσατο τὰς αἰ-
 40 δίους κολάσεις· ὄντως μιᾶς ἡμέρας, μᾶλλον δ' οὐ μιᾶς ὥρας, προέκρινεν ἀπόλαυσιν, ζημιωθείς τὴν ἀπέραντον βασιλείαν, ἐλεεινὸς

1 κωδ. εὐαριθμῆτου. 5 κωδ. πρακταίων. 6 κωδ. ῥηταίων || φων. σάλπιγγος] Ματθ. κδ', 81. 7 οὐρ. εἰλισσομένου] Ἀποκαλ. ς', 14. 8/10 Μάρκ. ιγ', 24, 25. Ἀποκαλ. ς', 12, 13. 38 ἐπίπρασε] οὕτως ἐν τῷ κώδικι.

ἐλεεινὰ πεπραχῶς, δύστηνος δύστηνα ἐργασμένος! εἶθε τοῖς ἀλόγοις κατεκρίθη, ἢ λογικὸς ὢν ὑποστῆναι τὰς ἀπληρώτους τιμωρίας! ἀλλὰ δεῦρο θεά μοι τὸν ἀγωνιστὴν Χριστοῦ, τὸν καλῶς φρονήσαντα, τὸν πάντα 8
 ἀπεμπολήσαντα τὰ ἑαυτοῦ θελήματα καὶ ἐπιθυμήματα καὶ τὸν μαργαρίτην Χριστὸν μόνον κτησάμενον· τὸν μὴ πλανηθέντα ἐν τοῖς παροῦσιν ἡδέσιν ὑπὸ τοῦ πλάνου, ἀλλ' ὡς πλάνον λογισθέντα, ἀποστολικῶς εἶπεῖν, καὶ 10
 ἀληθῆ· τὸν μὴ δουλώσαντα ἑαυτὸν τοῖς πάθεσιν, ἀλλ' ἀδούλωτον τὴν ψυχὴν ἀπὸ παθῶν διαφυλάξαντα καὶ δοῦλον ἐπιθυμήσαντα μόνον ἀκοῦσαι τοῦ κυρίου· τὸν μὴ δελεασθέντα, κατὰ μίμησιν τῶν πολλῶν, μᾶλλον δὲ γελά- 15
 σαντα καὶ καταγελάσαντα τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐμπαιζομένους καὶ ὡς καλοῖς καὶ ἐφετοῖς καὶ ἐπικερδέσει τοῖς κακοῖς καὶ πονηροῖς καὶ ἐπιβλαβέσι προστιθεμένους· τὸν ἐγκρατῆ γενόμενον καὶ 20
 περιελόντα τὰς τῆς σαρκὸς ἡδονὰς καὶ ἀγαπήσαντα τὴν παρθενίαν καὶ τὴν ἀκτημοσύνην, τὴν προσευχὴν τε καὶ τὰ ἄλλα ὅσια ἐν τῷ μίσει τῆς ἀμαρτίας καὶ ἀνομίας. οὗτος ἐφρόνησε καλῶς· οὗτος, ἵνα τὴν πᾶσαν εὐδαιμο- 25
 νίαν τοῦ κόσμου τῶν πάντων ἀνθρώπων ἔχων καὶ ἀπορρίψας καὶ ἀποταξάμενος διὰ θεόν, οὐδὲν ἂν μέγα πεποιήκει, ἀλλ' ὡς ἕνα ὀβολὸν ἢ ὡς πενιχρὰν δόξαν καὶ ἐφήμερον πρὸς
 30 θησαυροὺς ἀνεκλείπτους καὶ τιμὴν ἀπέραντον καταλλαγὴν ἐποιήσατο. καὶ ὅρα μοι αὐτὸν ἐκεῖθεν, πῶς εὐφρανθήσεται, πῶς κατατροφῆσει, πῶς εὐλογῆσει τὴν καλὴν αὐτοῦ συμβουλὴν, τοὺς χρηστοὺς αὐτοῦ συμβούλους, τοὺς δεξιούς αὐτοῦ συμποριστάς· καὶ ἵνα μὴ 35
 εἰς μῆκος ἐκτείνωμεν τὸν λόγον, τοῦ μὲν οὐκ ἔστι τέλος τῆς εὐφροσύνης ἐν ἀπορρήτῳ νῷ καὶ λόγῳ, τῷ δὲ ἔμπαλιν οὐκ ἔστι πέρασ τῆς λύπης καὶ τῆς ὀδύνης καὶ κολάσεως ἐν ἀφορήτῳ τρόπῳ καὶ λόγῳ. 40

Τοῖνον, ἵνα λίθινοι ᾤμεν, αἰσθησιν ὠφείλομεν λαβεῖν καὶ ἐπαινεῖσαι ἔργον ὃ εἶργα-

1 ἐργασμένος] οὕτως ἐν τῷ κώδικι. 7 μαργαρίτην] Ματθ. ιγ', 46. 10 ὡς πλάνον καὶ ἀληθῆ] Κορινθ. 2, ς', 8. 17 κωδ. αὐτὸν. 20 κωδ. προστιθεμένους.

σάμεθα μέγιστον καὶ μακάριον, φυγόντες τὸν
κόσμον καὶ μονάσαντες καὶ τὸν δι' ἀγνείας ἐξα-
σκοῦντες βίον. τί τὸ λειπόμενον; ἵνα δρόμον
ἐπὶ δρόμῳ καὶ εὐτονίαν ἐπὶ εὐτονίᾳ καὶ προ-
5 θυμίαν ἐπὶ προθυμίᾳ δεξάμενοι καὶ οἷον ἀνα-
πτερωθέντες καὶ ἀναζέσαντες τὰς καρδίας
πετάσωμεν πρὸς θεὸν δι' ἀρετῆς, ἐν μηδενὶ
διδόντες χώραν τῷ διαβόλῳ εἰς τὸ ὅπως οὖν
κρατεῖσθαι ἡμᾶς. ἐρρέτωσαν λοιπὸν φιλοδο-
10 ξίαι, φευγέτωσαν παρακοαί, ἀποδιδρασκέτω-
σαν γογγυσμοί, φθουρισμοί, παρρησίαι, φα-
τρῖαι, πολυλογίαι, ὀκνηρίαι, γλωσσομαχίαι,
φθόνοι, ἔριδες, καταλαλιαί, μίση, πᾶν βδε-
λυρὸν πάθος· παρρησιαζέσθω δὲ καὶ ἀνα-
15 λαμπέτω ἢ ταπεινοφροσύνη, ἢ καλὴ καὶ
ἀσπαστὴ καὶ θεοποιός, ἢ ὑπακοὴ ἢ οὐρανό-
κλητος, ἢ παρθενία ἢ χριστογέννητος, ἢ
κατάνυξις ἢ φωτίστρια, ὁ κλαυθμὸς ὁ κεχα-
ριτωμένος, εἴτι ἕτερον τῶν ὁσίων πράξεων·
20 ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς μετασχόντας κλη-
ρονόμους γενέσθαι τῆς βασιλείας τῶν οὐρα-
νῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ
δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ
ἀγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶ-
25 νας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΕ'.

Περὶ τῆς εἰς ἡμᾶς ἀγαπήσεως τοῦ δε-
σπότης Χριστοῦ, καὶ ὅτι μετὰ πολλοῦ κόπου
καὶ ἰδρώτος κατορθοῖ τις τὴν ἀρετὴν, καὶ
30 χρὴ μὴ ὀλιγωρεῖν ἡμᾶς πρὸς τοὺς πόνους,
ὡς ἂν τόχοιμεν βασιλείας οὐρανῶν.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες, πᾶσα μάθησις
καὶ τέχνη πρὸς τὸ οἰκεῖον τέλος ἀφορῶσα
τοὺς διδασκομένους διανίστησι· καὶ γὰρ ὁ
35 γεωργὸς οὐ πρὸς τὰ παρόντα ἐπαχθῆ καὶ
ὀδυνηρὰ τῆς γεωργίας βλέπων ἀθυμεῖ, ἀλλὰ
πρὸς τὸν μέλλοντα καρπὸν ἀναδίδοσθαι σκο-
πῶν προθυμότερον ἀναλαμβάνεται τὰ τῆς
γῆς τλαιπωρήματα· καὶ ὁ πλευστικὸς οὐ
40 πρὸς τοὺς ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναρρίπιζομένους
κινδύνους ὁρῶν τῆς ἐμπορίας ἀπολιμπάνεται,

8 κῶδ. ὀποσοῦν.

34 κῶδ. διανήστησι.

ἀλλὰ πρὸς τὸ μέλλον κέρδος ἀναθεωρῶν κα-
τατολμᾷ πολλῆς ὁδοῦ, κυμάτων τε καὶ πνευ-
μάτων καὶ καταγιγῶν. πάλιν ὁ πραγματευ-
τῆς πρὸς μακρὰν ὁδὸν στέλλεσθαι μέλλον
οὐ καταπίπτει, οὐκ ἀπορῥαθυμεῖ, ἀλλὰ πρὸς 5
τὸ πέρας τοῦ κέρδους κατεπειγόμενος ἐγγει-
ρίζεται τῆς προκειμένης τλαιπωρίας, καὶ
ἀπλῶς εἶπειν ἐφ' ἐκάστης μεθόδου τῶν ὑπὸ
τὸν οὐρανὸν πᾶν ὃ τι οὖν ἐπιτυγχάνει τις,
εἴτε βασιλεύς, εἴτε ἄρχων, εἴτε πλούσιος, 10
εἴτε δυνάστης, εἴτε ἔγγαμος, εἴτε ἄγαμος,
μετὰ πόνου καὶ ἰδρώτος, μετ' ἐπιμελείας καὶ
σπουδῆς, μετὰ ἀγρυπνίας καὶ νήψεως, μετὰ
βουλής καὶ συνδιασκέψεως, μετ' ὑπομονῆς
καὶ μακροθυμίας καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα εἰς τὴν 15
προκειμένην θεωρίαν συντείνει. οὕτω τοιγα-
ροῦν καὶ ἐπὶ τῆς τέχνης τῶν τεχνῶν, τῆς
καθ' ἡμᾶς λέγω πολιτείας, ἔργον ἐστὶν οὐ
τὸ τυχόν, ἀλλὰ πολλοῦ δεόμενον κόπου καὶ
πόνου, εἰς τὸ τελεσθῆναι καὶ ἀπαρτισθῆναι· 20
καθὼς γὰρ ἀπέχουσι ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν,
τὸ διάφορον ταύτης πρὸς ἐκείνας, ὅτι αἱ μὲν
ἀπὸ τῆς γῆς καὶ πρὸς τὰ τῆς γῆς καὶ ὁρῶσι
καὶ συντελοῦνται, αἱ δὲ ἀπὸ θεοῦ καὶ πρὸς
οὐρανὸν ἀφορῶσιν. 25

Εἰ τοίνυν ἐπ' ἐκείνων ἀγῶνες καὶ πόνου
καὶ ἰδρώτες, ὡς εἴρηται, πόσον ἐφ' ἡμῖν
πλεονάζειν ὀφείλουσι; διὰ τοῦτο “σενὴ καὶ
τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσαι εἰς τὴν ζωὴν
τὴν αἰώνιον”. διὰ τοῦτο “τίς ἀναβήσεται εἰς 30
τὸ ὄρος κυρίου; ἢ τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἀγίῳ
αὐτοῦ”; ἀπορητικῶς ὁ ἅγιος Δαυὶδ ἀνακέ-
κραγε. καὶ πάλιν ἐν ἐκείνοις “τίς δώσει μοι
πτέρυγας ὡσεὶ περιστερᾶς, καὶ πετασθήσομαι
καὶ καταπαύσω”; διὰ τοῦτο πᾶσαν ἡμέραν 35
σχεδὸν καὶ ὥραν καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ πρὸς
τὴν τούτου συζήτησιν καταγιγόμενοι φθειγγό-
μεθα καὶ ἀκούομεν, βουλευόμεθα καὶ σκεπτό-
μεθα, ἀγρυπνοῦμεν καὶ φροντίζομεν, καὶ οὐ-
πω εὐμαρῶς εὐρίσκομεν τὸ ζητούμενον, ἀλλὰ 40
κοπιῶμεν ἀσυστροφοῦντες καὶ περιελκόμενοι
πανταχόθεν εἰς τὰ πρὸς σωτηρίαν συντει-
νοντα. πόθεν δὲ ἄλλοθεν, ἢ διὰ τὸν κωλυτὴν

28/30 Ματ. ζ', 14. 30/32 Ψαλ. κγ', 3. 33/35
Ψαλμ. νδ', 7. 38 βουλευόμεθα] κῶδ. βουλόμεθα.

τῆς σωτηρίας καὶ ἐμποδιστὴν τῆς κατὰ ψυ-
 χὴν ὁδοιπορίας διάβολον; ἐκεῖνος γάρ ἐστιν
 ὁ ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος ἕως τοῦ παρόντος κατὰ
 τοῦ γένους ἡμῶν κινούμενος καὶ διακωλύων
 5 ἡμᾶς τῆς πρὸς οὐρανὸν πορείας καὶ τῆς ἐκεῖσε
 ἀποκειμένης ἡμῶν ἐλπίδος, διὰ τὴν ἀπ' ἐκεῖ-
 νον ἐξ ἐπάρσεως ἐνταῦθα καταδίκην αὐτοῦ.
 ἀλλὰ μηδαμῶς, ὦ ἀδελφοί, ἀθυμήσωμεν,
 μηδὲ καταπέσωμεν ἐν τῇ τοῦ μακαρίου βίου
 10 τούτου δυσχερείᾳ· θεὸν γάρ ἔχομεν τὸν ἐπί-
 κουρον, τὸν συλλήπτορα, τὸν ἐγείροντα ἀπὸ
 γῆς πτωχὸν καὶ ἀπὸ κοπρίας ἀνοψοῦντα πέ-
 νητα, τὸν περιζωννύοντα δύναμιν τῇ ἀσθενείᾳ
 τῆς φύσεως ἡμῶν καὶ νικῶντα τὸν πειρα-
 15 στὴν ἡμῶν ἐχθρόν. μόνον τὰ τῆς δυνάμεως
 ἡμῶν ἐπιβαλλόμενοι μὴ παυσώμεθα· μόνον
 τὸ τῆς προθέσεως ἡμῶν ἐπιδεικνύμενοι μὴ
 ὀλιγωρήσωμεν. οὐχ οὕτως ἐραστῆς ἐρωμένης
 ἐπιθυμεῖ; οὐχ οὕτως γονεὺς τὰ οἰκεῖα ἔγγονα
 20 φιλεῖ, ὡς ἡμᾶς στέργει καὶ ἀγαπᾷ ὁ δεσπό-
 τῆς τῶν ἀπάντων θεός; θέλγεται ἐπὶ τῇ
 σωτηρίᾳ ἡμῶν, ἐρωτεύεται ἐπὶ τῇ διαγωγῇ
 ἡμῶν, ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας
 ἡμῶν, ὑποδείκνυσι τὸν φωτισμὸν τοῦ κάλλους
 25 αὐτοῦ, τὴν ὠραιότητα τῆς ἐπιθυμίας αὐτοῦ·
 ἀνάγει τὸν νοῦν ἡμῶν δι' ἀγγελικῆς φωτα-
 γωγίας ἐπὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν τοῖς οὐ-
 ρανοῖς· περιφυλάττει ἀπὸ τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν
 ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων τῆς προνοίας
 30 αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ καλιᾶς. τί δεῖ πολλά λέγειν;
 τοσοῦτος καὶ τηλικούτος ἐστιν εἰς ἀγάπην καὶ
 φίλτρον ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν, ὥστε τῶν
 πατρικῶν κόλπων ἐξαναστῆναι, κλίναί τε τοὺς
 οὐρανοὺς καὶ κατελθεῖν διὰ ταπεινώσεως πρὸς
 35 ἡμᾶς καὶ γενέσθαι ἄνθρωπος· ὁ πάντων κύ-
 ριος, ὁ τὸ πᾶν λόγῳ συστησάμενος, ὁ δεδο-
 ξασμένος καὶ ὑπερύμνητος, βρέφος γενέσθαι
 κατεδέξατο, ἐξ εὐτελοῦς μητρὸς γεννηθεὶς
 τὸ φαινόμενον· ὁ πλουτίζων τὰ σύμπαντα
 40 καὶ πέρασ τοῦ μυστηρίου τὸν διὰ σταυροῦ
 θάνατον ἀναδεξάμενος ἐν προλαβοῦσι πολλοῖς
 μυκτηρισμοῖς καὶ ὄνειδισμοῖς, μαστιγώσσει
 καὶ ῥαπισμοῖς, ἀνέστη τριήμερος, ἀφαρπάσας

ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τοῦ δράκοντος καὶ δούς ἡμῖν
 τὴν κατ' αὐτοῦ δύναμιν καὶ ἰσχύον, εἰς τὸ
 καταπαῖζειν αὐτὸν καὶ καταπατεῖν ὡς στρου-
 θίον καὶ ὄφιν σχολιάζοντα. τίς τοίνυν οὕτως
 ἠγάπησεν, ἢ πατὴρ υἱόν, ἢ μήτηρ θυγατέρα, 5
 ἢ ἀνὴρ γυναῖκα, ἢ φίλος φίλον, ὡς αὐτὸς
 ὑπὲρ ἡμῶν τῶν φιλουμένων τοιαῦτα δράσας
 καὶ πεπονθώς; ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν
 καὶ λόγῳ μετῆσαι τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀγά-
 πης καὶ ἀγαθότητος αὐτοῦ. 10

Ὁ τοίνυν οὕτως φιλήσας καὶ ὑπὲρ ἡμῶν
 παθῶν, μὴ οὐχὶ βοηθὸς ἡμῶν ἐστι πᾶσαν
 ἡμέραν καὶ ὥραν, ἀντιλήπτωρ καὶ καταφυγή,
 εἴπερ αὐτὸν μὴ ἀπωσώμεθα ἀφ' ἡμῶν διὰ
 τῆς τῶν παθῶν ἐνεργείας; διὰ τοῦτο γινώ- 15
 σκοντες δράμωμεν, ἀδελφοί· δράμωμεν, ἐπει-
 χθῶμεν καὶ σπουδάσωμεν, φέροντες πάντα
 τὰ λυπηρὰ καὶ ἐπαχθῆ, εἴτε ὀρωμένως, εἴτε
 ἀοράτως ἡμῖν ἐπισυμβαίνοντα· στῶμεν γεν-
 ναίως πρὸς τὴν πάλιν τοῦ ἐχθροῦ· μὴ δῶ- 20
 μεν νῶτα πρὸς τὰ σκάμματα τῆς ὑποταγῆς·
 μὴ πρὸς τὰ παρόντα σκοποῦντες ἀλγεινά, τὰ
 δι' ὑπακοῆς καὶ ἐργοχειρῶν, ψαλμωδίας τε
 καὶ ἀγρυπνίας, νηστείας τε καὶ κοπῆς θελη-
 μάτων, ἀποπέσοιμεν τῆς ἀνεκλαλήτου χαρᾶς 25
 τῶν ἐπὶ τῇ ὁμοίᾳ ζωῇ ἐπιτυχόντων βασι-
 λείας οὐρανῶν. οὐδεὶς ἐκείνων τῶν ὁσίων
 οὔτε ἐπεζήτησεν, οὔτε ἐξεζήτησεν ἄλλο τι,
 ἢ τὸ δι' ὑπακοῆς ὀδεύειν καὶ δι' ἐκκοπῆς
 τοῦ θελήματος ζῆν ἐν κυρίῳ, χαίρειν ἐά- 30
 σαντες πάντα τὰ κατ' οἰκείαν ἔφειν καὶ
 δόξαν, μαθητεύματα λέγω καὶ σπουδάσματα,
 τὸ δὴ λεγόμενον ἐργοχειρίδια καὶ καλλι-
 γραφήματα, τροπαρίσματα καὶ μελουργήματα,
 ἀναγνώσματα καὶ λογοτριβήματα, λογοφορή- 35
 ματα καὶ προτιμήματα καὶ ὅσα τῶν ἀπολ-
 λυμένων, ἀλλ' οὐ σφζομένων ἐστὶ· τὸ γὰρ
 ποιεῖν καὶ λέγειν ἐν διακονίᾳ οὐ δι' ἄλλο τι,
 ἢ δι' αὐτὸ τὸ καλὸν καὶ τὴν τοῦ καθηγου-
 μένου πρόσταξιν ἦν αὐτοῖς. σκοπήσωμεν δὲ 40
 καὶ ἡμεῖς, εἰ οὕτως ἐσμέν καὶ εἰ οὕτως, εἴ
 ἂν ἔχοι καὶ μακαρία ἢ ὁδὸς ἡμῶν καὶ τρισ-
 μακαρία ἢ ζωὴ ἡμῶν. καὶ τί ἄλλο ἐπιζη-
 τοῦμεν εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον ἐντεῦθεν καὶ

6 ἀπ' ἐκεῖνον] οὕτως ἐν τῷ κώδικι. 11 ἐγείροντα - -
 ἀνοψοῦντα] Βασίλ. 1, β', 8. 42 κῶδ. *μηκρητισμοῖς*.

20 κῶδ. *πάλιν*. 42/43 κῶδ. *ἡμῶν*.

ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι; οὐδὲ γὰρ ἐνταῦθα ἄλλως πως τετίμηται τις καὶ δεδόξασται, ὡς ἐγὼ σκοπῶ, ἢ ἐκ τῶν τοιούτων ἐπιτη-
 δευμάτων· εἰ δὲ μὴ οὕτως, φεῦ τῆς ζημίας,
 5 μᾶλλον δὲ τῆς ἀπωλείας, ὅτι πρὸς τὸ μηδὲν ἐνταῦθα κερδαίνειν· ἔτι ἀπόλλυμεν καὶ τὰ αἰώνια ἀγαθὰ καὶ εἶθε μόνον τοῦτο (ἦν γὰρ ἂν ἔλαττον κακοῦ κακόν), ἀλλ' ὅτι καὶ πρὸς τιμωρίαν παραδίδωσιν αἰώνιαν τοὺς ἀπολλύν-
 10 τας τὴν ἑαυτῶν καρδίαν διὰ ἀσυνεσίας τῶν ὀφειλόντων ἐπὶ σωτηρίᾳ πράττεσθαι· ὧν μὴ γένοιτο, μήτε παθεῖν, μήτε ἀκούσαι ἡμᾶς, ἀλλὰ πάντας τὴν καλλίστην ὁδὸν μεταχειρι-
 ζομένους πράττειν τὰ θεοφιλῆ καὶ ἐνάρετα
 15 καὶ διαζῆν μετὰ εἰρήνης καὶ ἀγάπης, μεθ' ὑπομονῆς καὶ ταπεινώσεως, στέργειν τε πάντα τὰ προστασόμενα, μηδαμῶς ἀντιλέγειν, μηδὲ ἀφηνιάζειν, μηδὲ τι τῶν ἄλλων παθῶν ἐνεργεῖν, ἵνα τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐπε-
 20 ρειδόμενοι καὶ ὑψούμενοι καὶ εὐκλεούμενοι φθάσωμεν εἰς μέτρον τελειότητος, εἰς κατάστασιν εὐταξίας, εἰς ἐπαινετὴν πολιτείαν, εἰς παράδειγμα ἀρετῆς τοῖς ἐγγύθεν τε καὶ πόρρωθεν, εἰς ὑπόμνημα ἀγαθῶν τοῖς πα-
 25 ροῦσί τε καὶ τοῖς μετέπειτα, εἰς καύχημα ἑμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἀχρείου ὁμῶν ποιμένος, εἰς ἐπιτυχίαν βασιλείας οὐρανῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας.
 30 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΣ'.

Ἔστι χρῆ ἐυτόνωσ καὶ εὐσθενῶσ δρᾶν ἡμᾶσ τὰ συντελοῦντα πρὸσ σωτηρίαν ψυχῆσ, καὶ περὶ ἀγογγυσίας ἐν ταῖσ μεταβολαῖσ τῶν διακονιῶν.
 35

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ποιμνίου προκοπῆ καὶ αὐξησισ τέρψιν εἶωθεν ἐμποιεῖν καὶ ἀγαλλίασιν τῷ ποιμένι, ἦνίκα μάλιστα ὀρᾷ τὰ θρέμματα καλῶσ ἀγόμενα
 40 καὶ περιαγόμενα, πιαινόμενά τε καὶ λιπαινόμενα καὶ πάσῃ νόσου καὶ θήρας ἐκτὸσ διαμείνοντα. τοῖνον καὶ ὁμεῖσ τὸ τοῦ Χριστοῦ ἐκλεχτὸν ποιμνιον, ἢ μερὶσ ἢ τιμία

καὶ ἐξαιρέτος, ὁ περιούσιος ὡσ ἀληθῶσ λαὸσ καὶ ἀφιερούμενοσ, ὀπηνίκα καλῶσ ἀναστρέφασθε ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ, ἐν ὁμονοία πορευόμενοι, εἰσ τόπον χλόῃσ πνευματικῆσ κατα-
 5 σκηνούμενοι, ἐπὶ ὕδατοσ ἀναπαύσεωσ τοῦ τῆσ ἀληθείασ ζωτικοῦ λόγου ἐκτρεφόμενοι, θεραπευέτέ με τὸν ταλαίπωρον καὶ ἀνάξιον ὁμῶν ποιμένα, καὶ προθυμεῖσθαι ποιεῖτε περὶ τὰσ χρηστοτέρασ ἐλπίδασ ταῖσ κατὰ μικρὸν νοθεσίαισ, εἰσ τὸ κάλλιον μεταποιηθησόμενοι.
 10 καὶ γοῦν, παρακαλῶ, ἐπιμείνωμεν τῇ τοιαύτῃ καλλίστῃ διαγωγῇ. τί γὰρ καλλιῶτερον καὶ μακαριώτερον τοῦ δουλεύειν θεῷ ζῶντι ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ, καθαρὰν τὴν ψυχῆν τε καὶ τὸ σῶμα διατηρεῖν ἀπὸ πάσῃσ ἁμαρ-
 15 τίασ, ἐν ἐπιθυμία τε γίνεσθαι τῶν μελλόντων ἀγαθῶν καὶ ἀεὶ μεταγίνεσθαι τῇ διαθέσει ἐκ τῶν ἐν κόσμῳ πρὸσ τὰ οὐράνια, ὑπ' οὐδενὸσ πάθουσ τὴν ψυχῆν ἐαλωκυῖαν ἔχειν, οἷόν τι πετεινὸν ὑπεραναπτᾶν τῶν παγίδων
 20 τοῦ διαβόλου καὶ ὑψιπετοῦν ἐν τοῖσ μετεώροισ; ὁ τοιοῦτοσ χαίρει καὶ ἀγάλλεται, ἤδεται καὶ εὐφραίνεται εὐφροσύνῃν μακαρίαν τινὰ καὶ ἐπέραστον, τοῦ μένοντοσ αὐτῷ ἤδη ἀγαθοῦ ἀπ' ἐντεῦθεν καρπούμενοσ τὴν ἀπόλαυ-
 25 σιν. κόπῳ δὲ τὸ ἀγαθὸν κτάται τις τῷ ὄντι, καὶ πολὺσ ὁ περὶ τούτου ἀγών, καὶ κατ' οὐδὲν ἄλλο φροντιστέον ἢ περιβλεπτέον τῷ βουλομένῳ περιέσεσθαι· δυσδιήρατοσ γὰρ ὁ τῆσ ἀληθείασ λόγοσ καὶ δυσπόριστόν φησι
 30 τὸ ἀγαθὸν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει.

Ἐπει τοῖνον ὁμεῖσ εἰσ τούτο ἐξήλθετε ἀπὸ κόσμου καὶ ἐληλύθατε ἐνταῦθα, ἐπει, εἰ ἔνεκα τούτου ἀπηρνήσασθε κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ, ἐπει, εἰ χάριν τούτου γεγονάτε
 35 ἕξνοι καὶ παρεπίδημοι πατρίδοσ, γένουσ, οἰκειῶν, ἀλλοιωθέντεσ τῷ ιδιώματι καὶ τῷ τρόπῳ παρὰ τοὺσ ἐν κόσμῳ, ἐπει πᾶσι φροντίσι καὶ μερίμναισ χαίρειν προσεῖπατε, ὑποδησάμενοι τὸν καλὸν ἀγῶνα, ζητήσατε καὶ
 40 ἐκζητήσατε καὶ καταλάβετε, καὶ καταλήψασθε ὁ ἐπιθυμήσατε—“ὁ γὰρ ζητῶν εὐρήσει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται” φησί—, μηδὲν

4/6 εἰσ τόπον χλόῃσ - - ἐκτρεφόμενοι] πρβλ. Ψαλμ. κβ', 2. 19 κῶδ. ἐαλωκυῖαν. 42 Λουκᾶ ια', 10.

ἄλλο φροντίζοντες, μηδὲ περὶ οὐτινος ἐτέρου καταγινόμενοι, κἄν καταγίνοισθε δοκεῖτε τυχόν ἐν γεωργίᾳ, ἐν ἀμπελοουργίᾳ, ἐν οἰκοδομῇ, ἐν τεκτονικῇ, ἐν κελλαρίῳ, ἐν μα-
 5 γειρείῳ, ἐν σκυτείῳ, ἐν ἄλλῳ τινὶ φροντίσματι· οὐ γὰρ δι' οἰκείον πάθος, ἢ σαρκικὸν καθήκον, ἢ κατ' οἰκείαν ἐξουσίαν, ἢ ὑπὲρ τῶν κατὰ σάρκα (πατρός, ἢ μητρός, ἢ ἀδελφοῦ, ἢ συγγενοῦς) ὁ σκοπός, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν
 10 πνευματικῶν ἀδελφῶν καὶ δι' ὑπακοήν καὶ δι' ἐντολήν, μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον διὰ θεόν· αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ δεχόμενος ὡσπερ θυσίας καὶ ὀλοκαυτώματα τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς γινόμενα, φυλαττομένου δηλονότι
 15 τοῦ λόγου καὶ ἐν τούτοις τῆς εὐσυνειδήτου ἐργασίας διὰ τῆς ἀνυποκρίτου ὑπακοῆς καὶ ἀγγογγύστου ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἀθλητικῆς. καὶ μακάριοι ἐστε, ἀδελφοί μου, καθὼς πεφρονήκατε καὶ καθὼς ἀπετάξασθε καὶ
 20 καθὼς ἐπεθυμήσατε· ἐφρονήσατε γὰρ καὶ ἐπεθυμήσατε τὰ θαυμαστά καὶ ἐξαισία, οὐ πλοῦτον τὸν ῥέοντα, οὐ δόξαν τὴν ἀπανθοῦσαν, οὐ βασιλείαν τὴν ἐν σκιαῖς γραφομένην, οὐκ εὐπάθειαν τὴν κατὰ σάρκα, οὐ συν-
 25 ἀφειαν γυναικός, οὐχ αἵματος δόσιν, οὐ σαρκὸς γέννησιν, ἀλλ' ἀρετὴν τὴν παναγεστάτην, ἀλλ' ἀγγελικὸν βίον, ἀλλ' οὐρανῶν κληρονομίαν, ἀλλὰ Παραδείσου ἀπόλαυσιν, ἀλλ' οἰκῆσιν τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἧς τεχνίτης καὶ
 30 δημιουργὸς ὁ θεός· ἀλλὰ τὴν μετὰ Παύλου καὶ Πέτρου καὶ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων κατὰσχεσιν, ἀλλὰ τὴν μετὰ τῶν ἁγίων μαρτύρων, ὁσίων τε καὶ δικαίων, συναποκλήρωσιν, μᾶλλον δὲ τὴν μετὰ θεοῦ, εἴπερ κλη-
 35 ρονόμοι θεοῦ καὶ συγκληρονόμοι Χριστοῦ, δι' ἐπαγγελίας ἔσσεσθαι προσδοκῶμεν. εὖγε, εὖγε τῇ ζωῇ ὑμῶν! μὴ ποτε εἴποισαν αἱ καρδίαι ὑμῶν ἄλλο τι κάλλιον βεβουλεῦσθαι ἀνθρώπῳ, ἢ αἰρετώτερόν τι εἶναι ἐν βίῳ. διὸ τρέχετε
 40 καλῶς, τονοῦσθε τῷ πνεύματι, σθενοῦσθε τῇ χάριτι, πολλοῖς τρόποις ἐξιχνεύοντες τὰ σωτήρια τῶν ψυχῶν ὑμῶν, καθὼς οὖν ἕκαστος δυνάμει καὶ χάριτος, ὃ μὲν διὰ τόνου ἐργασίας παρὰ τοὺς πολλούς, ὃ δὲ διὰ ψαλ-

μφθίας ἰκανῆς ὑπὲρ τῶν ἐγγύθεν, ἄλλος δι' ὑπομονῆς ἐπιμονωτέρας ὑπὲρ τῶν πλησίον, πάντες φέροντες δάκρυα, πάντες πηγάζοντες κατάνυξιν, ὑπακοήν, ταπεινώσιν ἐγκομβούμενοι, πρὸς πάντα εὐκίνητοι, εὐήκοοι, ἀγόγγυστοι, ὅ
 5 ἀπέρπεροι ἐν ταῖς μεταγωγαῖς τῶν ἔργων, ἐπειδὴ φθάνει καιρὸς καὶ τοὺς ἔσω καθημένους ἐξιέναι πρὸς τὰς ἀμπέλους καὶ πρὸς τὰς χώρας, καὶ ἐπειδὴ πάλιν καιρὸς ἦκει καὶ τοὺς ἔξω εἰσέρχεσθαι ἔσω πρὸς τὰ ῥα-
 10 φεῖα, πρὸς τὰ ἐργόχειρα. καὶ μηδεὶς λυπεῖσθω ἐν τούτοις, ἀλλὰ καταδεχέσθω ἕκαστος, εἰ καὶ ἄηθες πρὸς τὸ παρὸν τὸ ἐγκελευόμενον, εἰδὼς τὸ κοινῇ συμφέρον καὶ ὡς οὐκ ἂν ἄλλως δύναιτ' ἂν τὰ πρὸς χρείαν
 15 γενέσθαι· ὅπου καὶ τούτων γενομένων στενοῦμεθα καὶ περιελκόμεθα ἐν ταῖς ἐξόδοις, πολλαῖς οὖσαις, διὰ τῶν ἔξω τε καὶ ἔσω πολυτρόπως παρισταμένων χρεῶν, ὡσπερ οἴδατε. καὶ τοῦτο δῶρον θεοῦ, καὶ τοῦτο
 20 σημείου ἔνδειξις μεγίστου, ὅτι ἐπιχορηγῶν ἐστιν ὁ κύριος, οἷς οἶδε τρόποις, ἐν τοσοῦτῳ πλήθει, μὴ ὄντων τινῶν προσόδων, τὰ δέοντα καὶ αὐτάρκη τῇ ταπεινώσει ἡμῶν. καὶ μά-
 25 λιστα ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ, ὅτε ἔδοξαν ἡμᾶς λύειν οἱ ἄνθρωποι, παρ' ἐλπίδα διαμεμενήκαμεν μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν, μηδὲν ἔλλοιπότες κατὰ τῆς χρείας, ἀλλὰ καὶ ὑπερτερεύσαντες. τοῦτο ἄρα οὐ θαυμαστὸν καὶ
 εὐχαριστίας ἄξιον, εἴγε προσέχομεν; καὶ τίς
 30 ταῦτα; ἀλλ' ἢ πρὸς θεὸν ἡμῶν ἀληθῆς πεποιθήσις καὶ τὸ πάντα δεύτερα ἠγεῖσθαι ὑπὲρ τῆς εἰς αὐτὸν εὐαρεστήσεως. αὐτὸς τοῖνον ὑμᾶς ἔτι καὶ ἔτι στηρίζειεν, δυναμώ-
 35 σειεν, χαριτώσειεν, ὀλόκληρον ὑμῶν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα διαφυλάττων ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων. ἀμήν. 40

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΖ'.

Ὅτι χρὴ τὸν καθηγούμενον τὴν ψυχὴν
τιθέναι ὑπὲρ τῶν λογικῶν προβάτων, ὡς ἀπο-
τίσων λόγον περὶ ἑνὸς ἐκάστου ἐν ἡμέρᾳ
5 κρίσεως· καὶ περὶ ἐκκοπῆς τῶν οἰκειῶν θε-
λημάτων.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, πῶς οἴεσθέ μου
τὴν ταπεινὴν ψυχὴν διακεῖσθαι ἐν τῇ καθ'
ὕμᾶς ἐπιστάσι; δοκεῖτε ἴσως ἐναβρύνεσθαι
10 με ἐν ταύταις ταῖς μικραῖς κατηγήσεσιν, ὡς
μέγα τι πράττοντα καὶ ὡς ἀποπληροῦντα τὸν
νόμον τῆς προστασίας; οὐδαμῶς· ἀλλ' ἵνα
ἔξείπω τὸ ἀληθές, ἔξω γὰρ τινα ῥαστώνην
εἰπὼν ἐν ὀδύνη καὶ περιστάσει καὶ φροντίδι
15 πολλῇ διεξάγω τὴν ταλαίπωρόν μου ζωὴν,
μὴ ἀρκοῦμενος ἐφ' οἷς λέγω καὶ διαγγέλλο-
μαι, μηδὲ ἀναπαύομενος ἐφ' ὅλης τυχὸν μιᾶς
ἡμέρας ἢ ὥρας, σκοπῶν ἕνα καθ' ἕνα καὶ
θλους δι' ὅλου καὶ τὸ πόσον ὀφείλω καὶ ἐφ'
20 ὅσον εἰμί, καὶ ὅσον ὀφείλεται διανουσηῖναι
ἔργον ἐφ' ὅμῃν τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ τέκνοις
τοῦ κυρίου. εἰσίστημι τοῖνυν καθ' ἐκάστην ἐν
μέσῳ ὡμῶν, ὡσπερ ἐπὶ ποιμνῆς τινὸς ποι-
μῆν· ὀρῶ καὶ κατανοοῦμαι τὴν διεξοδὸν, τὴν
25 διαγωγὴν, τὴν ἀναστροφὴν ὡμῶν, πῶς ἄγεσθε,
πῶς φέρεσθε, πῶς καλεῖσθε, πῶς ἀκούετε,
ἀπ' αὐτῆς τῆς κινήσεως, ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπο-
κρίσεως, ἀπ' αὐτῆς τῆς ὀψεως. καὶ ἐφ' οἷς
μὲν εὐρίσκω τὸ εὐθές, χαίρω καὶ ἠδομαι
30 καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἀναπτεροῦμαι· ἐφ' οἷς δὲ
τοῦναντίον, συλλυποῦμαι καὶ συμπιάζομαι
καὶ στεναγμοῖς παραμυθοῦμαι τὸ πάθος· εἰ
γὰρ οὐχὶ καὶ ποιμῆν προβάτων ἀλόγων τοῦτο
πάσχων φαίνεται, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ προσώπου
35 ὑπολαμβάνων τὰ διὰ βάρους κείμενα καὶ τὴν
αὐτοῦ ἐπιδεικνύμενος δύναμιν, πρὸς τὸ θερα-
πεῦσαι καὶ ἰατρεῦσαι τὸ ἡσθενηκός (καὶ οὐδ'
ἂν μίαν ἡμέραν μικρὸν ἀμελήσας ἔξει τὸ
ἀκίνδυνον κατὰ τὴν τῶν προβάτων διάλυσιν),
40 πόσῳ γε μᾶλλον ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ ἐκ μι-
κρᾶς εἰκόνας εἰς ὑμᾶς ὀφειλομεν καταγίνεσθαι,
τηρεῖν τε καὶ ἐπιτηρεῖν, καὶ τοὺς μὲν ἀνα-
καλεῖσθαι, τοὺς δὲ ὑπομνήσκειν, ἐτέρους θε-

ραπεῦειν, ἄλλους καταδεσμεῖν, πάντα τρό-
πον ποιεῖν τε καὶ λέγειν, τὸν συντείνοντα εἰς
σωτηρίαν; ἄρ' οὖν οὐκ ἀποτίσω τὸν ἐκάστου
λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως; καὶ πρὸς ταῦτα τίς
ἰκανός; τίς ἀμέριμος; τίς εὐγλωττος; τίς 5
ἀνεύθυνος; τίς ἀναίτιος; τίς συστατικὸς τοῦ
οἰκείου φροντισματος; τίς δὲ οὐ μᾶλλον θρη-
νήσει καὶ κόψεται, φοβηθῆ καὶ τρομάξει καὶ
οἶον εὐξῆται διαστῆναι αὐτῷ τὴν γῆν, ἢ μα-
κρὰν ποῦ ἀποδραμεῖν, φυγόντα τὴν προστα- 10
σίαν; ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἰκανόν, ἐφ' ὅσον πε-
ρίεστιν, ἐφ' ὅσον ἤρξαστο, ἠνίκα κατέστη· οὐκ
οἶδα, εἰ μὴ πᾶσα ἀπορία. μέγα γὰρ τὸ ἐμ-
φανισθῆναι θεῷ ἄνθρωπον, τὸ κριθῆναι μετὰ
τοῦ κριτοῦ τῶν ἀπάντων, τὸ λογοθετηθῆναι 15
περὶ παντὸς τοῦ ποιμνίου, εἰ καλῶς, εἰ δεόν-
τως, εἰ ἀκριβῶς, εἰ ἀνενόχως, εἰ ἀγνώως, εἰ
ἀνελλιπῶς, εἰ ἀνυστάκτως, τοῦτο μὲν πρὸς
φανέρωσιν τῶν δικαιοματίων, τοῦτο δὲ πρὸς
ἀπαγωγὴν τῶν κακῶν, πρὸς ἐλεγμόν, πρὸς 20
ἐπιτίμησιν, πρὸς παράκλησιν, πρὸς χρηστό-
τητα, πρὸς ἀποτομίαν, πρὸς πᾶν ὀτιοῦν τῶν
ὀφειλόντων ἔπραξεν ἔδρασεν ἐναντίον θεοῦ
καὶ ἀνθρώπων. καὶ ταῦτα εἴρηκα, ἵν' ἐπι-
γινόντες μου τὸ πάθος τῆς ψυχῆς τὸ ἔργον 25
τὸ μέγα ἐλεήσητε, βοηθήσητε δι' ἐμοῦ ὡμῖν
αὐτοῖς καὶ δι' ὡμῶν αὐτῶν ἐμοὶ τῷ ταλαι-
πώρῳ. τίς δὲ ἡ βοήθεια καὶ ἡ ἀντίληψις;
ἀλλ' ἢ τὸ ἐπιδοῦναι ἑαυτοὺς μᾶλλον καὶ μᾶλ-
λον ἐν τῇ καλλίστῃ διαγωγῇ καὶ μηδὲν ἠγεῖ- 30
σθαι μέγα, ἐὰν τῶν κοσμικῶν διαφέρωμεν·
ἀλλ' ἐὰν μὴ τὸν βίον τῶν πατέρων ἡμῶν
ἰχνηλατήσωμεν, μηδὲ ἐὰν τῶν τινῶν ὁμοτα-
γῶν προὔχωμεν· ἀλλ' ἐὰν μὴ τοὺς ἀκριβεῖς
ζηλώσωμεν, ἐπειδὴ “πολλοὶ οἱ κλητοί, ὀλίγοι 35
δὲ ἐκλεκτοί”· καὶ εἰ οὐ πᾶς “ὁ βαπτισθεὶς σω-
θήσεται”, τὸ ἐξῆς φησί, σιωπήσωμεν. μηδ'
αὐ καταμετρεῖν μόνον τὸν χρόνον τὸν παρελ-
θόντα, ὡς τόσα καὶ τόσα ἔτη μονάζομεν·
ἀλλ' εἰ τῷ μήκει τοῦ χρόνου καὶ τὴν πολι- 40
τείαν μακρὰν πρὸς ἀρετὴν κτησώμεθα, μηδὲ
τὴν ἡμέραν ὅτι παρήλθε σκοπεῖν, ἀλλ' εἰ
καλῶς παρήλθεν καὶ εἰ ἐν αὐτῇ ἀπεθέμεθα

τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, τὸ πόρισμα τῆς μελλούσης ζωῆς, τὴν κάθαρσιν τῆς ψυχῆς, τὴν πρὸς τὸ ἐνοχλοῦν πάθος ἢ ἀντικατάστασιν ἰσόρροπον, ἣ καὶ ὑπερβάλλουσαν, ἣ καὶ παν- 5 τάπασιν ἀναιρετικὴν.

Οὕτως ὁ νήφων νήφει, οὕτως ὁ ἐργαζόμενος ἐργάζεται, οὕτως ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος θεοποιεῖται, οὕτως ὁ μονάζων πρὸς τὸ ὄνομα καὶ τῷ πράγματι μονάζειν ἐπέιγεται, 10 λυόμενος ἀεὶ σκότους παθῶν, δεσμοῦ σχέσεων πονηρῶν, ἐλευθέραν τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν ἔων μόνον πρὸς κύριον φέρεσθαι, πρὸς ἐκεῖνον πτεροῦσθαι τῇ ἀγάπῃ, τὴν ἐκείνου σχέσιν μόνην ἐπιποθεῖν. σκοπησάτω λοι- 15 πὸν ἕκαστος ὑμῶν, πῶς πορεύεται, εἰ ἔχει τὸ ζητούμενον, εἰ μὴ μᾶλλον ἑαυτὸν ἐνδίδωσι δοῦλον τῶν παθῶν, δεσμώτην τῶν ἀμαρτιῶν, αἰχμάλωτον τῶν λογισμῶν· ἐντεῦθεν γὰρ αἱ κακίαι ἀναφύονται, ἐντεῦθεν αἱ μά- 20 χαι, αἱ ἔχθραι, αἱ ἔριδες, αἱ δικαιολογίαι, αἱ ὑπερηφανίαι, αἱ παρακοαί, αἱ ἰδιοθελίαι, αἱ ἰσογυσμοί, αἱ ψιθυρισμοί, αἱ φατρίαι, αἱ ἀπιστίαι, τὸ τελευταῖον καὶ πρῶτον τῶν κακῶν· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτοις ὁ πρὸς τὰ πάθη 25 ἐνιστάμενος καὶ πολεμῶν, ἀλλ' ἐκεῖθεν ὄθεν "πᾶν δώρημα τέλειον, πᾶσα δόσις ἀγαθῆ", πραότης, εἰρήνη, ἀγάπη, συμπάθεια, ἀγογυσία, δευτεροστασία, ταπεινοφροσύνη, ἀφθονία, αὐτάρκεια, εὐχαριστία, ὑπομονή, ἐργασία, προσευχή, ψαλμῳδία, ἀγρυπνία, κατάνυξις, δακρυρροία, πᾶσα τις ἄλλη ἐπαινετικὴ πράξις καὶ θεωρία· οὐ γὰρ ἐκδικεῖ θέλημα, ἀλλὰ ἀναιρεῖ ὡς πολέμιον· οὐ ζητεῖ πρωτεῖον, ἀλλὰ φεύγει ὡς πραπεῖον ψυχῆς· οὐκ 35 ἐπιθυμεῖ ἐργόχειρον καθισματικόν, ἢ καλλιγραφικόν, ἢ ἀμφιαστικόν, ἀλλὰ πατρικὸν βούλημα καὶ θέλημα καὶ τὸ κοινῇ λυσιτελοῦν, κἂν μαγειρικόν ἐστί, κἂν σκαφανικόν, κἂν κηπουρικόν, κἂν ὁτιοῦν τῶν ἄλλων· οὐ δια- 40 μάχεται περὶ ἱματίου, περὶ ὑποδήματος, περὶ βρώματος, περὶ πόματος, ἀλλ' ὑπομένων φέρει πάντα, κἂν καταφθειροῦται, κἂν καταψυχοῦται, κἂν ῥακκοδυτῆ, κἂν λιμώττῃ· πρὸς

ἐν γὰρ μόνον ἀφορᾷ, τὴν ἐκεῖθεν ἀνάπαυσιν κερδάναι. πλουτεῖ καὶ κατὰ οὐχ ἄπερ οἱ ἀποδοκιμάζοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ θεοῦ, ἤγουν τήνδε τὴν μάθησιν ἢ τήνδε, τότε τὸ ἐργόχειρον ἢ τότε, τούσδε τοὺς ψαλμοὺς ἢ τούσδε, 5 τάδε τὰ τροπάρια ἢ τάδε· τοιαῦτα γὰρ, ὡς εἶπον, τὰ τῶν ἀνομούντων καὶ οὐκ ἐνομούντων, τὰ τῶν κλεπτῶν, ἀλλ' οὐκ ἐλευθέρων τῇ καρδίᾳ, τὰ τῶν κατ' Ἰούδαν, ἀλλ' οὐ τὰ τῶν μαθητῶν, τὰ τῶν πονηρῶν, ἀλλ' 10 οὐκ ἀγαθῶν· ἀλλὰ τὴν δι' ὑπακοῆς ἀμερμνίαν ἐπὶ πάσῃ τῇ ζωῇ αὐτοῦ, δι' ἐκκοπῆς θελήματος ἐπὶ παντὶ ἔργῳ αὐτοῦ. ἐν οἷς ἐστιν ὡς φῶς, ὡς ζωή, ὡς χαρά, ὡς ἀγαλλίασις, εὐφραίνεται, θυμηδιᾷ· ἀπολαβεῖ ἀπεν- 15 τεῦθεν ἤδη τῶν μελλόντων καὶ μενόντων αὐτῷ ἀγαθῶν. καὶ τίς ὁ μεῖζων τούτου; καὶ τίς ὁ πλουσιώτερος; καὶ τίς ὁ φρονιμώτερος, κἂν δόξῃ τὴν εὐτελεστάτην πάντων διακο- νίαν ἐπέχειν καὶ ἀχρειότερος πάντων φαίνε- 20 σθαι εἰς τὸ ὀρώμενον;

Οὕτως οὖν παρακαλῶ πάντας ὑμᾶς, ἐπι- λογισαμένους τὴν ἀλήθειαν, στέργειν, ἐμμένειν, κινεῖσθαι, πράττειν, ζηλοῦν ἀλλήλους ἐπὶ καλῷ, ὑποφέρειν μακροθύμως, ἔξαγο- 25 ρεῖν τὸ δὴ λεγόμενον τὰ "κρυπτά τῆς καρδίας"· ὡς γὰρ οὐκ ἔστι τὸ σκώληκα ἔχον φυτὸν μὴ φθείρεσθαι διὰ τῆς κατ' ὀλίγον καταβρώσεως, οὕτως οὔτε ψυχὴν ὄφιν ἔχουσαν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἀνεξαγόρευτὸν τι, μὴ 30 σήπεσθαι ἐν αὐτῷ καὶ σκωληκιᾷ καὶ εἰς παντελῆ διαφθοράν ἔρχεσθαι. διό, παρακαλῶ, ἐκβάλετε ἕκαστος τὸν σκώληκα, ὄνπερ κακῶς ἔχει ἐν ἑαυτῷ ταμιευόμενον· εἶπερ καὶ ἔχοι τις, κἀγὼ ἐπισκέψομαι, κἀγὼ 35 ἰάσομαι μετὰ συμπαιθείας, μετὰ φειδοῦς. καὶ οἶον οὐ γίγνεται καλόν; εὐθὺς ἀναδώσει τοὺς ὄρηκας τοὺς νοητούς, εὐθὺς ἀναζῆ, εὐθὺς καρποφορήσει ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἢ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πα- 40 τρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΗ'.

Περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἀδελφοῦ Χαρίτωνος, καὶ τοῦ ἀταράχως καὶ εἰρηνικῶς διανοεῖν τὰς ἐμπιστευθείσας ἡμῖν διακονίας.

5 Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, φοβερὰ μὲν ἡ τοῦ θανάτου ἀκοή, ἀλλὰ τοῖς ἁμαρτωλοῖς, τοῖς δὲ δικαίοις καὶ μάλα ἠδεῖα καὶ θαρσαλέα· οἷον γὰρ ἐπὶ ἀνθρώπου, ὅταν διὰ πταίσματα καθειργμένος ὑπάρχη καὶ καιροῦ ἐνστάτος
10 ἀνακρίσεως τρέμει καὶ δέδοικεν. ἀγωνιᾷ καὶ ἐξίσταται, καλούμενος ἐκβεῖν πρὸς τὸ τεθῆναι, οὕτως ἐπὶ ἁμαρτωλοῦ ἢ ἐκ τῶν ἐνθίνδε μεταχώρησις φοβερὰ τις καὶ φρικτὴ πέφυκεν εἶναι· ἐπὶ δὲ δικαίου τὸ ἄντικθον,
15 καθὰ τις ἐκδεχόμενος ἀμοιβὰς καὶ στεφάνους παρὰ βασιλέως, ὑπὲρ ὧν καλῶς δέδρακε. χαρᾷ γὰρ χαίρει, ὅπότεν ἀκούσῃ τὴν φωνὴν τῆς ἀνταποδόσεως αὐτοῦ. τοιοῦτο καὶ νῦν θαρρόμεν λέγειν ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν
20 Χαρίτωνος, ὅτι μετὰ χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως φερωνόμενος ἐξεπορεύθη τοῦ σώματος, ἀπαχθεὶς εἰς τὸν τόπον τῆς ἀναπαύσεως. καὶ ἴδε, ἀδελφοί, τί καλὸν τὸ ἀγωνίσασθαι, τί συμφέρον τὸ βιάσασθαι τὴν φύσιν, τί ἀγα-
25 θὸν τὸ ὑπομεῖναι ἐν τῇ ἀσκήσει, τί μακάριον τὸ ἀθλῆσαι ἐν τῇ ὑποταγῇ μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς, ὅτι ἐν ὀλίγοις ἔτεσι, μᾶλλον δὲ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ σχεδὸν εἶπειν — τί γὰρ ἄλλο ἐστὶ πρὸς τὴν ἀπειρον ζωὴν τὰ ἐνταῦθα
30 ὑπολαμβάνειν; — ἐκτῆσατο πλοῦτον ἀκένωτον, δόξαν ἀπερινόητον, εὐφροσύνην ἀνείκαστον, βασιλείαν ἀθάνατον. καὶ ἔστι νῦν ἀγαλλιώμενος καὶ θυμηδιῶν καὶ μηδεμίαν αἴσθησιν ἀλγεινὴν τῶν ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ κόπων ἐν
35 ἑαυτῷ ἔχων, ἀλλὰ χωρῶν εἰς χώρους ὁσίων, εἰς σκηνάς δικαίων, εἰς ἐπαύλους μαρτύρων, εἰς δόξαν ἀγγέλων, εἰς ἦχον ἑορταζόντων, εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, τὴν μητέρα πάντων τῶν ἁγίων, θεώμενος καὶ ὁρῶν ἀμή-
40 χανα καὶ ἀνεκδιήγητα πράγματα, φῶς ἐκεῖνο τὸ ἀδιάδοχον, ζωὴν τὴν ἀθάνατον, μακα-

ριότητα τὴν ἀνέκφραστον. τί λοιπὸν ἡμεῖς οἱ ἔτι ἐν τῷ σκάμματι οὐκ ἀγωνισώμεθα; οὐκ εὐθαρσήσωμεν; οὐκ προθυμηθῶμεν; οὐκ καῶμεν τὴν καρδίαν; οὐκ πετρωθῶμεν τῇ διανοίᾳ; οὐκ μεταδώμεθα ἑαυτοὺς τῇ διαθήσει 5 ἀπὸ τῶν ἐν κόσμῳ πρὸς τὰ οὐράνια; οὐκ πάντα ὁμολογήσωμεν δρᾶσαι καὶ παθεῖν ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ κυρίου; μὴ ὅτι νηστεῖαν καὶ ἀγρυπνίαν, ἀλουσίαν καὶ χαμευσίαν, ψυχὸς καὶ καύσωνα, κόπον καὶ μόχθον, ἐξουδένωσιν 10 καὶ ἀτιμίαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ εἰ δέοι τὰ αἵματα κενῶσαι, τὰ μέλη κατακόφαι, τὰς σάρκας καταξέσαι, ὅστ᾽ ἀσυντρίψαι, μόνον ἵνα τὸ ζητούμενον γένηται;

Ναί, ἀδελφοί μου, δέομαι· καλὸν τὸ οὐ- 15 τως φρονῆσαι, σοφὸν τὸ οὕτως διανοεῖσθαι. κλέπτῃς ἐστὶν ὁ διάβολος· ἀεὶ παρίσταται σιλαγωγῶν τὴν διάνοιαν ἡμῶν ἀπὸ τῶν καλλίστων διαλογισμῶν καὶ συγγέων αὐτὴν εἰς τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου, ἵνα μὴ εὐρωμεν 20 τόπον τῆς ἀρετῆς, χώραν τῆς καλῆς ἐργασίας. ἀλλ' ἡμεῖς μὴ φενακιζώμεθα ὑπὸ τῆς ἀπάτης, ἐν νῷ δὲ ἔχοντες τὰ θεῖα παραγέλματα, τὰ καθ' ἡμέραν ἀναγνώσματα, τὰ διὰ γλώσσης ὑμνούμενα, τὰ δι' εὐχῆς παρι- 25 στάμενα, διαβιβάζωμεν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, ἐβδομάδα ἐξ ἐβδομάδος, μῆνα ἐκ μηνός, ἐνιαυτὸν ἐξ ἐνιαυτοῦ· ὑπερ οὐ πάντως φθάσομεν, τὰ κατὰ χρεῖαν ἡμῶν ἔργα ἄμωμα τῷ θεῷ παριστάντες, ὅλα καθάρα, ὅλα ἀγόγ- 30 γυστα, ὅλα ἀνυπερήφανα, ὅλα εἰρηνικά, ἀγαπητικά, ἀτάραχα. ἤδη ποιοῦμεν, ὃ ποιοῦμεν. τυχὸν ἀροτριῶμεν, σκάπτομεν, μαγειρεύομεν, τεκτονεῦομεν, μαγχιπεύομεν, κελλαρεύομεν, κηπουρεύομεν, καλλιγραφοῦμεν, οἰκοδομοῦμεν, 35 κατὰ πᾶσαν ἄλλην διακονίαν τὰ ἐργόχειρα διαχειριζόμενοι, εἴτε ὑφαίνοντες, εἴτε κανισκοποιοῦντες, εἴτε τι ἄλλο, ἵνα τέλειον τὸ ἔργον τῷ θεῷ καταλογίζηται καὶ ἀποθησαυρίζηται εἰς μισθὸν ἡμῶν αἰώνιον. τὸ γὰρ 40 παραφθείρεσθαι αὐτὸ διὰ γογγυσμοῦ, δι' ἀυθαδείας, διὰ κενοδοξίας, διὰ ταραχῆς, διὰ ἀντιλογίας, οὐκ εὐφροσύνης οὐδὲ συνέσεως, οὐδ' ἀνθρώπου τοῦ κατὰ ἀλήθειαν ἔχοντος τὴν προσηγορίαν· ἄνθρωπος γὰρ μέγα τι

7 κωδ. *θαρσαλαία*. 11 ἐκβεῖν=ἐκβῆναι. 37 ἦχον ἑορταζόντων] *Ψαλμ. μα', 5.* 38 ἄνω Ἱερουσαλήμ] *Γαλ. 8', 26.*

χρήμα, ὡς ὀρίζεται, κατὰ τὸν ἀοίδιμον Ἰώβ,
 "ἀληθινός, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς
 πονηροῦ πράγματος". σκοπεῖτω δὲ καὶ τοῦτο
 ἕκαστος, πῶς ὁ σπουδαῖος καὶ ἐνάρετος φι-
 5 λητός ἐστὶ παρὰ πᾶσιν, ἐράσμιος, σεβάσμιος,
 ἐνδοξος, καὶ οὐ μόνον τοῖς ἰδίοις ἀδελφοῖς,
 ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξωθεν ἀκούουσιν· ἡ γὰρ ἀρετὴ
 καὶ ἐν τῷ κρυπτῷ γινομένη καὶ ἐν ἀφανεῖ
 προσώπῳ φύσιν ἔχει ἐκβομβεῖσθαι καὶ ἀνα-
 10 φαίνεσθαι καὶ ἐκκηρύττεσθαι, κατὰ τὸ ὑπὸ
 τοῦ κυρίου λεγόμενον, ὅτι οὐκ ἔστι "πόλιν
 κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένην". ἐὰν οὖν
 μικρὸν ὑπομείνωμεν, μικρὸν ἀγωνισώμεθα,
 φθάνει ὁ καιρὸς τῆς ἀναπαύσεως οὐ μόνον
 15 ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ
 θανάτου διὰ ἀπαθείας· ψυχὴ γὰρ ἀγαπήσασα
 τὸν θεὸν ὀλοκλήρως, καὶ νεκροῦσα τὰ θελή-
 ματα δι' ὑπακοῆς, εἰς τὸν τόπον τῆς ἀνα-
 παύσεως, κατὰ τοὺς πατέρας, πέφθακε καὶ
 20 ἤδη τὸ μέλλον ἀγαθὸν ἀπ' ἐντεῦθεν καρποῦ-
 ται· ἐν ᾧ γενοίμεθα πάντες, εὐχαῖς τοῦ πα-
 τρός ἡμῶν, καλῶς διαμείβοντες καὶ τὴν πα-
 ροῦσαν Τεσσαρακοστήν, καὶ γε φθάνοντες
 εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ κυρίου ἡμῶν
 25 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δό-
 ξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ πατρὶ καὶ
 τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΘ'.

30 Περὶ ψήφου τοῦ ἡγουμένου τῆς Δαλμά-
 του, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης, ὅτι αὕτη
 ἐστὶν ἀληθινὴ ἢ γνῶσις, προτερεύουσα τῆς
 θύραθεν σοφίας.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, φιλεῖτε ἀκούειν
 35 τοῦ ταπεινοῦ μου λόγου, οὐχ ὅτι γνωστικός
 ἐστίν, ἀλλ' ὅτι πατρικός· πατὴρ γὰρ ἡμῶν
 εἰμι, κἂν ἀνάξιος· κἀγὼ πρὸς ὑμᾶς κεκίνημαι
 λέγειν, οὐχ ὅτι διδασκτικός εἰμι, ἀλλ' ὅτι πρὸς
 τέκνα ἢ νουθεσία, καὶ τέκνα πνευματικὰ καὶ
 40 περιπόθητα. τίς δὲ ὁ παρῶν λόγος; καλὸν
 ἐκ τῆς χθὲς ἐπισυμβάσης προφάσεως ἀπάρ-

ἔασθαι, ἐπειδὴ ἐγένετο ἡμᾶς ἀπελθόντας
 κατὰ πρόσταξιν τοῦ ἀρχιερέως ἐν τῇ μονῇ
 τῆς Δαλμάτου ἐγκρίναι τὸν ὀφειλοντα καθ-
 ηγήσασθαι· ἦν δὲ τὸ προσῆκον ἐρώτησιν ἡμᾶς
 ποιήσασθαι πρὸς τὴν ἐκεῖσε ἀδελφότητα, τοὺς 5
 ἐπισυναχθέντας ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἅπαντας ἡγου-
 μένους· οὐκ ἄλλον ἀπεκρίθησαν οὐδὲ ἐφη-
 φίσαντο, ἢ τὸν ἀββᾶν Ἰλαρίωνα. οὗτου χάριν
 καὶ δι' ἦν τινα αἰτίαν; οὐχ ὅτι γνωστικός
 ἐστίν, οὐδ' ὅτι ἀγορεύς τις καὶ εὐλαλος, οὐδ'
 10 ὅτι γηραλέος, οὐδ' ὅτι περιφανὴς κατὰ τόνδε
 τὸν βίον, ἀλλ' ὅτι μόνον ταπεινόφρων, μισό-
 δοξος καὶ φιλόθεος, τὴν τῆς ἀρετῆς δι' ὑπο-
 ταγῆς διηγουκῶς ὁδὸν καὶ μὴ δούς ἀφροσύνην
 τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. καίπερ ὄντος ἄλλου 15
 γνωστικώτερου καὶ προὔχοντος ἐν ἔτεσιν,
 ἐλλειπομένου δὲ ἐν ἄλλοις, οὗτος προεκρίθη,
 ὡς μᾶλλον τῷ θεῷ ἀρέσων καὶ τὴν ἀδελ-
 φότητα ὀδηγήσων κατὰ λόγον.

Καὶ ἴδε, ἀδελφοί μου, πῶς περισπούδα- 20
 στον τὸ τῆς ταπεινοφροσύνης χάρισμα· τοῦτο
 δὲ περιεκτικόν τι κατόρθωμα, ἐν ᾧ πέπαυ-
 ται ταράχη, ἀποκέκρυνται ὑπερηφανία, ἐξώ-
 ρισται φιλοδοξία, ἀπεσκοράχισται ἰδιοῤῥυθμία,
 ἀπονενέκρωται φιληδονία, ἀντεισῆγκται δὲ 25
 πραότης, εἰρήνη, ἀγάπη, συμπάθεια, ὑπο-
 μονή, φιλοφροσύνη. καὶ τί δεῖ λέγειν; πηγῆ
 τις ἐστὶ τῶν ἀρετῶν, ἀναβλύζουσα πᾶσαν
 ἀγαθωσύνην, μᾶλλον δὲ παράδεισος θεοφύ-
 τευτος, ἐκβλαστάνων παγκαρπῖαν ἀθανασίας. 30
 οὐκ ἔστι δὲ πόλιν κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους
 κειμένην, ὡς ὁ λόγος, οὐδὲ τὸν ταύτην κε-
 κτημένον λανθάνειν, κἂν ἐν ἐσχάτιᾳ βαθμοῦ
 τυγχάνη, κἂν ὑπὸ γῆν κρύπτοιτο, κἂν τινες
 φθονερώς διαβάλλωσι· τότε γὰρ καὶ μᾶλλον 35
 γνωρίζεται ὡσπερ τι φῶς ἀνατέλλων ἐν τῷ
 ὄρει καὶ πρὸς ἑαυτὸν συναγῶν τὰς ὄψεις τῶν
 ὄρωντων. τοῦτο γὰρ καὶ περὶ τοῦ ψηφίζο-
 μένου, ὅτι πολλοὶ καὶ τῶν ἔξω τὴν ψῆφον
 συνεισηνέγκαντο τῇ ἀδελφότητι. καὶ ταῦτα 40
 λέγω οὐχ ἵνα ἄγνωστοι ᾦτε, οὐδ' ἵνα μὴ
 ἀντιποιῆσθε τοῦ καλοῦ τούτου κτήματος, ἀλλ'
 ἵνα δεύτερον φροντίζητε τοῦ βίου καὶ ὡσπερ

ἐπὶ δένδρου τινός, ὅτι ἄριστον μετὰ τὸν καρ-
 πὸν ἔχει καὶ τὰ φύλλα· φύλλα γὰρ ἐστὶν
 ἢ γνῶσις πρὸς τὴν διὰ τοῦ βίου καρποφο-
 ρίαν, καὶ ἀναγκαῖον μὲν τὸ πρότερον, εὐ-
 5 τερπές δὲ τὸ δεύτερον, ἵνα τοῖς καρποῖς
 πρόσσειι τὰ φύλλα· εἰ δὲ μὴ γε τέως ὁ καρ-
 πός, ὅς ἐστιν ὁ βίος, σπουδαζέσθω, ὅτι καὶ
 μόνον σῶζοι. φυτὸν δὲ μὴ καρποφοροῦν, ἢ
 τὰ φύλλα φέρον μόνον, κοπῆς καὶ πυρὸς
 10 ἄξιον· ὥστε προκριτέα ἡμῖν ἢ πράξις αἰεί,
 εἴθ' οὕτως ἢ γνῶσις, καὶ μὴ τὸ πρότερον
 ὑπὸ τοῦ δευτέρου καταργείσθω ἐν παντὶ καιρῷ
 καὶ πράγματι, ὡσπερ δὴ ἀδικιῶν μεγίστη ὑπὸ
 τοῦ ἐλάττονος καταδυναστεύεσθαι τὸ κυριώ-
 15 τερον. οἶον, ἐπιφθάζει ἡμᾶς καλεῖσθαι πρὸς
 τινος κρατοῦντος βιβλίον; μὴ διὰ τὴν ἀνά-
 γνωσιν τὴν ὑπακοὴν ἀθετήσωμεν. πάλιν φθά-
 ζει ἡμᾶς λαβεῖν οὐχ οἶον θέλομεν πυκτίον;
 μὴ διὰ τὴν ἀποτυχίαν ἀντιλέξωμεν, ἢ ὀργι-
 20 σθῶμεν, ἢ μανιωθῶμεν τῷ βιβλιοφύλακι·
 πονηρὸν γὰρ τῷ ὄντι ἀντ' εὐχαριστίας ἀχα-
 ριστίαν, ἀντὶ εὐλογίας κατάραν, ἀντὶ εἰρήνης
 ταραχήν, ἀντὶ γνώσεως ἀγνωσίαν νοσήσαι.
 πάλιν ἔκρουσεν εἰς τὴν θεῖαν λειτουργίαν, ἢ
 25 εἰς τὸ ἀνταποδοῦναι τὰς βίβλους; μὴ διὰ τὸ
 ἔτι περισσότερον ἀναγνῶναι ἀσπασώμεθα τὴν
 παρακοήν, ἐρωτώμενοι καὶ ψευδόμενοι, ἀνα-
 κρινόμενοι καὶ προφασίζόμενοι, καὶ μέντοι
 καὶ τῷ πονηρῷ ὑποδείγματι ἄλλους πρὸς τὰ
 30 ὅμοια ἔλκοντες· ἄνομον γὰρ καὶ θείας παρα-
 κοῆς ἀμάρτημα. εἶπω καὶ περὶ τοῦ κανονάρ-
 χου ἢ ἐπὶ τῆς ἐκμαθήσεως τοῦ κανόνος· μὴ
 ὅτι οὐ βέβληκεν ἡμᾶς ἐν τῷδε τῷ ἀναγνώ-
 σματι, ἢ ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ, ἢ οὐκ ἔδωκεν
 35 πρὸς ἐκστηθισμόν τὰ τῇδε ἢ τῇδε τροπάρια,
 ὀργιζόμενοι, μανιούμενοι—φεῦ γὰρ τῆς πλά-
 νης—, ὑπὲρ ἀγαθοῦ δῆθεν κακὸν ἐργάζε-
 σθαι, ὑπὲρ εὐσεβείας ἀσεβεῖν, ὑπὲρ μαθη-
 σίας ἀφρονεῦσθαι, μᾶλλον δὲ ἀσωφρονίζε-
 40 σθαι. δέον πάντα καιρῷ καὶ λόγῳ γίνεσθαι,
 κατὰ τὸ “πάντα ἐπιστημόνως καὶ κατὰ τάξιν”
 ἀποστολικῶς λεγόμενον. καὶ ὅτι μικρὸν ἀνε-
 γνωμεν, χάρις κυρίῳ· καὶ ὅτι οὐδόλως ἀνε-

γνωμεν τῇ ὠρισμένῃ ἡμέρᾳ, εὐλογητὸς κύ-
 ριος· καὶ ὅτι οὐ τότε τὸ βιβλίον ἐλάβομεν,
 εἴη τὸ ὄνομα κυρίου δεδοξασμένον· καὶ ὅτι
 οὐ παραχωρούμεθα ἐκμανθάνειν, ὡς ζητοῦ-
 5 μεν, δίκαιος κύριος ὁ οὕτως εὐδοκήσας. καὶ
 ταῦτά εἰσι τὰ θεοφιλή, καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ
 ἀληθινὴ γνῶσις, τὸ δὲ ἄλλως ἐνεργεῖν ἀγνω-
 σίας καὶ ἀθείας ἔργον, κἂν πάντα ἐκμαθηκῶς
 εἴη τις, κἂν τῶν πάντων εὐαναγνώσττερος
 φαίνοιτο, κἂν ὅλον τὸν κανόνα ἀπὸ στήθους
 10 φέρῃ. καὶ διατί ἵνα μὴ οὕτως πράττωμεν
 ἐπὶ λυσαιτελείᾳ ψυχῶν καὶ εὐαρεστήσει θεοῦ;
 καὶ διατί μὴ τὸ φῶς ζητῶμεν, ἀλλὰ τὸ σκό-
 τος προκρίνομεν, εἶπερ προκρίνομέν τινες;
 λέγω δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων διακο-
 15 νιῶν, εἴτε διανομῆς ἱματίου, εἴτε ζητήσεως·
 ὡσαύτως ἐπὶ ὑποδήματος λήψεως καὶ δόσεως,
 εἴτε βρώσεως καὶ πόσεως. τί ἵνα μὴ συνιῶ-
 μεν ἐπὶ πᾶσι τούτοις, τὰς ἑαυτῶν καθείρ-
 γοντες ὀρμάς, οἶον ὀργώσας καὶ οἰστρώσας
 20 καὶ ἐπερχομένας κατὰ τῶν διανομῶν, κυνὸς
 δίχην ἢ ἄλλου τινὸς ἀτιθάσσου θηρός; ὣν
 ἀπολυτρωθέντες διὰ σπουδῆς καὶ ἐνεργήσαν-
 τες τὰ θεοφιλή κληρονόμοι γενώμεθα τῶν
 αἰωνίων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυ-
 25 ρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ
 αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4'.

Περὶ ἐγκρατείας καὶ ταπεινοφροσύνης.

Ἀδελφοί καὶ πατέρες, τί καλὴ ἢ ἐγκρά-
 30 τεια καὶ ἡ δι' αὐτῆς ἐπιφαινομένη εὐταξία
 ἐν τῇ ἐργασίᾳ τῶν θείων ἐντολῶν! ἤδετε
 γὰρ οἶα καὶ ἡλίκα τὰ παρόντα. ἐπεὶ γὰρ
 περιήχθημεν εἰς ταύτας τὰς σεπτὰς ἡμέρας
 τῆς ἱερᾶς Τεσσαρακοστῆς, ὡς ἐν λιμένι γα-
 35 ληνῷ ἀποφυγόντες ἔκ τινος κλύδωνος τῶν
 προτέρων ἡμερῶν, ἡσυχίαν ἄγομεν, εἰρηνι-
 κὴν κατάστασιν, ἀθόρυβον διαγωγὴν, ἐπιμέ-
 λειαν ἐν παραστάσει ψαλμωδίας, ἐγγήγορσιν

22 κῶδ. ἀτιθάσσου. 24 κῶδ. γενόμεθα. 28 Mai,
 Novae patrum bibliothecae τ. IX, pars II, σ. 7-9.
 32 ἴδτε V. 33 ἐπειδὴ γάρ V. 34 σεπτὰς P, ἱε-
 ρὰς V. 35 ἱερὰς P, θείας V.

ἐπὶ πρόσευχῆ, νῆψιν, τὴν τε διαίταν ἀποϊ-
 κλον καὶ ἀπέριττον, τᾶλλα ὅσα συντείνει εἰς
 σωτηρίαν ψυχῆς· οὔτε γὰρ εἴσοδοι γίνονται
 προσώπων κοσμικῶν, οὔτε ἔξοδοι ἀφ' ἡμῶν
 5 πρὸς αὐτούς. ἐντεῦθεν οὖν βούλομαι πρὸς
 ὑμᾶς, τὴν κρίσιν τοῦ καλοῦ λαμβάνοντας, ἐν
 ἔξει πως γενέσθαι τῆς ζωῆς πρὸς τὸν ἔξῃς
 χρόνον, ἀπεχομένους τῶν τῆς κακίας τρόπων
 καὶ μὴ πρὸς πέντε ἢ δέκα ἡμέρας ἢ ἐνά-
 10 ρετος διαγωγή, εἶθ' ὕστερον καταμελοῦντες
 τοῦ καλοῦ εὐρεθῶμεν ἃ ὠκοδομήσαμεν πάλιν
 ἀποστολικῶς καταλύοντες. μηδαμῶς, ὡ ἀδελ-
 φοί· μηδ' οὕτως ἐσμέν εὐπερίτρεπτοι, ὥστε
 στρέφεσθαι ἡμᾶς εὐχερῶς ὑπὸ τῆς τοῦ
 15 πειράζοντος διαβουλῆσεως· ἀλλὰ στέργωμεν
 καὶ ἐμμένωμεν τοῖς προκατορθωθεῖσιν, ἐπι-
 βολὰς ποιούμενοι τῶν καλῶν ἔργων τῆς
 εὐπραξίας, εἰδότες οὐ τὸ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ
 εἶ βιώσαι ἀρκετὸν εἰς σωτηρίαν, ἀλλὰ τὸ διὰ
 20 πάσης τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐπιτεταμμένως ἔχε-
 σθαι τῆς σωτηρίας· τοιοῦτος γὰρ καὶ ὁ πει-
 ράζων, οὐ νύκτωρ, οὐ μεθ' ἡμέραν ἔων ἡμᾶς
 τῆς καταδρομῆς, τοῦ ἐνέδρου δολίου, τῆς
 ἀπωλείας, πολλὰς ἰσθῶν τὰς καθ' ἡμῶν πα-
 25 γίδας, μυρία πέμπων τὰ κατὰ τῆς ψυχῆς
 τόξα, τοὺς γαργαλισμούς, τοὺς ἐμπυρισμούς
 τῶν ἡδονῶν, τὰς τρικυμίας καὶ ἀντιπνεύσεις
 τῶν πειρασμῶν, συνταράσσων τὸ κύτος τῆς
 διανοίας, ὡς ἐπὶ θαλάσσης τινός· ὥστε, "εἰ
 30 μὴ ὅτι κύριος ἐβοήθησέ μοι" ἕκαστον λέγειν,
 "παρὰ βραχὺ παρώκησε τῷ ἄδῃ ἢ ψυχῇ μου".
 ἐκ τοῦδε ὑποστέλλεται καὶ εἰς ἕτερον μεθί-
 σταται· ὑποκρύπτει τὸ βέλος τῆς ἐπιθυμίας
 πρὸς τινα καιρὸν καὶ τὸ τῆς κενοδοξίας προ-
 35 βάλλεται φάρμακον· πυρώσας ἐνθεν τῇ ὀξυ-
 χολίᾳ, ἐκεῖθεν τοῦ φθόνου τὴν βολίδα ἀφίη-
 σιν, καὶ ὅλως πανταχόθεν πολὺν κονιορτὸν
 ἐστὶν ἐπεγεῖρων τῇ ταπεινώσει ἡμῶν ἔχει
 γὰρ ἀκώρεστον τὴν κατὰ τῆς καταλύσεως
 40 ἡμῶν ἐπιθυμίαν. ἀνάρτης γὰρ ἐστὶ τοῦ δε-
 σπότητος τῶν ἀπάντων θεοῦ, καὶ μαινεται ὁρῶν
 ἡμᾶς ἀνερχομένους εἰς τὴν οὐρανίαν ἀρχήν,
 ἐξ ἧς αὐτὸς δι' ὑπερηφανίας ἀποπέπτωκεν.

8 ἀπεχομένων P. 12 ἀποστολικῶς] Γαλάτ. β', 18.
 28 δολίου ἐνέδρου V. 30/31 Ψαλμ. ηγ', 17. 35 πη-
 ρώσας P. 39 κατὰ] ἑλλ. τῷ V.

"Οσῆς οὖν καὶ ἡλικίης λοιπὸν φροντίδος
 καὶ ἐνστάσεως χρεῖα, ἐπιμελείας καὶ ἀγῶνος,
 δρόμου καὶ κόπου συντόνου, ἵνα τὸν τοιοῦτον
 καὶ τηλικούτον δράκοντα νικήσωμεν; "ἀλλὰ
 θαρσεῖτε", λέλεχεν ὁ κύριος· "ἐγὼ νενίκηκα 5
 τὸν κόσμον". καὶ αὐτοῦ νικήσαντος ἡμεῖς
 ἐσμεν διὰ τῆς ἀγίας αὐτοῦ σαρκώσεως οἱ
 κατ' αὐτοῦ τὸ κράτος λαβόντες· πάλιν γὰρ
 ἐπιβοᾷ· "ἴδου δέδωκα ὑμῖν ἐξουσίαν πατεῖν
 ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν 10
 τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ". ὥστε πατῶμεν
 αὐτοῦ τὰς ὁρμάς, τὰς πολυμόρφους ἡδονάς.
 πῶς δὲ τοῦτο ἔσται; ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ μιμεῖ-
 σθαι τὸν νενικηκότα. μίμημα δὲ ἐκείνου,
 καθὼς αὐτὸς φησι περὶ ἑαυτοῦ· "μάθητε ἀπ' 15
 ἐμοῦ, ὅτι πραῖός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρ-
 διά". ταπεινοφροσύνην τοιγαροῦν καὶ πραό-
 τητα ἀναληψόμεθα· εἰ γὰρ αὐτὸς ὁ τῶν ἀπάν-
 των βασιλεὺς καὶ δεσπότης, ὁ φύσει μόνος
 δεδοξασμένος καὶ ὑπεράγαθος, ταπεινώσιν εἴ- 20
 λετο, ὑπήκοος γενόμενος τῷ θεῷ καὶ πατρὶ
 μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ, τί εἴ-
 πωμεν ἡμεῖς, ἢ ὅσον γε ταπεινούμενοι ἐξο-
 μοιωθησόμεθα, οἱ φύσει εὐτελεῖς καὶ ταπει-
 νοὶ καὶ ὑποδούλαιοι τῷ κτίστῃ; καὶ εἰ αὐτὸς 25
 ἐξενίτευσεν, ἐξ οὐρανῶν καταβάς ἐπὶ τῆς
 γῆς, πόσον ἡμεῖς ξενιτεύσαντες τῶν οἰκείων
 λογιόμεθα ἀπέχειν τοῦ διαστήματος; καὶ εἰ
 αὐτὸς ἐνηπίασε καὶ ἐγαλακτοτροφῆθη, ἠυ-
 ξήθη τε καὶ τὰ ἔννομα ἐτέλει ὑποταττόμε- 30
 νος τοῖς γονεῦσιν, ὡς γέγραπται, ἡλίκων ἡμεῖς
 νηπιάζοντες τῇ κακίᾳ καὶ ὑποτασσόμενοι τοῖς
 ἡγουμένοις ἡμῶν δόξομεν ἐξισουσθαι; καὶ εἰ
 αὐτὸς ἐπέινασε καὶ ἐδίψησεν, ὠδοιπόρησέ τε
 καὶ κεκοπίακε, πόσον ἡμεῖς ἐν τοῖς τοιού- 35
 τοις εὐρισκόμενοι νομίσωμεν ἐφάμιλλα δε-
 δρακέναι; καὶ τὸ τελευταῖον, εἰ αὐτὸς ὑβρί-
 σθη καὶ ἐβράβισθη, ἐμυκτηρίσθη καὶ ἐχλευά-
 σθη, προεδόθη καὶ ἐκριτηριάσθη, ἐμασίχθη
 καὶ ἐσταυρώθη, κατεγελάσθη καὶ ἐξεμυκτη- 40
 ρίσθη καὶ ὅσα ἄλλα ὑπὲρ ἡμῶν ἤνεγκεν, τί

4/6 Ἰωάν. ις', 33. 9/11 Λουκᾶ ι', 19. 15/17
 Ματθ. ια', 29. 18 ἀναληψόμεθα V. 25 ὑποδούλαιοι V.
 30 ὑποταττόμενος] Λουκᾶ β', 51. 33 δόξομεν P.
 34 ὠδοιπόρησε P. 36 νομίσωμεν P. 39 προεδόθη P,
 παρεδόθη V.

καὶ πόσον ἡμεῖς δραμούμεθα, ἵνα τὸ πολλο-
 στὸν μμησώμεθα; δέον ταῦτα, ἀδελφοί, αἰεὶ
 ἐνθυμεῖσθαι καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπευθύνεσθαι,
 καὶ ταπεινοῦσθαι σφόδρα, καὶ [τὰ] κατὰ μίμησιν
 5 αὐτοῦ ἢ φθάσαντα εὐχαρίστως δέχεσθαι, ἢ
 μὴ φθάσαντα ἐπιζητεῖν, οἷον πείναν, δίψαν,
 μυκτηρισμόν, χλευασμόν, ἐξουδένωσιν, τάλαι-
 πωρίαν, εὐτέλειαν ἐν ἱματίῳ, ἐν ὑποδήματι,
 ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις, οἷς ὁ κατὰ θεὸν γνω-
 10 ρίζεται ἄνθρωπος, ὅπως οὕτως κατὰ μικρὸν
 προβιβαζόμενοι καὶ ἀναβιβαζόμενοι, οἰκοδο-
 μούμενοι καὶ ἀνοικοδομούμενοι, ὑψούμενοι
 καὶ ἀνυψούμενοι, φθάσοιμεν "εἰς ἄνδρα τέ-
 λειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος
 15 τοῦ Χριστοῦ", νῦν μὲν εὐμαρῶς διεξερχόμενοι
 τὰς νηστίμους ἡμέρας, πρὸς δὲ τὸ ἐξῆς ἀν-
 δρειούμενοι κραταιότερον τῆς δυνάμει τοῦ πνεύ-
 ματος, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κρά-
 20 τος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΗΑ'.

Περὶ ἀποταγῆς κόσμου καὶ τοῖς ἐν τῷ
 κόσμῳ καὶ διδασκαλία τοῦ μετὰ προθυμίας
 ἐπαναιρεῖσθαι τὰ ἰδιώματα τῆς ἀκριβοῦς
 25 ἡμῶν διαγωγῆς, ῥηθεῖσα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς
 Ἀποκρεωσίμου.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, τίς ὁ πρὸς
 ὑμᾶς λόγος τῆς ἐμῆς ταπεινώσεως νῦν; ὅτι
 ἐπειδὴ ἡ ἀποκρεωσίμος ἡμέρᾳ τοῖς βιωτι-
 30 κοῖς πάρεστιν, ἀγῶνάς πως καταβάλλονται
 φαγεῖν καὶ πιεῖν πλεῖστα· ὡς περ μαινόμενοι
 κατὰ τῆς ὥρας ἀμίλλονται πρὸς ἀλλήλους
 ὑπερβαλέσθαι τῇ πλεοφαγίᾳ καὶ τῇ ἐπεξερ-
 γασίᾳ τῶν κρεουργημάτων, παίζουσι τε καὶ
 35 ἄλλονται καὶ περισκιρτῶσιν, ὡς περ οὐ Χρι-
 στῷ ἀλλὰ τῷ ἐναντίῳ τελουῦντες τελετὴν τινα
 ἐορτάσιμον· ταῦτα γὰρ ἰσχύει ἐν τοῖς πολ-
 λοῖς τῆς γαστριμαργίας ὁ δαίμων. τί οὖν;
 ἐπειδὴ ἡμεῖς οὔτε κρεοφαγοῦμεν, οὔτε πολυ-
 40 ποτοῦμεν, οὔτε παίζομεν καὶ ὀρχούμεθα,
 μακαρίσωμεν ἐκεῖνους καὶ ταλανίσωμεν ἡμᾶς

1 πόσον καὶ V. 4 τὰ] ἐκ τοῦ V. 13 φθάσατε V.
 13/15 Ἐφεσ. δ', 13. 17 ἀνδρειούμενοι V. 33 κῶδ.
 ὑπερβαλλέσθαι.

ἑαυτούς; οὐδαμῶς· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ἑαυτῶν
 καὶ πάνυ εὐχαριστήσωμεν κυρίῳ τῷ ἐκ τοῦ
 τοιοῦτου βίου ὡς περ ἀπὸ τινος τέλματος ἢ
 βαράθρου ἐκσπάσαντι ἡμᾶς καὶ ἀγαγόντι εἰς
 τὸ ἱερὸν ἐπάγγελμα λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὁσιό- 5
 τητι καὶ δικαιοσύνῃ· ὑπὲρ δὲ ἐκείνων γελά-
 σωμεν, μᾶλλον δὲ θρηγήσωμεν, ὅτι εἰς πί-
 θον τετριμμένον ἀντλοῦντες οὐκ αἴσθονται,
 ἀλλὰ τῇ παρούσῃ μικρᾷ ἡδονῇ δελεαζόμενοι
 τῆς μακαρίας ἡδονῆς ἀποπίπτουσιν, εἰ μὴ τις 10
 αὐτοὺς λόγος σωφρονήσειε κατὰ λόγον ἐφά-
 πτεσθαι τῶν ἐδωδύμων καὶ ἐν τῷ μέτρῳ
 ἴστασθαι τῆς αὐταρχείας, μετὰ τῆς εὐσχη-
 μόνου καταστάσεως ἐν ἅπασιν.

Δεῦτε οὖν λοιπὸν ἡμεῖς, ἀδελφοί, ἀγαλ- 15
 λιασώμεθα τῷ κυρίῳ· ἀλαλάξωμεν τῷ θεῷ
 τῷ σωτῆρι ἡμῶν, προφθάσωμεν τὸ πρόσω-
 πον αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει καὶ ἐν ψαλμοῖς
 ἀλαλάξωμεν αὐτῷ· αὕτη γὰρ ἡ καλὴ ἐστία-
 σις, αὕτη ἡ ἐπαινετὴ εὐφροσύνη, αὕτη ἡ 20
 ἐορτάσιμος ἡμέρα· ὥστε πάρεστιν ἡμῖν οὐχ
 ἅπαξ ἢ δῖς, ἀλλ' αἰεὶ πανηγυρίζειν καὶ εὐ-
 φραίνεσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ. ἢ δὲ τοι-
 αῦτη θυμηδία τῆς ἐκεῖθεν μακαριωτάτης λή-
 ξεως πρόδρομός τις ἐστὶ καὶ προμηνύτρια· 25
 "ἐγὼ γάρ", φησὶν ὁ θεὸς Δαυὶδ, "ἐν δι-
 καιοσύνῃ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ σου· χορ-
 τασθήσομαι ἐν τῷ ὀφθῆναί μοι τὴν δόξαν
 σου". μὴ δὴ οὖν λοιπὸν, παρακαλῶ, ἐπι-
 στρεφώμεθα ταῖς καρδίαις ἡμῶν, ὡς περ εἰς 30
 Αἴγυπτόν τινα, ἐν τοῖς ποτέ κατὰ τὸν κοι-
 νὸν βίον συμβαθεῖσι, μηδὲ ἀναμνησκώμεθα
 τῶν ἐκεῖσε κρεῶν τε καὶ λεβήτων, μηδὲ τῆς
 ἄλλης ἀπολαυστικῆς καὶ θρυπτικῆς καὶ ἀμαρ-
 τητικῆς θεωρίας τε καὶ ἔξεως· ἀλλ' εἰς ἡμᾶς 35
 αὐτοὺς βλέπωμεν, εἰς ὅν περ διαθλοῦμεν καὶ
 διανύομεν ἄριστον βίον, ὅτι ὧδε ἐνετείλατο
 κύριος μᾶλλον τὴν εὐλογίαν καὶ εὐζωίαν, τὴν
 ἀληθινὴν ἀγαλλίασιν, τὴν ἀδιάφυστον ἐλ-
 πίδα, τὴν σωτήριον πανηγυρίαν· καὶ εἴ ἐστιν 40
 ἐπιτυχίας λόγος, ἡμεῖς μᾶλλον ἐπετύχομεν,
 καὶ εἴ ἐστὶ μερίδος τρόπος, ἡμεῖς τὴν ἀγα-
 θὴν μερίδα ἐξελεξάμεθα· καὶ εἴ ἐστι μακα-

26/29 Ψαλμ. ις', 15. 31/34 Ἐξὸδ. ις', 2, 3.
 43 τὴν ἀγαθὴν μερ. ἐξελεξάμεθα] Λουκᾶ ι', 42.

ρισμοῦ ἐπιφώνησις, ἡμεῖς μᾶλλον μεμακαρί-
 σμεθα, οἱ φυγόντες κόσμον, γένος, πατρίδα,
 φίλους, συνήθεις, οἰκίαν, γονεῖς, γυναῖκα,
 τέκνα, οἱ ἀποταξάμενοι κτημάτων, οἰκημά-
 5 των, πάντων τῶν ἐκτός, οἱ ἀπειπάμενοι τὰ
 τῆς αἰσχύνης ἔργα, θέατρα, ἀκούσματα, θεά-
 ματα ἵπποδρομικά, ὀρχηστικά, ἀθλητικά, μου-
 σικά, ὀργανικά, χορευτικά, κροτηματικά, ἐξαλ-
 ματικά, τὰ τῆς ἄλλης ἐπιθεωρουμένης τῆ
 10 ματαιότητι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐργασίας
 καὶ ἐνεργείας ἐπιτηδεύματα· χαίρειν εἰπόντες
 γάμφ καὶ τεκνογονίας, ἀναλαβόντες παρθε-
 νίας καὶ ἀκτημοσύνης, τὰ οὐράνια καὶ θεῖα
 πλεονεκτήματα, ἐν οἷς καθ' ἑκάστην σταυ-
 15 ρούμενοι τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν τῷ κόσμῳ,
 εἰκότως πρὸς τοῦ μεγάλου ἀποστόλου ἀκου-
 σόμεθα "οἱ δὲ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα
 ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπι-
 θυμίαις αὐτῆς".

20 Τίς ἄρα λοιπὸν μακαριώτερος ὑμῶν; ἢ τί
 ἄλλο ἐπιζητήσωμεν ἐν τῷ βίῳ τερπνότερον
 καὶ ὑψηλότερον; οὐδέν, εἰ μὴ μόνον τὸ δι'
 ὑπομονῆς ἡμᾶς ἐνεγκόντας τὰς ὑπολοίπους
 ἡμέρας τῆς παροικίας ἡμῶν, ἐν τῷ φέρειν
 25 γενναίως πάντα καὶ ἐν μηδενὶ καταπίπτειν
 τῶν τε ὀρατῶς καὶ ἀοράτως συμπιπτόντων,
 ἐπιτυχεῖν τῶν ἀποκειμένων ἡμῖν ἐπαγγελιῶν.
 πρὸς ταῦτα ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε, ἰσχύετε,
 "πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν" ποιοῦντες,
 30 συνιέντες οἷον καὶ ἠλίχον τὸ μυστήριον τοῦ
 σχήματος ἡμῶν, καὶ ὁποίας πολιτείας ἐστὶν
 ἐπάξιον, καὶ πῶς ταύτην ἐπολιτεύσαντο οἱ
 ἀείμνηστοι ἅγιοι πατέρες ἡμῶν· καὶ κατὰ τὰ
 παραδείγματα ρυθμιζόμεθα καὶ εἰκονιζόμεθα
 35 καὶ διαμορφώμεθα, ἰνδάλματα αὐτῶν ἀψευδῆ
 γινόμενοι καὶ ἀπεικονίσματα· ἐν τούτῳ γὰρ
 καὶ υἱοὶ αὐτῶν χρηματίζομεν, καὶ τῆς αὐτῆς
 χαρᾶς κοινωνοὶ ἐπαρθείημεν. οὐ γὰρ ὡς
 ἔτυχε μόνον ἐστὶ τὸ σχῆμα περιβαλέσθαι,
 40 ἀλλ' ἐν τῷ ἠκριβωμένῃ τὴν ζωὴν ἔχειν
 καὶ τὰ ἰδιώματα ταύτης ἐπαναιρεῖσθαι· πῶς
 γὰρ στρατιώτης γνωσθήσεται ὁ κατὰ σάρκα;

ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ μάχαιραν αὐτὸν βαστάζειν. ἢ
 πῶς ἐπιγνωσθήσεται τέκνον, ἢ χαλκεύς, ἢ
 τις ἄλλος τῶν ἐν ταῖς βαναύσοις τέχναις,
 εἴτε ταῖς κατὰ τὸν βίον ἄλλαις πρακτικαῖς τε
 5 καὶ λογικαῖς; ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ τὰ ὄργανα τῆς
 οἰκειᾶς τέχνης καὶ ἐπιστήμης φέρειν, ἢ διὰ
 χειρὸς ἢ διὰ στόματος. οὕτως πολὺ μᾶλλον
 καὶ μοναχὸς ἀρχικός τε καὶ ὑποτακτικός,
 ἐρημικός τε καὶ λαυρικός, ἐγκλειστός τε καὶ
 στυλίτης, ἐκ τῶν τοῦ ἐπαγγέλματος ἐπιτηδευ- 10
 μάτων. ὁ γὰρ μὴ οὕτως ὀνόματι μόνον λέ-
 γεται, πράγματι δὲ ἠλλοτριῶται, καὶ οὐαί
 φησι τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνῳ, οὐτινος τὸ ὄνομα
 μείζον τῆς πολιτείας. διὸ καταλείψωμεν πάντα
 τὰ θελήματα ἡμῶν· περισσοτέρως ἀντισχώ- 15
 μεθα τῶν θείων κελευσμάτων, τῶν ἱερῶν
 νόμων, ἔλκοντες ἐπιστήμην εἰς λόγον, εἰς
 κίνημα, εἰς βᾶδισμα, εἰς ἀπόκρισιν ἐν τε εἰ-
 σόδοις καὶ ἐξόδοις, οὐ μόνον ταῖς ἀπὸ τοῦ
 μοναστηρίου, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀπὸ τῆς ἐκκλη- 20
 σίας καὶ ἐστιάσεως, ἀθορύβως καὶ ἀσυντύχως,
 καὶ μάλιστα κατὰ τὴν τοῦ ἀπὸ τοῦ κανόνος
 ἢ τῶν ἀποδειπνίων· καὶ μὴ εἰδοίμ τινα ὡς
 ἔτυχε λαλοῦντα, ἢ προσγελῶντα, ἢ κινυρί-
 ζοντα, ἢ τροπαρίζοντα. κατοπτέων κατο- 25
 πτεῦσαι ἔχω διεξερχόμενος ἐν τῷ μονα-
 στηρίῳ κατὰ τὰς τοιαύτας ὥρας· καιρὸς γὰρ
 τῷ παντὶ πράγματι. καιρὸς λαλιᾶς; λαλή-
 σατε. καιρὸς σιγῆς; σιγήσατε. ψαλμῳδίας;
 ψάλατε. μελέτης; μελετήσατε. τὰ δὲ μὴ κατὰ 30
 καιρὸν ἄκαιρα καὶ ἄτακτα, τὰ δὲ ἄκαιρα καὶ
 ἄτακτα διαλύσεως καὶ ἀπωλείας ὑπαίτια.
 ὥστε οὐδὲν καινοτομοῦμεν, οὐδὲ καταπιάζο-
 μεν ὑμᾶς, ἀλλὰ μᾶλλον εὐθυμεῖσθαι ὑμᾶς
 βουλόμενοι καὶ χαίρεσθαι. ταῦτα διαγγέλλο- 35
 μεν καὶ ἀπαιτοῦμεν, ἃ πράττοντες ἔξετε τὴν
 εἰρηνικὴν καὶ ἀκατάγνωστον πολιτείαν, ἐν ἣ
 τελειούμενοι ἐπιτεύξεσθε τῶν αἰωνίων ἀγα-
 θῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χά-
 40 ριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
 σοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ πατρὶ
 δόξα, κράτος, τιμὴ, προσκύνησις, σὺν τῷ ἁγίῳ
 πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

17/19 Γαλ. ε', 24. 23 κῶδ. ὑμᾶς. 29 Κορινθ.
 1, ιδ', 40. 35 κῶδ. διαμορφούμεθα. 39 κῶδ. περι-
 βαλλέσθαι.

15 κῶδ. περισσοτέρως. 34 κῶδ. εὐθυμεῖσθε.
 35 κῶδ. διαγγέλλομεν. 36 κῶδ. ἔξετε. 38 κῶδ.
 ἐπιτεύξεσθε.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΓΒ'

Παραινετική, καὶ τὸ πῶς δεῖ ἀνθίστασθαι ταῖς προσβολαῖς τοῦ διαβόλου.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐμοὶ 5 μὲν τὸ λαλεῖν οὐκ ὀκνηρόν, ὡς φησιν ὁ λόγος· ὑμῖν δὲ τὸ ἀσφαλές, εἶγε καὶ ἀσφαλίζεσθε ἐν τῇ ἀκροάσει τῶν ταπεινῶν μου λόγων. μὴ γὰρ ὅτι ἀπὸ στόματος ῥυπαροῦ καὶ ἀσθενοῦς ψυχῆς λαλεῖται, ὁ λαλεῖται, 10 ἀλλ' ὅτι συμφερόντως καὶ σωτηρίως καὶ διὰ τὴν ἐμπιστευθεῖσάν μοι ἀναξίως ἀρχὴν δέχεσθε καὶ ἐνωτίζεσθε, βελτιοῦσθε καὶ προκόπτετε ἐπὶ τὰ μείζονα καὶ τελεώτερα· τοῦτο γὰρ τὸ ζητούμενον, καὶ διὰ τοῦτο ὁ 15 κόπος μου καὶ ὁ μόχθος, ἡ καθημερινὴ ἐπισύστασις περὶ ὑμῶν καὶ φροντίς μου. εἰ γὰρ καὶ οὐκ εἶμι ἱκανὸς οὔτε ἄξιος φθέγγεσθαι ἐκεῖνα τὰ ἀποστολικά, τὸ "τίς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ 20 πυροῦμαι"; ἀλλ' οὖν διὰ τὸν ἐπηρητημένον μοι κίνδυνον τῆς προστασίας, διὰ τὸν φόβον τῶν κολάσεων, διὰ τὸ ζηλοτυπεῖν με τὴν ὑμῶν σωτηρίαν καὶ προκοπὴν τιτρώσκομαι καὶ βάλλομαι καὶ καίομαι ἐπὶ ἐνὶ ἐκάστῳ 25 ὑμῶν, ἵνα πάντες σώζοισθε, ἵνα μηδεὶς ἀπόληται. πῶς δὲ ἂν ἄλλως τοῦτο γένοιτο, ἢ ἐκ πολλῆς προσοχῆς καὶ νήψεως καὶ τῆς καθ' ἐκάστην ἀκροάσεως, εὐταξίας τε καὶ συμφωνίας, ὁμοφυχίας τε καὶ συννεύσεως, τηρήσεως 30 ἀκριβοῦς τῶν ἐντεταλμένων καὶ μηδὲ τοῦ τυχόντος παρορᾶν τῶν ὀφειλόντων κατορθοῦσθαι εἰς δόξαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Λοιπὸν σκοπεῖτω ἕκαστος καὶ βλεπέτω, ὅπως στήκη ἐδραῖος καὶ ἀμετακίνητος ἐν τῇ 35 πέτρᾳ τῆς πίστεως, ἐν τῇ ὁδοῦ τῶν μαρτυριῶν τοῦ Χριστοῦ, μὴ ἐκκλίνων εἰς δεξιὰ, ἢ εἰς ἀριστερά, ἀλλ' ὁδοῦ βασιλικῆς πορευόμενος· μηδ'

1 Mai, Novae patrum bibliothecae t. IX, pars II, c. 26-31. 8 ἀπὸ P, ὑπὸ V. 10 σωτηρίως καὶ συμφερόντως διὰ V. 18 τελειώτερα V. 18/20 Κορινθ. 2, ια', 29. 25 ἀπόλλυται P. 29 συννεύσεως P. 35 ἐν τῇ πέτρᾳ τῆς πίστεως] πρὸς Κορινθ. 1, ι', 4 || ὁμολ. τῆς ὑποταγῆς] Κορινθ. 2, θ', 13. 36 μαρτ. τοῦ Χριστοῦ] Κορινθ. 1, α', 6

ἀπονουστάζων κατὰ φυγὴν ἐν τῇ ὀλιγοφρίᾳ τῆς ὑπομονῆς, ὡς ἂν μὴ προσκόψῃ πρὸς λίθον συμπτώματος τὸν πόδα αὐτοῦ· μηδὲ τι φρονῶν ἢ ποιῶν ἐξ αὐταρσεχείας, μᾶλλον δὲ προσπαθείας, καὶ γινόμενος τοῦ νόμου νομι- 5 μώτερος καὶ τοῦ κανόνος εὐθύτερος, μᾶλλον δὲ εὐθύτερος, μᾶλλον δὲ στρεβλότερος καὶ ἄλλοτριώτερος. εἰ γὰρ μοι καὶ ὀράσθε, ἀλλ' οὐ πάντοτε καὶ ἐν παντὶ τόπῳ· θεοῦ γὰρ μόνου τοῦτο, τοῦ πάντα ἐφορῶντος καὶ ἐξε- 10 τάζοντος. ὥστε οὐκ οἶδα μὴ τι κρύβδην κατὰ τὰς ἀμαρτίας μου ἰδιοπραγοῦντες, μᾶλλον δὲ φιλοπαθοῦντες, ἐνέχεσθε εἰς πτώμα ἀμαρτίας, εἰς ὀλισθον ψυχῆς. σκοπεῖτε διὰ ταῦτα, φοβεῖσθε, τρέμετε, ὡς ἔτι ἐξ οὐρίας πλεῖτε· 15 μέμνησθε ναυαγίου, κατὰ τὸ εἰρημένον, μιᾷ καιροῦ ῥοπῆ λαῖλαψ, καταιγίς, πνεῦμα πονηρόν, χειμῶν, ὄλεθρος, ἀπώλεια, θάνατος· ὡς ἔτι εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια δοκεῖ εἶναι, αἰφνιδίως ταραχὴ, μάχη, πόλεμος, σφαγὴ, 20 καὶ τό γε ἐλεεινότερον οὐ σώματος, ἀλλὰ ψυχῆς. ὑποστέλλεται ὁ δόλιος καιρῷ τινι, ἢ ἄμεριμνίαν δῶ, εἶθ' οὕτως εἰσπηδήσας θάπτον περιτρέψει τὸν λογισμὸν καὶ ἀπολέ- 25 σεων. οὐκ ἔστιν ἄμεριμνία, οὐκ ἔστιν ἀνέσεως καιρὸς. πολλοὺς πρὸς αὐτῷ τῷ λιμένι φθάσαντας τῆς σωτηρίας ὑποβρυχίους πεποίηκεν· πολλοὺς εἰς αὐτὰς τὰς τοῦ οὐρανοῦ ἀψίδας ἀνιόντας διὰ μικρᾶς ἀμελείας εἰς τὴν γῆν κατήγαγε τῆς ἀνομίας· πλείστους ἀρετῶν 30 θησαυροὺς ἐκένωσεν· πολλοὺς ἀγῶνας πνευματικὸς ἀπεσύλησε καὶ πτωχοὺς ἀποκατέστησεν. τί λοιπὸν εἵπομεν ἡμεῖς ὡς ἀληθῶς οἱ πτωχοὶ καὶ πένητες, οἱ ἀσθενεῖς καὶ ἀνανδρῶν, οἱ νέοι καὶ ἄνηβοι, οἱ ὀλιγοχρόνιοι καὶ 35 ὀλιγοκάματοι πρὸς τὴν ἄσκησιν; θαρρήσωμεν ἄρα ἢ φθεγγόμεθα, ἢ γρούσωμεν, εἰ μὴ βοηθοίμεθα ἄνωθεν; οὐχὶ ἄρδην εἰς γῆν ἰδιορρυθμοῦντας ἀπωλέσειε καὶ συμπτώσειεν ὁ πολυμήχανος ἐχθρὸς; ἀλλ' ἕως πότε λοιπὸν 40 προσπαθήσωμεν; ἕως τίνος στήσωμεν βουλάς καὶ τρόπους οὐχὶ ὑπὲρ σωτηρίας, ἀλλὰ κατὰ

3 λίθον συμπτώματος] Ρωμ. θ', 33. 8 ὀράσθαι P. 33 εἵπομεν V. 36 θαρρήσωμεν V. 37 φθεγγόμεθα ἢ γρούσωμεν V. 41 προσπαθήσωμεν, στήσωμεν V.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΓΒ'

Παραινετική, καὶ τὸ πῶς δεῖ ἀνθίστασθαι ταῖς προσβολαῖς τοῦ διαβόλου.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐμοὶ
5 μὲν τὸ λαλεῖν οὐκ ὀκνηρόν, ὡς φησιν ὁ λό-
γος· ὑμῖν δὲ τὸ ἀσφαλές, εἶγε καὶ ἀσφαλί-
ζεσθε ἐν τῇ ἀκροάσει τῶν ταπεινῶν μου
λόγων. μὴ γὰρ ὅτι ἀπὸ στόματος ῥυπαροῦ
καὶ ἀσθενοῦς ψυχῆς λαλεῖται, ὃ λαλεῖται,
10 ἀλλ' ὅτι συμφερόντως καὶ σωτηρίως καὶ διὰ
τὴν ἐμπιστευθεῖσάν μοι ἀναξίως ἀρχὴν δέ-
χεσθε καὶ ἐνωτίζεσθε, βελτιοῦσθε καὶ προ-
κόπτετε ἐπὶ τὰ μείζονα καὶ τελειώτερα·
τοῦτο γὰρ τὸ ζητούμενον, καὶ διὰ τοῦτο ὁ
15 κόπος μου καὶ ὁ μόχθος, ἡ καθημερινὴ ἐπι-
σύστασις περὶ ὑμῶν καὶ φροντίς μου. εἰ γὰρ
καὶ οὐκ εἶμι ἱκανὸς οὔτε ἄξιος φθέγγασθαι
ἐκεῖνα τὰ ἀποστολικά, τὸ " τίς ἀσθενεῖ καὶ
οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ
20 πυροῦμαι"; ἀλλ' οὖν διὰ τὸν ἐπηρητημένον
μοι κίνδυνον τῆς προστασίας. διὰ τὸν φόβον
τῶν κολάσεων, διὰ τὸ ζηλοτυπεῖν με τὴν
ὑμῶν σωτηρίαν καὶ προκοπὴν τιτρώσκομαι
καὶ βάλλομαι καὶ καίομαι ἐπὶ ἐνὶ ἐκάστῳ
25 ὑμῶν, ἵνα πάντες σώζοισθε, ἵνα μηδεὶς ἀπό-
ληται. πῶς δὲ ἂν ἄλλως τοῦτο γένοιτο, ἢ ἐκ
πολλῆς προσοχῆς καὶ νήψεως καὶ τῆς καθ'
ἐκάστην ἀκροάσεως, εὐταξίας τε καὶ συμφω-
νίας, ὁμοφυχίας τε καὶ συννεύσεως, τηρήσεως
30 ἀκριβοῦς τῶν ἐντεταλμένων καὶ μηδὲ τοῦ τυ-
χόντος παρορᾶν τῶν ὀφειλόντων κατορθοῦσθαι
εἰς δόξαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ;
Λοιπὸν σκοπεῖτω ἕκαστος καὶ βλεπέτω,
ὅπως στήκη ἐδραῖος καὶ ἀμετακίνητος ἐν τῇ
35 πέτρᾳ τῆς πίστεως, ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων τοῦ
Χριστοῦ, μὴ ἐκκλίνων εἰς δεξιὰ, ἢ εἰς ἀρι-
στερά, ἀλλ' ὁδῷ βασιλικῇ πορευόμενος· μηδ'

1 Mai, Novae patrum bibliothecae τ. IX, pars II, σ. 26-31. 8 ἀπὸ P, ὑπὸ V. 10 σωτηρίως καὶ συμφερόντως διὰ V. 13 τελειώτερα V. 18/20 Κορινθ. 2, ια', 29. 25 ἀπόλλυται P. 29 συννεύσεως P. 35 ἐν τῇ πέτρᾳ τῆς πίστεως] πρὸς Κορινθ. 1, ι', 4 || ὁμολ. τῆς ὑποταγῆς] Κορινθ. 2, θ', 13. 36 μαρτ. τοῦ Χριστοῦ] Κορινθ. 1, α', 6

ἀπονουστάζων κατὰ ψυχὴν ἐν τῇ ὀλιγοφρίᾳ
τῆς ὑπομονῆς, ὡς ἂν μὴ προσκόψῃ πρὸς λί-
θον συμπτώματος τὸν πόδα αὐτοῦ· μηδὲ τι
φρονῶν ἢ ποιῶν ἐξ αὐταρесеῖας, μᾶλλον δὲ
προσπαθείας, καὶ γινόμενος τοῦ νόμου νομι- 5
μώτερος καὶ τοῦ κανόνος εὐθύτερος, μᾶλλον
δὲ εὐθύτερος, μᾶλλον δὲ στρεβλότερος καὶ
ἄλλοτριώτερος. εἰ γὰρ μοι καὶ ὀράσθε, ἀλλ'
οὐ πάντοτε καὶ ἐν παντί τόπω· θεοῦ γὰρ
μόνου τοῦτο, τοῦ πάντα ἐφορῶντος καὶ ἐξε- 10
τάζοντος. ὥστε οὐκ οἶδα μὴ τι κρύβδην κατὰ
τὰς ἀμαρτίας μου ἰδιοπραγοῦντες, μᾶλλον δὲ
φιλοπαθοῦντες, ἐνέχεσθε εἰς πτώμα ἀμαρτίας,
εἰς ὀλισθον ψυχῆς. σκοπεῖτε διὰ ταῦτα, φο-
βεῖσθε, τρέμετε, ὡς ἔτι ἐξ οὐρίας πλεῖτε 15
μέμνησθε ναυαγίου, κατὰ τὸ εἰρημένον, μιᾶ
καιροῦ ῥοπῆ ἑλαφ, καταγιγίς, πνεῦμα πο-
νηρόν, χειμῶν, ὄλεθρος, ἀπώλεια, θάνατος·
ὡς ἔτι εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια δοκεῖ εἶναι,
αἰφνιδίως ταραχὴ, μάχη, πόλεμος, σφαγὴ, 20
καὶ τό γε ἐλεεινότερον οὐ σώματος, ἀλλὰ
ψυχῆς. ὑποστέλλεται ὁ δόλιος καιρῶ τινι,
ἴν' ἀμεριμνίαν δῶ, εἶθ' οὕτως εἰσπηδήσας
θᾶπτον περιτρέψει τὸν λογισμὸν καὶ ἀπολέ-
σειεν. οὐκ ἔστιν ἀμεριμνία, οὐκ ἔστιν ἀνέ- 25
σεως καιρὸς. πολλοὺς πρὸς αὐτῷ τῷ λιμένι
φθάσαντας τῆς σωτηρίας ὑποβρυχίους πε-
ποίηκεν· πολλοὺς εἰς αὐτὰς τὰς τοῦ οὐρανοῦ
ἀψίδας ἀνιόντας διὰ μικρᾶς ἀμελείας εἰς τὴν
γῆν κατήγαγε τῆς ἀνομίας· πλείστους ἀρετῶν 30
θησαυροὺς ἐκένωσεν· πολλοὺς ἀγῶνας πνευ-
ματικὸς ἀπεσύλησε καὶ πτωχοὺς ἀποκατέ-
στησεν. τί λοιπὸν εἵπομεν ἡμεῖς ὡς ἀληθῶς
οἱ πτωχοὶ καὶ πένητες, οἱ ἀσθενεῖς καὶ ἀναν-
δροι, οἱ νέοι καὶ ἄνηβοι, οἱ ὀλιγοχρόνιοι καὶ 35
ὀλιγοκάματοι πρὸς τὴν ἀσκησιν; θαρρῆσωμεν
ἄρα ἢ φθιγγόμεθα, ἢ γρύξομεν, εἰ μὴ βοη-
θοῦμεθα ἄνωθεν; οὐχὶ ἄρδην εἰς γῆν ἰδιορ-
ρυθμοῦντας ἀπωλέσειε καὶ συμπτώσειεν ὁ
πολυμήχανος ἐχθρὸς; ἀλλ' ἕως πότε λοιπὸν 40
προσπαθήσωμεν; ἕως τίνος στήσωμεν βουλάς
καὶ τρόπους οὐχὶ ὑπὲρ σωτηρίας, ἀλλὰ κατὰ

3 λίθον συμπτώματος] Ρωμ. θ', 33. 8 ὀράσθαι P. 33 εἵπομεν V. 36 θαρρῆσωμεν V. 37 φθιγγόμεθα ἢ γρύξομεν V. 41 προσπαθήσωμεν, στήσωμεν V.

τῆς σωτηρίας ἡμῶν; παρῆρησιάζεσθε, ἀκούω, οὐχ οἱ πάντες, ἀλλ' οἱ παρῆρησιάζόμενοι, καὶ οὐ φοβεῖσθε ἀπὸ τοῦ πατάσσοντος ἀγγέλλου ἄορασίᾳ; βλέπετε γὰρ ἀναιδῶς εἰς 5 ἀλλήλους, λογολεσχεῖτε καὶ γελοιάζετε, τινὲς δὲ καὶ συμπλέκεσθε, καθὼς δεδήλωταί μοι, χερσὶ χεῖρας καὶ στόμα πρὸς στόμα, παρεῖάν πρὸς παρεῖάν, τὸ θρήνους ἄξιον. "ἀποδῆσει γὰρ τις πῦρ ἐν κόλπῳ, τὰ δὲ ἱμάτια", φησὶν, 10 "οὐ κατακαύσει; ἢ ἐπ' ἀνθρώπων πυρὸς περιπατήσει, τοὺς δὲ πόδας οὐ καταφλέξει"; οὕτως ὁ τὰ τοιαῦτα ποιῶν οὐκ ἀτιμώρητος οὐδ' ἀδιάπτωτος διαμένει. ὅλως ἀκούεται τι τοι- 15 τον ἐν ὑμῖν; ὅλως τολμᾶται ἐν τοῖς σταυ- ρώσασιν ἑαυτοὺς τῷ κόσμῳ, ἐν τοῖς νενεκρωμένοις τῇ ἁμαρτίᾳ; ὅλως ἀνανεύετε εἰς πρόσωπα ἀλλήλων; ὅλως ἐπιδίδετε λόγῳ λόγον διαδέσει τοιαύτῃ; καὶ τίς ὁ ἐλεῶν τὸν αὐτοβόθριστον; καὶ τίς ὁ μὴ θρηνῶν τὸν 20 αὐτοφόνευστον; καὶ τίς ὁ ἀνεχόμενος τὸν λυμαινόμενον; μήτε ἀκούσαιμι τὰ τοιαῦτα, μήτε ἴδοιμι πονηρὸν πραττόμενον ἐνώπιον ὑμῶν. πονηρὸν δὲ καὶ τὸ φιλοκαλεῖν τὸ πρόσωπον καὶ τὸ καλοφορεῖν, τὸ στιβίλεισθαι τε καὶ 25 γραμμίλεισθαι, οἷον αἱ πορνεύμεναι. καὶ οὕτως γὰρ βλέπω τινὰς στοιβάζοντας τὸ ζῶμα καὶ διευθετοῦντας τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸ βάδισμα στρηνηστικὸν κινουῦντας, καὶ τὸν λόγον ἐκλυτικὸν προβάλλοντας· οἷς παραγγέλλω 30 μηκέτι τὰ τοιαῦτα πράσσειν, ἐπεὶ "ἐν κημῶ καὶ χαλινῶ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄγξει" ὁ λόγος· οὐ γὰρ εἰς καθάρσεις, ἀλλ' εἰς οἰκοδομὴν τέθεικεν ἡμᾶς ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου. διὸ φυλάττετε τοὺς νόμους· οἱ διδάσκαλοι 35 τοὺς μαθηματευομένους νουθετεῖτε καὶ διορθοῦσθε. οὕτω γὰρ λέγω, ὅτι περὶ ὑμῶν τι τοιοῦτο κατοπτέεται καὶ οἷον ἀντὶ ἱατροῦ ὅτι γίνεταί τις τραυματιστῆς, ἀντὶ φωστήρου σκοτήρ, ἀντὶ ὁδηγοῦ πλανήτης, ἀντὶ σωφρο- 40 νιστοῦ παράφρων, ἀντὶ σωτήρου ἀπωλείας αἷτιος· οἱ γὰρ διδάσκαλοι ὑποτύπωσης εὐσεβείας, ὑπογραμμὸς σωτηρίας, πάσης ἀγαθο-

2 οὐχὶ πάντες V. 3/4 πατάσ. ἀγγ. ἄορασίᾳ] Γενέσ. 18', 11. 8/11 Παροιμ. 5', 27, 28. 9 φησὶν P, αὐτοῦ V. 25 γραμματείλεισθαι V. 30 κημῶ P. 31 Ψαλμ. λα', 9. 33 τέθηκεν P.

εργίας εἰκονογραφία τοῖς μαθηταῖς πρόκεινται· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ παραδίδονται, ἵνα τοῦ καλοῦ τῶν διδασκάλων μετὰσχῶσι τρόπου· εἰ δὲ τὰ ἐναντία, ἐρρέτωσαν καὶ διαχωρίζεσθῶσαν, ἵνα μὴ τῆς οἰκείας ψώρας 5 μεταδίδοῖεν τοῖς ὑγιαίνουσιν. οὕτω θέλω τὰ τοιαῦτα λέγειν, ἀλλ' ἢ βία με κατεπεῖγει. καὶ γοῦν τίθημι ὄρον· μηδεὶς ὑποπτευθεῖν ἔτι, εἴτε ὁ διδάσκαλος μαθητὴν, εἴτε μαθητῆς διδάσκαλον, εἴτε ἀδελφὸς ἀδελφόν, ἄνευ τοῦ 10 κοινοῦ ἀσπασμοῦ, ἢ ἀσπαζόμενος, ἢ περιπλεκόμενος, ἢ ὠθῶν, ἢ ἀντιωθόμενος, ἢ ὑβρίζων καὶ ἀνθυβριζόμενος· ἀλλὰ καὶ μέχρι τοῦ τυχόντος λόγου τε καὶ βλέμματος ἀκριβείαν ἐλκέσθῳ, ἵνα κατευθύνοντες πορευόμεθα, 15 ἵνα ὁ θεὸς χαίρῃ ἐπὶ τῇ καλλίστῃ διαγωγῇ ἡμῶν καὶ ἔτι συνιστᾷ καὶ συγκροτῇ ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς.

Ταῦτά μοι καὶ περὶ τοῦ ἐξαγορεύειν ἠσφάλιστα· ἀλλ' ὑμεῖς τοιοῦτοι ἐστέ, καὶ ὅτι τὰ 20 μὴ ἐξαγορευόμενα ὑπὸ τινος, ἀφ' ἑαυτῶν ἐκζητοῦντες καὶ ἀνερευῶντες, τοῦτο ἐκεῖνο λαλεῖτε πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐνίετε τὸν ἴον ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, κνηθόντες καὶ κνηθόμενοι ὑπὸ τῶν παθῶν καὶ πορνεύοντες τῇ 25 γλώσσῃ, ὃ τάχα δύνασθε ποιεῖν ῥαδίως. εἴθε δὲ τῇ γλώσσῃ καὶ μὴ τῇ ψυχῇ· εἰ γὰρ καὶ ἄνευ τοῦ ταράσσοντος ἀφ' ἑαυτῆς ἢ φύσις τὰ κόματα καὶ τοὺς βρασμοὺς τῶν ἐπιθυμιῶν ἀναφέρει, τί δὲ καὶ οὐ πείσεται ὁ τῷ 30 πυρὶ ὕλην ἐπιβάλλον καὶ τῷ θηρίῳ ἐρεθισμοὺς ἐπεισάγων; ὦ τάλανες, ὦ φιλόπορνοι, ἀλλ' οὐ φιλόθεοι, ὦ ἐκζητηταὶ οὐ δικαιοσύνης, ἀλλ' ἀνομίας, τολμᾶς καθίσαι καὶ συλλαλῆσαι καὶ ἐκμαθεῖν τί πέπονθεν ὁ δεῖνα 35 καὶ πῶς τόδε τὸ πάθος ἀνάπτει καὶ εἰς τίνα φλέγει; καὶ τὰ αἰσχροτέρα τῶν ῥημάτων παρήμι λέγειν, ἵνα μὴ χραίνων ἑαυτὸν ὀφθῶ. ἀλλ' αὐτοὶ καὶ νέοι ὄντες καὶ ἀγένειοι καὶ φλογίζόμενοι ὑπὸ τῶν παθῶν ταύτας τὰς 40 ὕλας ἀνάπτετε καὶ πυρκαϊὰν κατὰ τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς ἐγείρετε μεγάλην; διὸ φείσασθε καὶ ἐμοῦ καὶ ἑαυτῶν, ὅτι "θεὸς ἐκδικήσων

4 ἐρρέτωσαν] αἰρέτωσαν P, αἰρέσθωσαν V. 6 μεταδίδοιεν P. 17 ὑμῶν P. 30 δαί V. 43 Ψαλμ. 74', 1.

κύριος" καὶ ἐκ τῶν τοιούτων ἢ καταστροφή
 τῆς ψυχῆς. διατί ἵνα ζητῆ τις τὰ τοιαῦτα
 μανθάνειν, ἐφ' ὧν οὐκ ἔλαβεν ἐξουσίαν, ἐφ'
 ᾧ ἀπόλλυται; διατί ἵνα μὴ φράσσοιμεν τὰς
 5 ἀκοάς, ἦν ἡμεῖς ἀκούσωμέν πως ποτέ; οὐδὲ ἐγὼ
 αὐτὸς οἶδα τὰ τῶν τινῶν, ὡς λέγουσιν αὐ-
 τοὶ ἐκεῖνοι, αὐτοὶ αἰ. συνεργοὶ τοῦ διαβόλου
 φημί, τὰ τῶν ὁμηλικῶν καὶ συνεταίρων. ἐκ-
 στηθι, οὐρανέ, ἐπὶ τοῦτο. καὶ οὐ μὴ ἐκζη-
 10 τήσω, καὶ οὐ μὴ ἐπιτιμήσω, καὶ οὐ μὴ
 καύσω, εἰ μὴ ἀναστείλητε; ναί, ναί, δοκεῖτέ
 μου τῆς ἐλαφρίας καταφρονεῖν. οὐχ οὕτως
 ἐγὼ, εἰ καὶ ἀνέχομαι, ἀλλὰ καὶ καιρῷ ἀνα-
 τείνομαι ὡς πῦρ καῖον πρὸς ὑμᾶς. εἰ καὶ
 15 φεῖδομαι, ἀλλὰ καιρῷ διανίσταμαι ὡς ξίφος
 καθ' ὑμῶν, μὴ καὶ Φινέες τις γένοιμι καὶ
 ἐκκεντήσω τινὰ ἐν ξίφει ἐπιτιμίου τῶν συμ-
 πλεκομένων ἐν τοιούτοις λόγοις, μὴ καὶ
 Μωσῆς τις χρηματίσω ἀποκτένων καλῶς τὸν
 20 ἐκφυλα καὶ ἀλλότρια λαλοῦντα. ἀλλ' ἵνα μὴ
 τοῦτο γένηται, παρακαλῶ καὶ δέομαι, δυ-
 σωπῶ ἀπὸ καρδίας καὶ κινήσεως ψυχῆς μου,
 παύσασθε ἀπὸ τῶν κακιῶν ὑμῶν, ἀργήσατε
 ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν, καὶ οὐ μόνον περὶ
 25 ὧν ὁ λόγος, ἀλλὰ καὶ περὶ πάσης ἀμαρτίας
 καὶ ἀταξίας, εἰς τὸ τὰς προόδους ἀκαίρως
 ποιεῖσθαι, εἰς τὸ προφασίζεσθαι καὶ ποιεῖν
 τὰ θελήματα τῶν διανοιῶν ὑμῶν, κατὰ τε
 βρωσιν καὶ πόσιν ἢ ἄλλην τινὰ ἀνάπαυσιν,
 30 λούσματος ἢ χρίσματος ἰατρικοῦ ἢ ἄλλου
 τινός, τοῦ μὴ κατὰ χρείαν πολλὴν ἐπιθεο-
 μένου. οὐπω ἀκμὴν γεγηράκατε, οὐπω ἐπο-
 λυχρονίσατε ἐν τῇ ἀσκήσει. ἀκμὴν οὐδὲ προσ-
 ἤψασθε οἱ μὲν τῶν κόπων· εἰ καὶ προσή-
 35 ψασθε, ἀλλὰ μικρόν. καὶ ἵνα τί ζητεῖτε
 ταῦτα καὶ ἐκεῖνα; καὶ οὐκ ἀφιλοστόργως οὐδὲ
 ἀσυμπαθῶς κινούμενος, ἀλλὰ καὶ μετὰ πολ-
 λῆς καὶ σφοδρᾶς εὐσπλαγχνίας λελάληκα.
 ποιεῖτε οὖν τὰ προσήκοντα, ἵνα τὰ τοιαῦτα
 40 πράσσοντες μᾶλλον εὐμαρῶς διεξανύσητε τὸν
 βίον ὑμῶν. Χριστὸς ὑμᾶς δυναμώσκειν, αὐτὸς
 εὐσθενώσκειν, κραταιώσκει νῦν τε καὶ πρὸς
 τὸ ἐξῆς, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ

καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΓΓ'

Παραινετικὴ ἄμα καὶ ἐπαινετικὴ.

Πατέρες μου καὶ δελφοὶ καὶ τέκνα, ὡσπερ 5
 τις γεωργὸς ὁρῶν τὴν ἑαυτοῦ ἄρουραν θάλ-
 λουσαν καὶ εὐθηνούσαν, ἦν ἐξ οἰκείων πόνων
 καὶ ἰδρώτων κατέσπειρε, χαίρει καὶ ἀγάλλ-
 λεται, οὕτω καὶ γὰρ ὁ ταπεινὸς καὶ ἀμαρτω-
 λός, εἰ καὶ οὐκ ἐξ οἰκείων μόχθων καὶ κα- 10
 μάτων μου, ἀλλ' οὖν ἡδομαι καὶ εὐφραίνομαι
 ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ πνευματικῇ καρποφορίᾳ, ἦν
 κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τῇ συνεργείᾳ τῶν εὐ-
 χῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν ἡῶ-
 ξησε καὶ ἀνατέθηλε καὶ κατεπλάτυνε καὶ ἐξέ- 15
 τεινεν εἰς τοσοῦτον ἀριθμὸν ἀδελφότητος.
 καὶ γὰρ δίκαιον μὲν ὁμολογεῖν τὴν ἀλήθειαν,
 ἐφ' ὅσον ὁρῶ ὑμᾶς χάριτι Χριστοῦ βελτιω-
 θέντας καὶ ἐν προκοπῇ μᾶλλον καὶ μᾶλλον
 γεγεννημένους, διὰ τῆς κατὰ μικρὸν ἐπ' ἀρετῇ 20
 ἐπαυξήσεως ὑμῶν. καὶ ὑμεῖς μάρτυρες τῶν
 λεγομένων· οὐχὶ γὰρ ἄρτι πλεῖον βλέπετε
 οὖσαν τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν εἰρηνικὴν κατά-
 στασιν ἐν μέσῳ ὑμῶν; οὐχὶ μᾶλλον συνεδέ-
 θητε καὶ συνεφράχθητε τῇ μιᾷ ψυχῇ τε 25
 καὶ καρδίᾳ εἰς πίστιν ἀκράδαντον καὶ συνά-
 φειαν ἀδιάσπαστον; οὐχὶ μειζόνως ἄρτι ἐκι-
 νήθητε πρὸς τὴν ἐργασίαν τῶν ζωοποιῶν
 τοῦ Χριστοῦ ἐντολῶν, διὰ τῆς κατὰ τὸ ἔρ-
 γον τῶν χειρῶν ὑμῶν ἐπιδόσεως, ὅπερ ἐστὶν 30
 ἀποστολικὸν καὶ πατρικὸν τὸ καύχημα καὶ
 τῆς κατὰ ψυχὴν ἐπιδηλωτικὸν διεγέρσεως;
 ναί, ὄντως ὁμολογῶ καὶ συνεπισφραγίζομαι·
 οὔτε γὰρ μερικαὶ φιλαὶ εἰσὶν ἐν ὑμῖν, διαι-
 ροῦσαι καὶ διαχωρίζουσαι τὸ σῶμα τῆς ἀδελ- 35
 φότητος πρὸς ἀρέσκειαν τοῦ διαβόλου, οὔτε
 συσκηναὶ καὶ φατρίαι αὐτῶ τοῦτο περιεργα-
 ζόμεναι, οὐ μὴν αὐταρεσκίαι καὶ ἰδιοῤῥυθ-
 μίαι πρὸς ὅπερ ἕκαστος βούλοισι' ἂν πορεύε-
 σθαι ἐξ ἐναντίας τῆς ὁμονοητικῆς καὶ κατὰ 40
 θεὸν ζωῆς ὑμῶν, οὔτε μὴν ἀδιαφορίαι καὶ

ἀφρέσεις πρὸς τὸ φέρεσθαι καὶ ἀποφέρεσθαι ὧδε κάκεισε ἐπὶ ἀσυστροφία καὶ διαλύσει τοῦ παντός, ἀλλ' εὐδοκία θεοῦ τάξει τε καὶ καταστάσει, σταθμῶ καὶ μέτρῳ καὶ κανόνι 5 ἐπὶ πᾶσι καὶ ἐν πᾶσι καὶ κατὰ πάντα, βρώσει λέγω καὶ πόσει, ἐγρηγόρσει καὶ καθευδήσει, ἐργασίᾳ καὶ ἀναπαύσει, προόδῳ τε καὶ εἰσόδῳ, ὀμιλίᾳ τε καὶ σιωπῆσει, ἀναγνώσει τε καὶ ψαλμωδίᾳ, προσευχῇ τε καὶ ἡσυχίᾳ, 10 ἐνδύσει τε καὶ ὑποδήσει. οὔτε οὖν πᾶσιν ἴσως πάντα ἐπιτελεῖται, ὅτι μηδὲ πάντες ἴσοι κατὰ τε ἡλικίαν καὶ ἕξιν, ἀνατροφῆν καὶ γέννησιν, ἀρετῆν τε καὶ ἔλλειψιν, μακροχρονίαν τε καὶ ὀλιγοχρονίαν, ἀστεϊότητά τε 15 καὶ ἀγροικότητα, εὐεξίαν τε καὶ ἀβρωστίαν, καὶ ταύτην ἦνπερ ἂν καὶ εἴποιμεν. οὔτε ἐν τινι παροπτέον τὸ κατ' ἀξίαν, ἐπειδὴ πάντες μέλη οἰκεῖα τοῦ ἐνὸς ὅλου σώματος, εἰ καὶ οὐ τὴν ἴσην τιμὴν ἀπαιτεῖ ὁ λόγος· 20 ἄλλως γὰρ ὀφθαλμός, ὡς προβεβλημένος ὅλον τὸ σῶμα δίκην λόχνου, δοξάζεται, καὶ ἄλλως χεῖρ, ὡς ὑπουργικὴ τῆς δεούσης ἐργασίας, καὶ ἑτέρως πούς, ὡς ἐπιστηρικτικὸς τοῦ ἐπιχειμένου αὐτῷ βάρους πάντων τῶν 25 οἰκείων μελῶν. καὶ οὓς μὲν ἀκούει, ῥίς δὲ ὀσφραίνεται, λάρυγξ τε σῖτα γεύεται, καὶ ἐν ἑκαστῷ ἑτεροτρόπως κινούμενον τὴν κοινωφελῆ χρεῖαν συνεισφέρει, μὴ κατεξανιστάμενα ἀλλήλων, μεμενηκότα δέ, καθὼς ὑπὸ 30 θεοῦ κέκληται ἑκαστον. οὕτως οὖν καὶ ἐφ' ὑμῖν ὀρᾶται καὶ γνωρίζεται· σῶμα γὰρ ἐστὲ Χριστοῦ καὶ μέλη, ἐκ μέρους συναρμολογούμενοι καὶ συμβιβασόμενοι τῇ συναφείᾳ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

35 Δοιπὸν τὸ ζητούμενον, ἵνα κατὰ τὸ τέλος τῆς γεηπονίας, ἕπερ ἐστὶν ὁ ἀμητὸς τῶν καρπῶν καὶ ἡ ἐν ἀποθήκαις ἀσφάλεια, φθάσωμεν τελειῶσαι καὶ ἡμεῖς τὸ ἔργον ἡμῶν καὶ ἀπαρτῆσαι καὶ οἶον ἀποδραγματίσαι καὶ 40 ἀπαλωῆσαι καὶ ἀποθέσθαι διὰ θανάτου, ἵν', ἅπερ ἐσπεύραμεν ἐν δάκρυσιν ἐνταῦθα, ἐν ἀγαλλιάσει θερίσωμεν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι, εὐφραϊνόμενοι καὶ ἐναπολαύοντες τῶν ἱερῶν

20 κῶδ. προβεβλημένος. 23 κῶδ. ἕτερος. 25 κῶδ. ῥίν.

πῶν καὶ ἀγώνων ἡμῶν, καὶ τοῦτο εἰς ἀπερ- 5
 ράντους αἰῶνας καὶ εἰς ἀκαταλήκτους εὐφρο-
 σύνας τῶν ἀβρότητων καὶ ἀφράστων ἐκείνων
 ἀγαθῶν. διὰ τοῦτο προσεκτέον καὶ διεγερ-
 τέον ἔτι καὶ ἔτι, τέκνα καὶ ἀδελφοί, καὶ μὴ 5
 ποτέ τις ἀπονυστάζειν ἐν ὑμῖν εἰς κακίαν,
 πάντες δὲ γρηγοροῦμεν καὶ νήφωμεν, ὡς ἐν
 ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατοῦντες, ταῖς ἐλ-
 πίσι χαίροντες, ταῖς ἐτοιμασίαις τῶν μελ-
 λότων ἀναπαύσεων κουφιζόμενοι, ταῖς προσ- 10
 δοκίαις τῶν ἀκηράτων ἀνταποδόσεων, ὡς ἐπι-
 λανθανόμενοι τῶν παρουσῶν στενώσεων καὶ
 καταθλίψεων, ἐκβιαζόμενοι ἡμέραν ἐξ ἡμέ-
 ρας αὐτὴν τὴν φύσιν πρὸς ὑπομονήν,
 πρὸς καρτερίαν, ὑποτάσσοντες τὴν σάρκα τῷ 15
 πνεύματι, νικῶντες ἐν τῷ καλῶς ἠττάσθαι,
 τιμώμενοι ἐν τῷ διὰ κύριον κατασιχύνεσθαι,
 πρωτεύοντες ἐν τῷ τὰ ἔσχατα ἐπιλέγεσθαι,
 ἐμφαινόμενοι ἐν τῷ διὰ θεὸν ὑποφέρειν τὸ
 ἀφήφιστον· καὶ οὕτω τρέχοντες, οὕτω πυ- 20
 κτεύοντες, οὕτως ἀγωνιζόμενοι τὸν τῆς δι-
 καιοσύνης στέφανον ἀπολήψεσθε, μετὰ μαρ-
 τύρων χορεύσοιτε, μετὰ ὁσίων ἀγαλλιάσοιθε,
 εἴπερ ταῖς ἀγίαις εὐχαῖς ὑμῶν κάμῃ τὸν
 δεῖλαιον συναντιλάβοιθε, ὡς ἂν εὐρεθίημεν 25
 πάντες ἐν τῇ δεξιᾷ τοῦ Χριστοῦ παραστάσει
 "ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἑξομολογήσεως",
 ἐν χοροστασίαις ἀγγελικῶν ὑμολογιῶν, ἐν
 τῇ κατοικίᾳ τῶν εὐφραϊνομένων πάντων
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα 30
 καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 24'.

Περὶ τοῦ γενναίως καὶ ἀνδρείως διανόειν τὸ
 τῆς ὑποταγῆς σκάμμα, καὶ τοῦ μετὰ φόβου 35
 θεοῦ καὶ συνέσεως τοὺς τὰς διακονίας ἀνει-
 ληφότας διεξέρχεσθαι, εἰς δόξαν τοῦ προσκυ-
 νητοῦ αὐτοῦ ὀνόματος.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί καὶ τέκνα, ἡ
 ἡμέρα τῆς κατηγήσεως πάντοτε ἡμέρα εὐ- 40
 φροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεώς μοι γίνεται· οὐχ

1 κῶδ. ὑμῶν. 9/10 μελλόντων] οὕτως ἐν τῷ κώδικι.
 13 κῶδ. καταθλίψεων. 27 Ψαλμ. μα', 5.

οὕτω γὰρ μνήστωρ εἰς ὁμιλίαν τῆς μνηστευ-
 θεΐσης αὐτῷ ἐπέιγεται ἐλθεῖν, ὡς ἐγὼ ἐρῶ
 ἀεὶ τῆς συντυχίας ὑμῶν ἀποπληροῦσθαι· εἶθε
 δὲ καὶ ὑμῖν τὸ ἴσον εἶη, πρὸς ἀντιπόθησιν
 5 ἀκροάσεως τοῦ ταπεινοῦ μου λόγου. ἀλλ'
 ὑμῖν μὲν οὐκ οἶδ' ὅσον ἔξει τὸ ὠφέλιμον,
 ἐμοὶ δὲ καὶ λίαν· ἀνακαλύπτω γάρ μου τὰ
 τῆς ταπεινῆς ψυχῆς, κοινωνοὺς ὑμᾶς λαμ-
 βάνων τῶν εἶτε λυπηρῶν, εἶτε χρηστῶν.
 10 φέρει δὲ τοῦτο ῥαστώνην οὐ μετρίαν. εἶθ'
 οὕτως ὑπομιμνήσκω ὑμᾶς τὰ περὶ τῆς κοινῆς
 σωτηρίας τῶν παρισταμένων ἡμῖν ἀγώνων,
 προθυμῶν ἕνα ἕκαστον εἰς τὴν ἀσκητικὴν
 αὐτοῦ ζώην, εἰς τὴν μακαρίαν αὐτοῦ ὑπο-
 15 ταγήν, εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς ὑπακοῆς, εἰς
 τὴν ἔνστασιν τῆς ὑπομονῆς, εἰς τὴν κτῆσιν
 τῶν ἀρετῶν, εἰς ὅτι ἄλλο τύχη τῶν θεόν-
 των καὶ ἐπιζητούμενων.

Ταῦτα οὖν οὐκ ἀξίως ἔραστά καὶ ὑμῖν καὶ
 20 ἐμοί; καὶ πῶς οὐχὶ καὶ μάλα; διὰ τοῦτο
 χαίρομεν κατηχοῦντες καὶ χαίρετε ἐπαίοντες,
 ἔνθους γινόμενοι ἀμφότεροι, ὅτι ἀξιούμεθα
 ἐν τοιοῦτῳ μακαρίῳ, ἀξιώματι γενέσθαι, λα-
 λεῖν καὶ μεριμνᾶν καὶ πυκτεύειν, οὐχ ὅπως
 25 ἐμπορευσώμεθα φιληδόνως τὸν βίον τοῦτον,
 οὐχ ὅπως πλουτήσωμεν πλοῦτον τὸν ἀπολ-
 λόμενον καὶ κάτω μένοντα, οὐδ' ὅπως γή-
 μωμεν καὶ τεκνοποιήσωμεν, ἢ ἐπιτύχωμεν
 τοῦδε ἢ τοῦδε τοῦ ἐπικήρου κτήματος, ἢ
 30 ἀξιώματος, ἢ τινος ἄλλου τῶν ὑλικῶν καὶ
 φθειρομένων· ἀλλ' ὅπως εἰς δόξαν αὐτοῦ τοῦ
 πεποιηκότος καὶ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι
 παραγαγόντος ἡμᾶς θεοῦ ἐν τῷ παρόντι
 αἰῶνι διαβιώσαντες κληρονόμοι τῶν αἰωνίων
 35 ἀγαθῶν γενώμεθα· οὗτινος ἕνεκα κατελείψα-
 μεν γονεῖς, ἀδελφούς, φίλους, ἰδίους, γένος,
 πατρίδα, ὑπαρξιν, ἀξίαν, ἕκαστος καθ' ὃ ἦν
 κεκτημένος· καὶ γὰρ τις καὶ γυναῖκα καὶ τέ-
 κνα ἐγκαταλείπειν. μακαρία τοίνυν ἡ δια-
 40 γωγὴ ὑμῶν αὕτη, καὶ τρισμακαρία ἡ πολι-
 τεία, καὶ πανόμνητος ἡ διαβεβαίωσις. καὶ
 τίνες ἐσμέν καὶ ἐκ ποίων ἀγαθῶν εἰς τόδε
 κατηγήσαμεν τὸ μέτρον, ἀλλ' ἢ ἐκ μόνης
 τῆς περὶ ἡμᾶς τοῦ θεοῦ φιλανθρώπου κη-

17 κῶδ. τύχει. 22 κῶδ. ἠξιώμεθα.

δεμονίας καὶ φιλοδώρου περιποιήσεως; ὅς
 ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐκ τῆς σκοτεινῆς συγχύσεως
 τοῦ ματαίου κόσμου τούτου καὶ ἔθετο εἰς τὸ
 θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς τῆς ἀγγελικῆς καὶ οὐ-
 ρανίου διαβιώσεως. τί οὖν λοιπὸν ἀνταποδώ- 5
 σωμεν αὐτῷ περὶ πάντων, ὧν ἀνταπέδωκεν
 ἡμῖν; ἢ τὸ φάλλειν μετὰ τοῦ θεοῦ Δαυὶδ
 ἐν προθέσει ἀληθινῇ, "ποτήριον σωτηρίου
 λήψομαι καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπικαλέσομαι".
 τὸ δὲ ποτήριον μαρτυρίου λήψις ἐστίν. τοί- 10
 νον, εἰ καὶ οὐκ ἐν αἵματι τὸ μαρτύριον ἡμῶν,
 ἀλλ' οὖν διὰ συνειδήσεως ἐκάστοτε ἀθλεῖτε,
 μὴ κάμπτοντες γόνυ τῇ Βάαλ, φημί δὴ τῇ
 ἡδονῇ τῆς σαρκός, μὴ ἐνδιδόντες πρὸς τὰς
 ἐπαγωγὰς τῶν ἀοράτως καὶ ὀρωμένως ἐπι- 15
 συμβαινόντων πειρασμῶν, τυπτόμενοι καὶ φέ-
 ροντες τοῖς λογισμοῖς, καιόμενοι ταῖς στε-
 ρήσεσι τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ θελημάτων, ξεό-
 μενοι ταῖς ἐλεγκτικαῖς καὶ ἐπιτιμητικαῖς ἀνε-
 δότοις φιλεργίαις. 20

Ὡ καλλιμάρτυρες, ὧ στρατιῶται τοῦ παμ-
 βασιλέως Χριστοῦ, ὧ βιασταὶ καὶ ἀρπακταὶ
 τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, χαίρετε, εὐθυ-
 μεῖτε, ἀνδρίζεσθε, ἐπέιγεσθε, τρέχετε, εὐ-
 δρομεῖτε, εἰσέρχεσθε καὶ μετέρχεσθε ἐκ δυ- 25
 νάμεως εἰς δύναμιν τῶν ἱερῶν ἐπιτηδεύμα-
 των· ἀναβαίνετε καὶ ὑψοῦσθε εἰς τὰ τῶν
 ἀρετῶν ὕψη, μετεωροπορεῖσθε ταῖς οὐρα-
 νίαις θεωρίαις. οὕτω καθ' ἐκάστην-ποιεῖτε,
 οὕτως ἀδιαλείπτως πράττετε, μέχρις ἂν ἔλθῃ 30
 τὸ πέρας τοῦ βίου, μετάγον ὑμᾶς εἰς "τὴν
 ἡτοιμασμένην ὑμῖν χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν ἀπὸ
 καταβολῆς κόσμου". καὶ γε μακάριος καὶ ὑπερ-
 ευλογημένος ὁ νηφαλέως ἀκούων καὶ εἰς ἔρ- 35
 γον προάγων τὰ λαλούμενα, καὶ πῦρ πυρὶ
 συνεισβάλλον ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ ἀνάπτων
 πυρσὸν θείας ἀγάπης, ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν
 ἀφικνούμενον· ἐλεεινὸς δὲ καὶ πανάθλιος, ὅς
 τὰς ἀκοὰς ἀποβύσσω, ἀγαπῶν ματαιότητα
 καὶ ζητῶν τὴν προσωρινὴν καὶ ἀπολλυμένην 40
 ἀπόλαυσιν τῆς σαρκός. ἀλλ' ἵνα μηδεὶς ἡμῶν
 τῆς ἐναντίας μερίδος ἦ, μὴ μόνον τὰ ἑαυ-

8/9 Ψαλμ. ριε', 4. 22 πρβλ. Ματθ. ια', 12. 28 κῶδ.
 μεταωροσ. 32/33 πρβλ. Ματθ. κε', 34. 39 ἀγα-
 πῶν ματαιότη. καὶ ζητῶν] πρβλ. Ψαλμ. δ', 3.

τοῦ ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν πλησίον ἕκαστος οἰ-
κειοπαθῶν (καὶ γὰρ μέλη ἐσμέν ἀλλήλων)
φροντίσει καὶ ἀγαπήσει καὶ ἐπιδοίη λόγον,
χεῖρα, τρόπον, βοήθειαν, καθόσον οἶόν τε·
5 οὕτω γὰρ χαίρει κύριος καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρ-
τωλοί· οὕτω καὶ ἑαυτὸν τις βελτιώτερον καὶ
ἐνθεέστερον ἀπεργάζεται διὰ τῆς πρὸς τὸν
πέλας, μᾶλλον δὲ πρὸς τὸ οἰκεῖον μέλος
συναντιλήψεως καὶ ἐπικουρήσεως.

10 Γρηγόριος οὖν λοιπὸν στῶμεν οἱ δευτε-
ρεύοντες, οἱ ἐπιστημοναρχοῦντες, οἱ ἐπιτη-
ροῦντες καὶ μάλιστα γε ἐν ταῖς νοξίν, ὧν
πολὸν τὸ ψυχικὸν κέρδος καὶ ὁ μισθός· οἱ
ἀφυπνίζοντες, ὧν οὐχ ὁ τυχῶν καὶ ὁ αὐτῶν

15 σωτήριος κάματος· οἱ κανοναρχοῦντες, οἱ τα-
ξιαρχοῦντες, ὧν ἡ ἐργασία ἐπωφελῆς καὶ
πολυκερδής· οἱ κελλαρεύοντες, οἱ ἀριστο-
ποιοῦντες, οἱ ἀρτοποιοῦντες, οἱ πρωτοορδινά-
ριοι, αὐτοὶ οἱ τῆς ὀρδινείας, ὧν ἅγιον τὸ

20 ἐργόχειρον· οἱ διακονοῦντες, οἱ δερματοποι-
οῦντες, οἱ ὑποδηματοῤῥαφοῦντες, οἱ ἱστουρ-
γοῦντες, ὧν χάρις ἐκ τοῦ ὑψίστου· οἱ μεμ-
βρανοποιοῦντες, οἱ ἀλιεύοντες, οἱ θυροφυλα-
κοῦντες, οἱ καλλιγραφοῦντες, εἴπερ ἀμφοτέ-

25 ρωθεν εὖ γράφουσιν· οἱ ἀροτριῶντες, οἱ ἀμ-
πελουργοῦντες, οἱ κηπουρέοντες, οἱ οἰκοδο-
μοῦντες, οἱ πλοιοποροῦντες, οἱ ἐν πάσῃ ἄλλῃ
διακονίᾳ, ὧν τὸ ἔργον ἔργον θεοῦ καὶ πρό-
ξενον τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεως· μόνον εἰ

30 πάντες, οὓς ἠριθμησάμην, φόβῳ καὶ τρόμῳ,
ὡς ὑπὸ θεοῦ τὰς διακονίας εἰληφότες, μετὰ
πάσης συνέσεως καὶ εὐταξίας πορεύονται.
οὕτω μὲν ταῦτα καὶ πρὸς τὸ παρὸν ὑμῖν
διελέχθη, νεαροποιῶν τὸ τῆς ψυχῆς ὑμῶν

35 πρόθυμον, ἵνα μᾶλλον βελτιώτερον γένηται
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα
καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶ-
νάς τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4Ε'

40 Κατανυκτικῆ, καὶ περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ
κυρίου Ῥαφαήλ, τοῦ ἀληθῶς ὑποτακτίτου.

Ἄδελφοί καὶ πατέρες, αἰεὶ μὲν ἐπωφελῆς
καὶ σωτήριος ἡ τοῦ θανάτου μνήμη, καὶ

2 μέλη ἐσμέν ἀλλήλων] πρὸ βλ. Ῥωμ. ιβ', 5. 3 κῶδ.
ἐπιδοίει.

δεῖ, εἴπερ ἐφιέμεθα ἀναμαρτήτως ζῆν, κα-
θῶς ὀρίζονται οἱ ἅγιοι πατέρες, ταύτην κατα-
σπάξασθαι, μάλιστα δὲ ἐν καιρῷ ἐξόδου ἀδελ-
φοῦ ἡμῶν, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος·
ὀρώμεν γὰρ πάλιν τὸ ξένον μυστήριον, τὸν 5
ἤδη πρὸ μικροῦ μεθ' ἡμῶν ὄντα ἀπόντα τῷ
πνεύματι, τὸν προσφθεγγόμενον ἡμῖν ἀπὸ
στόματος σιωπήσαντα ὄντως τὴν τελείαν
σιωπὴν· οὗ καὶ ἡ φωνὴ ἔτι ἐνηχος ἐν τοῖς
ὡσὶν ἡμῶν τάχα ἐνιζάνει. τί οὖν τὸ παρά- 10
δοξον τοῦτο θέαμα; ὅτι ἐβλέπομεν αὐτὸν καὶ
οὐκ ἐβλέπομεν· σαρκὶ μὲν γὰρ ἐβλέπετο,
πνεύματι δὲ ἀφίστατο, κείμενος ἀκίνητος,
ἀνερέγγητος· πνοή, καὶ οὐκ ἦν· λαλιὰ καὶ
ὄρασις, καὶ οὐκ παρῆν· αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις, 15
καὶ οὐδαμοῦ ἐνέργεια ζωτικῆ, ὡς ἐπὶ λίθου
ἢ τινος ἄλλου τῶν ἀφύχων δεικνυμένου. ἐνε-
κύψαμεν δὲ καὶ εἰς τὸν τάφον, ἕκαστος κατι-
δόντες τοὺς προκεκοιμημένους. τί οὖν ἐκεῖσε
εἶδομεν, ἀδελφοί; ἀπαγγείλατε, διδάξατε· οὐχὶ 20
τέφραν καὶ κόνιν; οὐχὶ μελανίαν καὶ δυσω-
δίαν; οὐ διεφθορότα σώματα; οὐ κρανία σε-
σηρότα; οὐκ ὀστέα γεγυμνωμένα; οὐχὶ σχη-
ματισμοὺς ἀηθεῖς καὶ ὕλα διόλου σωρείαν
ἐλεεινήν καὶ ἄπευκτον; διεκρίνομεν τοίνυν 25
ἐκεῖ ἀδελφὸν ἀπὸ ἀδελφοῦ, εὐεῖθ' ἀπὸ δυσει-
δοῦς, φιλόκαλον ἀπὸ δυσείμου, νέον ἀπὸ γε-
γηρακότος; οὐδαμῶς. πάντα ἠφάνισται, πάντα
διέφθαρται. μία ἡ ὕλη, ὡσπερ καὶ ἡ φύσις,
τεθειώρηται. καὶ γε εἰ ἐξηρευνήσατό τις ποῦ 30
ποτε ἦν ἐν ἐκείνοις τὸ ἐπιθυμητικὸν τῆς
ἡδονῆς, ἢ τὸ ἀπολαυστικὸν τῆς τροφῆς, ἢ
τὸ ἀναπαυστικὸν τοῦ ὕπνου, ἢ τινος ἄλλου
τῶν κατ' ἔφρασιν σαρκὸς ἐγκειμένων τῷ δυ-
στήνῳ ἡμῶν σαρκίῳ, οὐ μὲν οὖν γέλωτός φημι, 35
μετεωρισμοῦ τε καὶ φιλιασμοῦ, καλλωπισμοῦ
τε καὶ στρηνιασμοῦ, βλακευμοῦ τε καὶ περ-
περιασμοῦ, οὐδαμῶς εὐρήσει· πάντα γὰρ
ἀπέδρασε καὶ συμπεπύρευται τῷ παρελθόντι,
εἰς τιμωρίαν αἰώνιον· ὅπερ ἀπειλή ἐπὶ τινος 40
τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν λέγειν, καὶ μάλιστα ὅτι
ὁ νυνὶ ὁσίως κοιμηθεὶς εἰς ζωὴν ἀτελεύτητον
καλῶς ἀμείψας τὰ ἐνταῦθα διὰ τῆς ἀνοθεύ-
του ὑποταγῆς καὶ ὑπακοῆς αὐτοῦ· νέος, ἀλλὰ

23 κῶδ. σεσειρότα.

πολιώς τῷ φρονήματι· μικρὸς τῇ ἡλικίᾳ, ἀλλὰ μέγας τῷ πνεύματι, οὐ οὐκ ἔστιν ἁμαρτία ὡς ἐμὲ γινώσκειν μᾶλλον ὑμῶν σαρκός, καθ' ὅσον οἶόν τε· καὶ τὰ ἔξω δὲ καὶ ὑμῖν διέ-
 5 γνωστοὶ πάντα καλὰ καὶ ἐπαίνου ἄξια. Ἐπαφήλ ὁ καλός, ὁ εὐγενής ὡς ἀληθῶς τῇ τηρήσει τῆς θεομιμήτου εἰκόνας, τολμῶ καὶ λέγειν ὁ ἄξιως ὀμώνυμος τοῦ πρωτοστάτου τῶν ἀγγέλων. τοσοῦτον ἐγὼ περὶ τοῦ παιδός
 10 ἔχω ἤδη τὴν πληροφορίαν, ἔχετε δὲ καὶ αὐτοί· δίκαιον γάρ. ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν, ὅτι οὕτως καὶ τοιῶσδε μικρὸν ὕστερον καὶ ἡμεῖς παρελευσόμεθα, τὸ αὐτὸ ὑπερ ὀρώμεν ἐν τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν πεισώ-
 15 μνοι, ἤγουν ἀποθανούμενοι καὶ προτεθησόμενοι καὶ ἐνταφισόμενοι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διαρρήσόμενοι καὶ ἀποτεφρωθησόμενοι.

Ἐπεὶ οὖν τοῦτο πάντως καὶ οὐκ ἔστιν, ὅς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον, κατὰ τὸ
 20 ἀδόμενον, παρακαλῶ καὶ θεομαί, ὁσίως βιωτέωσωμεν, καθαρῶς πολιτευσόμεθα, ἀνενόχως καὶ ἀκατακρίτως, ἀμελούντως καὶ ἀβρόπως, οὐ μόνον τὴν σάρκα, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν ἀγνήν διαφυλάττοντες, τὴν μὲν ἀπὸ
 25 παντὸς πτώματος δουλαγωγοῦντες καὶ ὑποτάσσοντες αὐτὴν τῷ πνεύματι (ὡς ἂν μὴ ἐξαγριαίνοιτο καὶ κατεπανίστατο διὰ τῆς ἐπ' ὀμφαλοῦ γαστρὸς κινήσεως, μᾶλλον δὲ καθέλκοιτο καὶ ὑποπιάζοιτο, ἡρεμοῦσα καὶ οὐ σφρι-
 30 γῶσα τοῖς ἐξ αὐταρχείας καὶ εὐταξίας μέτροις καὶ σταθμοῖς ἐπὶ βρώσεως καὶ πόσεως, ὕπνου καὶ ἀναπαύσεως, χαλινομένη τῷ θεῷ φόβῳ ἄριστα), τὴν δὲ ἐκ λογισμῶν ἀκαθάρτων καὶ ἐννοιῶν τηροῦντες ἀσυνδύα-
 35 στον, ὄλην πρὸς θεὸν ἀναπετρουμένην, τὸ κάλλος ἐκείνου ὀρώσαν καὶ φανταζομένην, ὅτι καὶ μόνον αὐτὸ ἐράσμιο καὶ ὠραῖον καὶ ἀγαπητὸν ὡς ἀληθῶς, τὰ δ' ἄλλα πάντα εἰδωλα ἔρωτος καὶ οὐκ ἔρωτες, φαντασῖα κάλλους καὶ οὐ κάλλος, τῇ προσευχῇ καὶ ταῖς
 φαλμψοῖς καὶ θείαις μελέταις περιφρουροῦντες αὐτὴν, ὅπως ἀμφοτέρωθεν εὐαρεστώμεν τῷ καλῷ νομφίῳ, Χριστῷ τῷ θεῷ. καὶ εἰ οὕτως διανύσωμεν τὸν δρόμον, εὖ καὶ

28 κῶδ. ἐπομφαλοῦ. 32 κῶδ. χαλινοῦμεν.

μακάριον· οὐ γὰρ ἀποθανούμεθα, ἀλλὰ ζήσομεν, οὐ διαρρησόμεθα. εἰ καὶ διαρρησόμεθα, ἀλλὰ συστησόμεθα μικρὸν ὕστερον διὰ τῆς παλιγγενεσίας, ἐπαινεθησόμεθα δὲ παρὰ τῶν ἔτι ζώντων τὰ εἰκότα, καὶ ψαλοῦσιν 5 ἐφ' ἡμῖν εὐκτατὰ τὰ ἐπιτάφια, ἐγκώμια ἡμῖν συνείροντες καὶ ἄξιους ψαλμούς ἐπάδοντες, τὸ "μακαρία ἡ ὁδός, ἣν πορεύῃ σήμερον, ὅτι ἠτοιμάσθη σοι τόπος ἀναπαύσεως καὶ ὕπου χορός ὁ τῶν ἀγγέλων"· καὶ τὸ "ἐν 10 σκηναῖς δικαίων" καὶ ὅσα ἄλλα ἐπιφημιζέται, ἀναμνηστικά τῆς ὑπακοῆς καὶ ταπεινώσεως ἡμῶν, τῶν κόπων καὶ τῶν ἀγώνων ἡμῶν, τῆς ἀγάπης καὶ πίστεως ἡμῶν, ἣν πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸν καθηγούμενον 15 εἰλικρινῶς ἐνεδειξάμεθα, τῆς ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἡμῶν μέχρις αὐτοῦ θανάτου, ἣν ἐν τῇ ἀθλητικῇ ἡμῶν ὑποταγῇ ἐφυλαξάμεθα. καὶ ταῦτα τί πρὸς τὰ μέλλοντα; μικρὰ καὶ μηδαμινὰ ἀπεικονίσματα καὶ ἰνδάματα. σκό- 20 πει γὰρ μοι ἐκεῖνα, ἃ μέλλομεν ἀπολαύειν οἱ θεῖως βιοτεύοντες, ἡνίκα ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἤξει, ἡνίκα "προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ τὴν γῆν, τοῦ διακρίναι τὸν λαὸν αὐτοῦ", ἡνίκα καθίσει κριτήριον φοβερὸν καὶ 25 τῶν πράξεων ἡμῶν αἱ βίβλοι ἀνοιγήσονται, τῆς ἐκ δεξιῶν παραστάσεως, τῆς ἀγγελικῆς ἀναβήσεως, τῆς εὐλογημένης φωνῆς καλοῦσης ἡμᾶς ἐπὶ βασιλείαν οὐρανῶν, ἐπὶ παραδείσου ἀπόλαυσιν, ἐπὶ κόλπους Ἀβραάμ, 30 ἐπὶ σκηνας ἁγίων καὶ ὁσίων. ἐκεῖ εὐφρανθησόμεθα, ἐκεῖ ἀγαλλιασόμεθα, ἐκεῖ ἀπολαύσομεν, "ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη", χαρὰν ὑπὲρ χαρὰν, φῶς ὑπὲρ φῶς, ζωὴν 35 ὑπὲρ ζωὴν, δόξαν ὑπὲρ δόξαν, τιμὴν ὑπὲρ τιμὴν. καὶ τίς εἶπη; τίς λαλήσει; τίς ἐννοηθῆ τὰ ἀλάλητα καὶ ἀδιανόητα; πρὸς ταῦτα οὐκ ἐπειχθησόμεθα μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἀδελφοί μου; οὐκ ὀξυποθήσομεν ἔτι καὶ ἔτι; 40 οὐκ ἐπιδραμούμεθα θερμότερον μᾶλλον πρὸς ὑπακοήν, πρὸς ταπεινοφροσύνην, πρὸς ἀγνεῖαν,

2 κῶδ. διαρρησόμεθα, διαρροῦόμεθα. 5 κῶδ. ψαλοῦσιν. 6 κῶδ. ὑμῖν. 8 κῶδ. πορεύει. 11 Ψαλμ. ριζ', 15. 13 κῶδ. ὑμῶν οὕτω καὶ ἐξῆς. 22 κῶδ. βιωτεύοντες. 23/25 Ψαλμ. μθ', 4. 25 κῶδ. καθίση. 33/34 Κορινθ. 1, β', 9. 37 κῶδ. εἶπει, λαλήσει, ἐννοηθεῖ.

πρὸς εὐχαριστίαν, πρὸς προσευχὴν, πρὸς ἀγογγυσίαν, πρὸς ὑπομονήν, πρὸς ἐργασίαν, πρὸς εὐθύτητα, πρὸς καθαριότητα, πρὸς πάντα τὰ τελειοῦντα καὶ καταρτίζοντα τὸν ἕσω ἄνθρωπον, πρὸς πτωχείαν, πρὸς πένθος, πρὸς κατάνυξιν, πρὸς εὐλάβειαν, πρὸς ὀνειδισμόν, πρὸς χλευασμόν, πρὸς βάπτισμὸν καὶ κολαφισμόν, πρὸς αὐτὸν ὡς εἰπεῖν τὸν σταυρόν, ἵνα σταυρούμενοι ὡς συμπάσχοντες τῷ Χριστῷ καὶ συνδοξασθῶμεν αὐτῷ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι; ἀλλ' ἀτονήσωμεν ἄρα ὅλως, ἢ ἀναπέσωμεν, ἢ ἀχθεσθῶμεν, ἢ ὀλιγωρήσωμεν, ἢ εἴπωμεν "ἀρκεῖ ἕως τοῦδε"; ἢ ξενοπαθήσωμεν ἐπιτιμώμενοι, ἢ γογγύσωμεν, ἢ ἀπαυθαδειάσωμεν, ἢ μεγαλοῤῥημονήσωμεν, ἢ ἀνοποτακῆσωμεν, ἢ τέλεον ἀποῤῥαγησώμεθα; φεῦ, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ πάντα οἴσωμεν προθύμως καὶ γενναίως, ὡς ἀδελφοί, συμβουλευώ καὶ δέομαι ὑμῶν. εὖ δὲ ὄντως ἐφράνησαν οἱ μακάριοι καὶ τρισμακάριοι μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ, ὅσιοί τε καὶ δίκαιοι, καὶ πρό γε τούτων ἀπάστολοι, προφῆται, πατριάρχαι καὶ πᾶς ὅστις οὖν τῶν σωθέντων, κενώσαντες τὰ αἵματα, συγκοπέντες ὑπὲρ Χριστοῦ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως τηρήσαντες διὰ θλίψεων καὶ ὀδυνῶν, διὰ περιστάσεων καὶ κοπετῶν ὕστερούμενοι, ὡς γέγραπται, θλιβόμενοι, οἱ μὲν γὰρ δι' αἵματος, οἱ δὲ διὰ βίου, ἐπέτυχον τῶν ἐπαγγελσιῶν. τί οὖν λείπει καὶ ἡμᾶς, τὰ αὐτὰ παθόντας, τὰ ἐκείνοις ἕμοια συναπολαύσαι; αὐδέν, ἢ μόνον τὸ θελήσαι. ἐθελήσαμεν δὲ ἤδη διὰ τῆς προλαβούσης ἀποταγῆς ἡμῶν, διὰ τῆς ἐκ κόσμου ἀναχωρήσεως, τῆς ἐν ταῦθα ἕως τοῦ παρόντος κακουχίας καὶ τλαιπωρίας, ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἐν τῇ ὑποταγῇ. ἔτι μικρὸν θελήσωμεν καὶ μακάριοι ἔσμεν, καὶ μακαρισθησώμεθα ἐξίσου τοῖς ἁγίοις καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἀπολαύσομεν χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κράτος, τιμὴ σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Η΄.

Ὅτι τοῖς ὅπλοις τῆς ἀρετῆς ἑαυτοὺς περιφράξαντες εὐχερῶς ἀντιπαραταττόμεθα τὸν πικρὸν καὶ ἀσσύριον νοῦν διάβολον, καταβάλλοντες αὐτοῦ τὰς ποικίλας καὶ πολυτρόπους μηχανάς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, καὶ κυβερνήτης τοὺς συμπλωτῆρας καὶ στρατηγὸς τοὺς στρατιώτας προσφθέγγεται καὶ προθυμοποιεῖται, ὁ μὲν πρὸς τὴν δυσκολίαν τῶν ἀνέμων καὶ τὴν ἐπανάστασιν τῶν κυμάτων, ὁ δὲ πρὸς τὴν τῶν ἐναντίων παράστασιν καὶ τὴν συμβολικὴν τοῦ πολέμου πείραν, διεγείροντες ἑκάτεροι ἀμφοτέρους, εὐθαρσοποιούντες πρὸς τὰ περιστάμενα. κἀγὼ τοίνυν ὁ ταπεινός καὶ ἐλάχιστος τὸ αὐτὸ ποιούμενος πρὸς ὑμᾶς τοὺς στρατιώτας τοῦ Χριστοῦ παρακαλῶ καὶ ἐκδυσωπῶ, στήναι γενναίως πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου, "ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη", ὡς ὁ λόγος, "πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου", πρὸς τὸν πικρὸν καὶ πολέμιον καὶ ἀσσύριον νοῦν διάβολον, πρὸς τὸν ἀρχέκακον καὶ σχολιδὸν ὄφιν ἐκεῖνον, ὃς εὐθὺς κατ' ἀρχὰς τῆς κοσμοποιίας ἐν Παραδείσῳ εἰσδύσας κατὰ τοῦ προπάτορος ἡμῶν Ἀδάμ ἐκινήθη, καὶ τοῦτον δελεάσας τῇ γεύσει τῆς παρακοῆς τῆς ἀθανάτου τρυφῆς ἐξωστράκισεν, οἰκτιστον καὶ ταλαίπωρον βίον παρασχόμενος αὐτῷ τὴν ἐν ταῦθα διατριβήν. αὐτὸς οὖν κατὰ γενεάν καὶ γενεάν ἐμπορευόμενος καὶ συμπλεκόμενος τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων οἶα καὶ ἡλίκα ἐξετέλεσεν καὶ ἐκτελεῖ, ἴσμεν ἅπαντες ἀναγινώσκοντες τὰς Γραφάς. αὐτὸς ἔστι καὶ νῦν, ἀδελφοί μου, ὁ ἐφεδρεῶν ἡμῖν, ὁ συρίζων καὶ ἔρπων, ὁ σαίνων καὶ κολακεύων, ὁ ὑποδύμενος τὰ ποικίλα καὶ πολύτροπα πρόσωπα τῆς ἀπάτης καὶ λανθανόντως εἰσερχόμενος καὶ ἐκπορευόμενος καὶ θηρεύων φυγὰς τὰς ἀστηρίκτους. πολλῆς οὖν πρὸς τοῦ-

τον νήφως λοιπόν, πολλῆς ἀγρυπνίας, πολ-
 λῆς ἐπισκέψεως καὶ ἐπιμελείας, ἵνα μὴ βάλῃ
 καὶ τιτρώσκη, ἀλλ' ἵνα γινώσκηται οἷός ἐστι
 τοῖς νοήμασι καὶ τοῖς δελεάμασι, καὶ πρὸς
 5 τούτοις τὰ τρόπαια ἰστώντες τῆς εὐσεβείας
 πολεμοῦμεν καὶ ἀποτρεπόμεθα αὐτόν, μὴ
 κατοκνοῦντες μηδὲ καταρῥαθυμοῦντες, ὅσα-
 κίς ἂν καὶ ὑποπίπτωμεν, ὑπὸ τὸ πταιστὸν
 τυγχάνοντες· ἀλλ' ὡσπερ ἐκεῖνος οὐκ ἐνδί-
 10 ὠσιν, οὐδ' ἀποκάμνει ἀποτυχῶν τῆς ἀπω-
 λείας ἡμῶν, ἔαν καὶ πλειστάκις τῆς ἡμέρας
 ἐπιδράμη, ὁ αὐτὸς δὲ ἐστὶν ὡς μηδ' ἀρξά-
 μενος, ἐπεμβαίνων αἰθίς καὶ δριμύτερον ἴσως
 συμπαραλαμβάνων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἕτερα
 15 πνεύματα τῆς πονηρίας, οὕτω παρακαλῶ καὶ
 ἡμεῖς μηδαμῶς ἀποστῶμεν, μηδ' ἀναπέσω-
 μεν τῇ ῥαθυμίᾳ ἐν ταῖς καθ' ἑκάστην ἡμέ-
 ραν καὶ ὥραν ἐλλείψει, κἂν πολὺ τὸ ἐπι-
 μελὲς ἐνδεικνύμεθα, ἀλλ' εἰς αἰὲ κατὰ τὸ
 20 ἴσον ἐκείνῳ ἀναφέρωμεν καὶ τὸ πρόθυμον
 καὶ τὸ διεγερτικόν, τὸ εὐμετάμελον καὶ ὑπαρ-
 κτικόν, τὸ ἀνανεωτικόν καὶ ἀνατατικόν, ὡς
 ἂν ἀντιῤῥόπου οὔσης τῆς πρὸς τὸν ἐναντίον
 δυνάμεως ἡμῶν ὁρᾷ θεὸς καὶ εὐφραίνεται.
 25 ἐπικουροῦσιν ἡμῖν θεοκινήτως οἱ ἄγγελοι·
 οὐ γὰρ ἐφθάσαμεν, ἀδελφοί μου, εἰς τὸ μέ-
 τρον τῆς ἀπαθείας, ἤτουν ἀπολεμησίας, ἴν'
 ἡσυχάζῃ ὁ νοῦς ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτοὺς πά-
 λης· τοῦτο γὰρ ἤδη τοῖς πολλοῖς ἄθλοισι καὶ
 30 ἰδρώσι καὶ ἀγῶσι σὺν τῇ θείᾳ χάριτι ἀπε-
 κληρώσαντο καὶ ἀποκληροῦνται οἱ ἀποκλη-
 ρωσάμενοι· ἡμῖν δ', οἷς τὸ ἐμπαθὲς ἔτι ἐπι-
 κρατεῖ, χρεῖα τοῦ μὴ κατολιγωρεῖν τοῦ ἀγῶ-
 νος καὶ τῆς καθ' ἑκάστην ἡμέραν τε καὶ
 35 ὥραν μεταποιήσεως καὶ οἷον ἀρχοποιήσεως
 τῶν βελτιόνων. καὶ τοῦτο τῶν ἀγωνιζομένων,
 καὶ οὗτος τῶν ἀθλούντων ὁ στέφανος, καὶ
 ἅγιον μὲν τὸ ἐν ὄροις φθάσαι τῆς ἀπαθείας,
 μακάριον δὲ καὶ τὸ δεύτερον, τὸ μὴ ἥττη-
 40 θῆναι ἐν τοῖς πολέμοις, ἀλλ' ἐν τῷ αἰὲ δια-
 νίστασθαι οὕτω φθασθῆναι καὶ τελειοποιη-
 θῆναι· τοῦ μαρτυρίου γὰρ καὶ οὗτος ἀπολή-
 φεται τὸ στέφος, ἐπειδὴ οὐδεὶς στρατιώτης

15 πνεύματα τῆς πονηρίας] προβλ. Ἐφεσ. σ', 12. 22
 κῶδ. ἀνατατικόν.

οἶκαδε ἐκ τοῦ πολέμου ἀναστρέφων καὶ τῷ
 βασιλεῖ ἐπιδεικνύων τὰ ἐκ τῶν βελῶν στίγ-
 ματα, τὰς ὠτειλάς τε καὶ τὰ τραύματα,
 καταισχύνεται ἢ κατακρίνεται, τὸναντίον δὲ
 ἐπαινεῖται καὶ εἰσοικίζεται καὶ δωροφορεῖται 5
 καὶ στεφανηφορῶν πορεύεται.

Ἀγωνισώμεθα τοίνυν λοιπὸν ὡς στρατιῶ-
 ται Χριστοῦ, καὶ τὸν καιρὸν μὴ ἄλλο τι
 ἡγησώμεθα, ἢ καιρὸν συμβολῆς ἐχθρῶν,
 τόξων καὶ βελῶν ἐπαναστάσεις, ὅτι "πολλοὶ 10
 οἱ πολεμοῦντες ἡμᾶς ἀπὸ ὕψους", καθὼς γέ-
 γραπται, ὅλην τὴν ἡμέραν παρατάσσοντες
 πολέμους, παγίδα ἰστώντες, ἐνεδρεύοντες,
 ὀρύσσοντες βόθρον, μυρία μηχανώμενοι, ἀπλή-
 ρωτα διατιθέμενοι καὶ ὑποκρινόμενοι. τίς οὖν 15
 αὐτοὺς φύγη; τίς διαδράσει; τίς οὐ προσκό-
 ψει τὸν πόδα; τίς οὐ περισχεθῆσεται τοῖς
 σχοινίοις αὐτῶν, ταῖς παγῖσι, ταῖς ἐπιβου-
 λαῖς, τοῖς ὀλέθροις; τίς ἄλλος ἢ, καθὼς τῷ
 20 μεγάλῳ Ἀντωνίῳ ἀπεκαλύφθη, ἢ ταπεινο-
 φροσύνη, ἢ σύζυγος ὑπακοή, ἢ ἄοκνος προ-
 σευχή, ἢ τοῦ ἔργου προθυμία, ἢ ἀναντί-
 λογος εὐπέθεια, ἢ ἀγόγγυστος εὐκίνησια,
 ἢ ἐπειεῖς τοῦ ἀνυστάχτου λογισμοῦ, πρὸς
 ἀποτροπὴν τῶν αἰσchrῶν ἐννοιῶν, πρὸς εἰσ- 25
 δοχὴν τῶν ἀγαθῶν θεωρημάτων, ἢ κατε-
 γρήγορσις ὕπνου, εὐχῆς, ψαλμωδίας, ἀγρυ-
 πνίας, γονυκλησίας· ἐργασία καὶ σπουδὴ ἢ
 πρὸς τούτων καὶ μετὰ τούτων ἐξαγόρευσις
 τῶν κρυπτῶν, φυγὴ παρῥησίας, συμμετρία 30
 λόγου· τούτοις γὰρ καὶ τοῖς τοιοῦτοις ἡσφά-
 λισταὶ ὁ ἔνδον ἡμῶν ἄνθρωπος, ἀποτρέπεται
 ὁ δὲ ἐναντίας μηδὲν ἰσχύων καθ' ἡμῶν. τοι-
 γαροῦν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, πρόσσχωμεν, μὴ
 διαβιβάζωμεν τὰς ἡμέρας ἡμῶν ἀκερδῶς. 35
 ἤδη ἢ ἡμέρα παρήλθεν αὕτη καὶ ποῦ ποτε
 αὐτὴν ἔτι ὀψόμεθα καὶ τὸ ἔργον, ὃ εἰργα-
 σάμεθα, ἀπογέγραπται; καὶ εἰ μὲν καλόν,
 εὖγε· εἰδ' οὐχ οὕτως, ἀβάλε. φυλαττώμεθα
 οὖν τὰς αἰσθήσεις ἀσύλους, κάτω νενευκότες 40
 ὡς τὰ πολλά. ὁ ὀφθαλμὸς ἔστω σύννους, μὴ
 διαχεόμενος, μηδὲ περιελκόμενος ὧδε κά-
 κεῖσε· οὐ γὰρ ἐστὶν ὁρᾶν ἐν ὀφθαλμῷ· βλέ-
 πειν ἔστιν ἐν ψυχῇ· εἰκονίζει γὰρ ταύτην ὁ

11 προβλ. Ψαλμ. νε', 3.

ἔξω ἄνθρωπος· τὸ πρόσωπον μῆτε σκυθρο-
πὸν, μῆτε διακεχυμένον, ἀλλ' οἶον εὐκρα-
τόν τε καὶ ἡμερον, τῇ κατηφείᾳ τὰ πολλὰ
λαμπρυνόμενον, ἐκ δακρύων καὶ κατανύξεως
5 ἐπιλαμπόμενον· τὸ βᾶδισμα ὑμῶν ταπεινὸν
καὶ ἀνέκπληκτον, μὴ σοβαρευόμενον διὰ τῆς
ἀνατάσεως τῶν ὤμων καὶ τῆς συνδήσεως
τῶν ὀφρῶν, τῆς τε στρεπτικῆς βηματίσεως
καὶ τῆς σεισματικῆς ἀνατινάξεως· ἡ λαλιὰ
10 ὡσαύτως κεχαριτωμένη ἐν συμμετρίᾳ τοῦ
λόγου καὶ ἐν συντονίᾳ τῆς φωνῆς, καὶ ἐν
καταστάσει τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν λοιπῶν
μελῶν· οὐχὶ ἐν ἀνοίξει मुखήρων, οὐδ' ἐν
κινήσει χειρῶν καὶ συστροφῇ προσώπου·
15 ἄρτιος γὰρ ἐστὶν ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος κατὰ
πάντα, ὄργανόν τι ὦν καὶ ὑπὸ τοῦ ἐνοικοῦν-
τος αὐτῷ πνεύματος κινούμενον καὶ πρὸς
τὸ λέγειν, καὶ πρὸς τὸ ὁρᾶν, καὶ πρὸς τὸ
ἐσθίειν, καὶ πρὸς τὸ πίνειν· μηδὲ γὰρ ὡδε
20 λυσσῶδῶς ὄλον τὸν νοῦν εἰς τὸ βρῶμα ἐνι-
λυσπῶντες, ἀλλ' ἐν ἀκροάσει τῆς προσοχῆς
τῶν ἀναγνωσμάτων, ἣ καὶ εὐσεβοῦς ἐννοίας
τοὺς δαγμοὺς ἡμῶν ποιούμεθα· μὴ πεντα-
δακτυλοῦντες, μηδ' ἐπαλλήλως μηδὲ γοργῶς
25 αἴροντες καὶ φέροντες ἐν τῷ στόματι, μηδὲ
ὑπερμεγέθη τὰ δαγμαῖα λαμβάνοντες· ἀλλὰ
κἂν ἐκ καμάτου τις εἴη, κἂν ἐκ κόπου τοῦ
τυχόντος, αἰρέτω μὲν τὰ μείζονα τυχὸν πρὸς
τὸν ἕτερον, τοσοῦτον δ' ὅσον καθήκει, ἵνα
30 μὴ αἰσχύνῃ ἐαυτῷ ἐνεργάζεται διὰ τῆς
ἀσχήμου ἐσθιάσεως· πάντα γὰρ εὐσηχμόνως
διδασκόμεθα καὶ κατὰ τάξιν ποιεῖν. οὕτως
δέον παρατηρεῖσθαι ταῦτα, ὡσπερ καὶ ἐν ἐν-
δύμασι καὶ ἐν ὑποδήμασι· μὴ παραχρᾶσθαι,
35 μηδ' ὡς ἀλλοτρίων καταφρονεῖν, ἀλλ' ὡς
δεσποτικοῖς προσέχειν. καὶ περὶ πάντα ἔστω
κύριος ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν, ἵνα μὴ εἰς μα-
κρὸν ἐκτείνωμεν τὴν κατήχησιν, εὐλογῶν καὶ
κατευοδῶν καὶ συνετιζῶν ὑμᾶς εἰς ἀνάληψιν
40 τῶν ἀγαθῶν ἐπιτηδευμάτων, εἰς διόρθωσιν
τῶν ἐσφαλμένων, εἰς καταρτισμὸν τῶν ἐγκε-
κριμένων, εἰς πᾶσαν εὐστάθειαν καὶ ἀγαθο-
σύνην, πληρῶν καὶ ἀποπληρῶν ὑμᾶς τῶν

θειῶν αὐτοῦ δωρημάτων, ὅτι αὐτῷ πρέπει
πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ
ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 43'.

Περὶ προκοπῆς τοῦ σεμνοῦ ἡμῶν βίου 5
καὶ τοῦ θερμῶς διεγείρεσθαι πρὸς τὰς δια-
κονίας, ὡς τῷ θεῷ ἀναφερομένης τῆς ἐργα-
σίας, καὶ τοῦ μὴ δουλικῶς ἐνάγειν τὴν ἀδελ-
φότητα, ἀλλ' ἀδελφικῶς.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, τῆς κατηγήσεως 10
ἤδη κατὰ τὸ ἔθος γινομένης, ἴσως ἔστι τι-
νάς ὑπολαμβάνειν καὶ λέγειν, ὅτι ἴσον ἐστὶ
τὸ κατηχεῖσθαι ἡμᾶς τοῦ μὴ κατηχεῖσθαι,
διὰ τὸ κατηχουμένους μηδὲ ὁλως προβαίνειν
εἰς τι χρησιμώτερον τοὺς ἀκούοντας. ἀλλ' 15
οὐχ οὕτως ἔχει· πρὸς μὲν γὰρ τὸ ἀκρότατον
ἀρετῆς, εἰ τοῦτο ἀποσκοπήσειέ τις, εὐρήσει
πάντως οὐ ψευδῶς τὸ λεγόμενον, ἐπειδὴ ὅσον
τις δοκεῖ προκόπτειν ἐν τῷ ἀγαθῷ, τοσοῦτον
ἐπαισιθάνεται ἀπολιμπάνεσθαι τοῦ τελείου· 20
φύσις γὰρ τοιαύτη τῆς ἀρετῆς, πρὸς δὲ τὴν
ἀλήθειαν ἐπιδίδωσιν ἕκαστος χάριτι Χριστοῦ
εἰς τὸ βελτιώτερον, καὶ ἐπαύξει ἐν ταῖς ἀγα-
θαῖς ἐργασίαις. πῶς γὰρ ἂν καὶ μὴ ἐπι-
δώσειεν ψυχὴν, ὡς οἶον φυτόν τι ἀρδευομένη 25
καὶ κατασκαπτομένη ταῖς συνεχέσιν ὑπομνή-
σεσιν; ἐπεὶ “καὶ ῥάνις ἐνδελεχοῦσα κοιλαίνει
πέτραν”, κατὰ τὸν παροιμιώδη λόγον, ὡσπερ
καὶ “ὀμιλῆαι κακαὶ φθειροῦσιν ἤθη χρηστά”,
κατὰ τὸν ἀπόστολον. ἐπιλογισώμεθα δὲ πα- 30
ρακαλῶ, ὅτι εἰ τῆς κατηγήσεως γινομένης
ἐνισταμένην ἐν ἡμῖν ὀρωμεν τὴν κακίαν,
πόσῳ γε μᾶλλον, εἰ μὴ λόγος ἐλαλείτο καὶ
ὑπόμνησις ἐζητεῖτο καὶ ἀνεκαλύπτετο ταῦτα
οὕτως καὶ ἐτέρως; ἀναγκαῖα οὖν ἡ κατή- 35
χησις καὶ λυσιτελοῦσα τὰ κράτιστα, πάτριος
γὰρ ἐστὶ καὶ πᾶν τὸ ἀρχαιότητι διαφέρον
αἰδέσιμον. ὄφελον δὲ τοιαῦτά με παραινεῖν
ὑμᾶς, ὡς ἔχειν δύναμιν ἐλκύσαι πάντας εἰς
ἀγάπην θεοῦ, εἰς ὁμόνοιαν εἰρηνικὴν, εἰς 40
εὐταξίαν θεοπρεπῆ, εἰς πᾶσαν ἀγαθὴν ἐπι-

τῆδευσιν. ἐγὼ δ' ὀρώ ἑμαυτόν, ἀδελφοί μου, ἀπολιμπανόμενον τοῦ κατ' ἀξίαν, καὶ λόγου καὶ βίου, καὶ λυποῦμαι καὶ ἀσχάλλω καὶ ἀγωνιῶ καὶ ἀδημονῶ, καὶ σφραδάζει μου 5 ἡ ψυχὴ κάμνουσα τόνῳ, πῶς καὶ ἡλίκως εὐρεθῶ ὑμῖν χρήσιμος ἀμφοτέρωθεν. ἀλλ' εἰ καὶ ἀπολιμπάνομαι, αὐτοί, δέομαι, μηδὸλως ὑπονοστήσητε, μηδὲ εἰς τὸ κατόπιν ἔλθοιτε, προβαίνοιτε δ' αἰεὶ καὶ προκόπτοιτε· καὶ ἀνα- 10 βάσεις ἀγαθὰς ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν διατίθεσθε, ἐκ δόξης εἰς δόξαν ἀρετῆς μετερχόμενοι· καὶ ἀναθεωροῦντες τοὺς βίους τῶν ἁγίων μιμεῖσθε τοὺς αὐτῶν τρόπους· πῶς γὰρ ἐκεῖνοι βεβιῶκασιν καὶ πῶς εὐηρεστήκεισαν 15 τῷ κυρίῳ; ἀλλ' ἢ διὰ ταπεινοφροσύνης καὶ ὑπακοῆς, ὑποταγῆς καὶ εὐπειθείας, ὑπομονῆς καὶ καρτερίας, φέροντες καὶ ἔλκοντες τοὺς πόνους καὶ ἰδρώτας τοὺς ἀσκητικούς, κατ' ἐγκράτειαν βρώματος καὶ πόματος, καθ' ὑπο- 20 μονὴν ἐργοχείρου εὐτονίας· εἶτα τὴν εἰς ἀλλήλους ἀγάπην ἀσπαζόμενοι, ἀποδιδράσκοντες φθόνου, ἔριδος, μίσους, ζήλου, προσπαθείας τῶν ἰδίων, ἐγκρατευόμενοι ῥημάτων ἀργῶν, συντυχιῶν ἀνωφελῶν, στρήνων καὶ 25 γελώτων καὶ τῶν ἄλλων ὀλεθρίων παθῶν. ζηλωταὶ τοίνυν αὐτῶν, εἴπερ καὶ τῆς μερίδος ἐφριέμεθα τούτων γενέσθαι, ἀδελφοί τιμιώτατοι, καὶ μηδαμῶς ἐκλύεσθαι ταῖς ἀτο- 30 νίαις, μηδὲ σαθροῦσθαι ταῖς ὀλιγοψυχίαις, ἀλλὰ πυρὸς θερμότερον τὸ καθ' ἡμέραν διεγείρεσθαι εἰς τὰς προσοῦσας ἡμῖν ἐργασίας, πνευματικὰς τε λέγω λειτουργίας καὶ σωματικὰς διακονίας, τὸ δ' ὅλον εἰπεῖν, ἐπὶ παν- 35 τὸς θεϊκᾶς. Βλέπετε λοιπὸν οἳ εἰστέ, ἐν αἷς κατειλημμένοι ὑπάρχετε, ὅτι οὐκ ἐμοί, ἀλλὰ θεῷ ἀναπέμπεται ὑμῶν ἡ ἐργασία. βλέπε ὁ κατὰ τὸ κελλάριον, πῶς ἀόκνως ἐπιστήκεις τῇ διακονίᾳ, διανέμων ἐκάστῳ τὰ πρὸς χρείαν 40 ἀπροσπαθῶς καὶ ἀπροσκλήτως. βλέπε ὁ κατὰ τὸ ἀριστητήριον, πῶς ἀσφαλῶς διατίθεσαι τὰς τραπέζας, μὴ τι σφαλερὸν καὶ κρύφιον ἐν ὑμῖν γίνεσθαι ἀνάστημα, ὅτι οὐκ κέχρυπται τῷ

παντεφόρῳ βλέμματι τοῦ θεοῦ, εἰ καὶ λανθάνειν οἴεται τις ἀνθρωπον. βλέπε ὁ κατὰ τὸ ἐψητήριον, πῶς τὰ ἐδέσματα τῶν ἀδελφῶν ἐψείεις καὶ ἀπαρτίζεις, μὴ τι κατ' ἀμέλειαν ὡς τὰ ὀφείλοντα ἡδέα γενέσθαι ἀνή- 5 δεα ἀπεργαζόμενος διὰ ῥαθυμίας καὶ καταφρονήσεως. βλέπε ὁ κατὰ τὸ βεσιτάριον ἐπιστάμενος, ὅτι καὶ μᾶλλον ἢ διακονία ἐπίπυονος πρὸς τὰς ἐβδομαρησίους ὑπαλλαγᾶς· μὴ δῶς ὕπνον ταῖς ὀφθαλμοῖς σου, μηδὲ 10 τοῖς βλεφάροις σου νυσταγμόν, ἕως οὗ εὐροῖς τὸ θεὸν προσαρμόζειν ἐκάστῳ, στεργόντων ὑμῶν πάλιν τῶν λαμβανόντων καὶ ἀρκουμένων τῇ παροχῇ τοῦ δεδομένου, κἂν ὅποιον ἂν εἴῃ εὐτελὲς καὶ διεῖρωγός καὶ 15 ῥυπῶδες, ἔχοντος ἐκείνου μὲν τὸ κρῖμα τῆς ἐπιδόσεως, σοῦ δὲ ἐξανύοντος τὸν τῆς ἀθλήσεως μισθὸν ὡς κατ' ὀφθαλμῶν τοῦ κυρίου. πρὸς τὰς ἄλλας διακονίας (τὴν τοῦ σκυτείου καὶ μεμβραναρίου, τὴν τοῦ κανισκαρίου καὶ 20 ὕφανταρίου, τὴν τοῦ χαλκείου καὶ βυρσείου, τὴν τοῦ κηπουροῦ καὶ τεκτοναρίου, τὴν τοῦ ἀλιέως καὶ κανδηλαρίου, τὴν τοῦ μάγκιπός τε καὶ εἴ τινος ἄλλου) οἱ προέχοντες ὡς ἐν 25 προσώπῳ κυρίου οὕτως παρίστασθε, οὕτως ἐργάζεσθε, οὕτως ἄγοιτε τοὺς μετ' ὑμᾶς, καὶ μάλιστα οἱ τοῦ ἀμπελώνος ἐργάται· μὴ δουλοπρεπῶς, μηδὲ μισθοπρεπῶς, ἀλλ' υἱικῶς καὶ ἀδελφικῶς ἐξερχόμενοι καὶ ἐργαζόμενοι, 30 τινὲ μὲν καιρῶ ἀναπαυόμενοι, ἡνίκα πάρεστιν ὁ τοιοῦτος, αὐθις δὲ διανιστάμενοι καὶ προθύμως τὸ διὰ χεῖρας ἔχοντες ἐργαλεῖον, ὡς ἁγιάζεσθαι ὑμῶν τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα· μηδεὶς προφασιζόμενος προφάσεις ἐν 35 ἁμαρτίαις, μηδὲ ψευδολογεῖτω ὡς πρὸς τὰ ἐλαφρότερα ἔργα μεταβιβάζεσθαι διὰ ἀδυναμίας· εἰ μὲν γὰρ ἀληθές, ἐπιγνωσθήσεται παρὰ τῶν ἐπιστημόνων τὰ τοιαῦτα ἐπιτηρούντων· εἰ δὲ χάριν ἑτεροδρησεῖας καὶ ὀλιγοψυχίας, μὴ ὑποκρινέσθω τὴν ἁμαρτίαν, 40 ὅτι οὐκ εἰς ἀγαθὸν τάχα ἐνεχθήσεται ἡ τοιαύτη σκαιωρία. χρὴ δὲ ἕκαστον τὰ ταπεινὰ καὶ

βαρύτερα ἐκλέγεσθαι, τὸ ὅσον δὲ ἐφ' ἑαυτῷ
καὶ μὴ τὰ ἐναντία, εἴ περ ζητεῖ γενέσθαι
θεοῦ ἐργάτης. τοῦτο δὲ λέγω οὐχ ἵνα τὰ
παρὰ τὴν δύναμίν τις πράσσοι, ἀλλ' ἵνα μὴ
5 ψευδηγορίας εἶδος καὶ τρόπος ἐπιφαίνηται
μεταξὺ ὑμῶν (ἐντεῦθεν γὰρ αἱ ταραχαὶ καὶ
αἱ ἀκαταστασίαι καὶ αἱ τῶν ἔργων ἀσυμ-
φθασίαι), ἀλλ' ἵνα τὰ πάντα καθαρῶς καὶ
ἀδελφικῶς ἐκτελήτε, μιᾶς οὔσης ἐπὶ πάντων
10 καὶ κοινῆς καὶ τῆς ζημίας τῶν κακῶν,
καὶ τῆς ἐπιτυχίας τῶν ἀγαθῶν, καὶ τῆς
τῶν πνευματικῶν ἔργων ἐπαυξήσεως, καὶ
τῆς τῶν σωματικῶν ἔργων ἀπαρτίσεως· καὶ
εἰ οὕτω φρονῶμεν καὶ ἐν ἀλλήλοις περιχω-
15 ρῶμεν ἀγαπητικῶς καὶ ἀδελφικῶς, ὡς ἐν
μιᾷ ψυχῇ οἱ πάντες, οὐδὲν συμβήσεται κατὰ
τὸ ἐλλιπές, ἀλλ' εὐθυπορήσομεν ἡμέραν ἐξ
ἡμέρας ἀμείβοντες τὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν χρό-
νον, καὶ φθάζοντες εἰς τὸ τῆς μεταστάσεως
20 στάδιον· ἐν ᾧ καταξιώσειεν ἡμᾶς ὁ ἀγαθὸς
θεὸς ἡμῶν τῶν ἀφθάρτων καὶ αἰώνιων αὐτοῦ
ἀγαθῶν, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ
καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

25

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4Η΄.

Διδασκαλία παραινετικὴ περὶ τοῦ διατη-
ρῆσαι τὴν ἀθλητικὴν ἡμῶν ὑποταγὴν ἄψευ-
στον καὶ ἀνόθευτον, ἣν ὠμολογήσαμεν ἐνώ-
πιον θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

30 Ἀδελφοί καὶ πατέρες καὶ τέκνα, τί δι-
δάσκει ἡμᾶς ὁ θεῖος ἀπόστολος; τί παραινεῖ
λέγων “ἰδοὺ καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ ἡμέρα
σωτηρίας; ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκό-
τους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός·
35 ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν”.
ὡς ἀγαθὸς τοίνυν πατὴρ καὶ διδάσκαλος διε-
γείρει ἡμῶν τὸ ῥάθυμον, τὸν τῆς ψυχῆς
νυσταγμὸν ἀποτινάσσων ἐκ τῶν νοητῶν ἡμῶν
ὀφθαλμῶν· καταρτίζει ἡμῶν τὰ κατὰ θεὸν
40 διαβήματα, ἐμβιβάζων ἡμᾶς εἰς τὴν τρίβον
τῆς ἀγαθοεργίας. ὑπακούσωμεν τοιγαροῦν τῆς

13 κῶδ. ἀπαρτήσεως. 32 Κορινθ. 2, σ', 2. 33/35
Ῥωμ. ιγ', 12, 13.

θείας διδασκαλίας· διαναστῶμεν προθύμως·
ἐκνήψωμεν ἔτι καὶ ἔτι· βαδίσωμεν προθυ-
μότερον, ὅτι ἤδη ἡ ἡμέρα κέκληκε τῆς ἐκά-
στου ἡμῶν ζωῆς, καθὼς ὀρώμεν τοὺς ἀδελ- 5
φούς ἡμῶν προαρπαζομένους καὶ τὸ ὀλιγο-
στον διάστημα τοῦ βίου ἡμῶν ἐν ἐκάστη
ἡλικίᾳ ἐνθεωρούμενον· ἀρπάζονται γὰρ οὐ
μόνον πρεσβύται, μεσηλικιοῦντές τε καὶ νεά-
ζοντες, ἀλλὰ καὶ παῖδες καὶ βρέφη. καὶ εἰ
μέν, ἕως ἔτι ὁ καιρὸς ἐνδοίη καὶ τῆς ζωῆς 10
ἡμῶν λείποιτο χρόνος, σπουδάσωμεν καὶ ἀγ-
νισώμεθα, εὖ ἂν ἔχοι· ζησόμεθα γὰρ εἰς
αἰῶνας καὶ ἀπολαύσομεν χαρᾶς ἀνεκλαλήτου·
εἰ δ' ἀπαρασκευάστοις τῶν ἀγαθῶν ἔργων
καὶ ἀνετοιμίμοις τοῦ κατὰ ψυχὴν εὐτρεπισμοῦ 15
ἐπισταίη ἡμῖν τὸ πέρας τοῦ παρόντος βίου
καὶ ἐπιδύοι ἡμῖν ὁ τῆς ζωῆς ἥλιος, οὐαὶ ἐπὶ
οὐαὶ ὄντως, καὶ σκότος ἐπὶ σκότῳ, καὶ ἀγ-
γελία πονηρὰ ἐπ' ἀγγελίαν πονηροτέραν. καὶ
τίς ἐξαιρήσεται ἡμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ 20
ὀράκοντος, ἢ τίς ἔσται ἄνεσις ἡμῖν κολαζο-
μένοις ὑπὲρ τῆς ἀπροσεξίας, ἐν ἣ κακῶς
τὸν παραυτίκα βίον μετηλλαξάμεθα; λοιπὸν
“ὁ ἀθετῶν ἀθετεῖτω, ὁ ἀνομῶν ἀνομείτω”,
καθὼς γέγραπται. πρὸς τοὺς ἀποδράσαντας 25
ὁ λόγος, μᾶλλον δὲ προσευκτέον ὑπὲρ αὐ-
τῶν καὶ ἀνακλητέον· οὐ γὰρ τοι θέλει ὁ θεὸς
τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέ-
ψαι καὶ ζῆν αὐτόν. ὑμεῖς δὲ χάριτι Χριστοῦ,
οἱ ἐν τῇ ἀθλητικῇ ὑμῶν ὑποταγῇ ὑπομε- 30
μενηκότες καὶ ἀδιαφεύστους ὑμῶν τὰς ὁμο-
λογίας καὶ συνθήκας διαφυλάξαντες ἐνώπιον
θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, χαίρετε καὶ εὐφραί-
νεσθε, ὅτι πολὺς ὁ μισθὸς ὑμῶν ἐν οὐρανοῖς
ἀποθησαυρίζεται, εἴπερ προσέχετε καὶ ἐμ- 35
μένετε, ἀκούοιτε καὶ πράττοιτε, τηρεῖτε καὶ
φυλάσσετε πάντα τὰ διατεταγμένα ὑμῖν ἐν
κυρίῳ καὶ πρὸς τῆς ἡμῶν ταπεινώσεως ὑπο-
μιμνησκόμενα· οὐ γὰρ ὀφείλουσιν οἱ τινὸς
δεσπότης πιστοὶ θεράποντες ταῖς ἐπὶ τινων 40
ὁμοδούλων ἀθετήσεσι πτοεῖσθαι καὶ παρα-
σαλεύεσθαι τοῦ δέοντος, τούναντίον δὲ καὶ
προσεκτικώτεροι καὶ φιλοδεσποτώτεροι καὶ

5 κῶδ. ὀλιγοστόν. 12 κῶδ. ζησόμεθα. 17 κῶδ.
ζητιοῦ. 24 Ἡσαίου κ', 2. 27/29 Ἰεζεκιήλ ιγ', 11.

στερεώτεροι τῷ φόβῳ καθίστασθαι, ὡσπερ οὐδὲ πιστοὶ στρατιῶται κατολιγωρεῖν ἐκ τῆς βασιλικῆς παραστάσεώς τε καὶ δουλείας, ἐσθ' ὅτε τῶν τινῶν συστρατιωτῶν κακοβουλίαις 5 φατρίαις τε καὶ ἀθετητικαῖς συσκευαῖς εἰσβληθέντων. εἰ δ' ἐπὶ τῶν κάτω καὶ λυομένων ταῦτα, τί ἐπὶ τοῦ μεγάλου καὶ πρώτου καὶ μόνου καὶ ἀληθινοῦ δεσπότης τε καὶ βασιλέως τῶν βασιλέων; ἐκείνῳ γὰρ ἐστρατεύ- 10 θητε, τέκνα καὶ ἀδελφοί, καὶ ὑπ' ἐκείνῳ τάττεσθε, καὶ αὐτῷ δουλεύετε νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ ὁ ἀθετῶν εἰς αὐτὸν ἀθετεῖ, καὶ ὁ ἀνομῶν εἰς αὐτὸν ἀνομεῖ, εἴπερ μὴ παρέργως ἀναγινώσκητε τὰ παρὰ 15 τοῦ θείου καὶ μεγάλου Βασιλείου νομοθετούμενα, ἧ καὶ τὰ κατὰ τὴν ὁσίαν Κλίμακα κηρυττόμενα.

Ἄλλ' ὅμως, καίπερ τηλικούτων ὄντων φοβερῶν τῶν κριμάτων τῆς ἀποστασίας, κατὰ 20 τὰς ἀμαρτίας μου οὐ παύονται τινες ἀποβρῆγνυσθαι τῆς συναφείας, οὐχ ὑμῶν, ἀλλὰ δι' ὑμῶν τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὡς φησιν ὁ αὐτὸς μέγας Βασιλεὺς· εἶτα καὶ τὸν Ἰουδαν μιμούμενοι, καθ' ἡμῶν καὶ καθ' ὑμῶν κινούντες τινάς — οὐκ οἶδ' ὅ τι εἶπω φυγῶν τὸ 25 κατηγορήμα —, ἵνα εἰ οἷόν τε ὅσον τὸ κατ' αὐτοὺς διὰ τὸ μὴ λύεσθαι καὶ συμπαρανομεῖν ἡμᾶς ἄρῳσι καὶ τὸ μνημονεύεσθαι με ἐν ζώσιν. ἀλλὰ ταῖς ἐμαῖς ἀμαρτίαις ἐπι- 30 γραφέσθω τὸ αἴτιον· ἐγὼ γὰρ ὁ κακὸς ποιμήν, καὶ ἐγὼ ἀποτίσω τὸ κρίμα, πλην ὅτι ἀνήγγειλα τὴν ῥομφαίαν ἐρχομένην· ἀλλ' ὡς δοκῶ οὐδ' ὀλιγάκις οὐδὲ χαύνως. καὶ βλέπετε πῶς οἱ δοκοῦντες στήκειν στήκετε, 35 πῶς οἱ λογιζόμενοι ἑαυτοὺς ἀκινήτους εἶναι ἐν τῷ καλῷ ἀπαρασάλευτοι διαμένετε, πῶς οἱ ὁμολογοῦντες τὴν ψυχὴν ὑπὲρ ἐμοῦ τιθεῖν ἕνεκεν ἀγάπης θεοῦ τὰς ἐπηρείας ὑποφέρετε· “οὐ γὰρ ὁ λέγων μοι”, φησί, “κύριε, 40 κύριε, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς”, ἐκεῖνός μου ἐστίν. ἂ ἐπιφέρετε, ἐσαλεύθητε ἀκηκοότες; ἀλλὰ μηδαμῶς, στηρίζοισθε δ' ἐν κυρίῳ μᾶλλον

καὶ μένοιτε ἀδιάπτωτοι, βεβηκότες ἐν τῷ τῆς ταπεινοφροσύνης ἐρείσματι. πλην προσέχετε καὶ γνωρίζετε οἷσις τρόποις ἀλίσκονται οἱ ἀλίσκόμενοι· θέλεις γάρ, φησί, μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει καὶ 5 ἕξεις ἔπαινον παρ' αὐτῆς. θέλετε καὶ αὐτοὶ μὴ φοβεῖσθαι τὸ πτώμα; τὸ μαρτύριον διασώσασθε τῆς ὁμολογίας ὑμῶν, τὰ κατ' αὐτὴν διατεταγμένα πράσσοιτε καὶ μηδαμῶς εἰς τὰ ὀπίσω ὑπονοστήσητε, κατὰ τὰς ἐπιφορὰς τῆς 10 πολυθλιψίας αὐτῆς· ἐκ γὰρ τοῦ ὀλιγωρεῖν καὶ ἀνοικεῖως τοῦ ἐπαγγέλματος πορεύεσθαι, ἤγουν τοῦ ἄρχεσθαι σκληρόνεσθαι, τραχύνεσθαι, αὐθαδίεσθαι, ἀλαζονεύεσθαι, ὑπερηφανεύεσθαι, εἴτουν ἐκ τοῦ γογγύζειν, ἐκ 15 τοῦ λαθροφαγεῖν, ἐκ τοῦ ψιθυρίζειν, ἐκ τοῦ περπερεύεσθαι, ἐκ τοῦ ἰδιορρύθμιεῖν, ἐκ τοῦ μὴ ἐξαγορεύειν ἢ ἐκ τοῦ ἀφιέναι σαπρὸν λόγον, ῥῆμα ὑβριστικόν, ἢ ἐκ τοῦ μὴ ἐπιδέχεσθαι εὐπειθῶς τὰ προστεταγμένα, τὰ 20 διδόμενα κατὰ χρεῖαν ἐπὶ ἐνδύματος, βρώσεως, ὑποδήματος, ἀλλὰ ζητεῖν καὶ ἀναζητεῖν ἐκ τοῦ “δός μοι τοῦτο καὶ ἐκεῖνο”, καὶ “οὐκ ἀρέσκει μοι τόδε παρὰ τόδε”, καὶ “οὔτινος χάριν οὐκ ἔλαβον παρὰ τὸν ὀδεῖνα 25 τὸ κάλλιον καὶ χρησιμώτερον; ἐπεὶ πρότερός εἰμι τῷ σχήματι καὶ πηλίκος καὶ τηλικούτος”. ἐκ τούτου κατὰ μικρόν, ὡσπερ ἀπὸ κλίμακός τινος ὑψηλῆς, τῆς ἀρετῆς καταβιβαζόμενος καὶ οὐχὶ ἀναβιβαζόμενος, ἀποπί- 30 πτει εἰς τὸν βόθρον τῆς ἀποστασίας. ὥστε, εἰ μὴ βούλησθε, μηδὲ θέλητε ἀποστήσαι, τὰ ἐφόδια αὐτῆς φεύγοιτε, ἄπερ εἰσὶ τὰ προειρημένα· ὁ γὰρ μὴ ἐκεῖνα φυλαττόμενος, πάντως, κἂν μὴ παρευθῆ, ἀλλὰ μικρὸν ὕστε- 35 ρον κρημισθῆσεται καὶ ἀπολεσθῆσεται καὶ Ἰουδαῖσει· ὑπερ μὴ γένοιτό τι. διὰ τοῦτο γὰρ προλέγω καὶ οὐ ψεύδομαι, ὡς αὐτοὶ ἐπίστασθε καὶ ὡς οὐκ ἔστιν ἄλλως διὰ λείας ὁδοῦ καὶ εὐπόρου καὶ ἀγαθῆς ὁδεῦσαι ἐπὶ 40 βασιλείαν οὐρανῶν, ἢ διὰ τῆς ἐναντίας, τῆς προειρημένης, ἧτοι δι' ὑπακοῆς καὶ εὐπειθείας, μακροθυμίας καὶ ὑπομονῆς, εὐχαρι-

στίας ἐπὶ τοῖς διανεμομένοις καὶ ἀποδοχῆς, κἂν εὐτελές ἐστι τὸ διδόμενον, κἂν πενιχρόν, κἂν παρ' ἀξίαν πρὸς τὴν τοῦ πέλας θεω-
 5 ρίαν. ἄλλος γάρ ἐστιν ὁ κριτῆς καὶ ὁ δια-
 νομεύς, καὶ ἀποδώσει κύριος κατὰ τὰ ἔργα
 αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. σοῦ δὲ ἔστω τὸ
 ὑπομονητικόν, ἀδελφέ, τὸ εὐχάριστον, τὸ
 ἀτάραχον, τὸ ἀγόγγυστον, κἂν παραθεωρηθῆς
 πρὸς τοὺς ἄλλους, κἂν ἀπρονόητος ὅλως δια-
 10 μένοις. ὥστε εἰ καὶ ἀνιμάντης περιπατοῖς,
 εἰ καὶ ἀκούκουλλος, εἰ καὶ μονοχίτων, κατὰ
 τὸν παρόντα καιρὸν τοῦ κρύους, ὥστε σε
 τρομάσσειν ἐκ τοῦ φύχους καὶ μὴ συκρα-
 τεῖσθαι τοῖς μέλεσι, μηδαμῶς ἀγανακτήσης,
 15 παρακαλῶ· μηδαμῶς παρακούσης, μηδαμῶς
 ἐπιφθέγγῃ ῥῆμα βλάσφημον. τοῦτό σοι ἐγκε-
 λεύεται ὁ Χριστὸς διὰ τῶν ἀγίων αὐτοῦ·
 τοῦτο καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐπιφθεγγό-
 μεθα· ταῦτα γὰρ τὰ ἄθλα τῶν ὑποτακτικῶν·
 20 διὰ ταῦτα μάρτυρες, διὰ ταῦτα στεφανῖται τῷ
 πρωτάθλῳ τοῦ κυρίου· εἰ δὲ μὴ ταῦτα, κε-
 νὸν τὸ ὄνομα, ματαιὰ ἢ ἐλπίς. καὶ ὡς προ-
 εῖπον, ἐκ τῶν ἀνοικείων λόγων καὶ τρόπων
 ταῖς κατὰ μικρὸν ὑποβάσειν ἀντὶ μάρτυρος
 25 ἀρνητῆς ἀποδειχθῆση, καὶ ἀντὶ ἀθλητοῦ λι-
 ποτάκτης, ἀντὶ στεφανίτου κατησχυμένος οὐ
 μόνον ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ
 μέλλοντι. ἀλλ' ἀπείη πᾶς κακίας ἀφ' ὑμῶν
 τρόπος καὶ λόγος, εἴη δ' ἐν ὑμῖν πᾶν πα-
 30 ράδειγμα καὶ ὑπόδειγμα πατροπαράδοτον εἰς
 ἔτι πνευματικῶν ὑμῶν θησαύρισμα, εἰς ψυ-
 χῆς ἀγαλλίασμα, εἰς πλοῦτον περιουσίας ἀρε-
 τῶν, εἰς ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ
 35 κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4Θ'.

Παρανειτικός εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἀγίας
 Τεσσαρακοστῆς, καὶ περὶ τῆς δευτέρας πα-
 40 ρουσίας.

40 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, οὐχ οὕτως
 περὶ ὑμῶν ἐστι λέγειν νῦν, καθάπερ πάλαι

1 κῶδ. διανεμομένοις. 10 ἀνιμάντης] κῶδ. ἀμιάν-
 της. 11 κῶδ. ἀκούκουλλος.

ἐν τοῖς προφήταις, ὅτι "ἀκοῆ ἀκούσετε καὶ
 οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ
 οὐ μὴ ἴδῃτε· ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ
 λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὤσιν αὐτῶν βαρέως
 5 ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμ-
 μυσαν". ἐστὲ γὰρ χάριτι Χριστοῦ νήφοντές τε
 καὶ γρηγοροῦντες, ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ
 τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι. ἐπὶ γὰρ
 τὴν λήμην τῆς τοῦ κόσμου προσπαθείας
 περιήρατε ἐκ τῶν τῆς ψυχῆς ὀφθαλμῶν 10
 ὑμῶν διὰ τῆς κατὰ τὴν ὑποταγὴν ἱεραῆς πο-
 λιτείας ὑμῶν, καὶ καθαρῶς βλέπετε τὰ πράγ-
 ματα, τὴν τοῦ βίου λέγω ματαιότητα, τὴν
 ἐπάλληλον φορὰν ἐν πᾶσι τρόποις τῆς ἀν-
 θρωπίνης περιδονήσεως, καὶ ὅτι ἐν μόνον 15
 ἐστὶ στάσιμον καὶ ἀγαπητὸν καὶ ἔραστόν,
 ὁ θεός, καὶ τὸ πρὸς αὐτὸν φέρεσθαι διὰ
 τῆς ἐναρέτου βιώσεως.

Εὐλόγητός οὖν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέ-
 ρων, ὁ καταξιώσας ὑμᾶς τῆς μερίδος ταύτης 20
 μετόχους γενέσθαι καὶ ἐντὸς τοῦ κατὰ φιλο-
 σοφίαν εἶναι βίου. τὰ ἄνω λοιπὸν βλέπωμεν,
 οὗ ἡ κεφαλὴ ἡμῶν ὁ Χριστός. περινοούμεθα
 μὴ τι τῶν χαμαιζήλων καὶ φθειρομένων καὶ
 ῥεόντων, ἀλλὰ τῶν οὐρανίων καὶ ἐπουρανίων 25
 τὰ κάλλη, τῶν ἐκεῖσε ἀβρόχτων καὶ ἀπορρόη-
 των ἀγαθῶν τὰς ἀναπαύσεις καὶ ἀπολαύσεις,
 ὧν οὔτε νοῦς ἐφικέσθαι, οὔτε οὖς σημαν-
 θῆναι, οὔτε καρδία ἀναλήψεσθαι οἷόν τέ ποτε,
 διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀγαθότητος. ἐν τού- 30
 τοις, εἴπερ δῶκε ὑμῖν δύναμιν κύριος ὑπο-
 μονῆς μέχρι τέλους ἐνεγκεῖν τὸν ἀγῶνα τὸν
 προκείμενον ὑμῖν τῆς ἀσκήσεως, εἰ οἶδ' ὅτι
 φθάσετε καὶ ἐπαναπαύσεσθε ἔνθα "ἀπέδρα
 ὀδύνη λύπη καὶ στεναγμός", κατὰ τὸ γε- 35
 γραμμένον, μέγα τότε εὐχαριστοῦντες τῷ
 κυρίῳ, τῷ κεκληκότι ὑμᾶς εἰς τόδε τὸ ἱερὸν
 σχῆμα καὶ ὑπὲρ οὗ ἕκαστος κεκοπίακεν ἀπο-
 φυγῆς τοῦδε τοῦ κακοῦ καὶ αἰρέσεως τοῦδε
 τοῦ ἀγαθοῦ· καὶ οὐδεμία αἰσθησις τῶν πα- 40
 ρόντων ἀλγεινῶν, ἀλλ' ὅτι καὶ μὴ πλείονας
 ἠγωνίσμεθα καὶ δεδώκαμεν πόνους, ὄδυρ-
 μούς τε καὶ κόπους μέχρις αἵματος, μᾶλλον

1/6 Ἡσαίου ς', 9, 10. 1 κῶδ. ἀκούσητε. 2 κῶδ.
 βλέψητε. 34/35 Ἡσαίου λς', 10.

διαπληκτισόμεθα· οἶον γάρ ἐστι, τέκνα καὶ ἀδελφοί, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ φοβερᾷ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἰδέσθαι, ὅπότεν ἤξῃ ἐμφανῶς μετὰ τῶν
 5 ἀναριθμητῶν μυριάδων ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων, καὶ καθίσῃ κριτήριον παγκόσμιον, συνάγων ἐκ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς γῆς πάντα τὰ ἔθνη, πᾶσαν ψυχὴν καὶ πνοήν, ἀνακαλύπτων τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ φα-
 10 νεῶν τὰς βουλάς τῶν καρδιῶν, εὐθύνων τε ἐκάστου τὸ ἔργον καὶ τὴν πράξιν, πῶς οἱ μὲν ἀρθήσονται μετὰ χαρᾶς ἐν τῇ δεξιᾷ στάσει τοῦ κυρίου, οἱ δὲ μετὰ αἰσχύνης ἀνυ-
 15 κληρωθήσονται ἐν μοναῖς φωτειναῖς, ἐν κόλπαις Ἀβραάμ, ἐν τῇ τρυφῇ τοῦ Παραδείσου, ἐν χοροῖς ἀγγέλων, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, οἱ δὲ ἀπενεχθήσονται ἐν πυρὶ ἀσβέστω, ἐν βορᾷ σκολήκων, ἐν ἀφεγγεῖ σκότει,
 20 ἐν βρυγμῶ ὀδόντων, ἐν τόποις ταρτάρων, ἐν δεσμοῖς ἀλύτοις, ἐν καταχθονίοις ἄδου, ἐν ταῖς λοιπαῖς τιμωρίαις, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν ἀμαρτημάτων· οἶον τότε οἱ μὲν ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, σκιρτήσουσιν ἐν εὐφρο-
 25 σύνη, ἀγαλλιάσονται ἐν θυμηδίᾳ καρδιάς, δοξάσουσιν ἐν ὕμνοις ἀσιγήτοις, συνέσονται, ᾧ καλῶς δεδουλεύκασιν ἀγαθῷ δεσπότη, μάρτυρες τῆς αὐτοῦ ὁμολογίας, κενώσαντες τὰ αἵματα· ἀπόστολοι, προφηταί, ὁμολογηταί,
 30 ὅσοι καὶ δίκαιοι, κατόπιν τούτων τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἐπιδειξάμενοι, ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, μονασταί, λαϊκοί, πάντες ἐν παντὶ ἀγαθῷ πληρώματι καὶ ἐπιτηδεύματι· οἱ δὲ οἶον βρούξουσι καὶ στενάξουσι καὶ ἀπο-
 35 κλαύσονται καὶ κατατακῆσονται καὶ ὀλολύξουσιν, οὐαὶ ἐπὶ οὐαὶ λέγοντες καὶ ἀβουλίαν ἐπὶ ἀβουλίαν καταμεμφόμενοι καὶ τῆς ἀνακλήσεως καιρὸν οὐκ ἔχοντες, ἐξαγκωνισμένοι τε καὶ δεδεμένοι καὶ ὑπὸ ἀποτόμων
 40 ἀγγέλων κατεπειγόμενοι καὶ κατατυπτόμενοι, μᾶλλον δὲ αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν αὐτοκατάκριτοι καὶ αὐτοκατάδικοι εἰσερχόμενοι εἰς ἃς ἀπε-

νεμήθησαν κατ' ἀξίαν βασάνους, οὐχὶ ἕως τόσου καὶ τόσου—οὐ γὰρ χρονικὴ ἔμφασις ἐκεῖσε—, ἀλλ' εἰς αἰῶνας αἰῶνων· “ἀπελεύσονται γάρ”, φησὶν, “οἱ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ εἰς κόλασιν ἀτε- 5
 λεύτητον”.

Εἰ τοίνυν ἄρα ταῦτα ἐπιλογιζόμενοι ἐν αἰσθήσει καὶ οὐ κατὰ δόνησιν (οὐ γὰρ φάσμα τι, ἀλλὰ μικρὰ εἰκασία τῶν ἐκεῖσε λεγομένων), ἀκηδιάσωμεν ἐν οἷς ἐσμεν πόνοις 10 καὶ ἰδρωσίν; ἢ ὑπονοστήσωμεν κἂν μικρὸν εἰς τὰ ὀπίσω ἐκ τοῦ κατ' ἀρετὴν βίου; ἢ ὀλιγωρήσωμεν τὸ ἐπίμονον τῆς παραυτίκα ζωῆς; ἢ οὐχὶ καὶ μᾶλλον διασεισθησόμεθα τὰς καρδίας καὶ διαναστησόμεθα θερμότερον 15 πυρός, εἰς τὸ τελέσαι τὰ δέοντα πρὶν ἡμέρας μεταστατικῆς; διὸ πρόσσχωμεν, ἀδελφοί μου, οὕτως ἀναλαμβάνειν· ὁ γὰρ μὴ ἐν τούτοις ὢν, ἤλω ὑπὸ τῶν παθῶν πάντως, ῥέγχει, καθεῦδει, μυοπάζει, βαρυκαρδεῖ, φιλη- 20 δονεῖ, φιλονικεῖ, ζηλοῖ, περπερευέται, ὀκνεῖ, ἀναδύεται, κύπτει κάτω ὡς ἄρκος ζητῶν μόνον τί φάγη καὶ πίη· βρούχει ὡς λέων, ἐπὶ ἀποτύχη τῶν πονηρῶν βουλευμάτων· πηδᾷ ὡς πάρδος, ποικιλολογῶν καὶ πολυ- 25 τροπῶν διὰ τὰς ἡδονάς· δολιεύεται ὡς ἀλώπηξ φθάσαι τὸ κατ' ἔφεσιν ζητούμενον· μητιᾶ ὡς κάμηλος, ἀποδιδούς τὴν χρονίαν τὸ πέλας ἀντιλύπησιν· γαυριᾶ ὡς ἵππος θηλυμανῶν κατὰ σωμάτων ἐμφύχων καὶ ἀψύχων· 30 ἀναιδεύεται ὡς λύκος παρῆρσιαζόμενος, εἰς τὸ ἀπολέσαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἢ καὶ ἐτέρου· καὶ τί δεῖ λέγειν τὰ πολύμορφα τῆς κακίας πάθη, θηρίοις παντοίοις ἀτιθάσαις οὐ μόνον παραβαλλόμενα, ἀλλὰ καὶ ὑπερβάλλοντα ἐν 35 ἀγριότητι; ὁ δὲ ἐστὼς ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ἀγαθοῦ λογισμοῦ, τῆς παραδειχθείσης εἰκόνας ἀλλοίως ὡς ἄγγελος φωτίζεται, ὡς τὰ Χερουβιμ ἐξαστράπτεται, ὡς τὰ Σεραφίμ πολυομματεῖ, μὴ πού πῶς ποτε εὐρῶν χώραν 40 εἰσπηδήσῃ ὁ δράκων· ἀνδρίζεται ὡς στρατιώτης, ῥομφαίαν πυρίνην τοῦ τιμητικοῦ λογισμοῦ ἐπιφέρων κατὰ τῆς ἁμαρτίας· πυρο-

1 κῶδ. διαπληκτισόμεθα. 6 κῶδ. καθήση. 19 κῶδ. σκολήκων. 24 κῶδ. σκηρτήσουσιν. 38 ἐξαγκωνισμένοι] οὕτως ἀναυξήτως ἐν τῷ κώδικι.

3/6 πρβλ. Ματθ. κε', 46. 19 κῶδ. εἴλω. 23 κῶδ. φάγει καὶ πίει. 29 x δ. γαβριᾶ.

καυστεῖ τοὺς δαίμονας ταῖς ἀνάφεισι τῶν ἀγα-
θῶν ἐννοιῶν· πηγάζει ὡς κρήνη ἀένας τὰ
καθαρὰ νάματα τῆς κατανύξεως τῶν δακρύων·
ἀνοιχοδομεῖται ὡς ναὸς κυρίου τοῖς χρυσεῖς
5 λίθοις τῶν ἀρετῶν· πλήρης ἐστὶ δόξης, τα-
πεινώσεως, φωτός, προσευχῆς, ὡς ἀμνὸς
ἄκακος, κατὰ μίμησιν τοῦ δεσπότου αὐτοῦ·
οὐκ ἐρίζει, οὐδὲ κραυγάζει, ἀλλ', εἰ καὶ δέει
τυθῆναι αὐτόν, εἴκει καὶ πείθεται τῷ πατρὶ
10 καὶ τοῖς ἀδελφοῖς· υἱὸς ἐστὶν ὑψίστου, δι'
ὑπακοῆς καὶ ταπεινώσεως κατιῶν εἰς ὑπερ-
ἄν προσταγῆ. καὶ μακρὸν ἂν εἴη καταλέγειν
τὰ εἰκονίσματα τοῦ θεοειδοῦς ἀνδρός, διὰ τὸ
μὴ μηκύνεσθαι τὴν κατήχησιν.

15 Δέδεικται οὖν ὑμῖν ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνα-
τος", ὡς φησὶν ἡ Γραφή· ὁ θέλει ἕκαστος
αἰρήσεται. ὑμεῖς δ', ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ὡς
προηγήμεθα καὶ νῦν, παρακαλῶ, ἐλώμεθα
τὸ ἀγαθόν, μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀλλήλους παρα-
20 θήγοντες εἰς εὐσέβειαν, ἀλλήλους ὑπερβάλ-
λοντες εἰς ταπεινώσιν, καὶ γε μάλιστα ὅτι
καὶ ὁ καιρὸς τῆς Τεσσαρακοστῆς ὑφέστηκε,
μηδὲν πλέον τῶν διατεταγμένων πράττοντες·
οὐ γὰρ ὁ θέλει τις ποιῶν, ἀλλ' ὁ ἐντέταλται
25 πράττων, ἐπὶ βρώσεώς τε καὶ πόσεως καὶ
τῶν λοιπῶν, τὸ πρωτεῖον ἔχει τῆς ἀσκήσεως.
ὅμως τὸ εἰς δύναμιν ἐπιδεικνύτω ἕκαστος·
καθάρσιον γὰρ τοῦ παντός ἐνιαυτοῦ οἱ ἅγιοι
πατέρες ἡμῶν τάσδε τὰς ἡμέρας διηγορεύ-
30 κασιν· ἐν αἷς φωτισθεῖητε, ἀγνισθεῖητε, λαμ-
πρυνθεῖητε, θεοποιηθεῖητε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ρ'.

35 Παινετικὸς, καὶ τὸ πῶς δεῖ ἀντίστα-
σθαι καὶ τροποῦσθαι τὰς προσβολὰς τοῦ
διαβόλου, καὶ ὅτι πολλῆς ἡμῖν χρεῖα νή-
ψεως καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, εἰ ἀκούειν ζητεῖτε
40 τοῦ ταπεινοῦ μου λόγου, ἐγὼ δ' ὡς χρέος
ὑμῖν τοῦτον ἑκάστοτε διανέμω (δι' ὑμᾶς γὰρ

15 πρβλ. Σειράχ ιε', 17. 27 κῶδ. ἐπιθειανύτο.
41 κῶδ. διανείμω.

δύναμις μοι τοῦ λέγειν τι μικρόν), ὁμολογῶ
συνεργεῖα τῆς τοῦ πατρός μου εὐχῆς τοῦτο
μὲν ἐν τῇ παρούσῃ κατηχήσει, τοῦτο δὲ
καὶ ἐν ἄλλαις συνθέσεσι ποιημάτων καὶ συγ-
γραμμάτων, μελισμοῦ τε καὶ εἴ τινος ἄλλης 5
εὐφύιας λογικῆς τε καὶ πρακτικῆς. ὅθεν δέ-
δοικα καὶ τρέμω, μήπως εἰς κριμὰ μοι
περιστήσεται τὸ δῶρον, διὰ τὴν ἀσύνητον
καὶ ταλαίπωρόν μου ψυχὴν· ἀλλὰ δέομαι
ὑμῶν ἐκτενῶς, παρακαλεῖτε, ἐκδυσωπεῖτε τὸν 10
φιλόανθρωπον θεόν, ἀκατάκριτόν με διατη-
ρεῖσθαι ἐν τοῖς ὑπὲρ ἐμὲ δι' ὑμᾶς διδομένοις
μοι καὶ δέχεσθαι τὰ οἰκεῖα ὡς ὀφειλὴν ἀνο-
πέρθετον.

Τίς δὲ ὁ νῦν λόγος; "ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν 15
ἡ πάλῃ πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς
τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς
κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τού-
του", κατὰ τὸν ἀπόστολον. ὅθεν πολλῆς ἡμῖν
χρεῖα τῆς νήψεως, τῆς γρηγορήσεως, τῆς 20
φροντίδος, τῆς ἐπιμελείας, τῆς ἐπεξέσεως καὶ
γοργεύσεως, καὶ μέντοι τῆς τῶν πνευ-
ματικῶν περιφράξεως, οἷον πίστεως ἀδιστα-
κτου ὡς περικεφαλαίας λαμβανομένης, ὑπα-
κοῆς ἀνυποκρίτου καὶ ταπεινώσεως ἀπροσ- 25
ποιήτου, ὡς ἀσπίδος καὶ θυροῦ προβεβλη-
μένων, ἐκάστου ἄλλου εἴδους τῶν ἐν ἀρετῇ
κατηριθμημένων, ἐν οὕτως δυνηθείμεν τρο-
ποῦσθαι τοὺς ἀοράτως ἡμῖν ἐφισταμένους·
πάρεστι γάρ, ὡς ἴστε, ἐκάστοτε ὁ μέγιστος 30
οὗτος καὶ δεινὸς πόλεμος, καὶ οὐδὲ μέχρις
αὐτῆς τῆς προσευχῆς καὶ ἱεράς κοινωνίας
ὑποστέλλεται· ἀνακινεῖ δὲ καὶ ἀναρρίπτει
λογισμούς, οὓς οὐ θέμις καὶ γλώσση φθέγ-
γεσθαι κατ' αὐτῶν τῶν θείων δώρων, κατ' 35
αὐτῆς τῆς πίστεως ἡμῶν, κατ' αὐτοῦ τοῦ
θεοῦ. περιτρύζει οὖν λοιπὸν κεντουμένη ἡ
ταπεινὴ ψυχὴ καὶ σφραδάζει τοῖς ἀντιρρήτι-
κοῖς λογισμοῖς; ἀλλ' εὐθὺς ἡ βοήθεια παρὰ
κυρίου καὶ ἡ ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, τοῦ ἀπο- 40
σοβεῖσθαι τὸν δράκοντα. διὸ οὐ δέον ἡμᾶς
ἀθυμεῖν, οὐδὲ καταπίπτειν ἐν τοῖς τοιοῦτοις·
τῇ γὰρ ἀφοβίᾳ τῆς καρδίας ἀπερικτύπητος
ὁ νοῦς διαμένει τῆς τοιαύτης ἐνέδρας, οὐ

μόνον λέγω ἐπὶ τοῦ τῆς μεταλήψεως καιροῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλης ὥρας, ὅτι καλῶς ἡμῶν ἀναστρεφόμενων καὶ γαληνιώντων κατὰ διάνοιαν, ἢ ἐκ φθασάσης κατανύξεως, ἢ ἐκ καθαρᾶς προσευχῆς, ἢ ἐξ ἀναγνώσματος, ἢ τινος ἄλλης ἱερολογίας, κατεπίσταται ὁ ἀντίδικος ταρασσῶν καὶ διασειῶν τὴν καρδίαν καὶ ὡς ἀπὸ λιμένος εἰς κλύδωνα εἰσβάλλων, ἢ ὡς ἀπὸ ἡμέρας εἰς ζόφον ἡμᾶς λογισμῶν ἀνθυπεισάγων, καὶ γὰρ οὕτως ἔστιν ὄραν ἐφ' ἡμῖν, ὡς ἐν διαστήματι τινος ἡμέρας, ὅτι πῆ μὲν φαιδρύνεται τῇ λάμψει τοῦ ἡλίου, πῆ δὲ στυγνάζει τῇ τῶν νεφῶν ἐπιβρόϊα, καὶ αὐθις ἀνατέλλει καὶ πάλιν σκυθρωπάζει τῇ τοῦ ἀέρος πολυτρόπῳ ἀλλοιώσει. μὴ γὰρ οὐχὶ καὶ ἡμεῖς ἐσθ' ὅτε λαμπρυνόμεθα καὶ πεφωτισμέθα ἐν τῷ μέρει τῆς ἡμέρας διὰ τῆς ἀγαθῆς ἐπινοίας, εἶτα στυγνάζομεν καὶ ἐξοφώμεθα διὰ τῶν σκοτεινῶν λογισμῶν, καὶ πάλιν ἀποκαθιστάμεθα εἰς φωτισμόν, ἐπιλαμβανόμενοι προσευχῆς ἢ ἄλλης τινὸς ἀγαθῆς ἐργασίας, καὶ τοῦτο πολλαχῶς τῆς ἡμέρας; ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ ἀέρος ἄλλως ἢ ἀλλοιώσεις, φυσικὴ γὰρ καὶ ὡς ἡ τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὄλων θεοῦ σοφία οἰκονομοῦσα τὰ καθ' ἡμᾶς διοικεῖται· ἐπὶ δὲ ἡμῶν προαιρετικῇ καὶ τοῦ αὐτεξουσίου. εἰ γὰρ καὶ πειρᾶται διὰ τῆς προσβολῆς ὁ διάβολος τὸ φῶς ἡμῶν σχῶλαι τῆς ἀγαθῆς καταστάσεως, ἰσχύς ἡμῖν ἀποκρούεσθαι αὐτὸν καὶ ἀεὶ ἔχειν τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης καταλάμποντα τὸν νοῦν ἡμῶν, ὡσπερ εἶχον οἱ ἅγιοι καὶ ἔχουσιν οἱ καλῶς πολιτευόμενοι· καὶ νῦν γὰρ πολλοὶ ἅγιοι τυγχάνουσι καὶ ὡς "λίθοι τίμιοι κυ- 35 λίνονται ἐπὶ τῆς γῆς", κατὰ τὸ γεγραμμένον, οὐκ ἐν τῷ σημεῖα καὶ τέρατα ποιεῖν (οὐ γὰρ ἐν τούτῳ ἢ ἀγιότης μόνον), ἀλλ' ἐν τῷ τὴν πίστιν ὀρθὴν τηρεῖν καὶ τὰς ἐντολάς ἀπαρτρώτους, τῷ ἀγάπην ἔχειν εἰλικρινῆ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, τῷ καθαρεύειν μίσους, φθόνου, ἔριδος, τῷ συγκαίρειν τῇ τοῦ πέλας εὐδοκίμησει, τῷ ἀνώτερον εἶναι δόξης ἀν-

10 κῶδ. ἀνθ' ὑπεισάγων. 31 ἢλ. τῆς δικαιοσύνης] Μαλαχ. δ', 2. 34/35 Ζαχαρ. θ', 16. 39 κῶδ. εἰλικρινῆ.

θρῶπινης, τῷ εἶσω τῶν ὄρων τῆς αὐταρκειᾶς μένειν ἐπὶ βρώσεως, πόσεως καὶ τῶν ἄλλων χρειῶν τοῦ σώματος. καὶ τοῦτο περὶ πάντα ἀνθρώπον, περὶ δὲ ὑμῶν καὶ μάλα τῶν ἐκβεβηκότων τοῦ κόσμου καὶ ἐσταυρω- 5 μένων τῷ κυρίῳ, καὶ δῶρα μᾶλλον προσφερόντων, τὴν ἀκτημοσύνην καὶ τὴν παρθενίαν, οὓς οὐκ ἂν πῶς τις εἴποι ἁγίους· ἀλλ' ἐπιμεινόμεν φέροντες γενναίως τοὺς ὑποτακτικούς ἄθλους, τὰ τῆς ἀσκήσεως ἀλγεινά, 10 τὴν ὀλιγοδεσίαν κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν τῆς νηστείας, τὴν κοπωτικὴν ἐργασίαν, τὴν εὐτελεῖ φορεσίαν τῶν ἐνδυμάτων, τῶν ὑποδημάτων, τὴν λοιπὴν ἄλλην κακουχίαν, ἣν περ καθ' ἐκάστην ἀνατλάται· ταῦτα γὰρ καὶ τὰ 15 τοιαῦτα καθυπομόνοντες καὶ μὴ ὑπενδιδόντες ὄλως, μὴδ' ἀπορρήγνυμενοι τῆς ὑποταγῆς ὑμῶν, μὴδ' αὖ ἐν τοῖς πάθεισιν ὑποπίπτοντες, ἀλλὰ πάντοτε πᾶσι τρόποις πολεμοῦντες ἅγιοι καὶ μετὰ ἁγίων ταχθήσεσθε, καὶ ὁ χο- 20 ρὸς ὑμᾶς δέξεται τῶν ὁσίων, καὶ ἐναγαλλιάσεσθε ἐν σκηναῖς τῶν μαρτύρων ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 25

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΑ'.

Παρινετικός καὶ εἰς ἑαυτὸν ἐκ ταπεινώσεως κατάγωνσις, καὶ τὸ ὅποῖον δεῖ εἶναι τὸν προεστώτα ἐν ἀδελφότητι.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί, ἐννοούμενος τῆς 30 προστασίας τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν ἐμαυτοῦ ἐπαιθανόμενος ἀναξιότητα, ἠνίκα λάβω καιρὸν νήψεως, δεδιῶ καὶ τρέμω, θρηγῶ καὶ καταπίπτω καὶ οἶον εὐχομαι διαστῆναί μοι τὴν γῆν, τοῦ καταπιεῖν με τὸν δειλαιον, ὅτι τῷ 35 ὄντι ἀνδρὸς ἐστί τὸ ἐπιστατεῖν, ὡς αἱ ὑποθῆκαι τῶν ἁγίων διαγορεύουσιν, δυνατοῦ ἔργῳ καὶ λόγῳ "ἀκαπηλεύτως πρεσβεύειν δυναμένου τὸν λόγον τῆς ἀληθείας", ἑαυτὸν τε τύπον παντὸς προτιθέντος τοῖς ἐπομένοις, ὡς 40 ἂν ἐγγύθεν ἔχοντες τὸ τῆς ἀρετῆς παρὰ-

17 κῶδ. ἀπορρήγνυμενοι. 38/39 Ἐφεσ. ι', 18.

δειγμα χαρακτηρίζοιεν ἑαυτοὺς πρὸς τὸν
 θεοειδῆ καὶ οὐράνιον βίον τῆς ὑψηλῆς πολι-
 τείας. ἐγὼ δὲ εἰμι σχώληξ καὶ οὐκ ἄνθρω-
 πος, ἀναγνος, ἀσύνθετος, περιπαθῆς, περι-
 5 δεῆς, ἀσθενής τε ὁμοῦ τῆ ψυχῆ καὶ τῷ
 σώματι· ἴστε γάρ, ὅτι καὶ ἐν ταύταις ταῖς
 ἀγίαις ἡμέραις οἴνοποτων εἰμί. πῶς οὐκ ἂν
 λοιπὸν στενάξω καὶ ἀγωνιάσω καὶ καταγῶ
 τοῖς ὀφθαλμοῖς μου δάκρυα, τὸν ἐπηρτημέ-
 10 νον μοι κίνδυνον τῆς πάντων ὁμῶν ἀπολο-
 γίας ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ
 ὑφορώμενος, ὅτε εὐθυνόμενος εὐθυνθήσομαι
 ὑπὲρ ἑνὸς ἐκάστου, ὅπως τε διετέθη καὶ
 ἐφ' ὅσον ἐπέδωκα ἑμαυτὸν τὰ κατ' ἀξίαν
 15 ποιῶν καὶ λέγων, ὡς μὴ ἐλλιμπάνεσθαι τι
 τῶν εἰς ἀρέσκειαν αὐτοῦ ὀφειλομένων γενέ-
 σθαι ἐν τε ὁμῖν τοῖς ἤδη σεσωσμένοις, διὰ
 τῆς ἀκαταγωνίστου ὁμῶν ἐνστάσεως, καὶ ἐν
 τοῖς δι' ἀπροσεξίαν καὶ ἀκρασίαν ἀποδεδρα-
 20 κόσι τῆς καλῆς ὁμῶν συνοδίας, ὧδέ τε κά-
 κεῖσε φερομένοις καὶ ζῶσι βίον τὸν αὐτό-
 νομον καὶ ἀπολλύμενον; εἰκότως οὖν ἐν ἐμοὶ
 ἢ ἀγωνία καὶ ἢ καταφύβησις.

Τί δεῖ οὖν πράξαι, ἢ ὡς ἐπὶ πέλαγος
 25 τινὸς κυβερνήτου ἐμπεσόντος, ἐν ᾧ πολλοῦ
 διὰ τῆς ἀντιπνεύσεως τῶν ἀνέμων ἐγερθέν-
 τος κλύδωνος καὶ ἤδη καταποντίζεσθαι μέλ-
 λοντος, ἐπάραι με χεῖρας εἰς οὐρανὸν καὶ
 τὴν ἐκεῖθεν ἐπικουρίαν ἐπιζητεῖν εἰς τὸ δια-
 30 σωθῆναι μέχρι τινὸς λιμένος, συνεπιλαμβαν-
 ομένου ὁμῶν ὡς συμπλωτήρων τῆς ἐπὶ τῇ
 καθηκούσῃ χρεῖα ἐκάστοτε διαχειρίσεως, ὡς
 ἂν ὁ πρωρεὺς γρηγοροῖη, ὅστις εἶη, καὶ ἐπι-
 σκήπτοιτο πρὸς ὄπερ δεῖ ἀπευθύνεσθαι τὴν
 35 ναῦν, οἳ τε ἐγγύθεν συμπαρόντες τῷ κυβερ-
 νῆτι, συναιρούμενοι τὰ κατὰ ἀδυναμίαν αὐτῷ
 παραλιμπανόμενα, οἳ τε πρὸς ἕτερόν τι ἀπο-
 τεταγμένοι ἀνολιγῶρως διανύοιντο τὸ χρειώ-
 40 δες, πάντων ὑπακουόντων, πάντων διεγη-
 γερμένων πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον, πάντων
 εὐηχοούντων ἐκ πρωτολογίας, πάντων συν-
 νευόντων εἰς ἀλλήλους ἐν ὁμοψυχίᾳ, οὐδενὸς
 ὄντος ἀργοῦ καὶ ἀκινήτου, οὐδὲ καθευδόντος

28 κῶδ. ἐπαίρει. 32 κῶδ. διαχειρίσεως. 33 κῶδ.
 γρηγοροῖ. 38 κῶδ. ἀνολιγῶρως.

καὶ ῥέγγοντος; καὶ εἰ ἐκεῖσε οὕτως καὶ οὐδὲ
 πάντα καταλέγειν ὥρα καὶ πείρα, πόσον ἂν
 ἐπὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς πλοίου, τούτου δὴ τοῦ
 πλέοντος, πέλαγος ἀχανές καὶ ἀπεριόριστον,
 τοῦ ἔχοντος πολλὰ καὶ σφοδρότατα τῆς πο-
 5 νηρίας τὰ πνεύματα, τρικυμίας τῶν παθῶν
 ἀνιούσας ὡς εἰπεῖν ἕως αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ
 καὶ κατιούσας πάλιν ἕως τῶν ἀβύσσων τῆς γῆς
 (τοιαῦτα γὰρ τὰ ἐναντία πάθη), πέτρας τε
 ὑφάλους καὶ δυσκολίας ἄλλας μυρίας, μεμε-
 10 στωμένου καὶ οὐποτε ἀπολήγοντος τῆς ταρα-
 χῆς, οὐδ' αὖ πάλιν σώματα ἀπολλύντος ἀλλ'
 αὐτὰς τὰς ψυχὰς διὰ τῆς ναυαγήσεως εἰς
 αἰῶνας αἰώνων; οὗ φύγοιμεν καὶ λυτρωθείη-
 15 μεν, μέχρις ἂν κατανήσωμεν εἰς τὸ πέρας
 τοῦ βίου ὡς ἐν λιμένι εὐδίῳ, εὐχαῖς ἀγίων
 καὶ πρό γε πάντων τῆς Θεοτόκου, τοῦ Προ-
 ὀρόμου τε καὶ τοῦ Θεολόγου, τῶν δεσποτῶν
 ἡμῶν, καὶ τῶν ἐξαιρέτων ἀγίων, ὧν ἐπικαλού-
 20 μεθα τὰ σεβάσματα ὀνόματα κατὰ συνήθειαν.

Δῶμεν τοιγαροῦν λοιπὸν ἑαυτοὺς, ἀδελφοί,
 ὀλοτελῶς, παρακαλῶ, εἰς τὴν προκειμένην
 θεωρίαν· μοχθήσωμεν, ἀγωνισώμεθα, ἐλά-
 σωμεν καὶ καταφθάσωμεν εἰς γῆν σωτηρίας·
 25 μηδὲλως ἀθυμήσωμεν. μηδὲλως ἀκηδιάσω-
 μεν. εἰ καὶ τὰ πνεύματα πολλὰ τῆς πονη-
 ρίας, εἰ καὶ οἱ ἀνεμοὶ ἐναντίοι τῆς ἀμαρτίας,
 εἰ καὶ τὸ πέλαγος μέγα τῆς διαβιώσεως, εἰ
 καὶ ὁ κλύδων σφοδρὸς τῶν παθῶν, εἰ καὶ
 πέτραι πονηραὶ ἀφανεῖς τῆς ἀγνοίας, ἀλλ'
 30 ἔχομεν τὸν μέγαν βοηθὸν καὶ ὑπερασπιστὴν
 ἡμῶν θεόν, τὸν καὶ τοὺς ἀνέμους ἐπιτιμῶντα
 καὶ τὴν θάλασσαν φιμοῦντα καὶ τὸν κλύ-
 δωνα κοπάζοντα καὶ ἐμποιοῦντα ἡμῶν ταῖς
 ψυχαῖς γαλήνην ἀπαθείας θυμηρεστάτην,
 35 μόνον ἐὰν ἐν ἀληθείᾳ ἐπικαλώμεθα, μόνον
 ἐὰν ἐν καιρῷ ἐπαναστάσεως διεγειρόμενοι
 λέγωμεν "σῶσον ἡμᾶς, ἐπιστάτα· ἀπολλύ-
 μεθα". φιλόστοργός ἐστι, πατήρ γὰρ ὑπάρ-
 χει· φιλοσυμπαθῆς ἐστι πρὸς τοὺς δούλους,
 40 δεσπότης γὰρ φιλόανθρωπος ὑπάρχει· ἐπικαμ-
 πτόμενός ἐστι πρὸς τοὺς οἰκείους μαθητάς,

8 κῶδ. ἀβύσσων. 11 κῶδ. ἀπολίγοντος. 12 κῶδ.
 ἀπολλύντως. 14 κῶδ. λυτρωθ. 33 κῶδ. φημοῦντα.
 38/39 πρβλ. Λουκᾶ ἡ', 24.

διδάσκαλος γὰρ ἀγαθὸς τυγχάνει· δι' οὗς γὰρ
 ἐξ οὐρανοῦ κατεφοίτησε, δι' οὗς δούλου μορ-
 φὴν ἀνέλαβε, δι' οὗς ἐσταυρώθη καὶ ἀπέ-
 θανεν, πῶς οὐχὶ τούτους ἐπικαλουμένους ἐν
 5 ἡμέρᾳ θλίψεως ἐξελεῖται τῶν κινδύνων καὶ
 ἐπικουρήσει ἐν σπλάγγχοις εὐμενείας, δια-
 τηρῶν αὐτοὺς ἀβλαβεῖς ἐκ παντός νοουμένου
 κινδύνου; μόνον νηφόντως καὶ γρηγορότως
 καὶ ἐπιστημόνως διερχόμεθα τὰς ἡμέρας
 10 ἡμῶν, πρὸς ὃ ἕκαστος ἀποτέτακται, τηρῶν
 τὴν διακονίαν αὐτοῦ μετὰ συνειδήσεως ἀκα-
 ταγνώστου, εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρα-
 κλήσει, εἴτε ὁ νουθετῶν ἐν τῇ νουθεσίᾳ, εἴτε
 ὁ ἐπιτιμῶν ἐν τῇ ἐπιτιμῇ, ὁ ἐγκελευό-
 15 μενος ἐν τῇ εὐδιακρισίᾳ τῆς κατὰ δύναμιν
 τοῦ ἐργαζομένου ἰσχύος, ὁ ὑπακούων ἐν τῇ
 ἀνυποκρίτῳ καὶ ἀγογγύστῳ μέχρις αὐτῶν
 τῶν ἀδυνάτων, εἰ τοῦτο τύχοι ἐπιταχθέν,
 εὐπειθείᾳ, μηδενὸς τὸ παράπαν ἀντανιστα-
 20 μένου καὶ ἀντιλογοῦντος· “ἀντιλογίας γάρ” φη-
 σὶν “ἐγείρει πᾶς κακός, ὁ δὲ κύριος ἄγγελον
 ἀνελετήμονα ἐπιπέμπει αὐτῷ”, ὁ διανεμῶν
 τὰς χρείας ἐν ἰλαρότητι τῆς μεταδόσεως καὶ
 μὴν καὶ στυφότητι, ὅταν τινὲς ἀτακτοῖεν καὶ
 25 παρὰ τὸ εἶκος ἐπιζητοῦσι τὰ μὴ ὀφειλόμενα.
 ἐπὶ τοῦ κελλαρῖτου ὁ λόγος, ἐπὶ τοῦ σκυ-
 τέως, ἐπὶ τοῦ βεστιαρίου, ἐπὶ τοῦ τραπεζα-
 ρίου, ἐπὶ τοῦ νοσοκόμου καὶ μέντοι ἐπὶ τοῦ
 πρωτοκαλλιγράφου, τοῦ κανονάρχου, τοῦ τα-
 30 ξιάρχου, ἐπὶ οὐτινος ἄλλου τῶν διανεμόντων,
 πρὸ πάντων ἐπὶ τοῦ οἰκονόμου. οἱ ἐπιτη-
 ροῦντες ἐν τῇ ἀνολιγώρῳ τῆς ἐπιτηρήσεως
 προθυμία, μὴ πού πῶς τις παρὰ τὸ δέον
 κινόιτο λέγων τι ἢ πράττων τῶν μὴ ἀνη-
 35 κόντων εἰς τὸ φανεροῦσθαι πρὸς διόρθωσιν.
 ὡσαύτως ἐπὶ τῶν ἀφυπνιστῶν κἂν τούτοις
 καὶ ἐπὶ τῶν παιδευτῶν, εἰς τὸ ἔργον ἔχειν
 τὴν παιδείαν καὶ νουθεσίαν καὶ μὴ παρα-
 λογίζεσθαι ὡς μικρὸν τὸ ἄξιωμα· εἰ γὰρ
 40 τοῦ οὐαὶ κληρονόμος ὁ ποτίζων ἀνατροπὴν
 θαλαρᾶν τῷ πλησίον αὐτοῦ, πόσης οὐκ ἂν
 ἄξιος εἶη εὐλογίας ὁ διὰ νουθεσίας ἐπανάγων
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ;

2 δούλου μορφὴν κέ] Φιλίπ. β', 7. 9 κῶδ. διερχό-
 μεθα. 20/22 Παροιμ. ιζ', 11. 30 κῶδ. διανεμούν-
 των. 38 πρβλ. Ἐφεσ. σ', 4.

Οὕτως ἔστω πᾶς ἐνεργῶν τὰ οἰκεία, πᾶς
 εὖ πράττων τὰ ὀφειλόμενα, τὰ ἀνήκοντα,
 τὰ σωτήρια, καὶ μισθὸς ὑμῖν οὐ χρυσίον καὶ
 ἀργύριον, οὐ κτήσις καὶ κατάσχεσις γῆς τινος
 καὶ περιουσίας, ὡσπερ ἐπὶ τοῦ πατριάρχου 5
 Ἀβραάμ, λέγοντος τοῦ θεοῦ πρὸς αὐτόν
 “σοὶ δώσω τὴν γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρ-
 ματί σου”, ἀλλ' αὐτὴ ἡ βασιλεία τῶν οὐ-
 ρανῶν, τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἢ ἀπόλαυσις,
 ἢ ἁγία γῆ τῶν πραέων, οἱ κληροὶ οἱ αἰδιοὶ, 10
 αἱ σκηναὶ τῶν ἁγίων ἧς καταξιωθείμεν,
 τελοῦντες ὁσίως τὸν βίον ἡμῶν ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ
 κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι
 νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ- 15
 νων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΒ'.

Περὶ ἀπροσπαθείας τοῦ ματαίου καὶ φθαρ-
 τοῦ βίου, εὐτονίας τε καὶ προθυμίας τοῦ
 θεοπολιτεύτου καὶ ἀσκητικῆς ἡμῶν δρόμου. 20

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, δρόμος τίς ἐστὶν
 ὁ καθ' ἡμᾶς βίος, καὶ δρόμος οὐκ ἐν μιᾷ
 ἢ δευτέρᾳ ἢ πλείσταις ἡμέραις ἀποπληρού-
 μενος, ἀλλ' εἰς ἀεὶ τῷ τῆς ζωῆς ἡμῶν
 μέτρῳ παρεκτεινόμενος, ἕως ἂν ἐκ τῶν 25
 ἐνθὲνδε πρὸς τὸν μέλλοντα αἰῶνα χωρήσω-
 μεν. πόσης οὐκ ἂν λοιπὸν εὐτονίας χρεία;
 πόσης δυνάμεως καὶ νήψεως καὶ προθυμίας,
 ἵνα μὴ ὀκλάζωμεν, ἵνα μὴ ἀπείπωμεν πρὸς
 τὸ τηλικούτον διάστημα, καὶ ταῦτα ἔχοντες 30
 καὶ τὸν ἀντίδικον ἡμῶν ἐχθρὸν ἐμποδιστὴν
 καὶ ὑποσκελιστὴν τῶν κατὰ θεὸν διαβημά-
 των ἡμῶν, ἀλλ' οὖν καὶ ἀντιλήπτορα καὶ
 ἀλείπτῃν πρὸς τοὺς ἀγῶνας καὶ συμποριστὴν
 τοῦ δρόμου πάλιν οὐ τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα, 35
 ἀλλὰ τὸν κύριον καὶ δεσπότην τοῦ παντός,
 τὰς τε τῶν ἁγίων ἀγγέλων ἐπικουρίας καὶ
 φυλακάς; “Ἴδου γὰρ οὐ νυστάξει οὐδ' ὑπνώσει”,
 φησὶν, “ὁ φυλάσσων τὸν Ἰσραὴλ”. διὸ προ-
 θυμῶς ἐχώμεθα τοῦ δρόμου ἡμῶν, εὐτόνως 40

7 Γεν. ιγ', 15, 17. ιε', 18. 10 γῆ τῶν πραέων]
 Ψαλμ. λς', 11. 32 κῶδ. ὑποσκελιστὴν. 38/39
 Ψαλμ. ρκ', 4.

τῆς ἐνστάσεως ἡμῶν, ἐπιθυμητικῶς τῆς προθυμίας ἡμῶν, μὴ πρὸς τὰ κάτω βλέποντες, ἀλλ' εἰς τὰ ἄνω ἀποσκοποῦντες· ὑπερ ἰδίωμα τῶν τρεχόντων. εἰ μὲν οὖν πρὸς τὰ κάτω ἀπιδώμεν, πάντως ὀκνηρία καὶ ἀθυμία καὶ ἀτονία προσγενήσεται, ἐμπειρομένης τῆς διανοίας ἡμῶν ὥδε κάκεισε εἰς τὰ μάταια καὶ εἰς τὰ ἡδονικὰ τοῦ βίου τούτου, πρὸς πορνείαν, πρὸς γαστριμαργίαν, πρὸς φιλοκτημοσύνην, πρὸς ἀπάτην τῶν ὀφθαλμῶν, πρὸς θέατρα, πρὸς πανηγύρεις, πρὸς καλλωπισμούς, πρὸς φαντασίας, πρὸς πᾶν οὖν ἄλλο τῶν τάχιστα ἀφισταμένων καὶ ἀπολλυμένων. τί γὰρ ἐπίμονον τῶν ἐν τῷ βίῳ καὶ οὐ παρερχόμενον ἐν ἰσότητι ὄνειρου καὶ σκιάς δραπετευσούσης; ἐμβλέψατε γὰρ καὶ ἴδετε ἀπὸ ἀρχαίων γενεῶν ἕως τοῦ παρόντος τίς ἦ τί ἔμεινεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως· ἀλλ' οὐχὶ ἠλλοίωται καὶ ἠφάνισται καὶ ἀπόλωλεν ὡς εἶπεῖν μετ' ἡχοῦ καὶ τοῦ μνημονεύεσθαι, βασιλεῖς, σατράπαι, ἄρχοντες, δυνάσται, τρυφῶντες καὶ γαυριῶντες, πλουτοῦντες καὶ δοξαζόμενοι, ἀνεγείροντες οἰκίας καὶ πόλεις, φυτεύοντες ἀμπελῶνας καὶ παραδείσους, ἐγκαλλωπιζόμενοι καὶ ὠραιζόμενοι, νυμφαγωγοῦντες καὶ νυμφαγωγούμενοι, πολυτεκνοῦντες καὶ εὐτεκνούμενοι, πλεονεκτοῦντες καὶ χρυσομανοῦντες, πάντα δρῶντες καὶ πασχόντες, ὅσα κατ' εὐεξίαν σώματος καὶ αἵματος; οὐδὲν οὖν ἐκ τοῦ αἰῶνος ἕως τοῦ δεῦρο μεμένηκε καὶ διασέσωσται, ἀλλ' ὡς εἴρηται ἀπόλωλε καὶ ἠφάνισται, καὶ εἶθε τοῦτο ἀλλὰ μὴ τετήρηται εἰς ἡμέραν ἀναποδόσεως καὶ δικαιοκρισίας θεοῦ, ἀποδιδόντος ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Ταῦτα τοῦ παρόντος αἰῶνος· εἰ δὲ πρὸς τὸν μέλλοντα ἀποσκοπήσωμεν, εἰ καὶ θλιβερὰ τὰ παρόντα καὶ ὀδυνηρά, εἰ καὶ κόπος καὶ μόχθος, εἰ καὶ νηστεία καὶ ἀγρυπνία, εἰ καὶ κοπή θελήματος, εἰ καὶ στέρησις ἐφέσεως, εἰ καὶ τοῦτο καὶ ἐκεῖνο, ὅσα κατὰ τὸν ἀσκητικὸν βίον καὶ τὴν ἀθλητικὴν ὑπο-

ταγὴν τειδώρηται, οὐδαμῶς ἀκηδιάσωμεν, οὐδαμῶς ὀλιγωρήσωμεν, οὐδαμῶς ἐπιστυγιάσωμεν τοῖς προσπίπτουσι λυπηραῖς, οὐδαμῶς ἀπείπωμεν τοῖς ἐνισταμένοις πάθεσιν, ἀλλὰ θαρσαλέῳ φρονήματι καὶ πνεύματι τρέχοντες τρέξωμεν καὶ βαδίζοντες βαδίσωμεν, πρὸς οὐρανὸν ὀρῶντες, πρὸς θεὸν ἀποβλέποντες, πρὸς βασιλείαν οὐρανῶν ἀνατεινόμενοι, πρὸς κτῆσιν τῶν ἀποκειμένων ἀγαθῶν, πρὸς ἀπόλαυσιν τοῦ Παραδείσου, πρὸς τρυφὴν τῆς ἀφθάρτου δόξης ἐκείνης, πρὸς τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον, πρὸς τὴν μακαριότητα τῶν ἀγγέλων. καὶ τίς ὁ ἐφικνούμενος νοῦς ἢ λόγος τὴν ἐκεῖσε χαρὰν καὶ εὐφροσύνην καὶ ἀπόλαυσιν; οὐκ ἔστιν, οὐκ ἔστιν οὐκ ἐννοῆσαι, οὐκ ἀκοῦσαι, οὐ φράσαι. οὕτως οὖν οἱ ἅγιοι πάντες θεοδραμηκότες ἔδραμον καὶ νενικηκότες ἐνίκησαν, μάρτυρες, ὅσιοι, δίκαιοι, εὐσεβεῖς, θεοφιλεῖς, μονάζοντες, λαϊκοί, ἄνδρες, γυναῖκες, νεώτεροι, πρεσβῦται, παιδείαν τινὰ ἡγησάμενοι τὰ ἐνταῦθα καὶ θερόμενοι καὶ τυπτόμενοι καὶ κοπτόμενοι καὶ ἀσκούμενοι καὶ ἐγκρατευσόμενοι καὶ ἀγνευσόμενοι, αἰρησάμενοι ὄναρ λυπηρὸν ἰδεῖν καὶ παθεῖν καὶ ἡμέραν πραγματείαν ἀληθινὴν καὶ ἀγαθὴν ἐπιτεύξασθαι.

Οὕτως οὖν καὶ ἡμεῖς, εἴπερ τῆς αὐτῶν ἐπιθυμοῦμεν δόξης καὶ ἐπιτυχίας, ταῦτα καὶ θραῖσαι καὶ παθεῖν ἐν ταύτῃ τῇ θεοποθήτῳ ἡμῶν πολιτείᾳ. διὸ στέργωμεν, ἀδελφοί· ὑπομένωμεν, καρτερωμένον ἀνδρείῳ φρονήματι, ἀκαταπονήτῳ προθυμίᾳ, μὴ γυναικιζόμενοι, μὴ καταθληνόμενοι, μὴ καθηδονεύμενοι, μᾶλλον δὲ μὴ ἀποκτηνούμενοι καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ πόδας φέροντες, ἀνθ' ὧν ἐπὶ κεφαλῆς τὸν σοφὸν διακελεύει ὁ λόγος ἔχειν· οἱ γὰρ τὰ οὐράνια ἐννοοῦμενοι καὶ ἐν αὐτοῖς ἐνασχολούμενοι ὄντως ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσι, οἱ δὲ εἰς τὰ μάταια καὶ ἐν αὐτοῖς ἐγκαλινδούμενοι ἀληθῶς ἐπὶ πόδας τοὺς ὀφθαλμοὺς φέρουσι, τὸ σθένος καὶ τερατώδες ἀνθρωπὸν τινὰ κάτω τὴν κεφα-

6 κῶδ. ἐμπειρομένης. 34/35 πρβλ. Ῥωμ. β', 6.

19 κῶδ. ἐπάλωλεν.

1/3 κῶδ. ἀκηδιάσωμεν, ὀλιγωρήσωμεν, ἐπιστυγιάσωμεν. 5 κῶδ. θαρσαλαίω. 6 κῶδ. θρέξωμεν, βαδίσωμεν. 33 κῶδ. καταθληνόμενοι. 36 Ἐκκλ. β', 14. 40 κῶδ. ἐγκυλινδούμενοι.

λὴν ἔχοντα, ἄνω δὲ τοὺς πόδας περιπατεῖν·
 σχετικώτερον δ' αὖ μᾶλλον καὶ ἀπανθρώπο-
 τερον εἶη δ' ἄν, εἰ κατὰ ψυχὴν τοῦτο πά-
 5 σχειν. ἀλλ' ἡμεῖς, πατέρες καὶ ἀδελφοί, ὡς
 σοφοὶ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες
 οὕτω περιπατῶμεν, τὰ θεοῦ καὶ θεῖα ἐν-
 νοοῦμενοι καὶ πράττοντες, ἃ ἐστὶ πίστις,
 ἐλπίς, ἀγάπη, ἐν κεφαλαίῳ· ἐξ ὧν ὑπομονὴ
 κραταία, ἀγνεία, φιλαδελφία, εἰρήνη, πραό-
 10 τῆς, ἐπιείκεια, ἀνδρεία, εὐστάθεια, ἐγκράτεια,
 πᾶσα ἀγαθωσύνη, "πᾶν δῶρημα τέλειον",
 πᾶσα ἀρετῶν ἀνθοφορία καὶ καρποφορία· τὰ γὰρ
 ἐναντία τῶν ἐναντίων, ἅτινά ἐστιν ἀπιστία,
 ἀνελπιστία, μῖσος· ἐξ ὧν ἀνοπομονησία, ὀλι-
 15 γωρία, πορνεία, μοιχεῖα, παρρησία, φι-
 ληδονία, γαστριμαργία, περπερία, καλλω-
 πισμοί, γέλωτες, ὕβρεις, φθόνοι, φόνοι, πᾶσα
 τις ἄλλη σατανικὴ πράξις καὶ ἐνέργεια. οἱ
 τοῦ θεοῦ τὰ τοῦ θεοῦ διώξωμεν, οἱ καθαροὶ
 20 τὰ τοῦ φωτός, οἱ ἄγνοι τὰ τῆς παρθενίας,
 οἱ εὐλαβεῖς τὰ τῆς ὁσιότητος, οἱ εἰρηνικοὶ
 τὰ τῆς φιλαδελφίας, οἱ ἀκενόδοξοι τὰ ἐν
 οὐρανῷ, οἱ ἀποτακτῖται κόσμου τὰ ὑπὲρ κό-
 σμον. μὴ ἀμειφθῆτω ἡ τάξις ἐν ἀταξίᾳ,
 25 ἢν' οἱ τοῦ φωτός τὰ τοῦ σκότους διώκωμεν,
 οἱ τῆς ἀγνείας τὰ τῆς πορνείας, οἱ τῆς εὐ-
 λαβείας τὰ τῆς ἀταξίας, οἱ τῆς μισοδοξίας
 τὰ τῆς φιλοδοξίας, ἐπεὶ ἐλεεινόν, ἐπεὶ πο-
 νηρόν, ἐπεὶ θεομαχές, ἐπεὶ φιλοδαιμόνιον,
 30 ἐπεὶ ὑπέκκλαυμα τοῦ αἰωνίου πυρός· οἱ τοῦ
 κόσμου τὰ τοῦ κόσμου, οἱ φιλοθέατροι τὰ
 τῶν θεάτρων, οἱ φιλοπαιγνεῖς τὰ τῶν παι-
 γνίων, οἱ φιλόσαρκοι τὰ τῆς σαρκός, οἱ φιλό-
 πορνοὶ τὰ τῶν πορνεούτων· ὑπερ μὴ εἶη
 35 τις, κἄν οὕτω λέγωμεν· ἀλλ' ἡμεῖς γε, ὦ
 ἀδελφοί, τὰ τοῦ θεοῦ, ὡς θεοῦ, ὃ κατ' αὐτὸ
 τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὸ ὄνομα λεγόμεθα· μο-
 ναχοὶ γὰρ καὶ ἀποτακτῖται καὶ ἀναχωρηταὶ
 καὶ παρθῆνοι καὶ θεραπευταὶ καὶ ἅγιοι κε-
 40 κλήμεθα καὶ ὑπονοούμεθα παρὰ ἀνθρώπων
 εἶναι.

Μηδεὶς οὖν λοιπὸν ἐξ ἡμῶν εἶη ἄθεος,
 μηδεὶς ταραχώδης, μηδεὶς ὑβριστής, μηδεὶς

2 κωδ. σχετικώτερον. 4 κωδ. ἡμεῖς. 11 κωδ.
 ἀγαθωσύνη || Ἰακώβου α', 17. 24 κωδ. ἀμειφθῆτω.

φιλόπορνος, μηδεὶς γόγγυσος, μηδεὶς ψίθυ-
 ρος, μηδεὶς ἀκηδισατής, μηδεὶς ὀλίγωρος,
 ἐπεὶ ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μεγάλη καὶ ἐγγὺς καὶ
 ἀνταποδοτικὴ· καὶ οὐχ οὕτως παροργίζεται
 θεός, εἰ καὶ παροργίζεται ἐπὶ τοῖς ἐν τῷ 5
 λαϊκῷ τάγματι κακουμένοις κατὰ ψυχὴν, ὅσον
 ἐφ' ἡμῖν τοῖς ἀνακειμένοις αὐτῷ ἐξ ὀλοκλή-
 ρου· ὡσπερ δαὶ δεσπότης πλείω ἀγανάκτησιν
 πάντως ἐνέγκοι ἐπὶ τῶν κατὰ πρόσωπον
 πταιόντων δούλων, παρὰ τοὺς πόρρω καὶ ἐν 10
 ἀποβύστω ὄντας. ταῦτα δ' εἰρηταί μοι πολ-
 λαχῶς, εἰ καὶ ἀλλοτρόπως, διὰ τὸ ἐπιμένειν
 τὴν κακίαν καὶ διὰ τὸ πῆ μὲν διορθοῦσθαι
 καὶ πάλιν ὑποπίπτειν· καὶ οὐδὲ διὰ τοὺς
 ἀτάκτους μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς εὐτά- 15
 κτους, καὶ οὐ διὰ τοὺς ἄρτι τὸ σχῆμα λα-
 βόντας, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς πεπαλαιωμένους
 ἐν τῷ σχήματι· ὅσον γὰρ ὁ χρόνος, τοσοῦ-
 τον καὶ τὸ διάφορον τῆς πολιτείας διαφαί-
 νεσθαι ὀφείλει, ἐπεὶ πρὸς τὸ μηδὲν ὀναῖσθαι 20
 ἐν τῇ παλαιότητι κατακρίσεως καὶ γελίου
 αἴτιον ἢ παλαιότης, ὡσπερ καὶ πεπολιω-
 μένον ἰδέσθαι ἄνδρα εἰς σχολεῖον φοιτῶντα
 μετὰ νηπίων. αἱ διακονίαι τοίνυν οὐ παρ'
 ἐμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ, ἀλλὰ παρὰ θεοῦ δι' ἐμοῦ 25
 δίδονται τῷ δεχομένῳ, καὶ οὐ μικραὶ, ἀλλὰ
 καὶ λίαν μεγάλαί, καὶ οὐκ ἄτιμοι, ἀλλὰ καὶ
 σφόδρα ἔντιμοι, ὑπὲρ ἃς δίδωσι βασιλεὺς ὁ
 ἐπὶ γῆς· εἰς γὰρ θεοῦ λειτουργίαν καὶ δόξαν
 αὐταὶ. ἠγήσεται ἄρα μικρὰν εἶναι ὁ ἀφυπνι- 30
 στῆς τὴν οἰκείαν, ὁ ἐπιτηρητῆς τὴν ἰδίαν,
 ὁ παιδευτῆς τὴν σφετέραν, ὁ ἐπιστημονάρχης
 τὴν ἰδιαιτάτην; καὶ πῶς οὐχὶ μωρόν; καὶ
 πῶς οὐχὶ ψεκτόν; καὶ πῶς οὐχὶ θεὸν παρο-
 ξύνει ὁ τοῦτο ὑπονοῶν καὶ τὴν προκριτω- 35
 τέραν, ὑπὲρ ἧς ἔστιν, αὐθαδεῖα ἀνθαιρούμενος;
 ἀλλ' ὁ τοιοῦτος ἀγνοεῖν μοι δοκεῖ καὶ ἐπ'
 αὐτῆς, ἧς ἐστὶ διακονίας, τὴν δύναμιν. τί
 γὰρ ἐστὶν ἀφυπνιστής, ἀλλ' ἢ τὸ προκατωρ-
 θωκέναι αὐτὸν τὴν τοῦ ὕπνου τυραννίδα; 40
 ὅπερ ἐστὶ τῶν λίαν ἀσκητικῶν, ταγήναι ὑπὸ
 θεοῦ ἄγγελός τις τοὺς λοιποὺς ἀδελφοὺς ἀφυ-
 πνίζων, πρὸς δόξαν καὶ αἶνον τῆς τριάδος.
 μέγιστον τὸ ἀξίωμα, ἀγγελικόν τὸ διακόνημα.

35 κωδ. προκριτοτέρων.

τί δ' ἐπιτηρητής, ἀλλ' ἢ τὸ αὐτὸν ἐν ἐπι-
 τηρήσει θεοῦ ὄντα καὶ μὴ χρήζοντα τῆς
 ἐτέρων καὶ οὐ διασφαλλόμενον ἀπὸ τῆς ἐνα-
 5 ρέτου διαγωγῆς, προκριθῆναι οἶονεὶ τῆς πά-
 σης ἀδελφότητος ὀφθαλμὸν βλέποντα τὸ τῶν
 ἄλλων ἐνδιάστροφον; τί δὲ παιδευτής; οὐδὲν
 ἄλλο, ἢ διὰ τὸ πᾶσαν ἀταξίαν ἀποδέσθαι
 καὶ ἐπίμεστον πάσης εὐλαβείας γενέσθαι,
 προστῆναι τοῖς ἀπαιδεύτοις καὶ ἀνουθετήτοις,
 10 εἰς καταρτισμὸν καὶ ὠφελείας ὑπόθεσιν. μέγα
 τοῦ ἐπιτηρητοῦ, μειζότερον τοῦ παιδευτοῦ,
 ὅτι ὁ μὲν ὁ βλέπει ἀναφέρει, ὁ δὲ καὶ
 βλέπων φθιγγεται καὶ συντερίζει καὶ διαλύει
 τὰς ἀταξίας ὡς ἄγγελός τις ἢ ὡς χριστός, ἢ
 15 ὡς δεσπότης, τῇ οἰκείᾳ παρουσίᾳ ἀναστέλλων
 τὰς μάχας καὶ τὰς ἐν τῇ ἀδελφότητι δυσκο-
 λίας. πρῶσθες καὶ τοῦ ἐπιστημονάρχου, ὡς
 πάσης ἐπιστήμης ἀποπληρωθέντος καὶ διὰ
 τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἐπιστήμης ὑπόθεσις προκει-
 20 μένου. ἀλλ' οἱ μὲν φρονοῦντες τρέμουσι καὶ
 δεδοίκασι καὶ ἐφ' ἧς εἰσι διακονίας, οὐ λέγω
 οἰκονόμου, ἢ κελλαρίτου, ἢ βεστιαρίου, ἢ ὑπο-
 δηματορῥάφου, ἢ πρωτεύοντος ἐν τοῖς πολ-
 λοῖς, ἢ πρωτοδιακονοῦντος, ἐν τῷ κήπῳ λέγω,
 25 ἐν τῷ σκυτεῖῳ, ἐν τῷ μεμβραναρίῳ, ἐν τινι
 ἄλλῃ διακονίᾳ, ἀλλ' εἰ καὶ ξυλοκοπῶν μόνιον
 ἐστίν, ἢ λαχανοπλυτῶν· θεοῦ γὰρ καὶ ὑπὲρ
 θεοῦ τὰ γινόμενα διὰ τῶν ἀδελφῶν. ὁ δὲ
 ἄφρων καὶ ἀσύνητος καὶ ὑπερήφανος μὴδὲν
 30 ἦν ἔχει λογιζόμενος, μὴδὲ ὑψηλὴν καὶ ἀγίαν
 καὶ ὑπὲρ τὴν οἰκείαν κατάστασιν, ζητεῖ τὴν
 οὐκ οὔσαν αὐτῷ, καὶ εἰ μὲν ἐστὶν ἀφρυνί-
 ζων, ζητεῖ ἐπιτηρεῖν, καὶ εἰ ἔστιν ἐπιτηρῶν,
 ζητεῖ παιδεύειν, καὶ εἰ ἔστι παιδεύων, ἐπι-
 35 στημοναρχεῖν, καὶ εἰ ἔστιν ἐπιστημοναρχῶν,
 ζητεῖ ἱερατεύειν ἢ ἡγουμενεύειν, καὶ ἕκαστος
 τῶν ἐν ταῖς λοιπαῖς διακονίαις κατὰ τὴν
 αὐτὴν ἀναλογίαν.

Ἴδοὺ ὑπέδειξα ὑμῖν τὴν δύναμιν τῶν δια-
 40 κονιῶν· παρακαλῶ ὑμᾶς μὴ ἀφρονεῦειν, ἀλλὰ
 γινώσκειν ἐν ᾗ ἐστέ, καὶ μὴδ' ἀξίους ἡγεῖ-
 σθαι τῆς ὑποδοχῆς· ἐὰν γὰρ οὕτως ἕκαστος
 χαίρων καὶ προθυμούμενος ἐνεργῆ τὴν δια-
 κονίαν, ἐν αὐτῇ εὐρίσκων τὸν θεὸν καὶ οὐ
 45 πρὸς ἄλλην ἐξ αὐτοῦ ἐπικινούμενος, εἰ μὴ

ὅτε κρινεῖ ὁ κρίνων καὶ μεθιστᾷ ὁ μεθιστῶν·
 εἰ δὲ οὐχ οὕτως, ἐντεῦθεν αἱ ταραχαί, αἱ
 ἀταξίαι, ἀργούντων τῶν διακονιῶν καὶ ἐπει-
 5 σερχομένης τῆς ἀταξίας. ἀλλὰ μηδαμῶς,
 παρακαλῶ· μὴ οὕτω πράττωμεν, ἀλλ' εὐστα-
 θῶς καὶ θεοπρεπῶς, ὅπερ καὶ ποιεῖτε τινὲς
 ἐν ὑμῖν, καθ' ὃν εἴρηχα λόγον· ὁρῶ γὰρ
 καὶ σκοπῶ, καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν καὶ ἐκ τῶν
 ἐνδοθεν, τὰς τῆς ψυχῆς ὑμῶν διαθέσεις.
 εἰ ὅλως ζητεῖς εἶναι ὑψηλότερος καὶ ἀξιού- 10
 σθαι τελειώτερας διακονίας, ἣν ἔχεις τίμη-
 σον, ἀγίασον, δόξασον καὶ διὰ τῆς ἐν αὐτῇ
 ἐπιμελείας καὶ ἀγρυπνίας σου· καὶ μὴ θέ-
 λοντός σου πάντως ἤξει καιρὸς ἐπιλαβέσθαι
 σε οὐ παρὰ σεαυτοῦ, ἀλλὰ παρ' αὐτῆς τῆς 15
 ἀληθείας, καὶ τὴν ὑψηλοτέραν τῆς προκει-
 μένης· "ὑπερηφάνοις γὰρ ἀντιτάσσεται κύριος"
 καὶ πᾶς ὑψηλοκάρδιος βδελυκτὸς ἐνώπιον
 αὐτοῦ. ὑμᾶς δὲ εἶη, πάντας ἐν φόβῳ θεοῦ
 διαβιοῦντας καὶ τῷ τῆς ταπεινώσεως χαρί- 20
 σματι κατακεκοσμημένους, καὶ τὰ παρόντα
 καλῶς διαμεῖβειν καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς εἶη καλ-
 λιώτερον διαφαινέσθαι ἐν πάσῃ ἀγαθῇ κατα-
 στάσει ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,
 ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. 25
 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΓ'.

"Ὅτι δεῖ ἡμᾶς ἀγωνιστέον καὶ πολεμητέον
 ἐν τῇ πνευματικῇ ἡμῶν στρατείᾳ κατὰ τῶν
 ἐπιβαλλόντων ἡμῖν ἐναντίων λογισμῶν, ὡς 30
 ἂν ληψόμεθα παρὰ τοῦ ἀγωνοθέτου Χρι-
 στοῦ τὰ βραβεῖα τῆς νίκης.

Ἄδελφοί καὶ πατέρες, πορευόμενοι πο-
 ρεύεσθε τὴν ὁδὸν ὑμῶν ἐν εἰρήνῃ, καὶ χαίρω
 ὁρῶν ὑμᾶς ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ καταστάσει. ἀλλ' 35
 ἐπειδὴ στρατιῶταί ἐστε Χριστοῦ (στρατιώ-
 του δὲ ἴδιον τὸ τὰ πολέμου ἀεὶ ἐκμελετᾶν,
 τὴν τε πανοπλίαν κατηρτισμένην ἔχειν καὶ
 ἐμπαράσκευον πρὸς τὴν ἐν καιρῷ συμβολὴν

3 ἀργούντων] οὕτως ἐν τῷ κώδικι. 17 Παροιμ. γ',
 34. 18 ὑψηλοκάρδιος] πρβλ. Παροιμ. ις', 5. 27 Mai,
 Novae patrum bibliothecae τ. ΙΧ, pars II, σ. 66-69.
 28 σημειοῦ το δεῖ ἀγωνιστέον κτλ. 37 αἰ] ἐλλείπει
 τῷ V || μελετᾶν V.

τῶν ἐναντίων), βλέπετε πῶς ἐστε ἡτοιμα-
 σμένοι, πῶς τὰ ὄπλα ὑμῶν τὰ πνευματικά,
 οἷον ἡκονημένα καὶ κεκαθαρμένα καὶ ἐστιλ-
 βωμένα, ἢ ῥομφαία τῆς ὑπακοῆς, ὁ θώραξ
 5 τῆς πίστεως, ἢ περικεφαλαία τῆς σωτηρίου
 ἐλπίδος, ὁ θυρεὸς τῆς ταπεινοφροσύνης, ἢ
 φαρέτρα τῶν ἀγαθῶν λογισμῶν καὶ μέντοι
 καὶ τὸ ὄχημα, ἡγουν τὸ τίμιον ὑμῶν σῶμα,
 καθάπερ τις ἵππος καλῶς γεγυμνασμένος,
 10 μῆτε πολυσαρκῶν (ἐπειδὴ ἄχρηστος πρὸς
 τοὺς δρόμους), μῆτε λίαν κατισχνωμένος
 (ἐπειδὴ ἀργὸς πρὸς τὰς κινήσεις), καλῶς φέ-
 ρων τὸν χαλινὸν τοῦ θείου φόβου, ὡς ἂν μὴ
 ἔξω φέρεται τῆς ἡνιοχίας, μηδ' αὖ κατα-
 15 βάλλοι τὸν ἐπιβάτην νοῦν ἀπαιδευσίας σκιρ-
 τήματι. τοιοῦτους ὑμᾶς βούλεται ὁ λόγος
 αἰε εἶναι, ἐπειδὴ καθ' ἑκάστην ὁ πόλεμος,
 καθ' ὥραν ἢ μάχη, κατὰ ῥοπήν τὰ τόξα.

Τίς οὖν ἐν ὑμῖν ἀριστεύς; τίς ἰσχυρός;
 20 τίς πολεμιστής, κόπτων τοὺς ὑπεναντίους λο-
 γισμοὺς ἐν χιλιάσι καὶ μυριάσι, καὶ πρῶτόν
 γε τὸν ὑπερήφανον νοῦν κατασπάσας, ὡς τὸν
 Γολιάθ ἐκεῖνον ὁ θεὸς Δαβίδ; ἐξ οὗ τί γι-
 νῆσεται; τροπή τῶν πνευμάτων τῆς πονη-
 25 ρίας, τῶν πολυμόρφων καὶ ποικίλων παθῶν
 τῆς ἀμαρτίας· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ πρῶτον τῶν
 κακῶν καὶ τελευταῖον, δι' οὗ ἐκπέπτωκεν ἐκ
 τῶν οὐρανίων ἀφίδων καὶ τῆς ἀγγελικῆς
 λαμπροφωρίας ὁ νῦν πειράζων ἡμᾶς δράκων,
 30 καὶ ἐξ οὗ, ὡσπερ ἐκ τινος ρίζης, ἔφυ τὰ
 μυρία βλαστήματα τῶν ἀμαρτημάτων. ἀγω-
 νιστέον οὖν καὶ πολεμητέον πρὸς ἕκαστον
 τῶν ἐπιβαλλόντων ἡμῖν, ἐπειδὴ ἄλλω ἄλλος
 πεποῖεται πάθει καὶ ἄλλον ἄλλως τοξεύει ὁ
 35 σοφιστής τῆς κακίας ὄφιν· προστίθεται γάρ
 ὁ μὲν τῇ πορνείᾳ, ἕτερος τῇ γαστριμαργίᾳ,
 ἄλλος τῇ ἀκηδία, ἄλλος τῷ φθόνῳ, ἕτερος
 τῇ κενοδοξίᾳ, ἄλλος τῇ ὀργῇ, ἕτερος τῇ ἀπι-
 στία, ἄλλος τῇ ἀποδράσει, ἕτερος τῇ φιλαυ-
 40 τία, ἄλλος τῇ ἀργίᾳ, ἕτερος τῇ δυσμενεῖᾳ.
 ταῦτα πάντα ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἐνεργεῖ πνεῦμα,
 τὸ σατανικόν, καὶ πολὺς πρὸς ταῦτα ὁ ἀγών.

πανταχόθεν ὁ ὀφθαλμός, ἐκατέρωθεν ὁ σκο-
 πός, κυκλόθεν ὁ περιφραγμός. ὡς ἂν μὴ
 εἰσέλθῃ, μὴ πρόσῃ, μὴ λάβῃ, μὴ χειρῶ-
 σηται, μὴ κτείνῃ καὶ ἀπολέσῃ, ἀντικαθε-
 κτέον, ἀντιπολεμητέον. ἔστι λαβεῖν ἅπαξ καὶ 5
 δοῦναι δεκάκις, πληγῆναι μικρὸν καὶ πληῖσαι
 καιρίαν. ὁ κατὰ σῶμα τιτρωσκόμενος ἰατρείας
 χρήζει· ὡσαύτως καὶ ὁ κατὰ πνεῦμα. ἰατρεία
 δὲ ἢ δι' ἐξαγορεύσεως ἐπιτιμία. καὶ πάλιν
 ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξιτέον. ὁ κατὰ σῶμα νι- 10
 κῶν ἐν εἴληφῃ στέφος, ὁ δὲ κατὰ πνεῦμα
 μυρία τὰ βραβεῖα. ὥστε καθ' ἡμέραν ἢ μάχη,
 καθ' ἡμέραν οἱ στέφανοι, καθ' ἑκάστην τὰ
 ἔπαθλα. καὶ μακάριοι ἐστέ, ἐφ' ὅσον ἐνι-
 στασθε καὶ οὐ καταπίπτετε, ἐνισχύετε καὶ 15
 οὐκ ὀλιγωρεῖτε, μέχρις ἂν ὁ πόλεμος δια-
 λυθῆι διὰ τῆς ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἡμῶν μετα-
 στάσεως.

Θαρσεῖτε οὖν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, θαρ-
 σεῖτε. θεὸν ἔχομεν βοηθόν, ἐπίκουρον τῆς 20
 ζωῆς ἡμῶν ἄγγελον, ἀντίληψιν παρὰ τῶν
 ἁγίων (ὧν τὰ ὀνόματα ἐπικαλούμεθα), ὄπλον
 ἀήττητον τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ τοῦ Χρι-
 στοῦ, αὐτὴν τὴν πατρικὴν πίστιν, τὴν τῶν
 ἐπαγγελάτων ἡμῶν πεποιθήσιν, τὴν τῶν 25
 ἀδελφῶν σύμφραξιν. οὐ φοβηθήσομεθα ἀπὸ
 μυριάδων λαοῦ, τῶν κυκλούντων ἡμᾶς ἀο-
 ράτων λογισμῶν· οὐ κάμφομεν γόνυ τῇ Βῶαλ
 τῶν ἡδονῶν, οὐ προησόμεθα τὴν σωφροσύνην
 ἡμῶν, ἦν ἐνυμφεύσατο κύριος ἐν ἁγιασμῷ· 30
 οὐ ποιήσομεν τὰ μέλη ἡμῶν πορνείας καὶ
 ἀκαθαρσίας σκευὴ διὰ τῆς εἰς ἀλλήλους
 ὀλεθρίου παρρησίας καὶ μυσαρᾶς ἐργασίας,
 ὄντα Χριστοῦ μέλη, τοῦ ἀχράντου καὶ ἀθα-
 νάτου νομφίου· οὐκ εἰσδεξόμεθα σύμβουλον 35
 τὸν ὄφιν, ἐσχορακίσει ἡμᾶς τοῦ παραδει-
 σιακοῦ κοινοβίου βουλόμενον· οὐκ ἀνοίξομεν
 θύραν τοῖς κλέπταις δαίμοσι σολῆσαι ἡμῶν
 τὸν τῆς ψυχῆς θησαυρὸν καὶ αἰχμαλωτισθῆναι
 εἰς Ἀσσυρίους λογισμοὺς καὶ Βαβυλωνίους 40
 δουλείας. τί καλὸν μένειν ἡμᾶς ἐν τῇ πόλει,
 ἦν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὀκνοδόμησεν ἡμῖν

1 βλέπετε P, ἴδετε V. 2 τὰ] δὲ V. 8 οἴχημα
 V || ὑμῶν] ἑλλ. τῷ V. 10 πολυσαρκῶς V. 15 κατα-
 βάλλοι V. 35 γάρ] ἑλλ. τῷ V.

9 ἐξαγορεύσεως P. 26/27 Ψαλμ. γ', 4. 29 προϊ-
 σόμεθα P. 37 ἀνοίξομεν V. 40 βαβυλωνίας V.

διὰ τῶν ποικίλων ἀρετῶν! τί μακάριον ἀδού-
λωτον τὸ τῆς ψυχῆς ἀξίωμα κεκτήσθαι ἀπὸ
τῆς δουλοπαθοῦς ἀμαρτίας! ψυχὴ ἀκυρίευτος
ἐκ παθῶν ὅλη ἐστὶν ἐλευθέρα, ὅλη θεοειδής,
5 ὅλη δεσπόσυνος, ὅλη φωτοειδής, ὅλη ἀγα-
λιωμένη, εὐπρόθυμος, εὐπρόσιτος, θεοσύν-
απτος, θεοσύγκρατος, οὐράνιος, λέγουσα ὡς
δοῦλοις ταῖς φυσικαῖς ἐνεργείαις, ἡνίκα θεὸν
ἐστί, "τόδε ποιήσον" καὶ ποιεῖ, καὶ τῷ
10 ἄλλῳ "πορεύου" καὶ πορεύεται ἐν εἰρήνῃ·
ἀλλ' οὐχ ὡς ἡ ἀνδραποδισθεῖσα καὶ δουλω-
θεῖσα καὶ κρατηθεῖσα ὑπὸ τῶν τυράννων
παθῶν, ἣν ἐστὶν ὄραν πολλὰ καὶ δεινὰ πά-
σχουσαν, ἐλκομένην ἔνθεν καὶ ἐκεῖθεν εἰς
15 δουλείαν παντὸς πάθους, πάσης πράξεως
βδελυρᾶς· προστασσομένη γὰρ ποιεῖ τὰ κε-
λεύμενα παρὰ τῷ δαίμονι, καὶ εἶθε ἐνί,
ἀλλὰ μὴ πολλοῖς. δεσπόζει αὐτῆς ὁ τῆς
ἡδονῆς, ὁ τοῦ φθόνου, ὁ τοῦ μίσους, ὁ τῆς
20 ἔριδος, ὁ τῆς κοιλιομανίας, ὁ τῆς ὀκνίας,
ὁ τῆς ἀπιστίας, ὁ τῆς βλασφημίας, ὁ τοῦ
θυμοῦ, ὁ τῆς ὑπερηφανίας, ὁ τοῦ ψεύδους,
ὁ τῆς κλοπῆς, τῶν ἄλλων πάντων· ὧν τὰ
ὀνόματα τίς ἂν καταριθμήσοιτο; καὶ ὡς ἔκα-
25 στος ἐπιγινώσκει, ἐξ ὧν δουλοῦται, ὧνπερ
ἐστὶν ὑποχείριος, ἐν τούτοις ἐλεεινὴ ἡ ψυχὴ,
παναθλία ἡ ζωὴ αὐτῆς, ὅλη πενιχρά, ὅλη
δυσειδής, σκοτεινὴ, ἀφεγγής, ἀλαμπής, ἄθεος,
ἄμορφος, δόσειμος, μισητὴ καὶ τὸ ὅλως ὄρα-
30 σθαι ὑπὸ τῶν εὖ φρονούντων.

Μὴ δὴ οὖν τὸ ἀξίωμα ἡμῶν καταβάλω-
μεν, ὧ τέχνα· μὴ δὴ τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν
ἀπεμπολήσωμεν· δεσπότης τυγχάνωντες, μὴ
γενώμεθα δοῦλοι· μὴ θώμεθα τὸ φῶς ἡμῶν
35 σκότος, μὴ μεταβάλωμεν τὸ κάλλος ἡμῶν
εἰς ἀμορφίαν, μὴ στρέψωμεν τὸ πρόσωπον
ἡμῶν ἀπὸ θεοῦ ἐπὶ τὸν χαρακτήρα τῆς κα-
κίας· μὴ ἀπεκδυσώμεθα τοὺς φωτεινοὺς χι-
τῶνας τῶν ἀρετῶν, ἐνδιδυσκόμενοι τὰ μεμε-
40 λανωμένα ῥακία τῶν ἀνομημάτων· μὴ χρη-
ματίζοντες υἱοὶ θεοῦ χρηματίσωμεν τέχνα

18 αὐτῆς P, αὐτοῖς V. 19 τῶν ἡδονῶν V. 20 ὁ τῆς
ὀκνίας - - βλασφημίας] ἑλλ. ταῦτα τῷ V. 29 δυσ-
είμων καὶ τὸ ὅλως μισητῆ V. 31 καταβάλλωμεν P.
32 μὴ δὴ P, μὴδὲ V. 35 μεταβάλλωμεν P. 40 με-
λανωμένα ῥακία P, ῥάκια V.

διαβόλου, φωτὸς ἐχγόνα γεγενημένοι· μὴ
φανῶμεν σκότους ἐκτρώματα. εἰ γὰρ ταῦτα
σωματικῶς λαμβανόμενα πονηρὰ καὶ δύσρη-
στα, πόσῳ γε πνευματικῶς οὐκ ἐλεεινὰ καὶ
παγγάλεπα, καὶ λεγόμενα καὶ νοούμενα; ἀλλὰ 5
τίς φρονῶν δουλείαν αἰρεῖται, τυγχάνων δε-
σπότης; ἀλλὰ τίς υἱοθεσίαν θεοῦ ἔχων γέννημα
διαβόλου φιλεῖ καλεῖσθαι; ἀλλὰ τίς ῥίπτων
τὴν ἄβρῆτον εὐγένειαν τῆς ἀρετῆς ἔλοιτο δυσ-
γένειαν ἀναλαμβάνεσθαι τῆς ἐμπαθοῦς ζωῆς; 10
ἀλλὰ τίς ἀπὸ πλοῦτου πνευματικοῦ εἰς πε-
νίαν ζητεῖ σαρκὸς φθάσαι; ἀλλὰ τίς προ-
αιρεῖται βασιλείαν οὐρανῶν ἀπολέσαι, κερ-
δαίωνν πῦρ καὶ σκότος καὶ τὰς αἰωνίους
ἄλλας βασάνους; οὐ σωφρόνων τὸ πρᾶγμα, 15
οὐ λογισμὸν ἐχόντων τὸ δρᾶμα, τινῶν δὲ
ἀλογίστων ἢ ἀναισθητῶν. ὡς ὄφελον τοὺς
οὕτω πράττοντας οὕτω καὶ γενέσθαι, ἢ κατ'
εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν θεοῦ κτισθέντας ἐπὶ
κληρονομία τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, καταχθῆ- 20
ναι διὰ τῆς ἀλόγου φιλοπαθείας εἰς ταμεῖα
ἄδου, κρίσεως αἰωνίας. ἀλλὰ ἀνανήψωμεν οἱ
μὴ νήφοντες, εἴπερ τίς νυστάζει· ἀναβλέ-
ψωμεν οἱ μὴ βλέποντες, εἴπερ τίς τυφλώτ-
τει· ἀκούσωμεν οἱ μὴ ἀκούοντες, εἴπερ τίς 25
κωφεύει· ἀναλάβωμεν τὰς δυνάμεις ἡμῶν,
εἴπερ τίς ὑπεχάλασε τοὺς τόνους τῆς εὐαν-
δρίας· μοχθήσωμεν, διώξωμεν, ὡς ἂν διὰ
τοῦ εὖ πράττειν ἡμᾶς ἐν ἔξει τοῦ καλοῦ
γενόμενοι μεθ' ἡδύτητος καὶ εὐμαρείας πράτ- 30
τωμεν τὰ θεῖα καὶ σωτήρια. καὶ ἐγγὺς κύ-
ριως πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν ἐν ἀλη-
θείᾳ, καὶ τοὺς ταπεινοὺς τῷ πνεύματι σώσει
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ὃ ἡ δόξα
καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἀγίῳ 35
πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΔ'.

Περὶ ἐπιμελείας καὶ καρποφορίας τοῦ
πνευματικοῦ ἡμῶν ἀμπελῶνος. 40

Ἄδελφοί καὶ πατέρες, χθὲς ἐπειδὴ ἔτυχε
τρυγᾶν ἡμᾶς τὰς ἀμπέλους, εὐλόγησατε

7 ἔχων θεοῦ V. 17 ὄφελων P. 24 τυφλώτ-
τοι P.

τάχα τὰ κλήματα, ἃ πολλὸν εἶχον τὸν καρπὸν καὶ ὑπὸ χεῖρας ὁμῶν ἐτμήθη· ἠνιάθητε δὲ ἐφ' οἷς οὐχ ὑπῆρχον βότρυες, ἦδὺ θέαμα τοῖς ὄρωσιν ὑποδεικνύμενοι. τί τοῦτο
 5 προοιμιασάμην; ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀμπελῶν κυρίου γεγενημένοι, εἰ μὲν ἔχοιτε καρποὺς πνευματικούς καὶ ἐστε οἶονεὶ πολυστάφυλοι, ἀξιοθαύμαστοι τῷ γεωργῷ τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἀναφαίνοισθε· εἰ δὲ μή, ἄξιοι κατάρας καὶ
 10 ἐκκοπῆς “πᾶν γὰρ κλῆμα μὴ ποιοῦν καρπὸν ἐκκόπτεται”, φησί, “καὶ εἰς πῦρ βάλλεται”. βλέπετε δέ, ὅτι οὐχ ὡς ἔτυχε καρποφοροῦσά ἐστὶν ἡ ἄμπελος, ἀλλ' ἐπειδὴ φυτεύεται πολλοῖς κόποις πρότερον, ἀύξου-
 15 μένη καὶ τελειομένη ἔρχεται εἰς καρπογονίαν, εἴθ' οὕτως τέμνεται, σκάπτεται, χαρακοῦται, βλαστοτομεῖται, καθαίρεται τῶν σχολόπων, τῶν ἀκανθῶν, τῆς ὄλης ὕλομανίας, καὶ οὕτως ἐν καιρῷ δίδωσι τὸν καρπὸν, μετὰ
 20 τὸ πιανθῆναι καὶ κοπρισθῆναι καὶ φυλλολογηθῆναι καὶ τοῖς ἄλλοις, οἷς κατ' ἐμπειρίαν ὁ γεωργῶν αὐτὴν καταγίνεται. μὴ οὐχὶ καὶ ἐφ' ἡμῖν τὸ αὐτὸ ἐστὶν ὄραν; τίς γὰρ καρπὸν ἤνεγκε πνευματικόν, ταῦτα καὶ τὰ
 25 τοιαῦτα μὴ πεπονθῶς καὶ οἷον μὴ φυτευθεὶς καὶ αὐξηθεὶς καὶ ἀδρυνθεὶς ἐν τῇ νοουμένη κατὰ Χριστὸν ἡλικίᾳ, σκαφεῖς τε καὶ τμηθεῖς, χαρακωθεῖς τε καὶ περιφραχθεῖς τροπικῶς ταῖς τοῦ κυρίου ἐντολαῖς; ὁ δὲ μὴ
 30 οὕτως, ἀτελής καὶ ἄκαρπος, “καὶ τρυγῶσιν αὐτόν”, κατὰ τὸ γεγραμμένον, “πάντες οἱ παραπορευόμενοι τὴν ὁδὸν” λυμαντικοὶ δαίμονες.

Διὰ τοῦτο καταδεχόμεθα, παρακαλῶ, τὴν
 35 κατὰ ψυχὴν γεωργίαν καὶ τὰς περὶ αὐτὴν ἐπιμελείας, αἰτινές εἰσιν αἱ ἀσκητικαὶ καταστάσεις, αἱ καθήκουσαι εὐταξίαι, οἱ τῆς ἐγκρατείας πόνοι, οἱ τῆς ἀγρυπνίας κόποι, αἱ τῶν ἐξαγορεύσεων ἐντροπαί, αἱ τῶν ἐπιτι-
 40 μήσεων πληγαί, ἡ φυλακὴ τοῦ στόματος, ἡ ἀμετεώριστος καρδιά, ἡ ἀκλινήσ πεποιθήσις, ἡ ἀκαταμάχητος ἔνστασις τῶν λογισμῶν·

10/12 πρβλ. Ματθ. γ', 10. ζ', 19. Ἰωάν. ιε', 2, 6. 26 κῶδ. ἀνδρυνθεῖς. 30/32 Ψαλμ. οθ', 13. 39 κῶδ. ἐξαγορεύσεων.

ὁ γὰρ μὴ ταῦτα καταδεχόμενος, καρπὸν φέρειν οὐ δύναται, κλῆμα Χριστοῦ ὀνομάζεσθαι οὐχ οἷόν τε. καὶ τίνος ἔνεκεν ἐληλύθαμεν ἐνταῦθα, ὧ ἀδελφοί; ἀλλ' οὐχ ἵνα καρπὸν πολλὸν φέρωμεν; οὐχ ἵνα θρέψωμεν
 5 τὸν κύριον τῇ νοητῇ ἡμῶν εὐκαρπία; πεινᾷ ἡμῶν τὴν σωτηρίαν ὁ ἀγαθὸς δεσπότης· καὶ εἰ μὲν εὔροι, εὐφραίνεται ἀπογευόμενος τοῦ καρποῦ, εἰ δὲ μή γε, ὡς τὴν ἀκαρπίαν τῆς συκῆς ὑπὸ κατάραν ἵστησιν· ἦδη γὰρ αὐτὸς
 10 παραβάλλει καθ' ἑκάστην καὶ ἐπισκέπτεται, οἷοι ἐσμέν, καὶ διὰ τοῦτο χρεῖα ἀγῶνος. ἐπιμελείας, ζέσεως ψυχῆς, φροντίδος, ταπεινώσεως, ὑπακοῆς, προσοχῆς, ὕμνολογίας, πραότητος, συνέσεως, φιλεργίας, φιλαδελφίας,
 15 ὑπομονῆς, κραταιότητος, ἐλπίδος, ὅπως ἂν ἀπαρτίσωμεν ἑαυτοὺς σκευὴ ἐκλογῆς, κατηρτισμένους ἐν ἀγίῳ πνεύματι. κεκοπιάκατε, ὁμολογῶ, τεταλαιπωρήκατε ἐν τοῖς προλαβοῦσιν, ἠνέγκατε πολλά, ἠνύσατε διαύλους
 20 ἱκανοὺς, ἐνετρέψατε τὸν δόλιον, ἀπεκρούσαθε πολέμους, ἀπεσκορακίσασθε προσπαθείας, ἐγυμνώθητε τῷ κόσμῳ, ἐσταυρώθητε ταῖς ἐπιθυμίαις, ἐφυλάξατε ἐντολάς, ἐτηρήσατε πίστιν πατρικὴν, γεγόνατε ἀπτόητοι τῶν ἀν-
 25 θρωπίνων φόβων, ἠτοιμάσατε τὰς καρδίας ὑπὲρ ἀγάπης τοῦ κυρίου εἰς θάνατον· πάντα ὁμῶν ἀποδεκτὰ καὶ ἐπαινετὰ καὶ εὐπρόσιτα, πάντα ἡγιασμένα καὶ πολύευκτα καὶ οὐράνια. ἀλλ' ἔτι μικρὸν ὅσον ὅσον ὑπομείνωμεν, θέομαι
 30 ὁμῶν, ἀδελφοὶ τιμιώτατρι· στῶμεν ἀκλινεῖς ἐν τῇ πίστει· στῶμεν ἀπτόητοι ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν πειρασμῶν, τῶν ἀοράτων τε καὶ ὁρατῶν· μὴ ἀκηδιάσωμεν τὸ ἐπίμονον τῆς ζωῆς ἡμῶν μέτρον. μὴ ἐνδώσωμεν πρὸς τὸν
 35 καθημερινὸν πόλεμον τοῦ Βελίαρ. “κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ γὰρ ἐπόψομαι τοὺς ἐχθρούς μου”, γέγραπται· “κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου· ἀπὸ τίνος δειλιάσω; ἐν τῷ ἐγγί-
 40 ζειν ἐπ' ἐμὲ κακοῦντας τοῦ φαγεῖν τὰς σάρ-
 κας μου, οἱ θλίβοντές με καὶ οἱ ἐχθροὶ μου, αὐτοὶ ἠσθένησαν καὶ ἔπεσον”, ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνωρθώθημεν.

5 κῶδ. φέρομεν. 10 Ματθ. α', 19. 11 κῶδ. παραβάλλη. 17 κῶδ. ἀπαρτίσωμεν. 36 Ψαλμ. ρζ', 7. 37/42 Ψαλμ. κς', 1, 2. 43 κῶδ. ἀνωρθώθημεν.

Οὕτως τοίνυν ἐπάδωμεν τοῖς λογισμοῖς, οὕτως ἀνδρειώμεθα κατὰ ψυχὴν, οὕτω μεταχειρίζομεθα ἐν προθυμίᾳ τὰς διακονίας, εὐτακτοῦντες κατὰ πάντα, μὴ προφέροντες λόγον σαπρὸν, γογγυστικόν, ὑβριστικόν, καταλαλητικόν, φατριαστικόν, παβήρσιαστικόν· οὕτω συναγειρώμεθα πρὸς τὰς ἐργασίας, πρὸς τὰς ἀγρουπνίας, πρὸς τὰς ψαλμωδίας πρωτόκλητοι, εὐκίνητοι, ἀπροφάσιστοι, ἰλαροπρόσωποι· οὕτω συναπτώμεθα πρὸς ἀλλήλους ἀπαβήρσιαστοι, καλομελέτητοι, ξενόκοσμοι, οὐρανόφρονες, ὀλιγογάλοι, ἀγελοῖαστοι, ἀνεκτικοί, νικῶντες ἐν τῷ ἡττάσθαι, προβαλλομένου τοῦ "συγχώρησον" ὄπλον κατὰ τοῦ διαβόλου μέγιστον· ἄκακοι, εἰρηνικοί. εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν Πέτρον· "βόσκει τὰ ἀρνία μου· ποιῶμαινε τὰ πρόβατά μου". εἰ φιλεῖτε ἄρνες τοῦ κυρίου ἀκούειν καὶ πρόβατα ὀνομάζεσθαι, μὴ ὡς ἔριφοι σκιρτᾶτε, μὴ ἐπὶ τὰς τῶν παθῶν ἀκάνθας ἴητε, μὴ πολυκραυγάζετε, ἀλλ' ἡπίως καὶ εἰρηνικῶς ἄγοισθε, εἰς νομάς ζωηφόρους τῶν ἐντολῶν τρεφόμενοι καὶ εἰς τόπον ἀπαθείας κατασκηνοῦμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΕ'.

30 Περὶ φυλακῆς καὶ καθάρσεως τῶν αἰσθησεων ἡμῶν καὶ ἐξαγγέλεως τῶν πονηρῶν ἐννοιῶν.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, χαίρω μὲν ἀεὶ ὁρῶν ὑμᾶς διεξαγομένους ἐν ὁμοσίᾳ καὶ περιπορευομένους ἐν τῇ ἐνεργείᾳ τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ· χαίρω δὲ μᾶλλον ἄρτι, ἐπὶ ἀκίνητοι μεμενήκατε καὶ διαμένετε ἐκ τῆς τῶν ἔξωθεν περιδονήσεως ἐδραιωμένοι, ἐν μηδενὶ πτυρόμενοι καὶ καταπίπτοντες τοῦ ἀθλητικοῦ καὶ θεοσθενοῦς φρονήματος. καὶ ὡσπερ τὰ ὑπὸ ἀνέμων σαλευόμενα δένδρη

2 κῶδ. ἀνδρειούμεθα. 9 κῶδ. ἰλαροπρ. 16/17 Ἰωάν. κα', 16. 37 ἐδραιωμένοι] οὕτως ἐν τῷ κώδικι. 40 δένδρη] οὕτως ἐν τῷ κώδικι.

μᾶλλον εὐριζώτερα καὶ ἐδραιότερα καθέστηκε τῶν ἄλλων, οὕτω καὶ ἡμῖν συμβέβηκε, ταῖς τυχοῦσαις ἔξωθεν προσβολαῖς ῥιζωθεῖσί πως βαθυτέρον καὶ ἀναδοθεῖσιν εἰς ὕψος εὐκαρπίας τῶν θεοδωρήτων ἐντολῶν· "δικαίος γάρ", 5 φησὶν, "ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει· ὡσεὶ κέδρος ἢ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται". ἀλλ' ἐπεὶ οὐχ ἅπαξ ἔστι σεισθῆναι, ἢ δις, ὡσπερ οὐδὲ ῥιζωθῆναι τε καὶ ἐδρασθῆναι (πέφυκε γὰρ τοῦτο ἀεὶ γίνεσθαι, κατὰ τὸ ἀεὶκίνητον τῆς 10 ἐνοχλήσεως, τῶν τε νοητῶς προσβαλλόντων καὶ αἰσθητῶς), ἀναγκαῖον ἀεὶ προσέχειν καὶ ἐκάστοτε συντηρεῖν ἑαυτοὺς ἐν τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ, μὴ ἐκκλίνοντας ἐκ τῶν ἐντολῶν δεξιᾶ τε καὶ ἀριστερᾶ, ἀλλὰ τὴν βασιλικωτάτην 15 καὶ μέσην ἐξανύειν ὁδόν, ἐν ἣ πέφυκεν ἡ σωτηρία καὶ τὸ ἀπλανές τῆς ψυχῆς καὶ εὐδιάβατον. τοῦτο σκοπητέον καὶ τοῦτο προσεκτέον καὶ τοῦτο γνωστέον, ὡσπερ ἀεὶ γρηγορῶν ἐστὶν ὁ ὄφις τῆς ἀπάτης, ὁ ἀρπά- 20 κτης τῶν ψυχῶν διάβολος, ἵνα ταύτης ἡμᾶς ἀπαγάγῃ καὶ κρημνίσας που ἐν ἐνὶ τῶν παθῶν θήραμα λάβῃ τὸ ἐλεεινότατον. νικήσομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἀπλανεῖς ἐσόμεθα, ἐὰν γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν, ἐὰν τὰς αἰσθήσεις 25 ἡμῶν φυλαττώμεθα, τὸν ὀφθαλμὸν ἀπὸ τοῦ ὄραν, ἃ μὴ θέμις, τὴν ἀκοὴν ἐκ τοῦ μὴ εἰσδέχεσθαι τοὺς ἀπατηλοὺς λόγους καὶ συρισμοὺς τοῦ δράκοντος, τὰς χεῖρας ἐκ τοῦ μὴ ἄπτεσθαι τι μήτε τῶν οἰκείων μελῶν, 30 μήτε τῶν ἄλλοτρίων, κατὰ πάθος ἢ κίνησιν ἡδονῆς· τοὺς πόδας ἐκ τοῦ μὴ βαίνειν εἰς ὁδοὺς σκολιάς καὶ τόπους ἀποκρύφους καὶ νοητῶς καὶ αἰσθητῶς· ἐὰν γὰρ ταῦτα ποιήσομεν καὶ περιφυλαττώμεθα μετὰ τῆς ἐνδε- 35 χομένης ἐξαγορεύσεως καὶ τῆς ζητουμένης ταπεινοφροσύνης καὶ εὐπειθείας, νενίκηται ὁ δράκων, ἐκσκοράκισται τῆς καρδίας ὁ δόλιος. τρίζει μὲν τοὺς ὀδόντας, ἀλλὰ πόβρω ἰστάμενος· οὐδὲ γὰρ ἀποκάμνει ὁ δελταῖος ἐπὶ 40 πολὺ ἡττώμενος καὶ ἀποπεμπόμενος. χαίρει δὲ ἡ ψυχὴ καὶ ἀνδρίζεται καὶ τὰς εἰς θεὸν πορείας μᾶλλον ἐν φωτὶ εὐρίσκουσα ἀνήσιν

1 κῶδ. εὐριζώτερα. 5/7 Ψαλμ. κα', 18. 20 ἀρπάκτης] οὕτως ἐν τῷ κώδικι. 22 κῶδ. κρημνίσας. 28 κῶδ. νικήσωμεν.

εἰς τὰ ὑψηλότερα καὶ μετεωρότερα, θεο-
 ποιουμένη καὶ οὐρανοποροῦσα· ἐὰν δὲ τοῦ-
 γαντίον, κεράτῃται καὶ δεδούλωται ὧ ἤτ-
 τηται πάθει, καὶ συσκοτάζουσα ταῖς πονη-
 5 ραῖς ἐννοίαις εἰς βλάβη που κακῶν καταφέ-
 ρεται ὀδυνωμένη καὶ κατατροχομένη καὶ μὴ
 εὐρίσκουσα τόπον ἀναπαύσεως, ἀλλ' ἐντεῦθεν
 ἤδη τὸ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος πικρὸν ἀπο-
 καρπουμένη. ἀλλὰ μὴ ποτε τοῦτο πάθοιμεν,
 10 τέκνα καὶ ἀδελφοί, μηδὲ ὑποσυρθεῖημεν ταῖς
 ἐξαπάταις τῆς ἁμαρτίας· ἀλλ' εἰ καὶ γέγονε
 καὶ γίνεται, τάχιστα ἀνακοπτοίμεθα, ὥσπερ
 βέλος τι ἐνεχθὲν καὶ πλῆξαν τὸ προσπεσὸν
 ἀπορρίπτοντες καὶ τὸν πληγέντα τόπον ἰώ-
 15 μενοι τῷ φαρμάκῳ τῆς μεταμελείας, εἴτε
 ὀφθαλμὸς, εἴτε ἀκοή, εἴτε χεὶρ εἴη πταίσασα,
 καὶ ἐξ ὧν ἐστὶν αἰεὶ γάνυσθαι τὴν ψυχὴν
 καὶ γήθειν καὶ φωτίζεσθαι καὶ ἀγάλλεσθαι. τί
 μὴ ἐντεῦθεν ἐρχόμεθα; τὸ γὰρ διὰ τῶν ἐναν-
 20 τίων ἡλίθιον καὶ μωρὸν καὶ οὐδὲ τῶν ἀλό-
 γων ζώων ἐφεκτικὸν καὶ ἐπιθυμητὸν κά-
 κεινα γὰρ ὀλισθήσαντα ἅπαξ που ἦ δῖς,
 φύγοιεν ἂν τὸν τόπον διὰ παρατηρήσεως, μὴ
 εἰς τὸν αὐτὸν ὄλεθρον ἐμπυσεῖν. ἡμεῖς δὲ
 25 οἱ εἰκόνι θεοῦ τετιμημένοι καὶ λόγῳ σοφίας
 παιδαγωγούμενοι, χεῖρους ἵνα καὶ τῆς ἀλόγου
 φύσεως ἐσμέν, φιλοῦντες τὴν ταυτοπάθειαν
 καὶ ζητοῦντες τὸν αὐτὸν κρημνὸν καὶ τὸν
 αὐτὸν βόθρον τοῦ τυχόντος ἁμαρτήματος.
 30 Δεινὸν οὖν καὶ παγγάλεπον μετὰ τῆς τοῦ
 μέλλοντος αἰῶνος ἀπωλείας καὶ τὸ ἐνταῦθα
 περίλυπον καὶ ὀδυνηρὸν μεταλαμβάνειν· ἀλλ'
 ὡς σοφοὶ σοφῶς περιπατήσωμεν καὶ ὡς
 ἄγνοι παρθενικῶς διαβιώσωμεν, ἵνα καὶ πρὸς
 35 τοὺς ἔξω πειρασμοὺς εὐσθενέστεροι καὶ κρα-
 ταιότεροι ἐσώμεθα· ψυχὴ γὰρ τὴν ἑαυτῆς
 φυλακὴν ἔχουσα καὶ ἀπόρθητος ἐκ τῆς τῶν
 παθῶν ἐφόδου διαμένουσα οὐ πτοηθήσεται
 πῦρ καὶ ξίφος καὶ θήρας· οὐ δεῖσει βασιλεῖς
 40 καὶ ἄρχοντας καὶ δυνάστας, οὐ θλιψίην καὶ
 στενοχωρίαν καὶ διωγμούς, οὐ μικρὸν οὐ μέ-
 γα, ἀλλ' ἐτοίμως ἔχει λέγειν "οὐ φοβηθή-
 σομαι ἐν τῷ ταράσσεσθαι τὴν γῆν καὶ μετα-
 τίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις θαλασσῶν". εἰ δὲ

11 κῶδ. ἐξ ἀπάταις. 42/44 Ψάλμ. με', 8.

ἐτέρως ἔχουσα, πέφρικε καὶ καταδύεται,
 προπεπονθυῖα ἐκ τῶν ἐνδοθεν ἐπιβούλων.
 τοὺς ἐνδοθεν οὖν φυλαζόμεθα καὶ τοὺς ἔξω-
 θεν οὐ φοβηθησόμεθα, ἐν οἷς στηρίξοιεν
 ἡμᾶς ἡ κραταιὰ χεὶρ τοῦ θεοῦ, ὁ κύριος 5
 τῶν δυνάμεων, τῇ εὐχῇ τοῦ πατρὸς μου καὶ
 πατρὸς ὑμῶν, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα,
 τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

KATHXHSIS PC'.

10

Περὶ τοῦ στήναι ἡμᾶς ἀνδρείως καὶ κρα-
 ταιῶς πρὸς τὴν ἀθλητικὴν ἡμῶν ὑποταγὴν
 καὶ τοῦ μετ' εὐχαριστίας λαμβάνειν τὰ ἐσθή-
 ματα ἀπὸ τῶν διανεμόντων.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, πρὸς τὴν σμικρό- 15
 τητα τῶν νυκτῶν βραχυτάτην καὶ τὴν κατή-
 χησιν ποιούμεθα· πάντῃ γὰρ ἀποσιωπῆσαι
 ἡμᾶς οὐκ ἔστι, ὅπου γε καὶ ταύτης γενομένης
 ἔτι τὰς ἀταξίας ἐνεργοῦμεν καὶ τὰς ἀπαι-
 δευσίας ἐπιτελεῖν οὐ παύομεθα. παρακαλῶ 20
 οὖν ὑμᾶς ἄρτι μᾶλλον, ἡνίκα καὶ πρὸς τοὺς
 ἔξω ἀγωνιζόμεθα δι' ἐντολὴν κυρίου, στήναι·
 κραταιότερον πρὸς τὴν ἀθλητικὴν ὑμῶν ὑπο-
 ταγὴν, καὶ ἀπευθύναι τὸν ἑαυτῶν βίον ἐπὶ
 πᾶσιν ὀρθοτομοῦντα καὶ κατὰ μηδὲν μολυ- 25
 νόμενόν τε καὶ κίβδηλευόμενον, ἵν' οὕτω μᾶλ-
 λον ἐπίδοι θεὸς καὶ ἀρεσθεῖς ταῖς ἀγαθο-
 εργίαις ὑμῶν διεξαγάγη παραδόξως τὸν
 ἀγῶνα, ἀθλητὰς ὑμᾶς κατ' ἀμφοτέρα ἀπο-
 δεικνύων· οὐ γὰρ ἐστὶ μικρὸν τὸ ἐν τῇ γε- 30
 νεᾷ ταύτῃ τῇ ταπεινῇ, τῶν ἄλλων πως ὑπο-
 πτησσόντων καὶ παραχωρούντων τοῖς πράγ-
 μασιν, ἡμᾶς σχεδὸν μόνους τοὺς ἁμαρτωλοὺς
 ἀνταγωνίζεσθαι καὶ ὑπεραθλεῖν τοῦ καλοῦ.
 νεανικῆς τὸ ἔργον ψυχῆς, ζήλω θεοῦ πεπε- 35
 ρωμένης τὸ κατόρθωμα καὶ τοὺς πατρικοὺς
 τρόπους ἰχνηλατούσης, μᾶλλον δὲ ἀγγελικῆς
 ἰσχύος ἐπικουρία καὶ θεοῦ τοῦ μεγάλου τὸ
 δῶρον, ὃς ζητεῖ πάντοτε ψυχὰς κεκαθαρμέ-
 νας ἐκ παθῶν καὶ ἀνανεούσας ἐκ τῆς τῶν 40
 κοσμικῶν φρονημάτων μέθης, ἵνα τὴν αὐτοῦ

1 κῶδ. πέφρικε. 2 κῶδ. προπεπονθυῖα. 17 κῶδ. πάντι. 27 κῶδ. ἀγαθοεργίαις. 29 κῶδ. ἡμᾶς.

χάριν μεταδοίη και ἐνδείξεται ἐν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ἔργα δυνάμεως τῆς αὐτοῦ μεγαλοουρίας.

Ἄν τοίνυν οὕτως ἑαυτοὺς κατασκευάσω-
 5 μεν, σκευὴ ἐκλογῆς ἀποδεδειγμένοι (ἐκλογῆς δὲ σκευὸς χρυσοῦν εἶναι ἢ ἀργυροῦν), ἀτινά ἐστὶν ἀλληγορούμενα καθαρωτάτης πράξεως και βίου ἀπαθοῦς κατασκευάσματα, οὕτως ἐπελεύσεται ἐφ' ἡμᾶς πνεῦμα ἅγιον και δύ-
 10 ναμὶς ὑψίστου ἐπισκιάζουσα ἐπὶ τε τῇ παρούσῃ ὑποθέσει και ἐν παντὶ ἄλλῳ πράγματι, δυναμοῦσα και ἀπαρτιζουσα τὰ ἐπιζητούμενα ἡμῖν· ἂν δὲ τούναντίον σκευὴ ἀπωλείας (ἅπερ ἔοικε ξυλίνοις και ὀστρακί-
 15 νοῖς ἐργαλείοις, δηλονότι πονηραῖς τε και ἀσέμνοις πράξεσιν), οὔτε τὸν θεὸν ἐνοικον σχοίημεν, οὔτε τὶ τῶν σωτηρίων ἀποτελέσομεν, κἂν δοκῶμεν διαγωνίζεσθαι. διὰ τοῦτο πρόσσχωμεν νηφόντως ἐκάστοτε και ὑπενέγ-
 20 κωμεν τὸ τληπαθὲς τῆς ἀσκήσεως, τοῦτο μὲν ἐν ταῖς νυκτεριναῖς ἀγρυπνίαις και ψαλμωδίαις, τοῦτο δὲ ἐν ταῖς ἡμεριναῖς προσευχαῖς και ἐργασίαις, μήτε ἐν ταῖς νυξὶ τῶν ἄλλων ψαλλόντων ἐν ταῖς κοίταις εὐρισκό-
 25 μενοι ἄνευ ἀσθενείας και ἄλλης κατοχῆς εὐλόγου κατὰ διακονίαν, ἢ και ἐγειρόμενοι και εἰκῆ περιερχόμενοι και τὸ στόμα μεμυκὸς ἔχοντες ἐκ θείας ὑμολογίας (ζημία γὰρ οὐχ ἢ τυχοῦσα τῷ παθόντι), μήτε ἐν τῇ
 30 ἡμέρᾳ τῶν ὥρων ἀπολιμπάνοντες δίχα τινὸς ἀνάγκης, ἢ τῶν ἔργων ἀφιστάμενοι και παρὰ καιρὸν διακινουῦντες, ἢ και συμβάλλοντες λόγους καταστροφῆς, ἀλλ' οὐκ οἰκοδομῆς και σωτηρίας τῆς πρὸς τὸ κοινὸν ὠφελείας. ἐν-
 35 τεῦθεν γὰρ λέσθαι και ταραχαί, ὕβρεις και ἀπέχθειαι και ἢ τοῦ Σατανᾶ χαρμοσύνη, λύπη δὲ τοῦ ἁγίου πνεύματος. και τὸ λυπησθαι τὸ ἅγιον πνεῦμα κατὰ τινα ἀργολογίαν ἤλικον ὅτι ἔχει κίνδυνον, οἱ ἀναγινώσκοντες
 40 νοεῖτωσαν. εὐρίσκω δέ, ὅτι τὸ πλεῖστον τῆς ἀταξίας ἐκ τῆς τῶν ἐνδυμάτων γίνεται ἐπιδόσεως, ἄλλου κατ' ἄλλου ἔλκοντος τὸν δια-

νομέα, και τοῦ μὲν ζητοῦντος τὸ ἱμάτιον ἄκοπον και ἰσοστάσιον και μὴν και τετριμ-
 μένον και φιλωτέρον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ
 θέρους, τοῦ δὲ τὸ κουκούλλιον ἀνεμπάλωτον
 και καλλίχροον και μὴν και βαθύτατον. και 5
 ποῦ συμβαίνει ταῦτα συντρέχειν, μήτε το-
 σοῦτων ὄντων τῶν ἐσθημάτων, ἢ τῶν κου-
 κουλλίων; πόθεν γὰρ ἢ ἐκ τίνος ὑμῶν προ-
 σόδου και ἔργου; σκέπτεσθαι γὰρ ὀφείλει
 ἕκαστος, ὅσον εἰσφέρει, ἢ εἰσήγαγεν ἐκ τοῦ 10
 κόσμου, ὅτε ταῦτα ζητοίη, μήτε τοῦ λόγου
 τῆς ὑποταγῆς καταδεχομένου ἕκάστου τὸ ἴδιον
 θέλημα ἐκπληροῦν. ἢ οὐχὶ και ταῦτα δω-
 ρεᾶν δίδωσι θεὸς ἐκ πόρων, ὧν οἶδε και
 ὅθεν βούλεται παραδόξως καθ' ἕκαστην, και 15
 ὅτι οὐδὲ ἐσμεν ἄξιοι κατὰ τὰ προγεγενημένα
 ἢ και γινόμενα ἀνομήματά τε και ἀμαρτή-
 ματα ἡμῶν και ἃ λαμβάνομεν ἔχειν; ἀναμι-
 μνησκέσθω ἕκαστος ὑμῶν, ἀπὸ τῶν πρώτων
 ἕως ἐσχάτου, τί ὠφλησε και ὠμολόγησε και 20
 ἐν οἷς ἐστι, και εὐρήσει ὑπεύθυνον ἑαυτὸν
 ἐν τοῖς λεγομένοις και παρ' ἀξίαν και αὐτὸ
 ὃ ἀμπέχεται ἔχειν. εἰ τραχύτητα και εὐτέ-
 λειαν και πολυῤῥαφίαν και στενοκολοβίαν
 ἱματίων και κουκουλλίων οὐ φέρομεν, εἰ φθει- 25
 ρῶν και φύλλων πληγὰς λαμβάνειν οὐκ ἀνε-
 χόμεθα, ἐν τίνι ἔσται τὸ καύχημα ἡμῶν;
 ἐν τίνι μονάζομεν; ἐν τίνι ὑποτασσόμεθα;
 και μὴν ἄλλοι μονοχίτωνες, και μὴν ἄλλοι
 διὰ χρόνου ἀνυπάλλακτον τὸ ἐνδυμα ἔχοντες, 30
 και μὴν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς τὰ παραδείγματα,
 ἀλλ' εἰς τὰ καλά προσέχειν και ζηλοῦν οὐ
 βουλόμεθα, εἰς δὲ τὰ ἐναντία και μάλιστα.
 και ἐπεὶ ἦρεν ὁ δεῖνα ἱμάτιον ἢ κουκούλ-
 λιον καλόν, δοθέντος ἴσως κατὰ ἀσθενείαν ἢ 35
 κατὰ διάκρισιν φύσεώς τε και στάσεως, ζη-
 λος κατὰ τοῦτο, ἐρεθισμός, ἀντιβολή, πρὸς
 τὸν διανομέα διαμάχησις· “ὁὸς κάμοι τὸ
 ὁμοῖον ἐν τίνι διαφέρει ὁ ληφόμενος ἐμοῦ”;
 και μάλιστα εἰ τύχη παρὰ ἱερέως γενέσθαι, 40
 και μάλιστα εἰ συμβῆ παρὰ τῶν τὴν εὐτα-
 ξίαν διοικούντων φαίνεσθαι, ἢ τῶν δοκούντων
 εἶναι τι, μὴ ὄντων ἐν τοῖς τοιούτοις. τί δὲ
 και πρὸς τοὺς ἄλλους εἴπωμεν, οἳ και κατὰ

13 κῶδ. σκεύει. 17 κῶδ. ἀποτελέσωμεν. 20 κῶδ. τούτω. 22 κῶδ. τούτω. 27 κῶδ. μεμοικῶς. 35 κῶδ. λέσχε, ταραχέ. 37 κῶδ. λύπει

40 κῶδ. τύχει.

στάσιν καὶ κατὰ ἡλικίαν καὶ κατὰ ἕξιν ἀγροικότεραν ἢ πενεστέραν ὀφείλοντες φόβῳ καὶ τρόμῳ καὶ εὐχαριστίᾳ δέχεσθαι τὰ γινόμενα ἐρίζουσι καὶ λακτίζουσι καὶ βατταρίζουσιν, 5 ἐπιζητοῦντες τὰ ὅμοια οἱ ἀνόμοιοι, κατὰ τὰ προῤῥηθέντα; ἱμάτιον οὐκ εἶχον ἐν τῷ κόσμῳ ταχὺ εἰς ὑπαλλαγὴν, καὶ ἄρτι καθ' ἑβδομάδα ὑπαλλάσσω ἀγριοῦμαι ὡς θηρίον καὶ καθυλακτῶ ὡς κύων. οἴκημα οὐκ εἶχον, 10 εἰ μὴ ἐνοικικὸν ἢ καὶ κατὰ δεσποτεῖαν, καὶ τοῦτο πενιχρόν, ἀσφελτόν τε καὶ ἀμαρμάρωτον καὶ κατεῤῥυπωμένον, καὶ ἄρτι εἰς χρυσώροφα καὶ μαρμαρόπατα καὶ καθαρώτατα αὐλιζόμενος ἐπελαθόμην ὁ τάλας, ὅτι ἐκ 15 κόπου εἰς ἀνάπαυσιν ἐλήλυθα. κλίνην οὐκ εἶχον, οὐδὲ σκεπάσματα, οὐδὲ προσκεφάλαιον εἰς τὸ ὑπνοῦν, εἰ μὴ ἐν τυχόν μαλλωτάριον, ἢ ἄλλο τι τραχύτατον καὶ οἰκτρότατον, καὶ ἄρτι ἀνακλινόμενος εἰς ἐντονιασμένον κράβατον 20 μετὰ σκεπασμάτων καὶ ὑποσκεπασμάτων καὶ προσκεφαλαίου, οὐκ ἀνέχομαι· ἔχω γὰρ καὶ κωδιάριον καὶ ἐπώμιον, καὶ οὐκ ἑαρινὸν ἀλλὰ καὶ χειμερινόν, καὶ οὐ μέγα ἀλλὰ καὶ μικρόν, ὑποδήματά τε καὶ καλίγια, καὶ οὐδ' 25 οὕτως ὑποφέρω. ὕβριζόμην πρότερον καὶ ὑπέπτησσον καὶ τῷ τυχόντι προσώπῳ, μᾶλλον δὲ καὶ ἐτυπτόμην παρὰ παντὸς τοῦ εὐρισκομένου, καὶ ἄρτι οὐδὲ τὴν τυχοῦσαν ἐπιπληξιν καὶ ὕβριν καὶ ὄνειδισμὸν καταδέχομαι 30 εἰσδέεσθαι. υἱὸς ἐκαλούμην τότε τοῦ δεῖνος πτωχοῦ ἀνθρώπου καὶ πενιχροῦ, καὶ ἄρτι υἱὸς θεοῦ ὀνομαζόμενος καὶ υἱὸς φωτός, καὶ ἀπὸ τοῦ πνευματικῶς γεννήσαντος ὕβριοπαθῶ καὶ ἀλγύνομαι ἐν τοῖς τυχοῦσιν. ἄρα οὐκ 35 ἔστι πλάνη καὶ μέθοδος δαίμονος; ἄρα οὐκ ἔστιν ἀπάτη καὶ φανακισμὸς λογισμῶν; καὶ οὐκ ἔχει τις λέγειν, εἴπερ καλῶς ἐν αἰσθήσει λάβοι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, εἰ καὶ τῷ δοκεῖν εὐγενῆς ἦν κατὰ τὸν κόσμον (ἔατω 40 γὰρ τοὺς ἄλλους), εἰ καὶ ἐν πλούτῳ καὶ περιουσίᾳ (ἀφείτω γὰρ τοὺς ἑτέρως ἔχοντας), ὅς οὐχ εὐρήσει ἑαυτὸν ἐν τοῖς λεγομένοις

7 κῶδ. κατ' ἐξῆ. 10 κῶδ. ἐνοικικόν. 11 ἀσφελτον] οὕτως ἐν τῷ ἀπογράφῳ πιθανῶς ἀσφαλτον = πολύγωνον || κῶδ. ἀμαρμάρωτον. 17 κῶδ. μαλωτάριον.

ὑπαίτιον καὶ ὑπεύθυνον, εἰ γε ὀρθοτομῶν ἐστὶ τὸν ἑαυτοῦ βίον.

Ἄλλὰ δεῦτε, ἀδελφοί μου, χωρήσωμεν θερμῶς πρὸς θεόν, καὶ τρέψωμεν τὰς ἐναντίας δυνάμεις, καὶ ἐνεργήσωμεν φιλαλήθως 5 καὶ ἀξιαγάστως τὴν ἀσκησιν ἡμῶν, βιαζόμενοι ἑαυτοὺς ἐν τοῖς λεγομένοις, ἵνα ἐντεῦθεν εὐμαρίζηται ἡμῶν ὁ βίος καὶ χαίρωμεν τῇ ἐλπίδι ἐν τῇ τῶν μισθῶν ἡμῶν ἀπολήψει, ὅτι ἐν τούτῳ ἐληλύθαμεν πάντες, 10 μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, εὐγενεῖς καὶ ἀγενεῖς, ἔνδοξοι καὶ ἀδοξοὶ, ἵνα πάντες προσενέγκωμεν οὐ μόνον τὰ προδηλωθέντα, ἀλλὰ καὶ ῥαπίσματα καὶ ἐμπτύσματα καὶ κολαφίσματα, ἔξορίας καὶ ἀπαγωγάς, σταυρὸν καὶ θάνατον 15 τὸ τελευταῖον· καὶ εἰ ταῦτα πάθοιμεν, καὶ εἰ τὰ ἐλαφρότερα προκατορθώσωμεν, λογισθήσεται ἡμῖν καὶ τὰ μείζονα ἀπὸ τῆς προθέσεως ἀπειργάσθαι· εἰ δὲ ἐν ἐκείνοις ἀσθενήσωμεν, δηλονότι ἐν τοῖς δευτέροις, οὐδὲ 20 ἀφόμεθα, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς προτέροις εὐοδώσει ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς ἐτι διαγωνιζόμενοι, τοῖς τε διακονοῦσι καὶ διακονουμένοις, τοῖς τε δίδουσι καὶ λαμβάνουσιν· ἀμφοτέροις γὰρ ἐξ Ἰσοῦ ὁ κόπος, καὶ οἱ αὐτοὶ καὶ δια- 25 κονοῦντες καὶ διακονούμενοι, καὶ διδόντες καὶ λαμβάνοντες, κατ' ἄλλας καὶ ἄλλας διακονίας εὐρισκόμενοι καὶ ἐν τοῖς δευτέροις καὶ μείζουσιν. εἴπερ εὐδοκεῖ ἢ παραχωρεῖ, δῶψη δύναμιν καὶ κραταίωσιν συμμόρφους γενέσθαι 30 τοῖς παθήμασιν αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΖ'.

35

Περὶ τοῦ μὴ παραδέχεσθαι τὴν συμβουλήν τοῦ σχολιοῦ ὄφρα, ἀλλ' ἀποπέμπειν αὐτοῦ τὰς προσβολὰς δι' ἐξαγορεύσεως.

Ἄδελφοι καὶ πατέρες καὶ τέκνα, εἰ μήτηρ φιλεῖ τὰ ἑαυτῆς ἔχγονα διατρέφειν (φύσεως 40 γὰρ ἐστὶν ἰδίωμα ἐπὶ τὰ ἑαυτῆς τέκνα κατα-

γίνεσθαι), πῶς οὐχὶ καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ ποθοῦμεν ὑμᾶς διατρέφειν; καὶ εἰ ἐκεῖνη ὥδε κάκεισε περιαιρούσα καὶ περιτρέχουσα ἐρα-
νίζεται τὰ τροφῆς ἐπιτήδεια, πῶς οὐχὶ καὶ
5 ἡμεῖς οἱ πένητες συναισίοσωμεν ὑμῖν τὰ
χρήσιμα; ἄχθομαι δὲ ὅτι μὴ πλουσίως δυ-
ναίμην ὑμᾶς ἐκτρέφειν, μηδὲ ὅσον ἐπιζητεῖ
ἢ ἔφρασις. τίς δὲ ἡ τροφή; αὐτὸς ὁ χορηγῶν
αὐτὴν ἔφρασεν, "ἐμὸν βρώμᾳ ἐστίν, ἵνα ποιῶ
10 τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς". ὦ ἀδελφοί, δέδωκε καὶ ἡμῖν ἐξου-
σίαν καλεῖν αὐτὸν πατέρα. ἀγαπήσωμεν τὸν
ἀγαπήσαντα ἡμᾶς θεόν, καὶ τοσοῦτον, ὥστε
τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ θαῦναι λύτρον
15 ὑπὲρ πάντων ἡμῶν. πῶς δὲ ποιήσωμεν καὶ
πῶς πράξωμεν; ἐδείξατε μὲν οὖν τοῦτο καὶ
διὰ τῆς τοῦ προτέρου ὑμῶν βίου ὁμολογίας·
τίνος γὰρ ἔνεκεν ἀπεφύγετε κόσμον καὶ τὰ
τοῦ κόσμου, ἀπηρνήσασθε γονεῖς καὶ τὰ γο-
20 νέων, ἀπαλλοτριωθέντες ἀδελφῶν καὶ συγ-
γενῶν καὶ φίλων καὶ τᾶλλα ὅσα ἐν τῇ μα-
ταιότητι τοῦ βίου ἐπιφαίνεται; ἀλλὰ καὶ ἔτι
ἐπιδείξατε, παρακαλῶ, διὰ τὸ ὑποφέρειν ὑμᾶς
τὴν θλιπτικὴν ὑποταγὴν, τοὺς πόνους καὶ
25 τοὺς κόπους τῆς ἐγκρατείας, τὸ ἄχθος καὶ
τὸ βάρος τῆς διακονίας, τὰς ἀτονίας, τὰς
ὀλιγοψυχίας τῆς ἀγρυπνίας καὶ μέντοι τὰ
τόξα καὶ τὰ βέλη τῶν ἀοράτων λογισμῶν,
τὸ πῦρ τῆς ἐπιθυμῆσεως, τὸ σκότος τῆς
30 ἀκηδίας, τὴν τηκεδὸνα τοῦ φθόνου, τῆς ἀθε-
τήσεως τὸν ὀλεθρον, τῶν ἄλλων ἀπάντων,
δι' ὧν πειράται κατενεγκεῖν ἡμᾶς εἰς ἄδου-
ταμεῖα ὁ ὀλοθρευτὴς τῶν ψυχῶν ἡμῶν διά-
βολος. ἀλλὰ θαρσεῖτε, τέχνα· βάλλεται γὰρ
35 ἐκεῖνος καὶ καταβάλλεται δυνάμει θεοῦ ἐν
ὑμῖν, ἀλλ' οὐχ ὑμᾶς καταβάλλον φαίνεται.
τρῖζει τοὺς ὀδόντας καὶ βρύχει, ἡνίκα, ὄρᾳ
ὑμᾶς εἰρημικὴν καὶ ἀστασίαστον ζωὴν διε-
ξάγοντας· βούλεται εἰσπηδῆσαι καὶ ἀρπάξαι
40 ψυχὴν εἰς ἀπώλειαν καὶ οὐχ ἔξει, ἔθεν
εἰσελεύσεται, ἐπειδὴν βλέπη ὑμᾶς πεφραγ-
μένους καὶ τετειχισμένους τῷ νόμῳ κυρίου·
ἴστησι παγίδας καὶ θήρατρα, ὑπενεγκεῖν ὑμᾶς

6/7 κῶδ. *δυναίμην*. 9/11 πρβλ. Ἰωάνν. δ', 34.
41 κῶδ. *βλέπει*.

ἐν αὐτοῖς γλιχόμενος, καὶ ἀποτογχανῶν οὐδύ-
ρεται, ὀπηνίκα αἰσθάνεται ὑμᾶς δι' ἐξαγο-
ρεύσεως τὰ αὐτοῦ μηχανήματα διαλύοντας·
οὐ γὰρ ἔχει χώραν οὐδὲ τόπον ἐκεῖ, οὐ ἐστὶ
φόβος θεοῦ, οὐ ὑπάρχει ἐντολῶν τήρησις, 5
κανόνων ἐνέργεια, ἐπιτιμίων ὑποδοχὴ· διὰ
τοῦτο χαίρετε καὶ προθυμεῖσθε, εὐψυχεῖτε
καὶ εὐσθενεῖτε, κραταιοῦσθε καὶ δυναμοῦσθε,
μηδὸλως διδόντες εἰσοδὸν τῷ ἀτιθάσῳ δαι-
μονι, μηδὸλως παραχωροῦντες ψυδύρισειν εἰς 10
τὸ οὖς τῆς ψυχῆς ὑμῶν τὸν σχολιὸν ἐκεῖνον
ὄφιν. ὁπόταν ἔλθῃ, ἀποκρουέσθω, ἀποπεμπέ-
σθω. ἴστε, ὅπως ἐξηπάτησε τὸν πρῶτον ἄν-
θρωπον, ὅπως τε ἐξαπατᾷ καὶ νῦν τοὺς ἡπα-
τημένους. ἐκεῖνα φθέγγεται καὶ συμβουλεύει, 15
ἃ εἰς ἀνέτησιν φέρει, ἃ εἰς ὑπερηφανίαν
ἐνεισιν, ἃ εἰς φθόνον παροτρύνει, εἰς ἐπι-
θυμίαν ἔλκει, εἰς ἀκρασίαν ἐνάγει, εἰς πᾶν
ὅ τι οὖν τῶν τὴν ψυχὴν μολονόντων καὶ
ἀπολλόντων· φεῦ τῆς συμβουλίας τοῦ δρά- 20
κοντος! ἀλλ' ὑμεῖς ἐκεῖνα ἀεὶ μελετᾶτε καὶ
ἐπακούετε, ἃ ὁ φύλαξ τῆς ζωῆς ἡμῶν καλῶς
ὑπομνήσκει καὶ ὑποβάλλει, τὰ περὶ σωφρο-
σύνης, τὰ περὶ ἀνδρείας, τὰ περὶ πολιτείας
τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν, τὰ περὶ θανάτου, 25
τὰ περὶ μεταστάσεως, τὰ περὶ ἀναλογίας
τῶν βεβιωμένων, τὰ περὶ τῶν μελλόντων
ἀγαθῶν καὶ μέντοι τῶν ἐναντίων κολαστη-
ριῶν, πῶς καὶ ποίοις τρόποις ἐστὶ τῶν μὲν
ἐπιτυχεῖν, τῶν δὲ ἀποφυγεῖν, ἵν' ἐν τούτοις 30
καταγινομένοι καὶ ἐναδολεσχούμενοι ἔτι καὶ
ἔτι εὐπραγήσητε· συνετίξεσθέ τε καὶ εὐθυ-
πορήσοιτε τὴν ὁδὸν κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
ἕως ἂν τὸ διωρισμένον μέτρον τῆς ζωῆς
ἡμῶν τέλος δέξηται καὶ μεταστήσῃ ἡμᾶς ἐκ 35
τῶν ἐνταῦθα ὀδυνηρῶν πρὸς τὴν μέλλουσαν
αἰδίου ἀνάπαυσιν ὃ καλῶς ὑφ' ἡμῶν λειτουρ-
γούμενος καὶ θεραπευόμενος δεσπότης.

Ἡμεῖς μὲν οὖν ταῦτα ἡρανισάμεθα ὑμῖν
εἰς τροφήν καὶ τὰ νῦν ὀλιγοστώς πως ὑμεῖς 40
δὲ ἀμείψασθέ με καὶ ἀντιθρέψατε τὸν τα-
πεινόν, ὦ τέχνα, ταῖς προσευχαῖς, ταῖς δεή-
σεσι, ταῖς ἐναρέτοις εὐπραγίαις καὶ εὐδοξίαις

2 κῶδ. *εσθάνεται*. 9 κῶδ. *ἀτιθάσῳ*. 34 κῶδ.
διωρισμένον. 35 κῶδ. *ὑμᾶς*. 40 κῶδ. *ὀλιγοστώς*.

ὁμῶν, ἐν τῷ ἐνὶ στοιχειούμενοι θελήματι, ἐν τῇ μιᾷ συναγόμενοι καρδίᾳ διὰ τῆς εἰς ἀλλήλους ἀφθόνου ἀγαπήσεως, διὰ τῆς ἐπ' ἀλλήλοις συμπαθητικῆς εὐσπλαγχνίας, διὰ 5 τῆς ἀνολιγώρου ἐν ταῖς διακονίαις λειτουργίας, διὰ τῆς ἔτι εὐτονίας τῆς ἐνισταμένης ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, ἵνα καὶ εὐμαρῶς τελειούντες τελέσοιτε καὶ διανύοντες διανύσητε, ῥωννόμενοι καὶ ψυχῇ καὶ σώματι, χαίρομε- 10 νοι διὰ τῆς ἐλπίδος τῶν καταβαλλομένων ὑμῖν πόνων, ἀξιούμενοί τε καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἁγίας ἀναστάσεως ἀκατακρίτως φθάσαι χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κρά- 15 τος, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΗ.

Περὶ τῆς ἀποδράσεως τοῦ ἀδελφοῦ Ἐλπίδίου καὶ τῆς ὑποτροφῆς Εὐθαλίου, καὶ τοῦ μετὰ προαιρέσεως ἐκτελεῖν τὰς ἐργασίας, κατὰ τὴν καθήκουσαν ἡμῖν δύναμιν.

Ἀδελφοί καὶ πατέρες, ὡς ἀληθῶς γέγραπται, ὅτι "οὐ πλησθήσεται οὖς τοῦ ἀκούειν 25 καὶ ὀφθαλμὸς τοῦ ὁρᾶν". ὅποσα γὰρ ἂν εἴπωμεν προλαβόντες περὶ ὠφελείας καὶ καταστάσεως, οὐδὲν ἐν τῷ παρόντι εὐρίσκομεν περικρατούμενον εἰς τέλος καὶ διασφζόμενον, ἀλλ' ὁμοῦ τε εἰσῆλθεν εἰς τὰς ἀκοὰς καὶ 30 εὐθύς ἀπέστη, ἢ μικρόν τι ἐπιμείνας ὁ λόγος ἐν τοῖς νήφουσι καὶ τῆς μνήμης ἀπωλισθεν, οὕτω τῆς φύσεως ἡμῶν μὴ διαρκούσης ἐγκρατεῖν τὰ παρακατατιθέμενα, ἀλλὰ πάλιν ἐπιδομένης, ὡς ἐπὶ τῆς κατὰ σῶμα 35 βρώσεώς τε καὶ πόσεως. καὶ διὰ τοῦτο ἀεὶ χρεῖα οἶον ἐνσπεῖρειν τὸν λόγον καὶ ἐγκατατιθεσθαι τὰ ἀγαθὰ ὑπομνήματα, εἴτε παρὰ τῆς θεοπνεύστου Γραφῆς λαμβάνοντας ἡμᾶς, εἴτε οἴκοθεν φέροντας· καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ 40 παρόντος οὐκ ἂν εἶη χρεῖα τινὸς διαλέξεως, εἴπερ διετηρεῖτο τὰ δεδογμένα καὶ κεκατονισμένα ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς.

Ἄλλ' ἐπειδὴ παραφθείρονται καὶ διαλώ- 5 λασιν, ἀναγκαῖον τὰ αὐτὰ ἀεὶ ἀνακυκλοῦν καὶ ἐκάστοτε νεάζειν, ἵν' ἐντεῦθεν δόξωμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σωτηρίας ἡμῶν· τοῦτο δέ φημι ἐπὶ πολλαῖς μὲν ἄλλαις ὑπο- 5 θέσεσιν, ὅσον δὲ κατὰ τὸ ἐνεστὸς διὰ τὸν Ἐλπίδιον, ὅτι πάντων ἀμνημονήσας καὶ πάντων ἀλογήσας, καὶ πάντα καταπατήσας τὰ ἐφομολογηθέντα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ ἀγγέλων, ὥχεται εἰς τὸν τό- 10 πον τῆς ἀπωλείας, εἰς τὸ βάραθρον τῆς ἀποστασίας, εἰς τὸ ἔνεδρον τῆς ἀρνήσεως. καὶ μὴ οὐκ ἦν παρὰ τοὺς πολλοὺς, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ὑπουργὸν τοῦ ἀββᾶ Βασιλείου, ἐν ἀναπαύσει σωματικῇ, ἱματιζόμενος καὶ περιποιού- 15 μενος καὶ ἀναπατῶν ὧδε κάκεισε; ἀλλ' οὐδὲν τὴν μελετήσασαν ψυχὴν ἀποστατεῖν δυσωπήσειεν, οὐχ ὑπαλλαγὴ καλλίστων ἱματίων τε καὶ ὑποδημάτων, οὐχ ἀβροτέρα δίαίτα βρώ- 20 σεώς τε καὶ πόσεως, οὐκ ἀναπαυστικὴ δια- 20 κονία ἐργοχείρου τοῦ καὶ καθ' ἡσυχίαν. καὶ τί λέγω τοῦτο καὶ ἐκεῖνο; οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν ἂν ποιήσῃ τις, κατὰ τὸ πατρικὸν ἀπόφθεγμα, δυνηθῆ ἂν τὸν τοιοῦτον ἔλξαι πρὸς τὸ καλόν, ἐπὶ τὰς ἐθελουσίαις ὀρμαῖς 25 ἀποκλίνας τῆς εὐθείας ὁδοῦ, πρὸς τὸ καταθύμιον ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, δίδωσι τὰς ἑαυτοῦ ῥοπὰς; ἀλλ' οὕτως μὲν ἐκεῖνος κακῶς βουλευσάμενος, μα- 30 ταίως καὶ ὀλεθρίως τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς πέ- 30πραχεν, εἰ μὴ τις αὐτοῦ ἄψηται σπινθῆρ ζωτικὸς ἀνακαλούμενος ἐκ τῆς κατὰ ψυχὴν αὐτοῦ νεκρότητος· νενεκρωμένος γὰρ ἐστί, κατὰ τὸν ἅγιον Βασίλειον, καὶ ἐστερημένος τοῦ ἁγίου πνεύματος· ὁ δὲ τοιοῦτος ἄξιος 35 ἠρήνου καὶ εὐχῆς ἐπιστρεπτικῆς. τί δὲ οὐ διανοούμεθα τὴν τοῦ διαβόλου ἀπάτην καὶ φεύγομεν τὸν ὄλισθον, ἐκ τῶν ἤδη ἠπατημένων καὶ πάλινστροφησάντων δεδιδαγμένοι; οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἢ τὸ ἀπολέσαι πᾶν ὃ τι 40 οὖν καλὸν πέπραχε δι' ὑπομονῆς ὁ πλανηθεὶς καὶ ὑποστρέψαι διακενῆς ὀψέ ποτε, ἐφ' ὅσον ἀπολήξει τῆς ἐμπαθοῦς προαιρέσεως

καὶ τῆς φιληδόνου ὀρμῆς, ἐπιφερόμενος ἴσως οὐκ ὀλίγα τὰ πταισμάτα, ἃ κατὰ τὸν τῆς πλάνης καιρὸν αὐτοῦ ἀπειργάσατο. ἀπίη γὰρ λέγειν ἕως τοῦ τέλους ἐπιμενόντων· μὴ γὰρ οὐχὶ μετὰ τὸ ἀραθῆσαι καὶ συντριβῆναι καὶ κατακοπῆναι πάλιν ὑποστρέφομεν; ἤδη γινώσκωμεν οἱ ἄλόντες, ἤδη καὶ ὃν ἀνέλπιστον εἶχον εἰς ὑποστροφὴν διὰ τὴν πολλὴν μανίαν, λέγω δὴ τὸν ἀδελφὸν Εὐθάλιον, πάλιν ὑποστρέφει, πάλιν μεταμελεῖται, πάλιν παρακαλεῖ, πάλιν ὁμολογεῖ τὴν ἁμαρτίαν, καίπερ ἔχων τὴν εὐθηνίαν, ὡς λέγει, τῆς σωματικῆς εὐζωΐας. εἶτα οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν τεκμήρασθαι ἡμᾶς τοὺς ἤδη ἵσταμένους καὶ ἀνεξαπατήτους, ἵνα μὴ ταῦτοπαθῆσωμεν; ἀλλ' οὐκ ἐνδέχεται· ὡς ἐπὶ τῶν ἀλόγων ἢ τῶν ἰχθύων, εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν ἐμπίπτομεν δέλεαρ, μᾶλλον δὲ καὶ ταῦτα οἶδε φειδεσθαι τοῦ ὀλισθηροῦ ποτε τόπου καὶ τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ δις ἢ τρίς ἐμπτώσεως. ἡμεῖς δὲ καὶ τῶν ἀλόγων ἐσμὲν χεῖρους, ἀλλ' οὐχ οἱ πάντες· ἤδη γὰρ πρὸς τοὺς ἀστηρίκτους μοι ὁ λόγος καὶ ἀνδρῶν καὶ ὡς ἐπὶ ἀνέμης ὑπὸ τοῦ Βελίαρ γυριζομένους. πόθεν σεσάθρωται ψυχῆ; ἢ ἐκ τίνος αἰτίας ἐνίησιν ἑαυτὴν εἰς ἔν τῶν κατὰ τῶν παθῶν ὀλίσθημα (οὐδὲ γὰρ περὶ τῆς ἀποστασίας μοι μόνον ἢ ὑπόμνησις), ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ ἀμελεῖν τὰ προστεταγμένα καὶ ἐν οὐδενὶ ἠγεῖσθαι τὸ φυλάσσειν τὰ μικρά, ὡς αὐτοί, φασὶν οἱ ἐνεργοῦντες, νομίζουσι; μικρὸν δὲ καὶ μέγα ἁμαρτημα οὐκ ἔστι λέγειν, ὡς [φησιν] ὁ ἅγιος Βασίλειος· ἐπίσης γὰρ ἢ παρακοῆ τὴν ἐκδίκησιν ἔχει, οἷον τὸ ἀκρατῶς βλέπειν πρὸς πρόσωπα καὶ μὴ συστέλλειν ἑαυτοῦ τὴν ὄψιν ἐκάστοτε ἀπὸ τῆς βλαπτούσης θεωρίας, τὸ ἀδιαφορεῖν πρὸς γέλωτας καὶ κραυγὰς καὶ ἀπρεπεῖς ὁμιλίας καὶ ὠθισμοὺς καὶ ἀφάστας εἰς ἀλλήλους (ἐξ ὧν αἱ εἰσοδοὶ τῆς πορνείας, μᾶλλον δὲ ἀπωλείας), τὸ ἀνέργαστον εἶναι καὶ κατασκοπεῖν τὰ μὴ ἀνήκοντα (ἐξ ὧν φατρίαὶ καὶ πονηρίαὶ καὶ καταλαλιαὶ καὶ μερικαὶ φιλίαι), τὸ παρακούειν καὶ μὴ συν-

8 κῶδ. ἀπίη. 9 κῶδ. εὐθάλιον. 14 κῶδ. τεκμείρασθαι. 23 κῶδ. ἀνηθούτους.

έρχεσθαι μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν εἰς τὰ καθήκοντα καὶ διωρισμένα παρὰ τῆς ταπεινώσεώς μου, ἐξ ὧν οἱ γογγυσμοὶ καὶ ὑπερηφανίαι καὶ ἀλαζονεΐαι, καὶ μάλιστα ὅτε καὶ ἐπὶ τῶν δοκούντων πρωτεύειν τὸ τοιοῦτον γένηται.

Μανθάνω, ὅτι τινὲς κατὰ τὴν ἐφημερίαν τοῦ ζυμώματος οὐκ εὐκλητοῦσι καὶ ὡς ἰέραιες πρὸς τὸ βρώμα (βρώμα γὰρ αὐτῶν τὸ ζυμούμενον καὶ ἐξοπτούμενον), καὶ τότε, ὅτε οὐδὲ κόπος τοσοῦτος, ὡς ἐν τοῖς πολλοῖς τῶν μοναστηρίων, ἢ καὶ ὡς ἐν ἡμῶν τὸ πρότερον, διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ βοῦς προκατεργάζεσθαι τὴν ζύμην. ὁ βοῦς ἀνυπάλλακτος ἐκάστοτε τὴν διακονίαν ἐκπληροῖ, μόνος ἀνατλῶν τοὺς πόνους, καὶ ἡμεῖς πολλοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ οἱ μὲν τυχὸν πρὸς τὸ μόνον ἵστασθαι καὶ τὴν εὐταξίαν συντηρεῖν· καὶ ὅμως οὐκ ἐν προαιρέσει οὐδὲ ἀγογγύστως δεχόμεθα τὴν ἐφημερίαν. ἔγνω βοῦς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ· οἱ τοιοῦτοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τοὺς νόμους φυλάττειν τοὺς κειμένους, κατευτελίζοντες ὡς μικρὸν τὸ μέγα καὶ ὡσεὶ οὐθέν λογιζόμενοι τὸ τοῦ ζυμώματος ἔργον, οὐκ εἰδότες ὅτι ὑπὸ κυρίου ἢ ἐκεῖσε κλῆσις καὶ πρὸς αὐτὸν ἢ γενομένη παρακοῆ. μανθάνω, ὅτι ἐν τῇ μεταφορᾷ τοῦ σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἀπὸ τῆς θαλάσσης μετακομισμάτων οὐκ εὐθύς ἐκ πρωτολογίας ἐφίστανται τινες τοῖς λοιποῖς αὐτῶν ἀδελφοῖς, τοῦτο κάκεινο προφασιζόμενοι ἴσως· τὰ γὰρ ἀληθινῶς λεγόμενα ἐν φωτὶ εἰσι πάντως, καὶ εὐπίστα καὶ εὐπαράδεκτα τοῖς ἐγκελευομένοις. καὶ οὐ μικρὸν τὸ κακόν, πρῶτον μὲν ὅτι κοινὸν τὸ ἀνακομιζόμενον καὶ τῆς αὐτῆς χρείας ὃν ἀπαιτήσῃ πάντως τοὺς μετέχοντας τῆς ὁμοιοτρόπου κοπότητος· ἀλλ' οἱ μὲν ὡς μὴ μεταληφόμενοι τῶν τοιοῦτων, ἢ ὡς μὴ ἀδελφῶν ὄντων τῶν κοπιόντων, ἢ ὡς ἀλόγων τινῶν ὑπαρχόντων τῶν ταλαιπωρουμένων, οὐ συναίρονται τὴν ὁμοίαν ἐργασίαν, καθ' ὅσον καθήκει ἢ δύναμις· μικρὸν γὰρ ἑυλόγιον ὁ τοιοῦτος δύ-

4 κῶδ. ὑπερηφανίαι καὶ ἀλαζονεΐαι. 20 κῶδ. κτησάμενον. 30 κῶδ. ἐφίστανται. 39/40 κῶδ. κοπιόντων.

ναται αἶρειν, ἢ ἐν μόδιον φορτοῦσθαι ἀνετοβατῶν· τοῦτο δὲ μὴ ποιῶν προστίθῃσι καὶ ἕτερον βλάβος τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ, τὸ καθ' ἑαυτὸν καὶ ἄλλον παραζηλῶν εἰς παρακοήν. ἄξιά 5 εἰσι τὰ ἀδέλφια παραχωρεῖσθαι ἐν τοῖς τοιούτοις, ἀλλ' αὐτοὶ προλαμβάνουσι τῶν ἄλλων.

Μηδαμῶς οὖν, ἀδελφοί, τὰ τοιαῦτα γένηται· ἐντεῦθεν γάρ, ὡς εἴρηται, ἡ ἀταξία καὶ πρὸς τὸ κοινὸν βλάβος καὶ ἡ κατὰ μικρὸν πτώσις, αἱ ταραχαὶ καὶ αἱ λογομαχίαι, τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα. διατί μὴ σπανίζῃ τὸ ἐπιτιμᾶσθαι τινά; διατί, ἐν οἷς ἐστὶν εὐκόλως ὀρθοποδεῖν, ὑποσκελιζόμεθα ἀφρονεῦοντες; ἐκ τούτων ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, ἐκ τούτων ἡ προκοπὴ καὶ ἡ ἀπροκοπία, ἐκ τούτων ἡ ἀνάπαυσις καὶ ἡ ταλαιπωρία· οὕτω γὰρ εἶπειν ἀληθές, ἐπειδὴ ἡ ὑπακοὴ ζωὴ καὶ ἡ παρακοὴ θάνατος, καὶ ὁ ζυγὸς τοῦ Χριστοῦ ἐλαφρός, ὁ δὲ τοῦ διαβόλου βαρύς· καὶ ἡ πλήρωσις τῶν ἐντολῶν γλυκεῖα ὑπὲρ μέλι, τὸ δὲ παρακρούεσθαι αὐτὰς πικρότερον ἀψιθίου. μὴ γὰρ ἐκ τοῦ παρακούειν οἰεῖσθαι τις τὸ ἀναπαυστικὸν ἑαυτῷ περιποιεῖσθαι· ἠπάτημαι μεγάλως· τούναντίον δὲ μᾶλλον τὸ φορτικὸν καὶ ἐπαχθές καὶ δυσήνυτον περιποιούμενος, ἐκ δὲ τοῦ ὑπακούειν τὸ κοῦφον καὶ ἐλαφρὸν καὶ ἀναπαυστικόν, κἂν ὅτι μάλιστα βαρύτερα εἶεν τὰ ἐντελλόμενα καὶ ὑπὲρ δύναμιν, εὐμαρίζοντες τοῦ θεοῦ διὰ τῆς ἀγαθῆς προθέσεως τὰ πράγματα. οὐ ψεύδονται οἱ ἅγιοι ταῦτα λέγοντες, ψεύδονται δὲ καὶ ἑαυτοὺς πλανῶσιν οἱ μὴ ταῦτα καταδεχόμενοι. ἀλλ' ἵνα καὶ ἑαυτοῖς τὰ κάλλιστα περιποιώμεθα καὶ θεός 35 ἐπικουρῇ ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν, καὶ ἡ ταπεινωσις ἡμῶν ἀναπαύηται, καὶ τὸ κοινὸν τῆς ἀδελφότητος εὐτακτῇ, συνθώμεθα τοῖς λεληγμένοις καὶ πράξωμεν τὰ ζητούμενα, ἵνα ἀπ' ἐντεῦθεν ἤδη τῶν μελλόντων ἀγαθῶν 40 ἀποδείξῃς καρπούμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

13 κῶδ. ὑποσκελιζ. 22 ἀψιθίου = ἀψιθίου.
26 κῶδ. δυσήνυτον. 28 κῶδ. ἦεν. 35 κῶδ. ἡμῶν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΘ'.

Περὶ ταπεινώσεως τοῦ καθηγουμένου, καὶ διδασκαλίας πολιτείας τοῦ κατὰ θεὸν ἡμῶν βίου, καὶ τοῦ μὴ ὑπαχθῆναι τῷ καίσαρι ἐν τῇ μοιχείᾳ. 5

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ποιμένος ἴδιον τὸ ἐφίστασθαι ἐπιμελῶς τῇ ἐμπιστευθείσῃ αὐτῷ ποιμνῇ, ἀγρυπνεῖν τε ἀόκνως ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν οἰκείων προβάτων, καὶ τὸ μὲν ἀρρώστοῦν ἐπισκέπτεσθαι, 10 τὸ δὲ συντετριμμένον δεσμεῖν, καὶ τὸ μὲν πλανώμενον ἐπιστρέφειν, τὸ δὲ ἐναπομένον ἀνακαλεῖσθαι, καὶ ὅσα ἄλλα ὁ προφητικὸς διακελεύεται λόγος. οὕτω τοίνυν κάμει τὸν δύστηνον χρῆ κάμνειν καὶ κοπιᾶν ἀενάως 15 ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ὡς ἀληθῶς Χριστοῦ προβάτων, ἠνίκα ἀναξίως κατεπιστεύθη. ὑμῶν τὴν ἱεράν προστασίαν, καὶ πῆ μὲν ταῦτα λέγειν, πῆ δὲ ἐκεῖνα, ὡσπερ ἐκ νομῶν εἰς νομάς καὶ ἐκ χωρῶν εἰς χώρας μετακαλούμενος καὶ μεταβιβάζων ὑμᾶς, εἶπερ καὶ δοίη θεὸς τοῦτο δύνασθαι πράττειν, παράκαλούμενος ὑπὸ τῆς εὐχῆς τοῦ πατρός μου καὶ πατρός ὑμῶν καὶ τῆς ὑμῶν αὐτῶν πεποιθήσεως. ἐγὼ γὰρ ὁμολογῶ, ὡσπερ καὶ 25 πολλάκις ὡμολόγησα, οἷός τέ εἰμι καὶ ὅσος ἀσθενής καὶ ἀνίκανος. τοιγαροῦν ὡς ἄρνες ὄντες Χριστοῦ ποιμαίνεσθε θεοπρεπῶς, κατασκηνούμενοι ἐν ταῖς ζωηφόροις ἐντολαῖς "ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως", προφητικῶς εἶπειν, ἐκ 30 τρεφόμενοι, ὀδηγούμενοί τε ἐπὶ τρίβους δικαιοσύνης καὶ συμψάλλοντες ἐκεῖνο, ὅτι "ἐάν γὰρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου, οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ". καὶ γὰρ πεποινῶς εἰμι ὅτι, εἶπερ μὴ ὀλάσωμεν καὶ ἐκπέσωμεν ἀπὸ τῆς ἐγχειρισθείσης ἡμῖν καὶ ἐνεργουμένης πνευματικῆς καὶ πατρομιμήτου καταστάσεως, οὐδὲν ἡμᾶς περιέλη ἢ κατακρατήση τῶν νοητῶς ἢ ὀρατῶς συμβαινόντων δυσχερῶν. "εἰ γὰρ ὁ θεός 40 μετ' ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; καὶ εἰ αὐτὸς ὑπερασπιστὴς ἡμῶν, ἀπὸ τίνος δειλιάσωμεν";

26 κῶδ. πολλάκις. 28 κῶδ. ποιμαίνεσθαι. 30 Ψαλμ. κβ', 2. 33/34 Ψαλμ. κβ', 4. 36 κῶδ. ἐγχειρισθήσεως. 42 Ψαλμ. κς'. 1.

καὶ πῶς οὐχὶ ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπιδοίη πᾶσαν αὐτάρχειαν, καὶ σωματικὴν καὶ πνευματικὴν, χαριτῶν καὶ δυναμῶν καὶ εὐφραίνων καὶ θαυμασῶν ὑμᾶς κατὰ τὸν κόσμον τοῦτον ἐν ταῖς πόλλαῖς καὶ ποικίλαις αὐτοῦ μεγαλοδωρεαῖς;

Ναί, ναί, τέκνα μου, οὕτω πιστεύετε καὶ οὕτως πεποιθετε, καὶ κατὰ τοῦτο ἀναθάλλετε καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ οἷον εἰπεῖν 10 ἐξανθεῖτε καὶ καρποφορεῖτε τὰς ἀθανάτους ἀρετάς, εὐωδιάζοντες ταῖς ἐνθέοις πράξεσιν, ὡς τὰ κρῖνα τοῦ ἀγροῦ, πᾶσαν δυσωδίαν κακίας ἀποπεμπόμενοι ὡς θεοστυγῆ καὶ ὀλέθριον. μὴ γὰρ οὐχὶ πᾶσα πράξις ἡμῶν καθ' 15 ἑκάστην ἡμέραν ὡς θυσία ἀναφέρεται τῷ δεσπότῃ θεῷ, εἰς ὁσμὴν εὐωδίας; ἀναφέρεται οὖν καὶ ἀνάγεται ἡ ἀληθινὴ τοῦ κόσμου ἀποταγὴ ὑμῶν, ἢ πρὸς τοὺς κατὰ 20 αὐτὸ κοινωρικὴ καὶ ἀμέριστος ζωὴ ὑμῶν. καὶ ἵνα μὴ τοῦτο καὶ ἐκεῖνο διεξέρχωμαι, πολλὰ ὄντα, ἀ κατὰ ζῆλον θερμὸν πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην καὶ πάτριον πολιτείαν ἀποβλέψασιν ἐσπουδάσθη ὑμῖν κτηθῆναι καὶ 25 θησαυρισθῆναι, οἷον τὸ μὴ ἀποτεταγμένως ὀνομάζεσθαι τι ἴδιον, μέχρι τοῦ οἰοδηποῦν σκεύους, τὸ μίαν εἶναι καὶ τὴν αὐτὴν φροντίδα ἐν πᾶσι καὶ κατὰ πάντα, καὶ ἐφ' ἑκάστῳ καὶ ἐπὶ τοῖς πᾶσι, τὸ ἐν τῇ στενο- 30 χωρίᾳ τῶν πρὸς τὴν χρεῖαν ὑπερμονητικὸν καὶ φερέπανον, καὶ τούτου μὴ ἀτονεῖν πρὸς πᾶσαν ἐντολήν, μάλιστα γὰρ πρὸς τὸ πάντα τοὺς θέλοντας σωθῆναι μὴ ἀποστρέφασθαι, οἷοί περ εἰσι πτωχεύοντες ἢ χωλεύοντες κατ' 35 ἀμφοτέρα· ἐπειτα τὸ μηδὲ δοῦλον μήτε θῆλυ κτήνος κεκτῆσθαι, ὃ κακῶς νῦν ἐπεισενεχθὲν ὁράται ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς τάγματι, ὡσπερ κοσμικῶν τινα ζωὴν βιοτεύειν αἰρουμένων, καὶ εἴτι ἄλλο τὸ τῆς κραταιᾶς πρὸς θεὸν 40 καὶ πρὸς ἡμᾶς πίστεως ἔργον ἡμῶν ἐξαγαγεῖτω. τοῦτο μὲν ἤδη καὶ ἐν τῷ προλαβόντι χρόνῳ, ἡνίκα γενναίως ὑπὲρ τοῦ μὴ προσέ-

σθαι τὴν τοῦ αὐτοκράτορος μοιχείαν συνήλθετε ἡμῖν ἐκ τοῦ μοναστηρίου καὶ συνεμαστίχθητε καὶ συνεξωρίσθητε ἄλλοι ἄλλοχοῦ, ὡσπερ πρόβατα, παταχθέντος τοῦ ποιμένου, εἰ καὶ τολμηρὸν καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς εἰπεῖν, 5 καὶ πρὸ τούτου, ἐφ' ὅσον ἐπὶ τὸ αὐτὸ μελετῶμεν, ὡς πράγματι ἐξεωθέντων ἡμῶν τηνικάδε ὑπὸ τοῦ βασιλεύοντος συνεξήλθετε καὶ συνεισήλθετε ἡμῖν ἐνταῦθα, ἐν μηδενὶ κατακρατηθέντες τῶν ἀνθρωπίνων· τοῦτο δὲ καὶ 10 νῦν, ἐπὶ τὸ ὑπαναχωρησάντων ἡμῶν τῶν Καθάρᾳ, διὰ τὸ μὴ εἶσθαι ἡμᾶς εὐαγῶς ζῆν, συναποδιέστητε τῶν ἐκεῖσε οὕτω θερμῶς καὶ ἀνδρείως, ὡς μάρτυρες Χριστοῦ, τὴν καλὴν ὁμολογίαν ὁμολογήσαντες καὶ κρατύναντες 15 ἐνώπιον καὶ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. καὶ εὐλογητὸς κύριος, ὃς οὐκ ἀπέστησε τὴν ταπεινὴν ἡμῶν προσευχὴν καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν, καὶ ὃς ἐκραταίωσεν ὑμᾶς ἀπαρασαλεύτους ἐκ τῆς κατὰ πίστιν ὑμῶν ἐδραιότη- 20 τος διαμεῖναι, καὶ ὃς οὐ περιεῖλε λόγον ἀληθείας ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν εἰς τὸ ἀψευδεῖς φανῆναι τὰς πρὸς αὐτὸν φοβεράς συνθήκας ὑμῶν, καὶ ὃς ἐδοκίμασεν ὑμᾶς ὡς χρυσὸν ἐν καμίνῳ καὶ εὔρε τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς 25 πίστεως ἀκηλίδωτον καὶ ἄρρυτον, καὶ ὃς ἀνέδειξεν ὑμᾶς τέκνα ἀληθινὰ καὶ οὐ μωμητὰ, υἱοὺς ἐγνωσμένους καὶ οὐκ ἀθετήσαντας, υἱοὺς φωτὸς καὶ ἡμέρας καὶ οὐχὶ σκότους καὶ ἀπειθείας, γενεὰν κατευθυνομένην καὶ μετὰ θεοῦ 30 πιστευομένην τῷ πνεύματι καὶ οὐχὶ σχολιὰν καὶ παραπικραίνουσαν· καὶ ὃς ὑπεδειγμάτισεν ὑμᾶς ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τοῖς τε μοναδικοῖς καὶ μιγᾶσι μοναχοῦς ἀληθινοῦς, ὑποτακτίτας ἀκραιφνεῖς, ἀναχωρητὰς ὡς ἀλη- 35 θῶς τοῦ κόσμου, ἀποτακτίτας πάσης κτήσεως καὶ ὑπάρξεως, ἄνω φρονοῦντας, ἄνω βλέποντας, ξένους καὶ παρεπιδήμους τῆς γῆς, πολίτας καὶ οἰκήτορας τῶν οὐρανῶν, κατὰ μίμησιν τῶν ἁγίων μαρτύρων, κατὰ ζῆλον 40 τῶν ὁσίων καὶ δικαίων, εἰς δόξαν τοῦ πολουμνήτου κράτους αὐτοῦ.

10 κῶδ. ἐξανθῆτε. 14 κῶδ. πράξις. 30 κῶδ. ὑπομονητικὸν. 35 κῶδ. θῆλυ. 38 κῶδ. βιοτεύειν.

1 κῶδ. συνεξήλθετε. 3 κῶδ. συνεμαστίχθητε. 9 κῶδ. συνεισέλθετε. 24 κῶδ. ἐδοκίμασεν. 26 κῶδ. ἄρρυτον. 40 κῶδ. ζῆλων.

Τί οὖν ἐγὼ πρὸς ταῦτα φαίην ἐγκωμια-
 στικὸν καὶ μακαριστικόν; ἢ τί ἀντεισάζαιμι
 ἐγὼ ὁ τάλας, ἐγὼ ὁ ποιμὴν ὁ κακός; οὐδέ
 γε τὸ αἷμά μου αὐτὸ ἐὰν χέω, τὰς σάρκας
 5 μού τε καταξάνω καὶ τὰ ὀστέα μου συντρίψω,
 ἀντισηκώσω ὑμῖν τὴν χάριν· τὰ γὰρ παρὰ
 τοῦ θεοῦ μεγάλα καὶ ἀνεξιχνίαστα καὶ ἐν-
 ταῦθα μὲν διδόμενα καὶ δοθησόμενα (πῶς
 γὰρ οὐκ ἀληθεύειν αὐτὸν ἀναγκαῖον, τὰ ἑκα-
 10 τονταπλασίονα νέμοντα;), ἐν τῷ μέλλοντι δὲ
 αἰῶνι τὰ μήτε ὀφθαλμῶ ὄρατά, μήτε ἀκοῇ
 χωρητά, μήτε ἐννοίᾳ καταληπτά, “ἃ ἡτοί-
 μασε”, φησί, “πᾶσι τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν”. τότε
 οὖν ὄψεσθε τί καλὸν ἤγαγεν ἡ ἀκλινῆς ὁμο-
 15 λογία ὑμῶν καὶ ἡ τῶν τῆδε ἡδέων παρα-
 θεώρησις καὶ παράβλεψις· καὶ τότε ὄψεσθε,
 ὃ εἰπεῖν μὲν ἐλεεινόν, μὴ σιωπῆσαι δὲ ἀναγ-
 καῖον, διὰ τὸ ὑμῖν ἐδραῖον, τοὺς τέκνα μὲν
 καὶ ἀδελφοὺς χρηματίσαντας, ἀρνητάς δὲ
 20 καὶ ἀθετητάς διὰ πρόσκαιρον ἡδονὴν τῶν
 μικρῶν καὶ ὀλίγων ἡμερῶν καὶ ὥρων ὀφθέν-
 τας, καταισχυνομένους καὶ ἡτιμωμένους καὶ
 τὰς ἐναντίας ἀποφάσεις δεχομένους. τί τότε
 ὄφελος τοῖς ἐλεεινοῖς καὶ τάλαιπώροις ἐν τῷ
 25 κρίνεσθαι, ἢ νῦν κεκρίκασι πατῆσαι τὸν νό-
 μον αὐτοῦ ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι καὶ κοινὸν
 ἡγήσασθαι τὸ αἷμα τῆς διαθήκης αὐτοῦ; καὶ
 τί τότε εἰς μετάνεμον τῶν ἐνθένδε ἀθλητικῶν
 ὑποταγῶν, ἐπὶ ἀνατελῆ ὑμῖν φῶς καὶ χαρὰ
 30 ἀνεκλάλητος, καὶ ζωὴ καὶ ἀθανασία τῆς ἐν
 τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν καταπαύσεως; ἀλλὰ
 φεῖσαι, φεῖσαι, κύριε, καὶ σὺν τῷ ἡμᾶς σκέ-
 πειν καὶ φρουρεῖν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου
 ἀκακίους πάντας ἐπανάγαγε καὶ ἀνακάλεσαι
 35 πρὸς ἐπιστροφὴν καὶ ἐπισυνάγειαν, ἵνα πάν-
 τες οἴσωμέν σοι δόξαν καὶ αἶνον, τῷ πατρὶ
 καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ
 αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

12/13 Κορινθ. 1, β', 9. 16 κῶδ. ὄψεσθαι. 27 κῶδ.
 ἡγγείσασθαι || τὸ αἷμα τῆς διαθήκης] Ματθ. κς', 28. Ἐβρ.
 ψ', 20. ι', 29.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙ'.

Περὶ τοῦ μιμεῖσθαι ἡμᾶς τοὺς θεοφόρους
 ἡμῶν πατέρας, ἀποφυγῆς τε τῶν παθῶν τῆς
 ἀτιμίας καὶ ἐγρηγόρσεως καὶ πόνου τῆς
 5 κατὰ ψυχὴν ἡμῶν ἐργασίας.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, σπόρου μὲν
 καὶ ἀμητοῦ καὶ τρυγητοῦ καιρὸς ἐστὶ τις
 ὠρισμένος, ἐν ᾧ ὁ γεωργὸς εὐρίσκει τὰ κα-
 ταθύμια ἑαυτοῦ πορίζεσθαι· ἐπὶ δὲ τῆς κατὰ
 ψυχὴν ἐργασίας πᾶς καιρὸς ἐστὶν ἐπιτήδειος· 10
 οὐ γὰρ βῶων χρεῖα, οὐδὲ ἀρότρου, οὐδ' ἄλλων
 σκευῶν τινῶν, ὧν ἡ ἀπουσία οὐκ ἔχει τὸ
 ἐνεργεῖν ἃ κατὰ τὴν γαιηπονίαν. προαιρέσεως
 δὲ μόνης καὶ ἐπιθυμίας ὀλοκλήρου χρεῖα, ἐν
 ἣ πεφύκαμεν σπεῖρειν ὄντως τὰ καλὰ καὶ 15
 θερίζειν τὰ ἀγαθὰ εἰς ἀπόλαυσιν αἰωνίαν,
 καὶ τοῦτο οὐ μόνον ἐν ἡμέρᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν
 νυκτί, ἐν πρωῇ καὶ μεσημβρίᾳ, ἐν βρώσει
 καὶ πόσει, ἐν τῷ καθέζεσθαι καὶ ἀνίστασθαι,
 ἐν ὁμιλίᾳ καὶ σιωπῇ, ἐν κινήματι καὶ στά- 20
 ματι, ἐν ἐργασίᾳ καὶ ἀργίᾳ, εἴπερ ὅλως νή-
 φωμεν καὶ γρηγορώμεν, ἀλλὰ μὴ ἀποπλα-
 νώμεθα καὶ ἀπατώμεθα τοῖς διαλογισμοῖς
 ἡμῶν, ὧδε ἀκακῆσε περιφερόμενοι τῷ νοί,
 ἢ καὶ τῷ σώματι, καὶ ἐκδικούμενοι θελή- 25
 ματα ἡμῶν σαρκικά, πλήσσοιτες καὶ πλησ-
 σόμενοι εἰς ἀλλήλους δι' ὀξύχολίας καὶ ἔρι-
 δος, παρακοῆς καὶ γογγυσμοῦ, κενοδοξίας καὶ
 ὑπερηφανίας, δικαιοῦντες ἑαυτοὺς πρὸς τοὺς
 πλησίον καὶ τὸ νικᾶν ἀθέσμως ἐφιέμενοι· 30
 ταῦτα γὰρ εἰσι τὰ μὴ εἶντα τὸν νοῦν ἡμῶν
 σχολάζειν ἐν κυρίῳ καὶ ἀναλογίζεσθαι τὰ
 θέοντα, καὶ ταπεινὸν εἶναι καὶ συντετριμμέ-
 νον καὶ πάντα ὑποδέχεσθαι ἀσμένως τὰ συμ-
 βαίνοντα θλιβερά. ἀλλὰ μηδαμῶς οὕτως, 35
 ἀδελφοί, μηδαμῶς· μηδὲ τὰς ἡμέρας τῆς
 σωτηρίας ἡμῶν παραναλίσκωμεν καὶ παρα-
 πόλλωμεν ἀργίᾳ καὶ ῥαθυμίᾳ καὶ ἀμελείᾳ·
 μηδὲ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν παρατρέ-
 χωμεν καὶ διανύωμεν ἀνεμπορευότως καὶ ἀκερ- 40
 δῶς, ἀλλ' ἐμπορευσώμεθα τὰς ἀρετὰς καὶ
 κερδήσωμεν τὰ πλοῦτη τῶν οὐρανίων, καὶ
 φρονήσωμεν φρόνησιν, ἣν πεφρονήκασι οἱ

40 κῶδ. διανοίωμεν.

ἄγιοι πατέρες ἡμῶν· μὴ ἡμέραν, μὴ ὥραν παραπόλλοντες, ἀλλὰ στερβῶς καὶ ἐπιτεταμμένως πρὸς τὴν κάθαρσιν τῆς ψυχῆς ἐνίστάμενοι, πρὸς τὸν διωγμὸν τῶν παθῶν, 5 πρὸς τὴν ἀναληπτικὴν τῶν ἀγαθῶν θεωρίαν· μὴ τοὺς πόνους, τοὺς κόπους, τοὺς διὰ τῶν χειρῶν, τοὺς διὰ τῶν ποδῶν, τοὺς δι' ὄλων τῶν μελῶν, ἐφιστάμενοι εἰς αὐτὸ τοῦτο καὶ ζητοῦντες τὸν θεὸν ἐξ ὅλης καρδίας καὶ 10 κρούοντες ἀπερικακῆτως. καὶ μέντοι ἀνεψχθῆ αὐτοῖς ἐπιμένουσιν ἢ εἴσοδος τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, ἢ θύρα τῆς ἀγάπης, ἢ πύλη τῆς δικαιοσύνης, ἢ τῆς ἀπαθείας ὁδός, καὶ εἰσέβησαν καὶ εἰσεληλύθασιν καὶ εὖρον χαρὰν 15 καὶ ἀγαλλίαςιν, καὶ ἐπορίσαντο ἐν ὀλίγοις πόνοις, ὃ ἐζήτησαν, τὴν αἰδίων καὶ ἀμάραντον εὐφροσύνην· οὐπω γὰρ ἐκεῖνοι ἠσχόληντο περὶ φιλοπαθείας καὶ φιλοσαρκίας· οὐπω ἐφρόντιζον περὶ ἀρχῆς καὶ δόξης καὶ πρω- 20 τείου· οὐπω διεμάχοντο περὶ ἱματίου καὶ ὑποδήματος καὶ κουκουλλίου τε καὶ μανδίου, γραφείου τε καὶ πινακιδίου, λωρίου τε καὶ ἀναλάβου καὶ τῶν τοιούτων· οὐπω ἐγόλουν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ ὑπὲρ ῥήματος ὑβριστικῶς 25 ἐπενεχθέντος αὐτοῖς, ἢ ἐμπαίγματος, ἢ προσταγῆς κατ' ἐργασίαν, ἢ ἄλλου τινός, ἀτιμίαν ἢ ἀδοξίαν ἢ κόπον περιφέροντες, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ προκειμένου αὐτοῖς ἀγῶνος σκοποῦντες αἰεὶ, καὶ ὅτι ἢ τούτων ὑπομονὴ τὸ 30 ζητούμενον ἐξήνυε. πάντως ἔφερον πάντα μετὰ χαρμολύπης ἢ καὶ τελείας εὐφροσύνης· τὸ μὲν γὰρ πρότερον τῶν εὐ ἀγωνιζομένων, τὸ δὲ δεύτερον τῶν ἀπαθεστάτων ἔργων. τίς δὲ μὴ οὐχ οὕτως διὰ τοὺς τινάς (καὶ ἑμαυτὸν 35 λέγω); ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῶν προτέρων μικρὸς ὁ λόγος αὐτοῖς, ὑπὲρ δὲ τῶν δευτέρων πᾶσα ἢ ἔνστασις καὶ ἢ σπουδὴ, ὡς ὅτι δι' αὐτὸ τοῦτο ἐξήλθον ἐκ κόσμου καὶ ἤκασιν ἐν- ταῦθα, ἵνα πάθῃσι δουλεύσωσι, μαχθήσων- 40 ταί τε καὶ ἀγριωθῶσιν, ἐνδύσωνται τε καὶ ὑποθήσωνται, ψεύσωνται τε καὶ συκοφαντήσωσι, κλέψωσί τε καὶ ἀποσυλήσωσι καὶ φύγωσιν ἀπὸ θεοῦ καὶ τοῦ μοναστηρίου· οὕτω

1 κῶδ. ὑποθήσονται.

γὰρ ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν μου γίνεται καὶ γέγονε, καὶ ἵνα τί ἐγενήθημεν οἱ τοιοῦτοι; ἵνα τί εἰς φῶς ἤλθομεν τηλικούτον τοῦ ἀγίου σχήματος; ἵνα τί ἐφευσάμεθα θεὸν ζῶντα, 5 μᾶλλον δὲ ἵνα τί ἐλογισάμεθα μὴ εἶναι θεόν, κατὰ τὸ "εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ· οὐκ ἔστι θεός"; πᾶς γὰρ ὁ τὰ φαῦλα πράσσειν διεφθαρμένος ἐστὶ καὶ κατεβδελυγμένος ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ, θεὸν ἀπαρνούμενος. 10

Οἴμοι τῷ ἀθλίῳ! ποῦ ἐκλήθημεν καὶ ποῖα πράττομεν! ἐξ ἀκαθαρσίας τῷ δοκεῖν εἰς καθαρότητα καὶ ἀκαθαρτότεροι τῆς προτέρας ἡμῶν ζωῆς γινόμεθα· ἐκ φαυλότητος εἰς ὀσιότητα καὶ ἀνοσιουργότεροι τοῦ κόσμου 15 καθιστάμεθα. ἐγενόμεθα μυκτηρισμὸς καὶ χλευασμὸς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν τοῖς ἀκούουσι βλασφημία εἰς θεόν· τοῖς γνωρίζουσιν ὀνειδισμὸς καὶ κατάγγελος· καὶ ἀβάλε ὅτε ἐγενήθημεν, ὅτι μικρὸν ὕστερον ἐκζητήσει κύ- 20 ριος ταῦτα πάντα, καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκιμάσαμεν αὐτὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, ἀποδοκιμάσει ἡμᾶς ἀπὸ τῆς μερίδος τῶν ἁγίων καὶ παραδώσει εἰς πῦρ ἀτελεύτητον. ἀλλὰ δεῦρο ὑμεῖς οἱ ἔτι διασφζόμενοι, τέχνα καὶ ἀδελ- 25 φοί, φυλαξώμεθα τὴν παραγγελίαν τῶν ἁγίων, τὴν νοθεσίαν τῶν πατέρων· τηρήσωμεν τὰς ἑαυτῶν καρδίας ἀμώμους καὶ ἀνενόχους· μὴ παραζηλοῦμεν ἐν πονηρευομένοις, μηδὲ ζηλοῦμεν τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, ὅτι ὡσεὶ 30 χόρτος ταχὺ ἀποξηρανθήσονται καὶ ὡσεὶ λάχανα χλόης ταχὺ ἀποπεσοῦνται. μὴ οὖν ὀρώμεν πρὸς τοὺς πολλοὺς ἀμελεστέρως διακειμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ γενεᾶ, ἀλλ' εἰς τοὺς σπανίους καὶ διεγρηγμένους ἐν θεοσεβείᾳ, 35 μᾶλλον δὲ εἰς τοὺς πρωθευκότας ὀσίους πατέρας ἡμῶν, κάκειθεν τὸν βίον ἡμῶν ρυθμίζωμεν καὶ ἐντεῦθεν ὑποδειγματιζώμεθα καὶ εἰκονίζώμεθα· οὐδὲ γὰρ ζωγράφος ἀφείς τὸν ἀρχέτυπον χαρακτῆρα, τὸν κάλλιστα δια- 40 μεμορφωμένον, ἐκ τοῦ ὑστάτου καὶ δυσειδοῦς μεταγράφει τὸ ἑαυτοῦ φιλοτέχνημα,

3 κῶδ. ἤλθωμεν. 6/7 Ψαλ. ιγ', 1. 16 κῶδ. μυκτηρισμὸς. 19 κῶδ. κατάγγελος. 24 κῶδ. δεῦρω. 26 κῶδ. φυλαξόμεθα. 29/32 Ψαλμ. λς', 1, 2.

ἀλλὰ πάντως σπεύδει ἐκ τοῦ προύχοντος πάντων ἐν ὠραιότητι γραφέντα μεταποιεῖσθαι τὸ ἐγγραφόμενον. ἡμεῖς δὲ ἐξ ἀπροσεξίας καὶ ἀφροσύνης τούναντιον ἐκ τῶν κακῶν 5 καὶ ἀμόρφων, ἀφιέντες τὰς ἠγλαϊσμένας εἰκόνας, τὸν τῶν ἀγίων βίον, τὰ παραδείγματα λαμβάνομεν. διὰ τοῦτο οὐ τελεσφοροῦμεν, διὰ τοῦτο οὐ προκόπτομεν οἷ γε ταῦτα σκοποῦντες. δὸς μοι Ἀντώνιον, τὸ φῶς τοῦ κόσμου, Ἰλαρίωνα τὸν μέγαν ἐωσφόρον, Παχώμιον τὸ κλέος τῶν μοναζόντων, Εὐθύμιον τὸν ἡλίον τῆς ἐρήμου, Σάβαν τὸν ἀστέρα τὸν ἄδυτον, τοὺς καθ' ὑποταγὴν ἐκλάμπαντας, Δοσίθεον τὸν τῆς ἀδιακρίτου ὑπακοῆς 15 λαμπτήρα, Μάρκον τὸ θεόγραφτον βιβλίον, Ζωσιμᾶν τὸ τῆς ταπεινοφροσύνης ἐγκαλλώπισμα, τοὺς λοιπούς, οὓς τίς ἀριθμήσειε γράφων; τοὺς τοιούτους δεῖ μιμεῖσθαι, τούτων ἱχνηλατεῖν τὰς ἀρετάς. εἰ καὶ μὴ ἰσχύομεν 20 ἰσοῦσθαι, ἀλλ' οὖν γε οὐ πολὺ πόρρω τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν πολιτείας καὶ ἡμεῖς τὸν ἡμέτερον βίον παρορμήσωμεν. ναί, δέομαι ὑμῶν ἀδελφοί μου τιμώτατοι, στῶμεν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἀκαταπόνητοι πρὸς τὸ ἔργον τοῦ 25 θεοῦ καὶ βλέψομεν καθαρῶς εἰς ἃ βλέπειν δεῖ, καὶ ἄρωμεν ἄρμα πνευματικόν, ξίφος ὑπακοῆς, θώρακα πίστεως, ταπεινοφροσύνης περικεφαλαίαν· ἐν τούτοις γὰρ ἠττηθήσονται οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν καὶ σὺν Χριστῷ νικήσομεν, 30 καὶ νικήσαντες νομίμως τοὺς στεφάνους καὶ τὰ βραβεῖα ληψόμεθα τῆς εὐανδρείας ἐν δικαιοσύνῃ θεοῦ κατὰ τὸν μέλλοντα αἰῶνα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 35 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΑ΄.

Ὅτι δεῖ ἀμέμπτως καὶ ἀνοθεύτως φυλάττειν τὴν μοναδικὴν ἡμῶν πολιτείαν, καὶ περὶ τοῦ ὑποίσειν πάντα πειρασμὸν μέχρι 40 θανάτου δι' ἐντολὴν θεοῦ.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀντὶ γραμμάτων ὁ ἀββᾶς Πέτρος ἄγγελος ἡμῶν ἐγένετο τῆς

3 κῶδ. ἡμεῖς. 31 κῶδ. ληψόμεθα.

περὶ πάντα ὑγείας ὑμῶν, καὶ ὅτι ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐταξίᾳ διάγετε. χαίρομεν, ὅσκις ἂν ἀκούωμεν, καὶ εὐφραινόμεθα· τί γὰρ ἄλλο περισπούδαστον ἡμῖν καὶ ἐπιθυμούμενον, ἀλλ' ἢ τὸ ὑμᾶς εὐσεβῶς περιπατεῖν καὶ θεοπρεπῶς ἀναστρέφεσθαι, ποιῶντας πάντα τὰ προστάγματα τοῦ κυρίου, καὶ ἀνοθεύτως τὴν μοναδικὴν πολιτείαν διαφυλάττειν, ἐν ᾗ ἐγεννήθητε διὰ πνεύματος καὶ δι' ἧς ἐλυτρώθητε τῶν ἀρχαίων παραπτωμάτων, οὐ μὴν 10 ἀλλὰ καὶ ἐλάβετε πνεῦμα δυνάμεως ἀπὸ προσώπου ὀρωμένων καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν, μηδὲν ὑποπτήσσοντες τῶν παρόντων, πρὸς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι ἐν ἀωμότητι πολιτεία καὶ φυλακῇ τῶν ἀγίων αὐτοῦ ἐντολῶν; 15 εὐχαριστήσατε, δοξάσατε, αἰνέσατε τὸν καλέσαντα ὑμᾶς κύριον, τὸν βεβαιώσαντα ὑμᾶς ἐν τῇ πεποιθήσει τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἀνταποδιδόντες ἀνταπόδοσιν οὐκ ἄλλην τινά, ἢ τὴν ἐν ὑπομονῇ καρτερίαν ὑμῶν τῆς ἀσκήσεως. καὶ εἰ ἕως τοῦ δεῦρο οὕτως καλῶς διηγωνίσασθε, καὶ ἔτι μᾶλλον πρὸς τὸ ἐξῆς διανάστητε καὶ ἀναζέσατε πρὸς τὸν θεῖον ἔρωτα, τοῦτο μὲν κατὰ τὴν ὑποταγὴν, τοῦτο δὲ κατὰ τὴν ὑπομονὴν τῆς ἐνισταμένης ἀγωνίας, διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ καθηρημένου· 25 παρὰ γὰρ κυρίου στέφανοι ὑμῖν πλέκονται καθ' ἐκάστην, ἐπὶ εὐπροδιετήτε πάντα ὑπομένειν, ἢ μεθίστασθαι τῆς κατ' ἐντολὴν ἐδραιότητος ὑμῶν καὶ τῆς πρὸς τὴν ταπεινωσίν μου πειθαρχίας. οὐδὲ γὰρ ἐγώ, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ἀκαίρως ἑαυτὸν βούλομαι ἐπιβρίπτειν εἰς πειρασμούς, οὐδὲ παραπολαύειν θλίψεων καὶ ὀδυνῶν, μέμφεών τε καὶ μυχτηρισμῶν, τυχόν δὲ καὶ ἐξορίας. ἀλλ' ἐπειδὴ 35 ἡ ἐντολή τοῦ κυρίου ζωὴ αἰώνιος ἐστὶ καὶ ἡ παρακοὴ αὐτῆς θάνατος, ἀναγκαζόμεθα πρεσβεύειν τὴν ἀλήθειαν καὶ μὴ συνέρχεσθαι τοῖς ἐναντιουμένοις αὐτήν. εἰ προδοῦναι βουλόμεθα, ἐξ ἐτοίμου αἰ τιμαί, αἰ πρωτόκλησῖαι, αἰ δόξαι, αἰ προεδρίαὶ παρά τε βασιλέων καὶ ἀρχιερέων καὶ τῶν ἄλλων. ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος, καθὼς γέγραπται, "ἐάν τις ὄλον

11 πνεῦμα δυνάμεως] Σοφ. ε', 24. 21 κῶδ. δεῦρο.
27 κῶδ. πλέκοντε. 32 κῶδ. ἀκέρως. 43 Ματθ. ις', 26.

τὸν κόσμον κερδήσει, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ
 ζημειωθῆ"; διὰ τοῦτο ἡ ἔνστασις ἡμῶν, διὰ
 τοῦτο οἱ ἀγῶνες καὶ δι' ἡμῶν εἰς ὑμᾶς δια-
 βαίνοντες. "ἀλλὰ θαρσεῖτε", λέγει κύριος·
 5 "ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον". διὰ τοῦτο δὲ
 ἐκεῖνός νενίκηκεν, ἵνα ἡμεῖς κατόπιν αὐτοῦ
 βαίνοντες ὡσαύτως νικήσωμεν. ἐπεὶ ὡς θεὸς
 ἐκεῖνος ἀεὶ νικῶν ἦν, νενίκηκεν αὐτὸς ὡς
 ἄνθρωπος καὶ κατὰ πόδας εὐθύς ἐνίκησαν
 10 τὸν κόσμον οἱ ἀπόστολοι· μετ' αὐτοὺς ἐνί-
 κησαν οἱ μάρτυρες, ἔπειτα οἱ ὄσιοι. πῶς; εὐ-
 σεβῶς καὶ θεοπρεπῶς ζήσας. πῶς δὲ ἡ νίκη
 ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δεσπότη τοῦ θεοῦ καὶ τῶν πάν-
 των ἁγίων; ἄρα ἀθλίπτως, ἀβασανίστως,
 15 ἀναιμάκτως, ἀνεξορίστως; οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ
 καὶ διὰ σταυροῦ καὶ θανάτου. οἶδατε τοὺς
 ὀνειδισμοὺς τοῦ κυρίου, τοὺς βραπισμοὺς, τοὺς
 χλευασμοὺς. παρεδόθη, ἐκριτηριάσθη, ἐβρά-
 πίσθη, ἐνεπτύσθη, ἐσταυρώθη, καὶ ἀναστὰς
 20 ἔσωσε τὸν κόσμον. ὁμοιοτρόπως οἱ μακάριοι
 ἀπόστολοι, τὰ ἴσα πεπονθότες τῶν μαρτύ-
 ρων. τίς ἐξείποι τὰς βασάνους καὶ τὰ ἄθλα
 τῶν ὁσίων, τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς ἐξορίας;
 φησὶ γάρ· "πάντες οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν
 25 ἐν Χριστῷ διωχθήσονται, ἄνθρωποι δὲ πλά-
 νοι καὶ γόητες προκόφουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον,
 πλανῶντες καὶ πλανώμενοι". τί οὖν ἔξενον,
 εἰ καὶ ἡμεῖς θέλοντες κατ' ἔχνος βαίνειν τῶν
 ἁγίων πατέρων πανθάνειν ταῦτα, ἃ πανθά-
 30 νομεν, εἰ καὶ ἕτερα; οὐδέν· ἀλλ' ὅτι καὶ
 καταξιούμεθα παθεῖν, ὀφειλομεν εἰπεῖν, ὅτι
 "τίς εἰμι ἐγώ, κύριε, καὶ τίς ὁ οἶκος τοῦ
 πατρός μου, ὅτι ἠγάπησάς με"; στενὴ καὶ
 τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς τῆς βασιλείας· ἀνετος καὶ
 35 πλατεῖα ἡ τρίβος τῆς ἀπωλείας· χαρὰ κό-
 σμου σαρκὸς τε καὶ αἵματος ἡδοναί· φόβος
 ἀνθρώπινος καταφρόνησις τῶν θείων νόμων,
 ἀμεριμνία θανάτου, εἰς δὲ τήνδε θλίψις κό-
 σμων, πόνοι ἐκούσιοι, ἀνδρείας ἄθλα, ἀπα-
 40 γωγῆς ὑπόθεσις· φησὶ γάρ ὁ ἀπόστολος
 "ὕστεροῦμενοι, θλιβόμενοι, ἐν ἐρημίαις καὶ
 ὄρεσι καὶ σπηλαίοις πλανώμενοι καὶ ταῖς
 σπαῖς τῆς γῆς". καὶ μὴ εὐρηταί τις τῶν

ἁγίων ἀπαθῶς διελθῶν; οὐδαμῶς. μὴ τοίνυν
 λοιπόν, τέκνα, ξενίξεσθε ἐπὶ τοῖς συμβαί-
 νουσιν, ἀλλὰ χαίρετε ὅτι κατελήφθητε καὶ
 ἐμπυριζέτω ὑμᾶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ κρα-
 5 ταιότερον, ἵνα ἐντεῦθεν καὶ τὰς ἡδονὰς μα-
 ραίνητε καὶ τοὺς δαίμονας ἀποτρέπησθε. ὁ
 ἀγαπῶν τὸν ἕνα τοὺς πάντας ἐν δευτέρῳ
 ἔχει· ὁ φοβούμενος τὸν ἕνα οὐδένα τῶν
 ἄλλων δύναται φοβεῖσθαι· ὁ θεὸν ἔχων ὑψη-
 10 λότερος πάντων γέγονεν. οὐ δύναται ὁ υἱὸς τοῦ
 θεοῦ μὴ εἶναι φοβερός μόνος· οὐ δύ-
 ναται ὁ κόσμος νικηθεὶς ἅπαξ νικῆσαι τὸν
 νικήσαντα αὐτόν. φρονεῖτε ὑγιῶς, φυλάττε-
 σθε εὐσεβῶς, ποιούμενοι ἐντεῦξαις καὶ προ-
 15 σευχᾶς ὑπὲρ βασιλέων, ὑπὲρ ἀρχιερέων, ὑπὲρ
 πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, κατὰ τὸ κέ-
 λευσμα τοῦ ἀποστόλου. ὁ Χριστὸς ἐν μέσῳ
 ὑμῶν ἐστίν· εἰ γὰρ ὅπου εἰσὶ δύο καὶ τρεῖς
 πάρεσιν, ἐν ὑμῖν τοῖς τοιοῦτοις, κρατοῦσι
 20 τὴν ἐντολήν αὐτοῦ, πῶς οὐχὶ ἔσηται; μέ-
 νωμεν τοίνυν ἕως τοῦ παρόντος, μὴ μετέ-
 χοντες τῆς ζύμης τῆς μοιχικῆς. καὶ εἰ μὲν
 οὕτως εἴσιν ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι, χάρις τῷ
 θεῷ· αὐτὸς γὰρ εὐδοκεῖ τοῦτο. εἰ δὲ οὐκ
 25 εἴσιν, καὶ οὕτω χάρις αὐτῷ· οὗτος γὰρ ἐστίν
 ὁ εὐδοῶσα ἡ παραχωρῶν. οὕτως καὶ οὐδὲν
 πάρεξ αὐτοῦ γίνεται ἐν τοῖς κρατοῦσι τὸν
 νόμον αὐτοῦ κράτιστον καὶ ἀγαθόν· κἂν τοῖς
 ἐναντίοις ὀφθῆσεται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, πολ-
 30 λάκις καὶ ἐνταῦθα. ταῦτα μὲν ἐν τούτοις,
 ὁ δὲ κύριος σώσει πάντας ἡμᾶς νῦν καὶ ἀεὶ
 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΒ'.

"Ὅτι χρὴ ἐνάγειν τοὺς ἐπιστημονάρχας
 τὴν ἀδελφότητα θεοπρεπῶς, καὶ περὶ ἀκρι- 35
 βείας τοῦ θεολήπτου ἡμῶν βίου καὶ τοῦ
 ἐκφυγεῖν ἡμᾶς τὴν κακόλεθρον παῤῥησίαν.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὁρῶν
 καὶ ἐπιγινώσκων, οἷον καὶ ἠλίκον τὸ ἔργον
 τῆς κατὰ θεὸν προστασίας ὑμῶν, καὶ ἐπαι- 40

4/5 Ἰωάν. ις', 38. 24/27 Γιωθ. 2, γ', 12, 13.
 32/33 πρβλ. Ματθ. ζ', 13, 14. 41/43 Ἑβρ. ια', 37.
 42 κῶδ. σπιλιέις.

2 κῶδ. ξενίξεσθαι. 4 κῶδ. ἡμᾶς. 9 κῶδ. θύ-
 νατε. 13 κῶδ. ὑγειῶς. 14/17 Τιμοθ. 1, β', 1, 2.
 18 πρβλ. Ματθ. ιη', 20. 20 κῶδ. οὐχί. 31 κῶδ.
 σώσει.

σθανόμενος τῆς ἑμαυτοῦ ἀναξιοτήτος, συν-
 τρίβομαι τὴν ταλαίπωρόν μου ψυχὴν, καὶ
 δέδοικα καὶ τρέμω καὶ ἰλιγγιῶ, ποῦ καὶ πο-
 ταπῶς θυνηθῶ ἄξει καὶ ποιμᾶναι καὶ ὁδη-
 5 γῆσαι ὑμᾶς κατὰ τὸ τοῦ κυρίου εὐάρεστον.
 καὶ οὔτε ἡμέρα, οὔτε ὥρα, οὔτε εἴσοδος,
 οὔτε ἐξοδος, οὔτε ὑγεία, οὔτε νόσος, οὔτε
 λύπη, οὔτε χαρά, οὔτε τίς ἄλλη συμβᾶσα
 πρόφασις ἄνεσίν μοι φέρει· ἀλλὰ μεριμνῶ
 10 καὶ περισπῶμαι, καίπερ ἀδύνατος ὢν καὶ
 ἀσθενής κατὰ τε ψυχὴν καὶ σῶμα, ὥστε
 περισώσασθαι ὑμᾶς καὶ ἀποδοῦναι δι' ἀγαθῆς
 πολιτείας ὡς θυσίαν εὐάρεστον. τίς οὖν μοι
 λοιπὸν ἐστὶν ὁ πρὸς τοῦτο συναγωνιζόμενος;
 15 τίς ὁ συνεπικουρῶν; τίς ὁ συναντιλαμβανό-
 μενος; τίς ὁ ὑπερασπιζόμενος; τίς ἄλλος, ἢ
 ἢ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ προστασία τῆς Θεο-
 τόκου, τῶν δεσποτῶν ἡμῶν, τοῦ Προδρόμου,
 καὶ τοῦ Θεολόγου, καὶ ἡ εὐχὴ τοῦ κυρίου
 20 καὶ πατρός μου καὶ πατρός ὑμῶν σὺν τῆς
 ὑμῶν αὐτῶν ἀγαθῆς καὶ ἱερᾶς προθυμίας;

Ἰδοὺ τοιγαροῦν πρὸς τὸ παρὸν ἀναγκαῖα
 πρόοδος ἢ ἀπιούσα ἡμᾶς εἰς τὰ ἔξω μονα-
 στήρια, πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν.
 25 δέον γὰρ κάκεινους ἀπονέμειν τὰ εἰκότα, ἵνα
 μὴ τῇ σπάνει τῆς ἐπισκέψεως διαπίπτειεν
 καὶ κατὰ σῶμα καὶ κατὰ ψυχὴν τὰ προστάγ-
 ματα, ὥστε φαίνεσθαι ἡμᾶς ἐξ ἴσου τῶν
 πάντων πατέρες καὶ μὴ ἑτερομερεῖν ταῖς
 30 ἐλλείψεσιν. παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς διὰ τῆς ἀγά-
 πης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα
 ἐν τῇ ἐξουθενημένῃ ἀπουσίᾳ μου ὑγιεῖς δια-
 μένητε τὰς ὀλιγοστάς ἡμέρας τῆς ἀποδη-
 μίας, τὰς τάξεις ὑμῶν περιφυλάττοντες κατὰ
 35 τε ὑπακοὴν καὶ ταπεινώσιν καὶ πᾶσαν ἄλλην
 ἀγαθὴν κίνησιν καὶ πράξιν ὑμῶν. οἱ ἄρχον-
 τες καὶ ἐπιστημοναρχοῦντες μὴ αὐθεντικῶς,
 μηδὲ αὐθαδῶς, μηδὲ ἐμπορευτικῶς, μηδ'
 ἄλλως πως ἀνθρωπίνως, ἀλλὰ θεοπρεπῶς,
 40 ὠφελίμως, σωτηρίως, πρὸς τὸ λυσιτελοῦν
 ἐκάστοτε, ὡς ὑπὸ θεοῦ ὀρώμενοι καὶ κρινό-
 μενοι καὶ λόγον ἀπαιτηθησόμενοι ἐφ' οἷς λέ-
 γετε καὶ πράττετε· οἱ ὑπακούοντες καὶ ὑπο-

26 κῶδ. σπάνη. 40 κῶδ. ὠφελήμως. 41 κῶδ
 ἐκάστωτε.

τασσομένοι πρὸς τὸ εὐπειθῶς καὶ εὐηνίως
 ἐπεσθαι καὶ συνδιεξάγεσθαι εἰς τὰ προστα-
 σόμενα καὶ ἐντελλόμενα ὑμῖν, πρῶτον μὲν
 παρὰ τοῦ ἀντιπροσώπου μου τοῦ κυρίου τοῦ
 καλογήρου, ἔπειτα καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν 5
 προυχόντων. τέκνα οὖν θεοῦ ἐστέ· ὡς τέκνα
 φωτὸς περιπατεῖτε. ἄρνες Χριστοῦ ἐστέ· ὡς
 ἄρνες αὐτοῦ ἠπίως καὶ εὐμαρῶς ποιμαίνεσθε.
 μὴ τις ὡς ἔριφος ἀτακτείτω καὶ σκιρτάτω,
 τὰς ἀκάνθας τῶν παθῶν ἐσθιόμενος· μὴ τις 10
 ὡς Ἰούδας πορευέσθω, συνὼν μὲν τοῖς ἀδελ-
 φοῖς ὡς ἀδελφός, ἔξω δὲ σκοπῶν τε καὶ με-
 λετώμενος τὰ τῆς προδοσίας καὶ ἀπωλείας
 τῆς ψυχῆς αὐτοῦ· μὴ τις ὡς Ἡσαῦ διαγι-
 νωσκέσθω, φαυλίζων τὰ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ 15
 πρωτοτόκια διὰ κλεπτικῆς βρώσεως καὶ πό-
 σεως, εἴτε ἐν τῇ θυρωρικῇ, εἴτε ἐν τῇ νο-
 σοκομικῇ, εἴτε ἐν τῇ μαγκιπευτικῇ, εἴτε ἐν
 τῇ μεμβραναρικῇ, εἴτε ἐν τῇ σκυτοτομικῇ,
 εἴτε ἐν τινὶ ἄλλῃ, ἵνα μὴ τὰ καθ' ἕκαστον 20
 λέγω· μὴ ἐν ἀργίᾳ μένοντες καὶ διακονοῦν-
 τες ὧδε κάκεισε ἀκαίρως καὶ ἀναλίσκοντες
 τὴν ἡμέραν εἰς μάτην, κοπιῶντων τῶν λοι-
 πῶν ἀδελφῶν ὑμῶν τόνω, συγκαιομένων τε
 τῷ καύσωνι τῆς ἡμέρας καὶ ψυχομένων τῷ 25
 παγετῷ τῆς νυκτός. φοβερὸν τὸ κατακρίμα
 καὶ οὐδὲ τοῦ ἐσθίειν ἄξιοι, κατὰ τὸν ἀπό-
 στολον οἱ τοιοῦτοι. ὁμοίως τοὺς πόδας ὑμῶν
 κινεῖτε ἐν τοῖς κατὰ θεὸν διαβήμασιν, ἀλλὰ
 μὴ ἐν τόποις κρυπτοῖς καὶ πονηροῖς, μηδὲ 30
 ἐν συμβουλίαις καὶ συνεδρίαις ματαιότητος,
 "ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου μυριοπλάσιον ἡλίου φω-
 τεινότεροι", κατὰ τὸ γεγραμμένον, "ἐπιβλέ-
 ποντες πάσας τὰς ὁδοὺς ὑμῶν καὶ κατανοοῦντες
 εἰς ἀπόκρυφα μέρη". τοίνυν, εἰ καὶ ἐν παρα- 35
 βύστῳ ἢ τόπῳ, ἀλλ' ἐκεῖ, ἀδελφέ, βλέπει σε
 ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμός, ποῦ ἦσθα καὶ μετὰ
 τίνος ὁμιλεῖς καὶ τί πράττεῖς. βλέπε, τέκνον,
 μὴ εὔρη σε τῷ Σατανᾷ συνομιλοῦντα, μὴ
 καταφθάσῃ σε διαθήκας ἀσωτίας διαθέμενον, 40
 μυσαρροπραττοῦντα, αἰσχρουργοῦντα, καὶ εἰ

8 κῶδ. ποιμένεσθε. 14/15 πρβλ. Γεν. κε', 25-
 34. 23 κῶδ. κοπιόντων. 27/28 πρβλ. Κορινθ. 1, ια',
 29. 31 συνεδρ. ματαιότητος] Ψαλμ. κε', 4. 32/35
 Σειράχ κγ', 19. 40 κῶδ. καταφθάσει.

πρὸς τὸ παρὸν οὐκ ἀποδίδωσι (μακρόθυμος γάρ ἐστιν), ἀλλ' οὖν ἐγγράφει τὴν ἁμαρτίαν, σημειοῦται τὸ πτώμα, ἐπιφωνῶν σοι ἀρρήτως καὶ ἀοράτως "ταῦτα ἐποίησας καὶ ἐσίγησα·
5 ὑπέλαβες ἀνομίαν, ὅτι ἔσομαί σοι ὅμοιος· ἐλέγξω σε καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου τὰς ἁμαρτίας σου", δηλονότι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως. ποῦ λοιπὸν φύγωμεν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, τὰς χεῖρας τοῦ ἐξουσιάζοντος τὰ
10 πάντα; τί πράξωμεν σκαιὸν καὶ οὐ διαγνώσωμεν;

Μὴ δὴ οὖν, παρακαλῶ καὶ ἀντιβολῶ, οὕτως, ἀλλὰ σωτηρίως καὶ εὐαρέστως, ἵνα χαίρη καὶ εὐφραίνηται, ἵνα ἐν τῷ βιβλίῳ
15 τῶν ζώντων ἐσημαίνεται τὰ ἀγαθὰ ὑμῶν ἔργα καὶ ἐν καιρῷ ἀποκαλύψεως στεφανώσῃ ὑμᾶς τῷ τῆς δικαιοσύνης ἀμαράντῳ καὶ αἰωνίῳ στεφάνῳ. μέγα κακὸν ἡ παρῴρησία καὶ ὀλεθριον· φύγωμεν οἱ πάντες· μὴ δίδωμεν
20 ταῖς κατὰ μικρὸν κλοπαῖς καὶ συγκαταθέσειν ἐγγύτητας εἰς ἀλλήλους, ὄψεις πρὸς ὄψεις, ὀφθαλμὸν πρὸς ὀφθαλμόν, σάρκα πρὸς σάρκα, ὁμιλοῦντες ἠδονικὰ καὶ ὑπομειδιῶντες πορνικά. καὶ οὕτως λοιπὸν ὁ συνδεσμῶν τὴν
25 ἀδικίαν καὶ ἀποτελῶν τὴν ἁμαρτίαν ἀνάπτει τὸ πῦρ καὶ καίει τὸν οἶκον τῆς ψυχῆς, καὶ τοὺς μὲν ὀλοκαύστους ἀπεργάζεται, τοὺς δὲ φλέγει, τοὺς δὲ ἀκρωτηριάζει. καὶ ἀβάλε τῆς ζημίας. διὰ μικρὰν καὶ ὀλεθρίαν ἠδονὴν
30 ἀπόλλυται κάματος πολλῶν ἐτῶν ἀσκητικὸς καὶ πολύμοχθος. "τίς ὠφέλεια", φησὶν, "ἐν τῷ αἵματί μου, ἐν τῷ καταβαίνειν με εἰς διαφθοράν"; καὶ τί ἀπατώμεθα ἐν τούτοις, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, καὶ τί χαροποιούμεν
35 τὸν Σατανᾶν καὶ λυποῦμεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ ποῦ εἰσιν αἱ διαθῆκαι καὶ αἱ συνταγαί, ἅς ἐθέμεθα ἐπὶ τοῦ βήματος τοῦ θεοῦ, ὡς οὐχ ἀφόμεθα, ὡς οὐ θίξομεν κατὰ πᾶσαν ἁμαρτίαν; καὶ τί ῥυποῦμεν τὸν τῆς
40 παρθενίας χιτῶνα, ὃν διὰ τοῦ ἁγίου σχήματος τούτου ἐλάβομεν; καὶ τί παραβλησκόμεθα τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιοῦμεθα

4/7 Ψαλμ. μθ', 21. 14 κῶδ. χαίρει. 16 κῶδ. στεφανώσει. 21 κῶδ. ὄψεων. 28 κῶδ. ἀκρωτηριάζει. 31/33 Ψαλμ. κθ', 10. 38 κῶδ. ἀψώμεθα. 41/42 πρβλ. Ψαλμ. μη', 13, 20.

αὐτοῖς ἀλογιστεύοντες; ἅγιοι οὖν κεκλήμεθα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀναγνοὶ ἐσμέν· εὐλογημένοι ὀνομαζόμεθα καὶ ἀνευλόγητοι ὑπάρχομεν· καθαροὶ καὶ ναζηραῖοι καὶ πεφνήμεν
5 ῥυπαροὶ καὶ ἀκάθαρτοι. ἀλλὰ δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν καὶ κλαύσωμεν ἐναντίον κυρίου τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς. ἀπ' ἐμοῦ ὅσοι μεμόλυσθε, καὶ ἀνανήψατε (παρακαλῶ) ἐκ τῆς μέθης καὶ κλοπῆς τῶν παιδῶν, καὶ ἀγνίσατε ἑαυτοὺς διὰ τῆς μετανοίας· δέ-
10 χεται γὰρ κύριος μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς. μὴ ἔστω δὲ ὑμῖν ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία καὶ ἡ πρὸς τὴν μετάνοιαν ἀποδοχὴ εἰς ὄλισθον παλμψυχίας· δεινὴ γὰρ ἡ ἐπίνοια καὶ ὀλέθριος. ἀνθρωπε, οὐκ οἶδας τί τέξεται ἡ
15 ἐπιούσα, τί σοι μένει εἰς τὴν αὔριον· διὸ ἀσφαλῆς γενοῦ, ἵνα μὴ σαθρὰ βουλευσάμενος ζημιωθῆς τοὺς αἰῶνας, κολαζόμενος ἀτελευτήτως.

Ταῦτα μακροτέρου μὲν ἦν κατὰ τὸν πα-
20 ρόντα καιρὸν· ἀλλ' ἐπεὶ ἐξέρχομαι, ἵνα ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις τὸ ἀσφαλές ἔχητε, καὶ οἱ ἀλόντες καὶ οἱ μὴ ἀλόντες, καὶ οἱ εὐδρομοῦντες καὶ οἱ ἐστῶτες καὶ οἱ σαλευθέντες, οὕτως παρυπέμνησα. δεόμεναι οὖν ὑμῶν· ὑγιαί-
25 νοιτε πάντες, σῶζοισθε πάντες, στηριζέσθε, ἀποπληροῦντες τὰ προστεταγμένα ὑμῖν, γρηγοροῦντες ἐν ταῖς ψαλμωδίαις καὶ ἐν πάσαις ταῖς λοιπαῖς καταστάσεσι, καὶ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν εἴη μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν νῦν 30 καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΓ'.

Περὶ τοῦ ὑποφέρειν τὰ δυσχερῆ τῆς ὑπο-
ταγῆς καὶ τοῦ εὐμενῶς δεχέσθαι τὰς ἐπι-
35 τιμήσεις παρὰ τοῦ καθηγουμένου· ἐν ᾧ καὶ περὶ τοῦ ἐμπολιτεῦσθαι κατὰ μίμησιν τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων.

Ἄδελφοί καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἀποσιω-
πῆσαί με πρὸς ὑμᾶς οὐχ οἶόν τε, ἀλλ' αὐτὸν 40 τὸν μηδαμινόν μου λόγον ἀναγκαῖόν ἐστιν

ἐκάστοτε προσφέρειν ὑμῖν· γέγραπται γάρ·
 "ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως· ἔλεγξον, ἐπι-
 τίμησον, παρακάλεσον". ἐπεὶ τοίνυν εἰς τοῦτο
 κείμεθα, εἰ καὶ ἀναξίως, δέον τὰ ἐπιβάλ-
 5 λοντα ἡμῖν ἐνεργεῖν καὶ πῆ μὲν ἐλέγχειν,
 πῆ δὲ ἐπιτιμᾶν, εἶτα καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ
 δεούσῃ διδασκαλίᾳ· πολυτρόπως γὰρ ἡ σω-
 τηρία ἡμῶν ἐνεργεῖται καὶ διαφόρῳ λόγῳ
 καὶ ἀγωγῇ ἱατρεύεται τὰ κατὰ ψυχὴν ἡμῶν
 10 πάθη. διὰ τοῦτο φροντίς μου καὶ μέριμνα
 οὐκ ὀλίγη, ἀγὼν καὶ φόβος οὐχ ὁ τυχών,
 ἵνα ὑμᾶς τὸ ποιῆμιον τοῦ Χριστοῦ, τὸν ἐκλε-
 κτὸν αὐτοῦ λαόν, τοὺς ἀγγελικοὺς ἄνδρας,
 τοὺς φυγάδας τοῦ κόσμου, τοὺς καθαρούς
 15 λατρευτάς τοῦ Χριστοῦ, τοὺς μεμονωμένους
 ἀπὸ πάσης ματαιότητος κοσμικῆς, εἶγε καὶ
 οὕτως βιοτεύομεν, παραστήσαι τῷ θεῷ μου
 ἀμώμους καὶ ἀμέμπτους ἐν τελειότητι τῆς
 κατ' ἀρετὴν πολιτείας. δέχεσθε μου λοιπόν,
 20 δυσωπῶ, εὐμενῶς, ὡσπερ τὰς παρακλήσεις,
 καὶ τὰς ἐπιτιμήσεις καὶ δι' ἐμοῦ καὶ τὰ παρὰ
 τῶν ἄλλων πρωτευόντων, καὶ ὡς τοὺς οἰ-
 κτιρμοὺς καὶ τοὺς ἐλεγμούς, καὶ ὡς τὰς συμ-
 παθείας καὶ τὰς αὐστηρίας· καὶ κλίνοντες τὸ
 25 οὖς ὑμῶν προσεκτικῶς δέχεσθε τὰ λεγόμε-
 να μὴ ὡς ἐν καταφρονήσει, μὴ ὡς ἐν
 συνηθείᾳ ψιλῆ, μὴ ὡς ῥήματα οὕτως ἀπλῶς
 λεγόμενα καὶ εἰς ἀέρα ῥέοντα, ἀλλ' ὡς ἐκ
 πόνου ψυχῆς, ὡς ἐκ συνοχῆς καρδίας, ὡς
 30 ὑπὲρ ἀγάπης ὑμῶν εἰλικρινοῦς καὶ σωτη-
 τηρίας. ναί, πιστεύσατε, τέκνα· καὶ γὰρ καιο-
 μένη ἐστὶν ἡ καρδία μου ἐν ὑμῖν, καὶ ζηλο-
 τυπῶ τὴν σωτηρίαν ὑμῶν, καὶ εὐχομαι εὐ-
 χὴν τολμηράν, τὴν ἀπώλειαν τὴν ἐμὴν ὄψε-
 35 σθαι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἢ τὴν ὑμῶν ἐκ
 θεοῦ ἀπόπτωσιν. ἀποπέσοιμεν δὲ πῶς ἄρα,
 ἢ ἐκ τοῦ κατὰ τὸ ἱερόν ἡμῶν ἐπάγγελμα
 βιοτεῦσαι; ὅποιον δὲ τὸ ἐπάγγελμα, ἴστε·
 ἅγιον γὰρ καὶ ἀγγελικὸν ὑπάρχει, κατὰ τὰς
 40 φωνὰς τῶν ἁγίων, μαρτυρικοὺς ἔχον τοὺς
 στεφάνους, τὰς ἀνταποδόσεις ἀθανάτους καὶ
 αἰωνίους. περιπατήσωμεν οὖν κατ' αὐτὰ, δέο-

μαι ὑμῶν, ἀδελφοί μου τιμιώτατοι, καὶ τὴν
 εὐγένειαν αὐτοῦ μὴ καθυβρίσωμεν, καὶ τὴν
 δόξαν αὐτοῦ μὴ ἀτιμάσωμεν ἐκ τῆς ἐναν-
 τιουμένης διαβίωσης. βιώσωμεν οὖν κατὰ
 μίμησιν τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν· πολιτευ- 5
 σόμεθα κατ' ἴχνος τῆς ἀρετῆς αὐτῶν (τοῦτο
 δὲ δι' ὑπομονῆς κραταιᾶς καὶ εὐφυχίας θεο-
 σθενοῦς κατορθοῦται), ἵνα καὶ τὸν λοιπὸν
 τῆς ζωῆς ἡμῶν χρόνον ἐνεγκώμεν καθυπο- 10
 τασσόμενοι τῷ κυρίῳ (οὐ γὰρ ἡμῖν τοῖς ἁμαρ-
 τωλοῖς), φυλάττοντες τὴν ἀγνείαν τοῦ σώμα-
 τος ἡμῶν ἄσπιλον, ὡς νυμφαγωγηθεῖσαν
 Χριστῷ, ὑπακούοντες καὶ ταπεινούμενοι ἐν
 μιμῆσει τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν "μέχρι θανάτου, θά- 15
 νάτου δὲ σταυροῦ", ἑαυτὸν ἐκδεδωκότος, αὐτοῦ
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃς ἐκά-
 λεσεν ἡμᾶς ἀπὸ σκότους εἰς τὸ θαυμαστὸν
 αὐτοῦ φῶς τῆς ἀσκήσεως· ὃς ἦρε τὰ παρα- 20
 πτώματα ἡμῶν καὶ πάλιν ἐκ φιλανθρωπίας
 διὰ τῆς ἐπενδύσεως τοῦ ἁγίου σχήματος. 20
 μηκέτι οὖν λοιπὸν ἐν νυκτὶ τῶν παθῶν πα-
 ρευσώμεθα· μηκέτι παραβάται νόμου γενοί-
 μεθα· μηκέτι πλημμέλειαν πλημμελήσωμεν
 τινά, ἣν ἀπηνησάμεθα, ἀλλ' ἐν θερμῇ δια- 25
 θέσει, ἐν ἐπιθυμίᾳ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν,
 διαμείβωμεν τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς
 ἡμῶν, ἐμπορευώμεθα τὰς ἐπιλειπομένας ἡμέ-
 ρας τῆς παροικίας ἡμῶν, φέροντες τὰ πα- 30
 ρόντα γενναίως, οἷά πέρ εἰσὶν, εἴτε ἐν τρο-
 φῇ, εἴτε ἐν ποτῷ, εἴτε ἐν ἐνδύματι, εἴτε 30
 κατὰ τοὺς ἀοράτως πολεμοῦντας ἡμᾶς, εἴτε
 κατὰ τοὺς ὁρατῶς προσφερομένους ἡμῖν ἀδελ-
 φούς, ἐν λόγοις πληκτικοῖς, ἐν ἐξουδενώσε-
 σιν, ἐν ἀτιμίας, ἐν ἀφορισμοῖς· ταῦτα γὰρ
 εἰσι τὰ καθαρτήρια τῆς ψυχῆς φάρμακα· 35
 ταῦτα τὰ αὐχήματα τῶν ἀληθινῶν ὑποτα-
 κτικῶν· αὐτὰ αἱ προκοπαί. δι' αὐτῶν σχε-
 δόν τις εἰς τὸ ἀκρότατον τῆς ἀρετῆς συν-
 τόμως ἀναβαίνων διασφίζεται· τὰ γὰρ ἐναντία
 τῶν προῤῥηθέντων, οἷον ὑπερφηφάνια, παρα- 40
 κοαί, ὕβρεις, ἔχθραι, φθόνοι, λοιδορίαί, ἐρι-

2/3 Τιμοθ. 2, δ', 2. 15 μεμονωμένους P. 17 βιω-
 τεύομεν P. 19 δέχεσθαι P. 25 δέχεσθαι P.
 38 βιωτεῦσαι P.

11 ἀγνείαν P. 12 ὑμῶν P. 14/15 Φιλίπ. β', 8.
 17 ἐκάλ. ἡμᾶς ἀπὸ σκότους κέ] Πέτρ. 1, β', 9. 19 πα-
 ραπτώματα] πρβλ. Κολ. β', 18. 26 διαμείνωμεν V.
 27 ὑπολειπομένας V. 32 ὁρατῶς P. 39 διασφί-
 ζοιται P.

δες, ἀνυποταξίαι, ἀυθάδειαι, περπερεΐαι, κό-
 ροι, πλησμοναί, φιλοσαρκίαι, φιλοκοσμίαι,
 γέλωτες, στρηνιασμοί, παρῤῥησίαι, ἀπειθή και
 ἐννοεῖν ἐν ὑμῖν· ἐν τούτοις γὰρ οἱ ἀλόντες
 5 υἱοὶ σκότους και διαβόλου και υἱοὶ ἀπειθείας
 και ἀνομίας ἀναγορεύονται. οὐκ εὐδοκεῖ κύ-
 ριος ὁ θεὸς ἐν τούτοις, οὐ κατοικεῖ τὸ πνεῦμα
 τὸ ἅγιον ἐν φυλακῆς αὐτῶν. “ἐπὶ τίνα γάρ”,
 φησὶν, “ἐπιβλέψω; οὐχὶ ἐπὶ τὸν πρᾶον και
 10 ἡσύχιον και τρέμοντά μου τοὺς λόγους; μὴ
 ἐπὶ τὸν αὐθάδη και ὑπερήφανον και ἀλαζόνα”;
 και ποῦ “ἐλευσόμεθα”, φησὶ, “και μονήν
 παρ’ αὐτῷ ποιήσομεν”, δηλαδὴ ἡ ἁγία τριάς;
 οὐχὶ εἰς τὴν πιστὴν καρδίαν και τηροῦσαν
 15 τοὺς θεῖους λόγους; μὴ εἰς τὴν ἄπιστον και
 ἐνδοιάζουσαν και ἀκατάστατον; και ἐν ποίοις
 ἐστὶν ἐν μέσῳ ὁ Χριστός; οὐχὶ ὅπου εἰσι
 δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματι αὐ-
 τοῦ; μὴ ὅπου συνέδρια ἐπὶ τὸ αὐτὸ δύο ἢ
 20 τριῶν, πονηρὰ βουλευομένων ἀσωτείας και
 ἀποδράσεως και εἴ τινας ἄλλου πονηροῦ σκέμ-
 ματος; οὐδαμῶς, οὐδαμῶς, ἀλλ’ ἐκεῖ ἐστὶν ὁ
 ἐνεργῶν ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας Σατανᾶς.
 Μὴ οὖν τις ἀλισκέτω, ἀδελφοί μου, ἐν
 25 τινι τῶν τοιούτων παραπτωμάτων· ἀλλ’, εἰ
 και ὑπήχηθη, θᾶπτον ἀνορθούσθω, δεχόμενος
 ὡς ἰατῆρια τῆς ψυχῆς τὰ ἐπιτίμια τοῦ σφάλ-
 ματος. ναί, δέομαι και παρακαλῶ πάντας
 ὑμᾶς, συνέλθετε εἰς ἀλλήλους εἰρηνικῶς και
 30 θεοπρεπῶς· ὁμονόησατε και ὁμοφρονήσατε
 τὰ πρὸς σύνεσιν και εὐστάθειαν ἐν κυρίῳ.
 ἔσεσθε ἄνδρες ἐπιθυμιῶν τοῦ πνεύματος·
 ἔσεσθε συναγωγὴ κυρίου, ἄθροισμα ἀγγελι-
 κόν, ἐπαινουμένη συναγωγὴ, ζηλωταὶ τῶν
 35 ἐντολῶν τοῦ κυρίου, ἀλλήλους παραθήγοντες
 ἐν τοῖς καλοῖς, προτρέχοντες ἐν τῇ ταπει-
 νοφροσύνῃ, προλαμβάνοντες ἐν τῇ ὑπακοῇ,
 ἄμαχοι, ἀφιλένδεικτοι, ὀσιοπολίτευτοι, καρ-
 τερικοί, ἔμφρονες, θεοδίδακτοι, ἵνα τοιαύτη
 40 πολιτεία λειτουργήσαντες τὰ ἐνταῦθα ἐν τῷ
 μέλλοντι αἰῶνι ἀπολαύετε τὰς αἰωνίους ἀνα-

παύσεις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν·
 ᾧ ἡ δόξα και τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ και
 τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν και ἀεὶ και εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΔ’.

5

Περὶ τοῦ ἐρευνᾶν τὰς θείας Γραφάς,
 ὡς ἂν μὴ ἀγνοῶμεν τὰς πολυμόρφους μη-
 χανὰς τοῦ διαβόλου.

Ἄδελφοί και πατέρες, τί ἡ παροῦσα κα-
 τήχησις; ἵνα στῶμεν γενναίως, περιζωσά- 10
 μενοι τὴν ὀσφὺν ἡμῶν ἐν ἀληθείᾳ και ὑπο-
 δησάμενοι τοὺς πόδας ἡμῶν ἐν ἐτοιμασίᾳ
 τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ἄνω βλέποντες,
 ἄνω σκοποῦντες, τὰ ἄνω ζητοῦντες, περὶ τὰ
 οὐράνια καταγιγνώμενοι, περὶ τὴν φροντίδα 15
 τῆς ἀπολογίας, περὶ τὴν ἔξοδον τοῦ σώμα-
 τος, περὶ τὴν ὑπάντησιν τοῦ κριτοῦ, περὶ
 τῶν θείων βίβλων, ἰχνηλατοῦντες τοὺς βίους
 τῶν ἁγίων, εἴ τι καλόν εἴ τι χρήσιμον ἐκ-
 στηθίζοντες, ἐν νῷ ἔχοντες, και ταῦτα προ- 20
 βαλλόμενοι ὡς βολίδας κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μὴ
 φιλαυτικῶς, μηδὲ κενοδοξικῶς (αὐτὸ γὰρ τοῦτο
 καθ’ ἡμῶν ἐργαζόμεθα), ἀλλ’ ἐνθέως και
 ὠφελίμως και ταπεινοφρόνως. εἴ τις ἐν πάθει
 ἐνοχλεῖται, μὴ ἀκηδιάτω, μηδὲ καταπιπέτω, 25
 (ἐγγὺς γὰρ κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις
 αὐτόν, και ψυχὴ ζητοῦσα εὐρήσει αὐτόν),
 μόνον στηκέτω, στεναξάτω, δακρυσατάτω, ἐπα-
 ράτω τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν, τυψάτω
 τὸ στήθος, ἐπιλογισάσθω τὴν αἰσχύνην τὴν 30
 μετὰ τὴν πρᾶξιν ἐγγινομένην, και οὐ λέγω
 τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος, ἀλλὰ και τὴν
 ἐν ἑαυτῷ και τὴν ἐν ἀνθρώποις θριαμβευο-
 μένην, και ἐντεῦθεν ἀνακοπτέσθω, ἐντεῦθεν
 στηριζέσθω. τί γὰρ γέγραπται; “οἱὲ μὴ ὀλι- 35
 γῶρει παιδεῖας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ’ αὐ-
 τοῦ ἐλεγχόμενος· ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παι-
 δεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν, ὃν παρα-

4 ἀλόντες P. 9/11 πρβλ. Ἡσαίου ζς', 2. 12/13
 Ἰωάν. ιδ', 23. 12 ἐλευσόμεθα P. 13 ποιήσομεν P.
 16 ἐνδοιάζουσαν P. 17/18 πρβλ. Ματθ. ιη', 20.
 24 ἀλισκέτω V. 34 ἔμφρονες P. 41 ἀπολάβετε V.

5 Mai, Novae patrum bibl. t. IX, pars II, c. 38-41.
 11 ἡμῶν P. 12 ὑμῶν P. 13 ἀναβλέποντες V.
 14 ἀνασκοποῦντες V. 20 ἐν νῷ P, ἐν ᾧ V. 24 πά-
 θεων V. 26 Ψαλμ. ρμδ', 18. 35/38 Παροιμ. γ', 11,
 12. 35/36 ἐλεγχοί P. 38 μαστιγοῖ P.

δέχεται". καὶ πάλιν ἐν ἑτέρῳ· "μὴ σπεύσης
ἐν καιρῷ ἐπαγωγῆς". δοκίμαζει ἡμῶν τὸν
πόθον, εἰ ἐπιμένωμεν πρὸς αὐτόν, ὁ κύριος,
καὶ εἰ μὴ προκρίνωμεν τῆς ἀγάπης αὐτοῦ
5 τὴν μισαρὰν πράξιν, τὴν ὀλεθρίαν καὶ θανα-
νάσιμον, τὴν γλυκόγευστον καὶ πικρόληκτον,
τὴν μᾶλλον μαχαίρας διστόμου χολωδωδεστέ-
ραν καὶ τιμωρητικωτέραν. καὶ οὐχ ὡς δει-
κνυσιν ὁ ἀλάστωρ ἐστὶ τὰ πράγματα· φῶς
10 δεικνύει, κάκεινο σκότος ἐστίν· ἀγάπην τὸ
δοκεῖν πνευματικὴν ὑποσπεῖρει, κάκεινο μί-
σος πάμισόν ἐστι. σὺ οὖν, στρατιῶτα Χρι-
στοῦ, μὴ ἀγνοεῖ τὰ νοήματα αὐτοῦ, μηδὲ
τὰ μηχανήματα αὐτοῦ. εἰ ζῶν ἐφίεσαι,
15 ἐκζητεῖ τὸ φῶς, ὅτι ὁ θεὸς καὶ ἡ ἐντολὴ
αὐτοῦ φῶς. τεκμαίρου οὖν ἐκ τῆς καταστά-
σεως τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς τίς ὁ παραγεγόμε-
νος, ἡμέτερος ἢ τῶν ὑπεναντίων; ἐὰν μὲν
ἀτάραχόν σου τὴν ψυχὴν διαφυλάττη, ἀμάλ-
20 θακτον, ἀρβενωπόν, ἀνολίγωρον τῶν οὐρα-
νίων θεωριῶν, τοῦ φόβου τῶν μελλόντων,
τῆς ἐπιθυμίας τῶν ἀποκειμένων ἀγαθῶν, εὖ
ἂν ἔχοι· ἀνοιξον αὐτῷ τὰς πύλας τῆς καρ-
δίας, εἴσδεξαι, συνεσιθάθητι, συνοίκησον,
25 συνδείπνησον αὐτῷ, ἵνα σε θρέψῃ μᾶλλον
πρὸς μείζονα ἔφεισιν θεοῦ τε καὶ τῶν θείων.
εἰ δέ σου τὴν ψυχὴν ταράσσει, ὀχλαγωγεῖ,
περιφέρει σου τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς σάρκα
καὶ αἷμα κεχηγότας, πρὸς κοσμικὰς σχέσεις
30 καὶ προσπαθείας, πρὸς τὸ παρὸν ἢ δὲ ἔξοι-
στῶν καὶ οἶον ἀναπαφλάζων σου τὴν ψυ-
χὴν τῷ ἐμπυρισμῷ τῶν ἡδονῶν, φεῦ στήθι
πρόρρωθεν, δῶξον τὸν δράκοντα. ἦλθεν, ἵνα
ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπή καταβάλλῃ σου τοὺς πολυ-
35 ετεῖς καμάτους, τὰς ἀθλητικὰς ἐνστάσεις,
τὰς ἐν πολλοῖς δάκρυσι καὶ εὐχαῖς καὶ ἀν-
δραγαθίαις. ἦκει, ἵνα σὲ τὸν στρατιώτην
τοῦ Χριστοῦ παρανάλωμα δεῖξῃ μιᾶς καὶ
βραχείας ἡδονῆς· παρεγένετο, ἵνα τὸν ἀρι-
40 στέα, κεράσας ἐν ψυχρὸν ποτήριον φαρ-
μακοποσίας, ἡδονῆς, θανατώσῃ εἰς αἰῶνα.
καὶ ταῦτα οὐχ ὡς ἀπαθῆς γράφω, ἀλλ' ὡς
πειραθεῖς, μᾶλλον δὲ ὡς πολυπαθῆς καὶ

1 Σειράχ β', 2. 3 ἐπιμένωμεν V. 4 προκρίνωμεν V.
19 διαφυλάττει P. 19/20 ἀμάθακτον P, ἀμαθαλη-
τὸν V. 24 συνεσιθάθητι V. 40 ψυχροῦν P, ψυχροῦ V.

ὡς ἐξ ὧν ἀναγινώσκω, συνεπίσταμαι, καὶ
ὡς ἐξ ὧν δεδίδαγμαί παρὰ τοῦ πατρός μου
καὶ ἀκήκοα παρὰ πολλῶν, κατανοῶ· αὐτοὶ
δὲ χάριτι Χριστοῦ παρ' ἑαυτοῖς τὸν ὠφελή-
μονα λόγον ἐξευρίσκοντες δύνασθε καὶ ἄλ- 5
λους ὠφελεῖν, πλὴν ὅτι πρὸς τὸ κοινῆ συμ-
φέρον, πρὸς τε ἑμαυτόν, καὶ αὐτὸς εἴ τι
λέγω λέγοιμι καὶ εἴ τι γράφω γράφοιμι·
χρεῖαν γὰρ μᾶλλον ἐγὼ πρὸ ὑμῶν ἔχω νο-
υθεσίας, τέκνα· πνεῖ γὰρ μᾶλλον περισσοτέ- 10
ρος ἐπ' ἐμέ ὁ Σατανᾶς, εἶπερ ἔργον τοῦ
πολεμοῦντος τὸν στρατηγὸν καταβαλεῖν πρῶ-
τον, εἴθ' ὕστερον ἀκάματον αὐτῷ τὸ στρα-
τόπεδον ἐλέσθαι. διὰ τοῦτο, παρακαλῶ, δέ-
εσθε καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ταλαιπω- 15
ρίας, ἵνα σῶθόν με ὁ κύριος ταῖς εὐχαῖς τοῦ
πατρός μου καὶ ἀνώτερόν με διατηρήσῃ παν-
τὸς πᾶθους τὸν παντοπαθῆ. περὶ δὲ τῆς
ἀσθενείας τῆς ταλαιπώρου σαρκός μου μᾶλ-
λον ὑγιαίνω, οὐπω δὲ λαμβάνω τοιαύτην 20
ῥῶσιν, πρὸς τὸ δύνασθαι με εἰς ὃ ἐπιθυμεῖ
ἡ ψυχὴ μου καὶ χρεωστῶ διαγενέσθαι ἐν
μέσῳ ὑμῶν. καὶ τοῦτο λελύπημαι σφόδρα,
ἐγκοπὴν ὑμῖν τάχα διδοῦς· ἀλλ' ὑμεῖς διὰ
τὸν κύριον ἀνέχεσθέ μου τῆς ἀσθενείας καὶ 25
συγκροτεῖτέ με τοῖς κατ' ἀρετὴν ὑμῶν ἀυ-
χήμασι τὸν ταλαίπωρον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶ-
νων. ἀμήν. 30

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΕ'.

"Ὅτι χρὴ ἐνστήναι ἡμᾶς γενναίως πρὸς
τὴν ἀθλῆναι τῆς ὑποπαγῆς, καὶ περὶ τοῦ
προσέχειν ταῖς διδασκαλίαις τῶν θεοφόρων
πατέρων καὶ τοῦ μὴ κεχηγῆναι πρὸς τὰ 35
μάταια καὶ πρόσκαιρα.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες, ἀπαιτούμεθα
ὑμῖν διδόναι τὸ σιτομέτριον ἐκάστοτε, τό τε
πνευματικὸν καὶ σωματικόν. ἀλλ' ἐὰν μὲν
τὸ πνευματικὸν μὴ δῶμεν, οὐχ ὀρῶ τινὰς 40
τάχα δυσχεραίνοντας· ἐὰν δὲ μὴ τὸ σωμα-

31 Mai, Novae patrum bibliothecae τ. IX, pars II,
σ. 203-207. 41 δυσχαιραίνοντας P.

ματικόν, καὶ πάνυ, καίπερ οὐ τοσοῦτον τοῦ
 δευτέρου χρεία, ὅσον τοῦ προτέρου· "δώσω
 γάρ", φησὶν, "αὐτοῖς οὐ λιμὸν ἄρτου, οὐδὲ
 δίψαν ὕδατος, ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι λόγον
 5 θεοῦ". χαλεπὸν οὖν ἐστὶν ὄντως, ἐὰν μὴ
 περὶ τοῦ προτέρου τὸν πάντα ἀγῶνα ἔχω-
 μεν. διόπερ καὶ νῦν, παρακαλῶ καὶ ἀντιβολῶ
 καὶ δέομαι, στήτε γενναίως πρὸς τὴν ἀθλη-
 σιν τῆς ὑποταγῆς ὑμῶν, ὑποφέροντες τὸν
 10 καύσωνα τῆς ἡμέρας καὶ τὸν παγετὸν τῆς
 νυκτός, καὶ νοητῶς καὶ αἰσθητῶς, ἀλλὰ νοη-
 τῶς μᾶλλον. πάρεστι τὸ πῦρ τῆς ἐπιθυμίας
 ὑπὲρ τὴν Χαλδαϊκὴν κάμινον ἀνακαιόμενον
 παρὰ τοῦ ἀοράτου Ναβουχοδονόσορ. ἐπιτί-
 15 θενται ἡμῖν τὰ λοιπὰ πάθη, ἄλλο κατ' ἄλλο
 διαμερίζον καὶ ἔλκον τὴν ἐλεεινὴν ψυχὴν,
 ὁ θυμὸς, ἡ ὀργή, ἡ μνησικακία, ἡ ὑπερη-
 φανία, ἡ ἀκηδία τε καὶ χαύνωσις, ἡ προσ-
 πάθεια τε καὶ φιλαυτία, καὶ τὸ μείζον τῶν
 20 κακῶν ἡ ἀπιστία. πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς εὐ-
 ανδρίας, τῆς μεγαλοψυχίας, πολλῆς τῆς ἀνο-
 λιγώρου κραταιότητος καὶ ἰσχύος, τῆς ὑπο-
 μονῆς, τῆς μακροθυμίας, νήψεώς τε καὶ
 γρηγόρευσης, ἵν' ἐντεῦθεν δυναθῶμεν ἀπο-
 25 κρούσασθαι τοὺς ἐπληρωμένους ἡμῖν πειρα-
 σμοὺς καὶ δόλους τοῦ διαβόλου, ἵνα μὴ κάμ-
 ψωμεν γόνυ τῇ Βάβυλ, ἵνα μὴ προσκυνήσω-
 μεν τῇ εἰκόνι τῶν παθῶν, ἵνα μὴ ἀπολέ-
 σωμεν ἃ καλῶς ἐκτησάμεθα, ἵνα μὴ κατα-
 30 λύσωμεν ἃ θεοῦ δυνάμει φκοδομήσαμεν. πῶς
 γὰρ ἂν ἄλλως ἐκφύγωμεν ἐκ τῶν προειρη-
 μένων παθῶν, ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ ὀλοκαρδῶως
 πεποιθέναι ἐπὶ κύριον καὶ ἐκ τοῦ ἐπιφέρει-
 σθαι ἡμᾶς τὰ πνευματικὰ ὄπλα, πρὸς καθαι-
 35 ρεσιν τῶν ἐναντίων δυνάμεων; τὰ δὲ πνευ-
 ματικὰ ὄπλα ἡ προσευχὴ καὶ ἡ ἐλπίς, ἡ
 ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ ὑπακοή, ἡ ἀγάπη καὶ
 ἡ πίστις, ἡ ἀπροσπάθεια καὶ ἡ παντελὴς
 μετάθεσις τοῦ νοῦ ἀπὸ τῶν ἐν κόσμῳ, τὸ
 40 αἰεὶ μελετᾶν καὶ λαλεῖν περὶ σωτηρίας, τὸ
 μὴ ἀδιαφορεῖν ὡς ἔτυχεν ἐν ταῖς ὁράσεσιν,
 ἐν ταῖς ἀκοαῖς, ἐν τοῖς χεῖλεσιν, ἐν ταῖς

2/5 πρβλ. Ἄμως η', 11. 14 ναβουχοδονόσορ P.
 21 εὐανδρείας V. 28 ἀπωλέσωμεν P. 34 ὑμᾶς P.

χερσίν, ἀλλὰ πάντοθεν κατησφαλισθαι τῷ
 θεῷ φόβῳ καὶ τῇ περὶ θεοῦ ἐννοίᾳ καὶ
 ἀκόρεστον ἔχειν τὴν ἐπιθυμίαν τῶν μελλον-
 των ἀγαθῶν· εἰ μὴ γὰρ ταῦτα εἶεν, πῶς
 οὐκ ἀποπεσοῦμεθα εἰς ὄλεθρον ἀμαρτίας; 5
 πῶς οὐκ ἐμπεσοῦμεθα εἰς χεῖρας τῶν μι-
 σούντων ἡμᾶς ἐχθρῶν;

Οὐαί, οὐαί πόσα ἐσμὲν ἀκηκότες, πόσα
 ἐπαῖδουσιν ἡμῖν αἱ Γραφαί, πόσα διδάσκουσιν
 ἡμᾶς οἱ θεοφόροι πατέρες, καὶ ὅμως ἐπι- 10
 λανθανόμεθα, καὶ ὅμως οὐ φροντίζομεν! καὶ
 οἶον ὡς ἐπὶ σπόρου βαλλομένου τῇ γῆ παρὰ
 τοῦ γεωργοῦ πρὶν ὑπὸ τοῦ ἀρότρου κατα-
 χλωσθῆ, οὕτως ἐν ἡμῖν τὸν θεῖον λόγον ἀρ-
 πάζει ὡς ἐκ στόματος τὰ πονηρὰ πετεινὰ 15
 τοῦ Σατανᾶ, καὶ μένουσι μὲν ἀνερέργητοι
 οἱ πνευματικοὶ σπορεῖς, μένομεν δὲ ἡμεῖς
 ἄκαρποι, μὴ φέροντες βλαστὸν τῶν ἀρετῶν.
 τί γὰρ ἄλλο ἐστὶ κατανοῆσαι καὶ οὐχὶ τοῦτο,
 ὁπόταν περὶ σωφροσύνης, περὶ ἀνδρείας, 20
 περὶ δικαιοσύνης ἢ τινος ἄλλης ἀρετῆς δια-
 λέγονται ἡμῖν οἱ πατέρες καὶ εὐθύς μετὰ
 τὴν ἀκρόασιν ὡς οὐδὲ ἀκηκότες τοῖς ἐναν-
 τίοις ὁρώμενοι; διηγοῦνται ἡμῖν περὶ κρί-
 σεως καὶ θαυμάτων, καὶ ἡμεῖς ἐξιόντες ἀρχό- 25
 μεθα γελᾶν καὶ ἀνακαγχάζειν· ἐπιστόφουσι
 ἡμῶν τὰς ψυχὰς τοῖς τῆς ἀγνείας λόγοις,
 καὶ εὐθύς μετὰ τὴν ἀκρόασιν λαγνεύομεν καὶ
 ὑποβλέπομεν ἀλλήλους πορνικῶς, καὶ λόγους
 δίδομεν καὶ λαμβάνομεν παρῆρησιαστικούς· ὑπο- 30
 τύπτουσιν ἡμᾶς πρὸς ταπεινοφροσύνην καὶ
 εὐηκοῖαν, καὶ μετὰ τὴν κατήχησιν ἐξογκού-
 μεθα καὶ ἀγριαινόμεθα καὶ παρακούομεν·
 περὶ νηστείας, καὶ γαστριμαργοῦμεν· περὶ
 ἀγρυπνίας, καὶ τῷ ὑπνῷ βαλλόμεθα· περὶ 35
 πραύτητος, καὶ τηνικαῦτα ὀργιζόμεθα· περὶ
 ἡσυχίας, καὶ παραυτὰ ἀργολογοῦμεν· περὶ
 εὐτονίας ἔργου, καὶ τηνικαῦτα ἀπεκλυόμεθα,
 καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν κατὰ τὰς ἀμαρτίας μου
 τὴν ἐναντίαν ὁδὸν τῆς ἀναγελλομένης ἡμῖν 40
 τρεπόμεθα. οὐ λέγω περὶ τῶν νεοταγῶν
 μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν δοκούντων εἶναί τι

1 κατησφαλεῖσθαι P. 12 ἐν τῇ γῆ V. 13/14
 καταχλωσθεῖ P. 19 κατανοεῖν V. 29 πορνικῶς P.
 30/31 ὑποτυπῶσαν ἡμῖν V. 36 ὀργιζόμεθα P.

προφητεία πέρας ἐλάμβανεν. ἐνταῦθα δὲ ἡ πρὸς τὴν πόλιν τῆς ψυχῆς ἡμῶν εἴσοδος αὐτῷ εἰ γένοιτο, σεισθήσεται πᾶσα δαιμονική ἐπήρεια, ἀλαλαζούσης τῆς καρδίας ἡμῶν 5 εὐχαριστήρια καὶ ὕμνητήρια. οὕτω μεθαρμόζειν δεῖ τὰ πράγματα καὶ ἐνεργούσας αἰεὶ δεικνύειν ἐν ἑαυτῷ κατὰ τὰς ἐπιστασίας τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν τὰς τοῦ δεσπότης θείας ἐπελεύσεις τε καὶ θεοσημείας. πρόσεισι μετὰ 10 τούτων εἰς ἐπιβουλὰς ὁ ἀνεπιβούλευτος τῷ κράτει τῆς θεότητος· συνεδριάζει κατ' αὐτοῦ τὸ τῶν Ἰουδαίων βουλευτήριον. φύγοιμεν τῶν τοιούτων συνεδρίων καὶ τὸ λαλεῖν κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. ἐνί- 15 σκεται ὁ δόλιος μαθητῆς εἰς τὸ τῆς προδοσίας ὀλετήριον, ἐκπορευόμενος καὶ εἰσπορευόμενος δολερῶς καὶ λαλῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ τὴν πρᾶσιν τοῦ διδασκάλου συμφωνούμενος. τίς οὖν μὴ θρηνήσῃ καὶ στενάξῃ 20 μετ' ἐκεῖνον καὶ τοὺς κατ' ἐκεῖνον πορευομένους, τοὺς τοῖς διδασκάλους ἐφισταμένους καὶ τὰ ὅμοια τυχὸν ἔκτοπα συνεισπράττοντας; μὴ ἡμῖν, κύριε, μὴ ἡμῖν, ἀλλ' ἢ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων καὶ πιστῶν 25 μαθητῶν Χριστῷ συνειναί τε καὶ συναλιζέσθαι, καὶ ἀγωνιώσι μὲν κατὰ τὰς ἐπιφορὰς τῶν πειρασμῶν καὶ περιστάσεων συναγωνιᾶν, οὐ μὴν ἐξαρνεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ μέχρι θανάτου κατατολμᾶν ὑπὲρ τοῦ λόγου τῆς 30 ἀληθείας, ὡς ἔδειξαν μετὰ ταῦτα οἱ ἀποστολοι. ὁ δὲ Χριστὸς μου καὶ προδίδεται καὶ κριτηρίῳ παρίσταται, βραπίζεται τε καὶ μαστίζεται ὑπὸ χειρῶν ὧν ἔπλασεν, χλευάζεται τε καὶ μυκτηρίζεται καὶ τέλος ἐπὶ 35 σταυροῦ ἀνήσκει, καθηλοῦται τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας καὶ λογχεύεται, ὄξος καὶ χολὴν ποτίζεται καὶ πάντα ὑπομένει.

Τίς οὐκ αἰνεῖ τὸν φιλόανθρωπον; τίς οὐχ ὕμνει τὸν οἰκτίρμονα, ὅτι δι' ἡμᾶς τοιαῦτα τετέλεκεν; ὁ ἀπαθὴς ἔπαθεν, ὁ ἀθάνατος ἐσταυροῦτο, ὁ ζωοπλάστης ἐνεκροῦτο, ὁ ἀπρόσιτος τῇ δόξῃ τῆς θεότητος ἠδόξε, κατὰ τὸν προφήτην Ἡσαΐαν· τὸ εἶδος γὰρ

9 Θεοσημείας P. 19 οὐ θρηνήσει P || στενάξει V. 35 ἀνεισι V. 43 Ἡσαίου νβ', 14.

αὐτοῦ ἄτιμον, ἐκλείπον παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἐν πληγῇ ὧν καὶ εἰδῶς φέρειν μαλακίαν, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ. αὐτὸς δὲ ὑπὲρ ἡμῶν ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν καὶ μεμα- 5 λάκισται διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν. ἄρα γε, εἰ καὶ λιθίνῃ ψυχῇ εἴη, οὐ δυσωπηθεῖ ταῦτα ἐννοοῦσα καὶ ὀρώσα ἐν τῷ δεσπότη; ὁμοιοπαθήσωμεν αὐτῷ τοίνυν καὶ ἡμεῖς, φίλοι καὶ ἀδελφοί, παρακαλῶ, καὶ ἀγαπήσω- 10 μεν ὑβρίζεσθαι, ἐρεσχελεῖσθαι, ὀνειδίζεσθαι, τυχὸν δὲ καὶ βραπίζεσθαι καὶ ἐμπτύεσθαι, εἰ δέοι ἡμῖν καὶ σταυροῦσθαι καὶ ἀποθνήσκειν διὰ τῆς τῶν παθῶν νεκρώσεως, ἣ καὶ καιροῦ μαρτυρίου ἐπιστάντος, ἵνα ὡς συστα- 15 ρούμενοι καὶ συνδοξασθῶμεθα, ὡς συνθαπτόμενοι καὶ συνανασθῶμεθα, ὡς συμπάσχοντες καὶ συμβασιλεύσωμεν, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀπάντων, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ 20 αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΖ΄.

Περὶ τοῦ ἐγγηγόρου ποιμαίνειν τὸν καθηγούμενον τὰ λογικὰ πρόβατα, ὡς ἂν διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν θεοπνεύστων Γραφῶν 25 διαφύγοι τὰς ψυχολέθρους ἐπιβουλὰς τοῦ ὄφεως, καὶ ἐκκοπῆς τῶν οἰκείων θελημάτων.

Ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἔργον ποιμαντικῆς τί ἄλλο, ἢ τὸ ἐπιμελῶς τὸν ποιμένα ἐφίστασθαι τῷ ποιμνίῳ, νήφειν τε καὶ γρη- 30 γορεῖν, ὧδε λάκεις τὸ ὄμμα περιαθρούντα, μή τι τῶν προβάτων ἀποπλανοῖτο ἢ ἐναπομένοιεν ἡσθενηκὸς τυχὸν ἢ φιλονομῶν, ὡσπερ εἶωθε συμβαίνειν, πρὸς τούτοις ἐξαίρετον τὸ προσλαλεῖν τῇ ποιμνίῳ καὶ νόμιον 35 αὐτῇ ἐμπνέειν μέλος; ἐπὶ γὰρ φωνῇ ποιμένος ἀρθῆ ἔκ τοῦ ποιμνίου, εὐθύς ἢ τῶν θηρίων ἔφοδος, ὁ σκορπισμὸς τῶν θρεμμάτων, ἢ τῶν ἄλλως ἐπιβουλεύειν εἰωθότων ἐπήρεια. εἰ τοίνυν ἐπὶ τῶν ἀλόγων θρεμμά- 40 των τοιούτων τὸ ἀγώνισμα τῆς ἐπιστασίας

3 ἐλογισάμεθα P. 23 κῶδ. ποιμένειν. 5 κῶδ. νόμιον.

(καὶ τὰ πλεῖω παρήκεν ὁ λόγος, διὰ τὸ συντομεύειν), τί δ' ἂν εἴποιμεν ἡμεῖς οἱ ταπεινοί, οἱ ἐν τάξει ποιμένος τεθέντες ἐφ' ὑμῖν τοῖς τοῦ κυρίου προβάτοις, ὑπὲρ ὧν
5 αὐτὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ἀρχιποιμὴν ἡμῶν τὸ αἷμα ἐξέχεεν, ὡς καὶ ἐν τοῖς εὐαγγελίοις φάσκει; "ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων". πόσης οὐκ ἂν ἦμεν ὑπεύθυνοι ἀγρυπνίας καὶ ἐπιμε-
10 λείας, φροντίδος καὶ περιμεριμνήσεως, προσφωνήσεως ἐπιμελεστάτης καὶ ταύτης ἀκαταλήκτου; διὰ τοῦτο καὶ νῦν κατὰ τὸ ἀναγκαῖον ἐπιφωνοῦμεν ὑμῖν, προσφθεγγόμεθα, ἀντισύριγγός τινος τοὺς θεοπνεύστους λόγους προ-
15 βαλλόμενοι ὑμῖν. "σχολάσατε" φησί "καὶ γνώτε, ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ θεός". σχολῆς τοιγαροῦν χρεία, ἀδελφοί μου, ἐπιθυμίας ἀκορέστου, νήψεως ἀνολιγώρου, ὑπομονῆς κραταιοτάτης, ἀνταναστάσεως πρὸς τοὺς πολεμίους ἐχθρούς,
20 ἀνταγωνιστοῦ ἐκ τῆς τῶν προκοπόντων συναμιλλήσεως· ἐγγύθεν γὰρ οἱ νοητοὶ θῆρες, οἱ ἀρπάκται τῶν ψυχῶν δαίμονες, ἐξ ὧν τὰ δειγμάτια τῆς ἀμαρτίας, τὰ ῥήγματα τῆς ἀνομίας, τὰ δλοθρεύματα τῆς ἀσωτείας. μὴ τίς
25 πού ἐναπομένοιεν ἰδιογνωμῶν κατὰ ψυχὴν, μὴ δ' αὖ ἀσθενήσειεν ὀλιγωρικῶς τοὺς ἀγῶνας παρακαλῶ (οἰκειογνώμον γὰρ τὸ ἀσθενεῖν ἐνταῦθα), μὴδὲ περιπλανοῖτο ταῖς ἰδιοβουλίαις, ὧδέ τε κάκεισε ὑποκλεπτόμενος
30 ὑπὸ τῆς φιληδονίας καὶ ἀπολλύμενος ὑπὸ τῆς φιλαυτίας, ἀλλ' εἰκέτω καὶ ἐμμενέτω πάσαις ταῖς ἐντολαῖς τοῦ κυρίου· φησὶ γὰρ αὐτός· "τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς τῆς ἐμῆς ἀκούει, ἀλλοτρῶ δὲ οὐκ ἀκολουθεῖ,
35 ὅτι οὐκ οἶδασι τὴν φωνὴν τῶν ἀλλοτρῶν". εἶθε γένοιτο ἡμῖν ἀξίους τῆς τοιαύτης προσφωνήσεως γεγενῆσθαι καὶ ἐν προβάτοις Χριστοῦ ὑποτελεῖν· οὐ γὰρ ὁ Χριστός, ἐκεῖ ὁ ἀνάρτης διάβολος χώραν οὐκ ἔχει· οὐ ἢ
40 φωνὴ τῶν προβάτων αὐτοῦ ἐνιζάνει, ἐκεῖ ὁ συρισμὸς τοῦ ὄφεως ἀποδιδράσκει. ἕως δ' ἂν διεσφῶζε τὰ τῆς ψυχῆς ἀκροατήρια ὁ

προπάτωρ ἡμῶν Ἀδὰμ σῶα, τῶν θείων φωνῶν εἰσακούων, ἔνδον ἠύλιζετο τοῦ Παραδείσου, ἀπέλαυε θεωριῶν ὑψηλῶν, τροφῶν ἀθανάτων· ἐπὶ τὸν εἰσεδέξατο τὰ τοῦ ὄφεως
5 φθυρίσματα, ἀπεγεύσατο τοῦ ξύλου τῆς ἀμαρτίας, ἤσθητο τὴν αἰσχύνην τῆς γυμνότητος, ὑπεκρύβη ἀπὸ θεοῦ ἐρωτώμενος "ποῦ ἦς"; "τῆς φωνῆς σου" φησὶν "ἀκήκοα καὶ ἐκρύβην, ὅτι γυμνός εἰμι". "καὶ τίς ὁ ἐντήξας σοι τὸν
φρόνον, ὧ Ἀδὰμ, ὁ ὑποδείξας σοι τὴν γυ-
10 μνότητα"; ἀλλ' ἡ δολερὰ ἐπακρόσας καὶ ἡ τῆς ἐντολῆς τοῦ θεοῦ ἀπόπτωσις· εἶθ' οὕτως ἐξόριστος τοῦ ἀγίου χωρίου ἐκείνου γίνεται καὶ τὸν διὰ φθορᾶς ἐπόδονον τοῦ βίου τρόπον ἀνατλᾶν κατακρίνεται. 15

Πόρρω λοιπὸν ὤμεν, ὧ ἀδελφοί, τῆς συμβουλῆς τοῦ ὄφεως· μὴ προσεισδεχόμεθα τὰς ἐπιβουλάς τῶν παθῶν ὑπὸ τῆς ἐκείνου κακουργίας ἐξαρτουμένας. γευστήρια διάφορα ὁ μυσσάρὸς ἐργάτης τῆς ἀνομίας κατασκευάζων ἤκει, καθὼς
20 τις τῶν ἁγίων τεθέατο, ἐνὶ ἐκάστῳ πρὸς ὃ ἐπιρρέπῳς ἐπαισθάνεται ἔχειν ἡμᾶς εἰς πάθος ἐπιτιδούς. διδωσιν οὖν τῷ μὲν τὸ τῆς πορνείας γευστήριον, καὶ τοῦτο οὐχ ἔν, ἀλλὰ
καὶ πολυειδὲς καὶ πολύμορφον (εἰς γὰρ διά-
25 φορα σώματα διαφόρως εὐρίσκεται τοὺς ἐθέλοντας ἐπηρεάζειν)· τῷ δὲ τοῦ φθόνου ταῖς παρευδοκιμήσεσι τῶν ἀδελφῶν πλήττεσθαι καὶ ἀμύσσεσθαι κατὰ τὸν Κεῖν, τῷ δὲ τῆς
30 λαιμαργίας ἀκορέστῳ ἐπιθυμίᾳ τῶν βρωμάτων ἐνίσχεσθαι κατὰ τὸν Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ μιᾶς βρώσεως ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια· τῷ δὲ τῆς ἰδιογνωμοσύνης, σχεῖν τι λαθραίως καὶ ἀποθησαυρίσαι, κατὰ τὸν φιλάργυρον
35 Γιεζῆ, τὸν ἀντὶ εὐλογίας λέπραν ἐκ τοῦ προφήτου Ἐλισσαίου κληρονομήσαντα· τῷ δὲ τῆς κατὰ τοῦ οἰκείου διδασκάλου πατρίας καὶ συσκητίας, ὡς τὸν προδότην Ἰούδαν τὸν πεπραχότα τὸν κύριον τῆς δόξης ἐν ὀλίγοις
40 λήμμασιν, καὶ ἀπλῶς τῷ μὲν τοῦτο, τῷ δὲ ἐκεῖνο (ποικίλος γὰρ ἐστὶ καὶ πολύτροπος)· καταλαλιάς τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἐνίησι

7/8 Ἰωάν. ι', 11. 15/16 Ψαλμ. με', 11. 18 κῶδ. νήψεως ἀνολιγώρου. 24 κῶδ. ἀσωτίας. 33/35 Ἰωάν. ι', 5, 27. 34 κῶδ. ἀκολουθῆ. 37 κῶδ. γεγενεῖσθαι.

3 κῶδ. ἀπέλαβε. 7/11 πρβλ. Γεν. γ', 9 κέ. 9 κῶδ. ἐντήξας. 14 κῶδ. διαφθορᾶς ἐπόδονον. 17 κῶδ. προσεισδεχόμεθα. 28 κῶδ. παρευδοκιμήσεσι. 32 κῶδ. ἀπέδοτω.

φάρμακα τῆ ψυχῆ· μίσους, ἀπεχθείας ἀπο-
τοξέυει βέλγη, κενοδοξίας καὶ ὑπερηφανίας
ἀποσφενδονᾷ λίθους. σκεπτέον τοίνυν καὶ
προσεκτέον, ἀδελφοί μου· πῶς δὲ ἄλλως ἢ
15 ἐκ τοῦ περιβεβληθῆσθαι ἡμᾶς τὸν θυρεὸν τῆς
πίστεως, τὴν τῆς ταπεινοφροσύνης ἀσπίδα,
τὴν τῆς ὑπακοῆς περικεφαλαίαν, τῶν λοιπῶν
ἄλλων ἀρετῶν τὴν παντευχίαν; εἴκωμεν καὶ
πειθώμεθα. γνωρίζων ἕκαστος τὸν οἰκεῖον
10 βαθμὸν, τὰ κατὰ τὸν βαθμὸν πραττέτω ἐν
καθαρᾷ συνειδήσει. φιλωμεν ἀλλήλους εἰς
ψυχὴν, ἀλλὰ μὴ εἰς σῶμα· ἐπὶ γὰρ τὸ πρῶ-
τον ἐστίν, ἰσότης τῆς ἀγάπης ἐν ἅπασιν, ἐκ
γὰρ τοῦ δευτέρου ὁ ἐν τινι πλεονασμός.
15 κάτω βάλλωμεν τοὺς ὀφθαλμούς, ἄνω αἴρω-
μεν τὸν νοῦν, μὴ λιχνιζόμενοι ταῖς ἐμπα-
θεσί διαβλέψοι· μήτε ἀφῶμεν τὴν διάνοιαν
στρέφασθαι εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐμμακελλεύειν
ἐκεῖσε ἐκ τῶν ποτῶν τεθειωρημένων καὶ πε-
20 πραγμένων. παλαιοὶ ζωγράφοι καὶ καινοὶ ἐν
ἡμῖν, καὶ οἱ μὲν ὑπὸ τῶν πρώτων, οἱ δὲ
ὑπὸ τῶν δευτέρων ἀλισκόμεθα. καλὴ ἢ ἀνά-
γνωσις καὶ ἢ φιλομάθεια τῶν πνευματικῶν
πάντων, ἀλλ' ἐὰν ἐν νενεκρωμένῳ θελήματι
25 γίνοιτο, κατὰ μόνην τὴν τοῦ ὁδηγοῦντος
βούλησιν· ὁ γὰρ ἐν ἑαυτῷ νεκρὸς ἐν τῷ
καθηγοῦντι ζῶν ἐστι, καὶ ὁ πρὸς ἑαυτὸν ἀκί-
νητος ταῖς ὁρμαῖς πυρὸς σφοδρότερος ἐν τῇ
τοῦ διδασκάλου ἐπιθυμίᾳ κεῖται, ζῶν καὶ οὐ
30 ζῶν ἐστίν, σπεύδων καὶ οὐ σπεύδων, φιλο-
μαθῶν καὶ οὐ φιλομαθῶν, τὸ μὲν διὰ τὸ
τοῦ καθηγουμένου θέλημα, τὸ δὲ διὰ τὸ ἀπό-
πεμπτον τῆς ἰδιογνωμοσύνης. ἐὰν οὕτω, καλὴ
ἢ ἀνάληψις τῶν μαθημάτων καὶ συμφερόν-
35 τως· εἰ δὲ μὴ οὕτως, τὸ ἀγροικίζειν προ-
τιμητέον καὶ ἀμαθαινέειν, ἔν' ἐντεῦθεν κατὰ
προκοπὴν βαδιούμεν εἰς τὸ ζητούμενον. τίς
οὐκ ἐπιθυμεῖ πατῆρ τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν εἶναι
τῶν βελτίστων καὶ ἀξιαγάστων; τοσοῦτον δὲ
40 ὁ πνευματικὸς πρὸς τὸν σωματικόν, ὅσον τὸ
διάφορον ψυχῆς πρὸς σάρκα. ἐρώμεν καὶ φι-
λοῦμεν πλήρεις ὑμᾶς εἶναι παντὸς ἀγαθοῦ,
ἀπὸ τε γνώσεως, ἀπὸ συνέσεως, ἀπὸ εἰδή-
σεως, καὶ τοσοῦτον ὅσον, ὡς δοκῶ, οὐδὲ

11 κῶδ. φιλοῦμεν.

18 κῶδ. ἐμμακελλεύειν.

αὐτοὶ ἑαυτούς. καὶ τοῦτο οἶδεν ὁ τῶν ἀφα-
νῶν γνώστης, εἶδοιε δ' ἂν καὶ ὁ κοινὸς πα-
τῆρ ἡμῶν· οὐδὲν γὰρ αὐτῷ ἀπόρρητον τῶν
ἐν ἐμοὶ βουλευμάτων, προσθήσω καὶ ἀμαρ-
τημάτων. τίς ἂν ἔδωκέ μοι ἰσχὺν. ἕνα ἕκα- 5
στον ὑμῶν σοφίσαι καὶ ἀπαρτίσαι σκεῦος
ἐκλογῆς εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ διὰ βίου τε
καὶ θείας γνώσεως καὶ πράξεως; ἀλλ' ἐπεὶ
ταλαίπωρός εἰμι καὶ ῥυπαρός, ἀσθενοῦσαν
ἔχω τὴν φύσιν· πλὴν διάφορα τὰ παρὰ Χρι- 10
στοῦ χαρίσματα, καὶ ᾧ μὲν δίδεται λόγος
σοφίας, ἄλλῳ δὲ γνώσεως, ἐτέρῳ δὲ χάρισμα
διακονίας, ἄλλῳ ἐμμελείας, ἄλλῳ ἀγρυπνίας,
ἐτέρῳ ἐγκρατείας, ἄλλῳ περὶ βρωμάτων,
ἄλλῳ πάλιν φιλεργίας καὶ ἀναλήψεως τῶν 15
βαρυτέρων καμάτων, ἄλλῳ περισσοτέρας ὑμνο-
λογίας δύναμις, καὶ μέντοι ἐτέρῳ πρὸς τὰ
ἔξω πρόσωπα θεωρίας καὶ ὁμολογίας καὶ
μέντοι καὶ πραγματείας, ἄλλῳ συμβουλής καὶ
διαταγῆς καὶ διακρίσεως, ἐτέρῳ δουλείας καὶ 20
πρὸς τὰ ἔσχατα ἔργα καὶ δοκοῦντα ῥυπα-
ρότατα σχολῆς τε καὶ ἐπιμονῆς, εἴτε μαγε-
ρικῆς φημί, εἴτε ἀρτοποιητικῆς, εἴτε ἀρο-
τριωτικῆς, εἴτε ἀμπελοφυτικῆς, εἴτε ἀλιευ-
τικῆς ἢ ἄλλης εἰτινοσοῦν. ταῦτα δὲ ἐνεργεῖ 25
ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, καθὼς ὁ ἀπόστολος
διδάσκει, καὶ πάντες ἐν σῶμα ὄντες ἀλλή-
λους ἀντιδιδόμεν τὰς οἰκείας ἐνεργείας καὶ εἰς
ἀλλήλους περιχωροῦσι τὰ ἐκάστου πρὸς ἕκα-
στον χαρίσματα, ὡς ἐπὶ τῶν μελῶν ἐστίν ἰδεῖν 30
τοῦ σώματος. καὶ οὐχ ὅτι τὸ στόμα φθέγγε-
ται καὶ διαλέγεται καὶ διατάσσεται, κατε-
ξανίσταται τῶν ποδῶν, ὡς τὴν ἐσχάτην χώ-
ραν λαχόντων καὶ πορευτικῆν· οὐδ' ὅτι ὁ
ὀφθαλμὸς ὁρᾷ καὶ προβέβληται, κατεπαίρεται 35
τῶν χειρῶν, ὡς δουλευόντων ταῖς ἐνεργείαις,
οὐ μὴν οὐδὲ τὰ ὑπερέχοντα τῶν ὑφισταμένων
των, ἀλλ' ἀνταποδίδωσιν ἐκάστῳ τὸ πλη-
σιάζον, τὸ κατὰ χρέος, καὶ μένει τὸ ὅλον
σῶμα ὁλόκληρον καὶ ἀπηρητισμένον πρὸς τὴν 40
κατὰ χρεῖαν κίνησιν. οὕτως καὶ ἐφ' ἡμῖν τῆς
ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ λογιστέον· μόνον μὴ ἐξ
ἐριθείας καὶ ἰδιοθελείας εἰτινοσοῦν ἔστω

16 κῶδ. περισσοτέρας· 26 καὶ ἐξῆς. Κορινθ. 1, 13', 11-27. 35 κῶδ. κατεπέρεται. 36 δουλευόντων = δουλευουσῶν. 39 κῶδ. τῷ πλησιάζον || χρέως.

ἡ σπουδή, ὡς προλέεχα· οὐδὲ γὰρ τὸ οὖς
 ἢ ἡ ῥίς ἀφ' ἑαυτῶν ἐξελέξαντο τὴν θέσιν·
 ἀλλ', ὡς ὠκοδομήθη ὑπὸ τοῦ πλαστοουργοῦ
 θεοῦ, τὴν οἰκίαν ἕκαστον χώραν λαχὸν ἀπεί-
 5 ληφεν· καὶ ὡσπερ ἡ δόξα τῆς κεφαλῆς δόξα
 τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ δόξα τῶν χειρῶν
 δόξα τῶν ποδῶν, ἐκάστου μέλους πρὸς τὸ
 ἕτερον ἀναφερομένου τὴν τιμὴν, οὕτω καὶ
 ἐπὶ τῆς ἀδελφότητος ἴση ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα·
 10 νῦν δὲ καὶ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα ἔσται.
 διό, εἰ καὶ χεῖρ εἰμί, οὐκ ἠλάττωμαι συν-
 δοξάζεσθαι τῷ ὀφθαλμῷ μου· οὐδέ, εἰ ποὺς
 εἰμί, ἀποκέκριμαι τοῦ κλήρου τῆς τιμῆς τῶν
 χειλέων μου· ὁ αὐτὸς γὰρ εἰμι ἐν πᾶσι, καὶ
 15 τιμώμενος καὶ δυσφημούμενος. σοφοὶ ἔστε
 τὰ θεῖα· σύνετε ἃ λέγω, μᾶλλον δὲ ἃ λέ-
 γουσι καὶ κελεύουσι καὶ διδάσκουσιν οἱ ἅγιοι
 πατέρες ἡμῶν· ἐν οἷς στηριχθεῖητε προκό-
 πτοντες καὶ ἐπαυξασύμενοι ἡμέραν ἐξ ἡμέ-
 20 ρας, τὸ σωτήριον τῶν ψυχῶν ὑμῶν κατερ-
 γαζόμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν·
 ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις,
 σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν
 καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 25 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΗ'.

30 "Ὅτι ὁ πιστὸν ἀδιάρρηκτον πρὸς τὸν καθ-
 ηγούμενον ἔχων καὶ προσθήκαις ἀρετῶν
 ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἑαυτῷ θησαυρίζων ἀξι-
 οῦσεται καταταγῆναι ἐν τῷ κλήρῳ τῶν
 ἁγίων.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, εἰ
 καὶ ἀχρεῖος ὁ λόγος μου πρὸς ὑμᾶς καὶ
 ἀνωφελής, ἀλλ' οὖν κατ' ἐπιθυμίαν εἰμί πάν-
 35 τοτε προσομιλεῖν ὑμῖν τὰ θέοντα· ῥάγους γὰρ
 γίνεσθαι οἶδ' ὅτι ὑπομνησκόμοι καὶ ἐπι-
 στημονικώτεροι καὶ νηφαλεωδέστεροι ἐπα-
 δόμενοι, καὶ τὸ ὄλον ἀμφοτέροις, ἐμοὶ τε
 λέγοντι καὶ ὑμῖν ἀκούουσι, σωτήριον. θέον
 40 γὰρ μοι νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ὡσ-
 περ οἱ τῶν ἀλόγων θρεμμάτων ἡγεμονεούον-

2 κῶδ. ῥίν. 11 κῶδ. ἠλάττωμαι. 37 κῶδ. ἐπι-
 σημωνικώτεροι, νηφαλαιωδέστεροι.

τες τῇ κατηχητικῇ φωνῇ ἀεὶ ὡσπερ τινὶ
 σύριγγι κεχρησθαι, καὶ τοὺς μὲν ἐναπομέ-
 νοντας διὰ ῥαθυμίας ἀνακαλεῖσθαι, τοὺς δὲ
 ἐπιστρέφειν ὀλισθαίνοντας δι' ἀπειθείας ὑπο-
 στηρίζειν τε αὐτοὺς σαθρωμένους, καὶ τοὺς 5
 μὲν παρακαλεῖν, τοὺς δὲ νοουθετεῖν, τοὺς δὲ
 προθυμεῖσθαι, ἐνίοις τε ἐπιτιμᾶν ἀτακτοῦν-
 τας, ἐπειδήπερ τὸ ἀβρώστοῦν χρήζει καὶ
 τομῆς καὶ καύσεως καὶ τῶν ἄλλων πικρο-
 τᾶτων φαρμάκων τῆς ἰατρείας. 10

Ἀλλὰ τί πάθω ὁ τάλας, ὅτι ἀφ' ἡμερῶν
 πολλῶν μέχρι τοῦ δεῦρο παρεσιώπησα, ὑπὸ
 τῆς ἀσθενείας ἐνεργούμενος; διὸ ἐπέπερ
 μικρὸν τι ἐδραξάμην δυνάμεως, ἀναγκαῖον
 πάλιν τὸ σύνηθες ἀποπληροῦν καὶ προσαγο- 15
 ρεῦειν καὶ προσασπάζεσθαι, ποιμαίνειν καὶ
 ὀδηγεῖν ὑμᾶς, ταῖς εὐχαῖς τοῦ πατρὸς μου
 καὶ πατρὸς ὑμῶν, ἐπὶ τοὺς τόπους τῆς ἀνα-
 παύσεως τῶν ἁγίων ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ.
 τίς δὲ ἄρα ὁ πιστὸς καὶ φρόνιμος, ὁ πάντα 20
 λόγον θεῖον ἐνωτιζόμενος καὶ τὴν ψυχὴν ἀνα-
 καίων δι' ἐπιζητήσεως ἐργασίας ἀγαθῆς εἰς
 τὸν πόθον τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ;
 τίς ὁ ἐστὼς ἐδραῖος καὶ ἀμετακίνητος ἐπὶ
 τὴν πέτραν τῆς ὑπομονῆς καὶ μηδ' ἀμῶς σα- 25
 λευόμενος ταῖς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν τε καὶ ἔσω-
 θεν συμβαινούσαις προσκρούσεσι τῶν ἀορά-
 των ἐχθρῶν καὶ τῶν ὀρωμένων ἀδελφῶν;
 τίς ὁ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας προσθήκαις ἐπὶ προσ-
 θήκαις ἀρετῶν θησαυρίζόμενος καὶ μὴ ἐκ- 30
 λυόμενος ἐν ταῖς θείαις λειτουργίαις ταῖς τε
 ἡμεριναῖς καὶ ταῖς νυκτεριναῖς; τίς ὁ δεθεὶς
 ἐν πίστει δι' ὁμολογίας θεοῦ πρὸς τὸν καθ-
 ηγούμενον, ὡς ἀδιάρρηκτον εἶναι μέχρις αἰ-
 ματος ἐν ταῖς κατ' ἐκάστην ἡμέραν ἐπει- 35
 σερχομέναις ἀντιστάσεσι; τίς ὁ ἄσχετος καὶ
 ἄφιλος παντὸς τοῦ κόσμου καὶ τῶν κατὰ
 σάρκα καὶ αἷμα κοινωνούντων, ὡς μόνῳ τῷ
 θεῷ ἔρωτι κατέχεσθαι; τίς ὁ μὴ οἰκείῳ
 ἐν πᾶσι θελήματι κραταιούμενος, ἐν ἐφέσει 40
 δὲ ὦν ἀεὶ τῷ τοῦ προεστῶτος ἀποπληροῦν
 καὶ θεραπεύειν; τίς ὁ τὰς ἐπιθυμίας καὶ

8 κῶδ. ἀβροστοῦν. 20 κῶδ. φρόνημος. 31 κῶδ.
 ἐκλυόμενος.

ἡδονὰς πάσας τοῦ κόσμου, δόξας τε καὶ λαμ-
πρότητας, ἀρχάς τε καὶ ἐξουσίας καὶ βασι-
λείας ὡς ἐν ὄνειρῳ τιθέμενος διὰ τὴν ἀλη-
θινὴν ὄντως ἡδονὴν καὶ εὐφροσύνην τῶν
5 αἰωνίων ἀγαθῶν καὶ διὰ τὸ μέγα ἀξίωμα
τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν; τίς ὁ γλιχόμε-
νος καὶ ἐπιζητῶν τέλειος εἶναι κατὰ πᾶσαν
ἐργασίαν θεοῦ καὶ προαιρούμενος τῇ διαθέ-
σει καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὑπὲρ Χριστοῦ ἀπο-
10 θνήσκειν; "οὗτος λήφεται εὐλογίαὶν παρὰ κυ-
ρίου καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ θεοῦ σωτῆρος
αὐτοῦ", ὡς γέγραπται.

Τοιοῦτους τοιγαροῦν ἐπιζητεῖ ὑμᾶς ὁ λό-
γος εἶναι, τέκνα καὶ ἀδελφοί· τηλικούτους,
15 προθυμούμενους ἀεὶ, διεγρηγμένους, ἐκθύ-
μους τῇ προθυμίᾳ, ζέοντας τῇ καρτερίᾳ,
θερμούς τῇ ἐργασίᾳ, πεπυρωμένους τῇ θεῖᾳ
ἐπιθυμίᾳ, τρέχοντας κατὰ ψυχὴν, ἰδρῶντας
κατὰ διάνοιαν, ἀρπάζοντας τὴν βασιλείαν
20 τῶν οὐρανῶν. καὶ γοῦν τίς ἐστιν ὁ δυνάμενος
κερδῆσαι κατὰ κόσμον, ἢ πολλὰ ἀμῆσασθαι,
ἢ καταπλουτῆσαι, ἢ ἐπιτυχεῖν μεγάλου πράγ-
ματος, εἰ μὴ δράμη καὶ καταδιώξη, ἐπιπο-
θήση καὶ ζητήση, χώρας καὶ πόλεις ἀμεί-
25 βων καὶ πολλὰς ἄλλας ταλαιπωρίας ἀναδε-
χόμενος ὑπὲρ τοῦ ἐπιτυχεῖν τὰ ἐπιθυμού-
μενα; κατὰ πόσον οὖν λοιπὸν ὀξύτερα καὶ
ἐπιμοχθότερα ὀφείλουσιν εἶναι τὰ ἡμέτερα
ἀγωνίσματα; ὅσον οὐδὲ ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι οἱ
30 μὲν σάρκα καὶ κόσμον ζητοῦσιν, ἡμεῖς δὲ
θεὸν καὶ οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν οὐρανοῖς.

Μὴ δὴ οὖν, παρακαλῶ, λοιπὸν ἀπορῥα-
θυμήσωμεν ταῖς ἐπιβιώσεσι τῆς παραυτίκα
ζωῆς, μηδὲ τὸ πολυχρόνιον τοῦ σχήματος
35 ἐξίτηλον ἡμῶν ποιεῖτω τὸν τόνον τῆς ψυχῆς,
μηδὲ τὸ τῆς ἐπιθυμίας πῦρ ἐναποσβεννύτω
τὸ προβεβηκὸς τῆς ἡλικίας, τούναντίον δὲ
τονώτερον καὶ διαπυρώτερον ἀποδεικνύτω·
καὶ στῶμεν πάντες γενναίως πρὸς τὰς μεθο-
40 δείας τοῦ ἀντικειμένου, ἐνωπλισμένοι τὴν
πνευματικὴν παντευχίαν, τὴν ὑπακοὴν φημί,

τὴν ταπείνωσιν, τὴν πραότητα, τὴν ἐλπίδα
τὴν πίστιν, τὴν καρτερίαν, τὴν εὐλάβειαν,
τὴν ἀγάπην, τὴν εἰρήνην, διὰ παντός τὴν
αἴνεσιν τοῦ κυρίου ἔχοντες ἐν τῷ στόματι
ἡμῶν, μεγαλύνοντες καὶ δοξάζοντες αὐτόν, 5
ὅτι κατηξίωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ κλήρῳ τούτῳ
τῷ ἁγίῳ καταταγῆναι, ἐν τῇ μερίδι τῶν ὁσίων
αὐτοῦ, καὶ οὕτως πάντα τὰ θεοφιλῆ κατερ-
γαζόμενοι διαπεραιούμεν τὸν βίον ἡμῶν. καὶ
ὅποσον τὸ πέρας καὶ τὸ ἀνταπόδομα; δέδω- 10
κεν ἡμῖν αὐτὸς ὁ κύριος ἐν τοῖς ἁγίοις αὐ-
τοῦ εὐαγγελίοις εἰπὼν· "πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰ-
κίας, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ
μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἐνε-
κεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λή- 15
φεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει".

Οὕτω μὲν ταῦτα δι' ὀλίγων ὑμῖν τὸ πα-
ρὸν κατηγήσαμεν· εἴη δὲ καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς
δι' εὐχῶν ὑμῶν δόναμις τοῦ πράττειν με-
τὰ προστεταγμένα μοι καὶ ἀνήκοντα. ἔστι 20
δέ μοι καὶ ἄλλος τις πρὸς ὑμᾶς λόγος πρὸς
τὸ παρὸν, καὶ ἀκούσατε. ἐν τῇ προτέρᾳ μου
ἀσθενείᾳ, ἐπειδὴ ἦλθον ἐπ' αὐτὰς τὰς πύ-
λας τοῦ Ἄδου, καθ' ὃ προσῆκεν ἐξελεξάμην
ὑμῖν τὸν μετ' ἐμὲ ἡγουμενεύσοντα, καθάπερ 25
ἀπ' ἐμοῦ τὸν ὀφείλοντα ἐπεζητήσατε, καὶ
ἔδωκα ὑμῖν μετὰ πολλῆς περισκέψεως καὶ
θείας ἐπικρίσεως τὸν καλόγηρον· πάλιν δὲ
ψκονόμησεν ὁ κύριος τοῦ ἐπιζῆν με δι' ὑμᾶς.
εἶτα τινὲς ἐξ ὑμῶν ἀπαιδευσία καὶ ἀταξία 30
ἀγόμενοι (οὐ γὰρ τῶν προσεχόντων τοῦτο,
οὐδὲ τῶν εὐφρόνων) ἤρξαντο φλυαρεῖν καὶ
τὸν μὲν ἀποδοκιμάζειν, τὸν δὲ ἐγκρίνειν, καὶ
κατέστησαν ἑαυτοὺς ἄρχοντας καὶ δικαστάς,
μᾶλλον δὲ φατριαστάς, ἐπὶ σκανδάλῳ τῆς 35
ἀδελφότητος. τοῦτο τοιγαροῦν ἀκηκώς, κα-
λὸν ἡγησάμην ἀπορῥαπίσαι τὰς τοιαύτας φλυα-
ρίας καὶ ἀθυροστομίας διὰ τῆς ἀσφαλείας. ὃ
τοίνυν γέγονε, καλῶς καὶ ἐνθέσμως, καὶ πι-
στεύω ὑπὸ πνεύματος ἁγίου. ἐπειδὴ δὲ ζῶ 40

10/12 Ψαμ. κγ', 5. 15 κῶδ. διεγρηγμένους.
32 δὴ] κῶδ. δεῖ. 32/33 κῶδ. ἀπορραθυμήσωμεν.
35 κῶδ. ἐξίτηλον || κῶδ. ποιῶτω. 37 κῶδ. προβεβη-
κῶς. 38 κῶδ. τονώτερον καὶ διαπυρώτερον. 41 κῶδ.
παντευχίαν.

10 κῶδ. ἀνταπόδομα. 12/16 Ματθ. ιθ', 29.
12/13 κῶδ. οἰκείας. 16 κῶδ. κληρονομήση. 24 δ] κῶδ. ἄ.
29 κῶδ. ἐπιζεῖν. 31 κῶδ. ἀγόμενοι.
32 κῶδ. ἐφρόνων. 34 κατ. ἀρχ. καὶ δικαστάς] πρβλ.
Πράξ. ζ', 27, 35. 36 κῶδ. ἀκηκός. 37 κῶδ. ἀπορ-
ραπίσαι.

ἐγὼ ὁ τάλας ἔτι, ἀργὰ τὰ γεγενημένα· κύριος γὰρ εἰμι ἐπιδιατάσσεσθαι τῇ διαθήκῃ μου, ἐφ' ὅσον ζῶ, καθὼς λέγει ὁ ἀπόστολος. ὥστε πάλιν ἄλλης διαθήκης μου χρεία, ὅπη-
 5 νίκα κελεύει με ὁ θεὸς ἐξέρχεσθαι τοῦ βίου. ἡ δὲ διαθήκη μου τοιαύτη, κἂν ἁμαρτωλὸς εἴμι, ὡς ἡ τῶν ἁγίων μου πατέρων (ὧν οὐκ εἰμι ἄξιος τοῦ κονιορτοῦ τῶν ποδῶν), τοῦ ἐν καιρῷ ἐξόδου μου ὑπὸ πάσης τῆς
 10 ἀδελφότητος ἐκλεχθῆναι τὸν προέχοντα ἐν ἀρετῇ καὶ γνώσει καὶ τοῦτον φανερωθῆναι μοι, ἵνα δώσω ὑμῖν κεφαλὴν καὶ ἡγούμενον, οἷον ἂν εἴη, κἂν τε Πέτρος, κἂν τε Παῦλος, κἂν τε ἄλλο τι πρόσωπον ἀνυπονόητον·
 15 οὕτω γὰρ ἔχει ἡ ἀλήθεια. τὸ δέ γε νῦν ἔχον ὁ καλόγηρος ἀντιπρόσωπόν μου καὶ μόνον, ἐπειδὴ τοῦτο ἀναγκαῖον, διάδοχος δέ μου οὐδεὶς ὠρισμένος μέχρι τοῦ τότε καιροῦ. λοιπὸν παύσασθε καὶ μηκέτι τὰς ἀκαιροὺς
 20 ζητήσεις ποιεῖσθε· ὁ γὰρ ἄλους ἐπιτιμῖοις ὑποβληθήσεται βαρυτάτοις, ὡς αἴτιος ἀταξίας. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης κρατύνει καὶ βεβαιώσκει, στηριζέει καὶ ὀχυρώσκει, βελτιώσκει καὶ κατακοσμήσκει, ὑψώσκει καὶ τελειώσκει ἐν
 25 πάσῃ εὐπραξίᾳ, ἐν πάσῃ ἐπιστήμῃ καὶ καταστάσει, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς εὐδρομοῦντας, ἵνα πάντες ἐν ἐνὶ πνεύματι σύμφωνον δοξολογίαν ἀναπέμφωμεν τῷ κράτει αὐτοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα
 30 καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΘ'.

Περὶ τῆς καλλίστης ἡμῶν συνδιαγωγῆς καὶ τοῦ μὴ ἐπαίρεσθαι ἐν τοῖς χαρίσμασιν,
 35 ἀλλ' ἐπεκτείνεσθαι ἀεὶ πρὸς τὰ κρεῖττονα.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἄλλοι μὲν συναγόμενοι τε καὶ συναθροισζόμενοι περὶ ἄλλων βουλευόνται, καὶ οἱ μὲν περὶ κέρδους τοῦ ἀπολλυμένου πλούτου, οἱ δὲ
 40 περὶ ἀξιώματος ἐπιτυχίαν τοῦ συγκαταλομένου τῷ παρόντι αἰῶνι· ἄλλοι περὶ τοῦ

3 πρβλ. Γαλάτ. γ', 15. Ἑβρ. δ', 17. 40 κῶδ. ἐπιτυχίαν.

ἀνταμύνασθαι τὸν πλησίον καὶ ἐκνικῆσαι κατὰ τὸ σπουδαζόμενον· ἕτεροι ἐπὶ τοῦ γυναικῆ ἀγαθέσθαι ἢ πλούτῳ κομῶσαν, ἢ κάλλει κεκοσμημένην, καὶ μέντοι τινὲς ἐπὶ τὸ πολεμίου τροπώσασθαι σωματικούς. εἰσὶ δὲ οἱ
 5 καὶ συνέδριον γίνονται ματαιότητος καὶ παρανομίας, ὧν ἀπεύχεται ὁ θεοπάτωρ Δαβὶδ τὴν συγκαθέδραν καὶ εἴσοδον, καὶ ἀπλῶς κατὰ πολλοὺς τρόπους καὶ λόγους τοὺς ἐν τῷ βίῳ θεωρουμένους οἱ συνερχόμενοι συν-
 10 ἔρχονται καὶ συμβουλεύονται. ἡμῖν δέ, ὡς ὁρᾶτε, ἡ συμβουλή καὶ ἡ συγκαθέδρα οὐδ' ἔτι οὖν περὶ τοιοῦτου (πῶς γὰρ τοῖς ἔξω κόσμου τὰ κατὰ κόσμον ἐφαρμώσει;), ἀλλὰ περὶ σωτηρίας ψυχῆς, περὶ ἀπαλλαγῆς σχέ-
 15 σεως κόσμου, περὶ κτήσεως ἀρετῶν, περὶ τροπώσεως καὶ καθαιρέσεως τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀποστατικῶν δυνάμεων, περὶ ἀμοιβῆς καὶ ἀπολαύσεως τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν
 20 ἀρρήτων καὶ ἀνακούστων καὶ ἀνεπινοήτων ἀγαθῶν. καὶ ὦ τῆς καλῆς καὶ ἡλίκης ταύτης συνεδρεύσεως! ἐν ἐκείνοις ὁ τερπόμενος καὶ συνεπαμυνόμενος ὡς τὰ πολλὰ ὁ Σατανᾶς ἔστι καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ· διὸ καὶ τὰς
 25 ἐπιτυχίας ἀποτυχίας ψυχῆς καταλαμβάνουσιν· ἐν δὲ τῷ παρόντι καὶ τοιοῦτῳ συνεδρίῳ ὁ θεὸς ὡς ἀληθῶς χαίρει καὶ εὐφραίνεται καὶ συνεπικουρεῖ, χαίρουσι δὲ καὶ οἱ ἄγγελοι, ὡς γέγραπται, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι. 30

Ἐπεὶ τοιγαροῦν διέγνωμεν τὸ διάφορον τῶν ἐκατέρων συνεδρίων καὶ ὡς ἐν ἡμῖν τὸ φῶς καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀληθινὴ χαρὰ (οὐδὲν γὰρ ψυχῆς σφζομένης χαριέστερον), ἐχώ-
 35 μεθα τούτου τοῦ καλοῦ συνεδρίου καὶ σπεύδωμεν ἐπ' αὐτὸ καὶ προθυμότερον συνεργώμεθα καὶ βουλευώμεθα καὶ συνδιασκεπτώμεθα περὶ τῶν ὄντως ζητητῶν καὶ ἐφετῶν, καὶ νῦν μὲν περὶ τῆς εἰς θεὸν ἱερᾶς καὶ
 40 ζωοπύρου ἀγάπης, μεθ' ἧς καὶ περὶ τῆς εἰς ἀλλήλους ἀφθόνου καὶ ἀπαρρησιάστου, νῦν δὲ περὶ ἀπορρήγῃς τῶν ὀλεθρίων καὶ γενικῶν παθῶν τῆς ψυχῆς, ἐπιθυμίας λέγω καὶ

6/8 Ψαλμ. κε', 4, 5. 21 ἀνακούστων = ἀνηκούστων. 36 κῶδ. αὐτά.

φιλοδοξίας και τῆς ἀπὸ τούτων μυριοβρότου πολυπαθείας· καὶ πῆ μὲν περὶ ἀνυποκρίτου ὑπακοῆς καὶ χριστομιμήτου ταπεινώσεως, τῆς μάλιστα ἐπιζητουμένης, πῆ δὲ περὶ τῆς
 5 ἀνοθεύτου ὑποταγῆς καὶ εἰλικρινοῦς πρὸς τὸν καθηγούμενον πίστεως, δι' ἧς βάλλεται ὁ ἀντικείμενος καὶ εὐδρομεῖ ὁ ὑπήκοος. καὶ γε τοῦτο ἐξαιρέτως ἡμῖν καὶ γνωστότεον καὶ φυλακτέον· οὐ γὰρ οἷόν τε ἄλλως ἡμᾶς δια-
 10 δρᾶσαι τὰς παγίδας τοῦ ἐχθροῦ, οὐδὲ ἐπὶ τὴν ἀσάλευτον πέτραν τοῦ Χριστοῦ ἐρείσαι τὰ κατὰ θεὸν ἡμῶν διαβήματα, οὐδὲ ἀναδείμασθαι οἶκον πνευματικόν, πεπληρωμένον πάσης ἀγαθοεργίας. διὰ τοῦτο πιπτέτω τὸ
 15 ἰδιόβροθυμον, τὸ μεμφίμοιρον, τὸ φιλόδοξον, τὸ φιλόπρωτον, τὸ οἰηματικόν, τὸ ἐνδεικτικόν, εἴτε ἐν εὐμελείᾳ, εἴτε ἐν εὐφωνίᾳ, εἴτε ἐν εὐφυῖα χειρουργικῇ, καλλιγραφικῆς, φημί, ἀμφιαστικῆς, λεπτουργικῆς, χαλκευτικῆς,
 20 ὑφαντικῆς, ἢ τινος οὖν ἄλλης, καὶ μάλιστα ἐν ἀναγνώσει ἢ διαγνώσει τῶν θείων γραφικῶν ῥημάτων καὶ νοημάτων· ὁ γὰρ ἐν τι χάρισμα, ἢ δόξῃ, ἢ καὶ πλείστα κεκτημένος ἐκ θείας δωρεᾶς, οὐκ ὀφείλει αἶρεσθαι καὶ
 25 ὑπερηφανεύεσθαι κατὰ τῶν ὑποδεστέρων— ἀφροσύνη γάρ— ὅς καὶ ἐπιπλήσεται ὑπὸ τοῦ θείου ἀποστόλου, λέγοντος· “τί γὰρ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβῶν”; ταπεινοῦσθαι δεῖ καὶ φο-
 30 βεῖσθαι καὶ ὑποτρέμειν ὡς ἀνάξιος τῶν δωρεῶν, ἵνα τῆς κυριολέκτου φωνῆς ἀκούσῃ· “εὗ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω”.

Οὕτως οὖν ἡμᾶς συμβιβάζει καὶ συναθροί-
 35 ζει ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ ἐν τούτοις τὸ ἐπισύναγμα ἡμῶν αὖξει καὶ θάλλει καὶ μᾶλλον ἔτι καὶ ἔτι κρατύνεται καὶ ὑπὲρ μύρου παντὸς εὐωδίας ἀφήσῃ θεό-
 πνευστον τοῖς ὀσφραϊνομένοις τὰ κάλλιστα.
 40 διὸ ἐπειχθῶμεν, ἀδελφοί μου, ἐπειχθῶμεν· ἐπιγινώμεθα ἔτι καὶ ἐπεχειρῶμεθα, τὸ μὲν κατορθοῦντες, τὸ δὲ διορθούμενοι, πρὸς μὲν τὸ ἐπανερχόμενοι, πρὸς δὲ τὸ κατεπειγόμενοι,

11 πέτραν] πρβλ. Ματθ. ζ', 24, 25. ις', 18. 17 κῶδ. εὐμελία. 27/29 Κορινθ. 1, δ', 7. 29 δεῖ] δὲ? 32/33 Ματθ. κε', 21.

καὶ ὑπὲρ μὲν τοῦδε πονοῦντες, ἵν' ὀρῶν τὸ ἐπίπονόν ὁ θεὸς εὐμαρίσῃ τὸ σπουδαζόμενον, ὑπὲρ δὲ τοῦ ἀνδρειούμενοι, ὡς ἂν ὁ τὴν δειλίαν ἐπισπείρων ἐχθρὸς ἐξαφανισθῇ τέλειον· καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ μικρὸν ὅσον ὅσον
 5 ἢ δύναμις ἔχει ληπτέον (φίλον γὰρ θεῶ τοῦτο), ἀπὸ δὲ τοῦ, ἐπεὶ ὑπὲρ δύναμιν καὶ ἀξίαν, μηδὲ ἐφίεσθαι ἀβούλως, μηδὲ ζητεῖν καιρὸν εἰσελεύσεως. τίνα δὲ ταῦτα; τὰ μὲν πρότερα ἀρεταί, ἤγουν δάκρυον, προσευχή,
 10 γονυκλισία, στεναγμός, κατάνυξις, στιχολογία, ἀνάγνωσις, ἐργόχειρον, ἀγρυπνία, ἡσυχία, νοῦ πρὸς θεὸν ἐκδημία, κατῆφεια, ὀφθαλμοῦ κατάνευσις, γέλωτος ἐγκράτεια, μελίσις τρό-
 15 πῳ ἔνθεν ἀκαεῖθεν ἐκ τῶν ἐξανθούτων ἀρε- τῶν τῆ ἀδελφότητι συλλαγαγοῦντος καὶ συν-
 20 εἰσφερομένου ἐκάστου· τὰ δὲ δευτέρα αἱ ἄλλοι καὶ κενόδοξοι ἐπιθυμῖαι, τῆσδε τῆς διακο-
 25 νίας ἀναχώρησιν, τῆσδε ἐπιτεύξεως, τῆς μὲν ὡς ἀχρήστου, τῆς δὲ ὡς τιμιωτέρας καὶ
 30 τῆς μὲν ὡς βαρείας, τῆς δὲ ὡς ἑλαφροτέρας καὶ συμφερούσης, καὶ τῆς μὲν ὡς ἀγροίκου, τῆς δὲ ὡς σοφιστοῦ καὶ συνετιζούσης. καὶ ἐπιλείψει με ἡ ὥρα διαρθροῦντα καὶ διεκλε-
 35 γόμενον ἐν καθ' ἐν τῶν ἀβούλων καὶ ἀσυμ- φώνων ἐπιθυμημάτων· φιλοῦσι γὰρ οἱ μὲν οὐ καλλιγραφεῖν λέγω, ἀλλὰ παθογραφεῖν, ἀφυεῖς ὄντες καὶ ἀσύνθετοι, οἱ δὲ βιβλοφυ-
 40 λακεῖν, ἐσχατότεροι ὄντες καὶ ἀπεριδέξιοι· οἱ δὲ ἱεροφρουρεῖν, ἀνίεροι ὄντες καὶ ἀσυν- τέλεστοι· οἱ δὲ πολυαναγνωστεῖν καὶ λεξο-
 λογεῖν, φιλόδοξοι ὄντες καὶ πλεονεκτικοὶ καὶ οὐ διδόντες θεῶ χάριν ἐφ' οἷς ἐφθασαν ἀνα-
 45 ξίως ἔχειν. τίνες γὰρ καὶ εἶεν πρότερον; καὶ γε τί οὐ βλέπουσι, ποῦ ἦσαν καὶ ποῦ κείν- ται; ἐξ ἀλογίας εἰς λόγον, ἐξ ἀπαιδευσίας,
 εἴπερ καὶ στέργουσιν, εἰς παιδευσιν, ἐξ ἀγροικίας, εἴπερ καὶ προσέχουσιν, εἰς γνῶσιν. καὶ γοῦν εἰσὶ τινες οἱ γε ἄλλα παρὰ ταῦτα ζη-
 50 τοῦντες ἐπεκτικώτερον, ὡς θεοειδέστεροι τοῦ δοκεῖν, ἐγὼ δὲ λέγω ὡς ἀφρονέστεροί τε καὶ οἰηματικώτεροι. τίνα δὲ ταῦτα; πλείων τῶν ἄλλων ἐγκράτειαν, τριχίνου ἐσθήματος

3 ὁ] κῶδ. τὸ. 11 κῶδ. γονυκλισία. 29 κῶδ. ἐσχατώτεροι. 40 ἐπεκτικώτερον = ἐφεκτικώτερον. 43 κῶδ. τρυχίνου

φορεσίαν, τοπικὴν τινα ἤσυχίαν ὑπὲρ πάν-
τας, λίθου βασταγὴν ἐπὶ στόματος, γονυκλι-
σιῶν πλήθη· ἅπερ ἀπείρηται τοῖς πατράσιν
ἐν ἀδελφότητι, ὡς ἀλληλόπληκτα καὶ ὑπε-
5 ρηφανόβουλα καὶ φθονοποιὰ καὶ διαῤῥη-
κτικὰ τῆς ὁμοψύχου συναφείας.

“Α οὖν προσετάγη σοι”, ἄφρων, “ταῦτα
διανοοῦ”, ὡς ἡ Σοφία λέγει, “καὶ μὴ ζήτηί”
φησί “παρὰ κυρίου ἡγεμονίαν, μηδὲ παρὰ βασι-
10 λέως καθέδραν”, καὶ μὴ ζήτηί πολὺ δίκαιος γε-
νέσθαι, μηδὲ σοφίζου περισσά· ἀρχοῦ δὲ τοῖς
προστεταγμένοις καὶ ἐπιτεταγμένοις σοι καὶ
προστίθει καὶ πλεονέκτει ἐν οἷς πολὺ τὸ
κέρδος καὶ οὐδεμία ἔχθρα τῇ ἀδελφότητι
15 καὶ λύσσα, χαρὰ δὲ καὶ ὁμοζηλία, ἐν τῷ
ἀγογγύστῳ, ἐν τῷ ἀφθόνῳ, ἐν τῷ εὐηκόῳ,
ἐν τῷ καταβεβλημένῳ φρονήματι, ἐν τῷ
στέργειν καὶ στοιχεῖν ἐν πᾶσι, τοῖς τε διδο-
μένοις τοῖς τε ἐντεταλμένοις βρώμασι, πό-
20 μασιν, ἐνδύμασιν, ὑποδήμασι, διακονίαις, ἀνα-
γνώσεσι, ψαλμωδίαις, ἀποκρίσεσι, προόδοις,
ὁποῖαί ποτ’ ἂν καὶ ἡνίκα ὦσι καὶ ἐγγίνωνται,
ἵνα ἐν τούτοις καὶ ὑπερφαίνουσι καὶ ὑπεραυ-
γάζουσι καὶ προτερεύουσι ὡς φωστήρ, ὡς ἀστήρ,
25 ὡς ἄρχων πνευματικός. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰ-
ρήνης, ὁ διαβιβάσας ἡμᾶς τὸ ἐν ἑβδοματι-
κὸν στάδιον τῶν ἁγίων νηστεῶν, ἀξιώσειε
καὶ ἐπὶ τὸ πέρασ ἐλθεῖν τῶν πνευματικῶν
ἀγώνων, ἵνα τοὺς τῆς νίκης στεφάνους ἀνα-
30 δησάμενοι ἐορτάσωμεν τῷ κυρίῳ ἐορτὴν τὴν
ἐξόδιον καὶ πασχάλιον· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα,
τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ πατρὶ καὶ
τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚ’.

Περὶ φυλακῆς τῶν θείων ἐντολῶν καὶ
τοῦ μὴ μετ’ αὐθεντείας προστάσσειν τοὺς
πρώτους τῇ ἀδελφότητι.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα,
40 ἤδη διυπεύομεν τὸν ἱερόν χρόνον τῶν νη-

2 κῶδ. γονυκλισιῶν. 7/8 Σειράχ γ’. 22. 8/10
Σειράχ ζ’, 4. 13 κῶδ. προστήθη. 18 κῶδ. στυχεῖν.
22 κῶδ. ἐγγίνονται. 26 κῶδ. διαβηβάσας. 30 κῶδ.
ἐωρτάσωμεν. 37 αὐθεντείας] ἐκ τοῦ τύπου αὐθεντεύω.

στεῶν καὶ ὡς εἰς τρίτον διαυλον τοῦ πνευ-
ματικοῦ δρόμου πάλιν ἐπεισερχόμεθα. Ζη-
τεῖσθω δὲ ἐν ὑμῖν, εἰ κατώρθωται τὰ θέοντα
καὶ ὀφειλόμενα, εἰ ἐκτησάμεθα ὑπακοὴν ἀντί-
λογον καὶ ἀνυπόκριτον, εἰ ἡσπασάμεθα εὐ- 5
λάβειαν εὐκατάνυκτον καὶ προσευχὴν ἐνε-
πίμονον, εἰ ἐπλουτήσαμεν δάκρυον θεοπαρά-
κλητον καὶ στεναγμὸν εὐσυναίσθητον, εἰ ἐθη-
σαυρίσαμεν πίστιν ἀπρόσκοπον καὶ ἐλπίδα
ἀκαταίσχυντον, εἰ ἐφυλαξάμεθα ἀγογγυσίαν 10
εὐπρόσιτον καὶ ἐγκράτειαν ἰσοδύναμον, λόγου
ἐναντιωματικοῦ σκληρότητα, ῥήματος ὕβρι-
στικοῦ θρασύτητα, ἔριδα, μάχην, βασκανίαν,
ἰδιοῤῥυθμίαν, ταῦτοβουλίαν· ταῦτα γὰρ ἀπαι-
τεῖ ἡ ἐγκράτεια καὶ ἐν τούτοις ἐγκρατευό- 15
μενοι τῷ ὄντι τρέχομεν τὸν τῆς εὐσεβείας
δρόμον καὶ τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνιζόμενοι,
ἐπὶ ἀμείψει τῶν ἀθανάτων καὶ αἰωνίων ἀγα-
θῶν. εἰ δέ, ὃ ἀπευχόμεθα, τάναντία εὐρί-
σκεται, ἡγουν παρακοῆς ὄλισθος, ὑπερηφα- 20
νίας ὀλεθρος, γογγυσμοῦ ἔμπτωσις, ψιθυρι-
σμοῦ ἄλωσις, ἰδιοῤῥυθμίας παράλυσις, ἔριδος
κατάπτωσις, σκληρότητος συντριβή, μίσους,
ὀργῆς καὶ τῶν λοιπῶν μυσαρωτάτων παθῶν,
οὐκέτι, κἂν τοῖς βρώμασι νηστεύωμεν, δυνά- 25
μεθα νηστείαν δεκτὴν προσφέρειν τῷ θεῷ,
ἀλλὰ μωμητὴν καὶ βδελυκτὴν καὶ ἀπόπεμ-
πτον.

Διὰ τοῦτο, τέκνα ἡγαπημένα, κατανοή-
σατε καὶ γινῶτε καὶ φυλάξασθε τὰ δικαιοῦ- 30
ματα καὶ τὰς ἐντολάς τοῦ κυρίου ἐν πᾶσι
καὶ οἱ πάντες, οἱ δευτερεύοντες ἀφ’ ἡμῶν,
οἱ οἰκονομοῦντες, οἱ ἐπιστημοναρχοῦντες, οἱ
παιδεύοντες, οἱ ἐπιτηροῦντες, οἱ ἀφυπνίζον-
τες καὶ πρό γε τῶν πολλῶν οἱ κελληρεύον- 35
τες καὶ ἀριστοποιοῦντες, οἱ βιβλιοδοτοῦντες
καὶ κανοναρχοῦντες, καὶ μάλιστα οἱ ἐργο-
χειριάζοντες· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γὰρ ἀκούω
οὐκ ἀγαθὴν ἀκοὴν ἐγὼ ὁ τάλας περὶ αὐτῶν,
ὅτι μάχονται καὶ ἀντιλογοῦσι καὶ σκληρεῦον- 40
ται, καὶ ταῦτα οὐ τοῖς τυχοῦσιν, ἀλλ’ αὐ-
τοῖς τοῖς οἰκονομοῦσι· καὶ διελέγξαι φείδο-
μαι, καὶ σιωπήσαι φοβοῦμαι, καὶ ἐπιτιμῆσαι

8 κῶδ. εὐσυνέσθητον. 9 κῶδ. ἐθησαυρήσαμεν.
17 καλὸν ἀγῶνα] Τιμοθ. 1, ς, 12, 2, δ’, 7. 19 ὁ]
κῶδ. ὦ. 38 κῶδ. πολοὶ. 42 κῶδ. διελλέγξαι.

σφοδρότερον εὐλαβοῦμαι, καὶ μὴ ὑπεξέρχεσθαι τοῖς πράγμασι κατὰ τὸ θεὸν ἀναγκάζομαι καὶ στενά μοι ἀμφοτέρωθεν. ἀλλ' ἵνα καὶ ἑαυτῶν καὶ ἐμοῦ φείσωνται, ἀπορρήψα-
 5 τωσαν τὰ τῆς αἰσχύνης ἄξια· αἰσχύνη γὰρ ἐστὶν ὑπὲρ τούτου καὶ ἐκείνου, κατὰ τὴν ἐγκελευομένην ἐπιταγὴν, ἀφηνιάζειν καὶ αὐθαδιάζεσθαι καὶ λέγειν "οὐ ποιοῦ τόδε, εἰ μὴ τόδε μοι δοθῆι", καὶ "οὐκ ἐγχειρίζομαι
 10 τοῦδε, εἰ μὴ ταῦτά μοι προσθεῖη". καὶ νοεῖτε οἷδ' ὅτι ἃ λέγω, ἐν οἷς οὐκ ἔστι κέρδος οὐδὲ λυσιτέλεια αὐτῷ τε καὶ τῇ ἀδελφότητι, οὐδὲ ζημία ἐκ τῆς ὑπακοῆς τὸ καθόλου εἰς τὰ ἀμφοτέρα μέρη, θλιψίς δὲ καὶ ταραχὴ καὶ
 15 ἀπέχθεια καὶ ζηλοτυπία πονηρὰ πρὸς τοὺς ὁρῶντάς τε καὶ ἀκούοντας. καὶ ταῦτα διορθωθείη, παρακαλῶ, ἐπεὶ ἀναγκαῖόν με χρῆσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ, ἣν οὐκ εἰς καθαίρεσιν εὐταξίας καὶ εὐσεβείας, ἀλλ' εἰς ἐπανόρθω-
 20 σιν δεδώρητά μοι ὁ κύριος.

Καὶ ὑμεῖς δὲ οἱ ἐντελλόμενοι καὶ ἐπιτάσσοντες, οἱ πρῶτοί τε καὶ οἱ μετέπειτα, δέομαι ὑμῶν, μὴ οὕτως ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ἐκ κελεύσεως αὐθεντικῆς καὶ ἐξουσίας
 25 ἀσυμπαθοῦς καὶ ἀδιακρίτου ἐπάγοιτε τὰς διαταγὰς καὶ ἐπιταγὰς καὶ ἐπιτροπὰς τοῖς διακονοῦσιν, ἀλλὰ μετὰ φειδοῦς ἀγαπητικῆς, μετὰ συγκρίσεως ἐμμελοῦς, μετὰ φρονήματος δεδοκιμασμένου, ὅπως μὴ ῥηθῆ καὶ ἐφ'
 30 ὑμῖν "ὁ πλάσσων κόπον ἐπὶ πρόσταγμα" καὶ ὁ παρὰ τοῦ κυρίου τῷ πονηρῷ δούλῳ· "πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα";
 35 ἀλλ' ἵνα μᾶλλον τὸ ἐν ταῖς Πράξεσιν εἰρημένον, τὸ "ἐκλεξόμεθα ἄνδρας πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσωμεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης", ὥστε τῇ τοιαύτῃ χρῆσει τῆς ἱεραῆς διακονίας καὶ τῶν αὐτῶν
 40 ἐκείνοις μισθῶν ἐπαξιωθῆναι. Στέφανος δὲ ἦν ἐν αὐτοῖς ὁ προῦχων, ὁ καὶ πρῶτος τῶν μαρτύρων καὶ εἷς τῶν ἀποστόλων. οὐ μικρὸν

τοιγαροῦν τὸ ἐν τῇ ἐκείνου διακονίᾳ τετάχθαι, ἀλλὰ καὶ μέγα καὶ φοβερόν καὶ ἀπρόσιτον. ἐπεὶ δὲ τοὺς προέχοντας ἐλάβομεν, θεὸν καὶ ὑμᾶς τοὺς λοιποὺς ὑπομνήσαι, ἵνα ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἐν τούτῳ καὶ μεμε-
 5 νηκῶς τῷ κυρίῳ εὐαρεστοίη καὶ μὴ κατεξάνισταται ἕτερος ἑτέρου καὶ ἐπεμβαίνει ἐν τῇ διακονίᾳ, μηδ' αὖ ζητῆ τὰ παρ' ἄξιαν ἐν τῇ οἰκείᾳ ἀπαθείᾳ, μηδ' αὖ τὰ κατ' ἄξιαν μετὰ σκληρότητος ἀνευλαβῶς τε καὶ ἀνεπι-
 10 στημόνως καὶ ἠπειγμένως, κἂν διὰ τὸ κοινωφελές, ἀλλὰ "πάντα εὐσχημόνως", ὡς ὁ λόγος, "καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω". οὐ γὰρ καλὸν τὸ καλόν, εἰ μὴ καλῶς λέγεται καὶ πράττεται· τὸ δὲ ὁπίσταν, καὶ ὁ τρόπος καὶ ὁ χρῆ-
 15 νος καὶ ὁ λόγος καθηκόντως καὶ ἀρμοδίως καὶ μεμετρημένως διαδεικνυται.

Ταῦτα ὡς σοφοῖς καὶ φρονίμοις ὑμῖν γνωρίζομαι· "μὴ γίνεσθε γάρ", φησὶν, "ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ",
 20 τὸ καλὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. ὥστε οὐ μόνον καλῶς ἀλλὰ καὶ εὐαρέστως καὶ τελείως ἐν ἕκαστον τῶν γινομένων ὀφείλει γίνεσθαι. οὐ βαρὺς ὑμῖν, σύγγνωτε, ὁ λόγος, οὐδὲ κατὰ λύπησιν, οὐδὲ κατ' ὀνειδίησιν, ἀλλ'
 25 ἐκ φιλαδελφίας, καὶ γὰρ καὶ οὐκ ἄξιος. ἀλλ' οὖν πατὴρ ὑμῶν εἰμι καὶ πατρικῶς φλεγόμενος καὶ κηδόμενος ζητῶ τὰ τέχνα τοῦ θεοῦ τέχνα φωτὸς καὶ εὐσεβείας ἄκακά τε καὶ ἄπλαστα καὶ ἀμώμητα ὑπάρχειν, δη-
 30 λονότι ἐν τελειότητι τῆς ἐνθέου φρονήσεως· δέομαι οὖν ὑμῶν καὶ ἔτι, "πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα πάντες", ὡς φησι, "τὸ ἐν φρονῆτε". ἡ δὲ τοῦ ἐνός φρόνησις ὁμοψυχίαν εἰσάγει καὶ εὐπειθειαν καὶ εὐταξίαν.
 35 εὐφράνατε καὶ θεὸν μᾶλλον καὶ μᾶλλον καὶ τοὺς ἁγίους ἀγγέλους, τοὺς τε ἁγίους καὶ μακαρίους, ὧν καὶ ἐν ἴχνεσιν ἱεροῖς περιπατεῖτε τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν, ὅπως τῶν ἐναντίων ἐπιτηδευμάτων καθ' ἑκάστην
 40 ἡμέραν ἀπορρήγνυμενοι καὶ τῶν τῆς εὐσε-

10 κῶδ. νοήτε. 16/17 κῶδ. διορθωθείη. 17/18 κῶδ. χρίσασθαι. 30/34 Ματθ. ιη', 32, 33. 35/38 Πράξ. ε', 3. 39 κῶδ. χρήση.

5 πρβλ. Κορινθ. 1, ζ', 24. 12/13 Κορινθ. 1, ιδ', 40. 17 κῶδ. μεμετρημένως. 18 κῶδ. φρονήμοις. 19/20 Ἐφφ. ε', 17. 32/34 Φίλιπ. β', 2.

βείας ἐναρέτων πράξεων ἀνδρικῶς ἀντεχόμενοι καθ' ἑκάστην προκόποιομεν καὶ προκόποντες ὑψούμεθα καὶ τελειούμεθα, μέχρις ἂν φθάσωμεν τὸ μακάριον πέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνησις νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΑ'.

10 Περὶ τοῦ προσέχειν ταῖς τῶν πατέρων διδασκαλίαις καὶ μὴ κεχηγῆναι πρὸς τὰ παρόντα, ἀλλ' ἀποβλέπειν πρὸς τὰ μέλλοντα.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὄντος ἀναγκαίου ἡμῖν τοῦ λαλεῖν οὐ δυνάμεθα
15 παρασιωπᾶν τὰ δέοντα, εἰ καὶ μὴ ἱκανοὶ ἔσμεν πρὸς τοῦτο· εἰ γὰρ ὁ θρεμμάτων ἀλόγων ἐπιστατῶν πᾶσαν ἡμέραν καὶ νύκτα ἀναγκάζεται φροντίζειν τῆς πεπιστευμένης αὐτῷ ποιμνης, ἐπιφωνεῖν τε καὶ λαλεῖν τὰ
20 προσήκοντα, πόσῳ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ ταπεινοί, οἱ τῶν τιμῶν ὑμῶν ψυχῶν τὴν προστασίαν ἐγκεχειρισμένοι, δεοίμεθα καὶ λαλεῖν καὶ φροντίζειν, μεριμνᾶν καὶ ἀγρυπνεῖν, καὶ τοσοῦτον ὅσον δαπανῆσαι τὰς σάρκας καὶ τὰ
25 ὀστέα, ἢ τάχα καὶ τὸ αἷμα κενῶσαι, καιροῦ καλοῦντος, καὶ ἕως τότε, ἕως ἂν καὶ ἐμπνέωμεν; ὥστε εἰκότως ὁ ὑπομνηστικός λόγος εἰς ἀσφάλειαν μὲν τῶν εὐθυπορούντων, εἰς διέγερσιν δὲ τῶν ἀμελεστέρων, εἰς ἀνά-
30 στασιν τῶν πεπτωκότων, εἰς προθυμίαν τε τῶν εὐδρομούντων· αὐτῶν τε ἡμῶν τῶν ταῦτα λαλούντων καὶ μᾶλλον ἢ ζήτησις, ὅτι "οἷον τὸ ἄρχον πέφυκε, τοιοῦτο καὶ τὸ ἀρχόμενον ὡς τὰ πολλὰ καθίστασθαι", ὡς
35 ὁ μέγας ἔφη καὶ θεῖος Βασίλειος. ἀλλ' εἰ μὲν εἰς ἡμᾶς ἀπίδοιτε, οὐδεμία ὠφέλεια· ἔσμεν γάρ, ὡς οἴδατε, παντάπασιν ἀχρεῖοι· εἰ δὲ εἰς τοὺς τῶν ὀσίων ἡμῶν πατέρων βίους καὶ τὰς διδασκαλίας, ἃς καθ' ἑκάστην
40 ὡς εἶπεῖν καὶ δι' ἀκοῆς καὶ διὰ στόματος προφέρομεν, μιμησώμεθα ἂν τὰ κάλλιστα καὶ

18 κῶδ. ὄντως. 27 κῶδ. εἰκότως. 41 κῶδ. μιμησώμεθα.

ῥυθμίσωμεν τὴν ἑαυτῶν ζωὴν εὐκλεῆ καὶ τῆς ὄντως ἐναρέτου ζωῆς ἀξιοθαύμαστον.

Μὴ πρόσχωμεν τοίνυν εἰς τοὺς πίπτοντας, εἴπερ υἱοὶ φωτὸς καὶ ἀναστάσεως καλεῖσθε καὶ ἀκούεσθε, μηδὲ εἰς τοὺς ῥαθυμόως καὶ
5 ἀμελῶς διαμείβοντας τὰς ἡμέρας, εἴπερ τῶν ἁγίων συμπολιτῶν φιλοῦμεν χρηματίζεσθαι· ἀλλ' εὐσταθῶς καὶ θεοφρόνως πρὸς τὸ κἀλὸν αἰεὶ παγιούμενοι αὐξώμεν καὶ παγιώμεθα ἐν τῇ μορφώσει τῆς κατ' ἀρετὴν ζωῆς, 10
πίστιν ἀδίστακτον φέροντες, ἀγάπην ἀπαθῆ καὶ ἀπαρρησίαστον ἐν τῷ χαρίσματι τῆς ταπεινοφροσύνης, ἐν τῷ κόσμῳ τῆς ὑπακοῆς, ἐν τῷ κλέει τῆς κατανόξεως, οὐδὲν ἐπιφε-
ρόμενοι σκολιὸν ἢ παράνομον, δι' ὧν ἐστὶ 15
λυπεῖν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ εὐφραίνειν τὸν ἀντίπαλον. γενοίμεθα εὐχάριστοι, ὑπομνηστικοὶ πρὸς τὸν τῆς ἀσκήσεως δρόμον καὶ τὸν τῆς ὑποταγῆς κανόνα. μὴ βλέψωμεν πρὸς τὸ παρόν, πρὸς δὲ τὸ μέλλον ἀποσκοπεύον-
20 τες περιχαρῶς τὰ θεῖα κατασπαζόμεθα, θεωροῦντες καὶ ἐπινοοῦντες, ὅθεν καὶ ὅπως ἐξήλθομεν, ὅτι ἀπὸ κόσμου καὶ οἶον ἀπὸ σκότους τῆς συγχύσεως τοῦ βίου τούτου, ἀπὸ ταραχῆς καὶ ζάλης τῆς οἰονεῖ κυ-
25 ματουμένης τῶν ἀνθρώπων δυσζωίας. ἴδε γὰρ μετὰ τῶν ἄλλων, ὅπως τὰ νῦν ἔχει (ὀπηνίκα οἱ Ἄραβες ληίζονται τὰ καθ' ἡμᾶς, πληθὺς πολλὴ ἐξεληλυθότες καὶ ἐναλλόμενοι εἰς τὰ τῶν χριστιανῶν), οἷος πειρασμὸς καὶ 30
θροῖσμός ἐν τοῖς βασιλεῦσιν, οἷα ἀνάγκη καὶ ὀδύνη ἐν τοῖς στρατεύμασιν, οἷος κοπετός καὶ ὀδυρμός καὶ φόνος ἐν τοῖς αἰχμαλωτιζομένοις. ἀρπάζονται ἄωρῖα ἐξάπινα ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες, πρεσβῦται, παιδία, βρέφη, 35
πᾶσα ἐλεεινὴ ἡλικία· χωρίζεται γυνὴ ἀπὸ ἀνδρός, ἀδελφὸς ἀπὸ ἀδελφοῦ, μήτηρ ἀπὸ παιδός, οἱ μὲν τὰς κεφαλὰς ἀποτεμνόμενοι κατέναντι τῶν οἰκείων καὶ συναίμων, οἱ δὲ ἐκ καταδρομῆς κατασφαζόμενοι καὶ πίπτον-
40 τες κατὰ τοῦ τυχόντος τόπου καὶ οὐδὲ ταφῆς ἴσως ἀξιούμενοι· ἄλλοι σιδηροδέσμοι

1 κῶδ. ῥυθμίσωμεν. 2 κῶδ. ἀξιοθαύμαστον. 3 κῶδ. πρόσχωμεν. 5 κῶδ. ἀκούεσθαι. 9 κῶδ. αὐξώμεν καὶ παγιούμεθα. 21 κῶδ. κατασπαζόμεθα. 29 κῶδ. πολὺς. 31 θροῖσμός = θρόσις.

κατεχόμενοι καὶ ἐκ τόπου εἰς τόπον ἐλεεινῶς
μετερχόμενοι, λιμῶ καὶ δίψῃ πιεζόμενοι,
μάστιξι καταστικτόμενοι· ὁρᾷ ἡ μήτηρ τὸ
οἰκεῖον τέκνον, ὃ κακῶς γεγέννηκεν, ἢ προσ-
5 κρουόμενον, ἢ ἀποσφαττόμενον, ἢ ἐκλιμπάνον
ἀπὸ δίψης ἢ πείνης, καὶ οὐδεις ὁ ἐλεῶν
καὶ οὐδαμοῦ φάρμακον βοήθειας· καὶ τὰ πε-
ριττότερα σιγητέον μᾶλλον ἢ ἐκπομπευτέον,
τὰ ὀδυρμοῦ καὶ σιγῆς ἄξια. ὦ κύριε, σῶσον
10 δὴ! ὦ κύριε, εὐόδωσον δὴ! φεῖσαι, φεῖσαι
τοῦ λαοῦ σου καὶ μὴ δῶς τὴν κληρονομίαν
σου εἰς ὄνειδος! "ἵνα τί τὸ πρόσωπόν
σου ἀποστρέφεις, ἐπιλανθάνει τῆς πτωχείας
ἡμῶν καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν, ὅτι ἐταπει-
15 νώθη εἰς χοῦν ἢ ψυχὴ ἡμῶν, ἐκολλήθη εἰς
γῆν ἢ γαστήρ ἡμῶν; ἀνάστα, κύριε· βοή-
θησον ἡμῖν καὶ λύτρωσον ἡμᾶς ἕνεκεν τοῦ
ὀνόματός σου".

'Αλλὰ τίς καὶ πόθεν ἡ αἰτία, ἵνα τὸ ὄνομα
20 τὸ πανάγιον βλασφημῆται δι' ἡμῶν ἐν τοῖς
ἔθνεσιν, ἵνα οὕτως φθάσωμεν ὑπὸ χεῖρα τῶν
ἀρνούμενων αὐτὸν καταληϊζεσθαι; ἢ πάντως
διὰ τὰς ἀνομίας καὶ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, ἐν
αἷς παραπικραίνομεν αὐτόν, μὴ φυλάσσοντες
25 τὰ προστάγματα καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ,
καὶ τοῦτο μαστιγοῦντος ἡμᾶς καὶ κολάζοντος
διὰ χειρῶν ἀνόμων. ἐπεὶ οὖν τοιαῦτα καὶ
τηλικαῦτα νῦν ἐλεεινά, τί ἡμῖν προσήκει τοῖς
σχολάζουσι; τί ἄλλο, ἢ ὑπὲρ τῶν ὑπὲρ ἡμῶν
30 ἀγωνιζομένων χριστιανῶν ἀδελφῶν ἔχειν
ἐκτενὴ εὐχὴν εἰς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅπως
θαυματουργῶν κἀνταῦθα μὴ εἰς τέλος ἀπό-
σῃται τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ ταῖς τῆς πανα-
γίας μητρὸς αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν ἁγίων
35 λιταῖς ἐξευμενιζόμενος διασκεδάσῃ βουλάς
ἔθνῶν, εἰς τὸ γενέσθαι τὴν ὁδὸν αὐτῶν σκό-
τος καὶ ὀλίγημα καὶ ἄγγελόν τινα οὐρανό-
θεν ἀντιπράττοντα καὶ διώκοντα αὐτούς, τοῦ
διελθεῖν ἡμᾶς καὶ τὸν παρόντα καιρὸν εἰρη-
40 νικόν καὶ ἀνεκπόρητον τῶν ὑπεναντίων;
ἔσται δὲ ἡ εὐχὴ ἡμῶν εὐπρόσδεκτος, εἴπερ
ἐν φόβῳ αὐτοῦ διαζῶμεν, φεύγοντες τὰ αἴτια

τῆς ἀμαρτίας, μὴ παρῆρσιάζόμενοι, μὴ ποι-
οῦντες κρυπτά, ἀ οὐκ ἔστι λαθεῖν τὸν μέ-
γαν ὀφθαλμὸν τοῦ θεοῦ, μὴ ὡς δοῦλοι μηδὲ
ὡς μίσθιοι τὴν θείαν δουλείαν ἀνούοντες,
ἀλλ' οὐκ ὡς διακεῖμενοι ὡς ἐκ προθυμίας, 5
ὡς ἐκ χαρᾶς, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ καλοῦ
ἐφέσεως καὶ ἀγαπήσεως, ἵνα καὶ τὸν μέγαν
καὶ ἀόρατον πόλεμον ἀποκρουσώμεθα, "τὰς
ἀρχὰς" λέγω "καὶ ἐξουσίας καὶ τοὺς κοσμο-
κράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου", 10
καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν συνεπαμύνομεν διὰ
τῆς καθαρᾶς ἐντεύξεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος,
νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶ-
νων. ἀμήν. 15

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΒ'.

Περὶ τοῦ πενθεῖν τοὺς ἀπορραγέντας ἀδελ-
φοὺς ἡμῶν καὶ τοῦ κρατεῖν τὰς ἑαυτῶν
γλώσσας.

'Αδελφοὶ καὶ πατέρες, ἐδηλώθη ὑμῖν διὰ 20
τῆς ἐν τῇ παρελθούσῃ ἑσπέρα κατηχήσεως,
ὅτι ἀπερῶραγησαν τῆς πνευματικῆς συναφείας
ἀδελφοὶ ἡμῶν τρεῖς· ἀλλὰ τί ὅτι αὐτοὶ πρὸ
τῆς κατηχήσεως διέγνωτε καὶ εἰς μάτην
ἡμεῖς ἀνέγνωμεν ὑμῖν τὰ γράμματα; πόθεν 25
δέ, ἢ πάντως ἐκ τῶν εἰσελθόντων, μὴ φυ-
λαξάντων τὴν κοινὴν ἐντολήν, μηδὲ φοβη-
θέντων κρῖμα ἀπειλῆς θεοῦ; ἴδε τοῖνον, διὰ
τοῦτο πίπτομεν ὡσπερ φύλλα· ἴδε, διὰ τοῦτο
διαλυόμεθα "ὡσπερ κηρὸς ἀπὸ προσώπου 30
πυρός". ἴδε, διὰ τοῦτο ἐρχόμεθα οὐκ εἰς
προκοπὴν τινα, ἀλλ' εἰς κατόπιν. ποῦ ἡ πυ-
κνότης τῆς [τῆς] κατηχήσεως ἀσφαλείας; μᾶλ-
λον δὲ ποῦ ἢ τῶν ἁγίων πατρικῆ παραγγε-
λία; τρεῖς ὦραι διῆλθον, ὡς φησὶν ὁ ἅγιος 35
τοῦ θεοῦ Χρυσόστομος, ἐρμηνεύων τὸ ῥητὸν
τῶν Πράξεων περὶ τῆς Σαπφείρας, ὅτι οὐ
διέγνω τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Ἀνα-
νίου· τοιαύτη γάρ, φησὶν, ἦν ἡ ἀσφάλεια
τῶν μαθητῶν, πρὸς τὸ μὴ ἔκφορα ποιεῖσθαι 40
τοῖς συμφοιτηταῖς τὰ παρὰ τῶν διδασκάλων

8 κῶδ. ἐκπομπευταῖον. 10 κῶδ. εὐόδωσον. 12/18
Ψαλμ. μδ', 25-27. 20 κῶδ. φλασφημεῖται. 26 κῶδ.
τούτου μαστιγοῦντος. 35/37 πρβλ. Ψαλμ. λδ', 6.

9/10 Ἐφεσ. ς', 12. 30 Ψαλμ. ες', 2. 32 κῶδ.
κατόπιν.

γινόμενα, ἕως ἂν πρὸς αὐτῶν ἐδημηγο-
 ρούντο· ἀλλ' αὐτοὶ εἰκῆ ἀκούετε, εἰκῆ ἀνα-
 γινώσκετε, ἢ μόνον πρὸς τὸ γενέσθαι λεξι-
 θηρες καὶ κλεπτολόγοι, ἀποστολικῶς εἰπεῖν,
 5 μόρφωσιν ὑποταγῆς ἔχοντες, τὴν δὲ δύναμιν
 αὐτῆς ἠρηνημένοι. οὐχ οὕτως δὲ οἱ θεσπέ-
 σιοι ἡμῶν πατέρες, ἀλλ' οὐδὲ οἱ νῦν ὁμο-
 ταγεῖς ὑμῶν· οὐδὲ γὰρ πάντας κατηγορήσω,
 ὅτι μὴδὲ θεμιτόν, ἀλλὰ τοὺς ἀπαιδεύτους
 10 καὶ ἀκρατηγλώττους. τὸ τοίνυν κάκεινοις
 ποιῆσαι τὸν ὄλισθον τῆς ἀποστασίας τί, ἀλλ'
 ἢ περὶ οὗ ὁ λόγος, ὅτι οὐκ ἐφύλαξαν ἐντο-
 λήν; εἰ γὰρ ἐφύλαττον, μεμενήκεισαν ἂν ἐν
 τῇ ἀγάπῃ τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ
 15 τῆς ὁμολογίας, ἐν τῇ ὑπομονῇ τῶν παθη-
 μάτων, ἐν τῇ φιλαδέλφῳ διαθέσει. ἀλλ' ἐπεὶ
 οὐκ ἐφύλαξαν, ἐκ τοῦ κατὰ μικρὸν λέγοντες
 καὶ ὑπονοσούντες (τί γὰρ ἐστίν, ἐὰν εἴπω
 τοῦτο, ὥσπερ λέγει τις τῶν ἁγίων; τί ἐστίν,
 20 ἐὰν ἐξερωτήσω ἐκεῖνο; ἐὰν ἴδω τὸ τὸδε, ἐὰν
 ὑπονοήσω τὸ ἄλλο;) οὕτως λεληθότως καὶ
 ἀνεπαισθήτως εἰς τὸ ἔσχατον τῆς κακίας
 ὑπηνέχθησαν· οὐ γὰρ ἐκ μιᾶς τομῆς τὸ κο-
 πτόμενον κέκοπται ὡς τὰ πολλά, ἀλλ' ἐξ
 25 ὑπαλλήλων καὶ συχνοτέρων. καὶ εἶη ἂν οὐ
 τῆς τελευταίας μόνης ἢ αἰτία, ἀλλὰ κατὰ
 ἀναλογίαν καὶ ἐκάστης τῶν πρὸ αὐτῆς. οὕτως
 οὖν καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ληπτέον· τομαὶ γάρ
 τινές εἰσι δριμεῖαι κατ' αὐτῆς καὶ ἡ τῶν
 30 τυχόντων ἐντολῶν παραθεώρησις, καὶ ἕτερα
 τὴν ἕτεραν φέρουσα καὶ προκαλουμένη εἰς
 τὸν ἔσχατον τῆς κακίας πυθμένα τὴν ἐλεει-
 νὴν καὶ πανάθλιον ψυχὴν ἀπορρήγνουσι καὶ
 ἀποκόπτει, ὡς τὴν συκὴν ὄντως τὴν ἄκαρ-
 35 πον τῷ αἰωνίῳ πυρὶ παραπέμπουσα. ἀλλὰ
 "νῦν", φησί, "καιρὸς εὐπρόσδεκτος· νῦν ἡμέρα
 σωτηρίας. ἀποθώμεθα", φησί, "τὰ ἔργα τοῦ
 σκότους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φω-
 τός· ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσω-
 40 μεν· μὴ κώμοις καὶ μέθαις" (οὐ τοὺς ἀπὸ
 οἴνου λέγω, ἀλλὰ τοὺς ἀπὸ λογισμῶν ῥυπα-
 ρῶν καὶ πονηρῶν), "μὴ κοίταις καὶ ἀσελ-
 γείαις (ταύτας κατὰ τὸ γράμμα φάσκω), ἀλλ'

10 κῶδ. ἀκρατηγλώττους. 29 κῶδ. δριμεῖαι.
86/48 Κορινθ. 2, ε', 2. Ῥωμ. ιγ', 12-14.

ἐνδύσαθε τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν,
 καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς
 ἐπιθυμίας" διὰ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν οἰκειῶν
 θελημάτων.

Ἴδε οὖν ἀπερβράγη ὁ ἐλεεινὸς Θεότεκνος, 5
 ὁ ἄθλιος Πάπυλος· περὶ γὰρ τοῦ Ἀριστάρ-
 χου, εἰ καὶ ὑπέστρεψεν, ὡς λυμεῶνα, πολ-
 λαχῶς τοῦτο πεποιηκότα καὶ ἄλλους συνα-
 πόλλοντα, τέως οὐκ ἐδέξαντο εἰς Σακκουδίωνα.
 τίς οὖν ὑμῶν ἀκηκῶς ἐστέναξεν ἐκ βάρους 10
 καρδίας; τίς ἔβρεξε δάκρυον θερμὸν ἐκ μέ-
 σης καρδίας; τίς ἤλγησε τὴν ψυχὴν ἀδελφὰ
 φρονῶν; ἐν τούτῳ γὰρ ἡ ἀγάπη τῆς φιλα-
 δελφίας, καὶ τοῦτο ἐμακάρισεν ὁ ἅγιος Κλι-
 μαξ καὶ ὅτι οἱ τοιοῦτοι εἰσὶν ἀληθῶς ἀδελ- 15
 φοὶ τοῦ κυρίου, ἀψευδῶς τέκνα θεοῦ γνωρι-
 ζόμενοι καὶ τῆς ἡμετέρας ταπεινώσεως σύσ-
 σωμοι, τὸ ἐν φρονούντες. οἱ δὲ μὴ οὕτως
 ὑπολαβόντες, ἀλλὰ πεφλυαρηκότες ὡς παρα-
 δειγματίζοντες καὶ ὡς ἐπιχαιρόμενοι καὶ ὡς 20
 ἠδυνόμενοι καὶ ὡς ἐπιγελάσαντες, τί ἄλλο
 ἄξιοι ἀκούειν, ἢ τὸ πολλῆς τόλμης ἂν εἶη
 τοὺς τοιούτους, καθὼς ὁ θεὸς καὶ μέγας
 Βασίλειος, μέλη Χριστοῦ ὀνομάζειν, ἢ ὑπ'
 αὐτοῦ ἄρχεσθαι, ἢ τῆς ἡμετέρας ταπεινώ- 25
 σεως εἶναι ὁμοφύχους καὶ ὁμοσώμους, κἂν
 τὸ ἔξωθεν ἐπιφαινόμενοι ὡς τέκνα, ἔνδοθεν
 τὴν ἄλλοτρίωσιν κέκτηνται; οὐκ ἔφθασας οὖν
 στάξαι δάκρυον, ὅπερ καὶ τοῦτο κατηγορίας·
 κἂν στενάξαι πικρὸν ἠδύνασο. οὐκ ἐτέλεσας 30
 τοῦτο· κἂν ἀλγεινῶς διατεθῆναι ἴσχυες· οὐδὲ
 εἰς τοῦτο παρέστης τὸ ἐλαφρόν, κἂν σιωπὴν
 ἄγειν εὐκόλον. ἀλλ' οὐαὶ μοι καὶ τοῖς κατα-
 φρονηταῖς τῶν ἐντολῶν, ὅτι εἰ μὴ διορθω-
 σώμεθα, ἔψεται ἡμῖν σκοτασμός, ὀργὴ ἀπ' 35
 οὐρανοῦ, πυρὸς αἰωνίου κατάκρισις. οὐχ οὐ-
 τως δὲ οἱ τρισμακάριοι "Ἅγιοι Τεσσαράκοντα"
 ἀλλ', ἠνίκα ἐλειποτάκτησεν ὁ εἰς αὐτῶν
 ἀπερχόμενος πρὸς τὸ βαλανεῖον, πένθος ἀφό-
 ρητον ἐκεῖνοις κατέλιπεν, καὶ ὁπότεν ὁ Ἰού- 40
 δας εἰς προδοσίαν ἐξοκείλας τοῦ Χριστοῦ
 ἀπέστη, ὁ χορὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐν
 ἀδημονίᾳ πολλῇ κατέστη. οὐχ οὕτως δὲ

2 κῶδ. ποιεῖσθαι.

ἡμεῖς οἱ ἄθλιοι, ὅτι μηδὲ τῶν στεφάνων αὐτῶν ἀξιωθησόμεθα, μηδὲ τῆς δόξης αὐτῶν ἀπολαύσομεν· τὰ γὰρ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις ἀνταποδίδονται, καὶ οὐς τινὰς ἕκαστος ἐζή-
 5 λωσεν, ἐκείνων καὶ τοὺς στεφάνους λήφεται, πιστὸς πιστοῦ, ὑπομονητικὸς ὑπομονητικοῦ, ἀθλητὴς ἀθλητοῦ, ἀνεξάρνητος ἀνεξαρνήτου, φιλέντολος φιλεντόλου, ἀληθινὸς ἀληθινοῦ, καθαρὸς καθαροῦ· ὡσπερ καὶ ἔμπαλιν ἄπι-
 10 στος ἀπίστου, ἀπειθήτης ἀπειθοῦς, ὑψηλόφρων ὑψηλόφρονος, λειποτάκτης λειποτάκτου, πονηρὸς πονηροῦ, ψεύστης ψεύστου, ἀρνητὴς ἀρνητοῦ, ἀπαιδευτος ἀπαιδεύτου, καταφρονη-
 15 τῆς καταφρονητοῦ, μισάρετος μισαρέτου. καὶ ἀλλοίωσις οὐκ ἔστιν, "οὐ γὰρ προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ", καὶ οὐδεμία "κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος", ἀλλὰ τὰ κατ' ἀξίαν ἐκάστῳ ἀπονενέμῃται. διό, παρακαλῶ καὶ δέομαι ὑμῶν, ὅφρα γοῦν ποτὲ ἀνανήψωμεν καὶ τὴν
 20 ἐπιχειμένην λήμην ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς διακονίας ἀποκαθάραντες διὰ φόβου θεοῦ καὶ ἐπιγνώσεως ἀληθείας βλέψωμεν γευσόμεθα "ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος", ὅτι χρησταὶ αἱ ἅγιοι ἐντολαὶ αὐτοῦ, ὅτι "ὁ ὑπομείνας εἰς
 25 τέλος οὗτος σωθήσεται", ὅτι "στενὴ καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, ἢ εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον ἀπάγουσα", ἐπεὶ καὶ ἐλαφρὸν τὸ φορτίον τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῖς δι' ἐλπίδος καὶ πίστεως τρέχουσι. καὶ μὴ τί γε
 30 πάθοιτε τὰ τῶν ἀπολωλότων, ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ἐπιστροφῆς ἐκείνων προσεῦχεσθε ἀδιαλείπτως, ἵνα δῶῃ αὐτοῖς ὁ κύριος καιρὸν ἐπιγνώσεως ἀνανῆψαι ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς ἀπωλείας, ὡσπερ ἐζωγρημένους ἐν τῷ τοῦ δια-
 35 βόλου θελήματι. ἴστε γὰρ οἷα καὶ ἡλίκα οἱ μὲν αὐτῶν ἐν τῷ πρὸ ὀλίγου εἰργάσαντο καθ' ἡμῶν, μᾶλλον δὲ κατὰ τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς, ὥστε καὶ εἰς κριτήρια ὑμᾶς ἀχθῆναι τοὺς τινὰς ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ κατηγόρου
 40 καὶ ἐν ἴσῳ τοῦ Ἰούδα πεφρονηκότος, καὶ λόγον ἀπαιτεῖσθαι περὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν

ὑπ' αὐτοῦ προβληθέντων, ἡμῶν πεφυλακισμένων· ἑαυτοὺς δὲ στηρίζωμεν καὶ κοπιᾶσωμεν ἔτι μικρὸν διὰ θεόν· ἐπεὶ, κἂν μὴ θέλωμεν, κοπιᾶσωμεν καὶ ἀραδῆσωμεν, καὶ συντριβησόμεθα καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ
 5 μέλλοντι αἰῶνι εἰς ἀπεράντους αἰῶνας. ἐπεὶ οὖν καὶ θέλοντες καὶ μὴ θέλοντες, κοπιᾶσωμεν, αὐτοπροαίρετον δι' ἀρετῆς κόπον ἐλώμεθα, ἵνα εἰ καὶ μικρὸν κοπιᾶσῶμεν (μικρὸν γὰρ ἔστι πρὸς τοὺς ἀπείρους αἰῶνας), ἀνα-
 10 παυσώμεθα ἀπεράντως ἀνάπαυσιν τὴν γλυκεῖαν καὶ θαυμαστὴν καὶ ὑπερκόσμιον, ἣν οὐκ ἔστιν ἐκφράσαι οὐδὲ ἐννοῆσαι, ἣν πάντες οἱ ἅγιοι ἀπεκληρώσαντο ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ κρά-
 15 τος εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΓ'.

Περὶ τοῦ μὴ ἀμελεῖν ἐν ταῖς διακονίαις, ἀλλ' ἀγρυπνεῖν ὑπὲρ τῆς οἰκείας σωτηρίας.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τὸ αὐτὸ ὄφλημα
 20 ἐμοὶ τε καὶ ὑμῖν, μὴ ὀμιλεῖν τῆς ἐνδεχομένης δυνάμεως ἐν τῇ ἐνούσῃ ἐκάστῳ διακονίᾳ. τίς δὲ ἡ ἐμὴ διακονία, ἀλλ' ἡ τὸ ἀγρυπνεῖν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, τὸ ὑπομνήσκειν
 25 καὶ διαγγέλλειν τὰ δέοντα καὶ ὠφέλιμα καὶ μεριμᾶν καὶ καταρτίζειν τοὺς πάντας ἐν ἐνὶ πνεύματι καὶ φρονήματι τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης; διόπερ καὶ νῦν τὸ αὐτὸ ποιῶν παρακαλῶ καὶ δέομαι, στήτε ἐν ἧ' ἐκλήθητε
 30 κλήσει ἁγία ἀσάλευτοι καὶ ἀμετακίνητοι, ἐνεργοῦντες τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ· ἐπείχθητε αἰεὶ προθυμότερον καὶ θερμότερον ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ κυρίου, ἐξορίζοντες πάντα πόθον ἀλλότριον ἀπὸ τῶν
 35 καρδιῶν ὑμῶν· ἐνδυναμώθητε ἐν τῷ κράτει τῆς ἀσκήσεως ὑμῶν, διεξερχόμενοι πᾶσαν ἡμέραν προθυμότερον καὶ νηφαλεώτερον, κατὰ τε ἀγρυπνίαν καὶ ψαλμωδίαν, ὑπακοῇν

15 Ῥωμ. β', 11. 16/17 Κορινθ. 2, ς', 14. 23 Πέτρου 1, β', 3 || κῶδ. χρηστὸς. 24/25 Ματθ. ι', 22. κδ', 13. Μάρκ. ιγ', 13. 25/27 Ματθ. ζ', 14. 30 κῶδ. ἀπολωλότων. 32 κῶδ. δῶει. 33/34 κῶδ. ἀπολείας.

25 κῶδ. ἀποδόσων. 26 κῶδ. ὠφέλιμα. 38 κῶδ. νηφαλαιώτερον.

καὶ ταπεινώσιν, ἐργασίαν καὶ νηστειάν καὶ εἴ τι ἄλλο ἐπισυμβαίνει ἐκάστοτε, αὐτὸ τοῦτο ἀπόδειξιν λαμβάνοντες τῆς σωτηρίας ἡμῶν, τῶν πολυθλιπτον καὶ πολυίδρον ἡμῶν βίον, 5 ὅτι ἀνατέλλει ἡμῖν ἀνάπαυσις αἰωνία ἀντὶ τῆς νῦν κακουχίας καὶ εὐφροσύνη αἰδίου ἀντὶ τῆς νῦν λυπηρᾶς διαθέσεως, ἐλευθερία ἀπαθείας ἀντὶ τῆς νῦν θλιπτικῆς ὑποταγῆς· λέγει γὰρ ὁ ἀπόστολος μὴ σκοπεῖν ἡμᾶς τὰ παρόντα, 10 ὅτι ταῦτα πρόσκαιρα καὶ φθαρτά, ἀλλὰ τὰ αἰώνια, ὅτι ταῦτα αἰδία καὶ μακάρια.

Ἐπεὶ τοίνυν ἠξιώθημεν ταύτης τῆς δωρεᾶς τοῦ ἀγγελικοῦ σχήματος, ἐπεὶ ἐπιθυμοῦμεν ζωῆς αἰωνίου καὶ στεφάνων ἀφθαρ- 15 σίας, ἐπεὶ γλιχόμεθα υἰοθεσίαν καὶ βασιλείαν οὐρανῶν, ἴδε ὁ τόπος, ἴδε ὁ χρόνος, τὸ στάδιον καὶ ἡ πανήγυρις. μὴ δὴ ἀμελήσωμεν, μηδὲ ἀτονήσωμεν, ἀλλ' ὑπὲρ τοὺς κερδαίνοντας χρυσίον, ἢ ἀργύριον, ἢ λίθους τιμίους, 20 ἢ ἄλλο τι τῶν φθαρτῶν καὶ ἐπικήρων, εὐψυχότεροι καὶ σπουδαιότεροι γενοίμεθα εἰς τὸ ἀρπάσαι βασιλείαν οὐρανῶν, θησαυροὺς τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν· ἔστι δὲ τοῦτο οὐκ ἄλλοθεν πορίσασθαι, ἢ ἐκ τῆς καθ' ἐκάστην 25 προσοχῆς καὶ καθ' ὥραν ὡς εἰπεῖν μελέτης. πῶς καὶ τίνι τρόπῳ; εὖ διαθώμεθα τὴν παρισταμένην διακονίαν, ὅτι οὐκ ἀνθρωπίνῃ οὐδὲ σαρκικῇ ἐστίν, ἀλλὰ ἁγία καὶ σωτήριος θεοπρεπῶς ἐκτελουμένη, ἢ κατὰ τὸ κελάριον 30 φημί, ἢ κατὰ τὸ νοσοκομεῖον, ἢ κατὰ τὸ ἀριστητήριον, ἢ κατὰ τὸ σκυτεῖον, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. οὐ γὰρ τις τὴν ἐργασίαν σαρκὶ καὶ αἵματι ἀνατίθησιν, ἀλλὰ τῷ θεσπότῃ θεῷ, ἦν ὡς θυσίαν εὐάρεστον προσ- 35 δεχόμενος τὰς ἀξίας ἀμοιβᾶς ἀποδώσειν ἐπαγγέλλεται ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι μὴ οἰέσθω τις λοιπόν, κἂν τὴν ἐσχάτην ἔτυχε λαχῶν, ἀνθρώπῳ προσφέρειν αὐτήν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν εἰς ἑαυτὸν ἀναδεχομένῳ δε- 40 σπότη. καὶ διὰ τοῦτο ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ ἐκτελείτω αὐτήν, αὐτὸν ἔχων ἐπόπτην, τὸν κατανοῶντα τοῦ σκότους τὰ κρυπτά καὶ ἐκ-

4 κῶδ. ὑμῶν. 5 κῶδ. ἀνατέλλει ὑμῖν. 9/11 Κορινθ 2, δ', 18. 15 κῶδ. γλιχόμεθα, 35 κῶδ. ἀποφύσειν.

καλύπτοντα τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν ἡμῶν. ἐὰν γὰρ οὕτως εἰς ἕκαστος λογιζόμεθα, ὅπερ ἐστὶν ἀληθές, καὶ τὴν ἐν ἀλλήλοις δουλείαν ὡς θεῖαν ὑπηρεσίαν ἐνεργῶμεν, τὸ πᾶν ἐκ- 5 τελοῦμεν τοῦ πράγματος, καὶ ἐντεῦθεν αἰ τῶν ἀρετῶν πασῶν ἀναλαμβάνουσιν ἡμῖν ἀκτί- νες, ἀγάπη, εἰρήνη, πραότης, ἐπιεικεία, εὐ- πείθεια, καὶ γνωσόμεθα τότε ὅτι ὄντως ἐσμέν ἐν τοῖς ἴχνεσι τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν, 10 ζηλωταὶ τῆς ἐκείνων πολιτείας ἀποφαινόμε- νοι. ἀναμνήσθητε γὰρ, ὦ τέκνα, τοὺς μακα- ρίους ἐκείνους βίους, τὸν τῆς ὑποταγῆς καὶ ὑπακοῆς δρόμον, τὸ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ εὐπειθείας ἐξαίρετον ἀξίωμα, καὶ πῶς ζη- 15 λῶντες ἐζηλώκασι τῷ κυρίῳ· αὐτὸς γὰρ εἶ- ρηκε· "μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρῶός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ". ὅς, κατὰ τὸν ἀπόστο- λον, "οὐχ ἄρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑταπεινώσεν ἑαυτὸν ὑπήκοος γε- 20 νόμενος τῷ θεῷ καὶ πατρὶ μέχρι θανάτου". καὶ τίς τοίνυν σέσωσται, ἢ μεμακάρισται; ἀλλ' ὅς ἐκεῖνον ἐμιμήσατο, ὅς ἑταπεινώθη, ὅς ὑπήκουσεν, ὅς ὑπετάγη, ὅς οὐκ ἠπειθη- 25 σεν, ὅς ὑπήνεγκε πάντα τὰ παρόντα λυπηρά, ὅς ἐξουδενώθη, ὅς ἐμυκτηρίσθη, ὅς ἐνε- παίχθη· ὅς ἐξευτελίσθη ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἢ τάχα καὶ ἐβράβισθη καὶ ἐδιώχθη καὶ ἐφυ- 30 λακίσθη, ὡς καὶ τινες ὑμῶν, μᾶλλον δὲ καὶ πάντες. διὰ γὰρ τοῦ μέρους τὸ ὅλον σῶμα καὶ ἀτιμάζεται καὶ δοξάζεται· ὑπε- μείνατε γὰρ καὶ αὐτοὶ χάριτι Χριστοῦ ἄθλη- 35 σιν παθημάτων, διὰ τὸν ἐκείνου φόβον καὶ πόθον μυκτηρισθέντες καὶ χλευασθέντες, ἀπαχθέντες καὶ φυλακισθέντες πρότερόν τε καὶ ὕστερον. ἀλλὰ ὡς τῆς ζημίας, ὅτι οἱ μὴ ἐστηρικμένοι ἐπὶ τὴν νοητὴν πέτραν τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ χειμῶνος ἐληλυ- 40 θότος καὶ ἀνέμων ἐμπνευσάντων καὶ βροχῆς κατενεχθείσης, κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον, ἐναυά- γησαν παραυτίκα ναυάγιον τὸ τῆς ἀποστα- σίας. ἀλλ' ἐκείνους μὲν ἀνακαλέσεται κύριος,

2 κῶδ. λογιζόμεθα. 6 κῶδ. ὑμῖν. 16/17 Ματθ. 18/20 πρβλ. Φιλιπ. β', 6, 7. 18 κῶδ. τῷ. 38/39 πρβλ. Ματθ. ζ', 25. 39 κῶδ. κατενεχθή- 41 κῶδ. ἀνακαλέσεται.

εἴπως ἤδη ποτὲ ἐπιλήφονται τῆς σωτηρίας αὐτῶν, ὑμᾶς δὲ περιφυλάξειε μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὡς στρατιώτας αὐτοῦ εὐσθενεῖς, ὡς θεράποντας αὐτοῦ πιστούς, ὡς ἄνδρας ἐπι- 5 θυμίων, ὡς λαὸν αὐτοῦ περιούσιον, ὡς ἐπισύναγμα ἱερώτατον, ἵνα "ἐν ταύτῃ τῇ γενεᾷ" τῇ ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν "μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ" ἀναφανέντες ἐργάται τῶν ἐντολῶν, ζηλωταὶ τῆς εὐσεβείας καὶ ἀπαρέγκλιτοι τῶν 10 σωτηρίων προσταγμάτων, τῇ ὀρθοτομίᾳ τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας, τόχῃτε συγκληρονόμοι γενέσθαι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, κράτος, προσκύνησις, σὺν 15 τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΣ ΡΚΔ',

ἐλεγκτικὸς ἅμα καὶ διδακτικὸς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τί δὴ ποτε σπεῖρει 20 ὁ γεωργός; ἀλλ' ἵνα πάντως θερίσῃ. καὶ τί-νος ἔνεκεν κοπιᾷ ὁ πραγματευόμενος; ἀλλ' ἵνα πάντως κερδήσῃ. οὕτω καὶ ὁ τὸν λόγον τῆς διδασκαλίας διανέμων τί ἄλλο ἐκ τοῦ πόνου ἐλπίζει, ἀλλ' ἢ τὴν τῶν ἀκουόντων 25 πάντως προκοπὴν καὶ βελτίωσιν; ἐφ' ὑμῖν δέ, οὐκ οἶδ' ὅπως αἱ ἁμαρτίαι μου ποιῶσιν, ἀνεργήτος γίνεται ὁ λόγος, καὶ πολλὰ σπειροντες καὶ κοπιῶντες ἀμούμεθα ὡς εἰπεῖν οὐδέν· λέγομεν γὰρ καὶ κατηχοῦμεν καὶ ὑπο- 30 μνήσκομεν, καὶ μέχρι ψιλῆς ἀκοῆς ὑμῶν κατὰ τὴν ὥραν ἢ τῶν ῥημάτων ὑπεισῆλθε δύναμις, καὶ θᾶπτον εὐθὺς ἀπολανθάνοντες ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐστε πλημμελήμασι. καὶ θρηγῶ ἐπὶ τοῦτο καὶ κόπτομαι, μὴ δυνάμε- 35 νος ὑμῶν τὴν ἀταξίαν ἀνακόψαι· ἀλλὰ πάντως παρὰ τῶν ταπεινῶν μου λόγων ἢ ἀσθένεια, ἢ ἀποτυχία, γίνεται. ἀλλ' εἰ καὶ παρ' ἐμοῦ τὸ ἀσθενές, οὐκ ἀκούετε τῆς θεοπνεύστου Γραφῆς; οὐκ ἐνηχοῦνται ὑμῶν τὰ ὄτα 40 ἐκαστοτε τὰ σωτήρια δόγματα; τί ἐμβοῶσιν

οἱ ἅγιοι πατέρες; τί ἀναγγέλλουσι; τί διαμαρτύρονται; τί ἀπειλοῦσιν; οὐχὶ ἄγουσιν ὑπ' ὄψιν ὑμῖν τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο καὶ ἀπαραλόγιστον κριτήριον, ἐκεῖνο τὸ βῆμα τὸ φρικτὸν 5 καὶ ἀδέκαστον, τὴν μεγάλην ἀπόφασιν ἐκείνην τοῦ θεοῦ καὶ ἀνείκαστον, τὰ κριτήρια καὶ βασανιστήρια τὰ αἰώνια, τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, τὸ ἐνδότερον καὶ ἐξώτερον, τὸν σκόληκα τὸν ἰοβόλον, τὸ χάσμα τὸ μέγα, τὸ σκότος τὸ ἀφεγγές, τὰ ταρταρώδη κατα- 10 χθόνια, τὰ δεσμὰ τὰ ἄλυτα, τὰ ἄλλα ὅσα κατονομάζεται; εἶτα ἀντικρυς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν οὐχ ὑποδεικνύουσι, τὴν ζωὴν τὴν ἀτελεύτητον, τὴν χαρὰν τὴν ἀνεκκλήτην, τὴν δόξαν τὴν ἀπρόσιτον, τὸ ἄφραστον φῶς, 15 τὰ ἀμήχανα καὶ ἀπερινόητα κάλλη τοῦ Παρθεῖσου, τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, τὰς σκηνὰς τῶν ἁγίων, τὰς ἐπαύσεις τῶν δικαίων, τὰς χοροστασίας τῶν ἀγγέλων, τὰς εὐφροσύνας τὰς ἀκαταλήκτους καὶ ὅλα ἄλλα ἀνα- 20 φωνοῦσι; καὶ οὐδεμία πρὸς ταῦτα διόρθωσις οὐδὲ μεταμέλεια, ἀλλ' οἷον ἀπλοῦς λόγους καὶ διακένους ἀκούομεν καὶ παρακούομεν, ζητοῦντες τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς προσπαθείας τῆς σαρκὸς ἡμῶν ἐκτελεῖν, καὶ οἷον μου- 25 πάζομεν κάτω νενευκότες, καὶ βρίζοντες ὥσπερ τὰ ἄλογα ζῶα ζητοῦμεν τί φάγωμεν καὶ τί πίνωμεν τήνδε τὴν ἡμέραν καὶ τήνδε, καὶ ποῖον λόγον γελοιώδη κινήσωμεν εἰς χάνωσιν τῆς οἰκείας ψυχῆς καὶ τοῦ ἀκούοντος, 30 καὶ πῶς προφασισώμεθα τὴν ὑπακοὴν διακρούοντες καὶ τὴν ἐργασίαν διαλύοντες καὶ τὸ φεῦδος εἰσδεχόμενοι καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀπαρνούμενοι, ἢ τάχα καὶ παρῤῥησιαζόμενοι καὶ πονηρευόμενοι, ἐξερευνῶντες ἐξερευνή- 35 σεις πονηρὰς καὶ οὐ προσηκούσας, καὶ ἐργαστήριον οὐχ ὁσιότητος καὶ δικαιοσύνης, ἀλλ' ἀνομίας καὶ ἀδικίας τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν ἀπεργαζόμενοι. δεόν ἄνω βλέπειν, τὰ ἄνω φρονεῖν, τὰ ἄνω ζητεῖν, εἰδέναι ἡμᾶς ὅποιον 40 καὶ ἡλίκον ἐπάγγελμα ἐνδεδύμεθα καὶ τίνας συντετάγμεθα καὶ καθυπεθεμέμεθα, ὅτι τῷ δεσπότῃ τῶν ὅλων θεῷ, ἡλίκων δὲ καὶ ὄσων

ἀμαρτημάτων ἄφεισιν λαμβάνομεν τῶν κα-
κῶς πεπραγμένων ἡμῖν διὰ τοῦ προτέρου
βίου, ὅσης ἄλλης διὰ τῆς μετὰ τὸ ἅγιον
σχῆμα παραμελήσεως ἡμῶν συγχωρήσεως
5 ἀπελαύσαμεν, καὶ ἐν τούτῳ τρέμειν καὶ στέ-
νειν, συστέλλεσθαι καὶ κατανώσσεσθαι, ἀδιά-
χυτον ἔχειν τὴν καρδίαν καὶ τὴν ὄψιν, με-
μελετημένην τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, τὴν
πρὸς τὸν κριτὴν ἀπολογίαν, τὴν ἐκ τοῦ σώ-
10 ματος ὑπαναχώρησιν, τὴν τῶν φοβερῶν ἀγ-
γέλων θεωρίαν, κατὰ μίμησιν τῶν ἁγίων
πατέρων ἡμῶν. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι μέχρι καὶ
λόγου τοῦ τυχόντος ἀκρίβειαν ἔλκοντες ὄλου
διόλου σεμνοὶ καὶ ἐπιεικεῖς ὑπῆρχον, φω-
15 τεινοὶ καὶ εἰλικρινεῖς, εὐσταθεῖς, ἄκακοι,
πρᾶοι, εἰρηνικοί, ἄμαχοι, ἀφιλόσαρκοι, ἀφι-
λόκοσμοι, ἡσυχασταί, ὕμνολόγοι, εὐχάριστοι,
εὐήκοοι, ταπεινόφρονες, σκευὴ ὄντως ἐκλε-
λεγμένα, κατηρτισμένα εἰς πᾶν ἔργον ἀγα-
20 θόν, ἔνοικον ἔχοντες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Τί οὖν λοιπὸν ἀμελοῦμεν ἡμεῖς οἱ ἄθλιοι;
τί νωθρευόμεθα; τί ἐκλελούμεθα; τί οὐχ
ἄπτεται ἡμῶν λόγος θεοῦ τῶν ψυχῶν; τί
οὐ κινουῦμεν δάκρυα; τί οὐ μαλασσόμεθα τὰς
25 λιθίνους καρδίας; τί οὐ καθ' ἐκάστην ἡμέ-
ραν εἰς τὸ μεῖζον ἀνατρέχομεν; τί οὐχ ἀλ-
λοιοῦμεθα τὴν καλὴν ἀλλοίωσιν, καὶ εἶδος
καὶ σχῆμα καὶ φωνὴν καὶ κίνημα ξένον καὶ
παρηλλαγμένον παρὰ τοὺς ἐν τῷ βίῳ ὄντας
30 ἐνδεικνύμενοι, ὡς ἂν φαινοίμεθα ἀπὸ κόσμου
φυγόντες καὶ ὑπεράνω τῶν φρονημάτων τῶν
ἀνθρώπων ὄντες, διὰ πάσης εὐλαβείας καὶ
ἡσυχίας διεξαγόμενοι πᾶσαν ἡμῶν πρᾶξιν
καὶ ἐνέργειαν; ἤξει, ἤξει καὶ οὐ χρονεῖ ἡ
35 φοβερὰ ἐκείνη καὶ φρικτὴ ἡμέρα καὶ ὥρα

1 κῶδ. λαμβάνομεν.
22 κῶδ. ἐκλελοίμεθα.

19 κῶδ. κατηρτισμένα.

τῆς μεταστάσεως, ὁ ἄγγελος ὁ φοβερὸς καὶ
ἀπότομος, ἡ λύσις τῆς πανηγύρεως, καὶ τότε
στενάξομεν πικρὰ καὶ ὀδυνηρὰ καὶ ἀνόνητα
οἱ μεμεληκότες καὶ μὴ ἔχοντες λέγειν· “ἐτοίμη
ἡ καρδία μου, ὁ θεός, ἐτοίμη ἡ καρδία μου”. 5
ἀλλὰ “δεῦτε”, εἶπερ ἀκούετέ μου, “προσ-
κυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν” αὐτῷ Χριστῷ
τῷ βασιλεῖ ἡμῶν, στενάξομεν ἐκ καρδίας
καὶ “ἐγγὺς κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις
αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ”, καὶ δίδωσι βοήθειαν ἐκ- 10
τινάσσειν ἡμᾶς τὴν πονηρὰν συνήθειαν, καὶ
εἰσδέξεται ἡμᾶς εἰς τὴν ἐνάρετον διαγωγὴν,
οὐ λέγω μὴ φαγεῖν, μηδὲ πιεῖν, μηδὲ συν-
τυχεῖν, μηδὲ συνομιλῆσαι ἀδελφῷ, οὐ λέγω 15
μὴ κοιμηθῆναι μηδὲ ἀναπαυθῆναι, οὐ λέγω
μὴ λαβεῖν ἄνεσιν, μηδὲ συνελθεῖν ἐν ἀλλή-
λοις εἰς ὀμιλίαν τινά, ἀλλὰ τὸ εὐτάκτως
ταῦτα πάντα ἐνεργεῖν καὶ μετρίως καὶ κατὰ
τὸν δέοντα καιρὸν καὶ τόπον, ἵν' ἐντεῦθεν
ἀρετὴν ἐπ' ἀρετῇ προσλαμβάνοντες καὶ προ- 20
κοπήν ἐπὶ προκοπῇ ἐξευρίσκοντες εἰρηνικὸν
τὸν βίον διατελώμεν, ἀστασίαστον, ὀμαλόν,
ἀγγελουσιδῆ, ὡς ἂν καὶ ἐγὼ ὁ τάλας προ-
θυμότερος γένοιμι περὶ τὸ λέγειν, οἷ τε τὰ
πρῶτα φέροντες λάβοιεν ἄνεσιν τοῦ ἐλέγ- 25
χειν καὶ ἀντιφθέγγεσθαι, οἱ διδάσκαλοι ἀπὸ
τῶν μαθητευομένων, οἱ προέχοντες ἀπὸ τῶν
ὑποδεεστέρων καὶ πάντες ἐν ἅπασι συγκρο-
τούμενοι ἐν ἀγάπῃ, ὁσίως τε καὶ δικαίως
πολιτευόμενοι, τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων 30
ἡμῖν ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πα-
τρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

4/6 Ψαλμ. νς', 8. 6/7 Ψαλμ. 4δ', 6. 9/10 Ψαλμ.
μδ', 19. 12 κῶδ. εἰσδέξεται.

ΠΙΝΑΞ ΟΝΟΜΑΤΩΝ.

- Ἄββακὺμ Στουδίτης. — 13.
 Ἄβειρών. — 227.
 Ἄβελ. — 9.
 Ἄβραάμ. — 4, 35, 54, 144, 147, 160, 315, 408.
 Ἅγιοι Τεσσαράκοντα. — 402.
 Ἅγιος Χριστόφορος μονή. — 172, 175, 178, 180, 213.
 Ἄδὰμ. — 139, 158, 302, 382.
 Ἄδης. — 388.
 Ἀέτιος ὁ θαυμάσιος. — 74.
 Ἀζαρίας. — 216.
 Ἀθανάσιος Τριφυλιανός. — 183, 184.
 Ἀθανάσιος πρωτοπρεσβύτερος. — 103.
 Αἰγυπτιακὸν χρώμματα. — 60.
 Αἰγυπτιακὴ δουλεία. — 59.
 Αἴγυπτος. — 27, 28, 96, 284, 383.
 Ἀκάκιος ἄββᾶς. — 102, 174, 188, 192, 193, 194, 195, 202, 205.
 Ἀμαληκῖται. — 199.
 Ἀμμοῦν Στουδίτης. — 30.
 Ἀμμώνιος ἄββᾶς. — 102.
 Ἀμορραῖοι. — 60.
 Ἀνανίας. — 400.
 Ἀντώνιος ὁ μέγας. — 40, 160, 304, 359.
 Ἀπόκρεως. — 34.
 Ἀπολλῶς ἄββᾶς. — 39.
 Ἀραβες. — 398.
 Ἀρίσταρχος Σακκουδιώτης. — 402.
 Ἀσσύριοι λογισμοί. — 332.
 Ἀσσύριος νοῦς. — 302.
 Ἄρχα. — 36.
 Βάαλ. — 62, 296, 332, 373.
 Βαβυλωνίον δουλεῖται. — 332.
 Βαῖων ἑβδομάς, ἑορτὴ ἢ ὑπαντή. — 86, 376, 378.
 Βαρθολομαῖος ἄββᾶς. — 102.
 Βαρσανούφιος ἐπιστημοναρχης. — 103, 198, 209.
 Βασιλείος ὁ μέγας. — 7, 54, 55, 63, 74, 77, 118, 142, 145, 220, 239, 311, 348, 349, 397, 402.
 Βασίλειος ἄββᾶς. — 348.
 Βασιλεύουσα πόλις. — 94.
 Βεελζεβούλ. — 151.
 Βελίαρ. — 138, 181, 188, 336, 349.
 Βηθανία. — 88.
 Γαλιλαία. — 84, 87.
 Γέεννα. — 4.
 Γεράσιμος Σακκουδιώτης. — 193.
 Γεράσιμος ἐν τῇ μονῇ τῶν Καθαρὰ. — 198.
 Γεροντικὸν (βιβλίον). — 101, 138.
 Γιεζῆ. — 382.
 Γολιάθ. — 199, 331.
 Γραφαί, Γραφή. — 123, 169, 302, 317, 370, 374, 380, 407.
 Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. — 29, 220.
 Γρηγόριος ἄββᾶς. — 193, 194.
 Δαθάν. — 227.
 Δαλμάτου μονή. — 277, 278.
 Δαβίδ: Δαυίδ.
 Δανιὴλ ἐν τῇ μονῇ τῶν Καθαρὰ. — 210.
 Δαυὶδ ὁ προφήτης. — 7, 10, 19, 22, 84, 91, 179, 183, 195, 199, 227, 241, 264, 284, 296, 331, 390.
 Δαυιτικὸν ῥητόν. — 375.
 Δαυιτικῶς εἰπεῖν. — 116.
 Δίδυμος. — 87.
 Διονύσιος ἄββᾶς. — 193, 194, 195.
 Δομετιανὸς Ἄγιοχριστοφορίτης. — 215.
 Δοσίθεος ὁ ὄσιος. — 15, 359.
 Δωρόθεος ὁ ἅγιος. — 142.
 Δωρόθεος ἄββᾶς Σακκουδιώτης. — 193.
 Ἐδέμ. — 139.
 Ἐλισσαῖος ὁ προφήτης. — 382.
 Ἐλληνες. — 241.
 Ἐλπιδίος Στουδίτης. — 347, 348.
 Ἐπιφάνιος Στουδίτης. — 25.
 Ἐπιφάνιος ἄββᾶς Σακκουδιώτης. — 194, 224.
 Εὐαγγέλια. — 35, 95, 103, 406.
 Εὐα. — 139.
 Εὐαίων γῆ. — 60.
 Εὐθάλιος Στουδίτης. — 347, 349.
 Εὐθύμιος ὁ μέγας. — 74, 96, 359.
 Εὐθάλιος Στουδίτης. — 136.
 Εὐόδιος Σακκουδιώτης. — 193, 194.
 Εὐστάθιος Στουδίτης. — 25.
 Ἐφραῖμ Τριφυλιανός. — 184.
 Ἐφραῖμος ἄββᾶς. — 103.
 Ἐωσφόρος. — 90, 227.
 Ζαβουλών. — 84.
 Ζαχαρίας ὁ αἰδιδιμος. — 15.
 Ζωσιμᾶς ὁ ὄσιος. — 359.
 Ἡλί. — 189.
 Ἡρακλᾶς Σακκουδιώτης. — 193.
 Ἡσαΐας ὁ προφήτης. — 379.
 Ἡσαῦ. — 364, 382.
 Θαλάσσιος Σακκουδιώτης. — 166.
 Θεοδόσιος ὁ μέγας ὄσιος. — 74, 96.
 Θεοδόσιος Στουδίτης. — 119, 183.
 Θεόδωρος ὁ ἡγιασμένος. — 73.
 Θεόκτιστος ὁ ὄσιος. — 74.
 Θεολόγος: Ἰωάννης ὁ Θεολόγος.
 Θεότεκνος Στουδίτης. — 402.
 Θεοτόκος. — 111, 112, 150, 156, 178, 231, 322, 363.
 Θεοφάνεια. — 82.
 Θεωνᾶς Ἄγιοχριστοφορίτης. — 215.
 Θωμᾶς ὁ Δίδυμος. — 87.
 Ἰακώβ. — 144, 225.
 Ἰερεμίας ὁ προφήτης. — 9.
 Ἰερεμίας ἄββᾶς. — 223/4.
 Ἰερουσαλήμ, Ἰερουσόλυμα. — 88, 102, 148, 157, 201, 269, 275, 378.
 Ἰλαρίων ὁ μέγας. — 359.
 Ἰλαρίων ἄββᾶς καὶ ἡγούμενος τῆς μονῆς Δαλμάτου. — 278.

- Ἰορδάνης. — 84, 85.
 Ἰουδαία. — 87.
 Ἰούδας. — 90, 141, 164, 176, 246, 274, 311, 364, 382, 402, 403.
 Ἰσαάκ. — 144.
 Ἰσραήλ. — 59.
 Ἰσραηλῖται. — 9, 27, 95,
 Ἰσχυρίων, Ἁγιοχριστοφορίτης. — 215.
 (Ἰωάννης ὁ) Θεολόγος. — 28, 92, 111, 156, 178, 231, 322, 363.
 (Ἰωάννης ὁ) Πρόδρομος. — 83, 111, 156, 178, 216, 217, 231, 322, 363.
 (Ἰωάννης ὁ) Χρυσόστομος. — 153, 400.
 Ἰώβ. — 195, 277.
 Ἰωνᾶς ὁ ὄσιος. — 73.
 Ἰωσήφ ὁ πάγκαλος. — 139.
 Καάθ. — 60.
 Τὰ Καθαρά' μονή. — 89, 196, 203, 208, 354.
 Καϊάφας. — 91.
 Κάν. — 9, 382.
 Κάντιδος Ἁγιοχριστοφορίτης. — 215.
 Κλίμαξ (ἡ, ὁ). — 221, 311, 402.
 Κοσμᾶς Ἁγιοχριστοφορίτης. — 215.
 Κύριλλος Στουδίτης. — 180.
 Λαζαρικὸν πρόσωπον. — 87.
 Λάζαροι νόες. — 378.
 Λάζαρος ὁ τετραήμερος. — 87, 88, 378.
 Λίβανον ὄρος. — 338.
 Λουκιανὸς Στουδίτης. — 118.
 Λουκιανὸς Ἁγιοχριστοφορίτης. — 215.
 Λώτ. — 92.
 Μάλχος Στουδίτης. — 139.
 Μάρθα. — 88, 378.
 Μαρία ἡ ἀδελφὴ τοῦ Λαζάρου. — 88.
 Μᾶρκος ὁ ἐρημίτης. — 359.
 Μελέτιος πρεσβύτερος. — 190.
 Μεραρή. — 60.
 Μωσῆς, Μωϋσῆς. — 166, 227, 291.
 Ναβουχοδονόσορ. — 373.
 Νεφθαλείμ. — 84.
 Νικόλαος ὁ θαυματουργός. — 113.
 Νικόλαος ἀββάς. — 224.
 Νινευίται. — 10.
 Νῶε. — 92.
 Νῶνος. — 183.
 Ὀνησιφόρος Στουδίτης. — 183.
 Παλαιὰ Διαθήκη. — 27.
 Πάπυλος Στουδίτης. — 402.
 Παράδεισος. — 4, 9, 80, 101, 139, 147, 152, 155, 156, 158, 182, 256, 269, 302, 315, 326, 382, 408.
 Πάσχα. — 378.
 Παῦλος ὁ ἀπόστολος. — 102, 133, 160, 161, 228, 269, 389.
 Παῦλος Ἁγιοχριστοφορίτης. — 215.
 Παχώμιος ὁ μέγας ὄσιος. — 73, 96, 97, 359.
 Παχὼν ὁ γέρων. — 39.
 Πέτρος ὁ ἀπόστολος. — 102, 269, 337, 389.
 Πέτρος ἀββάς Στουδίτης. — 359.
 Πετρῶνιος ὁ ὄσιος. — 73.
 Πετρῶνιος Στουδίτης. — 136, 139.
 Πιλατικὸς κάλαμος. — 91.
 Πολύβιος Ἁγιοχριστοφορίτης. — 215.
 Πόντιος Πιλάτος. — 91.
 Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. — 395, 400.
 Προκόπιος Στουδίτης. — 252.
 Ῥαφαήλ Στουδίτης. — 297, 299.
 Ῥώμη. — 224.
 Σάβας ὁ θεοφόρος. — 55, 74, 96, 113, 114, 246, 359.
 Σακκοιδίων μονή. — 166, 169, 172, 175, 178, 180, 188, 190, 191, 194, 197, 199, 203, 206, 215, 217, 219, 222, 402.
 Σάπφειρα. — 400.
 Σάρρα ἡ ἀμμάς. — 39.
 Σατανᾶς. — 9, 15, 85, 139, 145, 188, 214, 254, 341, 364, 365, 372, 375, 376, 390.
 Σέραπις. — 85.
 Σεραφίμ. — 316.
 Σίλας Στουδίτης. — 252.
 Σιλβανὸς ὁ ἅγιος. — 15.
 Σιλουανὸς Στουδίτης. — 190.
 Σιών. — 88, 157, 195.
 Σοδομιτικὸν πῦρ. — 92.
 Σολομὼν ὁ προφήτης. — 102.
 Σοφία Σειράχ. — 393.
 Σταυράκιος λογοθέτης. — 186.
 Στέφανος ὁ πρωτομάρτυς. — 4, 160, 395.
 Σομεῶν ὁ δίκαιος. — 237.
 Σωσάννᾳ ἡ ἁγία. — 205.
 Σωφρόνιος. — 173, 188.
 Ταράσιος Στουδίτης. — 203.
 Τεσσαρακοστή. — 105, 141, 277, 280, 313, 317, 347, 376, 377.
 Τετραδοπαρασκευαί. — 141, 207.
 Τὰ Τριφυλιανὰ' μονή. — 167, 183², 210.
 Φαραώ. — 96, 221.
 Φαρισαῖοι. — 151.
 Φερεζαίων γῆ. — 60.
 Φινεές. — 13, 291.
 Τὰ Φῶτα. — 232.
 Χαλδαϊκὴ κάμιμος. — 373.
 Χαναναῖοι. — 60.
 Χαρίτων Στουδίτης. — 275.
 Χερουβίμ. — 316.
 Χρυσόπολις. — 16.
 Ὠριγενιασταί. — 144.

